ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ।

ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಪಾಳಿ

೧. ಸಞ್ಞಾದಿಕಣ್ಡ

ಸಿದ್ಧ-ಮ್ಬುತ್ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವನ್ದೇ

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ

ಸಿದ್ಧ+ಮಿಟ್ಠದದಂ ಬುದ್ಧಂ, ಧಮ್ಮಂ ಮಣಿಂವ ಸ್ವತ್ಥದಂ।
ಸಙ್ಘಞ್ಚ ಸಾದರಂ ನತ್ವಾ, ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿ ವುಚ್ಚತೇ॥

ಪಭಾವೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ, ಬ್ಯಾಕರಣೇ ಚ ಪೇಟಕೇ।
ನಿಸ್ಸೇಸೇವ ಕಬ್ಯಾತಿತ್ಥೋ, ಅಹೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ವತ॥

ವುತ್ತಞ್ಹಿ ಪುಬ್ಬಸೀಹಳಾಚರಿಯ+ಪಾಚರಿಯೇಹಿ -

ಯಾ ಸತ್ತಿ ಪಾಣಿನೇ ಯಾ ಚ, ಚನ್ದ್ರ+ಕಾತ್ಯಾಯನಾದಿಸು।
ಸಾ+ಯಂ ಮುತ್ತಿಮತೀ ಮಞ್ಞೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾಯನರೂಪಿನೀ-ತಿ॥

ಸುತ್ತಂ ವುತ್ತಿ ಚ ತೇನೇವ, ಕತಾ ಏಕೇನ ಪಞ್ಚಿಕಾ।
ತಸ್ಮಾ+ಸ್ಸ ಸತ್ಥ+ಮಞ್ಞೇಹಿ, ಸುಪಸಟ್ಠಂ+ತಿಸುನ್ದರಂ॥

ತಮ್ಹಿ ಚ ದುಬ್ಬಿಧಂ ಞೇಯ್ಯಂ, ಸುತ್ತಂ ಕಮ್ಮತ್ಥಭೇದತೋ।
ತೇಸ್ವಾ+ದಿ ಮೀತಿಸದ್ದೇನ, ದುತಿಯಂ ತಿಪ್ಪಕಾರತೋ॥

ಸುವಿಸದಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ, ಸುಬೋಧ+ಮಾಕುಮಾರಕಂ।
ಬ್ಯಾಪಿಕಾವಳಿಯಾ ಕಸ್ಸಂ, ತಂ ಸುಣಾಥ ಸಮಾಹಿತಾತಿ॥

೧. ಅಆದಯೋ ತಿತಾಲೀಸ ವಣ್ಣಾ

ಅಕಾರಾದಯೋ ನಿಗ್ಗಹೀತನ್ತಾ ತೇಚತ್ತಾಲೀಸಕ್ಖರಾ ವಣ್ಣಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ತಂ ಯಥಾ ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಏ, ಐ, ಓ, ಔ, ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ, ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ, ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ, ತ ಥ ದ ಧ ನ, ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ, ಯ ರ ಲ ವ ಸ ಹ ಳ ಅಂ। ತೇನ ಕ್ವತ್ಥೋ "ಏ ಓನ+ಮ ವಣ್ಣೇ"ತಿ। ತಿತಾಲೀಸಾತಿ ವಚನಂ ಕತ್ಥಚಿ ವಣ್ಣಲೋಪಂ ಞಾಪೇತಿ, ತೇನ "ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ"ತಿಆದಿ ಸಿದ್ಧಂ।

ಅಕಾರೋ ಆದಿ ಮರಿಯಾದಭೂತೋ ಯೇಸಂ ತೇ ಅಆದಯೋ। ತಯೋ ಚ ಚತ್ತಾಲೀಸ ಚೇತಿ ತಿತಾಲೀಸ, ಇಮಿನಾ ನಿಪಾತನೇನ ವಾ ಚತಭಾಗಲೋಪೋ। ವಣ್ಣೀಯತಿ ಅತ್ಥೋ ಏತೇಹೀತಿ ವಣ್ಣಾ।

ಏತ್ಥಾ+ಹ - “ಕಸ್ಮಾ ಆಚರಿಯಕಚ್ಚಾಯನಾದೀಹಿ ವಿಯ ಏಕಚತ್ತಾಲೀಸಕ್ಖರಾನ+ಮಕ್ಖರಸಞ್ಞ+ಮಕತ್ವಾ ತಿತಾಲೀಸಕ್ಖರಾನಂ ವಣ್ಣಸಞ್ಞಾ ಕತಾ”ತಿ। ವುಚ್ಚತೇ -

ಸಾ ಮಾಗಧೀ ಮೂಲಭಾಸಾ, ನರಾ ಯಾಯಾ+ದಿಕಪ್ಪಿಕಾ।
ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಚಾ-ಸುತಾಲಾಪಾ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಚಾಪಿ ಭಾಸರೇತಿ -

ವಚನತೋ ಮಾಗಧಿಕಾನಂ ಏತ್ಥ, ಸೇಯ್ಯೋ, ಓಟ್ಠೋ, ಸೋತ್ಥಿ-ತ್ಯಾದೀಸುಪಿ ಅಸೇಸಬ್ಯಾಪಿಕಾನಂ ತಿತಾಲೀಸಕ್ಖರಾನಂವ ಉಜುಕಾನ್ವತ್ಥಪ್ಪಕ್ಖರಗುಣಿಕಾ, ನೇವ ಪನ ‘ರುಕ್ಖಾ ವನಂ’ತ್ಯಾದೋ ವಿಯ ಅವಯವೇ ಸಮುದಾಯವೋಹಾರೋ, ‘ಸಮುದ್ದೋ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠೋ’ತ್ಯಾದೋ ವಿಯ ಚ ಸಮುದಾಯೇ ಅವಯವವೋಹಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ವಣ್ಣಸಞ್ಞಾ ಕತಾತಿ।

“ಸಕ್ಕಚ್ಚಸವನಂ ಬುದ್ಧಸಾಸನಸಮ್ಪತ್ತೀ”ತಿ “ಸಿಥಿಲಧನಿತಾದಿ ಅಕ್ಖರವಿಪತ್ತಿಯಞ್ಹಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ದುನ್ನಯತಾ ಹೋತೀ”ತಿ ಚ ಯಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ।

ತಸ್ಮಾ ಅಕ್ಖರಕೋಸಲ್ಲಂ, ಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯ ವಿಚಕ್ಖಣೋ।
ಉಪಟ್ಠಹಂ ಗರುಂ ಸಮ್ಮಾ, ಉಟ್ಠಾನಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ॥

ತತ್ಥ ಅಕಾರಾದೀನ+ಮನುಕ್ಕಮೋ ಪನೇ+ಸ ಠಾನಾದಿಕ್ಕಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ। ತಥಾ ಹಿ ಠಾನ+ಕರಣ+ಪಯತನೇಹಿ ವಣ್ಣಾ ಜಾಯನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಛ ಠಾನಾನಿ ಕಣ್ಠ+ತಾಲು+ಮುದ್ಧ+ದನ್ತ+ಓಟ್ಠ+ನಾಸಿಕಾವಸೇನ।

ತತ್ಥ ಅವಣ್ಣ+ಕವಗ್ಗ+ಹಾನಂ ಕಣ್ಠೋ ಠಾನಂ, ಇವಣ್ಣ+ಚವಗ್ಗ+ಯಾನಂ ತಾಲು, ಟವಗ್ಗ+ರ+ಳಾನಂ ಮುದ್ಧಾ, ತವಗ್ಗ+ಲ+ಸಾನಂ ದನ್ತಾ, ಉವಣ್ಣ+ಪವಗ್ಗಾನಂ ಓಟ್ಠೋ, ಏ ವಣ್ಣಸ್ಸ ಕಣ್ಠತಾಲೂ, ಓ ವಣ್ಣಸ್ಸ ಕಣ್ಠೋ+ಟ್ಠಾ, ವಕಾರಸ್ಸ ದನ್ತೋ+ಟ್ಠಾ, ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ನಾಸಿಕಾ, ಙ, ಞ, ಣ, ನ, ಮಾನಂ ಸಕಠಾನಂ ನಾಸಿಕಾ ಚ। ಏತ್ಥ ಚ -

ಹಕಾರೋ ಪಞ್ಚಮೇಹೇವ, ಅನ್ತಟ್ಠಾಹಿ ಚ ಸಂಯುತೋ।
ಓರಸೋ ಇತಿ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ಕಣ್ಠಜೋ ತದಸಂಯುತೋ॥

ಯಥಾ ಅವಙ್ಹೋತಿ (ಅವಙ ಹೋತಿ., ತಞ್ಹಿ, ತಣ್ಹಾ, ಪುಬ್ಬನ್ಹೋ, ಅಮ್ಹೇ, ಗುಯ್ಹಂ, ಗಾರಯ್ಹಾ, ಆರುಳ್ಹೋ, ಬಹ್ವಕ್ಖರನ್ತಿ।

ಕರಣಂ -

ಜಿವ್ಹಾಮಜ್ಝಂ ತಾಲುಜಾನಂ,
ಜಿವ್ಹೋಪಗ್ಗಂ ಮುದ್ಧಜಾನಂ,
ಜಿವ್ಹಗ್ಗಂ ದನ್ತಜಾನಂ ಸೇ-
ಸಾ ಸಕಠಾನಕರಣಾ॥

ವಣ್ಣಾನಂ ಉಚ್ಚಾರಣುಸ್ಸಾಹೋ ಪಯತನಂ, ತಂ ಕಿಂ - ಸಂವುತಾದಿಕರಣವಿಸೇಸೋ, ಸಂವುತತ್ತ+ಮಕಾರಸ್ಸ, ವಿವಟತ್ತಂ ಸೇಸಸರಾನಂ ಸಕಾರ+ಹಕಾರಾನಞ್ಚ, ಫುಟ್ಠತ್ತಂ ವಗ್ಗಾನಂ, ಈಸಂಫುಟ್ಠತ್ತಂ ಯ+ರ+ಲ+ವಾನಂ।

ಏವಂ ಠಾನ+ಕರಣ+ಪಯತನ+ಸುತಿ ಕಾಲಭಿನ್ನೇಸು ಅಕ್ಖರೇಸು ಸರಾ ನಿಸ್ಸಯಾ, ಇತರೇ ನಿಸ್ಸಿತಾ। ತತ್ಥ -

ನಿಸ್ಸಯಾ+ದೋ ಸರಾ ವುತ್ತಾ, ನಿಸ್ಸಿತಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ ತತೋ।
ವಗ್ಗೇ+ಕಜಾ ಬಹುತ್ತಾ+ದೋ, ತತೋ ಠಾನ+ಲಹುಕ್ಕಮಾ॥

“ಅಆದಯೋ”ತಿ ವತ್ತತೇ ಯಾವ “ಬಿನ್ದು ನಿಗ್ಗಹೀತ”ನ್ತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ “ಅತ್ಥವಸಾ ವಿಭತ್ತಿವಿಪರಿಣಾಮೋ”ತಿ ಸತ್ತಮ್ಯನ್ತ+ಮಭಿಸಮ್ಬನ್ಧೀಯತೇ, “ವಣ್ಣಾ”ತಿ ವತ್ತತೇ –

೧. ದಸಾ+ದೋ ಸರಾ

ಅಆದೀಸ್ವಾ+ದಿಮ್ಹಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಾ ಓದನ್ತಾ ದಸ ವಣ್ಣಾ ಸರಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಯಥಾ ಅ ಆ, ಇ ಈ, ಉ ಊ, ಏ ಐ, ಓ ಔ। ಸರನ್ತಿ=ಸಪ್ಪಧಾನಭಾವೇನ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ವಾ ಸಾರೇನ್ತೀತಿ ಸರಾ।

“ದಸಾ+ದೋ ಸರಾ”ತಿ ವತ್ತತೇ।

೨. ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಸವಣ್ಣಾ

ಅಆದೀಸ್ವಾ+ದಿಮೇಸು ದಸಸು ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಸವಣ್ಣಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಯಥಾ ಅ ಆಇತಿ, ಇ ಈಇತಿ, ಉ ಊ ಇತಿ, ಏ ಏಇತಿ, ಓ, ಓಇತಿ। ಸಮಾನಾ ಸದಿಸಾ ವಣ್ಣಾ ಸವಣ್ಣಾ, ಸಮಾನತ್ತಞ್ಚ ಠಾನತೋ। “ದ್ವೇ ದ್ವೇ”ತಿ ವತ್ತತೇ ವಕ್ಖಮಾನೇಸು ದ್ವೀಸು।

೪. ಪುಬ್ಬೋ ರಸ್ಸೋ

ತೇಸ್ವೇವ ದಸಸು ಯೇ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಸವಣ್ಣಾ, ತೇಸು ಯೋ ಯೋ ಪುಬ್ಬೋ, ಸೋ ಸೋ ರಸ್ಸಸಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಅ ಇ ಉ ಏ ಓ। ತೇಸು ‘ಸಂಯೋಗತೋ ಪುಬ್ಬಾವ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ದ್ವೇ ಪನನ್ತಿಮಾ’ತ ದಸ್ಸೇತುಂ ತತ್ಥ ಸಾಧುತ್ತಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಇಧ ಸಙ್ಗಹೋ, ಯಥಾ ಏತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ ಓಟ್ಠೋ ಸೋತ್ಥಿ। ರಸ್ಸಕಾಲಯೋಗಾ ತಬ್ಬನ್ತತಾಯ ವಾ ರಸ್ಸಾ। ರಸ್ಸಕಾಲೋ ನಾಮ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತೋ ಅಕ್ಖಿನಿಮ್ಮಿಲನಸಙ್ಘಾತೋ ವಾ ಕಾಲೋ, ತೇನ ಏಕಮತ್ತೋ ರಸ್ಸೋ, ದ್ವಿಮತ್ತೋ ದೀಘೋ, ಅಡ್ಢಮತ್ತೋ ಬ್ಯಞ್ಜನೋ। ಛನ್ದಸಿ ದಿಯಡ್ಢಮತ್ತಮ್ಪಿ ರಸ್ಸನ್ತಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಆಚರಿಯಾ।

೫. ಪರೋ ದೀಘೋ

ಅಆದೀಸ್ವಾ+ದಿಭೂತೇಸು ದಸಸು ಯೇ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಸವಣ್ಣಾ, ತೇಸು ಯೋ ಯೋ ಪರೋ, ಸೋ ಸೋ ದೀಘಸಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ತಂ ಯಥಾ ಆ ಈ ಊ ಏ ಓ। ದೀಘಕಾಲಯೋಗಾ ತಬ್ಬನ್ತತಾಯ ವಾ ದೀಘಾ।

೬. ಕಾದಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ

ಅಆದೀಸು ಕಾದಯೋ ನಿಗ್ಗಹೀತಪರಿಯನ್ತಾ ತೇತ್ತಿಂಸ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಯಥಾ ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ, ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ, ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ, ತ ಥ ದ ಧ ನ, ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ, ಯ ರ ಲವ ಸ ಹ ಳ ಅಂ ಇತಿ। ಬ್ಯಞ್ಜೀಯತಿ ಅತ್ಥೋ ಏತೇಹೀತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ। ಕಕಾರಾದೀಸ್ವ+ಕಾರೋ ಉಚ್ಚಾರಣತ್ಥೋ।

“ಕಾದಯೋ”ತಿ ವತ್ತತೇ।

೭. ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಕಾ ವಗ್ಗಾ

ಅಆದೀಸು ಕಕಾರಾದಯೋ ಮಕಾರನ್ತಾ ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಕಾ ವಗ್ಗಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಯಥಾ ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ, ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ, ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ, ತ ಥ ದ ಧ ನ, ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ ಇತಿ। ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಪರಿಮಾಣ+ಮೇಸಂ ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಕಾ। ವಜ್ಜೇನ್ತಿ ಯಕಾರಾದಯೋತಿ ವಗ್ಗಾ। ತೇ ಪನ ಪಠಮಕ್ಖರವಸೇನ ಕವಗ್ಗ+ಚವಗ್ಗಾದಿವೋಹಾರಂ ಗತಾ ಕುಸಲತ್ತಿಕಾದಯೋ ವಿಯ।

೮. ಬಿನ್ದು ನಿಗ್ಗಹೀತಂ

ಅಕಾರಾದೀಸ್ವ+ಯಂ ವಣ್ಣೋ ಬಿನ್ದುಮತ್ತೋ, ಸೋ ನಿಗ್ಗಹೀತಸಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ರಸ್ಸಸರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗಹಿತ+ಮುಚ್ಚಾರಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ, ಕರಣಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ।

ಕರಣಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾನ, ಮುಖೇನಾ+ವಿವಟೇನ ಯಂ।
ವುಚ್ಚತೇ ನಿಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ, ವುತ್ತಂ ಬಿನ್ದು ಸರಾನುಗಂ॥

ಬಹ್ವಕ್ಖರಸಞ್ಞಾಕರಣಂ ಅನ್ವತ್ಥಸಞ್ಞತ್ಥಂ, ಝ+ಲಾದಯೋ ತು ರುಳ್ಹೀಸಞ್ಞಾ।

ವಣ್ಣಾ ಸರಾ ಸವಣ್ಣಾ ಚ, ರಸ್ಸಾ ದೀಘಾ ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ।
ವಗ್ಗಾ ಚ ನಿಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ, ಹೋತಿ ಸಞ್ಞಾವಿಧಿಕ್ಕಮೋ॥

(ಸಞ್ಞಾವಿಧಾನಂ।)

ಸನ್ಧಿ ವುಚ್ಚತೇ -

ಲೋಕ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ, ಪಞ್ಞಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಂ, ತೀಣಿ ಇಮಾನಿ, ನೋ ಹಿ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಓವಾದೋ, ಮಾತು ಉಪಟ್ಠಾನಂ, ಸಮೇತು ಆಯಸ್ಮಾ, ಅಭಿಭೂ ಆಯತನಂ, ಧನಂ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇ ಏವ, ತಯೋ ಅಸ್ಸು ಧಮ್ಮಾ, ಅಸನ್ತೋ ಏತ್ಥ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇತೀ+ಧ ಸರಸಞ್ಞಾಯಂ -

೧೮. ಸರೋ ಲೋಪೋ ಸರೇ

ಸರೇ ಸರೋ ಲೋಪನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಸರೋತಿ ಕಾರಿಯೀನಿದ್ದೇಸೋ, ಲೋಪೋತಿ ಕಾರಿಯನಿದ್ದೇಸೋ। ಲೋಪೋ= ಅದಸ್ಸನಂ ಅನುಚ್ಚಾರಣಂ , ಸರೋತಿ ಜಾತ್ಯೇಕವಚನವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಸರೇತಿ ಓಪಸಿಲೇಸಿಕಾಧಾರಸತ್ತಮೀ, ತತೋ ವಣ್ಣ ಕಾಲ ಬ್ಯವಧಾನೇ ಕಾರಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ತ್ವ+ಮಸಿ, ಕತಮಾ ಚಾನನ್ದ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾತಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬಸನ್ಧೀಸು।

ವಿಧೀತಿ ವತ್ತತೇ।

೧೪. ಸತ್ತಮಿಯಂ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ

ಥೇರಯಟ್ಠಿನ್ಯಾಯೇನ ಪವತ್ತತೇ ಪರಿಭಾಸಾ ದುಬ್ಬಲವಿಧಿನೋ ಪತಿಟ್ಠಾಭಾವತೋ। ಸತ್ತಮೀನಿದ್ದೇಸೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸೇವ ವಿಧೀತಿ ಪುಬ್ಬಸರಲೋಪೋ। ಲೋಕಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ತೀಣಿಮಾನಿ, ನೋ ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದೋ, ಮಾತುಪಟ್ಠಾನಂ, ಸಮೇತಾಯಸ್ಮಾ, ಅಭಿಭಾಯತನಂ, ಧನಂಮತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇವ, ತಯಸ್ಸು ಧಮ್ಮಾ, ಅಸನ್ತೇ+ತ್ಥ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಕಾರಿಯವಿಧಾನಾ ಸತ್ತಮೀನಿದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಪರತಾ+ವ ಗಮ್ಯತೇತಿ ಪರೇತಿ ಪರವಚನಮ್ಪಿ ಘಟತೇ।

ಯಸ್ಸ ಇದಾನಿ, ಸಞ್ಞಾ ಇತಿ, ಛಾಯಾ ಇವ, ಇತಿ ಅಪಿ, ಅಸ್ಸಮಣೀ ಅಸಿ, ಚಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯಂ, ಅಕತಞ್ಞೂ ಅಸಿ, ಆಕಾಸೇ ಇವ, ತೇ ಅಪಿ, ವನ್ದೇ ಅಹಂ, ಸೋ ಅಹಂ, ಚತ್ತಾರೋ ಇಮೇ, ವಸಲೋ ಇತಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಅಸಿ ಬೀಜಕೋ, ಕಥಾ ಏವ ಕಾ, ಪಾತೋ ಏವಾತೀ+ಧ ಪುಬ್ಬಸ್ಸರಲೋಪೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ "ಸರೋ ಲೋಪೋ ಸರೇ" ತ್ವೇವ।

೧೭. ಪರೋ ಕ್ವಚಿ

ಸರಮ್ಹಾ ಪರೋ ಸರೋ ಕ್ವಚಿ ಲೋಪನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ದಾನಿ, ಸಞ್ಞಾತಿ, ಛಾಯಾವ, ಇತಿಪಿ, ಅಸ್ಸಮಣೀಸಿ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಅಕತಞ್ಞೂಸಿ, ಆಕಾಸೇವ, ತೇಪಿ, ವನ್ದೇಹಂ, ಸೋಹಂ, ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ವಸ- ಲೋಭಿ , ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋಸಿ ಬೀಜಕೋ, ಕಥಾವ ಕಾ, ಪಾತೋವ। ಕ್ವಚೀತಿ ಕಿಂ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಸತ್ತುತ್ತಮೋ, ಏಕೂನವೀಸತಿ, ಯಸ್ಸೇತೇ, ಸುಗತೋವಾದೋ, ದಿಟ್ಠಾಸವೋ, ದಿಟ್ಠೋಘೋ, ಚಕ್ಖಾಯತನಂ, ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ। "ವಿವಕ್ಖಾತೋ ಸನ್ಧಯೋ ಭವನ್ತೀ"ತಿ ಞಾಯಾ ವತ್ತಿಚ್ಛಾಪಿ ಇಧ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಕ್ವಚೀತ್ಯ+ಧಿಕಾರೋ ಸಬ್ಬಸನ್ಧೀಸು, ತೇನ ನಾತಿಪ್ಪಸಙ್ಗೋ। (ಲೋಪಸನ್ಧಿ)।

ಸರೋ ಪರೋ ವೇತಿ ಚ ವತ್ತತೇ।

ತಸ್ಸ ಇದಂ, ವಾತ ಈರಿತಂ, ನ ಉಪೇತಿ, ವಾಮ ಊರು, ಅತಿ ಇವ ಅಞ್ಞೇಹಿ, ವಿ ಉದಕಂ ಇತೀಧ ಪುಬ್ಬಸ್ಸರಲೋಪೇ -

೧೮. ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇಓ ಲುತ್ತಾ

ಲುತ್ತಾ ಸರಾ ಪರೇಸಂ ಇವಣ್ಣುವಣ್ಣಾನಂ ಏ+ಓ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಯಥಾಸಂಖ್ಯಾನುದ್ದೇಸೋ ಸಮಾನಾನಂ।

೧೯. ವಣ್ಣಪರೇನ ಸವಣ್ಣೋಪಿ

ವಣ್ಣಸದ್ದೋ ಪರೋ ಯಸ್ಮಾ, ತೇನ ಸವಣ್ಣೋಪಿ ಗಯ್ಹತಿ ಸಯಞ್ಚ ರೂಪಂತಿ ಈಊನಮ್ಪಿ ಏ+ಓ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ರಸ್ಸಸ್ಸ ಜಾತಿನಿದ್ದೇಸೇ ದೀಘಸ್ಸಾಪಿ ಗಹಣತ್ಥಂ ಇದ+ಮಾರದ್ಧಂ। ತಸ್ಸೇದಂ, ವಾತೇರಿತಂ, ನೋಪೇತಿ, ವಾಮೋರು, ಅತೇವಞ್ಞೇಹಿ, ವೋದಕಂ। ಇದಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮೋದಾಹರಣದ್ವಯಂ "ಅವಣ್ಣೇ ಲುತ್ತೇ ಏವ ಏ+ಓ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಗಾಹಸ್ಸ ನಿಸೇಧನತ್ಥಂ। ವಾತ್ವೇವ, ತಸ್ಸಿದಂ। ಕಥಂ "ಪಚ್ಚೋರಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ, ಯೋಗವಿಭಾಗಾ। ಪತಿ ಉರಸ್ಮಿನ್ತಿ ವಿಭಜ್ಜ "ಯವಾ ಸರೇ"ತಿ ಯಕಾರೇ "ತವಗ್ಗವರಣಾ"ದಿನಾ ಚೋ, "ವಗ್ಗಲಸೇಹಿ ತೇ"ತಿ ಪುಬ್ಬರೂಪಞ್ಚ, "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇಓ"ತಿ (ಯೋಗವಿಭಾಗಾ) ಉಸ್ಸ ಓ ಚ। ಲುತ್ತಾತಿ ಕಿಂ, ದಸ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ, ಯಥಾ ಇದಂ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾ। ಅತಿಪ್ಪಸಙ್ಗಬಾಧಕಸ್ಸ ಕ್ವಚಿಸದ್ದಸ್ಸಾನುವತ್ತನತೋ ನ ವಿಕಪ್ಪವಿಧಿ ನಿಯತಾ, ತೇನ ಉಪೇತೋ, ಅವೇಚ್ಚಾತಿ ಏವಮಾದೀಸು ವಿಕಪ್ಪೋ। ತಾರಕಿತಾ, ಯಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ, ಸಬ್ಬೀತಿಯೋ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ, ಲೋಕುತ್ತರೋತಿಆದೀಸು ವಿಧಿ ಚ ನ ಹೋತಿ।

ಪಟಿಸನ್ಥಾರವುತ್ತಿ ಅಸ್ಸ, ಸಬ್ಬವಿತ್ತಿ ಅನುಭೂಯತೇ, ವಿ ಅಞ್ಜನಂ, ವಿ ಆಕತೋ, ದಾಸೀ ಅಹಂ, ಅಹುವಾ ಪುರೇ, ಅನು ಅದ್ಧಮಾಸಂ, ಅನು ಏತಿ, ಸು ಆಗತಂ, ಸು ಆಕಾರೋ, ದು ಆಕಾರೋ, ಚಕ್ಖು ಆಪಾಥಂ, ಬಹು ಆಬಾಧೋ, ಪಾತು ಅಕಾಸಿ, ನ ತು ಏವ, ಭೂ ಆಪನಲಾನಿಲಂ ಇತೀ+ಧ "ಯುವಣ್ಣಾನಂ" "ವೇ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ,

೨೦. ಯವಾ ಸರೇ

ಸರೇ ಪರೇ ಇವಣ್ಣುವಣ್ಣಾನಂ ಯಕಾರ+ವಕಾರಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಪಟಿಸನ್ಥಾರವುತ್ಯಸ್ಸ, ಸಬ್ಬವಿತ್ಯನುಭೂಯತೇ, ಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಬ್ಯಾಕತೋ "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ದೀಘರಸ್ಸಾ"ತಿ ದೀಘೇ ದಾಸ್ಯಾಹಂ, ಅಹಾಪುರೇ, ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ, ಅನ್ವೇತಿ, ಸ್ವಾಗತಂ,

ಸ್ವಾಕಾರೋ, ದ್ವಾಕಾರೋ, ಚಕ್ಖ್ವಾಪಾಥಂ, ಬಹ್ವಾಬಾಧೋ, ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ, ನ ತ್ವೇವ, ಭ್ವಾಪನಲಾನಿಲಂ। ವಾತ್ವೇವ, ವಿಆಕತೋ, ಸಾಗತಂ।

ಅಧಿಗತೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಪುತ್ತೋ ತೇ ಅಹಂ, ತೇ ಅಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಪಞ್ಚ, ತೇ ಅಹಂ, ಯೇ ಅಸ್ಸ, ತೇ ಅಜ್ಜ, ಯಾವತಕೋ ಅಸ್ಸ ಕಾಯೋ, ತಾವತಕೋ ಅಸ್ಸ ಬ್ಯಾಮೋ, ಕೋ ಅತ್ಥೋ, ಅಥ ಖೋ ಅಸ್ಸ, ಅಹಂ ಖೋ ಅಜ್ಜ, ಸೋ ಅಹಂ, ಸೋ ಅಜ್ಜ, ಸೋ ಏವ, ಯತೋ ಅಧಿಕರಣಂ, ಸೋ ಅಹಂ ಇತೀ+ಧ "ಯವಾ ಸರೇ" "ವೇ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ,

೩೦. ಏಓನಂ

ಏಓನಂ ಯಕಾರ+ವಕಾರಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಸರೇ ಪರೇ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ದೀಘರಸ್ಸಾ"ತಿ ದೀಘೇ ಅಧಿಗತೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಪುತ್ತೋ ತ್ಯಾಹಂ, ತ್ಯಾಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಪಞ್ಚ, ತ್ಯಾಹಂ, ಯ್ಯಸ್ಸ, ತ್ಯಜ್ಜ, ಯಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಕಾಯೋ, ತಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಬ್ಯಾಮೋ, ಕ್ವತ್ಥೋ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ, ಅಹಂ ಖ್ವಜ್ಜ, ಸ್ವಾಹಂ, ಸ್ವಜ್ಜ, ಸ್ವೇವ, ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಂ, ಸ್ವಾಹಂ। ವಾತ್ವೇವ, ತೇಜ್ಜ, ಸೋಹಂ। ಕ್ವಚಿ ತ್ವೇವ, ಧನಮತ್ಥಿ, ಪುತ್ತಾಮತ್ಥಿ, ತೇ ನಾಗತಾ, ಅಸನ್ತೇತ್ಥ, ಚತ್ತಾರೋ ಇಮೇ।

ಗೋ ಏಳಕಂ, ಗೋ ಅಸ್ಸಂ, ಗೋ ಅಜಿನಂ ಇತೀ+ಧ "ಸರೇ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೩೧. ಗೋಸ್ಸಾ+ವಙ

ಸರೇ ಪರೇ ಗೋಸ್ಸ ಅವವಾದೇಸೋ ಹೋತಿ। ಸ ಚ "ಟಾನುಬನ್ಧಾನೇಕವಣ್ಣಾ ಸಬ್ಬಸ್ಸಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಪಸಙ್ಗೇ 'ಅನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೧೮. ಙ+ನುಬನ್ಧೋ

ಙ-ಕಾರೋ ಅನುಬನ್ಧೋ ಯಸ್ಸ, ಸೋ ಅನೇಕವಣ್ಣೋಪಿ ಅನ್ತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ ಓಕಾರಸ್ಸೇವ ಹೋತಿ। "ಸಂಕೇತೋ+ನವಯವೋ+ನುಬನ್ಧೋ"ತಿ ವಚನಾ ಙ-ಕಾರಸ್ಸಾ+ಪ್ಪಯೋಗೋ। ಉಚ್ಚಾರಿತಾನನ್ತರಪ್ಪಧಂಸಿನೋ ಹಿ ಅನುಬನ್ಧಾ, ಪಯೋಜನಂ ಅನುಬನ್ಧೋತಿ ಸಂಕೇತೋ। ಗವೇಳಕಂ, ಗವಾಸ್ಸಂ, ಗವಾಜಿನಂ।

ಇತಿ ಏವಾ+ತೀ+ಧ -

೩೬. ವೀ+ತಿಸ್ಸೇ+ವೇ ವಾ

ಏವಸದ್ದೇ ಪರೇ ಇತಿಸ್ಸ ವೋ ಹೋತಿ ವಾ। ಸ ಚ -

೧೭. ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಸ್ಸ

ಛಟ್ಠೀನಿದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಯಂ ಕಾರಿಯಂ, ತ+ದನ್ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ ಇಕಾರಸ್ಸಾ+ದೇಸೋ। ಆದೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಆದಿಸ್ಸತೀತಿ ಆದೇಸೋ। ಇತ್ವೇವ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಯಾದೇಸೋ, "ತವಗ್ಗವರಣಾನಂ ಯೇ ಚವಗ್ಗಬಯಞಾ"ತಿ ತಸ್ಸ ಚೋ, "ವಗ್ಗಲಸೇಹಿ ತೇ"ತಿ ಯಸ್ಸ ಚಕಾರೋ, ಇಚ್ಚೇವ। ಏವೇತಿ ಕಿಂ, ಇಚ್ಚಾಹ। (ಆದೇಸಸನ್ಧಿ)।

ತಿ ಅಙ್ಗುಲಂ,ತಿ ಅಙ್ಗಿಕಂ, ಭೂ ಆದಯೋ, ಮಿಗೀ ಭನ್ತಾ ಉದಿಕ್ಖತಿತ್ಯಾದಿಸನ್ಧಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತೇ। "ಮಯದಾ ಸರೇ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೪೫. ವನತರಗಾ ಚಾ+ಗಮಾ

ಏತೇ ಮಯದಾ ಚ ಆಗಮಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಸರೇ ಕ್ವಚಿ। ಆಗಮಿನೋ ಅನಿಯಮೇಪಿ -

ಸರೋಯೇವಾ+ಗಮಿ ಹೋತಿ, ವನಾದಿನನ್ತು ಞಾಪಕಾ।
ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿ ಪದಾದೀನಂ, ಯುಕವಿಧಾನ+ಮನತ್ಥಕಂ॥

ಏತ್ಥಾ+ಗಮಾ ಅನಿಯತಾಗಮೀನಮೇವ ಭವನ್ತಿ ಚೇ, ಯಕಾರಾಗಮೇನೇವ "ನಿಪಜ್ಜ"ನ್ತಿ ಸಿದ್ಧೇ "ಪದಾದೀನಂ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಯುಕಾ+ಗಮೋ ನಿರತ್ಥಕೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತಿವಙ್ಗುಲಂ, ತಿವಙ್ಗಿಕಂ, ಭೂವಾದಯೋ, ಮಿಗೀ ಭನ್ತಾ ವುದಿಕ್ಖತಿ, ಪವುಚ್ಚತಿ, ಪಾಗುಞ್ಞವುಜುತಾ। ಇತೋ ನಾಯತಿ, ಚಿನಿತ್ವಾ। ಯಸ್ಮಾತಿಹ, ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ। ನಿರನ್ತರಂ, ನಿರಾಲಯೋ, ನಿರಿನ್ಧನೋ, ನಿರೀಹಕಂ, ನಿರುತ್ತರೋ, ನಿರೋಜಂ, ದುರತಿಕ್ಕಮೋ, ದುರಾಗತಂ, ದುರುತ್ತರಂ, ಪಾತುರಹೋಸಿ, ಪುನರಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಪುನರುತ್ತಂ, ಪುನರೇವ, ಪುನರೇತಿ, ಧೀರತ್ಥು, ಪಾತರಾಸೋ, ಚತುರಙ್ಗಿಕಂ, ಚತುರಾರಕ್ಖಂ, ಚತುರಿದ್ಧಿಪಾದಪಟಿಲಾಭೋ, ಚತುರೋಘನಿತ್ಥರಣತ್ಥಂ, ಭತ್ತುರತ್ಥೇ, ವುತ್ತಿರೇಸಾ, ಪಥವೀಧಾತುರೇವೇಸಾ , ನಕ್ಖತ್ತರಾಜಾರಿವ ತಾರಕಾನಂ, ವಿಜ್ಜುರಿವಬ್ಭಕುಟೇ, ಆರಗ್ಗೇರಿವ ಸಾಸಪೋ, ಉಸಭೋರಿವ, ಸಬ್ಭಿರೇವ ಸಮಾಸೇಥ। ಪುಥಗೇವ, ರಸ್ಸೇ ಪಗೇವ। ಲಹುಮೇಸ್ಸತಿ, ಗುರುಮೇಸ್ಸತಿ, ಇಧಮಾಹು, ಕೇನ ತೇ ಇಧ ಮಿಜ್ಝತಿ, ಭದ್ರೋ ಕಸಾಮಿವ, ಆಕಾಸೇ ಮಭಿಪೂಜಯೇ, ಏಕಮೇಕಸ್ಸ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ। ಭಾತಿಯೇವ, ಹೋತಿಯೇವ, ಯಥಾಯಿದಂ, ಯಥಾಯೇವ, ಮಾಯಿದಂ, ನಯಿದಂ, ನಯಿಧ, ಛಯಿಮಾನಿ, ನವಯಿಮೇ ಧಮ್ಮಾ, ಬೋಧಿಯಾಯೇವ, ಪಥವೀಯೇವ ಧಾತು, ತೇಸುಯೇವ, ತೇಯೇವ, ಸೋಯೇವ, ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ, ವಿಯಞ್ಜನಂ, ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಪರಿಯನ್ತಂ, ಪರಿಯಾದಾನಂ, ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ, ಪರಿಯೇಸತಿ, ಪರಿಯೋಸಾನಂ, ನಿಯಾಯೋಗೋ। ಉದಗ್ಗೋ, ಉದಯೋ, ಉದಾಹಟಂ, ಉದಿತೋ, ಉದೀರಿತಂ, ಉದೇತಿ, ಸಕಿದೇವ, ಕಿಞ್ಚಿದೇವ, ಕೇನಚಿದೇವ, ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ, ಕೋಚಿದೇವ, ಸಮ್ಮದತ್ಥೋ, ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾನಂ, ಸಮ್ಮದೇವ, ಯಾವದತ್ಥಂ, ಯಾವದಿಚ್ಛಕಂ, ಯಾವದೇವ, ತಾವದೇವ, ಪುನದೇವ, ಯದತ್ಥಂ, ಯದನ್ತರಂ, ತದನ್ತರಂ, ತದಙ್ಗವಿಮುತ್ತಿ, ಏತದತ್ಥಂ, ಅತ್ತದತ್ಥಂ, ತದತ್ಥಂ, ಸದತ್ಥಪಸುತೋ ಸಿಯಾ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು, ಮನಸಾದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾನಂ, ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿ। ವಾತ್ವೇವ, ಅತ್ತಅತ್ಥಂ, ದ್ವಾಧಿಟ್ಠಿತಂ, ಪಾತುಅಹೋಸಿ। ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸತ್ತಾ ವಾಧಿಕಾರಸ್ಸ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವುಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ಚಿರಂ ನಾಯತಿ, ತಂಯೇವ।

ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ, ಛ ಅಙ್ಗಂ, ಛ ಅಸೀತಿ, ಛ ಅಂಸಾ, ಛ ಆಯತನಂ ಇತೀ+ಧ "ವಾ ಸರೇ" "ಆಗಮೋ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ।

೪೬. ಛಾ ಳೋ

ಛಸದ್ದಾ ಪರಸ್ಸ ಸರಸ್ಸ ಳಕಾರೋ ಆಗಮೋ ಹೋತಿ ವಾ। ಛಾತಿ ಅನುಕರಣತ್ತಾ ಏಕವಚನಂ। ಛಳಭಿಞ್ಞಾ, ಛಳಙ್ಗಂ, ಛಳಸೀತಿ, ಛಳಂಸಾ, ಛಳಾಯತನಂ। ವಾತ್ವೇವ, ಛಅಭಿಞ್ಞಾ। (ಆಗಮಸನ್ಧಿ)।

ಲೋಪೋ ಅದಸ್ಸನಂ, ಠಾನಿಂ, ಯ+ಮಾಮದ್ದಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ।
ಆದೇಸೋ ನಾಮ ಸೋ ಯಾ ತು, ಅಸನ್ತುಪ್ಪತ್ತಿ ಆಗಮೋ॥

ಸರಸನ್ಧಿ।

ಕಞ್ಞಾ ಇವ, ಕಞ್ಞಾವ ಇಚ್ಚಾದಿ ಸರಸನ್ಧಿನಿಸೇಧೋ ವುಚ್ಚತಿ, ಪಸಙ್ಗಪುಬ್ಬಕೋ ಹಿ ಪಟಿಸೇಧೋ। ಪುಬ್ಬಸರಾನಂ ಲೋಪೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ "ಸರೋ" "ವೇ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ।

೧೮. ನ ದ್ವೇ ವಾ

ಪುಬ್ಬಪರಸ್ಸರಾ ದ್ವೇಪಿ ವಾ ಕ್ವಚಿ ನ ಲುಪ್ಪನ್ತೇ। ಕಞ್ಞಾ ಇವ, ಕಞ್ಞೇವ, ಕಞ್ಞಾವ।

ಸಾರಿಪುತ್ತ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ, ಏಹಿ ಸಿವಕ ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ, ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ, ದೇವಾ ಆಭಸ್ಸರಾ ಯಥಾ, ತೇವಿಜ್ಜಾ ಇದ್ಧಿಪತ್ತಾ ಚ, ಭಗವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ, ಭಗವಾ ಏತ+ದವೋಚ, ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ, ಯಂ ಇತ್ಥೀ ಅರಹಂ ಅಸ್ಸ, ಸಾಮಾವತೀ ಆಹ, ಪಾಪಕಾರೀ ಉಭಯತ್ಥ ತಪ್ಪತಿ, ನದೀ ಓತ್ಥರತಿ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ, ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಉಜ್ಝಾಯಿಂಸು, ಭಿಕ್ಖೂ ಏವ+ಮಾಹಂಸು, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಆರಕ್ಖಕಾ, ಸಬ್ಬೇ ಇಮೇ, ಕತಮೇ ಏಕಾದಸ, ಗಮ್ಭೀರೇ ಓದಕನ್ತಿಕೇ, ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಅಮತಂ ಪದಂ, ಸಜ್ಝೋ ಆಗಚ್ಛತು, ಕೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ವಿಚೇಸ್ಸತಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಏಕೋ ಏಕಾಯ, ಚತ್ತಾರೋ ಓಘಾ, ಅರೇ ಅಹಮ್ಪಿ, ಸಚೇ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ, ನೋ ಅತಿಕ್ಕಮೋ, ಅಹೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ, ಅಥೋ ಅನ್ತೋ ಚ, ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ, ಅಥೋ ಓಟ್ಠವ+ಚಿತ್ತಕಾ, ತತೋ ಆ- ಮನ್ತಯಿ ಸತ್ಥಾತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಇಧ ಕಾಲಬ್ಯವಧಾನೇನೇವ ಸಿಜ್ಝನ್ತಿ। ಕ್ವಚೇತಿ ಕಿಂ, ಆಗತಾ+ತ್ಥ, ಆಗತಾ+ಮ್ಹಾ, ಕತಮ+ಸ್ಸ ವಾರೋ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ+ಯಂ ಪುರಿಸೋ, ಚಮರೀ+ವ, ಸಬ್ಬೇ+ವ, ಸ್ವೇ+ವ, ಏಸೇ+ವ ನಯೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೇ+ತ್ಥಾ+ಯಸ್ಮನ್ತೋ, ನೇ+ತ್ಥ, ಕುತೇ+ತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ, ಸಚೇ+ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥೂ+ಪಮಂ, ಯಥಾ+ಹ, ಜೀವ್ಹಾ+ಯತನಂ, ಅವಿಜ್ಜೋ+ಘೋ, ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಅಭಿಭಾ+ಯತನಂ, ಭಯತೂ+ಪಟ್ಠಾನಂ, ಸದ್ಧೀ+ಧ ವಿತ್ತಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಂ। (ಸರಸನ್ಧಿನಿಸೇಧೋ)

ತತ್ರ ಅಭಿರತಿ, ತತ್ರ ಅಯಂ, ಬುದ್ಧ ಅನುಸ್ಸತಿ, ಸ ಅತ್ಥಿಕಾ, ಸಞ್ಞಾವಾ ಅಸ್ಸ, ತದಾ ಅಹಂ, ಯಾನಿ ಇಧ ಭೂತಾನಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ಇತಿ, ಅತಿ ಇತೋ, ಕಿಕೀ ಇವ, ಬಹು ಉಪಕಾರಂ, ಮಧು ಉದಕಂ, ಸು ಉಪಧಾರಿತಂ, ಸೋಪಿ ಅಯಂ, ಇದಾನಿ ಅಹಂ, ಸಚೇ ಅಯಂ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಅಯಂ, ಇತರ ಇತರೇನ, ಸದ್ಧಾ ಇಧ ವಿತ್ತಂ, ಕಮ್ಮ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ, ತಥಾ ಉಪಮಂ, ರತ್ತಿ ಉಪರತೋ, ವಿ ಉಪಸಮೋ, ಲೋಕಸ್ಸ ಇತಿ, ದೇವ ಇತಿ, ವಿ ಅತಿಪತನ್ತಿ, ವಿ ಅತಿನಾಮೇನ್ತಿ, ಸಜ್ಝಾಟಿ ಅಪಿ, ಜೀವಿತಹೇತು ಅಪಿ, ವಿಜ್ಜು ಇವ, ಕಿಂಸು ಇಧ ವಿತ್ತಂ, ಸಾಧು ಇತಿ, ತೇ ಅಸ್ಸ ಪಹೀನಾ, ಸೋ ಅಸ್ಸ, ಮಧುವಾ ಮಞ್ಞತಿ ಬಾಲೋ, ಏವಂ ಗಾಮೇ ಮುನಿ ಚರೇ, ಖನ್ತಿ ಪರಮಂ ತಪೋ ತಿತಿಕ್ಖಾ, ನ ಮಂಕು ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸು ಅಕ್ಖಾತೋ, ಯೋ ಅಹಂ, ಸೋ ಅಹಂ, ಕಾಮತೋ ಜಾಯತಿ ಸೋಕೋ, ಕಾಮತೋ ಜಾಯತಿ ಭಯಂ, ಸಕ್ಕೋ ಉಜು ಚ ಸುಹುಜುಚ, ಅನುಪಘಾತೋ, ದುರಕ್ಖಂ, ದುರಮಂ, ದುಭರತಾ। ಯಿಟ್ಠಂ ವಾ ಹುತಂ ವಾ ಲೋಕೇ, ಯದಿ ವಾ ಸಾವಕೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಧಮ್ಮದಸಾ ತೇ, ಭೋವಾದೀ ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ, ಯಥಾಭಾವೀ ಗುಣೇನ ಸೋ, ಯಥಾ ಇದಂ, ಸಮ್ಮಾ ದಕ್ಖಾತೋ, ಪರಾ ಕಮೋ, ತಣ್ಹಾ ಕ್ಖಯೋ, ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಅಮ್ಹಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೋ ಇತೀ+ಧ -

೩೩. ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ದೀಘರಸ್ಸಾ

ರಸ್ಸ+ದೀಘಾನಂ ಕ್ವಚಿ ದೀಘ+ರಸ್ಸಾ ಹೋನ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ। ತತ್ರಾಭಿರತಿ, ತತ್ರಾಯಂ, ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿ, ಸಾತ್ಥಿಕಾ, ಸಞ್ಞಾವಾ+ಸ್ಸ, ತದಾಹಂ, ಯಾನೀ+ಧ ಭೂತಾನಿ, ಗಚ್ಛಾಮೀತಿ, ಅತೀತೋ, ಕಿಕೀವ, ಬಹೂಪಕಾರಂ, ಮಧೂದಕಂ, ಸೂಪಧಾರಿತಂ, ಸೋಪಾಯಂ, ಇದಾನಾಹಂ, ಸಚಾಯಂ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾಯಂ, ಇತರೀತರೇನ, ಸದ್ಧೀಧ ವಿತ್ತಂ, ಕಮ್ಮೂಪನಿಸ್ಸಯೋ, ತಥೂಪಮಂ, ರತ್ತೂಪರತೋ, ವೂಪಸಮೋ, ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ, ದೇವಾತಿ, ವೀತಿಪತನ್ತಿ, ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಿ, ಸಜ್ಝಾಟೀಪಿ, ಜೀವಿತಹೇತೂಪಿ, ವಿಜ್ಜೂವ, ಕಿಂಸೂಧ ವಿತ್ತಂ, ಸಾಧೂತಿ, ತ್ಯಾಸ್ಸ ಪಹೀನಾ, ಸ್ವಾಸ್ಸ, ಮಧುವಾ ಮಞ್ಞತೀ ಬಾಲೋ, ಏವಂ ಗಾಮೇ ಮುನೀ ಚರೇ, ಖನ್ತೀ ಪರಮಂ ತಪೋ ತಿತಿಕ್ಖಾ, ನ ಮಂಕೂ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಯ್ವಾಹಂ, ಸ್ವಾಹಂ, ಕಾಮತೋ ಜಾಯತೀ ಸೋಕೋ, ಕಾಮತೋ ಜಾಯತೀ ಭಯಂ, ಸಕ್ಕೋ ಉಜೂ ಚ ಸುಹುಜೂ ಚ, ಅನೂಪಘಾತೋ, ದೂರಕ್ಖಂ, ದೂರಮಂ, ದೂಭರತಾ। ಯಿಟ್ಠಂವ ಹುತಂವ ಲೋಕೇ, ಯದಿವ ಸಾವಕೇ, ಪುಗ್ಗಲ ಧಮ್ಮದಸಾ ತೇ, ಭೋವಾದಿ ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ, ಯಥಾಭಾವಿ ಗುಣೇನ ಸೋ, ಯಥಯಿದಂ, ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೋ, ಪರಕ್ಕಮೋ, ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ, ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭಿಮ್ಹಿ, ವಸಿಮ್ಹಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೋ। ಕ್ವಚೇತಿ ಕಿಂ, ತ್ಯಜ್ಜ, ಸ್ವಸ್ಸ,

ಪತಿಲಿಯತೀತಿ ದೀಘನಿಸೇಧೋ, ಮಾಯಿದಂ, ಮನಸಾದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾನಂ, ಯಥಾಕ್ಕಮಂ, ಆರಕ್ಖಾತೀತಂ, ದೀಯತಿ, ಸೂಯತೀತಿ ರಸ್ಸಕಾರಿಯನಿಸೇಧೋ। ಕಥಂ ಯಾನಿವ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇತಿ, "ದೀಘರಸ್ಸಾ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ। (ದೀಘ+ರಸ್ಸಸನ್ಧಿ)।

ಬ್ಯಞ್ಜನೇತಿ ವತ್ತತೇ।

೩೪. ಸರಮ್ಹಾ ದ್ವೇ

ಸರಮ್ಹಾ ಪರಸ್ಸ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಕ್ವಚಿ ದ್ವೇ ರೂಪಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಆವುತ್ತಿದ್ವಿವಚನಂ ಠಾನೇದ್ವಿವಚನನ್ತಿ ದ್ವೀಸು ಠಾನೇದ್ವಿವಚನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತಾನಿ ಚ ಪ+ಪತಿ+ಪಟಿ+ಕಮ+ಕುಸ+ಕುಧ+ಕೀ+ಗಹ+ಜುತ+ಞಾ+ಸಿ+ ಸು+ಸೂ+ಸಮ್ಭು+ಸರ+ಸಸಾದೀನಮಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಾನಞ್ಚ ಹೋತಿ। ಇಧ ಪಮಾದೋ=ಇಧಪ್ಪಮಾದೋ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಮಾದೋ, ವಿಪ್ಪಯುತ್ತೋ, ಸುಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಸಮ್ಮಾ ಪಧಾನಂ=ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಂ ರಸ್ಸತ್ತಂ। ಅಪ್ಪತಿವತ್ತಿಯೋ, ಅಧಿಪ್ಪತಿಪಚ್ಚಯೋ, ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋ,। ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ। ಪಕ್ಕಮೋ, ಪಟಿಕ್ಕಮೋ, ಹೇತುಕ್ಕಮೋ, ಆಕಮತಿ=ಅಕ್ಕಮತಿ, ಏವಂ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಅಕ್ಕೋಸತಿ, ಪಟಿಕ್ಕೋಸತಿ, ಅನುಕ್ಕೋಸತಿ, ಆಕೋಸತಿ=ಅಕ್ಕೋಸತಿ। ಅಕ್ಕುದ್ಧೋ, ಅಭಿಕ್ಕುದ್ಧೋ। ಧನಕ್ಕೀತೋ, ವಿಕ್ಕಯೋ, ಅನುಕ್ಕಯೋ। ಪಗ್ಗಹೋ, ವಿಗ್ಗಹೋ, ಅನುಗ್ಗಹೋ, ಚನ್ದಗ್ಗಾಹೋ, ದಿಟ್ಠಿಗ್ಗಾಹೋ। ಪಜ್ಜೋತೋ, ವಿಜ್ಜೋತೋ, ಉಜ್ಜೋತೋ। ಕತಞ್ಞೂ, ವಿಞ್ಞೂ, ಪಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅನಞ್ಞಾಣಂ। ಅವಸ್ಸಯೋ, ನಿಸ್ಸಯೋ, ಸಮುಸ್ಸಯೋ। ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ, ವಿಸ್ಸುತೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ। ಆಸವಾ=ಅಸ್ಸವಾ। ಪಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ, ವಿಸ್ಸಮ್ಭೇನ್ತೋ। ಅಟ್ಟಸ್ಸರೋ, ವಿಸ್ಸರತಿ, ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಅನುಸ್ಸತಿ। ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ, ವಿಸ್ಸಸನ್ತೋ, ಮುಹುಸ್ಸಸನ್ತೋ, ಆಸಾಸೋ=ಅಸ್ಸಾಸೋ। ಆದಿಸದ್ದೇನ ಅವಿಸ್ಸಜೇನ್ತೋ, ವಿಸ್ಸಜೇನ್ತೋ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ, ಪರಿಚ್ಚಜೇನ್ತೋ, ಉಪದ್ದವೋ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಮಿತ್ತದ್ದುನೋ, ಆಯಬ್ಯಯೋ, ಅಬ್ಬಹಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ತಿಕ+ತಯ+ತಿಂಸ+ವತಾದೀನ+ಮಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಚ। ಕುಸಲತ್ತಿಕಂ, ಪೀತಿತ್ತಿಕಂ, ಹೇತುತ್ತಿಕಂ। ಲೋಕತ್ತಯಂ, ಬೋಧಿತ್ತಯಂ, ವತ್ಥುತ್ತಯಂ। ಏಕತ್ತಿಂಸ, ದ್ವತ್ತಿಂಸ, ತೇತ್ತಿಂಸ, ಚತುತ್ತಿಂಸ। ಸೀಲಬ್ಬತಂ, ಸುಬ್ಬತೋ। ಸಪ್ಪೀತಿಕೋ, ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ವತು+ವಟ+ದಿಸಾನ+ಮನ್ತೇ, ಯಥಾ ವತ್ತತಿ, ವಟ್ಟತಿ, ದಸ್ಸನಂ, ಫಸ್ಸೋ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಉ+ದು+ನಿಉಪಸಗ್ಗ+ತ+ಚತು+ಛ+ಸನ್ತಸದ್ದಾದೇಸಾದೀಹಿ ಪರೇಸಞ್ಚ। ಉಕಂಸೋ=ಉಕ್ಕಂಸೋ, ಏವಂ ದುಕ್ಕರಂ, ನಿಕ್ಕಜ್ಝೋ, ಉಗ್ಗತಂ, ದುಚ್ಚರಿತಂ, ನಿಜ್ಜಟಂ, ಉಜ್ಜಹಂ, ಉಚ್ಚಙ್ಗಂ, ಉನ್ನಮತಿ, ದುಕ್ಕರೋ, ನಿದ್ದರೋ, ಉನ್ನತೋ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ, ನಿಮ್ಮಲೋ, ಉಯ್ಯುತ್ತೋ, ದುಲ್ಲಭೋ, ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಉಸ್ಸಾಹೋ, ನಿಸ್ಸಾರೋ। ತಕ್ಕರೋ, ತಜ್ಜೋ, ತನ್ನಿನ್ನೋ, ತಪ್ಪಭವೋ, ತಮ್ಮಯೋ, ಚತುಕ್ಕಂ, ಚತುದ್ದಿಸಂ, ಚತುಪ್ಪದೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ, ಚತುಸ್ಸಾಲಂ, ಛಕ್ಕಂ, ಛನ್ನವುತಿ, ಛಪ್ಪದಿಕೋ, ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ। ಸಕ್ಕಾರೋ, ಸಗ್ಗುಣೋ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ, ಮಹಬ್ಬಲೋ।

ಅಪದನ್ತಆಕಾರವಜ್ಜಿತದೀಘತೋ ಯಕಾರಸ್ಸ ಚ, ನಿಯ್ಯಾತಿ, ಸುಯ್ಯತಿ, ಅಭಿಭುಯ್ಯ, ವಿಚೇಯ್ಯ, ವಿನೇಯ್ಯ, ಧೇಯ್ಯಂ, ನೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯೋ, ಜೇಯ್ಯೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ। ಆಕಾರವಜ್ಜಿತನ್ತಿ ಕಿಂ, ಮಾಲಾಯ, ದೋಲಾಯ, ಸಮಾದಾಯ।

ಛನ್ದಾನುರಕ್ಖಣೇ-ನಪ್ಪಜಹೇ ವಣ್ಣಬಲಂ ಪುರಾಣಂ, ಉಜ್ಜುಗತೇಸು ಸೇಯ್ಯೋ, ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಸುಗ್ಗತಿಂ। ಸರಮ್ಹಾತಿ ಕಿಂ, ಞಾಯೋ, ತಂಖಣಂ। ಕ್ವಚಿತ್ವೇವ, ನಿಕಾಯೋ, ನಿದಾನಂ, ನಿವಾಸೋ, ತತೋ, ಛಸಟ್ಠಿ, ಉಪನೀಯತಿ, ಸೂಯತಿ।

೩೫. ಚತುತ್ಥದುತಿಯೇಸ್ವೇ+ಸಂ ತತಿಯಪಠಮಾ

ಚತುತ್ಥದುತಿಯೇಸು ಪರೇಸ್ವೇ+ಸಂ ಚತುತ್ಥದುತಿಯಾನಂ ತಬ್ಬಗ್ಗೇ ತತಿಯಪಠಮಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಚ್ಚಾಸತ್ಯಾ। ವಗ್ಗೇ ಘ+ಝ+ಢ+ಧ+ಭಾ ಚತುತ್ಥಾ, ಖ+ಛ+ಠ+ಥ+ಫಾ ದುತಿಯಾ, ಗ+ಜ+ಡ+ದ+ಬಾ ತತಿಯಾ, ಕ+ಚ+ಟ+ತ+ಪಾ ಪಠಮಾ। ಪ+ಉ+ದು-ನಿಆದೀಹಿ ಪರೇಸಂ ಘಾದೀನಂ ದ್ವಿಭಾವೇ ತತಿಯಪಠಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ಪಗರತಿ=ಪಗ್ಘರತಿ, ಏವಂ ಉಗ್ಘರತಿ, ನಿಗ್ಘೋಸೋ, ಉಗ್ಘಾಟೇತಿ। ಏಸೋವ ತಜ್ಝಾನಫಲೋ, ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ, ಅಭಿಜ್ಝಾ-ಯತಿ , ಉಜ್ಝಾಯತಿ। ದಡ್ಢೋ, ಬುಡ್ಢೋ। ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ, ಉದ್ಧಂಸಿತೋ, ಉದ್ಧಾರೋ, ನಿದ್ಧನೋ, ನಿದ್ಧುತೋ। ವಿಬ್ಭನ್ತೋ, ಉಬ್ಭನ್ತೋ, ಸಮುಬ್ಭನ್ತೋ, ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ, ನಿಬ್ಭಯಂ, ತಬ್ಭಾವೋ, ಚತುಬ್ಭಿ। ಸದ್ಧಾ, ಸದ್ಧಮ್ಮೋ। ಮಹಬ್ಭಯಂ।

ರಸ್ಸಸರೇಹಿ ಪರೇಸಂ ವಗ್ಗದುತಿಯಾನಂ ದ್ವಿಭಾವೋ ಚೇ, ಪಠಮಾ। ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ, ಏವಂ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋ, ಅಕ್ಖಮೋ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ, ಅವಿಕ್ಖೇಪೋ, ಜಾತಿಕ್ಖೇತ್ತಂ, ಧಾತುಕ್ಖೋಭೋ, ಆಯುಕ್ಖಯೋ। ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಂ, ವಿಚ್ಛನ್ನಂ, ಬೋಧಿಚ್ಛಾಯಾ, ಜಮ್ಬುಚ್ಛಾಯಾ, ಸಮುಚ್ಛೇದೋ। ತತ್ರ ಠಿತೋ=ತತ್ರಟ್ಠಿತೋ, ಏವಂ ಥಲಟ್ಠಂ, ಜಲಟ್ಠಂ, ಅಟ್ಠಿತಂ, ನಿಟ್ಠಿತಂ, ಚತ್ತಾರಿಟ್ಠಾನಾನಿ, ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೋ, ಸಮುಟ್ಠಿತೋ। ಸಬ್ಬತ್ಥಾಮೇನ, ಯಸತ್ಥೇರೋ, ಪತ್ಥರತಿ, ವಿತ್ಥಾರೋ, ಅಭಿತ್ಥುತೋ, ವಿತ್ಥಮ್ಭಿತೋ, ಅನುತ್ಥುನಂ। ಪಪ್ಫೋಟೇತಿ, ಮಹಪ್ಫಲಂ, ಅನಿಪ್ಫಲಂ, ವಿಪ್ಫಾರೋ, ಪರಿಪ್ಫುಟೇಯ್ಯ, ಮಧುಪ್ಫಾಣಿತಂ। ಆಕಾರತೋ, ಆಖಾತೋ=ಅಕ್ಖಾತೋ, ಏವಂ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ, ಆಣಾಕ್ಖೇತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೋ। ಆಛಾದಯಿ=ಅಚ್ಛಾದಯಿ, ಏವಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ನಾವಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥರತಿ, ಅಪ್ಫೋಟೇತಿ। ಕ್ವಚಿ ತ್ವೇವ, ಪುವಖಜ್ಜಕಂ, ತಸ್ಸ ಛವಿಆದೀನಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ, ಯಥಾಠಿತಂ, ಕಮ್ಮಫಲಂ, ಸೀಲಂ ತಸ್ಸ ಝಾಯಿನೋ, ಯೇ ಝಾನಪ್ಪಸುತಾ ಧೀರಾ, ನಿಧನಂ, ಮಹಾಧನಂ। (ದ್ವಿಭಾವಸನ್ಧಿ)।

ಅಕರಮ್ಹ ಸೇ ತೇ, ಸೋ ಖೋ ಬ್ಯನ್ತಿ ಕಾಹಿತಿ, ಸೋ ಗಚ್ಛಂ ನ ನಿವತ್ತತಿ, ಏಸೋ ಅತ್ಥೋ, ಏಸೋ ಆಭೋಗೋ, ಏಸೋ ಇದಾನಿ ಇತೀ+ಧ "ವೇ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೩೭. ಏಓನ+ಮ ವಣ್ಣೇ

ಏಓನಂ ವಣ್ಣೇ ಕ್ವಚಿ ಅ ಹೋತಿ ವಾ। ಅಕರಮ್ಹ ಸ ತೇ, ಅಕರಮ್ಹ ಸೇ ತೇ, ಏವಂ ಸ ಖೋ ಬ್ಯನ್ತಿ ಕಾಹಿತಿ, ಸ ಗಚ್ಛಂ ನ ನಿವತ್ತತಿ, ಏಸ ಅತ್ಥೋ , ಏಸ ಆಭೋಗೋ, ಏಸ ಇದಾನಿ। ವಣ್ಣೇತಿ ಕಿಂ, ಅಮೋಘವಚನೋ ಚ ಸೋ, ಗನ್ಧಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಪತಿ, ಮಹಾರಾಜಾ ಯಸಸ್ಸಿ ಸೋತಿ। "ನ ಸನ್ಧಿಸಮಾಸಾ ವದ್ಧಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಗಾಥಾಮಜ್ಝೇ ಸನ್ಧಿ ನ ಹೋತೀತಿ "ತಿವಿಧಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತಿಮ್ಹಿ ಪರೇಪಿ ವಣ್ಣೋ ಪರೋ ನಾಮ ನ ಇತಿ। (ಸರಬ್ಯಞ್ಜನಸನ್ಧಿ)।

ಅತ ಯನ್ತಂ, ತಥ ಯಂ, ಮದ ಯಂ, ಬುಧ ಯತಿ, ಧನ ಯಂ, ಸೇವ ಯೋ, ಪರ ಯೇಸನಾ, ಪೋಕ್ಖರಣ ಯೋ ಇತೀ+ಧ –

೪೮. ತವಗ್ಗವರಣಾನಂ ಯೇ ಚವಗ್ಗ ಬಯಞಾ

ತವಗ್ಗವರಣಾನಂ ಚವಗ್ಗಬಯಞಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಯಕಾರೇ। "ವಗ್ಗಲಸೇಹಿ ತೇ"ತಿ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ। ಅಚ್ಚನ್ತಂ, ತಚ್ಛಂ, ಮಜ್ಜಂ, ಬುಜ್ಝತಿ, ಧಞ್ಞಂ, ಸೇಬ್ಬೋ, ಪಯ್ಯೇಸನಾ, ಪೋಕ್ಖರಞ್ಞೋ। ಅಪುಚ್ಚಣ್ಡಕಾಯಂ, ಜಚ್ಚನ್ಧೋ, ಯಜ್ಜೇವಂ, ಅಜ್ಜಗಮಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ, ಅಜ್ಝುಪಗತೋ, ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ, ದಿಬ್ಬಂ। ಕ್ವಚಿತ್ವೇವ, ರತ್ಯಾ।

ಸಕ ಯತೇ, ರುಚ ಯತೇ, ಪಚ ಯತೇ, ಅಟ ಯತೇ, ಲುಪ ಯತೇ, ಕುಪ ಯತೇ, ಸಲ ಯತೇ, ಫಲ ಯತೇ, ದಿಸ ಯತೇ, ಅಸ ಯತೇ ಇತೀ+ಧ "ಯೇ"ತಿ ವತ್ತತೇ ವಕ್ಖಮಾನೇಸು ದ್ವೀಸು।

೪೯. ವಗ್ಗಲಸೇಹಿತೇ

ವಗ್ಗಲಸೇಹಿ ಪರಸ್ಸ ಯಕಾರಸ್ಸ ಕ್ವಚಿ ತೇ ವಗ್ಗಲಸಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಕ್ಕತೇ, ರುಚ್ಚತೇ, ಪಚ್ಚತೇ, ಅಟ್ಟತೇ, ಉಪ್ಪತೇ, ಕುಪ್ಪತೇ, ಸಲ್ಲತೇ, ಫಲ್ಲತೇ, ದಿಸ್ಸತೇ, ಅಸ್ಸತೇ। ಕ್ವಚಿತ್ವೇವ, ಕ್ಯಾಹಂ।

ಮುಹ ಯತಿ, ಗುಹ ಯತಿ ಇತೀ+ಧ -

೫೦. ಹಸ್ಸ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ

ಹಸ್ಸ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಹೋತಿ ಯಕಾರೇ। ಮುಯ್ಹತಿ, ಗುಯ್ಹತಿ।

ಬಹು ಆಬಾಧೋ ಇತೀ+ಧ ಉಸ್ಸವಕಾರೇ "ಹಸ್ಸ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೫೧. ವೇ ವಾ

ಹಸ್ಸ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಹೋತಿ ವಾ ವಕಾರೇ। ಬವ್ಹಾಬಾಧೋ। ವಾತ್ವೇವ, ಬಹ್ವಾಬಾಧೋ।

೫೨. ತಥನರಾನಂ ಟಠಣಲಾ

ತಥನರಾನಂ ಟಠಣಲಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ದುಕ್ಕತಂ=ದುಕ್ಕಟಂ, ಏವಂ ಸುಕಟಂ, ಪತ್ಥಟೋ, ಪತಟೋ, ಉದ್ಧಟೋ, ವಿಸಟೋ। ಅಟ್ಠಕಥಾ। ಪಣಿಧಾನಂ, ಪಣಿಪಾತೋ, ಪಣಾಮೋ, ಪಣೀತಂ, ಪರಿಣತೋ, ಪರಿಣಾಮೋ, ದುಣ್ಣಯೋ, ನಿಣ್ಣಯೋ, ಓಣತೋ। ಪರಿಪನ್ನೋ=ಪಲಿಪನ್ನೋ, ಏವಂ ಪಲಿಬೋಧೋ, ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ, ತಲುನೋ, ಮಹಾಸಾಲೋ, ಮಾಲುತೋ, ಸುಖುಮಾಲೋ। (ಬ್ಯಞ್ಜನಸನ್ಧಿ)।

ಚಕ್ಖು ಉದಪಾದಿ, ಅಕ್ಖಿ ರುಜತಿ, ಪುರಿಮ ಜಾತಿ, ಅಣು ಥೂಲಾನಿ, ಕತ್ತಬ್ಬ ಕುಸಲಂ ಬಹುಂ, ತ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ, ತತ ಸಭಾವತೋ ಇತೀ+ಧ "ವೇ"ತಿ ವತ್ತತೇ ಯಾವ "ಮಯದಾ ಸರೇ"ತಿ।

೫೮. ನಿಗ್ಗಹೀತಂ

ನಿಗ್ಗಹೀತಾಗಮೋ ಹೋತಿ ವಾ ಕ್ವಚಿ। ಸಾಮತ್ಥಿಯೇನಾ+ಗಮೋವ, ಸ ಚ ರಸ್ಸಸರಸ್ಸೇವ ಹೋತಿ... ತಸ್ಸ ರಸ್ಸಸರಾನುಗತತ್ತಾ। ಠಾನೀನ+ಮಾಲಿಜ್ಝಿಯ ಗಚ್ಛತಿ ಪವತ್ತತೀತಿ ಆಗಮೋ। ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಅಕ್ಖಿಂ ರುಜತಿ, ಪುರಿಮಂ ಜಾತಿ, ಅಣುಂ ಥೂಲಾನಿ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ ಬಹುಂ, ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ, ತಂತಂಸಭಾವತೋ। ವಾಗ್ಗಹಣೇನ ಚಕ್ಖು ಉದಪಾದಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅವಂಸಿರೋ, ಯಾವಞ್ಚಿದಂತಿಆದಿ ನಿಚ್ಚಂ... ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸತ್ತಾ ವಾಧಿಕಾರಸ್ಸ, ವವತ್ಥಿತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಸ್ಸಾ+ನುರೋಧೇನ ಲಕ್ಖಣೇ ಪವತ್ತಿತಾ ವಿಭಾಸಾ ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸಾ। ವಾಸದ್ದೋ ಹಿ ಅತ್ಥದ್ವಯೇ ವತ್ತತೇ ಕತ್ಥಚಿ ವಿಕಪ್ಪೇ, ಕತ್ಥಚಿ ಯಥಾವವತ್ಥಿತರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೇತಿ। ಯದಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ, ತದಾ ನಿಚ್ಚ+ಮನಿಚ್ಚ+ಮಸನ್ತಞ್ಚ ವಿಧಿಂ ದೀಪೇತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ ಕ್ವಚಿಸದ್ದಸ್ಸಾ+ನುವತ್ತನಾ ತೇನೇವಾ+ಸನ್ತವಿಧಿ ಸಿದ್ಧೋತಿ ವಾಸದ್ದೇನಿ+ತರದ್ವಯಂ। ಕ್ವಚಿ ತ್ವೇವ, ನ ಹಿ ಏತೇಹಿ, ಇಧ ಚೇವ।

ಸಂ ರಮ್ಭೋ, ಸಂ ರತ್ತೋ, ಸಂ ರಾಗೋ, ತಾಸಂ ಅಹಂ ಸನ್ತಿಕೇ, ಏವಂ ಅಯಂ, ಪುಂ ಲಿಙ್ಗಂ, ಕಿಂ ಅಹಂ, ತಸ್ಸ ಅದಾಸಿಂ ಅಹಂ ಇತೀ+ಧ "ನಿಗ್ಗಹೀತಾ"ಧಿಕಾರೋ ಆ "ಮಯದಾ ಸರೇ"ತಿ।

೩೯. ಲೋಪೋ

ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ ವಾ ಕ್ವಚಿ। ದೀಘೇ ಸಾರಮ್ಭೋ ಸಂರಮ್ಭೋ, ಸಾರತ್ತೋ ಸಂರತ್ತೋ, ಸಾರಾಗೋ ಸಂರಾಗೋ, ಪುಬ್ಬಸ್ಸರಲೋಪೇ ತಾಸಾಹಂ ಸನ್ತಿಕೇ, ಏವಾಯಂ, ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಂ ಪುಂಲಿಙ್ಗಂ, ಕ್ಯಾಹಂ, ತಸ್ಸ ಅದಾಸಹಂ। ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೋ, ಸಲ್ಲೇಖೋ, ಪಾತುಕಾಮೋ, ಗನ್ತುಮನೋ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನ ದಸ್ಸನಂ, ಏತಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನಂ, ಅವಿಸಾಹಾರೋ, ಚಿರಪ್ಪವಾಸಿನ್ತಿಆದೀಸು ನಿಚ್ಚಂ। ಕ್ವಚೀತಿ ಕಿಂ, ಏವ+ಮಯಂ, ಕಿ+ಮಹಂ, ಏತಂ ಮಙ್ಗಲ+ಮುತ್ತಮಂ।

ಕತಂ ಇತಿ, ಅಭಿನನ್ದುಂ ಇತಿ, ಉತ್ತತ್ತಂ ಇವ, ಚಕ್ಕಂ ಇವ, ಕಲಿಂಇವ, ಹಲಂ ಇದಾನಿ, ಕಿಂ ಇದಾನಿ, ತ್ವಂ ಅಸಿ, ಇದಂ ಅಪಿ, ಉತ್ತರಿಂ ಅಪಿ, ದಾತುಂ ಅಪಿ, ಸದಿಸಂ ಏವ ಇತೀ+ಧ -

೪೦. ಪರಸರಸ್ಸ

ನಿಗ್ಗಹೀತಮ್ಹಾ ಪರಸರಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ ವಾ ಕ್ವಚಿ। ಕತನ್ತಿ, ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ, ಉತ್ತತ್ತಂವ, ಚಕ್ಕಂವ, ಕಲಿಂವ, ಹಲಂದಾನಿ, ಕಿಂದಾನಿ, ತ್ವಂಸಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಉತ್ತರಿಮ್ಪಿ, ದಾತುಮ್ಪಿ, ಸದಿಸಂವ। ವಾತಿ ಕಿಂ, ಕತಂಇತಿ, ಕಿಮಿತಿ, ದಾತುಮಪಿ, ಸದಿಸಂ ಏವ।

ಪುಪ್ಫಂ ಅಸ್ಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏವಂ ಅಸ್ಸ ತೇ ಆಸವಾ ಇತೀ+ಧ ಪರಸ್ಸರಲೋಪೇ -

೫೩. ಸಂಯೋಗಾದಿಲೋಪೋ

ಅಬ್ಯವಹಿತಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಾನಂ ಏಕತ್ರ ಠಿತಿ ಸಂಯೋಗೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಂಯೋಗೇ ಯೋ ಆದಿಭೂತಾವಯವೋ, ತಸ್ಸ ವಾ ಕ್ವಚಿ ಲೋಪೋ ಹೋತೀತಿಆದಿಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಲೋಪೋ। ಪುಪ್ಫಂಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಗಾನಂ ವಿಸಯೇ ಅಗ್ಯಾಗಾರಂ, ವುತ್ಯಸ್ಸ ಇತಿ ಹೋತಿ।

ತಂ ಕರೋತಿ, ತಂ ಖಣಂ, ಸಂ ಗತೋ, ತಂ ಘತಂ, ಧಮ್ಮಂ ಚರೇ, ತಂ ಛನ್ನಂ, ತಂ ಜಾತಂ, ತಂ ಝಾನಂ, ತಂ ಞಾಣಂ, ತಂ ಠಾನಂ, ತಂ ಡಹತಿ, ತಂ ತನೋತಿ, ತಂ ಥಿರಂ, ತಂ ದಾನಂ, ತಂ ಧನಂ, ತಂ ನಿಚ್ಚುತಂ, ತಂ ಪತ್ತೋ, ತಂ ಫಲಂ, ತೇಸಂ ಬೋಧೋ, ಸಂ ಭೂತೋ, ತಂ ಮಿತ್ತಂ, ಕಿಂ ಕತೋ, ದಾತುಂ ಗತೋ ಇತೀ+ಧ -

೪೧. ವಗ್ಗೇ ವಗ್ಗನ್ತೋ

ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಖೋ ವಗ್ಗೇ ವಗ್ಗನ್ತೋ ವಾ ಹೋತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಾನುಸ್ಸರಾನಂ ಪಚ್ಚಾಸತ್ಯಾ ತಬ್ಬಗ್ಗಪಞ್ಚಮೋ ಹೋತಿ। ಪಚ್ಚಾಸತ್ತಿ ನಾಮ ಠಾನತೋ ಆಸನ್ನತಾ ಗುಣತೋ ವಾ, ಗುಣತೋತಿ ವಣ್ಣಸಞ್ಞಾದಿಗುಣತೋ। ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಅನುಸರೀಯತೀತಿ ಪಚ್ಛಾ ಕತ್ವಾ ಸರೀಯತೀತಿ ಅನುಸ್ಸರೋತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಙ್ಕರೋತಿ=ತಂ ಕರೋತಿ, ಏವಂ ತಙ್ಖಣಂ, ಸಙ್ಗತೋ, ತಙ್ಘತಂ। ಧಮ್ಮಞ್ಚರೇ, ತಞ್ಛನ್ನಂ, ತಞ್ಜಾತಂ, ತಞ್ಝಾನಂ, ತಞ್ಞಾಣಂ। ತಣ್ಠಾನಂ, ತಣ್ಡಹತಿ। ತನ್ತನೋತಿ, ತನ್ಥಿರಂ, ತನ್ದಾನಂ, ತನ್ಧನಂ, ತನ್ನಿಚ್ಚುತಂ, ತಮ್ಪತ್ತೋ, ತಮ್ಫಲಂ, ತೇಸಮ್ಬೋಧೋ, ಸಮ್ಭೂತೋ, ತಮ್ಮಿತ್ತಂ। ಕಿಙ್ಕತೋ, ದಾತುಙ್ಗತೋ, ತಣ್ಹಙ್ಕರೋ, ರಣಞ್ಜಹೋ, ಸಣ್ಠಿತೋ, ಜುತಿನ್ಧರೋ, ಸಮ್ಮತೋತಿಆದೀಸು ನಿಚ್ಚಂ।

ಆನನ್ತರಿಕಂ ಯ+ಮಾಹು, ಯಂ ಯದೇವ, ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಏವ, ತಂ ಹಿಇತೀ+ಧ -

೪೨. ಯೇವಹಿಸು ಞೋ

ಯ+ಏವ+ಹಿಸದ್ದೇಸು ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ವಾ ಞೋ ಹೋತಿ। “ವಗ್ಗಲಸೇಹಿ ತೇ”ತಿ ಯಸ್ಸ ಞಕಾರೋ। ಆನನ್ತರಿಕಞ್ಞ+ಮಾಹು=ಆನನ್ತರಿಕಂ ಯ+ಮಾಹು, ಯಞ್ಞದೇವ=ಯಂಯದೇವ, ಞಸ್ಸ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ, ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಏವ, ತಞ್ಞೇ, ತಞ್ಞೇ। “ಅಬ್ಯಭಿಚಾರಿನಾ ಬ್ಯಭಿಚಾರೀ ನಿಯಮ್ಯತೇ”ತಿ ಞಾಯಾ ಏವಸದ್ದಸಹಚರಿಯಾ “ಯ” ಇತಿ ಸಬ್ಬಾದಿಯಸದ್ದಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ।

ಸಂಯೋಗೋ, ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಂಯತೋ, ಸಂಯಾಚಿಕಾಯ ಇತೀ+ಧ –

೪೩. ಯೇ ಸಂಸ್ಸ

ಸಂಸದ್ದಸ್ಸ ಯಂ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ, ತಸ್ಸ ವಾ ಞೋ ಹೋತಿ ಯಕಾರೇ। ಸಞ್ಞೋಗೋ=ಸಂಯೋಗೋ, ಏವಂ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಞ್ಞತೋ, ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾಯ। ಇಧ ಯಕಾರಮತ್ತೋವ ಗಯ್ಹತೇ। ಸಂಸ್ಸಾತಿ ಕಿಂ, ಏತಂ ಯೋಜನಂ, ತಂ ಯಾನಂ, ತಂ ಸರಣಂ ಯನ್ತಿ।

ತಂ ಏವ, ತಂ ಅಹಂ ಬ್ರೂಮಿ, ಯಂ ಆಹು, ಧನಂ ಏವ, ಕಿಂ ಏತಂ, ನಿನ್ದಿತುಂ ಅರಹತಿ, ತಂ ಇದಂ, ಯಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ತಂ ಅನತ್ತಾ, ಏತಂ ಅವೋಚ, ಏತಂ ಏವ ಇತೀ+ಧ –

೪೪. ಮಯದಾ ಸರೇ

ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಮ ಯ ದಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಸರೇ ಕ್ವಚಿ। ತಮೇವ ತಂ ಏವ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ=ತಂ ಅಹಂ ಬ್ರೂಮಿ, ಯಮಾಹು, ಧನಮೇವ, ಕಿಮೇತಂ, ನಿನ್ದಿತುಮರಹತಿ। ತಯಿದಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ, ತದನತ್ತಾ, ಏತದವೋಚ, ಏತದೇವ। “ಮಯದಾ”ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಬುದ್ಧಮ ಸರಣಮ ಇಚ್ಚಾದಿ ಭವತಿ।

೪೭. ತದಮಿನಾದೀನಿ

ತದಮಿನಾದೀನಿ ನಿಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। “ಯ+ದಲಕ್ಖಣಿಕಂ, ತಂ ನಿಪಾತನಾ”ತಿ ಞಾಯಾ ಲಕ್ಖಣನ್ತರೇನ ಅವಿಹಿತಾ ದೇಸ+ಲೋಪಾ+ಗಮ+ವಿಪಲ್ಲಾಸಾ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಇಮಿನಾವ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಇದಞ್ಚ ಪರೇಸಂ ಪಿಸೋದರಾದಿಮಿವ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಫುಸಿತಂ=ಜಲಬಿನ್ದು, ಫುಸಿತ+ಮುದರ+ಮಸ್ಸ ಪಿಸೋದರಂ। ಇಸ್ಸ ಅಕಾರೇ ತಂ ಇಮಿನಾ=ತದಮಿನಾ, ಸಕಿಂ ಆಗಾಮೀ=ಸಕದಾಗಾಮೀ, ಧಸ್ಸ ದಕಾರೇ ಏಕಂ ಇಧ ಅಹಂ=ಏಕ+ಮಿದಾ+ಹಂ, ವಿಧಸ್ಸ ವಿದಾದೇಸೋ ಸಂವಿಧಾಯ ಅವಹಾರೋ=ಸಂವಿದಾವಹಾರೋ, ವಾರಿಸದ್ದಸ್ಸ ವಕಾರೇ, ಹಸ್ಸ ಲಕಾರೇ ಚ ಕತೇ ವಾರಿವಾಹಕೋ=ವಲಾಹಕೋ, ಜೀವನಸ್ಸ ಜೀಆದೇಸೋ, ಜೀವನಸ್ಸ ಮುತೋ=ಜೀಮೂತೋ। ಛವಸ್ಸ ಸುಆದೇಸೇ, ಸಯನಸ್ಸ ಸಾನಾದೇಸೇ ಚ ಕತೇ ಛವಸ್ಸ ಸಯನಂ=ಸುಸಾನಂ। ಉದ್ಧಸ್ಸ ಉದುಆದೇಸೇ, ಖಸ್ಸ ಖಲಆದೇಸೇ ಚ “ಸರಮ್ಹಾ ದ್ವೇ”ತಿ ದ್ವಿತ್ತಾದಿಮ್ಹಿ ಚ ಕತೇ ಉದ್ಧಂ ಖಂ ಅಸ್ಸ ಉದುಕ್ಖಲಂ। ಪಿಸಿತಸ್ಸ ಪಿಆದೇಸೇ, ಅಸನಸ್ಸ ಸಾಚಾದೇಸೇ ಚ ಕತೇ ಪಿಸಿತಾಸೋ=ಪಿಸಾಚೋ।

ಮಹೀಸದ್ದಸ್ಸ ಮಯೂಆದೇಸೇ, ರವತಿಸ್ಸ ರಾದೇಸೇ ಚ ಕತೇ ಮಹಿಯಂ ರವತೀತಿ ಮಯೂರೋ। ಏವ+ಮಞ್ಞೇಪಿ ಪಯೋಗತೋ+ನುಗನ್ತಬ್ಬಾ। ಏತ್ಥ ಚ –

> ವಣ್ಣಾಗಮೋ ವಣ್ಣವಿಪರಿಯಾಯೋ,
> ದ್ವೇ ಚಾ+ಪರೇ ವಣ್ಣವಿಕಾರ+ನಾಸಾ।
> ಧಾತುಸ್ಸ ಅತ್ಥಾತಿಸಯೇನ ಯೋಗೋ,
> ತ+ದುಚ್ಚತೇ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ನಿರುತ್ತಂತಿ॥

ಯಥಾ ದ್ವಾರೇ ನಿಯುತ್ತೋ=ದೋವಾರಿಕೋತಿ ಓಕಆಗಮೋ। ಹಿಂಸಸದ್ದಸ್ಸ ಸೀಹೋತಿ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ। ನಿಜಕೋ=ನಿಯಕೋತಿ ವಿಕಾರೋ। ಮೇಹನಸ್ಸ ಖಸ್ಸ ಮಾಲಾ ಮೇಖಲಾತಿ ವಣ್ಣಲೋಪೋ, ಹ+ನ+ಮಕಾರಾನಂ ಲೋಪೋ। ಮಯೂರೋತಿ ಅತ್ಥೇ ರವತಿಸ್ಸ ಅತಿಸ್ಸಯಯೋಗೋತಿ।

ಯಥರಿವ ತಥರಿವೇತಿ ನಿಪಾತಾವ। "ಜರಗ್ಗವಾ ವಿಚಿನ್ತೇಸುಂ, ವರ+ಮ್ಹಾಕಂ ಭುಸಾಮಿವೇ"ತಿ ಏತ್ಥ ಇವಸದ್ದೋ ಏವಕಾರತ್ಥೋ। ನಿಗ್ಗಹೀತಸನ್ಧಿ।

ಸನ್ಧಿಸ್ಸರಾನಂ ಪಟಿಸೇಧಸನ್ಧಿ,
ಅಥೋ ಬ್ಯಞ್ಜನ+ಸರಬ್ಯಞ್ಜನಾನಂ।
ಸನ್ಧಿ ಚ+ಥೋ ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಸನ್ಧಿ,
ಭವನ್ತಿ ಸನ್ಧಿ ಪನ ಪಞ್ಚಧಾ ವೇ॥

ಇತಿ ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂ ಸನ್ಧಿಕಣ್ಡೋ ಪಠಮೋ।

೨. ನಾಮಕಣ್ಡ

ಅಥ ನಾಮಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತೇ। ತಂ ಅತ್ಥಾಭಿಮುಖಂ ನಮನತೋ, ಅತ್ತನಾ ಚ+ತ್ಥಸ್ಸ ನಾಮನತೋ ನಾಮಂ, ದಬ್ಬಾಭಿಧಾನಂ। ತಂ ದುವಿಧಂ ಸಲಿಙ್ಗಾ+ಲಿಙ್ಗತೋ, ಅನ್ವತ್ಥರುಳ್ಹಿತೋ ಚ, ತಿವಿಧಂ ಪುಮಿ+ತ್ಥಿ+ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗತೋ, ರುಕ್ಖೋ, ಲತಾ, ವನನ್ತಿ। ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಸಾಮಞ್ಞ+ಗುಣ+ಕ್ರಿಯಾ+ಯದಿಚ್ಛಾನಾಮತೋ, ರುಕ್ಖೋ, ನೀಲೋ, ಪಾಚಕೋ, ಸಿರಿವಡ್ಢೋತಿ। ಅಟ್ಠವಿಧಂ ಅವಣ್ಣಿ+ವಣ್ಣು+ವಣ್ಣೋ+ಕಾರ+ನಿಗ್ಗಹೀತನ್ತಪಕತಿಭೇದತೋ, ಏತ್ಥ ಕಿಂಸದ್ದೋ ನಿಗ್ಗಹೀತನ್ತೋ। ಪಚ್ಚಯಾ ಪಠಮಂ ಕರೀಯತೀತಿ ಪಕತಿ, ಸದ್ದೋ, ಧಾತು ಚ।

ತತ್ಥ ಸಲಿಙ್ಗೇಸು ತಾವ ಅಕಾರನ್ತತೋ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಾ ಸುಗತಸದ್ದಾ ಸತ್ತ ವಿಭತ್ತಿಯೋ ಪರಾ ಯೋಜೀಯನ್ತೇ। ಸುಗತಇತಿ ಠಿತೇ -

೧. ದ್ವೇ ದ್ವೇ+ಕಾನೇಕೇಸು ನಾಮಸ್ಮಾ ಸಿಯೋ ಅಂಯೋ ನಾ ಹಿ ಸ ನಂ ಸ್ಮಾ ಹಿ ಸ ನಂ ಸ್ಮಿಂ ಸು

ಏತೇಸಂ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಹೋನ್ತಿ ಏಕಾನೇಕತ್ಥೇಸು ವತ್ತಮಾನತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಯತೋ ಇಮೇ ಸತ್ತ ದುಕಾ ಹೋನ್ತಿ, "ಅತ್ಥವನ್ತ+ಮಧಾತುಕ+ಮಪಚ್ಚಯಂ ಪಾಟಿಪದಿಕಂ ಕಿತಕ+ತದ್ಧಿತ+ಸಮಾಸಾ ಚೇ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಂ ನಾಮಂ ಪಾಟಿಪದಿಕಂ ನಾಮ। ಕೇಚಿ ಸಕತ್ಥ+ದಬ್ಬ+ಲಿಙ್ಗ+ಸಙ್ಖ್ಯಾ+ಕಮ್ಮಾದಿಪಞ್ಚಕಂ ಪಾಟಿಪದಿಕನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇನೇ+ತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

ಸಕತ್ಥ+ದಬ್ಬ+ಲಿಙ್ಗಾನಿ, ಸದ್ದತ್ಥ+ಮಬ್ರವುಂ ಪರೇ।
ಸಙ್ಖ್ಯಾ+ಕಮ್ಮಾದಿಕಾನನ್ತು, ವಿಭತ್ತಿ ವಾಚಕಾ ಮತಾ॥

ಸಕತ್ಥ+ದಬ್ಬ+ಲಿಙ್ಗಾನಿ, ಸಙ್ಖ್ಯಾ+ಕಮ್ಮಾದಿಪಞ್ಚಕಂ।
ಸದ್ದತ್ಥ+ಮಬ್ರವುಂ ಕೇಚಿ, ವಿಭತ್ತಿ ಪನ ಜೋತಕಾತಿ ಚ॥

ತತೋ ಏಕಮ್ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಏಕವಚನಂ ಬಹುಮ್ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಬಹುವಚನಞ್ಚಾತಿ ಅನಿಯಮೇನ ಪಸಙ್ಗೇ "ನಾಮಸ್ಮಾ"ತಿ ಅಧಿಕಾರೋ।

೩೭. ಪಠಮಾ+ತ್ಥಮತ್ತೇ

ನಾಮಸ್ಸಾ+ಭಿಧೇಯ್ಯಮತ್ತೇ ಪಠಮಾವಿಭತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ವತ್ತಿಚ್ಛಾವಸಾ ಪಠಮಾಯೇ+ಕವಚನಬಹುವಚನಾನಿ। ಸಿ ಯೋಇತಿ ಪಠಮಾ। ಸಿಸ್ಸಿ+ಕಾರಸ್ಸಾ+ನುಬನ್ಧತ್ತಾ ಅಪ್ಪಯೋಗೋ। ಪಯೋಜನಂ "ಕಿ+ಮಂಸಿಸೂ"ತಿ ಸಂಕೇತೋ, ತಥಾ ಅಂವಚನಸ್ಸಾ+ಕಾರಸ್ಸ। ಏತ್ಥ ತಥಾತಿ ವುತ್ತಸ್ಸಾತಿದೇಸೋ ಅಞ್ಞದೀಯಧಮ್ಮಾನ+ಮಞ್ಞತ್ಥಪಾಪನ+ಮತಿದೇಸೋ। ಏಕಮ್ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಪಠಮೇಕವಚನಂ ಸಿ।

ಅತೋತಿ ವತ್ತತೇ, ಅತೋತಿ ನಾಮವಿಸೇಸನತ್ತಾ "ವಿಧಿಬ್ಬಿಸೇಸನನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಪರಿಭಾಸತೋ ಅಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ವಿಧಿ।

೧೦೯. ಸಿಸ್ಸೋ

ಅಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಸಿಸ್ಸ ಓ ಹೋತಿ। ಪುಬ್ಬಸರಲೋಪೇ ಸುಗತೋ ತಿಟ್ಠತಿ। ಬಹುಮ್ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಬಹುವಚನಂ ಯೋ। ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

೪೧. ಅತೋ ಯೋನಂ ಟಾಟೇ

ಅಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಪಠಮಾದುತಿಯಾಯೋನಂ ಟಾಟೇ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಟಕಾರಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ "ಟಾನುಬನ್ಧಾ+ನೇಕವಣ್ಣಾ ಸಬ್ಬಸ್ಸಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಾದೇಸೋ। ಸುಗತಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ।

"ಪಠಮಾ+ತ್ಥಮತ್ತೇ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೩೮. ಆಮನ್ತಣೇ

ಆಮನ್ತಣಾಧಿಕೇ ಅತ್ಥಮತ್ತೇ ಪಠಮಾವಿಭತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಏಕವಚನಂ ಸಿ।

೧೧೨. ಗೋ ಸ್ಯಾ+ಲಪನೇ

ಆಲಪನೇ ಸಿ ಗಸಞ್ಞೋ ಹೋತಿ।

"ಲೋಪೋ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೧೧೭. ಗಸೀನಂ

ನಾಮಸ್ಮಾ ಗ+ಸೀನಂ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ಭೋ ಸುಗತ ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠ।

"ಗೇ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೫೯. ಅಯುನಂ ವಾ ದೀಘೋ

ಅಇಉಇಚ್ಚೇತೇಸಂ ವಾ ದೀಘೋ ಹೋತಿ ಗೇ ಪರೇ ತಿಲಿಙ್ಗೇ+ತಿ ದೀಘೇ ಭೋ ಸುಗತ ಸುಗತಾ ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠ। ಸಕ್ಕತೇ ಸುಗತಾತಿ ದೀಘಂ ದೂರಾಲಪನೇಯೇವಿ+ಚ್ಛನ್ತಿ, ಸಮೀಪಾಲಪನೇಪಿ ದಸ್ಸನತೋ ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಬಹುವಚನೇ ಯೋಸ್ಸ ಟಾ, ಸುಗತಾ ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠಥ।

೨. ಕಮ್ಮೇ ದುತಿಯಾ

ತಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮಕಾರಕೇ ದುತಿಯಾವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಂಯೋಇತಿ ದುತಿಯಾ। ಏತ್ಥ ದುತಿಯಾತತಿಯಾದಿಭಾವೋ ವಿಭತ್ತಿಸುತ್ತೇ ಸಿಯೋ ಇತಿ ಪಠಮಾವಿಭತ್ಯಾದೀನಿ+ಮುಪಾದಾಯ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ತಂ ಉಪಾದಾಯ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ। ದುತಿಯೇಕವಚನಂ ಅಂ, ಅಕಾರಸ್ಸಾ+ಪಯೋಗೋ। ಸುಗತಂ ಪಸ್ಸ। ದುತಿಯಾಬಹುವಚನಂ ಯೋ, ತಸ್ಸ ಟೇ, ಸುಗತೇ ಪಸ್ಸ।

೧೯. ಕತ್ತುಕರಣೇಸು ತತಿಯಾ

ತಸ್ಮಿಂ ಕತ್ತರಿ ಕರಣೇ ಚ ಕಾರಕೇ ತತಿಯಾವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ। ನಾ+ಹಿಇತಿ ತತಿಯಾವಿಭತ್ತಿ। ತತಿಯಾಏಕವಚನಂ ನಾ।

"ನಾಸ್ಸಾ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೧೦೮. ಅತೇ+ನ

ಅಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಪರಸ್ಸ ನಾವಚನಸ್ಸ ಏನಾದೇಸೋ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ಸುಗತೇನ ಕತಂ।

೯೮. ಸುಹಿಸ್ವ+ಸ್ಸೇ

ಅಕಾರನ್ತಸ್ಸ ಸುಹಿಸ್ವೇ+ಹೋತಿ। ಸುಗತೇಹಿ।

“ವೇ”ತಿ ವತ್ತತೇ।

೯೫. ಸ್ಮಾಹಿಸ್ಮಿಂನಂ ಮ್ಹಾಭಿಮ್ಹಿ

ನಾಮಸ್ಮಾ ಪರೇಸಂ ಸ್ಮಾಹಿಸ್ಮಿಂನಂ ಮ್ಹಾಭಿಮ್ಹಿ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂತಿ ಹಿಸ್ಸ ಭಿಆದೇಸೇ ಸುಗತೇಭಿ। ಕರಣೇ ಸುಗತೇನ ಲೋಕೋ ಪುಞ್ಞಂ ಕರೋತಿ, ಸುಗತೇಹಿ ಸುಗತೇಹಿ ವಾ।

೨೪. ಚತುತ್ಥೀ ಸಮ್ಪದಾನೇ

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮ್ಪದಾನಕಾರಕೇ ಚತುತ್ಥೀ ಸಿಯಾ। ಸ+ನಂಇತಿ ಚತುತ್ಥೀ। ಚತುತ್ಥೇ+ಕವಚನಂ ಸ। ವಿಭತ್ತಿಸುತ್ತೇ ಸ್ಸ+ನಂತಿ ದೀಘಪಾಠೇನ ಸುಗತಸ್ಸಾತಿ ಸಿದ್ಧೇಪಿ “ಝಲಾ ಸಸ್ಸ ನೋ” ತ್ಯಾದಿಕಾರಿಯಸುತ್ತೇಸು ಸ್ಸಸ್ಸಾತಿ ಅಕ್ಖರಗಾರವತಾ ಹೋತೀತಿ ಲಾಘವತ್ಥ+ಮಿದ+ಮಾರದ್ಧಂ -

೫೧. ಸುಞ ಸಸ್ಸ

ನಾಮಸ್ಮಾ ಪರಸ್ಸ ಸಸ್ಸ ಸುಞಾಗಮೋ ಹೋತಿ। ಸ ಚ “ಛಟ್ಠಿಯಾ”ತಿ ವತ್ತಮಾನೇ -

೧,೨೦. ಞಕಾನು ಬನ್ಧಾ+ದ್ಯನ್ತಾ

ಛಟ್ಠೀನಿದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಞಾನುಬನ್ಧ+ಕಾನುಬನ್ಧಾ ಆದ್ಯನ್ತಾಹೋನ್ತೀತಿ ಆದ್ಯವಯವೋ। ಉಕಾರೋ ಉಚ್ಚಾರಣತ್ಥೋ, ಞಕಾರೋ ಅಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಸಂಕೇತತ್ಥೋ। ಸುಗತಸ್ಸ ದಾನಂ ದೇತಿ।

೧,೫೮. “ಬಹುಲಂ”ತ್ಯ+ಧಿಕಾರೋ

ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಂ ಕಪ್ಪದುಮಮಿವ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ಸದ್ದಿಕಾ। ತಞ್ಚ -

ಕ್ವಚಿ ಪವತ್ತ್ಯ+ಪವತ್ತಿ, ಕ್ವಚ+ಞ್ಞಂ ಕ್ವಚಿ ವಾ ಕ್ವಚಿ।
ಸಿಯಾ ಬಹುಲಸದ್ದೇನ, ವಿಧಿ ಸಬ್ಬೋ ಯಥಾಗಮಂತಿ -

ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಬಹುಲಂ ಸಮಿಕ್ಖನ್ತಿ।

“ಅತೋ ವಾ”ತ್ವೇವ,

೪೪. ಸಸ್ಸಾಯ ಚತುತ್ಥಿಯಾ

ಅಕಾರನ್ತತೋ ಪರಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಿಯಾ ಸಸ್ಸ ಆಯೋ ಹೋತಿ ವಾ ಬಹುಲಂ। ಸುಗತಾಯ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ತಾದತ್ಥೇಯೇವಾ+ಯ+ಮಾಯೋ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಇತೋ ಪರಂ ನೋ+ದಾಹರೀಯತೇ। ಚತುತ್ಥೀಬಹುವಚನಂ ನಂ,

"ದೀಘೋ"ತಿ ವತ್ತತೇ।

೮೯. ಸುನಂಹಿಸು

ನಾಮಸ್ಸ ದೀಘೋ ಹೋತಿ ಸುನಂಹಿಸು। ಸುಗತಾನಂ।

೨೯. ಪಞ್ಚಮ್ಯ+ವಧಿಸ್ಮಾ

ಏತಸ್ಮಾ ಅವಧಿಕಾರಕಾ ಪಞ್ಚಮೀವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಸ್ಮಾ+ಹಿಇತಿ ಪಞ್ಚಮೀ। ಪಞ್ಚಮ್ಯೇಕವಚನಂ ಸ್ಮಾ,

"ಅತೋ" "ಟಾಟೇ" "ವೇ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ।

೪೩. ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂನಂ

ಅಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಪರೇಸಂ ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂನಂ ಟಾ+ಟೇ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಸುಗತಾ ಅಪೇಹಿ ಸುಗತಮ್ಹಾ ಸುಗತಸ್ಮಾ ವಾ। ಪಞ್ಚಮೀಬಹುವಚನಞ್ಹಿ, ಸುಗತೇಭಿ ಸುಗತೇಹಿ।

೩೯. ಛಟ್ಠೀ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ

ಕಾರಕೇಹಿ ಅಞ್ಞೋ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ತತ್ರ ಛಟ್ಠೀವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಸ+ನಂಇತಿ ಛಟ್ಠೀ, ಛಟ್ಠೇಕವಚನಂ ಸ, ಸುಗತಸ್ಸ ವಿಹಾರೋ, ಛಟ್ಠೀಬಹುವಚನಂ ನಂ, ಸುಗತಾನಂ।

೧೪. ಸತ್ತಮ್ಯಾ+ಧಾರೇ

ಆಧಾರಕಾರಕೇ ಸತ್ತಮೀವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಸ್ಮಿಂ+ಸುಇತಿ ಸತ್ತಮೀ। ಸತ್ತಮ್ಯೇಕವಚನಂ ಸ್ಮಿಂ, ಸುಗತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಸುಗತಮ್ಹಿ ಸುಗತಸ್ಮಿಂ ವಾ। ಸತ್ತಮೀಬಹುವಚನಂ ಸು, "ಸು+ಹಿಸ್ವ+ಸ್ಸೇ"ತಿ ಏ, ಸುಗತೇಸು।

ಸುಗತೋ, ಸುಗತಾ। ಭೋ ಸುಗತ, ಭೋ ಸುಗತಾ, ಭವನ್ತೋ ಸುಗತಾ। ಸುಗತಂ, ಸುಗತೇ। ಸುಗತೇನ, ಸುಗತೇಭಿ , ಸುಗತೇಹಿ। ಕರಣೇ ಸುಗತೇನ, ಸುಗತೇಭಿ, ಸುಗತೇಹಿ। ಸುಗತಸ್ಸ, ಸುಗತಾಯ, ಸುಗತಾನಂ। ಸುಗತಾ, ಸುಗತಮ್ಹಾ, ಸುಗತಸ್ಮಾ, ಸುಗತೇಭಿ, ಸುಗತೇಹಿ। ಸುಗತಸ್ಸ, ಸುಗತಾನಂ। ಸುಗತೇ, ಸುಗತಮ್ಹಿ, ಸುಗತಸ್ಮಿಂ, ಸುಗತೇಸು।

ಸುಗತೋ ಸುಗತೋ। ಸುಗತಂ ನಮತಿ। ಸುಗತೇನ ಕತೋ। ಸುಗತೇನ ಜಿತೋ। ಸುಗತಸ್ಸ ದದೇ। ಸುಗತಾ ವಿಗತೋ। ಸುಗತಸ್ಸ ಸುತೋ। ಸುಗತೇ ರಮತೇ। ಏವಂ -

ಸೂರಾ+ಸುರ+ನರೋ+ರಗ+ನಾಗ+ಯಕ್ಖಾ,
ಗನ್ಧಬ್ಬ+ಕಿನ್ನರ+ಮನುಸ್ಸ+ಪಿಸಾಚ+ಪೇತಾ।
ಮಾತಙ್ಗ+ಜಙ್ಗಮ+ತುರಙ್ಗ+ವರಾಹ+ಸೀಹಾ,
ಬ್ಯಗ್ಘ+ಚ್ಛ+ಕಚ್ಛಪ+ತರಚ್ಛ+ಮಿಗ+ಸ್ಸ+ಸೋಣಾ॥

ಆಲೋಕ+ಲೋಕ+ನಿಲಯಾ+ನಿಲ+ಚಾಗ+ಯೋಗಾ,
ವಾಯಾಮ+ಗಾಮ+ನಿಗಮಾ+ಗಮ+ಧಮ್ಮ+ಕಾಮಾ।
ಸಙ್ಘೋ+ಘ+ಘೋಸ+ಪಟಿಘಾ+ಸವ+ಕೋಧ+ಲೋಭಾ,
ಸಾರಮ್ಭ+ಥಮ್ಭ+ಮದ+ಮಾನ+ಪಮಾದ+ಮಕ್ಖಾ॥

ಪುನ್ನಾಗ+ಪೂಗ+ಪನಸಾ+ಸನ+ಚಮ್ಪಕ+ಮ್ಬ-
ಹಿನ್ತಾಲ+ತಾಲ+ವಕುಲ+ಜ್ಜುನ+ಕಿಂಸುಕಾ ಚ।
ಮನ್ದಾರ+ಕುನ್ದ+ಪುಚಿಮನ್ದ+ಕರಞ್ಜ+ರುಕ್ಖಾ,
ಞೇಯ್ಯಾ ಮಯೂರ+ಸಕುಣ+ಣ್ಡಜ+ಕೋಞ್ಚ+ಹಂಸಾ॥

ಸುಗತಸದ್ದೋವ, ಯತೋ ಸಬ್ಬೋ ಸದ್ದೋ, ನ ಸದ್ದತಾಲಿತತ್ಥೋವ, ಅಥ ಖೋ ಸಂಯೋಗಾದಿವಸೇನಪಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। ತೇನೇ+ತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

ಸಂಯೋಗಾ ವಿಪ್ಪಯೋಗಾ ಚ, ಸಾಹಚರಿಯಾ+ವಿರೋಧತೋ।
ಅತ್ಥಾ ಪಕರಣಾ ಲಿಙ್ಗಾ, ಸದ್ದನ್ತರಸಮೀಪತೋ॥

ಸಾಮತ್ಥ್ಯೋ+ಚಿತ್ರ+ದೇಸೇಹಿ , ಕಾಲ+ಬ್ಯತ್ತಾ+ನುರೂಪತೋ।
ಉಪಚಾರ+ಕಾಕುಭೇದ, ಸಮ್ಬನ್ಧೇಹು+ಪಲಕ್ಖಣಾ॥

ವಚನಾ ಚ ತದಙ್ಗತ್ತಾ, ಪಧಾನತ್ತಾತಿಆದಿಹಿ।
ಸದ್ದ+ತ್ಥಾ ಪವಿಭಜ್ಜನ್ತೇ, ನ ಸದ್ದಾದೇವ ಕೇವಲಾತಿ॥

ಏತ್ಥ ಸಂಯೋಗತೋ ತಾವ, "ಸಕಿಸೋರಾ ಧೇನು ದೀಯತೂ"ತಿ, ಕಿಸೋರೋ ಅಸ್ಸಪೋತಕೋ, ತಂಸಂಯೋಗತೋ ವಳವಾ ಏವ ಪತೀಯತೇ।

ವಿಪ್ಪಯೋಗತೋ - "ಅಕಿಸೋರಾ ಆನೀಯತೂ"ತಿ ತಪ್ಪಟಿಸೇಧಾ ವಳವಾ ಏವ ಪತೀಯತೇ।

ಸಹಚರಣತೋ - "ರಾಮ+ಲಕ್ಖಣ"ಇತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಸಹಚರಣೇನ ರಾಮೋತಿ ದಾಸರಥಿ ಏವ ರಾಮೋ, ನ ಅಞ್ಞಾಭಿಧಾನೋ ಜಾಮದಗನ್ಯಾದಿ। ಲಕ್ಖಣೋಪಿ ಸೋಮಿತ್ತಿ ಏವ, ನ ತು ಯೋ ಕೋಚಿ ಲಕ್ಖಣೋ।

ವಿರೋಧತೋ - "ರಾಮ+ಜ್ಜುನಾ" ಇತಿ ಭಗ್ಗವೋ ಸಹಸ್ಸಬಾಹು ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವಿರುದ್ಧಾತಿ ತೇ ಏವ ಪತೀಯನ್ತೇ, ನ ದಾಸರಥಿ ಸಬ್ಯಸಾಚಿ ಚ।

ಅತ್ಥತೋ - "ಸಿನ್ಧವ+ಮಾನಯ, ಪವಿಸಾಮಿ ರಣಙ್ಗಣ"ಮಿತಿ ರಣಙ್ಗಣಪವೇಸೋ ವಾಹನವಿಸೇಸೇನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥತೋ ತುರಙ್ಗಪತೀತಿ, ನ ತು ಲವಣವಿಸೇಸಂ।

ಪಕರಣತೋ-ಭೋಜನವಿಧಿಮ್ಹಿ ಉಪಸಙ್ಖರಿಯಮಾನೇ "ಸಿನ್ಧವ+ಮಾನಯೇ"ತಿ, ಅತ್ರ ಹಿ ಸದ್ದನ್ತರಸ್ಸಾ+ಭಾವೇಪಿ ಭೋಜನೋಪಕರಣಸಮವಾಯ+ಮಾಲೋಕಿತಭಾವತೋ ಲವಣೇ ಪಟಿಪತ್ತಿ, ತಾದಿಸೋ ಹಿ ಪತ್ಥಾವೋತಿ।

ಲಿಙ್ಗತೋ - "ದೇವದತ್ತಂ ಪರಮ+ಮುಪವೇಸಯ ಸಮಾರಾಧಿತಗುರುಂ"ತಿ, ಅತ್ರ ಸಮಾರಾಧಿತಗುರುತ್ತೇನ ಲಿಙ್ಗೇನ ತಸ್ಸ ಬಾಹುಸ್ಸಚ್ಚ+ಮವಗಮ್ಯತೇ, ನ ತು ಯೋ ಕೋಚಿ ದೇವಗುಣೋ।

ಸನ್ನಿಧಾನತೋ - "ಅಜ್ಜುನೋ ಕತವೀರಿಯೋತಿ" ಪತೀಯತೇ, ನೋ ಅಕತವೀರಿಯೋ ಅಜ್ಜುನೋತಿ।

ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ - "ಅನುದರಾ ಕಞ್ಞಾ"ತಿ ಉದರೇ ಅಸತಿ ಕಞ್ಞಾ ಏವ ನತ್ಥೀತಿ ತಸ್ಸಾ ಕಿಸಾಙ್ಗಿಯಾ ಮಜ್ಝಪದೇಸೋತಿ ಪತೀಯತೇ।

ಓಚಿತ್ರತೋ - "ರಾಮಸದಿಸೋ+ಯಂ" ಇತಿ, ಅತ್ರ ಹಿ ರಾಮೋ ಪಯುತ್ತದಾಸರಥಿಸ್ಮಿಂ ಭಿಯ್ಯೋ ಸಾಧಾರಣೋ ಪರಿಚಯೋತಿ ದಾಸರಥಿ ಏವ ಪತೀಯತೇ, ನ ಭಗ್ಗವರಾಮೋ।

ದೇಸತೋ - "ಪೋಟ್ಠಪಾ" ಇತಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ದೇಸೇ ಪಸಂಸಾವಚನಂ। ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಅಕ್ಕೋಸವಚನಂ।

ಕಾಲತೋ - "ಪಚೇ"ತಿ ದಕ್ಖಿಣಾಪಥೇ ಕತ್ಥಚಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ ಯಾಗುಪಾಕೇ, ಸಾಯಣ್ಹೇ ತು ಓದನಪಾಕೇ।

ಬ್ಯತ್ತಿತೋ - "ಗಾಮಸ್ಸ ಅದ್ಧ" ಮಿತಿ ಸಮಭಾಗೇ, ನಪುಂಸಕತ್ತಾ। "ಗಾಮಸ್ಸ ಅದ್ಧೋ"ತಿ ಪುಮತ್ತೇನ ತು ಅಸಮಭಾಗೇ।

ಅನುರೂಪತೋ - "ನರಪತಿ ಸಾಧು ರಕ್ಖತಿ ಗೋಮಣ್ಡಲ"ಮಿತಿ ಮಹೀಮಣ್ಡಲಪಾಲನಂ ರಾಜಿನೋ+ನುರೂಪ+ಮಿತಿ ಮಹೀಮಣ್ಡಲಪಾಲನೇವ ಪತೀತಿ, ನ ತು ಗೋಯೂಥರಕ್ಖನೇ।

ಉಪಚಾರತೋ - ಅತಂಸಭಾವೇ ತಂಸಭಾವಾರೋಪನ+ಮುಪಚಾರೋ, ಸ ಚ ತದಟ್ಠೋ, ತದ್ಧಮ್ಮೋ, ತಂಸಹಚರಿಯೋ, ತಂಸಮೀಪೋತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧೋ , ತತ್ಥ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಮಞ್ಚಾ ಉಕ್ಕೋಸನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಿ ಮಾಣವೋ, ಯಟ್ಠಿಂ ಪವೇಸಯ, ಗಙ್ಗಾಯಂ ವಜೋತಿ।

ಕಾಕುತೋ-ಕಾಕುಸದ್ದೋ ಇತ್ಥಿಯಂ, ಸ ಚ ವಿಕಾರ+ಸೋಕ+ಭೀತಿ+ಧನಿರೂಪೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ, ವತ್ತು ಕಾಯವಿಕಾರಾ ಕಥಞ್ಚಿ ತಂ ಅಕತವಾಅಪಿ ಕೇನಚಿ ಅಞ್ಞೇನ "ಕಿಂ ತ್ವಂ ತಂ ಅಕಾಸಿ "ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಕೋಪೇನ ಭಮುಭೇದಾ "ಅಹಂ ಕತವಾ ಅಮ್ಹೀ"ತಿ ಕಥೇತಿ, ತಸ್ಸ ಭಮುಭೇದಕ್ರಿಯಾ ಅಕ್ರಿಯಾಪಟಿಞ್ಞಂ ಸೂಚಯತಿ।

ಸಮ್ಬನ್ಧ ತೋ - "ಮಾತರಿ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತಿತಬ್ಬಂ, ಪಿತರಿ ಸುಸ್ಸೂಯಿತಬ್ಬಂ" ಇತಿ, ಅತ್ರ ಹಿ ಸಮಾತರಿ ಸಪಿತರೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸದ್ದಾಭಾವೇಪಿ ಸಾ ಮಾತಾ ಸೋ ಪಿತಾ ಚ ಅಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸಾತಿ ಪತೀಯತೇ।

ಉಪಲಕ್ಖಣತೋ - "ಕಾಕೇಹಿ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ದಧೀ"ತಿ ಕಾಕಸದ್ದೋ ಸಬ್ಬೇಸ+ಮುಪಘಾತಕಾನಂ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಉಪಲಕ್ಖೇತೀತಿ ಸುನಖಾದಿಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ನಿವಾರೀಯತೇ।

ವಚನತೋ - "ದಾರಾ"ಇತಿ ದಾರಸದ್ದೋ ಕಲತ್ತೇ ಬಹುವಚನನ್ತೋ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅನಿಯತವಚನೋ।

ತದಙ್ಗತ್ತಾ - "ಸಜ್ಜಿತಂ ಭೋಜನ"ಮಿತಿ ವುತ್ತೇ ತಪ್ಪರಿಕ್ಖಾರತ್ತಾ ತದುಪಕರಣ ಆಸನ, ಪಾತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನಾದೀನಂ ಸಮ್ಪಾದನಮ್ಪಿ ಪತೀಯತೇ।

ಪಧಾನಭಾವತೋ - "ನಿಗ್ಗಚ್ಛತಿ ಅವನಿನಾಥೋ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ನಿಗ್ಗಮನೇನ ತದುಪಜೀವೀನಮ್ಪಿ ನಿಗ್ಗಮನಂ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ।

ವುತ್ತಞ್ಚ -

ನೇಯ್ಯನೀತತ್ಥಸುತ್ತೇಸು , ಞೇಯ್ಯಂ ಸದ್ದತ್ಥಮತ್ತಕಂ।
ನೇ+ತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಅತ್ಥೇನ, ಸುತ್ತಂ ನೀತತ್ಥಕಂ ಭವೇತಿ॥

ಏವ+ಮಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಅಕಾರನ್ತಾನಂ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ರೂಪನಯೋ ಕ್ರಿಯಾ+ಭಿಸಮ್ಬನ್ಧೋ ಚ। ಸುಗತಸದ್ದತೋ ಯಸ್ಸ ಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಸೇಸೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ವಕ್ಖಾಮ। ಇತೋ ಪರಂ ಛಟ್ಠಿಯಾ ಚತುತ್ಥೀಸಮತ್ತಾ ಪಞ್ಚಮೀಬಹುವಚನಸ್ಸ ಚ ತತಿಯಾಬಹುವಚನೇನ ಸಮತ್ತಾ ನ ತಾ ದಸ್ಸಿಯನ್ತೇ।

ಗುಮ್ಬ ಸಿ, "ಅತೋ" "ಸಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ।

೧೧೦. ಕ್ವಚೇ+ವಾ।

ಅಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಪರಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸ ಏ ಹೋತಿ ವಾ ಕ್ವಚಿ। ಗುಮ್ಬೇ ಗುಮ್ಬೋ, ಗುಮ್ಬಾ। ಭೋ ಗುಮ್ಬ ಗುಮ್ಬಾ, ಭವನ್ತೋ ಗುಮ್ಬಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಸುಗತಸಮಂ। ಏವಂ ಪುಸ್ಸಿತಗ್ಗೇ ಪುಸ್ಸಿತಗ್ಗೋ, ವತ್ತಬ್ಬೇ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸಿಸ್ಸೋ+ಕಾರಸ್ಸ ನಿಚ್ಚತ್ತಾ ಕತ್ಥಚಿ ಪಕ್ಖೇ ಏಕಾರತ್ತ+ಮಿದ+ಮಾರದ್ಧನ್ತಿ ಸಿಸ್ಸೋ+ಕಾರಪಕ್ಖೇ ಏವ ಭವತೀತಿ "ಅಂ ನಪುಂಸಕೇ"ತಿ ಅ+ಮಾದೇಸೇನ ಏಕಾರಸ್ಸ ನಪುಂಸಕವಿಸಯೇ ಬಾಧಿತತ್ತಾ "ಬಹುಲಂ" ವಿಧಾನಾ ನಪುಂಸಕೇಪಿ ಸುಖೇ ದುಕ್ಖೇತಿ ಕ್ವಚಿ ಹೋತೇವ।

"ಯೋಸ್ಸ" "ಟೇ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ।

೧೩೫. ಏಕಚ್ಚಾದೀಹ+ತೋ

ಅಕಾರನ್ತೇಹಿ ಏಕಚ್ಚಾದೀಹಿ ಯೋನಂ ಟೇ ಹೋತಿ। ಏಕಚ್ಚೋ, ಏಕಚ್ಚೇ। ಭೋ ಏಕಚ್ಚ ಏಕಚ್ಚಾ, ಏಕಚ್ಚೇ। ಏಕಚ್ಚಂ, ಏಕಚ್ಚೇ। ಏವಂ ಏಸ+ಸ+ಪರಮಸದ್ದಾನಂ।

ಕೋಧೋ , ಕೋಧಾ। ಭೋ ಕೋಧ ಕೋಧಾ, ಕೋಧಾ। ಕೋಧಂ, ಕೋಧೇ।

"ನಾಸ್ಸ" "ಸಾ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ।

೧೦೭. ಕೋಧಾದೀಹಿ

ಕೋಧಾದೀಹಿ ನಾಸ್ಸ ಸಾ ಹೋತಿ ವಾ। ಕೋಧಸಾ ಕೋಧೇನ। ಅತ್ಥಸಾ ಅತ್ಥೇನ। "ಯೇ ಉತ್ತಮತ್ಥಾನಿ ತಯಿ ಲಭಿಮ್ಹಾ"ತಿ ಅತ್ಥಸದ್ದೋ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗೋಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ।

"ಸ್ಮಿನೋ ಟೀ"ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ।

೧೭೫. ದಿವಾದಿತೋ

ದಿವಾದೀಹಿ ನಾಮೇಹಿ ಸ್ಮಿನೋ ಟಿ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ದಿವಿ, ಏವಂ ಭುವಿ। ಏತ್ಥಟಿಮ್ಹಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಕಾರಾಗಮೋ ರಸ್ಸೋ ಚ। ಏತ್ಥ ಭೂಸದ್ದೋ ವಧೂಸದ್ದಸಮಂ।

“ವೇ”ತಿ ವತ್ತತೇ।

೧೪೪. ಮನಾದೀಹಿ ಸ್ಮಿಂ+ಸಂ+ನಾ+ಸ್ಮಾನಂ ಸಿ+ಸೋ+ಓ+ಸಾ+ಸಾ

ಮನಾದೀಹಿ ಸ್ಮಿ+ಮಾದೀನಂ ಸಿ+ಸೋ+ಓ+ಸಾ+ಸಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಮನೋ, ಮನಾ। ಭೋ ಮನ ಮನಾ, ಮನಾ। ಮನೋ, ಮನಂ, ಮನೇ। ಮನಸಾ ಮನೇನ, ಮನೇಹಿ ಮನೇಭಿ। ಮನಸೋ ಮನಸ್ಸ, ಮನಾನಂ। ಮನಸಾ ಮನಾ ಮನಮ್ಹಾ ಮನಸ್ಮಾ, ಮನೇಹಿ ಮನೇಭಿ। ಮನಸಿ ಮನಮ್ಹಿ ಮನಸ್ಮಿಂ, ಮನೇಸು।

ಏವಂ ವಚೋ ಪಯೋ ತೇಜೋ,
ತಪೋ ಚೇತೋ ತಮೋ ಯಸೋ॥

ಅಯೋ ವಯೋ ಸಿರೋ ಸರೋ,
ಉರೋ+ತ್ಯೇ+ತೇ ಮನಾದಯೋ॥

ರೂಪಸಿದ್ಧಿಯಂ ಅಹ+ರಹಸದ್ದಾ ಮನಾದೀಸು ಪಠಿತಾ। ಅಹಸ್ಸ ಆಪಾದಿತ್ತಾ ರಹೋತಿ ನಿಪಾತತ್ತಾ ರಹಸೀತಿ ವಿಭತ್ಯನ್ತಪಟಿರೂಪಕನಿಪಾತತ್ತಾ ಇಧ ನ ಗಹಿತಾ।

ಗಚ್ಛನ್ತ ಸಿ, “ಸಿಸ್ಸ” “ವೇ”ತಿ ಚ ವತ್ತತೇ। ಪರತೋ ಭಿಯ್ಯೋ ನಾನುವತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮ, ವುತ್ತಿಯಾ ಏವ ಅನುವತ್ತಸ್ಸ ಗಮ್ಯಮಾನತ್ತಾ।

೧೪೮. ನ್ತಸ್ಸಂ

ಸಿಮ್ಹಿ ನ್ತಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಅಂ ಹೋತಿ ವಾ। “ಸುತಾನುಮಿತೇಸು ಸುತಸಮ್ಬನ್ಧೋವ ಬಲವಾ”ತಿ ಞಾಯಾ “ನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿ ಸುತತ್ತಾ ನ್ತಸ್ಸೇವ ಅಂ, ನ ತದನ್ತಸ್ಸ ಅನುಮಿತಸ್ಸ ಸದ್ದಸ್ಸ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ ನ್ತ+ನ್ತೂನಂ ಆದೇಸವಿಧಾನಟ್ಠಾನೇಸು। “ಗಸಿನಂ”ತಿ ಸಿಲೋಪೋ। ಗಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ।

೧೧೫. ನ್ತ+ನ್ತೂನಂ ನ್ತೋ ಯೋಮ್ಹಿ ಪಠಮೇ

ಪಠಮೇ ಯೋಮ್ಹಿ ನ್ತ+ನ್ತೂನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ನ್ತೋಇಚ್ಚಾದೇಸೋ ಹೋತಿ ವಾ। ಸ ಚ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಪುಮೇವ, ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಾ।

೨೧೮. ಟ+ಟಾ+ಅಂ ಗೇ

ಗೇ ಪರೇ ನ್ತ+ನ್ತೂನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ಟ+ಟಾ+ಅಂಇಚ್ಚಾದೇಸಾ ನಿಚ್ಚಂ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಲಂ। ಭೋ ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛಂ, ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಾ।

೯೨. ನ್ತಸ್ಸ ಚ ಟ ವಂ+ಸೇ

ಅಂಸೇಸು ನ್ತಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಟ ಹೋತಿ ವಾ ನ್ತುಸ್ಸ ಚ। ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸಾ+ಯಂ। ಗಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ, ಗಚ್ಛನ್ತೇ।

೨೧೭. ತೋ+ತಾ+ತಿ+ತಾ ಸ+ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂ ನಾಸು

ಸ+ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂ+ನಾಸು ನ್ತ+ನ್ತೂನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ತೋ+ತಾ+ತಿ+ತಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಗಚ್ಛತಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ, ಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಗಚ್ಛನ್ತೇಭಿ। ಗಚ್ಛತೋ ಗಚ್ಛಸ್ಸ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ।

೧೧೬. ತಂ ನಂಮ್ಹಿ

ನಂಮ್ಹಿ ನ್ತ+ನ್ತೂನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ತಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಗಚ್ಛತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ। ಗಚ್ಛತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಮ್ಹಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಮಾ। ಗಚ್ಛತಿ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತಮ್ಹಿ ಗಚ್ಛನ್ಥಸ್ಮಿಂ, ಚ್ಛೇನ್ತೇಸು।

ಏವಂ ಮಹಂ ಚರಂ ತಿಟ್ಠಂ, ದದಂ ಭುಞ್ಜಂ ಸುಣಂ ಪಚಂ।
ಜಯಂ ಜೀರಂ ವಚಂ ಪೀಯಂ, ಸರಂ ಕುಬ್ಬಂ ಜಪಂ ವಜಂ॥

ಇಚ್ಚಾದಯೋ।

ಭವನ್ತ ಸಿ,

೧೪೯. ಭೂತೋ

ನಿಯಮಸುತ್ತ+ಮಿದಂ। ಭೂಧಾತುತೋ ನ್ತಸ್ಸ ಅಂ ಹೋತಿ ಸಿಮ್ಹಿ ನಿಚ್ಚಂ ಪುನಬ್ಬಿಧಾನಾ। ಭವಂ।

೧೪೬. ಭವತೋ ವಾ ಭೋನ್ತೋಗ+ಯೋ+ನಾ+ಸೇ

ಭವನ್ತಸದ್ದಸ್ಸ ಭೋನ್ತಾದೇಸೋ ವಾ ಹೋತಿ ಗ+ಯೋ+ನಾ+ಸೇ। ನ್ತೋಆದೇಸೋ, ಭೋನ್ತೋ ಭೋನ್ತಾ ಭವನ್ತೋ ಭವನ್ತಾ। ಗೇ ಪನ ಭೋ ಭೋನ್ತ ಭೋನ್ತಾ ಭವ ಭವಾ ಭವಂ, ಭೋನ್ತೋ ಭೋನ್ತಾ ಭವನ್ತೋ ಭವನ್ತಾ। ಭೋನ್ತಾದೇಸಪಕ್ಖೇ ಟ+ಟಾ+ಅಂಆದೇಸಾ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಭವಂ ಭವನ್ತಂ, ಭೋನ್ತೇ ಭವನ್ತೇ। ಭೋತಾ ಭೋನ್ತೇನ ಭವತಾ ಭವನ್ತೇನ, ಭವನ್ತೇಹಿ ಭವನ್ತೇಭಿ। ಭೋತೋ ಭೋನ್ತಸ್ಸ ಭವತೋ ಭವಸ್ಸ ಭವನ್ತಸ್ಸ, ಭವತಂ ಭವನ್ತಾನಂ। ಭವತಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಗಚ್ಛನ್ತಸಮಂ।

ಭೋಇತಿ ಆಮನ್ತಣೇ ನಿಪಾತೋ, "ಕುತೋ ನು ಆಗಚ್ಛಥ ಭೋ ತಯೋ ಜನಾ"ತಿ ಬಹುವಚನೇಪಿ ದಸ್ಸನತೋ। ಏವಂ ಭನ್ತೇತಿ। ಭದ್ದೇತಿ ಭದ್ದಸದ್ದನ್ತರೇನ ಸಿದ್ಧಂ। ಭದ್ದನ್ತಇತಿ ದಸ್ಸ ದ್ವಿಭಾವೇನ।

ಸಂ ಸನ್ತೋ, ಸನ್ತೋ ಸನ್ತಾ। ಭೋ ಸ ಸಾ ಸಂ, ಸನ್ತೋ ಸನ್ತಾ। ಸಂ ಸನ್ತಂ "ಸಂಯೋಗಾದಿಲೋಪೋತಿ ನಸ್ಸ ಲೋಪೇ "ಯಂ ಯಞ್ಹಿ ರಾಜ ಭಜತಿ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಅಸಂ", ಸನ್ತೇ। ಸತಾ ಸನ್ತೇನ।

೧೪೫. ಸತೋ ಸಬ ಭೇ

ಸನ್ತಸದ್ದಸ್ಸ ಸಬ ಭವತಿ ಭಕಾರೇ। ಸಬ್ಭಿ ಸನ್ತೇಹಿ। ನಿಚ್ಚತ್ತಾ ಸನ್ತೇಭೀತಿ ನ ಹೋತಿ। ಸತೋ ಸಸ್ಸ ಸನ್ತಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ ಗಚ್ಛನ್ತಸಮಂ।

೧೫೦. ಮಹನ್ತಾ+ರಹನ್ತಾನಂ ಟಾ ವಾ

ಸಿಮ್ಹಿ ಮಹನ್ತಾ+ರಹನ್ತಾನಂ ನ್ತಸ್ಸ ಟಾ ವಾ ಹೋತಿ। ಮಹಾ ಮಹಂ ಮಹನ್ತೋ, ಮಹನ್ತೋ ಮಹನ್ತಾ। ಅರಹಾ ಅರಹಂ, ಅರಹನ್ತೋ ಅರಹನ್ತಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಗಚ್ಛನ್ತಸಮಂ।

ಅಸ್ಮ ಸಿ,

೧೫೪. ರಾಜಾದೀಯುವಾದಿತ್ವಾ

ರಾಜಾದೀಹಿ ಯುವಾದೀಹಿ ಚ ಪರಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ। ಅಸ್ಮಾ,

೧೫೬. ಯೋನ+ಮಾನೋ

ರಾಜಾದೀಹಿ ಯುವಾದೀಹಿ ಚ ಯೋನ+ಮಾನೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಅಸ್ಮಾನೋ ಅಸ್ಮಾ। ಭೋ ಅಸ್ಮ ಅಸ್ಮಾ, ಅಸ್ಮಾನೋ ಅಸ್ಮಾ।

೧೫೫. ವಾ+ಮ್ಹಾ+ನಙ

ರಾಜಾದೀನಂ ಯುವಾದೀನಞ್ಚ ಆನಙ ಹೋತಿ ವಾ ಅಂಮ್ಹಿ। ಅಸ್ಮಾನಂ ಅಸ್ಮಂ, ಅಸ್ಮಾನೋ ಅಸ್ಮೇ।

೮೦. ನಾಸ್ಸೇ+ನೋ

ಕಮ್ಮಾದಿತೋ ನಾವಚನಸ್ಸ ಏನೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಅಸ್ಮೇನ ಅಸ್ಮನಾ, ಅಸ್ಮೇಹಿ ಅಸ್ಮೇಭಿ। ಅಸ್ಮಸ್ಸ, ಅಸ್ಮಾನಂ। ಅಸ್ಮಾ ಅಸ್ಮಮ್ಹಾ ಅಸ್ಮಸ್ಮಾ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೭೯. ಕಮ್ಮಾದಿತೋ

ಕಮ್ಮಾದಿತೋ ಸ್ಮಿನೋ ನಿ ಹೋತಿ ವಾ। ಅಸ್ಮನಿ ಅಸ್ಮೇ ಅಸ್ಮಮ್ಹಿ ಅಸ್ಮಸ್ಮಿಂ, ಅಸ್ಮೇಸು। ಕಮ್ಮ ಚಮ್ಮ ವೇಸ್ಮ ಭಸ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮ ಅತ್ತ ಆತುಮ ಘಮ್ಮ ಮುದ್ಧಇತಿ ಕಮ್ಮಾದಯೋ। ಮುದ್ಧ ಗಣ್ಡಿವಧನ್ವ ಅಣಿಮ ಲಘಿಮಾದಯೋ ಅಸ್ಮಸಮಾ। ರಾಜ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಖ ಅತ್ತ ಆತುಮ ಗಣ್ಡಿವಧನ್ವ ಅಸ್ಮ ಅಣಿಮ ಲಘಿಮಾದಯೋ ರಾಜಾದಯೋ।

"ಧಮ್ಮೋ ವಾ+ಞ್ಞತ್ಥೇ"ತಿ ಗಣಸುತ್ತೇನ ರಾಜಾದೀಸು ಪಟ್ಠಿತತ್ತಾ ದಳಧಮ್ಮೋ ದಳಧಮ್ಮಾತಿ ವಾ ಹೋತಿ। ಯುವ ಸಾ ಸುವಾ ಮಘವ ಪುಮ ವತ್ತಹಾತಿ ಯುವಾದಯೋ। ರಾಜಾ, ರಾಜಾನೋ ರಾಜಾ। ಭೋರಾಜ ರಾಜಾ, ರಾಜಾನೋ ರಾಜಾ। ರಾಜಾನಂ ರಾಜಂ, ರಾಜಾನೋ ರಾಜೇ।

೧೨೩. ರಾಜಸ್ಸಿ ನಾಮ್ಹಿ

"ಸಬ್ಬದತ್ತೇನ ರಾಜಿನಾ"ತಿ ಪಾಠಮ್ಪತಿ ಇದ+ಮಾರದ್ಧಂ। ರಾಜಸ್ಸಿ ವಾ ಹೋತಿ ನಾಮ್ಹಿ। ರಾಜಿನಾ।

೨೨೨. ನಾ+ಸ್ಮಾಸು ರಞ್ಞಾ

ನಾ+ಸ್ಮಾಸು ರಾಜಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ರಞ್ಞಾ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ಅನೇಕವಣ್ಣತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸ್ಸ। ರಞ್ಞಾ।

೧೨೪. ಸು+ನಂ+ಹಿಸೂ

ರಾಜಸ್ಸ ಊ ಹೋತಿ ವಾ ಸು+ನಂ+ಹಿಸು। "ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ। ರಾಜೂಹಿ ರಾಜೇಹಿ ರಾಜೂಭಿ ರಾಜೇಭಿ।

೨೨೩. ರಞ್ಞೋ+ರಞ್ಞಸ್ಸ+ರಾಜಿನೋ ಸೇ

ಸೇ ರಾಜಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ಏತೇ ಆದೇಸಾ ಹೋನ್ತಿ। ರಞ್ಞೋ ರಞ್ಞಸ್ಸ ರಾಜಿನೋ, ರಾಜೂನಂ।

೨೨೧. ರಾಜಸ್ಸ ರಞ್ಞಂ

ನಂಮ್ಹಿ ರಾಜಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ರಞ್ಞಂ ವಾ ಹೋತಿ। ರಞ್ಞಂ। ರಞ್ಞಾ, ರಾಜೂಹಿ ರಾಜೇಹಿ ರಾಜೂಭಿ ರಾಜೇಭಿ।

೨೨೪. ಸ್ಮಿಮ್ಹಿ ರಞ್ಞೇ+ರಾಜಿನಿ

ಸ್ಮಿಮ್ಹಿ ರಾಜಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೇ+ರಾಜಿನಿ ಹೋನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ರಞ್ಞೇ ರಾಜಿನಿ, ರಾಜೂಸು ರಾಜೇಸು।

೨೨೫. ಸಮಾಸೇ ವಾ

ಇತಿ ಗಣಸುತ್ತೇನ ರಾಜಸ್ಸ ನಾ+ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂಸು ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಕಾಸಿರಞ್ಞಾ ಕಾಸಿರಾಜಿನಾ ಕಾಸಿರಾಜೇನ, ಕಾಸಿರಾಜೂಭಿ ಕಾಸಿರಾಜೇಭಿ ಕಾಸಿರಾಜೂಹಿ ಕಾಸಿರಾಜೇಹಿ। ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಕಾಸಿರಞ್ಞಸ್ಸ ಕಾಸಿರಾಜಿನೋ ಕಾಸಿರಾಜಸ್ಸ। ಕಾಸಿರಞ್ಞಾ ಕಾಸಿರಾಜಸ್ಮಾ। ಕಾಸಿರಾಜೂನಂ ಕಾಸಿರಾಜಾನಂ। ಕಾಸಿರಞ್ಞೇ ಕಾಸಿರಾಜಿನಿ ಕಾಸಿರಾಜೇ ಕಾಸಿರಾಜಮ್ಹಿ ಕಾಸಿರಾಜಸ್ಮಿಂ, ಕಾಸಿರಾಜೂಸು ಕಾಸಿರಾಜೇಸು।

ಅದ್ಧಾ, ಅದ್ಧಾನೋ ಅದ್ಧಾ। ಭೋ ಅದ್ಧ ಅದ್ಧಾ, ಅದ್ಧಾನೋ ಅದ್ಧಾ। ಅದ್ಧಾನಂ ಅದ್ಧಂ, ಅದ್ಧಾನೋ ಅದ್ಧೇ।

೧೯೨. ಪುಮ+ಕಮ್ಮ+ಥಾಮ+ದ್ಧಾನಂ ಸ+ಸ್ಮಾಸು ಚ

ಪುಮಾದೀನ+ಮು ಹೋತಿ ವಾ ಸ+ಸ್ಮಾಸು ನಾಮ್ಹಿ ಚೇ+ತಿ ಉತ್ತೇ ಅದ್ಧುನಾ, ಕಮ್ಮಾದಿತ್ತಾ "ನಾಸ್ಸೇ+ನೋ"ತಿ ವಾ ಏನೋ, ಅದ್ಧೇನ ಅದ್ಧನಾ, ಅದ್ಧೇಹಿ ಅದ್ಧೇಭಿ। ಸೇ ಉಕಾರೇ ಚ –

೧,೯. ಇಯುವಣ್ಣಾ ಝಲಾ ನಾಮಸ್ಸ+ನ್ತೇ

ನಾಮಂ ಪಾಟಿಪದಿಕಂ, ತಸ್ಸ ಅನ್ತೇ ವತ್ತಮಾನಾ ಇವಣ್ಣುವಣ್ಣಾ ಝಲಸಞ್ಞಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಇ ಚ ಉ ಚ ಇಯು, ಇಯು ಚ ತೇ ವಣ್ಣಾ ಚೇತಿ ಇಯುವಣ್ಣಾ, "ದ್ವನ್ದನ್ತೇ ಸೂಯಮಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕ+ಮಭಿಸಮ್ಬನ್ಧಿಯ ತೇ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಣ್ಣಸದ್ದಂ ಪಚ್ಚೇಕ+ಮಭಿಸಮ್ಬನ್ಧಿಯ "ಇವಣ್ಣುವಣ್ಣಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

೮೧. ಝಲಾ ಸಸ್ಸ ನೋ

ಝಲತೋ ಸಸ್ಸ ನೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಅದ್ಧುನೋ ಅದ್ಧುಸ್ಸ ಅದ್ಧಸ್ಸ, ಅದ್ಧಾನಂ।

೮೨. ನಾ ಸ್ಮಾಸ್ಸ

ಝಲತೋ ಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಾ ಹೋತಿ ವಾ, ಅದ್ಧುನಾ ಅದ್ಧುಮ್ಹಾ ಅದ್ಧುಸ್ಮಾ ಅದ್ಧಾ ಅದ್ಧಮ್ಹಾ ಅದ್ಧಸ್ಮಾ। "ಕಮ್ಮಾದಿತೋ"ತಿ ಸ್ಮಿನೋ ನಿ, ಅದ್ಧನಿ ಅದ್ಧೇ ಅದ್ಧಮ್ಹಿ ಅದ್ಧಸ್ಮಿಂ, ಅದ್ಧೇಸು। ಅದ್ಧಸದ್ದೋ ಚೇ+ತ್ಥಕಾಲ+ದ್ಧಾನವಾಚೀ, ನ ಭಾಗವಾಚೀ।

ಅತ್ತಾ, ಅತ್ತಾನೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಯಾವ ದುತಿಯಾ ರಾಜಾವ, ಕಮ್ಮಾದಿತ್ತಾ ಏನೇ ಅತ್ತೇನ ಅತ್ತನಾ।

೧೯೫. ಸು+ಹಿಸು ನಕ

ಅತ್ತ+ಆತುಮಾನಂ ಸು+ಹಿಸು ನಕಾಗಮೋ ಹೋತಿ। "ಇಕಾನುಬನ್ಧಾ+ದ್ಯನ್ತಾ"ತಿ ಪರಿಭಾಸತೋ ಕಕಾರೋ ಅನ್ತಾವಯವತ್ಥೋ, ಅತ್ತನೇಹಿ ಅತ್ಥೇಹಿ ಅತ್ತನೇಭಿ ಅತ್ತೇಭಿ।

೧೯೪. ನೋ+ತ್ತಾತುಮಾ

ಅತ್ತ+ಆತುಮೇಹಿ ಸಸ್ಸ ನೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತಸ್ಸ, ಅತ್ತಾನಂ।

೧೯೬. ಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ

ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅತ್ತ+ಆತುಮೇಹಿ ಚ ಪರಸ್ಸ ಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಾ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ಅತ್ತನಾ। ಸ್ಮಿಮ್ಹಿ ಕಮ್ಮಾದಿತ್ತಾ ನಿ, ಅತ್ತನಿ ಅತ್ತೇ ಅತ್ತಮ್ಹಿ ಅತ್ತಸ್ಮಿಂ, ಅತ್ತನೇಸು ಅತ್ತೇಸು। ಆತುಮಾ ಅತ್ತಾವ।

ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, "ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸು ವಾ"ತಿ ಸುತ್ತೇ "ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸೂ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಆನೋಮ್ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸ ಉ, ಪರಸ್ಸರಲೋಪೇ ಬ್ರಹ್ಮುನೋತಿಪಿ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಯುತ್ತೇ ದಿಸ್ಸತಿ। ಬ್ರಹ್ಮಾ ಗೇ-

೬೦. ಘ+ಬ್ರಹ್ಮಾದಿತೇ

ಆಕತಿಗಣೋ+ಯಂ , ಆಕತೀತಿ ಜಾತಿ, ಜಾತಿಪಧಾನಗಣೋತ್ಯ+ತ್ಥೋ। ಘಸಞ್ಞತೋ ಬ್ರಹ್ಮ+ಕತ್ತು+ಇಸಿ+ಸಖಾದೀಹಿ ಚ ಗಸ್ಸೇ+ವಾ ಹೋತಿ। ಭೋ ಬ್ರಹ್ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ। ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಂ, ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮೇ।

೧೯೧. ನಾಮ್ಹಿ

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸು ಹೋತಿ ನಾಮ್ಹಿ ನಿಚ್ಚಂ। ಬ್ರಹ್ಮುನಾ, ಬ್ರಹ್ಮೇಹಿ ಬ್ರಹ್ಮೇಭಿ।

೧೯೦. ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸು ವಾ

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸು ವಾ ಹೋತಿ ಸ+ನಂಸು। "ಝಲಾ ಸಸ್ಸ ನೋ"ತಿ ನೋ। ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಬ್ರಹ್ಮುಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸ, ಬ್ರಹ್ಮೂನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ। "ಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚೇ"ತಿ ಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಾ, ಉಕಾರೇ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ। "ಅಮ್ಬ್ವಾದೀಹಿ"ತಿ ಸ್ಮಿನೋ ನಿ, ಇಮಸ್ಸ ಆಕತಿಗಣತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾದಿತ್ತೇಪಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಾ। ಬ್ರಹ್ಮನಿ ಬ್ರಹ್ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಮ್ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಮಿಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇಸು।

ಸಖಾ, ರಾಜಾದಿತ್ತಾ ಆ।

೨,೧೫೭. ಆಯೋ ನೋ ಚ ಸಖಾ

ಸಖತೋ ಯೋನ+ಮಾಯೋ ನೋ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಆನೋ ಚ। ಸಖಾಯೋ ಸಖಾನೋ।

೧೫೯. ನೋ+ನಾ+ಸೇಸ್ವಿ

ಸಖಸ್ಸ ಇ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ ನೋ+ನಾ+ಸೇಸು। ಸಖಿನೋ।

೧೬೧. ಯೋ+ಸ್ವಂ+ಹಿಸು ಚಾ+ರಙ

ಸಖಸ್ಸ ವಾ ಆರಙ ಹೋತಿ ಯೋ+ಸ್ವಂ+ಹಿಸು ಸ್ಮಾ+ನಂಸುಚ।

೧೭೧. ಆರಙಸ್ಮಾ

ಆರವಾದೇಸತೋ ಪರೇಸಂ ಯೋನಂ ಟೋ ಹೋತಿ। ಸಖಾರೋ ಸಖಾ। ಗೇ ತು "ಘ+ಬ್ರಹ್ಮಾದಿತೇ"ತಿ ಏ, ಸಖೇ ಸಖ ಸಖಾ। ಬಹುವಚನಂ ಪಠಮಾ ವಿಯ। ಅಂಮ್ಹಿ "ವಾ+ಮ್ಹಾ+ನಙ"ತಿ ಆನಙ, ಸಖಾನಂ ಸಖಾರಂ ಸಖಂ, ಸಖಾಯೋ ಸಖಾನೋ ಸಖಿನೋ।

೧೭೨. ಟೋ ಟೇ ವಾ

ಆರವಾದೇಸಮ್ಹಾ ಯೋನಂ ಟೋ ಟೇ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂತಿ ಟೇ। ಅಞ್ಞತ್ಥ "ಆರಙಸ್ಮಾ"ತಿ ಟೋ। ಸಖಾರೇ ಸಖಾರೋ ಸಖೇ। ಟೋಗ್ಗಹಣಂ ಲಾಘವತ್ಥಂ। ಸಖಿನಾ, ಸಖಾರೇಹಿ ಸಖೇಹಿ। "ಝಲಾ ಸಸ್ಸ ನೋ"ತಿ ಝತೋ ಸಸ್ಸ ನೋ, ಸಖಿನೋ ಸಖಿಸ್ಸ, ಸಖಾರಾನಂ।

೧೬೦. ಸ್ಮಾ+ನಂಸು ವಾ

ಸಖಸ್ಸ ವಾ ಇ ಹೋತಿ ಸ್ಮಾ+ನಂಸು। ಸಖೀನಂ ಸಖಾನಂ।

೧೭೧. ಟಾ ನಾ+ಸ್ಮಾನಂ

ಆರವಾದೇಸಮ್ಹಾ ನಾ+ಸ್ಮಾನಂ ಟಾ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ಸಖಾರಾ, ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಸಖಾರಸ್ಮಾ। "ನಾ ಸ್ಮಾಸ್ಸಾ"ತಿ ನಾ, ಸಖಿನಾ ಸಖಿಸ್ಮಾ ಸಖಾ ಸಖಮ್ಹಾ ಸಖಸ್ಮಾ।

೧೫೮. ಟೇ ಸ್ಮಿನೋ

ಸಖತೋ ಸ್ಮಿನೋ ಟೇ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ಸಖೇ, ಸಖಾರೇಸು ಸಖೇಸು। ಸಖಿ ಸಖೀತಿ ಇತ್ಥಿಯಂಯೇವ ಪಯೋಗೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ "ನದಾದಿತೋ ಙೀ"ತಿ ವೀಮ್ಹಿ ಆಲಪನತ್ತಾ ವಾ ರಸ್ಸೋ।

ಯುವಾದಿತ್ತಾ ಆ, ಯುವಾ।

೧೮೧. ಯೋನಂ ನೋ+ನೇ ವಾ

ಯುವಾದೀಹಿ ಯೋನಂ ನೋ+ನೇ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। "ಯೋನ+ಮಾನೋ"ತಿ ಆನೋಮ್ಹಿ ಸಿದ್ಧೇಪಿ "ದುತಿಯಸ್ಸ ನೇ"ತಿ ಗನ್ಥಗಾರವೋ ಹೋತೀತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂಪತಿ ಲಾಘವತ್ಥಂ ನೋಗ್ಗಹಣಂ।

೧೭೯. ನೋ+ನಾ+ನೇಸ್ವಾ

ನೋ+ನಾ+ನೇಸು ಯುವಾದೀನ+ಮಾ ಹೋತಿ। ಯುವಾನೋ ಯುವಾ। ಭೋ ಯುವ ಯುವಾ, ಯುವಾನೋ ಯುವಾ। ಯುವಾನಂ ಯುವಂ, ಯುವಾನೋ ಯುವಾನೇ ಯುವೇ। ಯುವಾನಾ।

೧೭೮. ಯುವಾದೀನಂ ಸು+ಹಿಸ್ವಾ+ನಙ

ಸು+ಹಿಸು ಯುವಾದೀನ+ಮಾನಙ ಹೋತಿ। ಯುವಾನೇಹಿ ಯುವಾನೇಭಿ।

೧೯೩. ಯುವಾ ಸಸ್ಸಿ+ನೋ

ಯುವಾ ಸಸ್ಸ ವಾ ಇನೋ ಹೋತಿ। ಯುವಿನೋ ಯುವಸ್ಸ, ಯುವಾನಂ।

೧೮೦. ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂನಂ ನಾ+ನೇ

ಯುವಾದಹಿ ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂನಂ ನಾ+ನೇ ನಿಚ್ಚಂ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಯುವಾನಾ, ಯುವಾನೇಹಿ ಯುವಾನೇಭಿ। ಯುವಾನೇ, ಯುವಾನೇಸು। ಮಘವ+ಪುಮ+ವತ್ತಹಸದ್ದಾ ಯುವಸದ್ದಸಮಾ। ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ -

೧೮೭. ಗಸ್ಸಂ

ಪುಮಸದ್ದತೋ ಗಸ್ಸ ಅಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಪುಮಂ ಪುಮ ಪುಮಾ, ಪುಮಾನೋ ಪುಮಾ। ಪುಮಾನಂ ಪುಮಂ, ಪುಮಾನೋ ಪುಮಾನೇ ಪುಮೇ।

೧೮೫. ನಾಮ್ಹಿ

ಪುಮಸ್ಸಾ ಹೋತಿ ನಾಮ್ಹಿ। ಪುಮಾನಾ। "ಲಕ್ಖಣಿಕಪಟಿಪದೋತ್ತೇಸು ಪಟಿಪದೋತ್ತಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ, ನ ಲಕ್ಖಣಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಞಾಯಾ ಪಟಿಪದೋತ್ತನಾವಿಭತ್ತಿ ಏವ ಗಯ್ಹತಿ, ನ ನಾಸ್ಮಾಸ್ಸ, ಕತಲಕ್ಖಣಿಕತ್ತಾ। ಪಟಿಪದನ್ತಿ ಚ "ನಾಮ್ಹೀ"ತಿ ನಾವಿಭತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಪದಭೂತೋ ಅನುಕರಣಸದ್ದೋ। ನ ಲಕ್ಖಣಿಕೋ ನಾ। "ಪುಮ+ಕಮ್ಮ+ಥಾಮ+ದ್ಧಾನಂ ವಾ ಸ+ಸ್ಮಾಸು ಚೇ"ತಿ ವಾ ಉತ್ತೇ ಪುಮುನಾ ಪುಮೇನ। ಪುಮುನೋ ಪುಮುಸ್ಸ ಪುಮಸ್ಸ। ಪುಮುನಾ ಪುಮಾ।

೧೮೪. ಪುಮಾತಿ

ಸ್ಮಿನೋ ನೇ ವಾ ಹೋತಿ। ಪುಮಾನೇ ಪುಮೇ ಪುಮಮ್ಹಿ ಪುಮಸ್ಮಿಂ।

೧೮೬. ಸುಮ್ಹಾ ಚ

ಪುಮಸ್ಸ ಸುಮ್ಹಿ ಪುಮಾದೀನಂ ಯಂ ನಿಚ್ಚಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ವಾ ಹೋತೀತಿ ಆನಙ ವಾ ಹೋತಿ ಆ ಚ। ಪುಮಾನೇಸು ಪುಮಾಸು ಪುಮೇಸು। ವತ್ತಹಾ, ವತ್ತಹಾನೋ ವತ್ತಹಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಯುವಸದ್ದಸಮಂ।

೧೮೯. ವತ್ತಹಾ ಸ+ನಂನಂ ನೋ+ನಾನಂ

ವತ್ತಹಾ ಸನಂನಂ ನೋನಾನಂ ನಿಚ್ಚಂ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ವತ್ತಹಾನೋ ವತ್ತಹಾನಾನಂ।

ಅಕಾರನ್ತಂ।

ಸಾ ಸಿ,

೭೪. ಏಕವಚನ+ಯೋಸ್ವ+ಘೋನಂ

ಘೋ ಚ ಓ ಚ ಘೋ, ನ ಘೋ ಅಘೋ। “ಅಘೋನಂ”ತಿ ಘಪ್ಪಟಿಸೇಧೇ ಅಕತೇ ಸ್ಸ+ಮಾದೀಸು ಪರೇಸು ಘಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪೇನ ರಸ್ಸೋ, ಏಕವಚನಾದೀಸು ಯೋಸು ಚ ಪರೇಸು ಘಸ್ಸ ನಿಚ್ಚೇನ ರಸ್ಸೋತಿ ವಿರುದ್ಧತ್ಥಗಹಣನಿವತ್ತನತ್ಥೋ ಘಪಟಿಸೇಧೋ। ಓಗ್ಗಹಣ+ಮುತ್ತರತ್ಥಂ। ಏಕವಚನೇ ಯೋಸು ಚ ಘ+ಓಕಾರನ್ತವಜ್ಜಿತಾನಂ ನಾಮಾನಂ ರಸ್ಸೋ ಹೋತಿ ತಿಲಿಙ್ಗೇತಿ ರಸ್ಸೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ -

೬೬. ಸಿಸ್ಮಿಂ ನಾ+ನಪುಂಸಕಸ್ಸತಿ

ಅನಪುಂಸಕಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಸಿಮ್ಹಿ ತು ನ ರಸ್ಸೋ। ಸಾ। “ಪಜ್ಜುನ್ನೋವ ಲಕ್ಖಣಪವುತ್ತಿ ಜಲೇಪಿ ವಸ್ಸತಿ, ಥಲೇಪಿ ವಸ್ಸತೀ”ತಿ ಞಾಯಾ ಯುವಾದಿತ್ತಾ ಸಿಸ್ಸ ಆ। ಯೋಸು ರಸ್ಸೇ “ಯೋನಂ ನೋ+ನೇ ವಾ”ತಿ ಯೋಸ್ಸ ನೋ। “ನೋ ನಾನೇಸ್ವಾ”ತಿ ಆ, ಸಾನೋ। ನೋತ್ತಾಭಾವಪಕ್ಖೇ “ಯೋನ+ಮಾನೋ”ತಿ ವಾಧಿಕಾರಸ್ಸ ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸತ್ತಾ ನಿಚ್ಚ+ಮಾನೋ, ತಸ್ಮಾ ನೋ+ನೇಅಭಾವಪಕ್ಖೇ ಸಾ, ಸೇತಿ ರೂಪಪಸಙ್ಗೋ ನ ಹೋತಿ। ಸಾನೋ। ತಥಾ ನೇತ್ತಾಭಾವಪಕ್ಖೇ।

೧೮೮. ಸಾಸ್ಸಂ+ಸೇ ಚಾ+ನಙ

ಸಾಸದ್ದಸ್ಸ ಆನಙ ಹೋತಿ ಅಂ+ಸೇ ಗೇ ಚ ನಿಚ್ಚಂ। ಭೋ ಸಾನ ಸಾನಾ, ಸಾನೋ। ಸಾನಂ, ಸಾನೇ ಸಾನೋ। ಸಾನಾ, ಸಾನೇಹಿ ಸಾನೇಭಿ। ಸಾನಸ್ಸ, ಸಾನಂ। ಸಾನಾ, ಸಾನೇಹಿ ಸಾನೇಭಿ। ಸಾನೇ, ಸಾನೇಸು।

ಸುವಾ ಯುವಾವ। “ಏಕವಚನಯೋಸ್ವ+ಘೋನಂ”ತಿ ರಸ್ಸತ್ತಂ ವಿಸೇಸೋ। ಗೇ ತು -

೧೩೦. ಗೇ ವಾ

ಅಘೋನಂ ಗೇ ವಾ ರಸ್ಸೋ ಹೋತಿ ತಿಲಿಙ್ಗೇ। ಭೋ ಸುವ ಸುವಾ।

ಆಕಾರನ್ತಂ।

ಮುನಿ ಸಿಲೋಪೋ। ಝೋ ಕತೇ -

೯೩. ಯೋಸು ಝಿಸ್ಸ ಪುಮೇ

ಝುಸಞ್ಞಸ್ಸ ಇಸ್ಸ ಯೋಸು ವಾ ಟ ಹೋತಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ಮುನಯೋ, ಝಗ್ಗಹಣಂ ಕಿಂ, ಇಕಾರನ್ತಸಮುದಾಯಸ್ಸ ಮಾ ಸಿಯಾ। ಇಗ್ಗಹಣಂ ಕಿಂ, ಈಕಾರಸ್ಸ ವಾತಿ। ಅತೋತಿ ಸಾಮಞ್ಞನಿದ್ದೇಸಾ ಲಕ್ಖಣಿಕಅಕಾರತೋ ಯೋನಂ ಟಾಟೇ ಸಮ್ಪತ್ತಾಪಿ ಅವಿಧಾನಸಾಮತ್ಥಿಯಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಸಾಮತ್ಥಿಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಥಾ ಅನುಪಪತ್ತಿ।

೧೧೪. ಲೋಪೋ

ಝುಲತೋ ಯೋನಂ ಲೋಪೋ ಹೋತೀತಿ ಯೋಲೋಪೇ -

೮೮. ಯೋಲೋಪ+ನಿಸು ದೀಘೋ

ಯೋನಂ ಲೋಪೇನಿಸು ಚ ದೀಘೋ ಹೋತಿ। ಮುನಿ। ಮುನಯೋತಿ ಏತ್ಥ ಯೋಲೋಪೋ ಕಿಮತ್ಥಂ ನ ಹೋತಿ, ಅಕ್ಕೇನ ಝುತ್ತಸ್ಸ ನಾಸಿತತ್ತಾ। ಕಿನ್ತಿ ಪಠಮಂ ನ ಹೋತಿ, ಅನ್ತರಙ್ಗತ್ತಾ ಝುತ್ತಸ್ಸ। ಭೋ ಮುನಿ ಮುನೀ, ಮುನಯೋ ಮುನೀ। ಮುನಿಂ, ಮುನಯೋ ಮುನೀ। ಮುನಿನಾ, ಮುನೀಹಿ ಮುನೀಭಿ। "ಯೋಲೋಪನಿಸು" "ವೀಮನ್ತುವನ್ತೂನ" ಮಿಚ್ಚಾದಿಞಾಪಕಾ ಇಕಾರುಕಾರಾನಂ ಸುನಂಹಿಸು ದೀಘಸ್ಸಾ+ನಿಚ್ಚತ್ತಾ ಮುನಿಹಿ ಮುನಿನಂ ಮುನಿಸು ಇತಿಪಿ ಹೋತಿ। "ಝಲಾ ಸಸ್ಸ ನೋ"ತಿ ನೋ, ಮುನಿನೋ ಮುನಿಸ್ಸ, ಮುನೀನಂ। "ನಾಸ್ಮಾಸ್ಸಾ"ತಿ ನಾ, ಮುನಿನಾ ಮುನಿಮ್ಹಾ ಮುನಿಸ್ಮಾ। ಮುನಿಮ್ಹಿ ಮುನಿಸ್ಮಿಂ, ಮುನೀಸು। "ಇತೋ ಕ್ವಚಿ ಸಸ್ಸ ಟಾನುಬನ್ಧೋ" (ಗಣಸುತ್ತ)ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದೀಸು ಪಾಠಾ "ಯೋ ಚ ಸಿಸ್ಸೋ ಮಹಾಮುನೇ"ತಿ ಏತ್ಥ "ಘ+ಬ್ರಹ್ಮಾದಿತೇ"ತಿ ಸಸ್ಸ ಏಟ।

ಏವಂ -

ಜೋತಿ ಪಾಣಿ ಗಣ್ಠಿ ಮುಟ್ಠಿ, ಕುಚ್ಛಿ ವತ್ಥಿ ಸಾಲಿ ವೀಹಿ।
ಬ್ಯಾಧಿ ಓಧಿ ಬೋಧಿ ಸನ್ಧಿ, ರಾಸಿ ಕೇಸಿ ಸಾತಿ ದೀಪಿ॥

ಇಸಿ ಗಿನಿ ಮಣಿ ಧನಿ, ಗಿರಿ ರವಿ ಕವಿ ಕಪಿ।
ಅಸಿ ಮಸಿ ನಿಧಿ ವಿಧಿ, ಅಹಿ ಕಿಮಿ ಪತಿ ಹರಿ॥

ಅರಿ ತಿಮಿ ಕಲಿ ಬಲಿ, ಜಲಧಿ ಚ ಗಹಪತಿ।
ಉರಮಿತಿ ವರಮತಿ, ನಿರುಪಧಿ ಅಧಿಪತಿ।
ಅಞ್ಜಲಿ ಸಾರಥಿ ಅತಿಥಿ, ಸಮಾಧಿ ಉದಧಿಪ್ಪಭುತಯೋ॥

ಅಗ್ಗಿ+ಇಸೀನಂ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ -

೧೪೭. ಸಿಸ್ಸಾ+ಗ್ಗಿತೋ ನಿ

ಅಗ್ಗಿಸ್ಮಾ ಸಿಸ್ಸ ನಿ ಹೋತಿ ವಾ। ಅಗ್ಗಿನಿ ಅಗ್ಗಿ, ಅಗ್ಗಯೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಮುನಿಸದ್ದಸಮಂ।

೧೩೩. ಟೇ ಸಿಸ್ಸಿ+ಸಿಸ್ಮಾ

ಇಸಿಸ್ಮಾ ಸಿಸ್ಸ ಟೇ ವಾ ಹೋತಿ। ಇಸೇ ಇಸಿ। "ಘ+ಬ್ರಹ್ಮಾದಿತೇ"ತಿ ಗಸ್ಸ ಏ ವಾ, ಭೋ ಇಸೇ ಇಸಿ, ಇಸಯೋ ಇಸೀ। ಇಸಿಂ।

೧೩೪. ದುತಿಯಸ್ಸ ಯೋಸ್ಸ

"ದುತಿಯಾ ಯೋಸ್ಸಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ದುತಿಯಸ್ಸ ಯೋಸ್ಸಾ"ತಿ ವಿಸುಂ ಕರಣಂ "ಏಕಯೋಗನಿದ್ದಿಟ್ಠಾನ+ಮಪ್ಯೇ+ಕದೇಸೋ+ನುವತ್ತತೇ, ನ ತ್ವೇ+ಕವಿಭತ್ತಿಯುತ್ತಾನಂ"ತಿ ಞಾಯಾ ದುತಿಯಾಯೋಸ್ಸಾತಿ ನಾನುವತ್ತಿಯ ಯೋಸ್ಸಾತಿ ಸಾಮಞ್ಞೇನ ಅನುವುತ್ತಿಯ ಏಕಚ್ಚಾದಿತೋ ಪಠಮಾ ಯೋಸ್ಸಾಪಿ ಟೇವಿಧಾನತ್ಥಂ। ಇಸಿಸ್ಮಾ ಪರಸ್ಸ ದುತಿಯಾ ಯೋಸ್ಸ ಟೇ ವಾ ಹೋತಿ। ಇಸೇ ಇಸಯೋ ಇಸೀ, ಸೇಸಂ ಮುನಿಸಮಂ।

ಆದಿ, ಆದಯೋ ಇಚ್ಚಾದಿ, ಸ್ಮಿಮ್ಹಿ -

೫೫. ರತ್ಯಾದೀಹಿ ಟೋ ಸ್ಮಿನೋ

ರತ್ಯಾದೀಹಿ ಸ್ಮಿನೋ ಟೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಆದೋ ಆದಿಮ್ಹಿ ಆದಿಸ್ಮಿಂ, ಆದೀಸು।

ಸಮಾಸೇ ಇಕಾರನ್ತತೋ ಯೋ+ಸ್ಮಿಂಸು ವಿಸೇಸೋ।

೧೮೧. ಇತೋ+ಞ್ಞತ್ಥೇ ಪುಮೇ

ಅಞ್ಞತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಇಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಯೋನಂ ನೋ+ನೇ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ಅರಿಯವುತ್ತಿನೋ ಅರಿಯವುತ್ತಯೋ ಅರಿಯವುತ್ತೀ। ಭೋ ಅರಿಯವುತ್ತಿ ಅರಿಯವುತ್ತೀ, ಅರಿಯವುತ್ತಿನೋ ಅರಿಯವುತ್ತಯೋ ಅರಿಯವುತ್ತೀ। ಅರಿಯವುತ್ತಿಂ, ಅರಿಯವುತ್ತಿನೋ ಅರಿಯವುತ್ತಯೋ ಅರಿಯವುತ್ತೀ। ಅರಿಯವುತ್ತಿನಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ತು ಮುನಿಸದ್ದಸಮಂ।

೧೮೩. ನೇ ಸ್ಮಿನೋ ಕ್ವಚಿ

ಅಞ್ಞತ್ಥೇ ಇಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಸ್ಮಿನೋ ನೇ ವಾ ಹೋತಿ ಕ್ವಚಿ। ಅರಿಯವುತ್ತಿನೇ ಅರಿಯವುತ್ತಿಮ್ಹಿ ಅರಿಯವುತ್ತಿಸ್ಮಿಂ, ಅರಿಯವುತ್ತೀಸು। ಏವಂ ತೋಮರಙ್ಕುಸಪಾಣಿನೋ ಸಾರಮತಿನೋ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕ್ವಚಿಗ್ಗಹಣಾ ನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ನೇಆದೇಸೋ।

ಇಕಾರನ್ತಂ।

ದಣ್ಡೀ , ಸಿಲೋಪೋ। "ಏಕವಚನೇ" ಚ್ಚಾದಿನಾ ರಸ್ಸೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಅನಪುಂಸಕತ್ತಾ "ಸಿಸ್ಮಿಂನಾ+ನಪುಂಸಕಸ್ಸಾ"ತಿ ನಿಸೇಧೋ। ಯೋಮ್ಹಿ ಏಕವಚನೇ ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ರಸ್ಸೋ।

೭೫. ಯೋನಂ ನೋ+ನೇ ಪುಮೇ

ಝುಸಞ್ಞೀತೋ ಯೋನಂ ನೋ+ನೇ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ದಣ್ಡಿನೋ।

೧೧೫. ಜನ್ತುಹೇತ್ವೀಘಪೇಹಿ ವಾ

ಜನ್ತು+ಹೇತೂಹಿ ಈಕಾರನ್ತೇಹಿ ಘ+ಪಸಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಪರೇಸಂ ಯೋನಂ ವಾ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। "ಯೋಲೋಪನಿಸು ದೀಘೋ"ತಿ ದೀಘೇ ದಣ್ಡೀ ದಣ್ಡಿಯೋ। ಗೇ ತು "ಗೇ ವಾ"ತಿ ವಾ ರಸ್ಸೋ। ಭೋ ದಣ್ಡಿ ದಣ್ಡೀ, ದಣ್ಡಿನೋ ದಣ್ಡೀ ದಣ್ಡಿಯೋ।

೭೪. ನಂ ಝೀತೋ

ಝುಸಞ್ಞೀತೋ ಅಂವಚನಸ್ಸ ನಂ ವಾ ಹೋತಿ। ದಣ್ಡಿನಂ ದಣ್ಡಿಂ, ದಣ್ಡಿನೇ।

೭೬. ನೋ

ಝೀತೋ ಯೋನಂ ನೋ ವಾ ಹೋತಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ದಣ್ಡಿನೋ ದಣ್ಡೀ ದಣ್ಡಿಯೋ। ದಣ್ಡಿನಾ, ದಣ್ಡೀಹಿ ದಣ್ಡೀಭಿ। "ಝಲಾ ಸಸ್ಸ ನೋ"ತಿ ನೋಮ್ಹಿ ಕತೇ ದಣ್ಡಿನೋ ದಣ್ಡಿಸ್ಸ, ದಣ್ಡೀನಂ। "ನಾ ಸ್ಮಾಸ್ಸಾ"ತಿ ಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಾ, ದಣ್ಡಿನಾ ದಣ್ಡಿಮ್ಹಾ ದಣ್ಡಿಸ್ಮಾ।

೭೭. ಸ್ಮಿನೋ ನಿ

ಝೀತೋ ಸ್ಮಿಂವಚನಸ್ಸ ನಿ ಹೋತಿ ವಾ। ದಣ್ಡಿನಿ ದಣ್ಡಿಸ್ಮಿಂ, ದಣ್ಡೀಸು, ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಸ್ಮಿಮ್ಹಿ ಗಾಮಣೀ+ಸೇನಾನೀ+ಸುಧೀಪಭುತೀನಂ ನಿಆದೇಸಾಭಾವೋ ಚ ವಿಸೇಸೋ। ಏವಂ -

ಧಮ್ಮೀ ಸಙ್ಘೀ ಞಾಣೀ ಹತ್ಥೀ, ಚಕ್ಕೀ ಪಕ್ಖೀ ದಾಠೀ ರಟ್ಠೀ।
ಛತ್ತೀ ಮಾಲೀ ಚಮ್ಮೀ ಯೋಗೀ, ಭಾಗೀ ಭೋಗೀ ಕಾಮೀ ಸಾಮೀ॥

ಧಜೀ ಗಣೀ ಸಸೀ ಕುಟ್ಠೀ, ಜಟೀ ಯಾನೀ ಸುಖೀ ಸಿಖೀ।
ದನ್ತೀ ಮನ್ತೀ ಕರೀ ಚಾಗೀ, ಕುಸಲೀ ಮುಸಲೀ ಬಲೀ। (ವಾಚೀ, ರೂ)

ಪಾಪಕಾರೀ ಸತ್ತುಘಾತೀ, ಮಾಲ್ಯಕಾರೀ ದೀಘಜೀವೀ।
ಧಮ್ಮವಾದೀ ಸೀಹನಾದೀ, ಭೂಮಿಸಾಯೀ ಸೀಘಯಾಯೀ॥

ಈಕಾರನ್ತಂ।

ಭಿಕ್ಖು, ಸಿಲೋಪೋ। ಲಸಞ್ಞಾಯಂ -

೮೩. ಲಾ ಯೋನಂ ವೋ ಪುಮೇ

ಲತೋ ಯೋನಂ ವೋ ಹೋತಿ ವಾ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ।

೯೪. ವೇ+ವೋಸು ಲುಸ್ಸ

ಲಸಞ್ಞಸ್ಸ ಉಸ್ಸ ವೇ+ವೋಸು ಟ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ "ಪುಮಾಲಪನೇ ವೇವೋ" ತ್ಯ+ತ್ರ ವೋಸ್ಸ ಸಹಚರಿತಞಾಯಾ ಅನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಜಾತಿವಸೇನ "ಲಾ ಯೋನಂ" ತ್ಯಾದೋ ವೋ ಚ ಗಯ್ಹತಿ। ಭಿಕ್ಖವೋ। ಅಞ್ಞತ್ರ "ಲೋಪೋ"ತಿ ಯೋಲೋಪೋ। "ಯೋಲೋಪನಿಸು ದೀಘೋ"ತಿ ದೀಘೇ ಭಿಕ್ಖೂ। ಭೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖೂ।

೯೬. ಪುಮಾ+ಲಪನೇ ವೇವೋ

ಲಸಞ್ಞತೋ ಉತೋ ಯೋಸ್ಸಾ+ಲಪನೇ ವೇ+ವೋ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ಭಿಕ್ಖವೇ ಭಿಕ್ಖವೋ ಭಿಕ್ಖೂ। ಭಿಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೋ ಭಿಕ್ಖೂ। ಭಿಕ್ಖುನಾ , ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಭಿ। "ಝಲಾ ಸಸ್ಸ ನೋ"ತಿ ಲತೋ ಸಸ್ಸ ನೋ ವಾ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ। "ನಾ ಸ್ಮಾಸ್ಸಾ"ತಿ ಲತೋ ವಾ ಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಾ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಾ। ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ। ಏವಂ -

ಸೇತು ಕೇತು ರಾಹು ಭಾಣು, ಸಂಕು ಉಚ್ಛು ವೇಳು ಮಚ್ಚು। (ಪಙ್ಗು, ರೂ) ಸಿನ್ಧು ಬನ್ಧು ನೇರು ಮೇರು, ಸತ್ತು ಕಾರು ಹೇತು ಜನ್ತು। ರುರು ಪಟು - ಇಚ್ಚಾದಯೋ।

ಜನ್ತು+ಹೇತೂನಂ ಯೋಸ್ವ+ಯಂ ಭೇದೋ। "ಜನ್ತು+ಹೇತ್ವೀ+ಘ+ಪೇಹಿ ವಾ"ತಿ ಯೋಲೋಪೇ -

೮೪. ಜನ್ತ್ವಾ ದಿತೋ ನೋ ಚ

ಜನ್ತ್ವಾದಿತೋ ಯೋನಂ ನೋ ಹೋತಿ ವೋ ಚ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ಜನ್ತುನೋ ಜನ್ತವೋ ಜನ್ತುಯೋ। ಭೋ ಜನ್ತು ಜನ್ತೂ, ಜನ್ತುನೋ, "ಪುಮಾಲಪನೇ ವೇವೋ"ತಿ ವೇ+ವೋ, ಜನ್ತವೇ ಜನ್ತವೋ ಜನ್ತುಯೋ। ಜನ್ತುಂ, ಜನ್ತೂ ಜನ್ತುನೋ ಜನ್ತವೋ ಜನ್ತುಯೋ। ಸೇಸಂ

ಭಿಕ್ಖುಸಮಂ।

ಹೇತು, ಹೇತೂ ಹೇತವೋ। "ಯೋಮ್ಹಿ ವಾ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ಲಸಞ್ಞಸ್ಸ ಉಸ್ಸ ವಾ ಟಾದೇಸೋ, ಹೇತಯೋ। ಯೋಮ್ಹಿ ಅನ್ತರಙ್ಗತ್ತಾ ಪಠಮಂ ಟಾದೇಸೇ ಕತೇ ಪಚ್ಛಾ ಯೋಲೋಪಾಭಾವೋ, ತಥಾ ಹಿ ಅನ್ತರಙ್ಗ+ಬಾಹಿರಙ್ಗವಿಧಾನೇಸ್ವ+ನ್ತರಙ್ಗವಿಧಿಯೇವ ಬಲವಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಕತಿನಿಸ್ಸಿತ+ಮನ್ತರಙ್ಗಂ, ಪಚ್ಚಯನಿಸ್ಸಿತಂ ಬಾಹಿರಙ್ಗಂ। ಹೇತುಯೋ। ಭೋ ಹೇತು, ಹೇತೂ ಹೇತವೇ ಹೇತವೋ ಹೇತಯೋ ಹೇತುಯೋ। ಸೇಸಂ ಪುಬ್ಬಸಮಂ।

ಬಹುತೋ ನಂಮ್ಹಿ -

೪೮. ಬಹುಕತಿನ್ನಂ

ನಂಮ್ಹಿ ಬಹುನೋ ಕತಿಸ್ಸ ಚ ನುಕ ಹೋತಿ ತಿಲಿಙ್ಗೇ। ಬಹುನ್ನಂ। ಸೇಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸಮಂ।

ವತ್ತು ಸಿ,

೫೭. ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಾ ಸಿಮ್ಹಿ

ಲ್ತುಪಚ್ಚಯನ್ತಾನಂ ಪಿತು+ಮಾತು+ಭಾತು+ಧೀತು+ದುಹಿತು+ಜಾಮಾತು+ನತ್ತು+ಹೋತು+ಪೋತೂನಞ್ಚಾ ಹೋತಿ ಸಿಮ್ಹಿ। ವತ್ತಾ। "ಕತ್ತರಿ ಲ್ತು+ಣಕಾ"ತಿ ವಿಹಿತಲ್ತುಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಗಹಣಾ ಯತೋ ಧಾತುತೋ ಹಿ ಸೋ ವಿಹಿತೋ, "ಪಚ್ಚಯಗ್ಗಹಣೇ ಯಸ್ಮಾ ಸೋ ವಿಹಿತೋ, ತದಾದಿನೋ ತದನ್ತಸ್ಸ ಚ ಗಹಣಂ"ತಿ ಞಾಯಾ ತದವಿನಾಭಾವತೋ ತದನ್ತಧಾತುನೋಪಿ ಗಹಣಂತಿ ಲ್ತುಪಚ್ಚಯನ್ತಾನಂತಿ ವುತ್ತಂ।

೧೬೧. ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮ ಸೇ

ಲ್ತುಪಚ್ಚಯನ್ತಾನಂ ಪಿತಾದೀನಞ್ಚಾ+ರಙ ಹೋತಿ ಸತೋ+ಞ್ಞತ್ರ। "ಆರಙಸ್ಮಾ"ತಿ ಟೋ, ವತ್ತಾರೋ।

೫೮. ಗೇ ಅ ಚ

ಗೇಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನಂ ಅ ಹೋತಿ ಆ ಚ। ಭೋ ವತ್ತ ವತ್ತಾ, ವತ್ತಾರೋ। ವತ್ತಾರಂ, ವತ್ತಾರೇ ವತ್ತಾರೋ। ನಾವಚನಸ್ಸ "ಟಾ ನಾಸ್ಮಾನಂ"ತಿ ಟಾ, ವತ್ತಾರಾ।

೧೬೬. ಸು+ಹಿಸ್ವಾ+ರಙ

ಸು+ಹಿಸು ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಾರಙ ವಾ ಹೋತಿ। ವತ್ತಾರೇಹಿ ವತ್ತಾರೇಭಿ ವತ್ತೂಹಿ ವತ್ತೂಭಿ।

೧೬೫. ಸಲೋಪೋ

ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀಹಿ ಸಸ್ಸ ಲೋಪೋ ವಾ ಹೋತಿ। ವತ್ತು ವತ್ತುನೋ ವತ್ತುಸ್ಸ।

೧೬೩. ನಂಮ್ಹಿ ವಾ

ನಂಮ್ಹಿ ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಾರಙ ವಾ ಹೋತಿ। ವತ್ತಾರಾನಂ।

೧೬೪. ಆ

ನಂಮ್ಹಿ ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಾ ವಾ ಹೋತಿ। ವತ್ತಾನಂ ವತ್ತೂನಂ। ಸ್ಮಾಸ್ಸ ಟಾ, ವತ್ತಾರಾ।

೧೭೪. ಟಿ ಸ್ಮಿನೋ

ಆರವಾ+ದೇಸಮ್ಹಾ ಸ್ಮಿನೋ ಟಿ ಹೋತಿ।

೧೭೬. ರಸ್ಸಾ+ರಙ

ಸ್ಮಿಮ್ಹಿ ಆರೋ ರಸ್ಸೋ ಹೋತಿ। ವತ್ತರಿ, ವತ್ತಾರೇಸು ವತ್ತೂಸು ವತ್ತುಸು। ಏವಂ -

ಏವಂ ಭತ್ತು ಕತ್ತು ನೇತು, ಸೋತು ಞಾತು ಜೇತು ಛೇತ್ತು।
ಭೇತ್ತು ದಾತು ಧಾತು ಬೋದ್ಧು, ವಿಞ್ಞಾಪೇತಾದಯೋಪಿ ಚ॥

ಸತ್ಥುಸದ್ದಸ್ಸ ಪನ ನಾಮ್ಹಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ "ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಸೇ"ತಿ ವಾ ಆರವಾದೇಸೇ ಸತ್ಥಾರಾ ಸತ್ಥುನಾ। ಸೇಸಂ ವತ್ತುಸಮಂ।

ಸಿಮ್ಹಿ ಆ, ಪಿತಾ। "ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಸೇ"ತಿ ಆರವಾದೇಸೇ -

೧೭೭. ಪಿತಾದೀನ+ಮನತ್ವಾದೀನಂ

ನತ್ವಾದಿವಜ್ಜಿತಾನಂ ಪಿತಾದೀನ+ಮಾರೋ ರಸ್ಸೋ ಹೋತಿ ಸಬ್ಬಾಸು ವಿಭತ್ತೀಸು। "ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಸೇ" "ಸು+ಹಿಸ್ವಾ+ರಙ" "ನಂಮ್ಹಿ ವಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತವಿಭತ್ತೀಸು ಪರೇಸು ಆರಙ ಹೋತೀತಿ ತಾ ವಿಭತ್ತಿಯೋ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಬ್ಬಾಸೂತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಿತರೋ। ಭೋ ಪಿತ ಪಿತಾ, ಪಿತರೋ। ಪಿತರಂ, ಪಿತರೇ ಪಿತರೋ। ಪಿತರಾ, ಪಿತರೇಹಿ ಪಿತರೇಭಿ ಪಿತೂಹಿ ಪಿತೂಭಿ। ಪಿತು ಪಿತುನೋ ಪಿತುಸ್ಸ, ಪಿತರಾನಂ ಪಿತೂನಂ। "ಪಿತುನ್ನಂ"ತಿ ನಂಮ್ಹಿ ದೀಘೇ ರಸ್ಸ+ದ್ವಿತ್ತಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ। "ಸಾನುವುತ್ತಂ ಸುತ್ತಂ"ತಿ ಞಾಯಾ "ಬಹುಕತಿನ್ನಂ"ತಿ ಏತ್ಥ ನುಕ-ಇತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗೇನಪಿ ಸಿಜ್ಝತಿ ಏತ್ಥ ಅನುವತ್ತಿತನಂಮ್ಹಿ। ಪಞ್ಚಮೀಛಟ್ಠೀ ತತಿಯಾಚತುತ್ಥೀಸಮಂ। ಪಿತರಿ, ಪಿತರೇಸು ಪೀತೂಸು, ರಸ್ಸಾಭಾವೋ। ನತ್ತಾ, ನತ್ತಾರೋ। ಭೋ ನತ್ತ ನತ್ತಾ, ನತ್ತಾರೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ವತ್ತುಸಮಂ।

ಗುಣವನ್ತು ಸಿ,

೧೫೧. ನ್ತುಸ್ಸ

ಸಿಮ್ಹಿ ನ್ತುಸ್ಸ ಟಾ ಹೋತಿ। ಗುಣವಾ। ಯೋಮ್ಹಿ "ನ್ತನ್ತೂನಂ ನ್ತೋ ಯೋಮ್ಹಿ ಪಠಮೇ"ತಿ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ನ್ತುಸ್ಸ ನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ನ್ತು ವನ್ತು+ಮನ್ತಾ+ವನ್ತು+ತವನ್ತುಸಮ್ಬನ್ಧೀ"ತಿ ಪರಿಭಾಸತೋ ನ್ತು ಚ ವನ್ತ್ವಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೀಯೇವ ಗಯ್ಹತೇ, ನ ಜನ್ತು ತನ್ತಾದೀನಂ। ಗುಣವನ್ತೋ। ಅಞ್ಞತ್ರ -

೯೧. ಯ್ವಾದೋ ನ್ತುಸ್ಸ

ಯೋಆದೀಸು ನ್ತುಸ್ಸ ಅ ಹೋತಿ। ಗುಣವನ್ತಇತಿ ಅಕಾರನ್ತಾ ಟಾ+ಟೇಆದೇಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಗುಣವನ್ತಾ। "ಟಟಾಅಂ ಗೇ"ತಿ ಟಾದಯೋ , ಭೋ ಗುಣವ ಗುಣವಾ ಗುಣವಂ, ಗುಣವನ್ತೋ ಗುಣವನ್ತಾ। "ನ್ತಸ್ಸ ಚ ಟ ವಂ+ಸೇ"ತಿ ಅಂಸೇಸು ನ್ತಸ್ಸ ಟೋ ವಾ, ಗುಣವಂ ಗುಣವನ್ತಂ, ಗುಣವನ್ತೇ। "ತೋ+ತಾ+ತಿ+ತಾ ಸ+ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂ+ನಾಸೂ"ತಿ ತಾಆದಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ಗುಣವತಾ ಗುಣವನ್ತೇನ, ಗುಣವನ್ತೇಹಿ ಗುಣವನ್ತೇಭಿ। "ಲಕ್ಖಣಿಕಪಟಿಪದೋತ್ತೇಸು ಪಟಿಪದೋತ್ತಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ, ನ ಲಕ್ಖಣಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಞಾಯಾ "ನ ಲಕ್ಖಣಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಬ್ಯತ್ತಿಪಕ್ಖ+ಮನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಅತೋ"ತಿ ರಸ್ಸಾಕಾರಜಾತಿಯಾ ಪೇಕ್ಖಿತತ್ತಾ ಗುಣವನ್ತೇನಾತಿ "ಅತೇನಾ" ತ್ಯ+ನೇನ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಜಾತಿ=ಸಾಮಞ್ಞಂ, ಬ್ಯತ್ತಿ=ವಿಸೇಸೋ। ಗುಣವತೋ ಗುಣವಸ್ಸ ಗುಣವನ್ತಸ್ಸ, "ತಂ ನಂಮ್ಹಿ"ತಿ ನಂಮ್ಹೀ ತಂ ವಾ, ಗುಣವತಂ ಗುಣವನ್ತಾನಂ। ಗುಣವತಾ ಗುಣವನ್ತಾ ಗುಣವನ್ತಮ್ಹಾ ಗುಣವನ್ತಸ್ಮಾ। ಗುಣವತಿ ಗುಣವನ್ತೇ ಗುಣವನ್ತಮ್ಹಿ ಗುಣವನ್ತಸ್ಮಿಂ, ಗುಣವನ್ತೇಸು। "ನ್ತಸ್ಸ ಚ ಟ ವಾ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಯೋಸು ಚ ನ್ತುಸ್ಸ ವಾ ಟಾದೇಸೇ ಕತೇ ಯೋಸ್ಸ ಟಾ, "ಚಕ್ಖುಮಾ ಅನ್ಧಿತಾ ಹೋನ್ತಿ", "ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯಾ ಭಿಕ್ಖು ವಣ್ಣವಾ" ಇಚ್ಚಾದೀ ಹೋನ್ತಿ।

ಏವಂ ಗಣವಾ ಕುಲವಾ ಫಲವಾ ಯಸವಾ ಧನವಾ ಸುತವಾ ಭಗವಾ ಹಿಮವಾ ಬಲವಾ ಸೀಲವಾ ಪಞ್ಞವಾ ಇಚ್ಚಾದೀ।

೧೫೩. ಹಿಮವತೋ ವಾ ಓ

ಹಿಮವತೋ ಸಿಮ್ಹಿ ನ್ತುಸ್ಸ ಓ ವಾ ಹೋತಿ, ಹಿಮವನ್ತೋ ಹಿಮವಾ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸಮಂ।

ಆಯಸ್ಮನ್ತುಸದ್ದೋ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಕ್ವಚಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ದ್ವಿವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾ, ತಿಣ್ಣಂ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋತಿ ದಿಸ್ಸತಿ।

ಏವಂ ಸತಿಮಾ ಧಿತಿಮಾ ಗತಿಮಾ ಮುತಿಮಾ ಮತಿಮಾ ಜುತಿಮಾ ಸಿರಿಮಾ ಹಿರಿಮಾ ಥುತಿಮಾ ರತಿಮಾ ಯತಿಮಾ ಸುಚಿಮಾ ಕಲಿಮಾ ಬಲಿಮಾ ಕಸಿಮಾ ರುಚಿಮಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಚಕ್ಖುಮಾ ಬನ್ಧುಮಾ ಹೇತುಮಾ ಸೇತುಮಾ ಕೇತುಮಾ ರಾಹುಮಾ ಭಾಣುಮಾ ಖಾಣುಮಾ ವಿಜ್ಜುಮಾ ಇಚ್ಚಾದಯೋ।

ಉಕಾರನ್ತಂ।

ವೇಸ್ಸಭೂ ಸಿಲೋಪೋ। ತೇ ಚ ರಸ್ಸಾಭಾವೋವ ವಿಸೇಸೋ। "ಏಕವಚನಯೋಸ್ವ+ಘೋನಂ"ತಿ ರಸ್ಸೇ "ಲಾ ಯೋನಂ ವೋ ಪುಮೇ"ತಿ ವೋ, ವೇಸ್ಸಭುವೋ, "ವೇವೋಸು ಲುಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಟಾದೇಸೋ, "ಲೋಪೋತಿ ಯೋಲೋಪೇ ವೇಸ್ಸಭೂ। "ಗೇ ವಾ"ತಿ ವಾ ರಸ್ಸೇ ಭೋ ವೇಸ್ಸಭು ವೇಸ್ಸಭೂ, ವೇಸ್ಸಭುವೋ ವೇಸ್ಸಭೂ। ವೇಸ್ಸಭುಂ, ವೇಸ್ಸಭುವೋ ವೇಸ್ಸಭೂ। ವೇಸ್ಸಭುನಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಭಿಕ್ಖುಸಮಂ। ಏವಂ ಸಯಮ್ಭೂ ಪರಾಭಿಭೂ ಅಭಿಭೂಆದಯೋ। ಗೋತ್ರಭೂ+ಸಹಭೂಸದ್ದೇಹಿ ಪನ ಯೋನಂ "ಜನ್ತ್ವಾದಿತೋ ನೋ ವಾ"ತಿ ನೋ, ವೋ ವಾ, ಗೋತ್ರಭುನೋ ಗೋತ್ರಭುವೋ ಗೋತ್ರಭೂ। ಸಹಭುನೋ ಸಹಭುವೋ ಸಹಭೂ, ಸೇಸಂ ವೇಸ್ಸಭೂಸಮಂ।

೮೫. ಕೂತೋ

ಕೂಪಚ್ಚಯನ್ತತೋ ಯೋನಂ ನೋ ವಾ ಹೋತಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ಸಬ್ಬಞ್ಞುನೋ। ಅಞ್ಞತ್ರ "ಲಾ ಯೋನಂ ವೋ ಪುಮೇ"ತಿ ನ ವೋ, "ಕೂತೋ"ತಿ ಜನ್ತ್ವಾದೀಹಿ ಪುಥಕ್ಕರಣಾ। ಯೋಲೋಪೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ। ಭೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞು ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುನೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಏವಂ ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ ಅತ್ಥಞ್ಞೂ ಕಾಲಞ್ಞೂ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಕತಞ್ಞೂ ಕಥಞ್ಞೂ ವಿಞ್ಞೂ ವಿದೂ ಇಚ್ಚಾದಯೋ। ಏತ್ಥ "ವಿದಾ ಕೂ" "ವಿತೋ ಞಾತೋ" "ಕಮ್ಮಾ"ತಿ ತೀಸು ಸುತ್ತೇಸು ಕೂಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಗಹಿತತ್ತಾ ವೇದಗೂಆದಯೋ ರೂಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ನ

ಗಹಿತಾ।

ಊಕಾರನ್ತಂ।

ಗೋ, ಸಿ, ಸಿಲೋಪೋ। ಗೋ।

೬೭. ಗೋಸ್ಸಾ+ಗ+ಸಿ+ಹಿ+ನಂಸು ಗಾವ+ಗವಾ

ಗ+ಸಿ+ಹಿ+ನಂವಜ್ಜಿತಾಸು ವಿಭತ್ತೀಸು ಗೋಸದ್ದಸ್ಸ ಗಾವ+ಗವಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಂ।

೧೭೦. ಉಭ+ಗೋಹಿ ಟೋ

ಉಭ+ಗೋಹಿ ಯೋನಂ ಟೋ ಹೋತಿ। ಗಾವೋ ಗವೋ। ಭೋ ಗೋ, ಗಾವೋ ಗವೋ।

೭೨. ಗಾವು+ಮ್ಹಿ

ಅಂವಚನೇ ಗೋಸ್ಸ ಗಾವು ವಾ ಹೋತಿ। ಗಾವುಂ ಗಾವಂ ಗವಂ, ಗಾವೋ ಗವೋ।

೭೧. ನಾಸ್ಸಾ

ಗೋತೋ ನಾಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ ವಾ। ಏಕವಣ್ಣತ್ತಾ ನ ಸಬ್ಬಾದೇಸೋ। "ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಪರಸ್ಸೇ"ತಿ ವತ್ತನ್ತೇ "ಆದಿಸ್ಸಾ"ತಿ ನಾಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ, ಪರಲೋಪೋ, ಗಾವಾ ಗಾವೇನ ಗವಾ ಗವೇನ, ಗೋಹಿ ಗೋಭಿ।

೬೯. ಗವಂ ಸೇನ

ಗೋಸ್ಸ ಸೇ ವಾ ಗವಂ ಹೋತಿ ಸಹ ಸೇನ। ಗವಂ ಗಾವಸ್ಸ ಗವಸ್ಸ। ಕಚ್ಚಾಯನೇ "ಗವಂ ಚೇ ತರಮಾನಾನಂ"ತಿ ಪಾಳಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ನಂಮ್ಹಿ ಬಹುವಚನಮೇವ ಸಾಧಿತಂ, ಇಧ "ಗವಂವ ಸಿಙ್ಗಿನೋ ಸಙ್ಗಂ"ತಿ ದಸ್ಸನತೋ ಏಕವಚನಞ್ಚ।

೭೦. ಗುನ್ನಞ್ಚ ನಂನಾ

ನಂವಚನೇನ ಸಹ ಗೋಸ್ಸ ಗುನ್ನಂ ಹೋತಿ ಗವಞ್ಚ ವಾ। ಗುನ್ನಂ ಗವಂ ಗೋನಂ। ಗಾವಾ ಗಾವಮ್ಹಾ ಗಾವಸ್ಮಾ ಗವಾ ಗವಮ್ಹಾ ಗವಸ್ಮಾ। ಗಾವೇ ಗಾವಮ್ಹಿ ಗಾವಸ್ಮಿಂ ಗವೇ ಗವಮ್ಹಿ ಗವಸ್ಮಿಂ।

೬೮. ಸುಮ್ಹಿ ವಾ

ಸುಮ್ಹಿ ಗೋಸ್ಸ ಗಾವ+ಗವಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ। ಗಾವೇಸು ಗವೇಸು ಗೋಸು। ಗೋಸ್ಸ ಗೋಣಾದೇಸೋ ನ ಕತೋ, ಸದ್ದನ್ತರತ್ತಾ। ಗೋಣಸದ್ದೋ ಹಿ ಸತ್ತಸು ವಿಭತ್ತೀಸು ದಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಉಸು+ಭೂಮಿ+ಪಸು+ರಂಸಿ-ದಿಸಾ+ವಾಚಾ+ಮ್ಬು+ಚಕ್ಖುಸು।
ದಸಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಗೋ ವುತ್ತೋ, ಲಗ್ಗೇ ಚ ವಜಿರೇ ಇತಿ॥

ಓಕಾರನ್ತಂ।

ಇತಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಂ।

ಕಞ್ಞಾ, ಸಿಲೋಪೋ।

೧,೧೧. ಘಾ

ಇತ್ಥಿಯಂ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ನಾಮಸ್ಸ+ನ್ತೇ ವತ್ತಮಾನೋ ಆಕಾರೋ ಘಸಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। "ಜನ್ತು+ಹೇತ್ವೀ+ಘ+ಪೇಹಿ ವಾ"ತಿ ಯೋಲೋಪೋ ವಾ। ಕಞ್ಞಾ ಕಞ್ಞಾಯೋ। "ಘ+ಬ್ರಹ್ಮಾದಿತೇ"ತಿ ಗಸ್ಸ ಏ ವಾ, ಕಞ್ಞೇ ಕಞ್ಞಾ, ಯೋಮ್ಹಿ ಕಞ್ಞಾ ಕಞ್ಞಾಯೋ। "ಘೋ ಸ್ಸಂ+ಸ್ಸಾ ಯಂ+ತಿಂಸೂ"ತಿ ಅಂಮ್ಹಿ ರಸ್ಸೋ। ಕಞ್ಞಂ, ಕಞ್ಞಾ ಕಞ್ಞಾಯೋ।

೪೫. ಘ+ಪತೇ+ಕಸ್ಮಿಂ ನಾದೀನಂ ಯ+ಯಾ

ಘಪತೋ ಸ್ಮಿಂವಿಭತ್ತಿಪರಿಯನ್ತಾನಂ ಏಕತ್ತೇ ನಾದೀನಂ ಯ+ಯಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಕಞ್ಞಾಯ, ಕಞ್ಞಾಭಿ ಕಞ್ಞಾಹಿ। ಕಞ್ಞಾಯ, ಕಞ್ಞಾನಂ।

೧೦೩. ಯಂ

ಘಪತೋ ಸ್ಮಿನೋ ಯಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಕಞ್ಞಾಯಂ ಕಞ್ಞಾಯ। "ಘ+ ಪತೇ+ಕಸ್ಮಿಂ ನಾದೀನಂ ಯ+ಯಾ" "ಯಂ"ತಿ ಚ ಇಮೇಸಂ ಅಪವಾದಾದೀನಂ ವಿಸಯೇ ಮ್ಹಿಸ್ಸ ಉಸ್ಸಗ್ಗತ್ತಾ ಪವತ್ತಿ ನತ್ಥೀತಿ ಸ್ಮಿನೋ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ "ಸ್ಮಾ+ಹಿ+ಸ್ಮಿನ್ನ" ಮಿಚ್ಚಾದಿನಾ ಮ್ಹಿಕತೇ "ದಸಸಹಸ್ಸಿಮ್ಹಿ ಧಾತುಮ್ಹೀ"ತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಕಞ್ಞಾಸು। ಏವಂ -

ಸದ್ಧಾ ಮೇಧಾ ಪಞ್ಞಾ ವಿಜ್ಜಾ, ಚಿನ್ತಾ ಮನ್ತಾ ತಣ್ಹಾ ವೀಣಾ।
ಇಚ್ಛಾ ಮುಚ್ಛಾ ಏಜಾ ಮಾಯಾ, ಮೇತ್ತಾ ಮತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಭಿಕ್ಖಾ॥

ಜಙ್ಘಾ ಗೀವಾ ಜೀವ್ಹಾ ವಾಚಾ, ಛಾಯಾ ಆಸಾ ಗಙ್ಗಾ ನಾವಾ।
ಗಾಥಾ ಸೇನಾ ಲೇಖಾ ಸಾಲಾ, ಮಾಲಾ ವೇಲಾ ಪೂಜಾ ಖಿಡ್ಡಾ॥

ಪಿಪಾಸಾ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ, ಚೇತನಾ ತಸಿನಾ ಪಜಾ।
ದೇವತಾ ವಟ್ಟಕಾ ಗೋಧಾ, ಬಲಾಕಾ ಪರಿಸಾ ಸಭಾ॥

ಊಕಾ ಸೇಫಾಲಿಕಾ ಲಙ್ಕಾ, ಸಲಾಕಾ ವಾಲುಕಾ ಸಿಖಾ।
ವಿಸಾಖಾ ವಿಸಿಖಾ ಸಾಖಾ, ವಾಚಾ ವಞ್ಝಾ ಜಟಾ ಘಟಾ॥

ಜೇಟ್ಠಾ ಸೋಣ್ಡಾ ವಿತಣ್ಡಾ ಚ, ಕರುಣಾ ವನಿತಾ ಲತಾ।
ಕಥಾ ನಿದ್ದಾ ಸುಧಾ ರಾಧಾ, ವಾಸನಾ ಸಿಂಸಪಾ ಪಪಾ॥

ಪಭಾ ಸೀಮಾ ಖಮಾ ಛಾಯಾ, ಖತ್ತಿಯಾ ಸಕ್ಖರಾ ಸುರಾ।
ದೋಲಾ ತುಲಾ ಸಿಲಾ ಲಿಲಾ, ಲಾಲೇ+ಲಾ ಮೇಖಲಾ ಕಲಾ॥

ವಳವಾ+ಲಮ್ಬುಸಾ ಮೂಸಾ, ಮಞ್ಜುಸಾ ಸುಲಸಾ ದಿಸಾ।

ನಾಸಾ ಜುಣ್ಹಾ ಗುಹಾ ಈಹಾ, ಲಸಿಕಾ ವಸುಧಾದಯೋ॥

“ನ+ಮ್ಮಾದೀಹೀ”ತಿ ಅಮ್ಮಾ+ಅನ್ನಾ+ಅಮ್ಬಾಹಿ ಗಸ್ಸ ಏಕಾರಾ+ಭಾವೇ –

೬೨. ರಸ್ಸೋ ವಾ

ಅಮ್ಮಾದೀನಂ ಗೇ ರಸ್ಸೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸೇಸಂ ಕಞ್ಞಾವ। ಏವಂ ಅನ್ನಾ ಅಮ್ಬಾ। ಸಭಾಪರಿಸಾಹಿ ಸ್ಮಿನೋ “ತಿಂ ಸಭಾಪರಿಸಾಯಾ”ತಿ ತಿಂ ವಾ ಹೋತಿ। “ಘೋಸ್ಸ” ಮಾದಿನಾ ರಸ್ಸೇ ಸಭತಿಂ ಸಭಾಯಂ ಸಭಾಯ। ಪರಿಸತಿಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಪರಿಸಾಯ।

ಆಕಾರನ್ತಂ।

ಮತಿ, ಯೋಮ್ಹಿ –

೧,೧೦. ಪಿ+ತ್ಥಿಯಂ

ಇತ್ಥಿಯಂ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ನಾಮಸ್ಸ+ನ್ತೇ ವತ್ತಮಾನಾ ಇವಣ್ಣು+ವಣ್ಣಾ ಪಸಞ್ಞಾ ಹೋನ್ತಿ।

೧೧೬. ಯೇ ಪಸ್ಸಿ+ವಣ್ಣಸ್ಸ

ಪಸಞ್ಞಸ್ಸ ಇವಣ್ಣಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ ವಾ ಯಕಾರೇ। “ಪರೋ ಕ್ವಚೀ”ತಿ ಅನುವತ್ತಿತಕ್ವಚಿಗ್ಗಹಣಾ ಯೇ ಪರೇ ಚ-ಕಾರ+ಪುಬ್ಬರೂಪಾ- ನಿ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಮತ್ಯೋ। ಅಞ್ಞತ್ರ “ಜನ್ತ್ವಾ”ದಿನಾ ಯೋಲೋಪೋ, ದೀಘೋ, ಮತೀ ಮತಿಯೋ। ಭೋ ಮತಿ ಮತೀ, ಮತ್ಯೋ ಮತೀ ಮತಿಯೋ। ಮತಿಂ, ಮತ್ಯೋ ಮತೀ ಮತಿಯೋ। ಮತಿಯಾ, ಮತೀಹಿ ಮತೀಭಿ। ಮತ್ಯಾ ಮತಿಯಾ, ಮತೀನಂ। ಸ್ಮಿನೋ ಯಂ, ಮತ್ಯಂ ಮತಿಯಂ ಮತ್ಯಾ ಮತಿಯಾ, ಮತೀಸು। ಏವಂ –

ಪತ್ತಿ ಯುತ್ತಿ ವುತ್ತಿ ಕಿತ್ತಿ, ಮುತ್ತಿ ತಿತ್ತಿ ಖನ್ತಿ ಕನ್ತಿ।
ಸನ್ತಿ ತನ್ತಿ ಸಿದ್ಧಿ ಸುದ್ಧಿ, ಇದ್ಧಿ ವುದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿ ಬೋಧಿ॥

ಭೂಮಿ ಜಾತಿ ಪೀತಿ ಸುತಿ, ನನ್ದಿ ಸನ್ಧಿ ಸೋಣಿ ಕೋಟಿ।
ದಿಟ್ಠಿ ವುಟ್ಠಿ ತುಟ್ಠಿ ಯಟ್ಠಿ, ಪಾಳಿ ಆಳಿ ನಾಳಿ ಕೇಳಿ॥

ಸತಿ ಮುತಿ ಗತಿ ಚುತಿ, ಧಿತಿ ಯುವತಿ ವಿಕತಿ।
ರತಿ ರುಚಿ ರಸ್ಮಿ ಅಸನಿ, ವಸನಿ ಓಸಧಿ ಅಙ್ಗುಲಿ।
ಧೂಲಿ ದುದ್ರಭಿ ದೋಣಿ, ಅಟವಿ ಛವಿ ಇಚ್ಚಾದಿ॥

೫೫. ರತ್ಯಾದೀಹಿ ಟೋ ಸ್ಮಿನೋ

ರತ್ಯಾದೀಹಿ ಸ್ಮಿನೋ ಟೋ ವಾ ಹೋತಿ। ರತ್ತೋ ರತ್ಯಂ ರತ್ತಿಯಂ ರತ್ಯಾ ರತ್ತಿಯಾ, ರತ್ತೀಸು। ಸೇಸಂ ಮತಿಸಮಂ।

ಇಕಾರನ್ತಂ।

ದಾಸೀ, ಸಿಲೋಪೋ। “ಏಕವಚನೇ”ಚ್ಚಾದಿನಾ ರಸ್ಸೋ। “ಯೇ ಪಸ್ಸಿ+ವಣ್ಣಸ್ಸಾ”ತಿ ಈಲೋಪೋ, ದಾಸ್ಯೋ। “ಜನ್ತ್ವಾ” ದಿನಾ ಯೋಲೋಪೋ। ದಾಸೀ ದಾಸಿಯೋ। “ಗೇ ವಾ”ತಿ ರಸ್ಸೋ। ಭೋ ದಾಸಿ ದಾಸೀ, ದಾಸ್ಯೋ ದಾಸೀ ದಾಸಿಯೋ।

೭೩. ಯಂ ಪಿತೋ

ಪಸಞ್ಞೀತೋ ಅಂವಚನಸ್ಸ ಯಂ ವಾ ಹೋತಿ। ದಾಸ್ಯಂ ದಾಸಿಯಂ ದಾಸಿಂ, ದಾಸ್ಯೋ ದಾಸೀ ದಾಸಿಯೋ। “ಘಪತೇಕಾ”ದಿನಾ ಯಾ। ದಾಸ್ಯಾ ದಾಸಿಯಾ , ದಾಸೀಹಿ ದಾಸೀಭಿ। ದಾಸ್ಯಾ ದಾಸಿಯಾ, ದಾಸೀನಂ। ದಾಸ್ಯಂ ದಾಸಿಯಂ ದಾಸ್ಯಾ ದಾಸಿಯಾ, ದಾಸೀಸು। ಏವಂ -

ಮಹೀ ವೇತರಣೀ ವಾಪೀ, ಪಾಟಲೀ ಕದಲೀ ಘಟೀ।
ನಾರೀ ಕುಮಾರೀ ತರುಣೀ, ವಾರುಣೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಸಖೀ॥

ಗನ್ಧಬ್ಬೀ ಕಿನ್ನರೀ ನಾಗೀ, ದೇವೀ ಯಕ್ಖೀ ಅಜೀ ಮಿಗೀ।
ವಾನರೀ ಸೂಕರೀ ಸೀಹೀ, ಹಂಸೀ ಕಾಕೀ ಚ ಕುಕ್ಕುಟೀ॥

ಇಚ್ಚಾದಯೋ।

ಏತ್ಥ ಚ ಈಕಾರಲೋಪೇ ಞ್ಞಕಾರಪುಬ್ಬರೂಪೋ, ವೇತರಞ್ಞೋ ವೇತರಣಿಯೋ। ವೇತರಞ್ಞಂ ವೇತರಣಿಯಂ ವೇತರಣಿಂ, ವೇತರಞ್ಞೋ ವೇತರಣಿಯೋ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಯೋಸು -

೧೮೭. ನಜ್ಜಾ ಧಯಾಸ್ವಾಮ

ಯೋಸು ನದೀಸದ್ದಸ್ಸ ಆಮ ವಾ ಹೋತಿ। ಸುಞ+ನಕ+ಆಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಞ್ಞಕಾರ+ಕಕಾರ+ಮಕಾರಾ ಆಗಮಲಿಙ್ಗಾ। ಸ ಚ “ಮಾನುಬನ್ಧೋ ಸರಾನ+ಮನ್ತಾ ಪರೋ”ತಿ ಮಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ಸರಾನ+ಮನ್ತಾ ಪರೋ ಹೋತೀತಿ ಈಕಾರಾ ಪರೋ। “ಯವಾ ಸರೇ”ತಿ ಯೇ ದಸ್ಸ ಜೋ, ಯಸ್ಸ ಚ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ, ನಜ್ಜಾಯೋ। ವಾ ಪ-ಲೋಪ+ಯೋಲೋಪೇಸು ನಜ್ಜೋ ನದೀ ನದಿಯೋ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಈಕಾರನ್ತಂ।

ಯಾಗು, ಯಾಗೂ ಯಾಗುಯೋ। ಭೋ ಯಾಗು, ಯಾಗೂ ಯಾಗುಯೋ। ಯಾಗುಂ, ಯಾಗೂ ಯಾಗುಯೋ। ಯಾಗುಯಾ, ಯಾಗೂಹಿ ಯಾಗೂಭಿ। ಯಾಗುಯಾ, ಯಾಗೂನಂ। ಯಾಗುಯಂ ಯಾಗುಯಾ, ಯಾಗೂಸು। ಏವಂ ಧಾತು+ಧೇನು+ಕಾಸು+ದದ್ದು+ಕಣ್ಡು+ಕಚ್ಛು+ರಜ್ಜು+ಕರೇಣು+ಸಸ್ಸು+ಪಿಯಙ್ಗು ಆದಯೋ।

ಏತ್ಥ ಧಾತುಸದ್ದೋ “ಮನೋಧಾತುನಾ”ತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮಾವತಾರೇ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಸಕ್ಕಟಮತೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಕೇಚಿ।

ಮಾತಾ, ಮಾತರೋ। ಭೋ ಮಾತ ಮಾತಾ, ಮಾತರೋ। ಮಾತರಂ, ಮಾತರೇ ಮಾತರೋ। ಮಾತರಾ, ನಾಸ್ಸ ಯಾದೇಸೇ “ಯೇ ಪಸ್ಸಾ”ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಪಲೋಪೋ, ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಅಹಂ ಮತ್ಯಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಾತುಯಾ, ಮಾತರೇಹಿ ಮಾತರೇಭಿ ಮಾತೂಹಿ ಮಾತೂಭಿ। ಸಲೋಪೇ ಮಾತು, ಪಸಞ್ಞತ್ತಾ ‘ನೋ’ ನ ಹೋತಿ, ಮತ್ಯಾ ಮಾತುಯಾ, ಮಾತರಾನಂ

ಮಾತಾನಂ ಮಾತೂನಂ। ಛಟ್ಠಿವಿಸಯೇ "ಮಾತುಸ್ಸ ಸರತೀ"ತಿಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ। ಮಾತರಿ, ಮಾತರೇಸು ಮಾತೂಸು। ವಿಸೇಸಾ+ಞ್ಞತ್ರ ಪಿತುಸಮಂ। ಏವಂ ಧೀತು+ದುಹಿತುಸದ್ದಾ।

ಉಕಾರನ್ತಂ।

ರಸ್ಸನಿಸೇಧೇ ಸಿಲೋಪೇ ಚ ಕತೇ ಜಮ್ಬೂ। "ಜನ್ತ್ವಾ"ದಿನಾ ಯೋಲೋಪೇ, ಜಮ್ಬೂ ಜಮ್ಬುಯೋ। "ಗೇ ವಾ"ತಿ ರಸ್ಸೇ ಭೋ ಜಮ್ಬು, ಜಮ್ಬೂ ಜಮ್ಬುಯೋ। ಜಮ್ಬುಂ, ಜಮ್ಬೂ ಜಮ್ಬುಯೋ। ಜಮ್ಬುಯಾ, ಜಮ್ಬೂಹಿ ಜಮ್ಬೂಭಿ। ಜಮ್ಬುಯಾ, ಜಮ್ಬೂನಂ। ಜಮ್ಬುಯಂ ಜಮ್ಬುಯಾ, ಜಮ್ಬೂಸು।

ಏವಂ ವಧೂ ಚ ಸರಭೂ, ಸರಬೂ ಸುತನೂ ಚಮೂ।
ವಾಮೂರೂ ನಾಗನಾಸುರೂ, ಸಮಾನಾ ಖಲು ಜಮ್ಬುಯಾ॥

ಊಕಾರನ್ತಂ।

ಗೋ, ಗಾವೋ ಗವೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಸಮಂ।

ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ।

ನಪುಂಸಕ , ಸಿ -

೧೧೧. ಅಂ ನಪುಂಸಕೇ

ಅಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಸಿಸ್ಸ ಅಂ ಹೋತಿ ನಪುಂಸಕೇ। ನಪುಂಸಕಂ।

೧೧೨. ಯೋನಂ ನಿ

ಅಕಾರನ್ತತೋ ಯೋನಂ ನಿ ಹೋತಿ ನಪುಂಸಕೇ। ನೀನಂ ನಿಚ್ಚವಿಧಾನೇಪಿ "ನಿನಂ ವಾ"ತಿ ಪಕ್ಖೇ ಟಾಟೇ ಹೋನ್ತಿ, ದೀಘೇ ನಪುಂಸಕಾ ನಪುಂಸಕಾನಿ। ಭೋ ನಪುಂಸಕ ನಪುಂಸಕಾ, ನಪುಂಸಕಾ ನಪುಂಸಕಾನಿ। ನಪುಂಸಕಂ, ನಪುಂಸಕೇ ನಪುಂಸಕಾನಿ। ನಪುಂಸಕೇನ, ಇಚ್ಚಾದಿ ಸುಗತಸದ್ದಸಮಂ। ಏವಂ -

ಪುಞ್ಞ+ಪಾಪ+ಫಲ+ರೂಪ+ಸಾಧನಂ,
ಸೋತ+ಘಾನ+ಸುಖ+ದುಕ್ಖ+ಕಾರಣಂ।
ದಾನ+ಸೀಲ+ಧನ+ಝಾನ+ಲೋಚನಂ,
ಮೂಲ+ಕೂಲ+ಬಲ+ಜಾಲ+ಮಙ್ಗಲಂ॥

ನಳಿನ+ಲಿಙ್ಗ+ಮುಖ+ಙ್ಗ+ಜಲ+ಮ್ಬುಜಂ,
ಪುಲಿನ+ಧಞ್ಞ+ಹಿರಞ್ಞ+ಫಲಾ+ಮತಂ।
ಪದುಮ+ಪಣ್ಣ+ಸುಸಾನ+ವನಾ+ಯುಧಂ,
ಹದಯ+ಚೀವರ+ವತ್ಥ+ಕುಲಿ+ನ್ದ್ರಿಯಂ॥

ನಯನ+ವದನ+ಯಾನೋ+ದನ+ಸೋಪಾನ+ಪಾನಂ,
ಭವನ+ಭುವನ+ಲೋಹಾ+ಲಾತ+ತುಣ್ಡ+ಣ್ಡ+ಪೀಠಂ,
ಕರಣ+ಮರಣ+ಞಾಣಾ+ರಮ್ಮಣಾ+ರಞ್ಞ+ತಾಣಂ,
ತಗರ+ನಗರ+ತೀರ+ಚ್ಛತ್ತ+ಛಿದ್ದೋ+ದಕಾನಿ॥ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಏಕಚ್ಚಂ,

೧೩೮. ನ ನಿಸ್ಸ ಟಾ

ಏಕಚ್ಚಾದೀಹಿ ಪರಸ್ಸ ನಿಸ್ಸ ಟಾ ನ ಹೋತಿ, ಏಕಚ್ಚಾನಿ। ಭೋ ಏಕಚ್ಚ, ಏಕಚ್ಚಾ ಏಕಚ್ಚಾನಿ। ಏಕಚ್ಚಂ, ಏಕಚ್ಚೇ ಏಕಚ್ಚಾನಿ। ಸೇಸಂ ನಪುಂಸಕಂವ।

ಏವಂ ಪಠಮಂ, ಪಠಮಾನಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಪದಂ, ಪದಾ ಪದಾನಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ನಪುಂಸಕಸಮಂ। ನಾಸ್ಮಿಂಸು ಭೇದೋ।

೧೦೮. ನಾಸ್ಸ ಸಾ

ಪದಾದೀಹಿ ನಾಸ್ಸ ಸಾ ಹೋತಿ ವಾ। ಪದಸಾ ಪದೇನ।

೧೦೫. ಪದಾದೀಹಿ

ಪದಾದೀಹಿ ಸ್ಮಿನೋ ಸಿ ಹೋತಿ ವಾ। ಪದಸಿ ಪದೇ ಪದಮ್ಹಿ ಪದಸ್ಮಿಂ, ಪದೇಸು। ಏವಂ ಬಿಲಸದ್ದೋ।

ಕಮ್ಮಸದ್ದತೋ ನಾಸ್ಸ "ನಾಸ್ಸೇ+ನೋ"ತಿ ಏನೋ ವಾ, ಕಮ್ಮೇನ, "ಪುಮಕಮ್ಮಥಾಮಾ"ದಿನಾ ಉತ್ತೇ ಕಮ್ಮುನಾ ಕಮ್ಮನಾ। ಇಮಿನಾವ ಸಸ್ಮಾಸು ಉತ್ತಂ, ಉಸ್ಸ ಲಸಞ್ಞಾಯಂ ಸ+ಸ್ಮಾನಂ ಯಥಾಯೋಗಂ ನೋ+ನಾ ನಿಚ್ಚಂ, ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸತ್ತಾ ವಾಧಿಕಾರಸ್ಸ। ಕಮ್ಮುನೋ ಕಮ್ಮಸ್ಸ। ಕಮ್ಮುನಾ ಕಮ್ಮಾ ಕಮ್ಮಮ್ಹಾ ಕಮ್ಮಸ್ಮಾ। "ಕಮ್ಮಾದಿತೋ"ತಿ ಸ್ಮಿನೋ ವಾ ನಿಮ್ಹಿ ಕಮ್ಮನಿ ಕಮ್ಮೇ ಕಮ್ಮಮ್ಹಿ ಕಮ್ಮಸ್ಮಿಂ, ಸೇಸಂ ನಪುಂಸಕಸಮಂ। ಚಮ್ಮ+ವೇಸ್ಮ+ಭಸ್ಮಾದಯೋ ಕಮ್ಮಸಮಾ ಉತ್ತತೋ+ಞ್ಞತ್ರ।

ಗಚ್ಛನ್ತ, ಸಿ। "ನ್ತಸ್ಸಂ"ತಿ ವಾ ಅಂಮ್ಹಿ ಸಿಲೋಪೋ ಗಚ್ಛಂ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಿಸ್ಸ ದಂ, ಗಚ್ಛನ್ತಂ, ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಿ। ಭೋ ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛಂ, ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಿ। ಗಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ, ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಿ। ಗಚ್ಛತಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇನೇ+ಚ್ಚಾದಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಸಮಂ। ಏವಂ ಯಜನ್ತ+ವಜನ್ತಾದಯೋ।

ಅಕಾರನ್ತಂ।

ಅಟ್ಠಿ , ಸಿಲೋಪೋ।

೧೧೩. ಝಲಾ ವಾ

ಝಲತೋ ಯೋನಂ ನಿ ಹೋತಿ ವಾ ನಪುಂಸಕೇ। ಅಟ್ಠೀನಿ। "ಲೋಪೋ"ತಿ ಯೋಲೋಪೇ ದೀಘೋ, ಅಟ್ಠೀ। ಭೋ ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠೀ, ಅಟ್ಠೀನಿ ಅಟ್ಠೀ। ಅಟ್ಠಿಂ, ಅಟ್ಠೀನಿ ಅಟ್ಠೀ। ಅಟ್ಠಿನಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಮುನಿಸದ್ದಸಮಂ। ಏವಂ ಪಟ್ಠಿ+ಅಕ್ಖಿ+ದಧಿ+ಸತ್ಥಿ+ವಾರಿ+ಅಚ್ಚಿಆದಯೋ।

ಇಕಾರನ್ತಂ।

ದಣ್ಡಿ, ನಪುಂಸಕತ್ತಾ “ಏಕವಚನೇ”ಚ್ಚಾದಿನಾ ರಸ್ಸೇ ಸಿಲೋಪೋ। ದಣ್ಡೀನಿ ದಣ್ಡೀ। “ಗೇ ವಾ”ತಿ ರಸ್ಸೇ ಭೋ ದಣ್ಡಿ ದಣ್ಡೀ, ದಣ್ಡೀನಿ ದಣ್ಡೀ। “ನಂ ಝೀತೋ”ತಿ ನಂ। ದಣ್ಡಿನಂ ದಣ್ಡಿಂ, ದಣ್ಡೀನಿ ದಣ್ಡೀ। ಸೇಸಂ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ ದಣ್ಡೀಸಮಂ। ಏವಂ ಸುಖಕಾರೀ+ಸೀಘಯಾಯೀಆದಯೋ।

ಈಕಾರನ್ತಂ।

ಚಕ್ಖು, ಚಕ್ಖೂನಿ ಚಕ್ಖೂ। ಸೇಸಂ ಅಟ್ಠಿಸಮಂ। ಏವಂ ಆಯು+ವಸು+ಧನು+ದಾರು+ತಿಪು+ಮಧು+ಸಿಙ್ಗು+ಹಿಙ್ಗು+ವತ್ಥು+ಜತು+ಅಮ್ಬು+ಅಸ್ಸುಆದೀನಿ। ಆಯುಸದ್ದತೋ ನಾಸ್ಸ ಕೋಧಾದಿತ್ತಾ ಸಾವ ವಿಸೇಸೋ।

ಉಕಾರನ್ತಂ।

ಗೋತ್ರಭು, ರಸ್ಸೇ ಸಿಲೋಪೋ। ಗೋತ್ರಭೂನಿ ಗೋತ್ರಭೂ। ಭೋ ಗೋತ್ರಭು ಗೋತ್ರಭೂ, ಗೋತ್ರಭೂನಿ ಗೋತ್ರಭೂ। ಗೋತ್ರಭುಂ, ಗೋತ್ರಭೂನಿ ಗೋತ್ರಭೂ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ ವೇಸ್ಸಭೂಸಮಂ। ಏವಂ ಸಯಮ್ಭೂ+ಅಭಿಭೂ+ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ ಆದಯೋ।

ಊಕಾರನ್ತಂ।

ವಿಸದಾ+ವಿಸದಾಕಾರ-ವೋಹಾರೋ+ಭಯಮುತ್ತಕೋ ।
ಪುಮಾದಿಜಾನನೇ ಹೇತು-ಭಾವತೋ ಲಿಙ್ಗ+ಮೀರಿತೋ॥

ಥನ+ಕೇಸಾವತೀ ನಾರೀ, ಮಸ್ಸುವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಿಯಾ।
ಉಭಿನ್ನ+ಮನ್ತರಂ ಏತಂ, ಇತರೋ+ಭಯಮುತ್ತಕೋ॥

ಏಸೇ+ಸಾ ಏತ+ಮೀತಿ ಚ,
ಪಸಿದ್ಧಿಅತ್ಥೇಸು ಯೇಸು ಲೋಕಸ್ಸ।
ಥೀ+ಪುಮ+ನಪುಂಸಕಾನೀ+ತಿ,
ವುಚ್ಚನ್ತೇ ತಾನಿ ನಾಮಾನಿ॥

ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗಂ।

ಅಥ ಸಬ್ಬಾದೀನಂ ರೂಪನಯೋ ನಿದ್ದಿಸಿಯತೇ,

ಸಬ್ಬ ಕತರ ಕತಮ ಉಭಯ ಇತರ ಅಞ್ಞ ಅಞ್ಞತರ ಅಞ್ಞತಮ, ಪುಬ್ಬ+ಪರಾ+ಪರ+ದಕ್ಖಿಣು+ತ್ತರಾ+ಧರಾನಿ ವವತ್ಥಾಯ+ಮಸಞ್ಞಾಯಂ। “ಊನಪೂರತ್ಥ+ಮಧಿಕಪದೋದಾಹರಣ+ಮಜ್ಝಾಹಾರೋ”ತಿ ಞಾಯಾ ಸಬ್ಬಾದೀಸು ಪಠೀಯನ್ತೇತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಯ ತ್ಯ ತ ಏತ ಇಮ ಅಮು ಕಿಂ ಏಕ ತುಮ್ಹ ಅಮ್ಹ ಇಚ್ಚೇತೇ ಸಬ್ಬಾದಯೋ। ಕಚ್ಚಾಯನೇ ಅದಸ್ಸಿತಸ್ಸಾಪಿ ತ್ಯಸದ್ದಸ್ಸ -

ಖಿಡ್ಡಾ ಪಣಿಹಿತಾ ತ್ಯಾಸು, ರತಿ ತ್ಯಾಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।
ಬೀಜಾನಿ ತ್ಯಾಸು ರುಹನ್ತಿ, ಯದಿದಂ ಸತ್ತಾ ಪಜಾಯರೇತಿ -

ಪಾಳಿಯಂ ದಿಸ್ಸಮಾನತ್ತಾ ಇಧ ಸಙ್ಗಹೋ।

ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಸದ್ದೋ ನಿರವಸೇಸತ್ಥೋ। ಕತರ+ಕತಮಸದ್ದಾ ಪುಚ್ಛನತ್ಥಾ। ಉಭಯಸದ್ದೋ ದ್ವಿಅವಯವಸಮುದಾಯವಚನೋ। ಇತರಸದ್ದೋ ವುತ್ತಪಟಿಯೋಗೀವಚನೋ। ಅಞ್ಞಸದ್ದೋ ಅಧಿಕತಾಪರವಚನೋ। ಅಞ್ಞ- ತರ+ಅಞ್ಞತಮಸದ್ದಾ ಅನಿಯಮತ್ಥಾ। ಪುಬ್ಬಾದಯೋ ದಿಸಾದಿವವತ್ಥಾವಚನಾ। ಯಸದ್ದೋ ಅನಿಯಮತ್ಥೋ। ತ್ಯ+ತಸದ್ದಾ ಪರಮ್ಮುಖವಚನಾ। ಏತ+ಇಮ+ಅಮು+ಕಿಂ ಇಚ್ಚೇತೇ ಸಮೀಪ+ಅಚ್ಚನ್ತಸಮೀಪ+ದೂರ+ಪುಚ್ಛನತ್ಥವಚನಾ। ಏಕಸದ್ದೋ ಸಙ್ಖ್ಯಾದಿವಚನೋ। ತುಮ್ಹ+ಅಮ್ಹಸದ್ದಾ ಪರ+ಅತ್ತ ನಿದ್ದೇಸವಚನಾ।

ಸಬ್ಬೋ, ಸಿಸ್ಸ ಓ,

೧೩೮. ಯೋನ+ಮೇಟ

ಅಕಾರನ್ತೇಹಿ ಸಬ್ಬಾದೀಹಿ ಯೋನಂ ಏಟ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ಸಬ್ಬೇ। ಭೋ ಸಬ್ಬ ಸಬ್ಬಾ, ಸಬ್ಬೇ। ಸಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬೇ। ಸಬ್ಬೇನ, ಸಬ್ಬೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಭಿ। ಏವಂ ಕರಣೇ। ಸಬ್ಬಸ್ಸ।

೯೯. ಸಬ್ಬಾದೀನಂ ನಂಮ್ಹಿ ಚ

ಅಕಾರನ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬಾದೀನಂ ಏ ಹೋತಿ ನಂಮ್ಹಿ ಸು+ಹಿಸು ಚ। ಏತ್ಥ ಆದಿಸದ್ದೋ ಅವಯವೇ, ವುತ್ತಞ್ಚ -

ಮರಿಯಾದಾಯಂ ಪಕಾರೇ ಚ, ಸಮೀಪೇ+ವಯವೇ ತಥಾ।
ಚತೂಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಮೇಧಾವೀ, ಆದಿಸದ್ದಂ ಪಕಾಸಯೇತಿ॥

೧೦೦. ಸಂ+ಸಾನಂ

ಸಬ್ಬಾದಿತೋ ನಂವಚನಸ್ಸ ಸಂ+ಸಾನಂ ಹೋನ್ತಿ। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಾನಂ। ಸಬ್ಬಾ ಸಬ್ಬಮ್ಹಾ ಸಬ್ಬಸ್ಮಾ। ಸಬ್ಬೇ ಸಬ್ಬಮ್ಹಿ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ, ಸಬ್ಬೇಸು।

ಇತ್ಥಿಯಂ "ಇತ್ಥಿಯ+ಮತ್ವಾ"ತಿ ಆಪಚ್ಚಯೇ ತಸ್ಸ ಘಸಞ್ಞಾ। ಸೇಸಂ ಕಞ್ಞಾವ। ಸಬ್ಬಾ, ಸಬ್ಬಾ ಸಬ್ಬಾಯೋ। ಭೋ ಸಬ್ಬೇ, ಸಬ್ಬಾ ಸಬ್ಬಾಯೋ। "ಘೋ ಸ್ಸಂ+ಸ್ಸಾ+ಸ್ಸಾಯಂ+ತಿಂ ಸೂ"-ತಿ ರಸ್ಸೇ ಸಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬಾ ಸಬ್ಬಾಯೋ। ಸಬ್ಬಾಯ, ಸಬ್ಬಾಹಿ ಸಬ್ಬಾಭಿ।

೧೦೧. ಘಪಾ ಸಸ್ಸ ಸ್ಸಾ ವಾ

ಸಬ್ಬಾದೀನಂ ಘಪತೋ ಸಸ್ಸ ಸ್ಸಾ ವಾ ಹೋತಿ। ಅಮುಸ್ಸಾತಿ ರೂಪಸ್ಸ "ಸ್ಸಾ ವಾ ತೇ+ತಿ+ಮಾ+ಮೂಹೀ"ತಿ ಸ್ಸಾದೇಸೇನ ಸಿದ್ಧತ್ತಾ ವಾಗ್ಗಹಣ+ಮುತ್ತರತ್ಥಂ। ರಸ್ಸೇ ಸಬ್ಬಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬಾಯ, ಸಬ್ಬಾಸಂ ಸಬ್ಬಾಸಾನಂ। ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಸಬ್ಬಾಯ।

೧೦೨. ಸ್ಮಿನೋ ಸ್ಸಂ

ಸಬ್ಬಾದೀನಂ ಘಪತೋ ಸ್ಮಿನೋ ಸ್ಸಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಸಬ್ಬಸ್ಸಂ ಸಬ್ಬಾಯಂ ಸಬ್ಬಾಯ, ಸಬ್ಬಾಸು।

ನಪುಂಸಕೇ ಸಬ್ಬಂ। "ಯೋನಂ ನೀ"ತಿ ನಪುಂಸಕೇ ಯೋಸ್ಸ ನಿಮ್ಹಿ -

೧೩೭. ಸಬ್ಬಾದೀಹಿ

ಸಬ್ಬಾದೀಹಿ ಪರಸ್ಸ ನಿಸ್ಸ ಟಾ ನ ಹೋತಿ। ದೀಘೇ ಸಬ್ಬಾನಿ। ಭೋ ಸಬ್ಬ ಸಬ್ಬಾ, ಸಬ್ಬಾನಿ। ಸಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬೇ ಸಬ್ಬಾನಿ। ನಾದೀಸು ಪುಮೇವ। ಕತರಕತಮಉಭಯಾ ತೀಸು ಲಿಙ್ಗೇಸು ಸಬ್ಬಸಮಾ। ಏವಂ ಇತರಅಞ್ಞಸದ್ದಾ। ಸ್ಸಾ+ಸ್ಸಂಸು ವಿಸೇಸೋ।

೫೨. ಸ್ಸಂ+ಸ್ಸಾ+ಸ್ಸಾಯೇಸ್ವಿ-ತರೇ+ಕ+ಞ್ಞೇ+ತಿ+ಮಾನ+ಮಿ

ಸ್ಸಮಾದೀಸು ಇತರ+ಏಕ+ಅಞ್ಞ+ಏತ+ಇಮ ಇಚ್ಚೇತೇಸಂ ಇ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ। ಇತರಿಸ್ಸಾ ಇತರಾಯ, ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಅಞ್ಞಾಯ, ಅಞ್ಞಾಸಂ ಅಞ್ಞಾಸಾನಂ। ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಂ ಅಞ್ಞಾಯಂ ಅಞ್ಞಾಯ। ಅಞ್ಞತರ+ಞ್ಞತಮಾ ಲಿಙ್ಗತ್ತಯೇ ಸಬ್ಬಸಮಾ।

ಪುಬ್ಬೋ,

೧೮೩. ಪುಬ್ಬಾದೀಹಿ ಛಹಿ

ಏತೇಹಿ ಛಹಿ ಸವಿಸಯೇ ಏಟ ವಾ ಹೋತೀತಿ ಯೋಸ್ಸ ಏಟ, ಪುಬ್ಬೇ ಪುಬ್ಬಾ। ಭೋ ಪುಬ್ಬ ಪುಬ್ಬಾ, ಪುಬ್ಬೇ ಪುಬ್ಬಾ। ಪುಬ್ಬಂ, ಪುಬ್ಬೇ। ಪುಬ್ಬೇನ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಲಿಙ್ಗೇ ಸಬ್ಬಸಮಂ। ಏವಂ ಪರಾದಯೋ ಪಞ್ಚ।

೧೩೯. ನಾ+ಞ್ಞಞ್ಚ ನಾಮ+ಪ್ಪಧಾನಾ

ತಂನಾಮಭೂತೇಹಿ ಅಪ್ಪಧಾನೇಹಿ ಚ ಸಬ್ಬಾದೀಹಿ ಸಬ್ಬಾದಿಕಾರಿಯಂ ನ ಹೋತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಾ, ಸಬ್ಬನಾಮಾ ತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇ ಪಿಯಸಬ್ಬಾ, ತೇ ಅತಿಸಬ್ಬಾ। ನಾಮಭೂತೇ ಚ ಅಞ್ಞಪದತ್ಥಾದೋ ಅಪ್ಪಧಾನವಿಸಯೇ ಚ ಸಬ್ಬಾದಿಕಾರಿಯನಿಸೇಧೇನ "ಪರಮಸಬ್ಬೇ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ" ತ್ಯಾದಿತೋ ಪಧಾನಪದನ್ತತೋ ಏಟಆದಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ವಿಸೇಸನಸಮಾಸಸ್ಸ ಉತ್ತರಪದತ್ಥಪಧಾನತ್ತಾ।

೧೮೦. ತತಿಯತ್ಥಯೋಗೇ

ತತಿಯತ್ಥೇನ ಯೋಗೇ ಚ ಸಬ್ಬಾದಿಕಾರಿಯಂ ನ ಹೋತಿ। ಮಾಸೇನ ಪುಬ್ಬಾ ಮಾಸಪುಬ್ಬಾ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೧೮೧. ಚತ್ಥಸಮಾಸೇ

ಚತ್ಥಸಮಾಸವಿಸಯೇ ಸಬ್ಬಾದಿಕಾರಿಯಂ ನ ಹೋತಿ। ದಕ್ಖಿಣುತ್ತರಪುಬ್ಬಾನನ್ತಿಆದಿ।

೧೮೨. ವೇ+ಟ

ಇತಿ ಚತ್ಥಸಮಾಸೇ ಸಬ್ಬಾದಿಕಾರಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ನಿಚ್ಚೇನ ಏಟಆದೇಸಪ್ಪಸಙ್ಗೇ ಅಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತವಿಭಾಸಾ। ಪುಬ್ಬುತ್ತರೇ ಪುಬ್ಬುತ್ತರಾ। ಸೇಸಂ ಸುಗತಸಮಂ।

ಯೋ, ಯೇ। ಯಾ, ಯಾಯೋ। ಯಂ, ಯಾನಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಸಬ್ಬಸಮಂ। ಯಾದೀನ+ಮಾಲಪನೇ ರೂಪಂ ನ ಸಮ್ಭವತಿ।

ತ್ಯ ಸಿ –

೧೨೮. ತ್ಯ+ತೇ+ತಾನಂ ತಸ್ಸ ಸೋ

ತ್ಯ+ತೇ+ತಾನ+ಮನಪುಂಸಕಾನಂ ತಸ್ಸ ಸೋ ಹೋತಿ ಸಿದ್ಧಿ। ಸ್ಯೋ, ತ್ಯೇ। ಸ್ಯಾ, ತ್ಯಾ, ತ್ಯಾಯೋ। ತ್ಯಂ, ತ್ಯಾನಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಸಬ್ಬಸಮಂ।

ಸೋ,

೧೩೧. ತತಸ್ಸ ನೋ ಸಬ್ಬಾಸು

ತಸದ್ದಸ್ಸ ತಸ್ಸ ನೋ ವಾ ಹೋತಿ ಸಬ್ಬಾಸು ವಿಭತ್ತೀಸು। "ತ್ಯ+ತೇ+ತಾನಂ ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಚ ಏತ್ಥ ತ್ಯಾದೀನಂ ತಕಾರಗ್ಗಹಣಂ ಸ್ಯಾ ಸಾ ಏಸಾ ನಾಯೋತಿ ಇತ್ಥಿಯಂ ಸಬ್ಬಸಮಾ ಹೋತೀತಿ। ನೇ ತೇ। ನಂ ತಂ, ನೇ ತೇ। ನೇನ ತೇನೇ, ನೇಹಿ ನೇಭಿ ತೇಹಿ ತೇಭಿ।

೧೩೨. ಟ ಸಸ್ಮಾಸ್ಮಿಂಸ್ಸಾಯಸ್ಸಂಸ್ಸಾಸಂಮ್ಹಾಮ್ಹಿಸ್ವಿ+ಮಸ್ಸ ಚ

"ಟ ಸ+ಸ್ಮಾ+ಸ್ಮಿಂ+ನಂಸ್ಮಿ+ಮಸ್ಸ ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ತೇಸಂ ವಿಭತ್ತೀನಂ ಆದೇಸೇಸು ಸ್ಸಾಯಾದೀಸು ಪರೇಸು "ತದಾದೇಸಾ ತದಿವ ಭವನ್ತೀ"ತಿ ಞಾಯಾ ಟಾದೇಸೇ ಸಿದ್ಧೇಪಿ ಯಾದಿಆದೇಸನ್ತರೇ ಪರೇ ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಸ್ಸಾದೀನಂ ಗಹಣಂ।

ಸಾದೀಸ್ವಿ+ಮಸ್ಸ ತಸದ್ದತಕಾರಸ್ಸ ಚ ಟೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಪುಬ್ಬಸ್ಸರಲೋಪೋ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ। ಅಸ್ಸ ನಸ್ಸ ತಸ್ಸ, ನೇಸಂ ನೇಸಾನಂ ತೇಸಂ ತೇಸಾನಂ। ಅಮ್ಹಾ ಅಸ್ಮಾ ನಮ್ಹಾ ನಸ್ಮಾ ತಮ್ಹಾ ತಸ್ಮಾ। ಅಮ್ಹಿ ಅಸ್ಮಿಂ ನಮ್ಹಿ ನಸ್ಮಿಂ ತಮ್ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ, ನೇಸು ತೇಸು।

ಇತ್ಥಿಯಂ ಸಾ, ನಾ ನಾಯೋ ತಾ ತಾಯೋ। ನಂ ತಂ, ನಾ ನಾಯೋ ತಾ ತಾಯೋ। ನಾಮ್ಹಿ -

೪೬. ಸ್ಸಾ ವಾ ತೇ+ತಿ+ಮಾ+ಮೂಹಿ

ಘಪಸಞ್ಞೇಹಿ ತ+ಏತ+ಇಮ+ಅಮೂಹಿ ಏಕತ್ತೇ ನಾದೀನಂ ಸ್ಸಾ ವಾ ಹೋತಿ। ಅನ್ತಸ್ಸರಾನಂ ಘಪವೋಹಾರೇನ ತಂಸಹಚರಿತಾಪಿ ಸದ್ದಾ "ಕುನ್ತೇ ಪವೇಸಯಾ"ತಿ ಞಾಯಾ ಗಯ್ಹನ್ತೀತಿ "ಘಪಸಞ್ಞೇಹಿ ತ+ಏತ+ಇಮ+ಅಮೂಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ವಾಟಾದೇಸೇ ಅಸ್ಸಾ ನಸ್ಸಾ ನಾಯ।

೫೩. ತಾಯ ವಾ

ಸ್ಸಂಸ್ಸಾಸ್ಸಾ ಯೇಸು ತಸ್ಸ ವಾ ಇ ಹೋತಿ। ತಿಸ್ಸಾ ತಸ್ಸಾ ತಾಯ, ನಾಹಿ ನಾಭಿ ತಾಹಿ ತಾಭಿ। ಸಸ್ಸ ವಾ ಸ್ಸಾಮ್ಹಿ ಅಸ್ಸಾ ನಸ್ಸಾ ತಿಸ್ಸಾ ತಸ್ಸಾ।

೫೪. ತೇ+ತಿ+ಮಾತೋ ಸಸ್ಸ ಸ್ಸಾಯ

ತಾ+ಏತಾ+ಇಮಾತೋ ಸಸ್ಸ ಸ್ಸಾಯೋ ಹೋತಿ ವಾ। ಅಸ್ಸಾಯ ನಸ್ಸಾಯ ತಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸಾಯ, "ಘಪತೇ"ಚ್ಚಾದಿನಾ ಯಾದೇಸೇ ನಾಯ ತಾಯ। ನಂವಚನಸ್ಸ ಸ+ಮಾದೇಸೇ ತಕಾರಸ್ಸ ಚ ವಾ ಟಾದೇಸೇ ಆಸಂ ನಾಸಂ ನಾಸಾನಂ ತಾಸಂ ತಾಸಾನಂ। ಸತ್ತಮಿಯಂ ಅಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಾ ನಸ್ಸಂ ನಸ್ಸಾ ನಾಯಂ ನಾಯ ತಿಸ್ಸಂ ತಿಸ್ಸಾ ತಸ್ಸಂ ತಸ್ಸಾ ತಾಯಂ ತಾಯ, ನಾಸು ತಾಸು।

ನಪುಂಸಕೇ ನಂ ತಂ, ನಾನಿ ತಾನಿ। ನಂ ತಂ, ನೇ ನಾನಿ ತೇ ತಾನಿ। ಸೇಸಂ ಪುಮೇವ।

“ಯಂತಂಸದ್ದಾ ನಿಚ್ಚಸಮ್ಬನ್ಧಾ”ತಿ ಞಾಯಾ ಯಂಸದ್ದೇನ ಅನಿಯಮಿತತ್ಥಂ ತಂಸದ್ದೋ ನಿಯಮೇತಿ।

ಪಸಿದ್ಧೇ ಅನುಭೂತತ್ಥೇ, ಪಕ್ಕನ್ತವಿಸಯೇ ತಥಾ।
ಯಂಸದ್ದ+ಮನಪೇಕ್ಖೇವ, ತಂಸದ್ದೋ ಯುಜ್ಜತೇ ಸದಾತಿ -

ವುತ್ತತ್ತಾ ಏತ್ಥೇವ ತಂಸದ್ದೋ ಯಂಸದ್ದಂ ನಾಪೇಕ್ಖತಿ। ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ತತ್ರಿ+ದ+ಮುದಾಹರಣಂ -

(I) “ನಮೋ ತಸ್ಸಾ”ತಿ ಚ, (II) “ಅಗ್ಗಿಮ್ಪ+ಕ್ಖಿನಾ…ಪೇ॰… ಞಾತಕಾರೀ ಹಿ ಸೋ ಜಿನೋ”ತಿ ಚ, (III) ಪುರಿಮಗಾಥಾಯ ವುತ್ತಮುನಿಸದ್ದ+ಮಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ “ಸವಾಸನೇ ಕಿಲೇಸೇ ಸೋ”ತಿ ಚ।

ಏಸೋ, ಏತೇ। ಏಸಾ, ಏತಾ ಏತಾಯೋ, ಏತಂ, ಏತಾನಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಟ+ನಾದೇಸಾಭಾವೋವ ವಿಸೇಸೋ।

ಇಮ ಸಿ,

೧೨೭. ಸಿಮ್ಹ+ನಪುಂಸಕಸ್ಸಾ+ಯಂ

ಇಮಸದ್ದಸ್ಸ ಅನಪುಂಸಕಸ್ಸ ಅಯಂ ಹೋತಿ ಸಿಮ್ಹಿ। ಅಯಂ, ಇಮೇ। ಇಮಂ, ಇಮೇ।

೧೨೮. ನಾಮ್ಹ+ನಿ+ಮಿ

ಇಮಸದ್ದಸ್ಸ ಅನಿತ್ಥಿಯಂ ನಾಮ್ಹಿ ಅನ+ಇಮಿಇಚ್ಚಾದೇಸಾ ಹೋನ್ತಿ। “ಅತೇ+ನಾ”ತಿ ಏನೇ ಅನೇನ ಇಮಿನಾ। ಹಿಮ್ಹಿ -

೧೨೯. ಇಮಸ್ಸಾ+ನಿತ್ಥಿಯಂ ಟೇ

ಇಮಸ್ಸಾ+ನಿತ್ಥಿಯಂ ಟೇ ಹೋತಿ ವಾ ಸು+ನಂ+ಹಿಸು। “ನಾಮಗ್ಗಹಣೇ ಲಿಙ್ಗವಿಸಿಟ್ಠಸ್ಸಾಪಿ ಗಹಣಂ”ತಿ ಞಾಯಾ ‘ಅನಿತ್ಥಿಯಂ’ತಿ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗನಿಸೇಧಾ ಇಮಸ್ಸಾತಿ ನಾಮಗ್ಗಹಣವಿಸಯೇ ಲಿಙ್ಗವಿಸೇಸಿತಸ್ಸ ಇಮಸದ್ದಸ್ಸಾಪಿ ಗಹಣಂ। ತಸ್ಸ ಫಲಂ “ತತಸ್ಸ ನೋ ಸಬ್ಬಾಸು” ತ್ಯಾದೋ ಲಿಙ್ಗತ್ತಯೇ ಕಾರಿಯಸಿದ್ಧಿ। ಏಹಿ ಏಭಿ ಇಮೇಹಿ ಇಮೇಭಿ। “ಟ ಸಸ್ಮಾಸ್ಮಿ”ಮಿಚ್ಚಾದಿನಾ ಸಬ್ಬಸ್ಸಿ+ಮಸ್ಸ ವಾ ಟಾದೇಸೇ ಅಸ್ಸ ಇಮಸ್ಸ, ವಾ ಟೇ ಏಸಂ ಏಸಾನಂ ಇಮೇಸಂ ಇಮೇಸಾನಂ। ಅಮ್ಹಾ ಅಸ್ಮಾ ಇಮಮ್ಹಾ ಇಮಸ್ಮಾ। ಅಮ್ಹಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಇಮಮ್ಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ, ಏಸು ಇಮೇಸು।

ಇತ್ಥಿಯಂ ಅಯಂ, ಇಮಾ ಇಮಾಯೋ। ಇಮಂ, ಇಮಾ ಇಮಾಯೋ। ನಾ “ಸ್ಸಾ ವಾ ತೇ+ತಿ+ಮಾ+ಮೂಹೀ”ತಿ ಸ್ಸಾ ವಾ, ವಾ ಟಾದೇಸೇ “ಸ್ಸ” ಮಿಚ್ಚಾದಿನಾ ಇಆದೇಸೇ ಚ ಕತೇ ಅಸ್ಸಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಇಮಾಯ, ಇಮಾಹಿ ಇಮಾಭಿ। ಅಸ್ಸಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅಸ್ಸಾಯ ಇಮಿಸ್ಸಾಯ ಇಮಾಯ। ನಂವಚನಸ್ಸ ಸ+ಮಾದೇಸೇ ಇಮಸ್ಸ ಚ ವಾ ಟಾದೇಸೇ ಅಸ್ಸ “ಸುನಂಹಿ ಸೂ”ತಿ ದೀಘೇ ಚ ಕತೇ ಆಸಂ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮಾಸಂ ಇಮಾಸಾನಂ। ಸತ್ತಮಿಯಂ ಅಸ್ಸಂ ಇಮಿಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಇಮಾಯಂ ಇಮಾಯ, ಇಮಾಸು।

ನಪುಂಸಕೇ -

೧೩೦. ಇಮಸ್ಸಿ+ದಂ ವಾ

ಅಂಸಿಸು ಸಹ ತೇಹಿ ಇಮಸ್ಸಿ+ದಂ ಹೋತಿ ವಾ ನಪುಂಸಕೇ। ಇದಂ ಇಮಂ, ಇಮೇ ಇಮಾನಿ। ಇದಂ ಇಮಂ, ಇಮೇ ಇಮಾನಿ। ಅನೇನ ಇಮಿನಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಸಮಂ।

೧೯೭. ಇಮೇ+ತಾನ+ಮೇನಾ+ನ್ವಾದೇಸೇ ದುತಿಯಾಯಂ

ಇಮಏತಸದ್ದಾನಂ ಕಥಿತಾನುಕಥನವಿಸಯೇ ದುತಿಯಾಯ+ಮೇನಾದೇಸೋ ಹೋತಿ। ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ವಿನಯ+ಮಜ್ಝಾಪಯ, ಅಥೋ ಏನಂ ಧಮ್ಮ+ಮಜ್ಝಾಪಯ। ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿನಯ+ಮಜ್ಝಾಪಯ, ಅಥೋ ಏನೇ ಧಮ್ಮ+ಮಜ್ಝಾಪಯ। ಏವ+ಮೇತಸ್ಸ ಚ ಯೋಜನೀಯಂ।

ಅಮು ಸಿ,

೧೨೯. ಮಸ್ಸಾ+ಮುಸ್ಸ

ಅನಪುಂಸಕಸ್ಸಾ+ಮುಸ್ಸ ಮಕಾರಸ್ಸ ಸೋ ಹೋತಿ ಸಿಮ್ಹಿ। ಅಸು, ಯೋ -

೮೯. ಲೋಪೋ+ಮುಸ್ಮಾ

ನಿಯಮಸುತ್ತ+ಮಿದಂ, ಅಮುಸದ್ದತೋ ಯೋನಂ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಂ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ದೀಘೇ ಅಮೂ। ಝಲತೋ ಯೋನಂ "ಲೋಪೋ"ತಿ ಲೋಪೇ ಸಿದ್ಧೇಪಿ ವೋ+ಪವಾದೋ+ಯ+ಮಾರಮ್ಭೋ।

ಆರಮ್ಭೋ ವಚನಮ್ಪತ್ತಿ, ಲಕ್ಖಣಂ ಯೋಗಲಕ್ಖಣಂ।
ವಾಕ್ಯಂ ಸತ್ಥಞ್ಚ ಇಚ್ಚಾದಿ, ಸುತ್ತಾನ+ಮಭಿಧಾಯಕಾ॥

ಅಮುಂ, ಅಮೂ। ಅಮುನಾ, ಅಮೂಹಿ ಅಮೂಭಿ।

೮೭. ನ ನೋ ಸಸ್ಸ

ಅಮುಸ್ಮಾ ಸಸ್ಸ ನೋ ನ ಹೋತಿ। ಅಮುಸ್ಸ, ಅಮೂಸಂ ಅಮೂಸಾನಂ। "ನಾಸ್ಮಾಸ್ಸಾ"ತಿ ಲತೋ ಸ್ಮಾಸ್ಸ ನಾ, ಅಮುನಾ ಅಮುಮ್ಹಾ ಅಮುಸ್ಮಾ। ಅಮುಮ್ಹಿ ಅಮುಸ್ಮಿಂ, ಅಮೂಸು।

ಇತ್ಥಿಯಂ ಅಸು, ಅಮೂ ಅಮುಯೋ। ಅಮುಂ, ಅಮೂ ಅಮುಯೋ। ನಾ, "ಸ್ಸಾ ವಾ ತೇ+ತಿ+ಮಾ+ಮೂಹೀ"ತಿ ನಾದ್ಯೇಕವಚನಾನಂ ಸ್ಸಾ ವಾ, ಅಮುಸ್ಸಾ ಅಮುಯಾ, ಅಮೂಹಿ ಅಮೂಭಿ। ಅಮುಸ್ಸಾ ಅಮುಯಾ, ಅಮೂಸಂ ಅಮೂಸಾನಂ। ಸತ್ತಮಿಯಂ ಅಮುಸ್ಸಂ ಅಮುಸ್ಸಾ ಅಮುಯಂ ಅಮುಯಾ, ಅಮೂಸು।

ನಪುಂಸಕೇ -

೨೦೨. ಅಮುಸ್ಸಾ+ದುಂ

ಅಂಸಿಸು ಸಹ ತೇಹಿ ಅಮುಸ್ಸ ಅದುಂ ಹೋತಿ ವಾ ನಪುಂಸಕೇ। ಅದುಂ, ಸಿಲೋಪೋ, ಅಮುಂ। "ಝಲಾ ವಾ"ತಿ ವಾನಿಆದೇಸೇ ಅಮೂನಿ ಅಮೂ। ಅದುಂ ಅಮುಂ, ಅಮೂನಿ ಅಮೂ। ಅಮುನಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಸಮಂ।

"ಸಕತ್ಥೇ"ತಿ ಕಪಚ್ಚಯೇ -

೧೩೦. ಕೇ ವಾ

ಅಮು ಏವ ಅಮುಕೋತಿ ಸಕತ್ಥೇ ಕಪಚ್ಚಯೇ ತದ್ಧಿತವುತ್ತಿತ್ತಾ "ಏಕತ್ಥತಾಯಂ"ತಿ ಸಿಲೋಪೇ ಚ ಕತೇ "ನಿಮಿತ್ತಾಭಾವೇ ನೇಮಿತ್ತಿಕಸ್ಸಾಭಾವೋ"ತಿ ಞಾಯಾ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸಾ+ಭಾವೇ ನೇಮಿತ್ತಿಕಸ್ಸ "ಮಸ್ಸಾ+ಮುಸ್ಸಾ"ತಿ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಸಕಾರಸ್ಸ ನಿವುತ್ತೀತಿ 'ಕೇ ವಾ'ತಿ ವಿಕಪ್ಪೇನ ಮಸ್ಸ ಸಕಾರತ್ಥ+ ಮಿದ+ಮಾರದ್ಧಂ । ಅಮುಸ್ಸ ಮಸ್ಸ ಕೇ ಸ ಹೋತಿ ವಾ। ಅಸುಕೋ ಅಮುಕಾ, ಅಸುಕಾ ಅಮುಕಾ। ಅಸುಕಂ ಅಮುಕಂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಕಿಂ ಸಿ।

೧೯೮. ಕಿಸ್ಸ ಕೋ ಸಬ್ಬಾಸು

ಸಬ್ಬಾಸು ವಿಭತ್ತೀಸು ಕಿಸ್ಸ ಕೋ ಹೋತಿ। ಸಿಸ್ಸೋ, ಕೋ, ಕೇ। ಕಂ, ಕೇ। ಕೇನ, ಕೇಹಿ ಕೇಭಿ।

೧೯೯. ಕಿ ಸಸ್ಮಿಂಸು ವಾ ನಿತ್ಥಿಯಂ

ಅನಿತ್ಥಿಯಂ ಕಿಸ್ಸ ಕಿ ವಾ ಹೋತಿ ಸಸ್ಮಿಂಸು। ಕಿಸ್ಸ ಕಸ್ಸ, ಕೇಸಂ ಕೇಸಾನಂ। ಕಮ್ಹಾ ಕಸ್ಮಾ। ಕಿಮ್ಹಿ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಹಿ ಕಸ್ಮಿಂ, ಕೇಸು।

ಇತ್ಥಿಯಂ ವಿಭತ್ತೀಸು ಪರೇಸು ಕಾದೇಸೇ ಕತೇ ಅಕಾರನ್ತತ್ತಾ ಮಜ್ಝೇ ಆಪಚ್ಚಯಕರಣ+ಮವಿರುದ್ಧನ್ತಿ ಆ, ಕಾ, ಕಾಯೋ। ಕಂ, ಕಾ ಕಾಯೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಸಬ್ಬಾವ।

ನಪುಂಸಕೇ -

೧೦೦. ಕಿ+ಮಂಸಿಸು ಸಹ ನಪುಂಸಕೇ

ಅಂಸಿಸು ಸಹ ತೇಹಿ ಕಿಂ ಸದ್ದಸ್ಸ ಕಿಂಹೋತಿ ನಪುಂಸಕೇ। ಕಾದೇಸಸ್ಸ ಸಾಮಞ್ಞತ್ತಾ "ವಿಸೇಸವಿಹಿತಾ ವಿಧಯೋ ಸಾಮಞ್ಞವಿಧಯೋ ನಿಸೇಧೇನ್ತೀ"ತಿ ಞಾಯಾ ಕಿಂಆದೇಸೇನ ಕಾದೇಸನಿವುತ್ತಿ। ಕಿಂ, ಕಾನಿ। ಕಿಂ, ಕೇ ಕಾನಿ। ಕೇನೇ+ಚ್ಚಾದಿ ಪುಬ್ಬೇವ।

ಏಕಸದ್ದೋ ಸಂಖ್ಯಾ+ತುಲ್ಯ+ಞ್ಞ+ಸಹಾಯವಚನೋ। ಯದಾ ಸಂಖ್ಯಾವಚನೋ, ತದಾ ಏಕವಚನನ್ತೋ, ಅತ್ರ ಏಕಸದ್ದೋ ಸಂಖ್ಯೇಯ್ಯವಾಪೀ। ಅಞ್ಞತ್ರ ತುಲ್ಯಾದೀಸು ಬಹುವಚನನ್ತೋಪಿ। ಏಕೋ, ಏಕೇ। ಏಕಾ, ಏಕಾ ಏಕಾಯೋ। ಏಕಂ, ಏಕಾನಿ+ಚ್ಚಾದಿ ಸಬ್ಬಸಮಂ ತಿಲಿಙ್ಗೇ।

ತುಲ್ಯೇ ಏಕೋ ವಿಲಾಸೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕುಮಾರಾನಂ, ಏಕೇ ವಣ್ಣಸದ್ದಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕುಮಾರಾನಂ। ಅಞ್ಞತ್ಥೇ ಏಕೋ ಆಚರಿಯೋ ಏವ+ಮಾಹ, ಏಕೇ ಆಚರಿಯಾ ಏವ+ಮಾಹಂಸು। ಅಸಹಾಯತೇ ಏಕೋವ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ।

ಏಕೋ, ಏಕೇ। ಏಕಾ, ಏಕಾ ಏಕಾಯೋ। ಏಕಂ ಏಕಾನಿ+ಚ್ಚಾದಿ ಸಬ್ಬಸಮಂ ತಿಲಿಙ್ಗೇ। ಸ್ಸಾ+ಸ್ಸಂಸು ಪನ "ಸ್ಸ"ಮಾದಿನಾ ಇ, ಏಕಿಸ್ಸಾ ಏಕಾಯ, ಏಕಿಸ್ಸಂ ಏಕಾಯಂ ಏಕಾಯ।

ಇಧ ಅತ್ತಪರಗಾರವವಸೇನ ಏಕಸ್ಸಾಪಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ"ತಿಪಿ "ಏಕೇ ಆಚರಿಯಾ"ತಿಪಿ ಬಹುವಚನಸ್ಸ ಲೋಕೇನ ಇಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಬಹುಲವಿಧಾನಾ ಬಹುವಚನೇನೇವ ಸಿಜ್ಝತಿ।

ತುಮ್ಹ+ಅಮ್ಹಸದ್ದಾ ಅಲಿಙ್ಗಾ, ತಥಾ ಉಭ+ಕತಿ+ದ್ವಿಸದ್ದಾ, ಪಞ್ಚಾದಯೋ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ತಾ ಚ। ತುಮ್ಹ ಸಿ, ಅಮ್ಹ ಸಿ।

೧೦೧. ತುಮ್ಹಸ್ಸ ತುವಂತ್ವ+ಮಮ್ಹಿ ಚ

ಅಮ್ಹಿ ಸಿಮ್ಹಿ ಚ ತುಮ್ಹಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ತುವಂ+ತ್ವಂ ಹೋನ್ತಿ। ತುವಂ ತ್ವಂ।

೨೧೧. ಸಿಮ್ಹ+ಹಂ

ಸಿಮ್ಹಿ ಅಮ್ಹಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ಅಹಂ ಹೋತಿ। ಅಹಂ, ಯೇವಸ್ವೇ+ಟ, ತು ಮ್ಹೇ।

೨,೨೦೯. ಮಯ+ಮಸ್ಮಾ+ಮ್ಹಸ್ಸ

ಯೋಸ್ವ+ಮ್ಹಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ಮಯ+ಮಸ್ಮಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಮಯಂ ಅಮ್ಹೇ।

೨೨೭. ಅಂಮ್ಹಿ ತಂ+ಮಂ+ತವಂ+ಮಮಂ

ಅಂಮ್ಹಿ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ತಂ+ಮಂ+ತವಂ+ಮಮಂ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ತಂ, ಮಂ, ತವಂ, ಮಮಂ।

೨೩೧. ದುತಿಯಾ ಯೋಮ್ಹಿ ವಾ

ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಙಂ+ಙಾಕಂ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯೋಮ್ಹಿ ದುತಿಯೇ, ತುಮ್ಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ತುಮ್ಹೇ, ಅಮ್ಹಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಮ್ಹೇ।

೨೨೮. ನಾಸ್ಮಾಸು ತಯಾ+ಮಯಾ

ನಾಸ್ಮಾಸು ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ತಯಾ+ಮಯಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। "ನಾಸ್ಮಾಸೂ"ತಿ ಬಹುವಚನೇಸುಪಿ ವಿಭತ್ತಿಕ್ಕಮ+ಮನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸದ್ದಕ್ಕಮೇನ ಪಚ್ಚೇಕಂ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಹೋನ್ತಿ।

೨೧೩. ತಯಾತಯೀನಂ ತ್ವ ವಾ ತಸ್ಸ

ತುಮ್ಹಸ್ಸ ತಯಾತಯೀನಂ ತಕಾರಸ್ಸ ತ್ವ ಹೋತಿ ವಾ। ತ್ವಯಾ ತಯಾ, ಮಯಾ। ತುಮ್ಹೇಹಿ ತುಮ್ಹೇಭಿ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಅಮ್ಹೇಭಿ।

೨೨೯. ತವ+ಮಮ+ತುಯ್ಹಂ+ಮಯ್ಹಂ ಸೇ

ಸೇ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ಏತೇ ಆದೇಸಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ತವ ತುಯ್ಹಂ, ಮಮ ಮಯ್ಹಂ।

೨೧೧. ನಂಸೇಸ್ವ+ಸ್ಮಾಕಂ+ಮಮಂ।

ನಂಸೇಸ್ವ+ಮ್ಹಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ಅಸ್ಮಾಕಂ+ಮಮಂ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಮಮಂ।

೨೩೦. ಙಂ+ಙಾಕಂ ನಂಮ್ಹಿ

ನಂಮ್ಹಿ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ಸವಿತತ್ತೀನಂ ಙಂ+ಙಾಕಂ ಹೋನ್ತಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ। ತುಮ್ಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಮ್ಹಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಸ್ಮಾಕಂ। ಕಚ್ಚಾಯನೇ ಏಕವಚನಸ್ಸ ಅಂವಿಧಾನತ್ಥಂ ಸುತ್ತ+ಮಾರದ್ಧಂ, ಏತ್ಥ ಪನ ಅತ್ತಗಾರವವಸೇನ ಅಂಮ್ಹಿ ತುಮ್ಹಂ ಅಮ್ಹಂಭಿ ಸಿಜ್ಝನ್ತಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ।

೧೧೪. ಸ್ಮಾಮ್ಹಿ ತ್ವಮ್ಹಾ

ಸ್ಮಾಮ್ಹಿ ತುಮ್ಹಸ್ಸ ಸವಿತತ್ತಿಸ್ಸ ತ್ವಮ್ಹಾ ಹೋತಿ ವಾ। ತ್ವಮ್ಹಾ ತ್ವಯಾ ತಯಾ, ಮಯಾ।

೧೧೯. ಸ್ಮಿಮ್ಹಿ ತುಮ್ಹಮ್ಹಾನಂ ತಯಿ+ಮಯಿ

ಸ್ಮಿಮ್ಹಿ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂಸವಿಭತ್ತೀನಂ ತಯಿ+ಮಯಿ ಹೋತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ತ್ವಯಿ ತಯಿ, ಮಯಿ। ತುಮ್ಹೇಸು।

೧೦೩. ಸುಮ್ಹಾ+ಮ್ಹಸ್ಸಾ+ಸ್ಮಾ

ಅಮ್ಹಸ್ಸ ಅಸ್ಮಾ ಹೋತಿ ವಾ ಸುಮ್ಹಿ। ಅಸ್ಮಾಸು ಅಮ್ಹೇಸು। ಸಬ್ಬಾದಯೋ ವುತ್ತ+ಮಪೇಕ್ಖನ್ತಾ ವಕ್ಖಮಾನಂ ವಾತಿ ಇದ+ಮೇಸಂ ಲಕ್ಖಣಂ।

೧೩೧. ಅಪಾದಾದೋ ಪದತೇ+ಕವಾಕ್ಯೇತಿ

ಅಧಿಕಾರೋ। ಏತ್ಥ ಪಾದೋ ನಾಮ ಗಾಥಾಯ ಚತುತ್ಥಂಸೋ, ತಸ್ಮಾ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸುತಂ ಅನಪ್ಪಕಂ"ತಿ ಏತ್ಥ ವೋ ನ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಪದನ್ತಿ ವುತ್ತ ಸದ್ದೋ ಸಭಾವತೋ -

ಆಕಾಸವಾಯುಪ್ಪಭವೋ ಸರೀರಾ,
ಸಮುಚ್ಚರಂ ವತ್ತ+ಮುಪೇತಿ ನಾದೋ।
ಠಾನನ್ತರೇ ಸುಪ್ಪಟಿಹಞ್ಞಮಾನೋ,
ವಣ್ಣತ್ತ+ಮಾಗಚ್ಛತಿ ಸೋ ತು ಸದ್ದೋತಿ -

ವುತ್ತತ್ತಾ ಏಕೇಕೋ ವಣ್ಣೋ ಸದ್ದೋ ನಾಮ, ತಬ್ಬಣ್ಣಸಮೂಹೋ ಪದಂ, ತಪ್ಪದಸಮೂಹೋ ವಾಕ್ಯಞ್ಚ। ತಥಾ ಹಿ -

ವಿತತ್ಯನ್ತಂ ಪದಂ ತಸ್ಸ, ಚ ಯೋ ವಾಕ್ಯನ್ತಿ ಮನ್ವಯಂ।
ಉಪಚಾರಾ ವಣ್ಣಸದ್ದ-ವಾಚ್ಚಂ ತಂ ನ ಪರಿಚ್ಚಜೇ॥

ತಂ ಪದಞ್ಚ -

ಪದಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವುತ್ತಂ, ನಾಮಾ+ಖ್ಯಾತೋ+ಪಸಗ್ಗಜಂ।
ನಿಪಾತಜಞ್ಚ ತಞ್ಞೂ ಹಿ, ಅಸ್ಸೋ ಖಲ್ವಾ+ಭಿಧಾವತೀತಿ॥

ತಂ ವಾಕ್ಯಞ್ಚ -

ಏಕಾಖ್ಯಾತೋ ಪದಚ್ಚಯೋ, ಸಿಯಾ ವಾಕ್ಯಂ ಸಕಾರಕೋತಿ -

ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ "ವಿಭತ್ಯನ್ತಂ ಪದಂ, ಪದಸಮೂಹೋ ವಾಕ್ಯ"ನ್ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ।

೧೩೩. ಯೋನಂಹಿಸ್ವ+ಪಞ್ಚಮ್ಯಾ ವೋ+ನೋ

ಅಪಞ್ಚಮಿಯಾಯೋನಂಹಿಸ್ವ+ಪಾದಾದೋ ವತ್ತಮಾನಾನಂ ಪದಸ್ಮಾ ಪರೇಸ+ಮೇಕವಾಕ್ಯೇ ಠಿತಾನಂ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ವೋ+ನೋ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಗಾಮಂ ವೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಗಾಮಂ ತುಮ್ಹೇ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ। ಗಾಮಂ ನೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ, ಗಾಮಂ ಅಮ್ಹೇ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ। ಪಹಾಯ ವೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾ ನೋ ವಿಕನ್ತಿಂಸು। ದೀಯತೇ ವೋ, ದೀಯತೇ ತುಮ್ಹಂ। ದೀಯತೇ ನೋ, ದೀಯತೇ ಅಮ್ಹಂ। ತುಟ್ಠೋ+ಸ್ಮಿ ವೋ ಪಕತಿಯಾ, ತುಟ್ಠೋ+ಸ್ಮಿ ತುಮ್ಹಂ। ಸತ್ಥಾ ನೋ ಭಗವಾ, ಏಸೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ। ಕತಂ ವೋ, ಕತಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ। ಕತಂ ನೋ, ಕತಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ।

೧೩೪. ತೇ+ಮೇ ನಾಸೇ

ನಾಮ್ಹಿ ಸೇ ಚ ಅಪಾದಾದೋ ವತ್ತಮಾನಾನಂ ದಸ್ಮಾ ಪರೇಸ+ಮೇಕವಾಕ್ಯೇ ಠಿತಾನಂ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ತೇ+ಮೇ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಕತಂ ತೇ, ಕತಂ ತಯಾ। ಕತಂ ಮೇ, ಕತಂ ಮಯಾ। ದೀಯತೇ ತೇ, ದೀಯತೇ ತವ। ದೀಯತೇ ಮೇ, ದೀಯತೇ ಮಮ। ಧನಂ ತೇ, ಧನಂ ತವ। ಧನಂ ಮೇ, ಧನಂ ಮಮ।

೧೩೭. ನ ಚ+ವಾ+ಹಾ+ಹೇ+ವಯೋಗೇ

ಚಾದೀಹಿ ಯೋಗೇ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ವೋ+ನೋ, ತೇ+ಮೇ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಗಚ್ಛಾಮ ತುಮ್ಹೇ ಚ ಮಯಞ್ಚ, ಪಸ್ಸತಿ ತುಮ್ಹೇ ಚ ಅಮ್ಹೇ ಚ, ಕತಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಚ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಚ, ದೀಯತೇ ತುಮ್ಹಞ್ಚ ಅಮ್ಹಞ್ಚ, ಧನಂ ತುಮ್ಹಞ್ಚ ಅಮ್ಹಞ್ಚ, ಕತಂ ತಯಾ ಚ ಮಯಾ ಚ, ದೀಯತೇ ತವ ಚ ಮಮ ಚ, ಧನಂ ತವ ಚ ಮಮ ಚ। ಏವಂ ವಾದಿಯೋಗೇಪಿ।

೧೩೫. ಅನ್ವಾದೇಸೇ

ಕಥಿತಾನುಕಥಿತವಿಸಯೇ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದಾನಂ ಆದೇಸಾ ನಿಚ್ಚಂ ಹೋನ್ತಿ ಪುನಬ್ಬಿಧಾನಾ। ಗಾಮೋ ತುಮ್ಹಂ ಪರಿಗ್ಗಹೋ, ಅಥೋ ಜನಪದೋ ವೋ ಪರಿಗ್ಗಹೋ। ಅನ್ವಾದೇಸೇ ಅಥೋ ಅಥೋತಿ ವಾರದ್ವಯಾಭಾವಾ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಥೋಸದ್ದೋ ಕಥಿತಸ್ಸೇವ ಪುನ ಕಥನತೋ ಅನ್ವಾದೇಸಜೋತಕೋ।

೧೩೬. ಸಪುಬ್ಬಾ ಪಠಮನ್ತಾ ವಾ

ವಿಜ್ಜಮಾನಪುಬ್ಬಸ್ಮಾ ಪಠಮನ್ತಾ ಪರೇಸಂ ತುಮ್ಹಾಮ್ಹಾನಂ ಆದೇಸಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಅನ್ವಾದೇಸೇ। ಗಾಮೇ ಪಟೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಥೋ ನಗರೇ ಕಮ್ಬಲೋ ವೋ ಅಥೋ ನಗರೇ ಕಮ್ಬಲೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಅಥೋತಿ ಅನುಕಥನವಾರದ್ವಯತ್ತಾ ವಿಕಪ್ಪೋ ಸಪುಬ್ಬಾತಿ ಕಿಂ, ಪಟೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಅಥೋ ಕಮ್ಬಲೋ ವೋ। ಪಠಮನ್ತಾತಿ ಕಿಂ, ಪಟೋ ನಗರೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಅಥೋ ಕಮ್ಬಲೋ ಗಾಮೇ ವೋ।

೧೩೮. ದಸ್ಸನತ್ಥೇ+ನಾಲೋಚನೇ

ದಸ್ಸನತ್ಥೇ ಆಲೋವಚನವಜ್ಜಿತೇ ಪಯುಜ್ಜಮಾನೇ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಾನ+ಮಾದೇಸಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಗಾಮೋ ತುಮ್ಹೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಆಗತೋ, ಗಾಮೋ ಅಮ್ಹೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಆಗತೋ। ಅನಾಲೋಚನೇತಿ ಕಿಂ, ಗಾಮೋ ವೋ ಆಲೋಚೇತಿ, ಗಾಮೋ ನೋ ಆಲೋಚೇತಿ।

೧೩೯. ಆಮನ್ತಣಂ ಪುಬ್ಬ+ಮಸನ್ತಂವ

ಆಮನ್ತಣಂ ಪುಬ್ಬ+ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ವಿಯ ಹೋತಿ ತುಮ್ಹಾಮ್ಹಾನ+ಮಾದೇಸವಿಸಯೇ। ದೇವದತ್ತ ತವ ಪರಿಗ್ಗಹೋ। ಆಮನ್ತಣನ್ತಿ ಕಿಂ, ಕಮ್ಬಲೋ ತೇ ಪರಿಗ್ಗಹೋ।

೨೪೦. ನ ಸಾಮಞ್ಞವಚನ+ಮೇಕತ್ಥೇ

ಸಮಾನಾಧಿಕರಣೇ ಪರತೋ ಸಾಮಞ್ಞವಚನ+ಮಾಮನ್ತಣಂ ಏಕತ್ಥೇ ಅಸನ್ತಂ ವಿಯ ನ ಹೋತಿ ಮಾಣವಕ ಜಟಿಲಕ ತೇ ಪರಿಗ್ಗಹೋ। ಪರಾಮನ್ತಣೇ ಅಸತಿಪಿ ಪುಬ್ಬ+ಮುಪಾದಾಯ ಆದೇಸೋ।

೨೪೧. ಬಹೂಸು ವಾ

ಬಹೂಸು ವತ್ತಮಾನ+ಮಾಮನ್ತಣಂ ಸಾಮಞ್ಞವಚನ+ಮೇಕತ್ಥೇ ಅಸನ್ತಂ ವಿಯ ವಾ ನ ಹೋತಿ। "ಸಿದ್ಧೇ ಸತ್ಯಾರಮ್ಭೋ ನೀಯಮಾಯ ವಾ ವಿಕಪ್ಪಾಯವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥ+ಮಿದಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಗುಣವನ್ತೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪರಿಗ್ಗಹೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಗುಣವನ್ತೋ ವೋ ಪರಿಗ್ಗಹೋ।

ಉಭ+ಕತಿಸದ್ದಾ ಬಹುವಚನನ್ತಾ। "ಉಭ+ಗೋಹಿ ಟೋ"ತಿ ಯೋನಂ ಟೋ, ಉಭೋ। ಕಥಂ "ಉಭಯೋ ವಸೇಮಸೇ"ತಿ, ಟೋಮ್ಹಿ ಯಕಾರಾಗಮೋ। ಉಭೋ।

೫೯. ಸುಹಿಸು+ಭಸ್ಸೋ

ಉಭಸ್ಸ ಸುಹಿಸ್ವೋ ಹೋತಿ। ಉಭೋಹಿ ಉಭೋಭಿ।

೫೦. ಉಭಿ+ನ್ನಂ

ಉಭಾ ನಂವಚನಸ್ಸ ಇನ್ನಂ ಹೋತಿ। ಉಭಿನ್ನಂ, ಉಭೋಸು।

೧೬೮. ಟಿ ಕತಿಮ್ಹಾ

ಕತಿಮ್ಹಾ ಯೋನಂ ಟಿ ಹೋತಿ। ಕತಿ, ಕತಿ। ಝುತೋ ಯೋಲೋಪಪಸಙ್ಗೇ ದೀಘನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಟಿಆದೇಸೋ। ಕತೀಹಿ ಕತೀಭಿ। "ಬಹುಕತಿನ್ನಂ"ತಿ ನುಕ, ಕತಿನ್ನಂ, ಕತೀಸು।

೧,೫೪. ವಿಚ್ಛಾ+ಭಿಕ್ಖಞ್ಞೇಸು ದ್ವೇ

ವಿಚ್ಛಾಯ+ಮಾಭಿಕ್ಖಞ್ಞೇ ಚ ದ್ವೇ ರೂಪಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಕ್ರಿಯಾ+ಗುಣ+ದಬ್ಬೇಹಿ ಬ್ಯಾಪೇತು+ಮಿಚ್ಛಾ ವಿಚ್ಛಾ। ರುಕ್ಖಂ ರುಕ್ಖಂ ಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ಗಾಮೋ ಗಾಮೋ ರಮಣೀಯೋ, ಗಾಮೇ ಗಾಮೇ ಪಾನೀಯಂ। ಆಭಿಕ್ಖಞ್ಞಂ=ಪೋನೋಪುಞ್ಞಂ, ಪಚತಿ ಪಚತಿ, ಪಪಚತಿ ಪಪಚತಿ।

೧,೫೫. ಸ್ಯಾದಿಲೋಪೋ ಪುಬ್ಬಸ್ಸೇ+ಕಸ್ಸ

ವಿಚ್ಛಾಯ+ಮೇಕಸ್ಸ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಸ್ಯಾದಿಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಏಕೇಕಸ್ಸ। ಕಥಂ "ಮತ್ಥಕಮತ್ಥಕೇನಾ"ತಿ, "ಸ್ಯಾದಿಲೋಪೋ ಪುಬ್ಬಸ್ಸಾ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ, ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಚ ಇಟ್ಠಪಸಿದ್ಧೀತಿ।

೧,೫೬. ಸಬ್ಬಾದೀನಂ ವೀತಿಹಾರೇ

ಸಬ್ಬಾದೀನಂ ವೀತಿಹಾರೇ ದ್ವೇ ಭವನ್ತಿ। ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಸ್ಯಾದಿಲೋಪೋ ಚ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭೋಜಕಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಭೋಜಕಾ, ಏವಂ ಇತರೀತರಸ್ಸ।

೧,೫೭. ಯಾವಬೋಧಂ ಸಮ್ಭಮೇ

ತುರಿತೇನಾ+ಪಾಯಹೇತುಪದಸ್ಸನಂ ಸಮ್ಭಮೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ವತ್ಥು ಯಾವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ ಸೋ+ತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತೇ, ತಾವನ್ತೋ ಪಯುಜ್ಜನ್ತೇ। ಸಪ್ಪೋ ಸಪ್ಪೋ ಸಪ್ಪೋ, ಬುಜ್ಝಸ್ಸು ಬುಜ್ಝಸ್ಸು ಬುಜ್ಝಸ್ಸು, ಭಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ಭಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ।

ಭಯೇ ಕೋಧೇ ಪಸಂಸಾಯಂ, ತುರಿತೇ ಕೋತೂಹಲ+ಚ್ಛರೇ।
ಹಾಸೇ ಸೋಕೇ ಪಸಾದೇ ಚ, ಕರೇ ಆಮೇಡಿತಂ ಬುಧೋ॥

ಸಙ್ಖ್ಯಾಕಣ್ಡ

ಅಥ ಸಙ್ಖ್ಯಾಸದ್ದಾ ವುಚ್ಚನ್ತೇ। ಏಕಾದಯೋ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ತಾ ಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯವಚನಾ। ವೀಸತಿಆದಯೋ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೀಸತೀ"ತಿಆದೀಸು ಸಙ್ಖ್ಯಾವಚನಾ, "ವೀಸತಿ ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿಆದೀಸು ಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯವಚನಾ। ಏಕಸದ್ದೋ ಸಬ್ಬಾದೀಸು ವುತ್ತೋವ। ದ್ವಾದಯೋ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ತಾ ಬಹುವಚನನ್ತಾವ।

೨೧೯. ಯೋಮ್ಹಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ದುವೇ+ದ್ವೇ

ಯೋಮ್ಹಿ ದ್ವಿಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ದುವೇ+ದ್ವೇ ಹೋನ್ತಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ। ದುವೇ ದ್ವೇ, ದುವೇ ದ್ವೇ, ದ್ವೀಹಿ ದ್ವೀಭಿ।

೨೨೦. ದುವಿನ್ನಂ ನಂಮ್ಹಿ ವಾ

ನಂಮ್ಹಿ ದ್ವಿಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ದುವಿನ್ನಂ ಹೋತಿ ವಾ। ದುವಿನ್ನಂ, ಅಞ್ಞತ್ರ -

೪೭. ನಂಮ್ಹಿ ನುಕ ದ್ವಾದೀನಂ ಸತ್ತರಸನ್ನಂ

ದ್ವಾದೀನಂ ಸತ್ತರಸನ್ನಂ ಸಙ್ಖ್ಯಾನಂ ನುಕ ಹೋತಿ ನಂಮ್ಹಿ ವಿಭತ್ತಿಮ್ಹಿ। ಉಕಾರೋ ಉಚ್ಚಾರಣತ್ಥೋ, ಕಕಾರೋ ಅನ್ತಾವಯವತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ನಾಗಮೋ ವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ಆದ್ಯಾವಯವೋ ಚೇ, "ಆಗಮಾ ತಗ್ಗುಣೀಭೂತಾ ತಗ್ಗಹಣೇನ ಗಯ್ಹನ್ತೇ"ತಿ ಞಾಯಾ ನಾಗಮೋಪಿ ತಂಗಹಣೇನ ಗಯ್ಹತೀತಿ "ಸುನಂಹಿಸೂ"ತಿ ದೀಘಪ್ಪಸಙ್ಗೇ ಪಕತಿಯಾ ಅನ್ತಾವಯವಭೂತೇ ಸರನ್ತತಾ ನತ್ಥೀತಿ ನ ದೀಘೋ। ದ್ವಿನ್ನಂ, ದ್ವೀಸು।

೨೦೭. ಪುಮೇ ತಯೋ+ಚತ್ತಾರೋ

ಯೋಮ್ಹಿ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ತಿ+ಚತುನ್ನಂ ತಯೋ+ಚತ್ತಾರೋ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ತಯೋ, ತಯೋ, ತೀಹಿ ತೀಭಿ।

೪೯. ಣ್ಣಂ+ಣ್ಣನ್ನಂ ತಿತೋ ಝಾ

ಝಸಞ್ಞಿತೋ ತಿತೋ ನಂವಚನಸ್ಸ ಣ್ಣಂ+ಣ್ಣನ್ನಂ ಹೋನ್ತಿ। ತಿಣ್ಣಂ ತಿಣ್ಣನ್ನಂ, ತೀಸು।

ಇತ್ಥಿಯಂ -

೨೦೫. ತಿಸ್ಸೋ ಚತಸ್ಸೋ ಯೋಮ್ಹಿ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ

ವಿಭತ್ತಿಸಹಿತಾನಂ ತಿಚತುನ್ನಂ ಯೋಮ್ಹಿ ತಿಸ್ಸೋ+ಚತಸ್ಸೋ ಹೋನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಯಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ತಿಸ್ಸೋ, ತಿಸ್ಸೋ, ತೀಹಿ ತೀಭಿ।

೨೦೪. ನಂಮ್ಹಿ ತಿಚತುನ್ನ+ಮಿತ್ಥಿಯಂ ತಿಸ್ಸ+ಚತಸ್ಸಾ

ನಂಮ್ಹಿ ತಿಚತುನ್ನಂ ತಿಸ್ಸ+ಚತಸ್ಸಾ ಹೋನ್ತಿ+ತ್ಥಿಯಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ನಂಮ್ಹೀತಿ ಚತುತ್ಥೀಛಟ್ಠೀನಂ ಸಾಮಞ್ಞವಚನಂ, ನೋ ಚೇ ನಂಸೂತಿ ವದತಿ, ಯಥಾಕ್ಕಮಂತಿ ಸದ್ದದ್ವಯಾಪೇಕ್ಖಂ। ಏವ+ಮೀದಿಸ+ಮಞ್ಞಮ್ಪಿ। ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ತೀಸು।

೨೦೬. ತೀಣಿ+ಚತ್ತಾರಿ ನಪುಂಸಕೇ

ಯೋಮ್ಹಿ ಸವಿಭತ್ತೀನಂ ತಿಚತುನ್ನಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ತೀಣಿ+ಚತ್ತಾರಿ ಹೋನ್ತಿ ನಪುಂಸಕೇ। ತೀಣಿ, ತೀಣಿ, ತೀಹಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇವ।

ಚತು ಯೋ,

೨೦೮. ಚತುರೋ ವಾ ಚತುಸ್ಸ

ಚತುಸ್ಸ ಸವಿಭತ್ತಿಸ್ಸ ಯೋಮ್ಹಿ ಚತುರೋ ಹೋತಿ ವಾ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇ। ಚತುರೋ ಚತ್ತಾರೋ। ಕಥಂ "ಚತುರೋ ನಿಮಿತ್ತೇ ನಾದ್ದಸಾಸಿ"ನ್ತಿ, ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ಸಿದ್ಧಂ, ಚತ್ತಾರಿ ನಿಮಿತ್ತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ತಿವಿಧೋ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ವಚನವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ವಿಭತ್ತಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋತಿ। ಚತೂಹಿ ಚತೂಭಿ। ಚತುನ್ನಂ, ಚತೂಸು।

ಇತ್ಥಿಯಂ ಚತಸ್ಸೋ। ಚತಸ್ಸೋ। ಚತೂಹಿ ಚತೂಭಿ। ಚತಸ್ಸನ್ನಂ। ಚತಸ್ಸನ್ನಂ। ಚತೂಸು।

ನಪುಂಸಕೇ ಚತ್ತಾರಿ। ಚತ್ತಾರಿ। ಚತೂಹಿ ಚತೂಭಿ। ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುಮೇವ।

೧೯೯. ಟ ಪಞ್ಚಾದೀಹಿ ಚುದ್ದಸಹಿ

"ಸುತ್ತೇ ಲಿಙ್ಗವಚನಮತ್ತ"ನ್ತಿ ಞಾಯಾ ಟ-ಇತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಞ್ಚಾದೀಹಿ ಚುದ್ದಸಹಿ ಸಙ್ಖ್ಯಾಹಿ ಯೋನಂ ಟ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚ। ಪಞ್ಚ। ಯೋನಂ ಟಾ+ಟೇನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಟ-ವಿಧಾನಂ।

೯೦. ಪಞ್ಚಾದೀನಂ ಚುದ್ದಸನ್ನ+ಮ

ಪಞ್ಚಾದೀನಂ ಚುದ್ದಸನ್ನಂ ಸುನಂಹಿಸ್ವ ಹೋತಿ। ಏತ್ತ+ದೀಘಾಪವಾದೋ+ಯಂ। ಅಪವಾದತಿ ಬಾಧೇತೀತಿ ಅಪವಾದೋ। ತಸ್ಮಾ "ಪಕಪ್ಪಾಪವಾದವಿಸಯಮುಸ್ಸಗ್ಗಾ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತೇ"ತಿ ಞಾಯಾ "ಸುಹಿಸ್ವ+ಸ್ಸೇ" "ಸುನಂಹಿಸು"ತಿ ಚ ಉಸ್ಸಗ್ಗಾ "ಪಞ್ಚಾದೀನಂ ಚುದ್ದಸನ್ನ+ಮ" ಇತಿ ಅಪವಾದವಿಸಯಂ ನ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ತಾ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ "ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಪರಸ್ಸ" "ಆದಿಸ್ಸಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಹಿ ಪಞ್ಚಭಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ। ಪಞ್ಚಸು। ಏವಂ ಛಾದಯೋ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ತಾ।

"ಚತ್ಥೇ"ತಿ ಏಕೋ ಚ ದಸ ಚಾತಿ ಚತ್ತಸಮಾಸೇ "ಅಮಾದೀ"ತಿ ಏಕೇನ ಅಧಿಕಾ ದಸಾತಿ ತತಿಯಾಸಮಾಸೇ ವಾ ಕತೇ "ಏಕತ್ಥತಾಯ"ನ್ತಿ ವಿಭತ್ತಿಲೋಪೋ। ಏವ+ಮುಪರಿ ಚ।

೩,೧೦೨. ಏಕಟ್ಠಾನ+ಮಾ

ಏಕಅಟ್ಠಾನಂ ಆ ಹೋತಿ ದಸೇ ಪರೇ।

೩,೧೦೩. ರ ಸಂಖ್ಯಾತೋ ವಾ

ಸಂಖ್ಯಾತೋ ಪರಸ್ಸ ದಸಸ್ಸ ರ ಹೋತಿ ವಿಭಾಸಾ। ಸ ಚ “ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಪರಸ್ಸಾ”ತಿ ವತ್ತಮಾನೇ “ಆದಿಸ್ಸಾ”ತಿ ದಕಾರಸ್ಸೇವ ಹೋತಿ। ಏಕಾರಸ ಏಕಾದಸ। ಏಕಾರಸಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ। ಏಕಾರಸನ್ನಂ ಏಕಾದಸನ್ನಂ। ಏಕಾರಸಸು ಏಕಾದಸಸು। ಏವ+ಮೇಕಾದಸಇಚ್ಚಾದಿಪಿ।

೩,೯೪. ಆ ಸಂಖ್ಯಾಯಾ ಸತಾದೋ ನಾಞ್ಞತ್ಥೇ

ಸಂಖ್ಯಾಯ+ಮುತ್ತರಪದೇ ದ್ವಿಸ್ಸಾ ಹೋತಿ ಅಸತಾದೋ ನಾಞ್ಞತ್ಥೇ।

ಆವಿಟ್ಠಲಿಙ್ಗತ್ತಾ ಸಂಖ್ಯಾಯಂ ಉತ್ತರಪದೇ ಸಲಿಙ್ಗೇನೇವ ವಿಸೇಸನಂ ಭವತಿ।

ಸುದ್ಧಂ ಮಿಸ್ಸಞ್ಚ ಸಂಕಿಣ್ಣಂ, ಉಪಸಜ್ಜನಮೇವ ಚ।
ಆವಿಟ್ಠ+ಮಥ ವಾ+ಬ್ಯತ್ತಂ, ಛಧಾ ಲಿಙ್ಗಂ ವಿವಂಯತೇ॥

ಏತ್ಥ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ರುಕ್ಖೋ ಲತಾ ಪಣ್ಣಂತಿ ಸುದ್ಧಂ। ಘಟೋ ಘಟೀ, ವಜಿರೋ ವಜಿರಂ, ವೇದನಾ ವೇದನಂತಿ ಮಿಸ್ಸಂ। ತಟೋ ತಟೀ ತಟಂತಿ ಸಂಕಿಣ್ಣಂ। ಸುಕ್ಕೋ ಪಟೋ, ಸುಕ್ಕಾ ಪಟಿ, ಸುಕ್ಕಂ ವತ್ಥಂತಿ ಉಪಸಜ್ಜನಂ। ರಾಜಾ ಸರಣಂ, ಗುಣೋ ಪಮಾಣಂತಿ ಆವಿಟ್ಠಂ। ತುವಂ ಅಹಂ ಕತಿ ಪಞ್ಚಾತಿ ಅಬ್ಯತ್ತಂ। ಇತಿ ಲಿಙ್ಗಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ದ್ವಾದಸ।

೩,೯೮. ಬಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಾ ದೋ

ದ್ವಿಸ್ಸ ಬಾ ವಾ ಹೋತಿ ಚತ್ತಾಲೀಸಾ ದೋ ನಾಞ್ಞತ್ಥೇ। ರಾದೇ ಸೇ ಬಾರಸ।

೩,೯೫. ತಿಸ್ಸೇ

ಸಂಖ್ಯಾಯ+ಮುತ್ತರಪದೇ ತಿಸ್ಸ ಏ ಹೋತ+ಸತಾದೋ ನಾ+ಞ್ಞತ್ಥೇ।

೩,೧೦೪. ಛತೀಹಿ ಳೋ ಚ

ಛತೀಹಿ ಪರಸ್ಸ ದಸಸ್ಸ ಳೋ ಹೋತಿ ರೋ ಚ। ತೇಳಸ ತೇರಸ।

೩,೧೦೦. ಚತುಸ್ಸ ಚುಚೋ ದಸೇ

ಚತುಸ್ಸ ಚು+ಚೋ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ದಸೇ ಪರೇ। ದ್ವಿತ್ತೇ ಚುದ್ದಸ ಚೋದ್ದಸ ಚತುದ್ದಸ।

೩,೯೯. ವೀಸತಿದಸೇಸು ಪಞ್ಚಸ್ಸ ಪಣ್ಣ+ಪನ್ನಾ

ವೀಸತಿ ಸೇಸು ಪರೇಸು ಪಞ್ಚಸ್ಸ ಪಣ್ಣ+ಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಪನ್ನರಸ ಪಞ್ಚದಸ।

೩,೧೦೧. ಛಸ್ಸ ಸೋ

ಛಸ್ಸ ಸೋ-ಇಚ್ಚ+ಯ+ಮಾದೇಸೋ ಹೋತಿ ಸೇ ಪರೇ। ಸೋಳಸ ಸೋರಸ। ಸತ್ತರಸ ಸತ್ತದಸ। "ಏಕಟ್ಠಾನ+ಮಾ"ತಿ ಆ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಅಟ್ಠಾದಸ।

ಊನಾ ಚ ಸಾ ವೀಸತಿ ಚಾತಿ "ವಿಸೇಸನ+ಮೇಕತ್ಥೇನೇ"ತಿ ವಿಸೇಸನಸಮಾಸೇ "ಇತ್ಥಿಯಂ ಭಾಸಿತಪುಮಿ+ತ್ಥೀ ಪುಮೇ+ವೇಕತ್ಥೇ"ತಿ ಪುಮತ್ತೇ ಚ ಕತೇ ಏಕೇನ ಊನಾ ವೀಸತೀತಿ ತತಿಯಾಸಮಾಸೇ ಏಕೂನವೀಸತಿ।

ವೀಸತಿಆದಯೋ ಆನವುತಿಯಾ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗೇ+ಕವಚನಾ। ಭೋ ಏಕೂನವೀಸತಿ। ಏಕೂನವೀಸತಿಂ। ಏಕೂನವೀಸತ್ಯಾ ಏಕೂನವೀಸತಿಯಾ। ಏಕೂನವೀಸತ್ಯಂ ಏಕೂನವೀಸತಿಯಂ ಏಕೂನವೀಸತ್ಯಾ ಏಕೂನವೀಸತಿಯಾ। ಮತಿಸಮಂ।

ಏವಂ ವೀಸತಿ, ಏಕವೀಸತಿ, ದ್ವಾವೀಸತಿ ಬಾವೀಸತಿ, ತೇವೀಸತಿ ಚತುವೀಸತಿಪ್ಪಭುತಯೋ। ಪಣ್ಣಆದೇಸೇ ಪಣ್ಣವೀಸತಿ ಪಞ್ಚವೀಸತಿ। ಏವಂ ಛಬ್ಬೀಸತಿ, ಸತ್ತವೀಸತಿ, ಅಟ್ಠವೀಸತಿ।

ಏಕೇನ ಊನಾ ತಿಂಸತಿ ತಿಂಸಾ ವಾತಿ ಏಕೂನತಿಂಸತಿ ಏಕೂನತಿಂಸಾ ವಾ। ಕರಣೇ ಏಕೂನತಿಂಸಾಯ। ಏಕೂನತಿಂಸಾಯ, ಏಕೂನತಿಂಸಾಯ, ಏಕೂನತಿಂಸಾಯ, ಏಕೂನತಿಂಸಾಯಂ। ಏವಂ ತಿಂಸತಿಣಿಂಸಾವಭುತಯೋ । ತಿಂಸಾಸದ್ದಸ್ಸ ಪನ ಸಿಲೋಪೇ "ದೀಘಸ್ಸೋ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ರಸ್ಸೋ, ತಿಂಸ। ನಿಗ್ಗಹೀತಾಗಮೋ, ತಿಂಸಂ। ಭೋತಿಂಸೇ+ಚ್ಚಾದಿ ಪುಮೇವ।

ಚತ್ತಾಲೀಸಾದೀಸುಪಿ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ಏವಮೇವ। ದ್ವಿತ್ತೇ ಏಕತ್ತಿಂಸತಿ ಏಕತ್ತಿಂಸಾ। ರಸ್ಸದ್ವಿತ್ತೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸತಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸ। ಏವಂ ತೇತ್ತಿಂಸತಿ ತೇತ್ತಿಂಸಾದಯೋ ಯಾವ ಏಕೂನಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ಏಕೂನಚತ್ತಾಲೀಸಾ। ಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ಸಿಮ್ಹಿ ಚತ್ತಾರೀಸಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಂ, ಭೋ ಚತ್ತಾಲೀಸೇ+ಚ್ಚಾದಿ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಏಕಚತ್ತಾರೀಸಾ।

೩,೯೭. ದ್ವಿಸ್ಸಾ ಚ

ಅಸತಾದೋ ನಾಞ್ಞತ್ಥೇ ಚತ್ತಾಲೀಸಾದೋ ದ್ವಿಸ್ಸ ಏ ವಾ ಹೋತಿ ಆ ಚ। ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸಾ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸಂ, ಏವಂ ದ್ವಾಚತ್ತಾಲೀಸ-ಇಚ್ಚಾದಿ। ದ್ವೇಚತ್ತಾರೀಸಾ ದ್ವೇಚತ್ತಾರೀಸ ದ್ವೇಚತ್ತಾರೀಸಂ, ಏವಂ ದ್ವಾಚತ್ತಾರೀಸಾ ದ್ವಾಚತ್ತಾರೀಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ಏಕಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ದ್ವಾಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಏಕೂನವೀಸತಿಸಮಂ।

೩,೯೮. ಚತ್ತಾಲೀಸಾದೋ ವಾ

ಅಸತಾದೋ ನಾಞ್ಞತ್ಥೇ ಚತ್ತಾಲೀಸಾದೋ ತಿಸ್ಸೇ ಹೋತಿ ವಾ। ತೇಚತ್ತಾಲೀಸಾ ತೇಚತ್ತಾಲೀಸ ತೇಚತ್ತಾಲೀಸಂ। ಭೋ ತೇಚತ್ತಾಲೀಸೇ ಇಚ್ಚಾದಿ ಹೋತಿ। ಏವಂ ತಿಚತ್ತಾಲೀಸಾ ತೇಚತ್ತಾರೀಸಾ ತಿಚತ್ತಾರೀಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ, ತೇಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ತಿಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುಬ್ಬೇವ।

ಏವಂ ಚತುಚತ್ತಾಲೀಸಾ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಾ ಚತುಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಯಾವ ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸಾ।

ಪಞ್ಞಾಸಾ ಪಞ್ಞಾಸ ಪಞ್ಞಾಸಂ ಇಚ್ಚಾದಿ ಹೋತಿ। ಏವಂ ದ್ವೇಪಞ್ಞಾಸಾ ದ್ವಾಪಞ್ಞಾಸಾ ದ್ವಿಪಞ್ಞಾಸಾ ದ್ವೇಪಣ್ಣಾಸಾ ದ್ವಾಪಣ್ಣಾಸಾ ದ್ವಿಪಣ್ಣಾಸಾ। ತೇಪಞ್ಞಾಸಾ ತಿಪಞ್ಞಾಸಾ ತಿಪಞ್ಞಾಸಂ ತೇಪಣ್ಣಾಸಾ ತಿಪಣ್ಣಾಸಾ। ಚತುಪಣ್ಣಾಸಾ ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ ಯಾವ ಏಕೂನಸಟ್ಠಿ।

ಏವಂ ಸಟ್ಠಿ, ಏಕಸಟ್ಠಿ, ದ್ವೇಸಟ್ಠಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದ್ವಿಸಟ್ಠಿ, ತೇಸಟ್ಠಿ ತಿಸಟ್ಠಿ, ಚತುಸಟ್ಠಿ ಪಞ್ಚಸಟ್ಠಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಯಾವ ಏಕೂನಸತ್ತತಿ।

ಸತ್ತತಿ, ಏಕಸತ್ತತಿ, ದ್ವೇಸತ್ತತಿ ದ್ವಾಸತ್ತತಿ ದ್ವಿಸತ್ತತಿ, ತೇಸತ್ತತಿ ತಿಸತ್ತತಿ। ದ್ವೇಸತ್ತರಿ ದ್ವಾಸತ್ತರಿ ದ್ವಿಸತ್ತರಿ, ಚತುಸತ್ತತಿ, ಪಞ್ಚಸತ್ತತಿ, ಚತುಸತ್ತರಿ, ಪಞ್ಚಸತ್ತರೀತಿ ಯಾವ ಏಕೂನಾಸೀತಿ।

ಅಸೀತಿ, ಏಕಾಸೀತಿ, ದ್ವಾಸೀತಿ, ಯಾಗಮೇ ದ್ವಿಯಾಸೀತಿ, ತೇಅಸೀತಿ ತಿಯಾಸೀತಿ, ಚತುರಾಸೀತಿ, ಪಞ್ಚಾಸೀತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಯಾವ ಏಕೂನನವುತಿ।

ನವುತಿ, ಏಕನವುತಿ, ದ್ವೇನವುತಿ ದ್ವಾನವುತಿ ದ್ವಿನವುತಿ, ತೇನವುತಿ ತಿನವುತಿ, ಚತುನವುತಿ, ಪಞ್ಚನವುತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಯಾವ ಏಕೂನಸತಂ, ಏತಂ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗ+ಮೇಕವಚನನ್ತಂ।

ಸತಂ, ಭೋ ಸತ ಸತಾ, ಸತಂ, ಸತಂ। ಸತೇನ, ಕರಣೇ ಸತೇನ। ಸತಸ್ಸ, ಸತಾ ಸತಮ್ಹಾ ಸತಸ್ಮಾ, ಸತಸ್ಸ, ಸತೇ ಸತಮ್ಹಿ ಸತಸ್ಮಿಂ। ಏವಂ ಏಕಸತತೋ ಪಭುತಿ ಯಾವ ಸಹಸ್ಸಂ।

ಕೋಟಿ ಪಕೋಟಿ ಕೋಟಿಪ್ಪಕೋಟಿ ಅಕ್ಖೋಭಿಣಿಯೋ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗೇ+ಕವಚನನ್ತಾ। ವಗ್ಗಭೇದೇ ತು ಸಬ್ಬಾಸಮ್ಪಿ ಸಂಖ್ಯಾನಂ ಬಹುವಚನೋಪಿ ಹೋತೇವ "ದ್ವೇವೀಸತಿಯೋ ಜಿನದನ್ತಾ" "ತಿಸ್ಸೋ ವೀಸತಿಯೋ ದಿನಘಟಿಕಾ" ಇಚ್ಚಾದಿ।

ದಸದಸಕಂ ಸತಂ ನಾಮ, ದಸಸತಂ ಸಹಸ್ಸಂ ನಾಮ, ದಸಸಹಸ್ಸಂ ನಹುತಂ, ದಸನಹುತಂ ಲಕ್ಖಂ, ಸತಸಹಸ್ಸನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಲಕ್ಖಸತಂ ಕೋಟಿ, ಕೋಟಿಲಕ್ಖಸತಂ ಪಕೋಟಿ, ಪಕೋಟಿಲಕ್ಖಸತಂ ಕೋಟಿಪ್ಪಕೋಟಿ, ಏವಂ ನಹುತಂ, ನಿನ್ನಹುತಂ, ಅಕ್ಖೋಭಿಣೀ, ಬಿನ್ದು, ಅಬ್ಬುದಂ, ನಿರಬ್ಬುದಂ, ಅಹಹಂ, ಅಬಬಂ, ಅಟಟಂ, ಸೋಗನ್ಧಿಕಂ, ಉಪ್ಪಲಂ, ಕುಮುದಂ, ಪುಣ್ಡರೀಕಂ, ಪದುಮಂ, ಕಥಾನಂ, ಮಹಾಕಥಾನಂ, ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಸತಲಕ್ಖಗುಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇಚ್ಚೇವಂ ಠಾನತೋ ಠಾನಂ, ಸತಲಕ್ಖಗುಣಂ ಮತಂ।
ಕೋಟಿಪ್ಪಭುತೀನಂ ವೀಸ-ಸಙ್ಖ್ಯಾನಞ್ಚ ಯಥಾಕ್ಕಮನ್ತಿ॥

ಅಥಾ+ಸಂಖ್ಯಾ ವುಚ್ಚತೇ, ಅಬ್ಯಯನ್ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತೇ। ತಂ ಪಾದಿ ಚಾದಿ, ಉಪಸಗ್ಗನಿಪಾತಾತಿ ಚ ದುವಿಧಂ।

ಪ ಪರಾ ಅಪ ಸಂ ಅನು ಅವ ಓ ನಿ ದು ವಿ ಅಧಿ ಅಪಿ ಅತಿ ಸು ಉ ಅಭಿ ಪತಿ ಪರಿ ಉಪ ಆ ಇಮೇ ವೀಸತಿ ಪಾದಯೋ। ಪಾದಯೋ ಹಿ ಜೋತಕಾ, ನ ವಾಚಕಾ।

ತತ್ಥ ಪ-ಸದ್ದೋ ಪಕಾರಾ+ದಿಕಮ್ಮ, ಪಧಾನ+ನ್ತೋಭಾವ, ವಿಯೋಗ, ತಪ್ಪರ, ಭುಸತ್ಥ, ಸಮ್ಭವ, ತಿತ್ತಿ, ಅನಾವಿಲ, ಪತ್ಥನಾದೀಸು। ಯಥಾ ಪಕಾರೇ-ಪಞ್ಞಾ। ಆದಿಕಮ್ಮೇ-ವಿಪ್ಪಕತಂ, ಪಧಾನೇ-ಪಣೀತಂ, ಅನ್ತೋಭಾವೇ-ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಖಿತ್ತನ್ತಿ ಪೇರಣಂ, ಪಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ ಅನ್ತೋಕರಣಂ, ಧಾತ್ವತ್ಥಸ್ಸ ಬಾಧಿತತ್ತಾ। ವುತ್ತಞ್ಚ -

ಧಾತ್ವತ್ಥಂ ಬಾಧತೇ ಕೋಚಿ, ಕೋಚಿ ತಂ ಅನುವತ್ತತೇ।
ತಮೇವ+ಞ್ಞೋ ವಿಸೇಸೇತಿ, ಉಪಸಗ್ಗಗತೀ ತಿಧಾತಿ॥

ಏತ್ಥ ಚ "ಅನುರುದ್ಧಕಾ ಮೇ ಸಙ್ಗಾಮಯುದ್ಧೇ"ತಿ ಚ ಇಮೇ ಉಪಸಗ್ಗಾ ಧಾತ್ವತ್ಥಂ ವಿಸೇಸೇನ್ತಿ ನಾಮ। ವಿಯೋಗೇ-ಪವಾಸೀ, ತಪ್ಪರೇ-ಪಾಚರಿಯೋ, ಭುಸತ್ಥೇ-ಪವುದ್ಧಕಾಯೋ, ಸಮ್ಭವೇ-ಹಿಮವನ್ತಾ ಗಙ್ಗಾ ಪಭವತಿ , ತಿತ್ತಿಯಂ-ಪಹೂತ+ಮನ್ನಂ, ಅನಾವಿಲೇ-ಪಸನ್ನ+ಮುದಕಂ, ಪತ್ಥನೇ-ಪಣಿಹಿತಂ।

ಪರಾಇತಿ ಪರಿಹಾನಿ, ಪರಾಜಯ, ಗತಿ, ವಿಕ್ಕಮಾ+ಮಸನಾದೀಸು। ಯಥಾ ಪರಿಹಾನಿಯಂ-ಪರಾಭವೋ। ಪರಾಜಯೇ-ಪರಾಜಿತೋ, ಗತಿಯಂ-ಪರಾಯನಂ, ವಿಕ್ಕಮೇ-ಪರಕ್ಕಮತಿ, ಆಮಸನೇ-ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಪರಾಮಸನಂ।

ಅಪಇತಿ ಅಪಗತ, ಗರಹ, ವಜ್ಜನ, ಪೂಜಾ, ಪದುಸ್ಸನಾದೀಸು। ಯಥಾ ಅಪಗತೇ-ಅಪಮಾನೋ ಅಪೇತೋ, ಗರಹೇ-ಅಪಗಬ್ಭೋ, ವಜ್ಜನೇ-ಅಪಸಾಲಾಯ ಆಯನ್ತಿ ವಾಣಿಜಾ, ಪೂಜಾಯಂ-ವುದ್ಧಾಪಚಾಯೀ, ಪದುಸ್ಸನೇ-ಅಪರಜ್ಝನ್ತಿ।

ಸಂಇತಿ ಸಮೋಧಾನ, ಸಮ್ಮಾಸಮ, ಸಮನ್ತಭಾವ, ಸಂಗತ, ಸಂಖೇಪ, ಭುಸತ್ಥ, ಸಹ+ಪ್ಪತ್ಥ, ಪಭವಾ+ಭಿಮುಖಭಾವ, ವಿಧಾನ, ಪುನಪ್ಪುನ, ಕರಣ, ಸಮಿದ್ಧಾದೀಸು। ಯಥಾ ಸಮೋಧಾನೇ-ಸನ್ಧಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮೇ-ಸಮಾಧಿ, ಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ, ಸಮನ್ತಭಾವೇ-ಸಂಕಿಣ್ಣಂ, ಸಮುಲ್ಲಪನಾ, ಸಂಗತೇ-ಸಙ್ಗಮೋ, ಸಂಖೇಪೇ-ಸಮಾಸೋ, ಭುಸತ್ಥೇ-ಸಾರತ್ಥೋ, ಸಹತ್ಥೇ-ಸಂವಾಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ಥೇ-ಸಮಗ್ಘೋ, ಪಭವೇ-ಸಮ್ಭವೋ, ಅಭಿಮುಖಭಾವೇ-ಸಮ್ಮುಖಂ। ಸಂಗತೇ-ಸಂಗಣ್ಹಾತಿ, ವಿಧಾನೇ-ಸಂವುತಂ, ಪುನಪ್ಪುನಕರಣೇ-ಸನ್ಧಾವತಿ, ಸಮಿದ್ಧಿಯಂ-ಸಮ್ಪನ್ನೋ।

ಅನುಇತಿ ಅನುಗತಾ+ನುಪಚ್ಛಿನ್ನ, ಪಚ್ಛಾತ್ಥ, ಭುಸತ್ಥ, ಸಾದಿಸ್ಸ, ಹೀನ, ತತಿಯತ್ಥ, ಲಕ್ಖಣಿ+ತ್ಥಮ್ಭೂತಕ್ಖಾನ, ಭಾಗ, ವಿಚ್ಛಾದೀಸು। ಅನುಗತೇ-ಅನ್ವೇತಿ, ಅನುಪಚ್ಛಿನ್ನೇ-ಅನುಸಯೋ, ಪಚ್ಛಾತ್ಥೇ-ಅನುರಥಂ, ಭುಸತ್ಥೇ-ಅನುರತ್ತೋ, ಸಾದಿಸ್ಸೇ-ಅನುರೂಪಂ, ಹೀನೇ-ಅನುಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ, ತತಿಯತ್ಥೇ-ನದಿ+ಮನ್ವವಸಿತಾ ಸೇನಾ, ಲಕ್ಖಣೇರುಕ್ಖ+ಮನುವಿಜ್ಜೋತತೇ ವಿಜ್ಜು, ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಖ್ಯಾನೇ-ಸಾಧು ದೇವದತ್ತೋ ಮಾತರ+ಮನು , ಭಾಗೇ-ಯ+ದೇತ್ಥ ಮಂ ಅನು ಸಿಯಾ, ತಂ ದೀಯತು, ವಿಚ್ಛಾಯಂ-ರುಕ್ಖಂ ರುಕ್ಖಂ ಅನು ವಿಜ್ಜೋತತೇ ಚನ್ದೋ।

ಅವಇತಿ ಅಧೋಭಾಗ, ವಿಯೋಗ, ಪರಿಭವ, ಜಾನನ, [ಸುದ್ಧಿ] ನಿಚ್ಛಯ, ದೇಸ, ಥೇಯ್ಯಾದೀಸು। ಅಧೋಭಾಗೇ-ಅವಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು, ವಿಯೋಗೇ-ಅವಕೋಕಿಲಂ ವನಂ, ಪರಿಭವೇ-ಅವಜಾನನಂ, ಅವಮಞ್ಞತಿ, ಜಾನನೇ-ಅವಗಚ್ಛತಿ। [ಸುದ್ಧಿಯಂ-ವೋದಾನಂ (ರೂಪಸಿದ್ಧಿ)], ನಿಚ್ಛಯೇ-ಅವಧಾರಣಂ, ದೇಸೇ-ಅವಕಾಸೋ, ಥೇಯ್ಯೇ-ಅವಹಾರೋ।

ಓಇತಿ ಓರೋಹರಣ, ನೀಹರಣ, ಸುದ್ಧಿಆದೀಸು ದಿಸ್ಸತಿ। ಓರೋಹಣೇ-ಪಾಸಾದಾ ಓರೋಹತಿ, ನೀಹರಣೇ-ಓಮುಕ್ಕುಪಾಹನೋ, ಸುದ್ಧಿಯಂ-ಓದಾತಂ।

ನಿಇತಿ, ನಿಸ್ಸೇಸ, ನಿಗ್ಗತ, ನೀಹರಣ,+ನ್ತೋಪವೇಸನಾ+ಭಾವ, ನಿಸೇಧನ, ನಿಕ್ಖನ್ತ, ಪಾತುಭಾವಾ+ವಧಾರಣ, ವಿಭಜನ, ಉಪಮು+ಪಧಾರಣಾ+ವಸಾನ, ಛೇಕ, ನೀಹರಣಾ+ವರಣಾದೀಸು। ನಿಸ್ಸೇಸೇ-ನಿರುತ್ತಿ, ನಿಗ್ಗತೇ-ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ನಿಯ್ಯಾತಿ, ನೀಹರಣೇ-ನಿದ್ಧಾರಣಂ, ಅನ್ತೋಪವೇಸನೇ-ನಿಖಾತೋ, ಅಭಾವೇ-ನಿಮ್ಮಕ್ಖಿಕಂ, ನಿಸೇಧೇ-ನಿವಾರೇತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತೇ-ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಪಾತುಭಾವೇ-ನಿಮ್ಮಿತಂ, ಅವಧಾರಣೇ-ನಿಚ್ಛಯೋ, ವಿಭಜನೇ-ನಿದ್ದೇಸೋ। ಉಪಮಾಯಂ-ನಿದಸ್ಸನಂ, ಉಪಧಾರಣೇ-ನಿಸಾಮನಂ, ಅವಸಾನೇ-ನಿಟ್ಠಿತಂ, ಛೇಕೇ-ನಿಪುಣೋ, ನೀಹರಣೇ-ನೀಹರತಿ, ಇಸ್ಸ ದೀಘೋ। ಆವರಣೇ-ನೀವರಣಂ।

ದುಇತಿ ಅಸೋಭಣಾ+ಭಾವ, ಕುಚ್ಛಿತಾ+ಸಮಿದ್ಧಿ, ಕಿಚ್ಛ, ವಿರೂಪತಾದೀಸು। ಅಸೋಭಣೇ-ದುಗ್ಗನ್ಧೋ, ಅಭಾವೇ-ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ, ಕುಚ್ಛಿತೇ - ದುಕ್ಕಟಂ । ಅಸಮಿದ್ಧಿಯಂ-ದುಸ್ಸಸ್ಸಂ, ಕಿಚ್ಛೇ-ದುಕ್ಕರಂ, ವಿರೂಪತಾಯಂ-ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ದುಮ್ಮುಖೋ।

ವಿಇತಿ ವಿಸೇಸ, ವಿವಿಧ, ವಿರುದ್ಧ, ವಿಗತ, ವಿಯೋಗ, ವಿರೂಪತಾದೀಸು। ವಿಸೇಸೇ-ವಿಮುತ್ತಿ, ವಿಸಿಟ್ಠೋ, ವಿವಿಧೇ-ವಿಮತಿ, ವಿರುದ್ಧೇ-ವಿವಾದೋ, ವಿಗತೇ-ವಿಮಲಂ, ವಿಯೋಗೇ-ವಿಪ್ಪಯುತ್ತೋ, ವಿರೂಪತಾಯಂ-ವಿರೂಪೋ।

ಅಧಿಇತಿ ಅಧಿಕಿ+ಸ್ಸರೂ+ಪರಿಭಾವಾ+ಧಿಭವನ+ಜ್ಝಾಯಾ+ಧಿಟ್ಠಾನ, ನಿಚ್ಛಯ, ಪಾಪುಣನಾದೀಸು। ಅಧಿಕೇ-ಅಧಿಸೀಲಂ, ಇಸ್ಸರೇ-ಅಧಿಪತಿ, ಅಧಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ಪಞ್ಚಾಲಾ, ಉಪರಿಭಾವೇ-ಅಧಿರೋಹತಿ, ಪಥವಿಂ ಅಧಿಸೇಸ್ಸತಿ, ಅಧಿಭವನೇ-ಅಧಿಭವತಿ, ಅಜ್ಝಾಯನೇ-

ಬ್ಯಾಕರಣ+ಮಧೀತೇ, ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ-ಭೂಮಿಕಮ್ಪಾದಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ನಿಚ್ಛಯೇ-ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ, ಪಾಪುಣನೇ-ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ।

ಅಪಿಇತಿ ಸಮ್ಭಾವನಾ+ಪೇಕ್ಖಾ, ಸಮುಚ್ಚಯ, ಗರಹ, ಪಞ್ಹಾದೀಸು। ಸಮ್ಭಾವನಾಯಂ-ಅಪಿ ದಿಬ್ಬೇಸು ಕಾಮೇಸು, ಮೇರುಮ್ಪಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಅಪೇಕ್ಖಾಯಂ-ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಅನಿಯತೋ, ಸಮುಚ್ಚಯೇ-ಇತಿಪಿ ಅರಹಂ, ಅನ್ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತಗುಣಮ್ಪಿ ಆದಾಯ, ಗರಹೇ-ಅಪಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಣ್ಡಿತಕ, ಪಞ್ಹೇ-ಅಪಿ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಲಭಿತ್ಥ।

ಅತಿಇತಿ ಅತಿಕ್ಕಮನಾ+ತಿಕ್ಕನ್ತಾ+ತಿಸಯ, ಭುಸತ್ಥಾದೀಸು। ಅತಿಕ್ಕಮೇ-ಅತಿರೋಚತಿ ಅಮ್ಹೇಹಿ, ಅತೀತೋ, ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ-ಅಚ್ಚನ್ತಂ, ಅತಿಸಯೇ-ಅತಿಕುಸಲೋ, ಭುಸತ್ಥೇ-ಅತಿಕೋಧೋ, ಅತಿವುದ್ಧಿ।

ಸುಇತಿ ಸೋಭಣ, ಸುಟ್ಠು, ಸಮ್ಮಾ, ಸಮಿದ್ಧಿ, ಸುಖತ್ಥಾದೀಸು। ಸೋಭಣೇ-ಸುಗನ್ಧೋ, ಸುಟ್ಠು+ಸಮ್ಮಾದತ್ಥೇಸು-ಸುಟ್ಠು ಗತೋ ಸುಗತೋ, ಸಮ್ಮಾ ಗತೋತಿಪಿ ಸುಗತೋ, ಸಮಿದ್ಧಿಯಂ-ಸುಭಿಕ್ಖಂ, ಸುಖತ್ಥೇ-ಸುಕರೋ।

ಉಇತಿ ಉಗ್ಗತು+ದ್ಧಕಮ್ಮ, ಪಧಾನ, ವಿಯೋಗ, ಸಮ್ಭವ, ಅತ್ತಲಾಭ, ಸತ್ತಿ, ಸರೂಪಕಥನಾದೀಸು। ಉಗ್ಗತೇ-ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಉದ್ಧಕಮ್ಮೇ-ಆಸನಾ ಉಟ್ಠಿತೋ, ಉಕ್ಖೇಪೋ, ಪಧಾನೇ-ಉತ್ತಮೋ, ಲೋಕುತ್ತರೋ, ವಿಯೋಗೇ-ಉಬ್ಭಾಸಿತೋ, ಸಮ್ಭವೇ-ಉಬ್ಭುತೋ, ಅತ್ತಲಾಭೇ-ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಞಾಣಂ, ಸತ್ತಿಯಂ-ಉಸ್ಸಹತಿ ಗನ್ತುಂ, ಸರೂಪಕಥನೇ-ಉದ್ದಿಸತಿ ಸುತ್ತಂ।

ಅಭಿಇತಿ ಅಭಿಮುಖಭಾವ, ವಿಸಿಟ್ಠಾ+ಧಿಕು+ದ್ಧಕಮ್ಮ, ಕುಲ, ಸಾರುಪ್ಪ, ವನ್ದನ, ಲಕ್ಖಣಿ+ತ್ಥಮ್ಭೂತಕ್ಖಾನ, ವಿಚ್ಛಾದೀಸು। ಅಭಿಮುಖಭಾವೇ-ಅಭಿಮುಖೋ, ಅಭಿಕ್ಕಮತಿ, ವಿಸಿಟ್ಠೇ-ಅಭಿಧಮ್ಮೋ, ಅಧಿಕೇ-ಅಭಿವಸತಿ, ಉದ್ಧಕಮ್ಮೇ-ಅಭಿರುಹತಿ। ಕುಲೇ-ಅಭಿಜಾತೋ, ಸಾರುಪ್ಪೇ-ಅಭಿರೂಪೋ, ವನ್ದನೇ-ಅಭಿವಾದೇತಿ, ಲಕ್ಖಣಾದೀಸು ಪುರಿಮಸಮಂ।

ಪತಿಇತಿ ಪಟಿಗತ, ಪಟಿಲೋಮ, ಪಟಿನಿಧಿ, ಪಟಿದಾನ, ನಿಸೇಧ, ನಿವತ್ತನ, ಸಾದಿಸ್ಸ, ಪಟಿಕರಣಾ+ದಾನ, ಪಟಿಬೋಧ, ಪಟಿಚ್ಚ, ಲಕ್ಖಣಿತ್ಥಮ್ಭೂತಕ್ಖಾನ, ಭಾಗ, ವಿಚ್ಛಾದೀಸು। ಪಟಿಗತೇ-ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ, ಪಟಿಲೋಮೇ-ಪಟಿಸೋತಂ, ಪಟಿನಿಧಿಮ್ಹಿ-ಆಚರಿಯತೋ ಪತಿ ಸಿಸ್ಸೋ, ಪಟಿದಾನೇ-ತೇಲತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಘತಂ ಪಟಿದದಾತಿ, ನಿಸೇಧೇ-ಪಟಿಸೇಧೇತಿ, ನಿವತ್ತನೇ-ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ಸಾದಿಸ್ಸೇ-ಪಟಿರೂಪಕಂ, ಪಟಿಕರಣೇ-ಪಟಿಕಾರೋ, ಆದಾನೇ-ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪಟಿಬೋಧೇ-ಪಟಿವೇಧೋ, ಪಟಿಚ್ಚೇ-ಪಚ್ಚಯೋ, ಲಕ್ಖಣಾದೀಸು ಪುರಿಮಸಮಂ।

ಪರಿಇತಿ ಸಮನ್ತತೋಭಾವ, ಪರಿಚ್ಛೇದ, ವಜ್ಜನಾ+ಲಿಙ್ಗನ, ನಿವಸನ, ಪೂಜಾ, ಭೋಜನಾ+ವಜಾನನ, ದೋಸಕ್ಖಾನ, ಲಕ್ಖಣಾದೀಸು। ಸಮನ್ಧ- ತೋಭಾವೇ-ಪರಿವುತೋ , ಪರಿಚ್ಛೇದೇ-ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ, ವಜ್ಜನೇ-ಪರಿಹರತಿ, ಆಲಿಙ್ಗನೇ-ಪರಿಸ್ಸಜತಿ, ನಿವಸನೇ-ಯೋ ವತ್ಥಂ ಪರಿದಹೇಸ್ಸತಿ, ಪೂಜಾಯಂ-ಪರಿಚರಿಯಾ, ಭೋಜನೇ-ಭಿಕ್ಖುಂ ಪರಿವಿಸತಿ, ಅವಜಾನನೇ-ಪರಿಭವತಿ। ದೋಸಕ್ಖಾನೇ-ಪರಿಭಾಸತಿ, ಲಕ್ಖಣಾದೀಸು-ರುಕ್ಖಂ ಪರಿ ವಿಜ್ಜೋತತೇ ವಿಜ್ಜು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಉಪಇತಿ ಉಪಗಮನ, ಸಮೀಪೂ+ಪಪತ್ತಿ, ಸಾದಿಸ್ಸಾ+ಧಿಕು+ಪರಿಭಾವಾ+ನಸನ, ದೋಸಕ್ಖಾನ, ಸಞ್ಞಾ, ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮ, ಪೂಜಾ, ಗಯ್ಹಾಕಾರ, ಭುಸತ್ಥಾದೀಸು। ಉಪಗಮನೇ-ನಿಸಿನ್ನಂ ವಾ ಉಪನಿಸೀದೇಯ್ಯ, ಸಮೀಪೇ-ಉಪನಗರಂ, ಉಪಪತ್ತಿಯಂ-ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಅಥ ವಾ ಉಪಪತ್ತಿ=ಯುತ್ತಿ, ಯಥಾ ಉಪಪತ್ತಿತೋ ಇಕ್ಖತೀತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಸಾದಿಸ್ಸೇ-ಉಪಮಾನಂ, ಉಪಮಾ, ಅಧಿಕೇ-ಉಪಖಾರಿಯಂ ದೋಣೋ, ಉಪರಿಭಾವೇ-ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅನಸನೇ-ಉಪವಾಸೋ, ದೋಸಕ್ಖಾನೇ-ಪರಂ ಉಪವದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಂ-ಉಪಧಾ, ಉಪಸಗ್ಗೋ, ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮೇ-ಉಪಕ್ಕಮೋ, ಉಪಕಾರೋ, ಪೂಜಾಯಂ-ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕೋ, ಮಾತುಪಟ್ಠಾನಂ, ಗಯ್ಹಾಕಾರೇ-ಸೋಚೇಯ್ಯಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಂ, ಭುಸತ್ಥೇ-ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾಯಾಸೋ, ಉಪನಿಸ್ಸಯೋತಿ।

ಆಇತಿ ಅಭಿಮುಖಭಾವು+ದ್ಧಕಮ್ಮ+ಮರಿಯಾದಾ+ಭಿವಿಧಿ, ಪತ್ತಿ+ಚ್ಛಾ, ಪರಿಸ್ಸಜನ, ಆದಿಕಮ್ಮ, ಗಹಣ, ನಿವಾಸನ, ಸಮೀಪ, ಆವ್ಹಾನಾದೀಸು। ಅಭಿಮುಖಭಾವೇ-ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಉದ್ಧಕಮ್ಮೇ-ಆರೋಹತಿ, ಮರಿಯಾದಾಯಂ-ಆಪಬ್ಬತಾ ಖೇತ್ತಂ, ಅಭಿವಿಧಿಮ್ಹಿ-

ಆಕುಮಾರಂ ಯಸೋ ಕಚ್ಚಾಯನಸ್ಸ, ಪತ್ತಿಯಂ-ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ, ಇಚ್ಛಾಯಂ-ಆಕಙ್ಖಾ, ಪರಿಸ್ಸಜನೇ-ಆಲಿಙ್ಗನಂ, ಆದಿಕಮ್ಮೇ-ಆರಮ್ಭೋ, ಗಹಣೇ-ಆದೀಯತಿ, ಆಲಿಙ್ಗತಿ, (ಆಲಿಮ್ಪತಿ, ರೂ), ನಿವಾಸೇ-ಆವಸಥೋ, ಆವಾಸೋ, ಸಮೀಪೇ-ಆಸನ್ನಂ, ಅವ್ಹಾನೇ-ಆಮನ್ತೇತಿ।

ಪ ಪರಾ+ಪ ಸ+ಮನ್ವ+ವ, ಓ ನಿ ದು ರಭಿ ಬ್ಯಾ+ಧಿಸು।
ಅತಿ ನಿ ಪ್ಪತಿ ಪರಿ ಅಪಯೋ, ಉಪ ಆ ಇತಿ ವೀಸತಿ।
ಏಸ ಹಿ ಭೋ ಉಪಸಗ್ಗ-ವಿಧಿ+ಕ್ಕಮತೋ ಕಥಿತೋ॥

ಏತ್ಥ ಚ -

ಉಪಸಗ್ಗ+ನಿಪಾತಾ ಚ, ಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಇಮೇ ತಯೋ।
ನೇಕೇ+ನೇಕತ್ಥವಾಚಕಾ, ಇತಿ ನೇರುತ್ತಿಕಾ+ಬ್ರವುಂ॥

೧೧೮. ಅಸಂಖ್ಯೇಹಿ ಸಬ್ಬಾಸಂ

ಅವಿಜ್ಜಮಾನಸಂಖ್ಯೇಹಿ ಪರಾಸಂ ಸಬ್ಬಾಸಂ ವಿಭತ್ತೀನಂ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ನ ಸನ್ತಿ ಏಕವಚನಾದಿಸಂಖ್ಯಾ ಏತೇಸನ್ತಿ ಅಸಂಖ್ಯಾ, ತೇಸಂ ಅಸಂಖ್ಯಾನಂ ವಿಭತ್ತೀನಂ ಭೇದೇ ಅಸತಿಪಿ ಸ್ಯಾದಿವಿಧಾನಂ "ಮಾ ನೋ ಅಜ್ಜ ವಿಕನ್ತಿಂಸೂ"ತಿಆದೋ ವಿಭತ್ಯನ್ತತ್ತಾ ಪದತ್ತಸಿದ್ಧೀತಿ ವೋ+ನೋಆದೀನಂ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಚ ತೇಸಂ ಪರಮಾದಿಅತ್ಥೇ ದಸ್ಸನತೋ ಚ ಹೋತಿ। ಪಹಾರೋ ಪರಾಭವೋ ಅಪಹಾರೋ ಸಂಹಾರೋ ಅವಹಾರೋ ಓಹಾರೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಹೋತಿ।

ಉಪೇಚ್ಚ+ತ್ಥಂ ಸಜನ್ತೀತಿ, ಉಪಸಗ್ಗಾ ಹಿ ಪಾದಯೋ।
ಚಾದೀ ಪದಾದಿಮಜ್ಝನ್ತೇ, ನಿಪಾತಾ ನಿಪತನ್ತೀತಿ॥

ಓಪಸಗ್ಗಿಕಪದಂ।

ಸಮುಚ್ಚಯ+ವಿಕಪ್ಪನ+ಪಟಿಸೇಧ+ಪೂರಣಾದಿಅತ್ಥಂ ಅಸತ್ತವಾಚಿಕಂ ನೇಪಾತಿಕಂ।

ಚ-ಇತಿ ಸಮುಚ್ಚಯಾ+ನ್ವಾಚಯ+ಇತರೇತರಯೋಗ+ಸಮಾಹಾರಾ+ವಧಾರಣಾದೀಸು। ವಾ-ಇತಿ ವಿಕಪ್ಪನು+ಪಮಾನ+ಸಮುಚ್ಚಯ+ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸಾದೀಸು। ನ, ನೋ, ಮಾ, ಅ, ಅಲಂ, ಹಲಂ ಇಚ್ಚೇತೇ ಪಟಿಸೇಧೇ । "ದ್ವೇ ಪಟಿಸೇಧಾ ಪಕತಿಅತ್ಥಂ ಗಮಯನ್ತೀ"ತಿ ಞಾಯಾ "ನ ತೇಸಂ ಪನ ರೂಪಾನಂ ಪಚ್ಚಯಾ ನ ಚ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ನ ಚ ನ ಹೋನ್ತಿ-ಹೋನ್ತೇವಾತಿ ಪಕತಿಅತ್ಥಂ ಗಮಯತಿ। ಅಲಂ ಪರಿಯತ್ತಿ+ಭೂಸನೇಸು ಚ।

ಪೂರಣತ್ಥಂ ದುವಿಧಂ ಅತ್ಥಪೂರಣಂ ಪದಪೂರಣಞ್ಚ, ತತ್ಥ ಅಥ, ಖಲು, ವತ, ಅಥೋ, ಅಸ್ಸು, ಯಗ್ಘೇ, ಹಿ, ಚರಹಿ, ನಂ, ತಂ, ಚ, ತು, ವಾ, ವೋ, ಪನ, ಹವೇ, ಕೀವ, ಹ, ತತೋ, ಯಥಾ, ಸುದಂ, ಖೋ, ವೇ, ಹಂ, ಏನಂ, (ಏವಂ, ರೂ) ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ಇಚ್ಚೇವಮಾದಿ ಪದಪೂರಣೇ। ತತ್ಥ ಅಥ-ಇತಿ ಪಞ್ಹಾ+ನನ್ತರಿಯಾ+ಧಿಕಾರಾದೀಸು ಚ। ಖಲು-ಇತಿ ಪಟಿಸೇಧಾ+ವಧಾರಣ, ಪಸಿದ್ಧೀಸು ಚ। ವತ+ಇತಿ ಏಕಂಸ, ಖೇದಾ+ನುಕಮ್ಪ, ಸಂಕಪ್ಪೇಸು ಚ। ಅಥೋ-ಇತಿ ಅನ್ವಾದೇಸೇ ಚ। ಹಿ-ಇತಿ ಹೇತು, ಅವಧಾರಣೇಸು ಚ। ತು-ಇತಿ ವಿಸೇಸ, ಹೇತು, ನಿವತ್ತನಾದೀಸು ಚ। ಪನ-ಇತಿ ವಿಸೇಸೇಪಿ। ಹವೇ+ವೇ ಇಚ್ಚೇತೇ ಏಕಂಸತ್ಥೇಪಿ। ಹಂ-ವಿಸಾದ, ವಿಮ್ಹಯೇಸುಪಿ। (ವಿಸಾದ, ಸಮ್ಭವೇಸು, ರೂ)। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂತಿ ತಂ ಕತಮಂತಿ ಅತ್ಥೇಪಿ।

ಅತ್ಥಪೂರಣಂ ದುವಿಧಂ ವಿಭತ್ತಿಯುತ್ತಂ ಅವಿಭತ್ತಿಯುತ್ತಞ್ಚ। ಅತ್ಥಿ, ಸಕ್ಕಾ, ಲಬ್ಭಾ ಇಚ್ಚೇತೇ ಪಠಮಾಯಂ। ಆವುಸೋ ಅಮ್ಭೋ ಹಮ್ಭೋ ಅರೇ ಹರೇ ರೇ ಜೇ ಇಚ್ಚೇತೇ ಆಮನ್ತಣೇ। ದಿವಾ ಭಿಯ್ಯೋ (ನಮೋ, ರೂ) ಇಚ್ಚೇತೇ ಪಠಮಾದುತಿಯಾಸು। ಸಯಂ ಸಾಮಂ ಸಂ ಸಮ್ಮಾ ಕಿನ್ತಿ ಇಚ್ಚೇತೇ ತತಿಯತ್ಥೇ। ಸೋ+ತೋ+ಧಾಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ಚ ಸುತ್ತಸೋ ಪದಸೋ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ಏಕಧಾ ದ್ವಿಧಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತವೇ+ತುಂ ಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ಚತುತ್ಥಿಯಾವ, ಕಾತವೇ ದಾತವೇ, ಕಾತುಂ ಕಾರೇತುಂ, (ದಾತುಂ, ರೂ) ದಾಪೇತುಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸೋ+ತೋಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ಪಞ್ಚಮಿಯತ್ಥೇ, ದೀಘಸೋ ಓರಸೋ ರಾಜತೋ ವಾ ಚೋರತೋ ವಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತೋ ಸತ್ತ- ಮ್ಯತ್ಥೇಪಿ ತ್ರ+ತ್ಥಾದಿಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ಚ, ಏಕತೋ ಪುರತೋ ಪಚ್ಛತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಾದತೋ ಸೀಸತೋ ಅಗ್ಗತೋ ಮೂಲತೋ, ಯತ್ರ ಯತ್ಥ ಯಹಿಂ ತತ್ರ ತತ್ಥ ತಹಿಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸಮನ್ತಾ ಸಾಮನ್ತಾ ಪರಿತೋ ಅಭಿತೋ ಸಮನ್ತತೋ ಏಕಜ್ಝಂ ಏಕಮನ್ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಪರಿ ಉದ್ಧಂ ಅಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪರಮುಖಾ ಆವಿ ರಹೋ ತಿರೋ ಉಚ್ಚಂ ನೀಚಂ ಅನ್ತೋ ಅನ್ತರಾ ಅನ್ತರಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಬಾಹಿರಾ ಬಾಹಿರಂ ಬಹಿ ಓರಂ ಪಾರಂ ಆರಾ ಆರಕಾ ಪಚ್ಛಾ ಪುರೇ ಹುರಂ ಪೇಚ್ಚ ಇಚ್ಚೇತೇ ಸತ್ತಮಿಯಾ। ಸಮ್ಪತಿ ಆಯತಿ ಅಜ್ಜ ಅಪರಜ್ಜು ಸುವೇ ಸ್ವೇ ಉತ್ತರಸುವೇ (ಕಿಸು, ರೂ) ಹಿಯ್ಯೋ ಪರೇ (ಪರಸುವೇ, ರೂ) ಸಜ್ಜು ಸಾಯಂ ಪಾತೋ ಕಾಲಂ ಕಲ್ಲಂ ದಿವಾ ರತ್ತಂ ನಿಚ್ಚಂ ಸತತಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಮುಹುಂ ಮುಹುತ್ತಂ ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಪುರಾ ಯದಾ ತದಾ (ಕದಾ, ರೂ) ಇಚ್ಚಾದಯೋ ಕಾಲಸತ್ತಮಿಯಂ। ಇತಿ ವಿಭತ್ತಿಯುತ್ತಾನಿ।

ಅವಿಭತ್ತಿಯುತ್ತೇಸು ಅಪ್ಪೇವ ಅಪ್ಪೇವನಾಮ ನು ಇಚ್ಚೇತೇ ಸಂಸಯತ್ಥೇ। ಅದ್ಧಾ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ತಗ್ಘ ಜಾತು ಕಾಮಂ ಸಸಕ್ಕಂ ಇಚ್ಚೇತೇ ಏಕಂಸತ್ಥೇ। ಏವಂ ಇತಿ ಅವಧಾರಣೇ। ಕಚ್ಚಿ ನು ನನು ಕಥಂ (ಕಿಂಸು, ರೂ) ಕಿಂ ಇಚ್ಚೇತೇ ಪುಚ್ಛನತ್ಥೇ। ಏವಂ ಇತಿ ಇತ್ಥಂ ಇಚ್ಚೇತೇ ನಿದಸ್ಸನತ್ಥೇ। ಇತಿ ಹೇತು+ವಾಕ್ಯಪರಿಸಮತ್ತೀಸು ಚ। ಯಾವ ತಾವ ಯಾವತಾ ತಾವತಾ ಕಿತ್ತಾವತಾ ಏತ್ತಾವತಾ ಕೀವ ಇಚ್ಚೇತೇ ಪರಿಚ್ಛೇದನತ್ಥೇ। ಏವಂ ಸಾಹು ಲಹು ಓಪಾಯಿಕಂ ಪತಿರೂಪಂ ಆಮ ಸಾಧು ಇಚ್ಚೇತೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನತ್ಥೇ। ತಥಾ ಯಥಾ ಯಥೇವ ತಥೇವ ಏವಂ ಏವಮೇವ ಏವಮ್ಪಿ ಯಥಾಪಿ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿನಾಮ ವಿಯ ಇವ ಯಥರಿವ ತಥರಿವ ಯಥಾನಾಮ ತಥಾನಾಮ ಯಥಾಹಿ ತಥಾಹಿ ಯಥಾಚ ತಥಾಚ ಇಚ್ಚೇತೇ ಪಟಿಭಾಗತ್ಥೇ। ಯಥಾಇತಿ ಯೋಗ್ಗತಾ+ವಿಚ್ಛಾ+ಪದತ್ಥಾನತಿವತ್ತಿ+ನಿದಸ್ಸನೇಸು ಚ। ಏವಂಇತಿ ಉಪದೇಸ+ಪಞ್ಹಾದೀಸು ಚ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿಇತಿ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥೇ। ಧಿಇತಿ ಗರಹೇ। ಅಹೋಇತಿ ಗರಹ+ಪಸಂಸನ+ಪತ್ಥನೇಸು। ನಾಮಇತಿ ಗರಹ+ಪಸಂಸನ+ಸಞ್ಞಾ+ಪಞ್ಹೇಸು। ಸಾಧೂತಿ ಪಸಂಸನ+ಯಾಚನೇಸು। ಇಙ್ಘ ಹನ್ದ ಇಚ್ಚೇತೇ ಚೋದನತ್ಥೇ। ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ಏವಮೇತಂತಿ ಅನುಮೋದನೇ। ಕಿರಇತಿ ಅನುಸ್ಸವನ+ಅಸದ್ಧೇಯ್ಯೇಸು। ನುನಇತಿ ಅನುಮಾನಾ+ನುಸ್ಸರಣ+ಪರಿವಿತಕ್ಕೇಸು। ಕಸ್ಮಾತಿ ಕಾರಣಪುಚ್ಛನೇ। ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ತಥಾ ಹಿ ತೇನ ಇಚ್ಚೇತೇ ಕಾರಣಚ್ಛೇದನತ್ಥೇ। ಸಹ ಸದ್ಧಿಂ ಅಮಾ (ಸಮಂ, ರೂ) ಇತಿ ಸಮಕ್ರಿಯಾಯಂ। ವಿನಾ ರಿತೇ ವಿಪ್ಪಯೋಗೇ। ನಾನಾ ಪುಥು ಬಹುಪಕಾರೇ। ಪುಥು ವಿಸುಂ ಅಸಙ್ಘಾತೇ ಚ। ದುಟ್ಠು ಕು ಕುಚ್ಛಾಯಂ (ಜಿಗುಚ್ಛಾಯಂ, ರೂ)। ಪುನ ಅಪ್ಪಠಮೇ। ಕಥಂ ಚಿಕಿಚ್ಛತ್ಥೇ। ಧಾ ಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೋ ಕಿಞ್ಚ ಇತಿ ಸಂಖ್ಯಾವಿಭಾಗೇ। ಈಸಕಂ ಅಪ್ಪಮಾನೇಸು (ಅಪ್ಪಮತ್ತೇ, ರೂ)। ಸಣಿಕಂ ಮನ್ದತ್ಥೇ। ಖಿಪ್ಪಂ ಅರಂ ಲಹುಂ ಆಸು ತುಣ್ಹಂ ಅಚಿರಂ ಸೀಘತ್ಥೇ। ಚಿರಂ ಚಿರಸ್ಸಂ ದೀಘಕಾಲೇ। ಚೇ ಯದಿ ಸಂಕಾ+ವಟ್ಠಾನೇ। ಧುರಂ ಥಿರಾ+ವಧಾರಣೇಸು (ಧುವಂ ಥಿರಾ+ವಧಾರಣೇಸು, ರೂ)। ಹಾ ವಿಸಾದೇ। ತುಣ್ಹೀ ಅಭಾಸನೇ। ಸಚ್ಛಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇ। ಮುಸಾ ಮಿಚ್ಛಾಅಲಿಕಂ ಅಸಚ್ಚೇ। ಸುವತ್ಥಿ ಆಸಿಟ್ಠೇ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ತುನ+ತ್ವಾನ+ತ್ವಾ ಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ಉಸ್ಸುಕ್ಕನತ್ಥೇ ಭವನ್ತಿ। ಯಥಾ ಪಸ್ಸಿತುನ ಪಸ್ಸಿಯ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾನ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ, ದಿಸ್ವಾ ದಿಸ್ವಾನ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ದಾತುನ ದತ್ವಾನ ದತ್ವಾ ಉಪಾದಾಯ ದಾಪೇತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಯ ವಿಚೇಯ್ಯ ವಿನೇಯ್ಯ ಸಮೇಚ್ಚ ನಿಹಚ್ಚ ಉಪೇಚ್ಚ ಆರಬ್ಭ ಆಗಮ್ಮ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ವಿಭತ್ತಿಯಾ ಕತೋ ಭೇದೋ, ಸಲಿಙ್ಗಾನಂ ಭವೇ ತಥಾ।
ತುಮ್ಹಾದೀನಂ ತ್ವ+ಲಿಙ್ಗೇಸು, ನೇವ+ತ್ಥಿ ಪಾದಿ+ಚಾದಿನಂ॥

ಏವಂ ನಾಮಾಖ್ಯಾತೋಪಸಗ್ಗೇಹಿ ವಿನಿಮುತ್ತಂ ಏತಂ ನಿಪಾತಪದಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನೇಪಾತಿಕಪದಂ।

ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಂ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಞ್ಚ, ನಪುಂಸಕ+ಮಥಾ+ಪರಂ।
ತಿಲಿಙ್ಗಞ್ಚ ಅಲಿಙ್ಗಞ್ಚ, ನಾಮಿಕಂ ಪಞ್ಚಧಾ ಠಿತಂ॥

ಇತಿ ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂ ನಾಮಕಣ್ಡೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ಕಾರಕಕಣ್ಡ

ಅಥ ವಿಭತ್ತೀನ+ಮತ್ಥಭೇದಾ ವುಚ್ಚನ್ತೇ।

ತತ್ಥ ಏಕಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಂ ಕಮ್ಮಾದಿವಸೇನ ಏಕತ್ತಾದಿವಸೇನ ಚ ವಿಭಜನ್ತೀತಿ ವಿಭತ್ತಿಯೋ, ಸ್ಯಾದಯೋ। ತಾ ಪನ ಪಠಮಾದಿಭೇದೇನ ಸತ್ತವಿಧಾ। ತಾ ಯಥಾ "ಪಠಮಾ+ತ್ಥಮತ್ತೇ"ತಿ ಪಠಮಾವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಸಿಸ್ಸ ಓಕಾರ+ಲೋಪ+ಅ-ಮಾದೇಸೇಸು ನರೋ ಇತ್ಥೀ ನಪುಂಸಕಂ।

ಸಕತ್ಥ+ದಬ್ಬ+ಲಿಙ್ಗಾನಿ, ಸಂಖ್ಯಾ+ಕಮ್ಮಾದಿಪಞ್ಚಕಂ।
ನಾಮತ್ಥೋ ತಸ್ಸ ಸಾಮಞ್ಞ-ಮತ್ಥಮತ್ಥಂ ಪವುಚ್ಚತೇ॥

ಸೋ ನಾಮತ್ಥೋ ಚ -

ಜಾತಿ ಕ್ರಿಯಾ ಗುಣೋ ದಬ್ಬಂ, ತಥಾ ನಾಮನ್ತಿ ಪಞ್ಚಧಾ।
ಸದ್ದಸ್ಸ+ತ್ಥೋ ಸ ಸದ್ದೋಪಿ, ಪಞ್ಚಧಾವ+ತ್ರ ಭಿಜ್ಜತೇ॥

ಕಥಂ ಜಾತಿಸದ್ದೋ ಗುಣಸದ್ದೋತ್ಯಾದಿನಾ।

ಭಿನ್ನೇಸ್ವ+ಭಿನ್ನಧೀ+ಸದ್ದಾ, ಸಬಲಾದೀಸು ಯಬ್ಬಲಾ।
ವತ್ತನ್ತೇ ಜಾತಿ ಏಸಾ+ಸ್ಸ, ಮಾಲಾ ಸುತ್ತ+ಮಿವಾ+ನ್ವಿತಾ॥

ಅದಬ್ಬಭೂತಂ ಕತ್ತಾದಿ-ಕಾರಕಗ್ಗಾಮಸಾಧಿಯಂ।
ಪದತ್ಥಂ ಕತ್ತುಕಮ್ಮಟ್ಠಂ, ಕ್ರಿಯ+ಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ತಬ್ಬಿದೂ॥

ದಬ್ಬಸ್ಸಿತೋ ತತೋ ಭಿನ್ನೋ, ನಿಮಿತ್ತೋ ತಪ್ಪತೀತಿಯಾ।
ವಿನಸ್ಸನಸಭಾವೋ ಚ, ನಿಗ್ಗುಣೋವ ಗುಣೋ+ಚ್ಚತೇ॥

ಏತ್ಥ ಪಟೋ ಸುಕ್ಕೋತಿ ವಿನಸ್ಸನಸಭಾವೋ ಚ ಚಸದ್ದೇನ ವಿಪುಲೋ ಆಕಾಸೋತಿ ಅವಿನಸ್ಸನಸಭಾವೋ ಚ ಅತ್ತನಿ ವಿಸುಂ ಗುಣರಹಿತೋ ಗುಣೋ+ಚ್ಚತೇ ತ್ಯತ್ಥೋ।

ಯಂ ಯಂ ವಿಸೇಸ್ಸತೇ ಕಿಞ್ಚಿ, ತಂ ತಂ ದಬ್ಬ+ಮಿಹೋ+ಚ್ಚತೇ।
ಜಾತ್ಯಾದಿನೋಪ್ಯ+ತೋ ತಾದಿ, ದಬ್ಬತ್ತಂ ಪರಿಕಪ್ಪತೇ॥

ಏತ್ಥ ಗೋಜಾತಿ ಅಸ್ಸಜಾತೀತಿ ವುತ್ತೇ ಜಾತಿ ದಬ್ಬಂ। ನೀಲೋ ಗುಣೋತಿ ಚ ಗುಣೋ ದಬ್ಬಂ। ಪಚನಕ್ರಿಯಾತಿ ಚ ಗಮನಾದಿಕ್ರಿಯಾತೋ ವಿಸೇಸಿಯತೀತಿ ಕ್ರಿಯಾವ ದಬ್ಬಂ।

ನಾಮರೂಪೇನ ಸದಬ್ಬೇ, ಕ್ವಚಿ ಸಞ್ಞೀ ಕಥೀಯತೇ।
ನಾಮನ್ತಿ ತಂ ಯಥಾ ಚಿತ್ತೋ, ಸಞ್ಞಾ ಸದ್ದೋ ತು ತದ್ಧನೀ॥

ನಾಮಸ್ಸ ದಬ್ಬತ್ತೇಪಿ ಚಿತ್ತೋತ್ಯಾದಿ ನಾಮೇನೇವ ಪಸಿಜ್ಝತಿ, ನೋ ಘಟ+ಪಟಾದಯೋವ ದಬ್ಬತ್ತೇನ, ತಸ್ಮಾ ನಾಮ+ಮಿತಿ ಸಞ್ಞೀ ಕಥೀಯತೇ, ತಂವಾಚಕತ್ತಾ ತಬ್ಬತೀ ಚಿತ್ತಾದಿ ಸಞ್ಞಾಸದ್ದೋತಿ ನಿಚ್ಛಿಯತೇಯ್ಯ+ಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅಯಂ ಪಞ್ಚವಿಧೋಪಿ ಅತ್ಥೋ ಸದ್ದತ್ಥೋ ಚೇವ ಸಾಮತ್ಥಿಯಾ ಗಮ್ಯಮಾನತ್ಥೋ ಚಾತಿ ದುಬ್ಬಿಧೋ। ತಥಾ ಹಿ "ಪೀನೋ ದಿವಾ ನ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ"ಮಿತಿ ಭುತ್ತಿನಿರಾಕತಿ ಸದ್ದತ್ಥೋ। ರತ್ತಿಭುತ್ತಿ ತು ಸಾಮತ್ಥಿಯಾ+ವಗಮ್ಯತೇ। ತೇನೇ+ತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

ಅತ್ಥಪ್ಪತೀತಿಯಂ ಸದ್ದ-ಬ್ಯಾಪಾರೋ ತಿವಿಧೋ ಭವೇ।
ಮುಖ್ಯೋ ಲಕ್ಖಣ+ಬ್ಯಞ್ಜನ-ಸಭಾವೋ ಚಾತಿ ಏತ್ಥ ತು॥

ಮುಖ್ಯೋ ತು ನಿರನ್ತರತ್ಥೇ, ಲಕ್ಖಣೋ ತು ತಿರೋಹಿತೇ।
ಅತ್ಥೇ+ತರೋ ತು ವಾಕ್ಯಸ್ಸ, ಅತ್ಥೇಯೇವ ಪವತ್ತತಿ॥

"ಮಞ್ಚೇ"ತಿ ನಿರನ್ತರತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನೋ ಮುಖ್ಯೋ, "ಮಞ್ಚಾ ಉಗ್ಘೋಸನ್ತೀ"ತಿ ತಿರೋಹಿತತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನೋ ಲಕ್ಖಣೋ, ಗಾಥಾದಿಸಕಲವಾಕ್ಯಸ್ಸ+ತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಭಾವೋ।

ಬ್ಯಾಪಾರಸ್ಸ ಪಭೇದೇನ, ತಿಧಾ ಸದ್ದೋಪಿ ವಾಚಕೋ।
ಲಕ್ಖಣಿಕೋ ಬ್ಯಞ್ಜಕೋತಿ, ತದತ್ಥೋಪಿ ತಿಧಾ ಮತೋ॥

ವಚ್ಚೋ ಲಕ್ಖಣಿಕೋ ಬ್ಯಙ್ಗ್ಯೋ, ಚೇವಂ ಸದ್ದೋ ಸುವಾಚಕೋ।
ವುತ್ತಕಮೇನ ಜಾತ್ಯಾದಿ-ಭೇದೇನ ಪಞ್ಚಧಾ ಭವೇತಿ॥

೩೮. ಆಮನ್ತಣೇ –

ತಿ ಆಮನ್ತಣಾಧಿಕೇ ಅತ್ಥಮತ್ತೇ ಪಠಮಾವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಭೋ ನರ, ಭೋ ಇತ್ಥಿ, ಭೋ ನಪುಂಸಕ।

ಸದ್ದೇನಾ+ಭಿಮುಖೀಕಾರೋ, ವಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಸ ವತ್ಥುನೋ।
ಆಮನ್ತಣಂ ವಿಧಾತಬ್ಬೇ, ನತ್ಥಿ "ರಾಜಾ ಭವೇ"ತಿ+ದಂ॥

ಕ್ರಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕಾರಕನ್ತು ಕಮ್ಮ, ಕತ್ತು, ಕರಣ, ಸಮ್ಪದಾನ, ಅವಧಿ, ಆಧಾರಭೇದೇನ ಛಬ್ಬಿಧಂ, ತಂ ಯಥಾ -

೧,೨. ಕಮ್ಮೇ ದುತಿಯಾ

ಕರೀಯತಿ ಕತ್ತುಕಿರಿಯಾಯ ಸಮ್ಬನ್ಧೀಯತೀತಿ ಕಮ್ಮಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಕಮ್ಮಕಾರಕೇ ದುತಿಯಾವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ। ತಂ ತಿವಿಧಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ವಿಕತಿ, ಪತ್ತಿ ಭೇದೇನ, ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಕಮ್ಮೇ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯತಿ, ಆಹಾರೋ ಸುಖಂ ಜನಯತಿ, ಕಟಂ ಕರೋತಿ ದತ್ತೋ। ವಿಕತಿಯಂ ಕಟ್ಠ+ಮಙ್ಗಾರಂ ಕರೋತಿ, ಸುವಣ್ಣಂ ಕಟಕಂ ಕರೋತಿ, ವೀಹಯೋ ಲುನಾತಿ। ಪತ್ತಿಯಂ ದತ್ತೋ ಘರಂ ಪವಿಸತಿ, ಆದಿಚ್ಚಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಪಣ್ಡಿತೇ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ।

ವುತ್ತಞ್ಚ -

ನಿಬ್ಬತ್ತಿ+ವಿಕತಿ+ಪತ್ತಿ-ಭೇದಾ ಕಮ್ಮಂ ತಿಧಾ ಮತಂ।

ಕತ್ತುಕ್ರಿಯಾಭಿಗಮ್ಮನ್ತಂ, ಸುಖ+ಮಜ್ಝಾರಂ+ಘರಂ ಯಥಾತಿ॥

ಕಟಂ ಕರೋತಿ ವಿಪುಲಂ ದಸ್ಸನೀಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೇವ ಗುಣಯುತ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮತಾ, ವಿಪುಲಂ ಕರೋತಿ, ದಸ್ಸನೀಯಂ ಕರೋತೀತಿ ಕ್ರಿಯಾಯ ಸಮ್ಬನ್ಧಿಯಮಾನತ್ತಾ। ಓದನೋ ಪಚ್ಚತೇತಿ ಓದನಸದ್ದತೋ ಕಮ್ಮತಾ ನಪ್ಪತೀಯತೇ, ಕಿಞ್ಚರಹಿ ಆಖ್ಯಾತತೋ।

ಇಚ್ಛಿತಕಮ್ಮಂ ಯಥಾ-ಗಾವುಂ ಪಯೋ ದೋಹತಿ, ಗೋಮನ್ತಂ ಗಾವಂ ಯಾಚತಿ, ಗಾವ+ಮವ ರುನ್ಧತಿ ವಜಂ, ಮಾಣವಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಗೋಮನ್ತಂ ಗಾವಂ ಭಿಕ್ಖತೇ, ರುಕ್ಖ+ಮವಚಿನಾತಿ ಫಲಾನಿ, ರುಕ್ಖಾತ್ಯತ್ಥೋ। ಸಿಸ್ಸಂ ಧಮ್ಮಂ ಬ್ರೂತೇ। ಏತ್ಥ ಪಯೋ, ಗಾವಂ ಇಚ್ಚಾದಿ ಇಚ್ಛಿತಂ, ಗಾವುಂ, ಗೋಮನ್ತ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ ಅನಿಚ್ಛಿತಂ। ಏವ+ಮನಿಚ್ಛಿತೇಪಿ ಕಣ್ಟಕಂ ಮದ್ದತಿ, ವಿಸಂ ಗಿಲತಿ। ಯಂ ನೇವಿ+ಚ್ಛಿತಂ, ನಾಪಿ ಅನಿಚ್ಛಿತಂ, ತತ್ರಾಪಿ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ರುಕ್ಖಮೂಲ+ಮುಪಸಪ್ಪತಿ।

ಆಧಾರೇ ಅಧಿಸಿ+ಠಾ+ಸಾನಂ ಪಯೋಗೇ ಚ, ಪಥವಿಂ ಅಧಿಸೇಸ್ಸತಿ, ಗಾಮ+ಮಧಿತಿಟ್ಠತಿ, ರುಕ್ಖ+ಮಜ್ಝಾಸತೇತಿ। ಏತ್ಥ ಪಥವಿನ್ತಿ ಪಥವಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವ+ಮಭಿ, ನಿಪುಬ್ಬವಿಸಸ್ಸಾಪಿ, ಧಮ್ಮ+ಮಭಿನಿವಿಸತೇ, ಧಮ್ಮೇ ವಾ। ತಥಾ ಉಪ, ನ್ವ+ಜ್ಝಾ+ಪುಬ್ಬವಸತಿಸ್ಸ, ಗಾಮ+ಮುಪವಸತಿ, ಗಾಮ+ಮನುವಸತಿ, ವಿಹಾರ+ಮಧಿವಸತಿ, ಗಾಮ+ಮಾವಸತಿ, ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝವಸತಿ, ಏತ್ಥ ಗಾಮನ್ತಿ ಗಾಮೇತ್ಯತ್ಥೋ। ತಥಾ ತಪ್ಪಾನಾ+ಚಾರೇಪಿ, ನದಿಂ ಪಿಬತಿ, ಗಾಮಂ ಚರತಿ, ನದಿಯಂತ್ಯತ್ಥೋ। ಸಚೇ ಮಂ ನಾಲಪಿಸ್ಸತೀತಿ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂತ್ಯತ್ಥೋ। ವಿಹಿತಾವ ಪಟಿ-ಯೋಗೇಪಿ ದುತಿಯಾ, ಪಟಿಭನ್ತು ತಂ ಚುನ್ದ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ತಮ್ಪಟಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾಸನ್ತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಪಮಾ ಮಂ ಪತಿಭಾತಿ , ಉಪಮಾ ಮಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿತ್ಯತ್ಥೋ। ಧಾತುನಾಯುತ್ತೇ "ತಸ್ಸ ನಪ್ಪಟಿಭಾತೀ"ತಿ ಛಟ್ಠೀ।

೩. ಕಾಲದ್ಧಾನ+ಮಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ

ಕಾಲದ್ಧಾನಂ ದಬ್ಬ+ಗುಣ+ಕ್ರಿಯಾಹಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ತೇಹಿ ಕಾಲದ್ಧಾನವಾಚೀಹಿ ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ। ಕಾಲೇ-ಸತ್ತಾಹಂ ಗವಪಾನಂ, ಮಾಸಂ ಮಂಸೋದನಂ, ಸರದಂ ರಮಣೀಯಾ ನದೀ, ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ರಮಣೀಯಂ ನನ್ದನಂ, ತಯೋ ಮಾಸೇ ಅಭಿಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅದ್ಧನಿ-ಯೋಜನಂ ವನರಾಜಿ, ಯೋಜನಂ ದೀಘೋ ಪಬ್ಬತೋ, ಕೋಸಂ ಸಜ್ಝಾಯತಿ।

ಪುಬ್ಬನ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ, ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ, ಇಮಂ ರತ್ತಿಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಕಾಲವಾಚೀಹಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ದುತಿಯಾ, ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ವಿಭತ್ತಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ವಾ। ಮಾಸೇನಾ+ನುವಾಕೋ+ಧೀತೋ, ಕೋಸೇನಾ+ನುವಾಕೋ+ಧೀತೋತಿ ಕರಣತ್ಥೇ ತತಿಯಾ।

೪. ಗತಿಬೋಧಾಹಾರಸದ್ದತ್ಥಾಕಮ್ಮಕಭಜ್ಜಾದೀನಂ ಪಯೋಜ್ಜೇ

ಗತ್ಯತ್ಥಾನಂ ಬೋಧತ್ಥಾನಂ ಆಹಾರತ್ಥಾನಂ ಸದ್ದತ್ಥಾನ+ಮಕಮ್ಮಕಾನಂ ಭಜ್ಜಾದೀನಞ್ಚ ಪಯೋಜ್ಜೇ ಕತ್ತರಿ ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ। ದತ್ತೋ ಗಮಯತಿ ಮಾಣವಕಂ ಗಾಮಂ, ಯಾಪಯತಿ ವಾ। ಗುರು ಬೋಧಯತಿ ಮಾಣವಕಂ ಧಮ್ಮಂ, ವೇದಯತಿ ವಾ। ಮಾತಾ ಭೋಜಯತಿ ಪುತ್ತ+ಮೋದನಂ, ಆಸಯತಿ ವಾ। ಗುರು ಅಜ್ಝಾಪಯತಿ ಸಿಸ್ಸಂ ವೇದಂ, ಪಾಠಯತಿ ವಾ। ಪಯೋಜ್ಜತೋ+ಞ್ಞತ್ರ ಕಮ್ಮೇ ದುತಿಯಾ। ಪೋಸೋ ಆಸಯತಿ ದತ್ತಂ, ಸಾಯಯತಿ ವಾ। ಪೋಸೋ ಅಞ್ಞಂ ಭಜ್ಜಾಪೇತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಕೋಟ್ಟಾಪೇತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಸನ್ಥರಾಪೇತಿ।

೫. ಹರಾದೀನಂ ವಾ

ಹರಾದೀನಂ ಪಯೋಜ್ಜೇ ಕತ್ತರಿ ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ ವಾ। ಪೋಸೋ ಹಾರೇತಿ ಭಾರಂ ದತ್ತಂ, ದತ್ತೇನೇತಿ ವಾ। ದಸ್ಸಯತೇ ಜನಂ ರಾಜಾ, ಜನೇನೇತಿ ವಾ। ಅಭಿವಾದಯತೇ ಗುರುಂ ದತ್ತಂ, ದತ್ತೇನೇತಿ ವಾ। ಅಜ್ಝೋಹಾರೇತಿ ಸತ್ತುಂ ದತ್ತಂ, ದತ್ತೇನೇತಿ ವಾ।

ಕಾರೇತಿ ದತ್ತೋ ದತ್ತಂ, ದತ್ತೇನೇತಿ ವಾ। ಪಕ್ಖೇ ಸಬ್ಬತ್ರ ಕತ್ತರಿ ತತಿಯಾ।

೬. ನ ಖಾದಾದೀನಂ

ಖಾದಾದೀನಂ ಪಯೋಜ್ಜೇ ಕತ್ತರಿ ದುತಿಯಾ ನ ಹೋತಿ। ಗತ್ಯತ್ಥಾದೀಸು ಕ್ವಚಿ ಪಟಿಸೇಧತ್ಥ+ಮಿದಂ। ಖಾದಯತಿ ದತ್ತೋ ದತ್ತೇನ, ಆದಯತಿ ದತ್ತೇನ, ಅವ್ಹಾಪಯತಿ ದತ್ತೇನ, ಸದ್ದಾಯಯತಿ ದತ್ತೇನ, ನಾಯಯತಿ ದತ್ತೇನ, ಕನ್ದಯತಿ ದತ್ತೇನ।

೭. ಝಾದೀಹಿ ಯುತ್ತಾ

ಧಿಆದೀಹಿ ಯುತ್ತತೋ ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ। ಧಿ+ರತ್ಥು+ಮಂ ಪುತಿಕಾಯಂ, ಅನ್ತರಾ ಚ ರಾಜಗಹಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ನಾಲನ್ದಂ, ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಚ ನಾಲನ್ದಸ್ಸ ಚ ವಿವರಭೂತೇ ಮಜ್ಝೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಮಾಧಾನ+ಮನ್ತರೇನ, ಮುಚಲಿನ್ದ+ಮಭಿತೋ ಸರಂ। ಛಟ್ಠ್ಯತ್ಥೇ+ಯಂ ದುತಿಯಾ।

೮. ಲಕ್ಖಣಿತ್ಥಮ್ಭೂತವಿಚ್ಛಾಸ್ವ+ಭಿನಾ

ಲಕ್ಖಣಾದೀಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಅಭಿನಾ ಯುತ್ತಮ್ಹಾ ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ। ರುಕ್ಖ+ಮಭಿವಿಜ್ಜೋತತೇ ಚನ್ದೋ, ಏತ್ಥ ರುಕ್ಖೋ ಲಕ್ಖಣಂ, ಚನ್ದೋ ಲಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ, ತತ್ರ ಅಭಿನಾ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣವುತ್ತಿತಾ ಪಕಾಸೀಯತೀತಿ ರುಕ್ಖೋ ಅಭಿನಾ ಯುತ್ತೋ ನಾಮ। ಸಾಧು ದೇವದತ್ತೋ ಮಾತರ+ಮಭಿ, ಮಾತರಿ ಸಾಧುತ್ತಂ ಪತ್ತೋತ್ಯತ್ಥೋ। ರುಕ್ಖಂ ರುಕ್ಖಂಅಭಿ ವಿಜ್ಜೋತತೇ ಚನ್ದೋ, ರುಕ್ಖೇ ರುಕ್ಖೇತ್ಯತ್ಥೋ।

೯. ಪತಿಪರೀಹಿ ಭಾಗೇ ಚ

ಪತಿಪರೀಹಿ ಯುತ್ತತೋ ಲಕ್ಖಣಾದೀಸು ಭಾಗೇ ಚ+ತ್ಥೇ ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ। ರುಕ್ಖಂಪತಿ ವಿಜ್ಜೋತತೇ, ಸಾಧು ದೇವದತ್ತೋ ಮಾತರಂಪತಿ, ರುಕ್ಖಂ ರುಕ್ಖಂಪತಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಯ+ದೇತ್ಥ ಮಂ ಪತಿ ಸಿಯಾ, ಯೋ ಮಮ ಭಾಗೋ, ಸೋ ದೀಯತುತ್ಯತ್ಥೋ। ಏವಂ ರುಕ್ಖಂಪರಿತ್ಯಾದಿಪಿ।

೧೦. ಅನುನಾತಿ

ಲಕ್ಖಣಾದೀಸು ದುತಿಯಾ। ರುಕ್ಖಮನು ವಿಜ್ಜೋತತೇ, ಸಚ್ಚಕಿರಿಯ+ಮನು ವಸ್ಸಿ, ಹೇತು ಚ ಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ, ಸಾಧು ದೇವದತ್ತೋ ಮಾತರ+ಮನು, ರುಕ್ಖಂ ರುಕ್ಖ+ಮನು ವಿಜ್ಜೋತತೇ, ಯದೇತ್ಥ ಮಂಅನು ಸಿಯಾ।

೧೧. ಸಹತ್ಥೇ

ಸಹತ್ಥೇ ಅನುನಾ ಯುತ್ತಮ್ಹಾ ದುತಿಯಾ। ಪಬ್ಬತ+ಮನು ತಿಟ್ಠತಿ, ಪಬ್ಬತೇನ ಸಹ ತ್ಯತ್ಥೋ।

೧೨. ಹೀನೇ

ಹೀನತ್ಥೇ ಅನುನಾ ಯುತ್ತಮ್ಹಾ ದುತಿಯಾ। ಅನುಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ, ಸಾರಿಪುತ್ತತೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಹೀನಾತ್ಯತ್ಥೋ।

೧೩. ಉಪೇನ

ಹೀನತ್ಥೇ ಉಪೇನ ಯುತ್ತಮ್ಹಾ ದುತಿಯಾ। ಉಪಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ।

೧೬. ಕತ್ತುಕರಣೇಸು ತತಿಯಾ

ಕತ್ತರಿ ಕರಣೇ ಚ ಕಾರಕೇ ತತಿಯಾ ಹೋತಿ। ಜಿನೇನ ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಬುದ್ಧೇನ ಜಿತೋ ಮಾರೋ, ಅಹಿನಾ ದಟ್ಠೋ ನರೋ। ಯತ್ಥ ಕಾರಣಕಾರಣಮ್ಹಿ ಕಾರಣವಸೇನ ವುಚ್ಚತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ತತಿಯಾ, ಚೋರೇಹಿ ಗಾಮೋ ದಡ್ಢೋ, ತಿಣೇಹಿ ಭತ್ತಂ ಸಿದ್ಧಂ, ಸದ್ಧೇಹಿ ಕಾರಿತಾ ವಿಹಾರಾ।

> ಅತ್ತಪಧಾನೋ ಕಿರಿಯಂ, ಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ಕಾರಕೋ।
> ಅಪಯುತ್ತೋ ಪಯುತ್ತೋ ವಾ, ಸ ಕತ್ತಾತಿ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

ಕರಣೇ-ತಂ ಪನ ದುವಿಧಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರವಸೇನ, ಯಥಾ ಹತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ದತ್ತೇನ ವಿಹಯೋ ಲುನಾತಿ, ಅಗ್ಗಿನಾ ಕುಟಿಂ ಝಾಪೇತಿ।

> ಬಾಹಿರಙ್ಗ ತಥಾ+ಜ್ಝತ್ತಂ, ಕರಣಂ ದುವಿಧಂ ಯಥಾ।
> ವೀಹಿಂ ಲುನಾತಿ ದತ್ತೇನ, ನೇತ್ತೇನ ಚನ್ದ+ಮಿಕ್ಖತೇ॥

ಪಕತಿಯಾ ಅಭಿರೂಪೋ, ಗೋತ್ತೇನ ಗೋತಮೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಭೂಧಾತುಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಾ ಕರಣೇ ತತಿಯಾ। ತಥಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋತಿ ನಾಮೇನ ವಿಸ್ಸುತೋ, ಜಾತಿಯಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಬುದ್ಧೋ, ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ, ಸಿಪ್ಪೇನ ನಳಕಾರೋ ಸೋ, ಏಕೂನತಿಂಸೋ ವಯಸಾ, ಏವಂ ಸಮೇನ ಧಾವತಿ, ವಿಸಮೇನ ಧಾವತಿ, ದ್ವಿದೋಣೇನ ಧಞ್ಞಂ ಕಿಣಾತಿ।

೧೭. ಸಹತ್ಥೇನ

ಸಹತ್ಥೇನ ಯೋಗೇ ತತಿಯಾ ಸಿಯಾ। ತತಿಯಾಪಿ ಛಟ್ಠೀವ ಅಪ್ಪಧಾನೇ ಏವ ಭವತಿ। ಪುತ್ತೇನ ಸಹಾ+ಗತೋ, ಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗತೋ, ವಿತಕ್ಕೇನ ಸಹ ವತ್ತತಿ, ಪುತ್ತೇನ ಸಹ ಥೂಲೋ, ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ, ಸಹಸ್ಸೇನ ಸಮಂ ಮಿತಾ, ಸಬ್ಬೇಹಿ ಮೇ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ।

೧೮. ಲಕ್ಖಣೇ

ಲಕ್ಖಣೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ತತಿಯಾ। ಭಿನ್ನೇನ ಸೀಸೇನ ಪಗ್ಘರನ್ತೇನ ಲೋಹಿತೇನ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕೇ ಉಜ್ಝಾಪೇಸಿ, ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನೇನ ಪತ್ತೇನ ಅಞ್ಞಂ ನವಂ ಪತ್ತಂ ಚೇತಾಪೇಯ್ಯ, ತಿದಣ್ಡಕೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕ+ಮದ್ದಕ್ಖಿ, ಅಕ್ಖಿನಾ ಕಾಣೋ, ಹತ್ಥೇನ ಕುಣೀ, ಪಾದೇನ ಖಞ್ಜೋ, ಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಖುಜ್ಜೋ। ತೇನ ಹಿ ವಿಕಲಙ್ಗೇನ ವಿಕಲಙ್ಗಿನೋ ವಿಕಾರೋ ಲಕ್ಖಿಯತೇ।

೧೯. ಹೇತುಮ್ಹಿ

ವಾಸಾದಿಲಕ್ಖಣಕ್ರಿಯಾಯ ಹೇತುತೋ ತತಿಯಾ। ಅನ್ನೇನ ವಸತಿ, ವಿಜ್ಜಾಯ ವಸತಿ, ನ ಜಚ್ಚಾ ವಸಲೋ ಹೋತಿ, ಕಮ್ಮುನಾ ವಸಲೋ ಹೋತಿ, ದಾನೇನ ಭೋಗವಾ, ಆಚಾರೇನ ಕುಲಂ, ತೇನ ಪಾಣಿ ಕಾಮದದೋ।

೨೦. ಪಞ್ಚಮೀ+ಣೇ ವಾ

ಇಣೇ ಹೇತುಮ್ಹಿ ಪಞ್ಚಮೀ ವಾ। ಸತಸ್ಮಾ ಬದ್ಧೋ, ಸತೇನ ವಾ।

೨೧. ಗುಣೇ

ಪರಙ್ಗಭೂತೇ ಹೇತುಮ್ಹಿ ಪಞ್ಚಮೀ ಹೋತಿ ವಾ। ಜಳತ್ತಾ ಬದ್ಧೋ, ಜಳತ್ತೇನವಾ, ಪಞ್ಞಾಯ ಮುತ್ತೋ, ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವತೋ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ। ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ಸತ್ತಮ್ಯತ್ಥೇಪಿ, ತೇನ ಸಮಯೇನ, ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸಾಕಚ್ಛಾ, ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ಧತರಟ್ಠೋ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ವಿರೂಳ್ಹಕೋ, ಉತ್ತರೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥು, ಯೇನ ಭಗವಾ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ, ಸೋ ವೋ ಮಮ+ಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ಥಾತಿ। ಮಾಸೇನ ಭುಞ್ಜತಿ, ಏಕಾಹೇನೇವ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪಾವಿಸಿ, ನವಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ವಿಹಾರಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ , ಕಹಾಪಣೇನ ಊನೋ, ಧನೇನ ವಿಕಲೋ, ಅಸಿನಾ ಕಲಹೋ, ಆಚಾರೇನ ನಿಪುಣೋ, ಗುಳೇನ ಮಿಸ್ಸಕಂ, ವಾಚಾಯ ಸಖಿಲೋ, ಮಣಿನಾ ಅತ್ಥೋ, ಧನೇನ ಅತ್ಥೋ, ಯೋಜನೇನ ಗಚ್ಛತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಹೇತುಮ್ಹಿ ಕರಣೇ ವಾ ತತಿಯಾ। ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಮನ್ನತೀತಿ ಪಚ್ಚತ್ತೇ ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ಕತ್ತರಿ ತತಿಯಾ। ಏವಂ ತಿಲೇಹಿ ಖೇತ್ತೇ ವಪತೀತಿ ಕಮ್ಮತ್ಥೇ, ಸುಮುತ್ತಾ ಮಯಂ ತೇನ ಮಹಾಸಮಣೇನಾತಿ ಪಞ್ಚಮ್ಯತ್ಥೇ ಚ।

೨೪. ಚತುತ್ಥೀ ಸಮ್ಪದಾನೇ

ಅಚೇತನಂ ಸಚೇತನಂ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಭಾವೇನಾ+ಪೇಕ್ಖಿತಂ, ತಂ ಸಮ್ಪದಾನಂ, ತಞ್ಚ ದಾ-ದಾನೇತಿ ಧಾತುತೋ ಬ್ಯಪ್ಪೇನ ಯುತ್ತಮೇವ, ತತ್ಥ ಚತುತ್ಥೀ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ದೀಯಮಾನಸ್ಸ ವತ್ಥುನೋ ಅನಿವಾರಣ+ಜ್ಝೇಸನಾ+ನುಮತಿತೋ ತಿವಿಧೋ, ಯಥಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಪ್ಫಂ ದೇತಿ, ಬೋಧಿರುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಲಂ ದೇತಿ, ಯಾಚಕಸ್ಸ ಧನಂ ದೇತಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಾನಂ ದೇತಿ।

> ಅನಿರಾಕರಣಾ+ರಾಧ-ನ+ಬ್ಭನುಞ್ಞವಸೇನ ಹಿ।
> ಸಮ್ಪದಾನಂ ತಿಧಾ ವುತ್ತಂ, ರುಕ್ಖ+ಯಾಚಕ+ಭಿಕ್ಖವೋ॥

ಆಧಾರವಿವಕ್ಖಾಯಂ ಸತ್ತಮೀಪಿ, ಸಙ್ಘೇ ಗೋತಮಿ ದೇಹಿ, ಸಙ್ಘೇ ದಿನ್ನೇ ಅಹಞ್ಚೇವ ಪೂಜಿತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾ ಪಲಾಲಮಯಂ ಮಾಲಂ, ನಾರೀ ದತ್ವಾನ ಚೇತಿಯೇತಿ।

೨೫. ತಾದತ್ಥ್ಯೇ

ತಾದತ್ಥ್ಯೇ ಚತುತ್ಥೀ ಸಿಯಾ। ತದತ್ಥಸ್ಸ ಭಾವೇ, ತಾದತ್ಥ್ಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ ತದತ್ಥಭಾವೇ ಜೋತನೀಯೇವ ಚತುತ್ಥೀ ಸಿಯಾ। ತದತ್ಥಸ್ಸ ಭಾವೋತಿ ನಿಮಿತ್ತನಿಮಿತ್ತೀಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಛಟ್ಠೀ, ತಸ್ಮಾ ಛಟ್ಠಾಪವಾದೋ+ಯಂ। ಸಮೇಪಿ ನಿಮಿತ್ತನಿಮಿತ್ತೀನಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಯೂಪತೋವ ಚತುತ್ಥೀ, ನೋ ನಿಮಿತ್ತೀಭೂತದಾರುತೋ। ಯೂಪಾಯ ದಾರು, ಪಾಕಾಯ ವಜತಿ, ಬುದ್ಧಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಾಮಿ, ನೇವ ದವಾಯ, ನ ಮದಾಯ, ಊನಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ, ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ, ಫಾಸು ವಿಹಾರಾಯ।

ಇಚ್ಚಾಯಂ ಕಚ್ಚಾಯನೇ ಉಪರಿ ವಕ್ಖಮಾನಸ್ಸ ಚತುತ್ಥೀತಿ ಸಾಧಿತತ್ತಾ ಇಧ ಛಟ್ಠೀತಿ ದೀಪನತ್ಥಂ ವುಚ್ಚತೇ -

ಕಸ್ಸ ಸಾದು ನರುಚ್ಚತಿ, ಮಾ ಅಯಸ್ಮನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಭೇದೋ ರುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಖಮತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ, ಭತ್ತ+ಮಸ್ಸ ನಚ್ಛಾದೇತೀತಿ ಛಟ್ಠೀ ಸಮ್ಬನ್ಧವಚನಿಚ್ಛಾಯಂ, ನ ಚೇ+ವಂ ವಿರೋಧೋ ಸಿಯಾ, ಸದಿಸರೂಪತ್ತಾ, ಏವಂವಿಧೇಸು ಚ ಸಮ್ಬನ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ದಿಕಾನುಮತತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ ಭಾಗವುತ್ತಿಯಾ "ಉಪಪದವಿಭತ್ತಿ ಛಟ್ಠಿಯಾ+ಪವಾದಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಸದ್ದನ್ತರೇ ವಿಹಿತಾ ವಿಭತ್ತಿ ಉಪಪದವಿಭತ್ತಿ।

ಕಸ್ಸ ವಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸೀತಿ ಅತ್ಥಮತ್ತೇ ಪಠಮಾ, ಕಸ್ಸ ವಾ ತುಯ್ಹನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ ಕಸ್ಸ ವಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸೀತಿ ಅತ್ಥಮತ್ತೇ ಪಠಮಾವಸೇನ ಬ್ಯಭಿಚಾರದಸ್ಸನಾ। ಏವ+ಮಞ್ಞಾಪಿ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ, ಪರತೋಪಿ ಯಥಾಗಮಂ।

ರಞ್ಞೋ ಸತಂ ಧಾರೇತಿ ರಞ್ಞೋ ಛತ್ತಂ ಧಾರೇತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಛಟ್ಠೀವ। ಸಿಲಾಘ=ಕಥನೇ, ಏವಂ ರಞ್ಞೋ ಸಿಲಾಘತೇ ಇಚ್ಚಾದಿ, ಥುತಿಂ ಕರೋತೀತ್ಯತ್ಥೋ। ಹನು=ಅಪನಯನೇ, ರಞ್ಞೋ ಹನುತೇ, ವಞ್ಚೇತೀತ್ಯತ್ಥೋ। ಉಪತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಾನಂ ವಡ್ಢಕೀ, ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತ್ಯತ್ಥೋ। ಸಪ=ಅಕ್ಕೋಸೇ, ಮಯ್ಹಂ ಸಪತೇ, ಸಚ್ಚಂ ಕುರುತೇತ್ಯತ್ಥೋ । ಧರ=ಧಾರಣೇ, ಸುವಣ್ಣಂ ತೇ ಧಾರಯತೇ, ಇಣಂ ತೇ ಧಾರಯತಿ, ಅಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಂ ಧಾರಯಾಮ। ಪಿಹ=ಇಚ್ಛಾಯಂ, ದೇವಾಪಿ ತಸ್ಸ ಪಿಹಯನ್ತಿ ತಾದಿನೋ, ತೇಸಂ ಪಿಹಯನ್ತಿ ಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಸತೀಮತಂ, ಪಿಹಯನ್ತಿ=ಪತ್ಥೇನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝ ಮಹಾವೀರ, ಯದಿ+ಹಂ ತಸ್ಸ ಪಕುಪ್ಪೇಯ್ಯಂ, ದುಭಯತಿ ದಿಸಾನಂ ಮೇಘೋ, ಯೋ ಮಿತ್ತಾನಂ ನ ದೂಭತಿ, ಯೋ ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಸ್ಸ ನರಸ್ಸ ದುಸ್ಸತಿ। ಇಸ್ಸ=ಇಸ್ಸಾಯಂ, ತಿತ್ಥಿಯಾ ಇಸ್ಸಯನ್ತಿ ಸಮಣಾನಂ। ಉಸೂಯ=ದೋಸಾವಿಕರಣೇ, ದುಜ್ಜನಾ ಗುಣವನ್ತಾನಂ ಉಸ್ಸೂಯನ್ತಿ, ಕಾ ಉಸುಯಾ ವಿಜಾನತಂ। ಇಧ+ಸಿಧ+ರಾಧ+ಸಾಧ=ಸಂಸಿದ್ಧಿಯಂ, ಆರಾಧೋ ಮೇ ರಞ್ಞೋ, ರಞ್ಞೋ ಭಾಗ್ಯ+ಮಾರಜ್ಝತಿ, ಕ್ಯಾ+ಹಂ ಅಯ್ಯಾನಂ ಅಪರಜ್ಝಾಮಿ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ ಉಪತಿಸ್ಸೋ। ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ, ಆಸುಣನ್ತಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜನೋಅನುಗಿಣಾತಿ, ಪತಿಗಿಣಾತಿ, ಸಾಧುಕಾರದಾನಾದಿನಾ ತಂ ಉಸ್ಸಹತೀತ್ಯತ್ಥೋ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಆಮನ್ತಯಾಮಿ ತೇ ಮಹಾರಾಜ, ಧಮ್ಮಂ ತೇ ದೇಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ದೇಸೇತು ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನಿರುತ್ತಿಂ ತೇ ಪವಕ್ಖಾಮಿ, ಅಲಂ ಮೇ ರಜ್ಜಂ, ಅಲಂ ಭಿಕ್ಖು ಪತ್ತಸ್ಸ, ಅಲಂ ಮಲ್ಲೋ ಮಲ್ಲಸ್ಸ, ಅರಹತಿ ಮಲ್ಲೋ ಮಲ್ಲಸ್ಸ, ಅಲಂ ತೇ ಇಧ ವಾಸೇನ, ಕಿಂ ಮೇ ಏಕೇನ ತಿಣ್ಣೇನಾತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಛಟ್ಠೀ।

ಏವಂ ಆಯು ಭೋತೋ ಹೋತು, ಚಿರಂ ಜೀವಿತಂ, ಭದ್ದಂ, ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅತ್ಥಂ, ಪಯೋಜನಂ, ಕುಸಲಂ, ಅನಾಮಯಂ, ಹಿತಂ, ಪತ್ಥಂ, ಸುಖಂ, ಸಾತಂ, ಭೋತೋ ಹೋತು, ಸಾಧು ಸಮ್ಮುತಿ ಮೇ ತಸ್ಸ, ಪುತ್ತಸ್ಸಾ+ವಿಕರೇಯ್ಯ ಗುಯ್ಹ+ಮತ್ಥಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಸಕ್ಕೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಪಹಿಣೇಯ್ಯ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸಿ, ಕಪ್ಪತಿ ಸಮಣಾನಂ ಆಯೋಗೋ , ಏಕಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ತಿಣ್ಣಂ ವಾ ಪಹೋತಿ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಞ್ಜಲಿಂತೇ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ತಸ್ಸ ಫಾಸು, ಲೋಕಸ್ಸ+ತ್ಥೋ, ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞ, ಸೋತ್ಥಿ ತಸ್ಸ, ಸಮತ್ಥೋ ಮಲ್ಲೋ ಮಲ್ಲಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಹಿತಂ, ತಸ್ಸ ಸುಖಂ, ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಮಹಾರಾಜಾತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಛಟ್ಠೀ।

೧೬. ಪಞ್ಚಮ್ಯ+ವಧಿಸ್ಮಾ

ಪದತ್ಥಾವಧಿಸ್ಮಾ ಪಞ್ಚಮೀವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ।

> ಸಮೇಪ್ಯ+ಪಗಮೇ ದ್ವಿನ್ನಂ, ಪುಬ್ಬರೂಪಾ ಯ+ದಚ್ಚುತಂ।
> ವುಚ್ಚತೇ ತ+ದಪಾದಾನಂ, ತಂ ಚಲಾಚಲತೋ ದ್ವಿಧಾ।
> ಯಥಾ+ಸ್ಸಾ ಧಾವತಾ ಪೋಸೋ, ಪತೋ, ರುಕ್ಖಾಫಲನ್ತಿ ಚ॥

ತತ್ಥ ಚಲಾವಧಿ ಧಾವತಾ ಅಸ್ಸಾ ಪುರಿಸೋ ಪತತಿ, ಅಚಲಾವಧಿ ಪಬ್ಬತಾ ಓತರನ್ತಿ ವನಚಾರಕಾತಿ।

ತಞ್ಚ ಅವಧಿ ವಿಸಯಕ್ರಿಯಾವಿಸೇಸಸ್ಸ ನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠವಿಸಯಂ, ಯತ್ಥ ಅಪ ಅಪಗಮನಕ್ರಿಯಂ ಉಪಾತ್ತಂ=ಅಜ್ಝಾಹಟಂ ವಿಸಯಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತತಿ, ತಂ ಉಪಾತ್ತಂ। ಯಂ ಕೇನಚಿ ಗುಣೇನ ಉಕ್ಕಂಸಿಯತಿ, ತಂ ಅನುಮೇಯ್ಯಂ। ಯಥಾ ಗಾಮಾ ಅಪೇನ್ತಿ ಮುನಯೋ, ನಗರಾ ನಿಗ್ಗತೋ ರಾಜಾ, ಪಾಪಾ ಚಿತ್ತಂ ನಿವಾರೇನ್ತಿ। ವಲಾಹಕಾ ವಿಜ್ಜೋತತೇ, ಕುಸುಲತೋ ಪಚತೀತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ವಳಾಹಕಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ಕುಸುಲತೋ ಅಪನೇತ್ವಾತಿ ಚ ಪುಬ್ಬಕ್ರಿಯಾ ಅಜ್ಝಾಹರೀಯತಿ। ಮಥುರಾ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಕೇಹಿ ಅಭಿರೂಪಾತಿ ಅನುಮೀಯತಿ। ವುತ್ತಞ್ಚ -

ನಿದ್ದಿಟ್ಠವಿಸಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಉಪಾತ್ತವಿಸಯಂ ತಥಾ।
ಅನುಮೇಯ್ಯವಿಸಯಞ್ಚೇತಿ, ತಿಧಾ+ಹು ಅವಧಿಂ ಬುಧಾತಿ॥

ಭಯಹೇತುಮ್ಹಿ-ಚೋರಾ ಭಯಂ ಜಾಯತಿ, ತಣ್ಹಾಯ ಜಾಯತಿ ಭಯಂ, ಪಾಪತೋ ಉತ್ತಸತಿ, ನತ್ಥಿ ಸೋಕೋ ಕುತೋ ಭಯಂ। ಅಕ್ಖಾತರಿ-ಉಪಜ್ಝಾಯಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಆಚರಿಯಮ್ಹಾ ಅಧೀತೋ ಸುಣಾತಿ ವಾ। ಬುದ್ಧಸ್ಮಾ ಪರಾಜೇನ್ತಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ, ಪರಾಜಿತಾ ಭವನ್ತೀತ್ಯತ್ಥೋ। ಹಿಮವತಾ ಪಭವತಿ ಗಙ್ಗಾ, ಅಚಿರವತಿಯಾ ಪಭವನ್ತಿ ಕುನ್ನದಿಯೋ। ಉರಸ್ಮಾ ಜಾತೋ ಪುತ್ತೋ, ಕಮ್ಮತೋ ಜಾತಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪಜ್ಝಾಯಾ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ಸಿಸ್ಸೋ, ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅನ್ತರಧಾರಯತಿ ಪುತ್ತೋ, ನಿಲೀಯತೀತ್ಯತ್ಥೋ। ದೂರತ್ಥಯೋಗೇಕೀವದೂರೋ ಇತೋ ನಳಕಾರಗಾಮೋ, ತತೋ ಹವೇ ದೂರತರಂ ವದನ್ತಿ, ಗಾಮತೋ ನಾತಿದೂರೇ, ಆರಕಾ ತೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ, ಆರಕಾ ತೇಹಿ ಭಗವಾ ದೂರತೋವ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಅದ್ದಸ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ಅನ್ತಿಕತ್ಥಯೋಗೇ-ಅನ್ತಿಕಂ ಗಾಮಾ, ಆಸನ್ನಂ ಗಾಮಾ, ಸಮೀಪಂ ಗಾಮಾ। ಪರಿಮಾಣೇ-ಇತೋ ಮಥುರಾಯ ಚತೂಸು ಯೋಜನೇಸು ಸಂಕಸ್ಸಂ, ರಾಜಗಹತೋ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಯೋಜನಮತ್ಥಕೇ ಸಾವತ್ಥಿ। ಕಾಲಪರಿಮಾಣೇ-ಇತೋ ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ, ಇತೋ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಪಾಸಾದಾ ಸಂಕಮೇಯ್ಯ, ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಂಕಮೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ತಥಾ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಸಂಕಮೇಯ್ಯ, ಅಭಿಧಮ್ಮಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಭಿಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಆಸನಾ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯ। ದಿಸತ್ಥವಾಚೀಹಿ ಯೋಗೇ-ಇತೋ ಸಾ ಪುರಿಮಾ ದಿಸಾ, ಇತೋ ಸಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ದಿಸಾ, ಅವೀಚಿತೋ ಯಾವ ಭವಗ್ಗಂ, ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ, ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ। ವಿಭಜನೇ-ಯತೋ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ವಿಸಿಟ್ಠತರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ, ಅತ್ತದನ್ತೋ ತತೋ ವರಂ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದಾನತೋ ಸೀಲಂ ವರಂ, ತತೋ ಮಯಾ ಬಹುತರಂ ಸುತಂ, ಸೀಲಮೇವ ಸುತಾ ಸೇಯ್ಯೋ। ಆರತಿಪ್ಪಯೋಗೇ-ಆರತಿ ವಿರತಿ ಪಾಪಾ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ। ಸುದ್ಧತ್ಥಯೋಗೇ-ಲೋಭನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸುದ್ಧೋ, ಮಾತುತೋ ಚ ಪಿತುತೋ ಚ ಸುದ್ಧೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ। ಪಮೋಚನತ್ಥಯೋಗೇ-ಪರಿಮುತ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ, ಮುತ್ತೋ+ಸ್ಮಿ ಮಾರಬನ್ಧನಾ, ನ ತೇ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಮಚ್ಚುನಾ, ಮುತ್ತೋ+ಹಂ+ಸಬ್ಬಪಾಸೇಹಿ। ವಿವೇಚನೇ-ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ, ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಪಮಾಣತ್ಥೇ-ಆಯಾಮತೋ ಚ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಚ ಯೋಜನಂ, ಗಮ್ಭೀರತೋ ಚ ಪುಥುಲತೋ ಚ ಯೋಜನಂ ಚನ್ದಭಾಗಾಯ ಪರಿಮಾಣಂ, ಪರಿಕ್ಖೇಪತೋ ನವಯೋಜನಸತಪರಿಮಾಣೋ ಮಜ್ಝಿಮದೇಸೋ। ಪುಬ್ಬಾದಿಯೋಗೇ-ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖವೇ ಸಮ್ಬೋಧಾ, ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ನಾಹೋಸಿ, ತತೋ ಪರಂ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಾ ಜನಪದಾ, ತತೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ। ಪಞ್ಹೇ-ಕುತೋ+ಸಿ ತ್ವಂ, ಕುತೋ ಭವಂ, ಪಾಟಲಿಪುತ್ತತೋ। ಕಿಚ್ಚಾ ಲದ್ಧನ್ತಿ ಗುಣೇ ಪಞ್ಚಮೀ, ಕಿಚ್ಚೇನ ಮೇ ಅಧಿಗತನ್ತಿ ಹೇತುಮ್ಹಿ ಕರಣೇ ವಾ ತತಿಯಾ, ಏವಂ ಥೋಕಾ ಮುತ್ತೋ, ಥೋಕೇನ ಮುತ್ತೋತಿ।

ಕಥಂ "ಥೋಕಂ ಚಲತೀ"ತಿ, ಕ್ರಿಯಾವಿಸೇಸನೇ ಕಮ್ಮನಿ ದುತಿಯಾ, ಥೋಕಂ ಚಲನಂ ಕರೋತೀತ್ಯತ್ಥೋ, ಥೋಕನ್ತಿ ಚಲನಕ್ರಿಯಾಯ ವಿಸೇಸನತ್ತಾ ಕ್ರಿಯಾವಿಸೇಸನಂ।

ಕ್ರಿಯಾವಿಸೇಸನಂ ನಾಮ, ಕಮ್ಮತ್ತೇ+ಕತ್ತಸಣ್ಠಿತಾ।
ನ್ಯಾಯಸಿದ್ಧಂ ಯತೋ ತಸ್ಮಾ, ತದತ್ಥಂ ನ ವಿಸುಂ ವಿಧಿ॥

ನ್ಯಾಯಸಿದ್ಧಂವ=ಚಲನನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಭಾವೇ ಅನೋ, ತಸ್ಮಾ ಭಾವಸ್ಸೇ+ಕತ್ತಾ ಏಕವಚನನ್ತಿ ಞಾಯಾ ಏಕತ್ತಞ್ಚ, ಭಾವೇ ಅನತ್ತಾ ನಪುಂಸಕತ್ತಞ್ಚ, ಕರೋತಿಕ್ರಿಯಾಯ ಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಕಮ್ಮತ್ತಞ್ಚ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ। ಕರ+ಭೂಧಾತವೋ ಚ -

ಕಾರಿಯರೂಪಾಭಿಧಾತ್ವತ್ಥಾ , ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾಯ ಯುಜ್ಜರೇ।
ತತೋ ಕ್ರಿಯಾ ಚ ಭಾವೋ ಚ, ಸಾಮಞ್ಞಂ ತೇಸು ಗಮ್ಯತೇ -

ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯುಜ್ಜನ್ತಿ।

ಥೋಕತ್ಥೇ-ಥೋಕಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸವಿಸಯೇ ಪಞ್ಚಮೀ। ಏತ್ಥ "ವಿವಕ್ಖಾ ಲೋಕಿಕಾ ಸಾ ಚ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಅನಿವತ್ತಿತುಂ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅನಿಟ್ಠಪ್ಪಸಙ್ಗೋ ನ ಸಿಯಾ। ಮರಿಯಾದಾಯಂ-ಆಪಬ್ಬತಾ ಖೇತ್ತಂ। ಅಭಿವಿಧಿಮ್ಹಿ-ಆಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಪಬ್ಬತಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮ್ಪಿ ಬ್ಯಾಪೇತ್ವಾತಿ ಚ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ವಜ್ಜಮಾನಸೀಮಾ ಮರಿಯಾದಾ, ಗಯ್ಹಮಾನಸೀಮಾ ಅಭಿವಿಧಿ।

೧೭. ಅಪಪರೀಹಿ ವಜ್ಜನೇ

ವಜ್ಜನೇ ವತ್ತಮಾನೇಹೀ ಅಪಪರೀಹಿ ಯೋಗೇ ಪಞ್ಚಮೀ ಹೋತಿ। ಅಪಸಾಲಾಯ ಆಯನ್ತಿ ವಾಣಿಜಾ, ಪರಿಸಾಲಾಯ ಆಯನ್ತಿ ವಾಣಿಜಾ, ಸಾಲಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೮. ಪಟಿನಿಧಿಪತಿದಾನೇಸು ಪತಿನಾ

ಪಟಿನಿಧಿಮ್ಹಿ ಪತಿದಾನೇ ಚ ವತ್ತಮಾನೇನ ಪತಿನಾ ಯೋಗೇ ನಾಮಸ್ಮಾ ಪಞ್ಚಮೀ ಹೋತಿ। ಬುದ್ಧಸ್ಮಾ ಪತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಘತ+ಮಸ್ಸ ತೇಲಸ್ಮಾ ಪತಿ ದದಾತಿ।

೧೯. ರಿತೇ ದುತಿಯಾ ಚ

ರಿತೇಸದ್ದಯೋಗೇ ನಾಮಸ್ಮಾ ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ ಪಞ್ಚಮೀ ಚ। ರಿತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ರಿತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ।

೨೦. ವಿನಾ+ಞ್ಞತ್ರ ತತಿಯಾ ಚ

ವಿನಾ+ಞ್ಞತ್ರಯೋಗೇ ನಾಮಸ್ಮಾ ತತಿಯಾ ದುತಿಯಾ ಪಞ್ಚಮೀ ಚ। ವಿನಾ ವಾತೇನ, ವಿನಾ ವಾತಂ, ವಿನಾ ವಾತಸ್ಮಾ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಧಮ್ಮಂ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಧಮ್ಮಾ।

೨೧. ಪುಥನಾನಾಹಿ

ಏತೇಹಿ ಯೋಗೇ ತತಿಯಾ ಹೋತಿ ಪಞ್ಚಮೀ ಚ। ಭಿನ್ನಯೋಗಕರಣಂ ದುತಿಯಾನಿವತ್ತನತ್ಥಂ। ಪುಥಗೇವ ಜನೇನ, ಪುಥಗೇವ ಜನಸ್ಮಾ, ಜನೇನ ನಾನಾ, ಜನಸ್ಮಾ ನಾನಾ।

೨೯. ಛಟ್ಠೀ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ

ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಛಟ್ಠೀ ಹೋತಿ। ರಞ್ಞೋ ಪುರಿಸೋತಿ ವುತ್ತೇ ಯಸ್ಮಾ ರಾಜಾ ದದಾತಿ, ಪುರಿಸೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ರಾಜಪುರಿಸೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಏವಮೇವ ಯೋ ಯಸ್ಸ ಆಯತ್ತೋ ಸೇವಕಾದಿಭಾವೇನ ಭಣ್ಡಭಾವೇನ ವಾ ಸಮೀಪ+ಸಮೂಹಾ+ವಯವ+ವಿಕಾರ+ಕಾರಿಯ+ಅವತ್ಥಾ+ಜಾತಿ+ಗುಣ+ಕ್ರಿಯಾದಿವಸೇನ ವಾ, ಠಾನೀವಸೇನ ವಾ, ಆಗಮೀವಸೇನ ವಾ, ಸೋ ತಿವಿಧೋಪಿ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನಾಮ। ವುತ್ತಞ್ಚ -

> ಕ್ರಿಯಾಕಾರಕಸಞ್ಜಾತೋ, ಅಸ್ಸೇ+ದಂಭಾವಹೇತುಕೋ।
> ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನಾಮ ಸೋ ಅತ್ಥೋ, ತತ್ಥ ಛಟ್ಠೀ ವಿಧೀಯತೇ॥

ಪಾರತನ್ತ್ಯಞ್ಚ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ತತ್ಥ ಛಟ್ಠೀ ಭವೇ ತಿತೋ।
ಉಪಾಧಿ+ಠಾನ್ಯಾ+ಗಮಿತೋ, ನ ವಿಸೇಸ್ಸಾದಿತೋ ತಿತೋತಿ॥

ಉಪಾಧಿಸಞ್ಞಾತವಿಸೇಸನತೋ ತಾವ-ರಞ್ಞೋ ಪುರಿಸೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಸಾಮಿತೋ ನಿವತ್ತೇತೀತಿ ರಾಜಾ ವಿಸೇಸನಂ, ಪುರಿಸೋ ತೇನ ವಿಸೇಸಿಯತೀತಿ ವಿಸೇಸ್ಸೋ। ಭಣ್ಡಸಮ್ಬನ್ಧತೋ-ಪಹುತಂ ಮೇ ಧನಂ ಸಕ್ಕ, ಏಕಸ್ಸ ಪಟಿವೀಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ। ಸಮೀಪತೋ-ಅಮ್ಬವನಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ। ಸಮೂಹೇ-ಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ರಾಸಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮೂಹೋ। ಅವಯವೇ-ಮನುಸ್ಸಸ್ಸೇವ ತೇ ಸೀಸಂ, ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಾಖಾ। ವಿಕಾರೇ-ಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ವಿಕತಿ, ಛಟ್ಠಧಞ್ಞಾನಂ ಸತ್ತು। ಕಾರಿಯೇ-ಯವಸ್ಸ ಅಙ್ಕುರೋ, ಮೇಘಸ್ಸ ಸದ್ದೋ, ಪುತ್ತಾಪಿ ತಸ್ಸ ಬಹವೋ, ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ। ಅವತ್ಥಾಯಂ-ಖನ್ಧಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ, ಜರಾ, ಭೇದೋ ವಾ। ಜಾತಿಯಂ-ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಭಾವೋ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಜಾತಿ। ಗುಣೇ-ಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ, ವಣ್ಣೋ ನ ಖೀಯೇಥ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಗುಣಘೋಸೋ, ಪುಪ್ಫಾನಂ ಗನ್ಧೋ, ಫಲಾನಂ ರಸೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಫುಸನಾ, ಸಿಪ್ಪಿಕಾನಂ ಸತಂ ನತ್ಥಿ, ತಿಲಾನಂ ಮುಟ್ಠಿ, ತೇಸಂ ಸಮಾಯೋಗೋ, ಸನ್ಧಿನೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಂ ಆರಬ್ಭ, ಸುಖಂ ತೇ, ದುಕ್ಖಂ ತೇ, ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪಟುಭಾವೋ, ರೂಪಸ್ಸ ಲಹುತಾ, ಮುದುತಾ ವಾ, ಉಪಚಯೋ ವಾ। ಕ್ರಿಯಾಸಮ್ಬನ್ಧೇ-ಪಾದಸ್ಸ ಉಕ್ಖೇಪನಂ, ಅವಕ್ಖೇಪನಂ ವಾ, ಹತ್ಥಸ್ಸ ಸಮಿಞ್ಜನಂ, ದಾನಂ, ಪಸಾರಣಂ, ಧಾತೂನಂ ಗಮನಂ, ಠಾನಂ, ನಿಸಜ್ಜಾ, ಸಯನಂ ವಾ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ನಾಮಗೋತ್ತಾದಿ, ತಸ್ಸ ಕಾರಣಂ, ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ, ನಗರಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣತೋ, ವಸ್ಸಾನಂ ತತಿಯೇ ಮಾಸೇ, ನ ತಸ್ಸ ಉಪಮಾ, ಕುವೇರಸ್ಸ ಬಲಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಪಿ ಚ -

ಗಾವಸ್ಸ ಜಾತಿ, ಧವಲೋ, ಗತಿ, ಸಿಙ್ಗಂ, ನಾಮನ್ತಿ+ಧ।
ದಬ್ಬಸ್ಸಾಪಿ ಚ ಜಾತ್ಯಾದಿ, ವಿಸೇಸ್ಸಾ ಹೋನ್ತಿ ಕಾಮತೋ॥

ಗೋತ್ತಞ್ಚ ಸಬಲೋದಿಸ್ಸ, ಪಾಕ+ಮನ್ನಸ್ಸ ಸುಕ್ಕತಾ।
ಪಟಸ್ಸ, ಸಿಙ್ಗಂಮೇಣ್ಡಸ್ಸ, ನಾ+ಞ್ಞೇಸಂತಿ ವಿಸೇಸ್ಸತೇ॥

ಠಾನಿತೋ-ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇಟ ಉತ್ತಾ। ಆಗಮಿತೋ-ಸುಞ ಸಸ್ಸ। ಸಾಮಿಯೋಗೇ-ದೇವಾನ+ಮಿನ್ದೋ, ಮಿಗಾನಂ ರಾಜಾ। ರುಜಾದಿಯೋಗೇ-ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ರುಜತಿ, ತಸ್ಸ ರೋಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಮಹಾಸೇನಾಪತೀನಂ ಉಜ್ಝಾಪೇತಬ್ಬಂ, ರಜಕಸ್ಸ ವತ್ಥಂ ದದಾತಿ, ಮುಸಾವಾದಸ್ಸ ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಯಜಸ್ಸ ಯೋಗೇ-ಪುಪ್ಫಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಯಜತಿ, ಪುಪ್ಫೇನಾತ್ಯತ್ಥೋ। ಏವಂ ಘತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿಂ ಜುಹತಿ। ಸುಹಿತತ್ಥೇ-ಪತ್ತಂ ಓದನಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ, ಪೂರಂ ನಾನಾಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ, ಪೂರಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಸ್ಸ, ಪೂರತಿ ಬಾಲೋ ಪಾಪಸ್ಸ। ಕಿತಕಪ್ಪಯೋಗೇ-ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ಛಟ್ಠೀ, ರಞ್ಞೋ ಸಮ್ಮತೋ, ಪೂಜಿತೋ, ಸಕ್ಕತೋ, ಅಪಚಿತೋ, ಮಾನಿತೋ ವಾ, ಅಮತಂ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ಅಪರಿಭುತ್ತಂ, ಯೇಸಂ ಕಾಯಗತಾ ಸತಿ ಅಪರಿಭುತ್ತಾ, ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ, ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಧಮ್ಮಧಾತು, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಗುತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ। ಕಮ್ಮತ್ಥೇ-ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ, ಸಹಸಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕತ್ತಾರೋ, ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ, ಭಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ಧಾತಾ, ಸಹಿತಾನಂ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ಬೋಧೇತಾ ಪಜಾಯ, ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಾರಕೋ ನತ್ಥಿ, ವಿಪಾಕಸ್ಸ ಚ ವೇದಕೋ, ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ, ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ಪಸಾದೋ। ಸರತಿ+ಚ್ಛಾಯೋಗೇ-ಮಾತು ಸರತಿ, ನ ತೇಸಂ ಕೋಚಿ ಸರತಿ, ಸತ್ತಾನಂ ಕಮ್ಮಪಚ್ಚಯಾ, ಪುತ್ತಸ್ಸ ಇಚ್ಛತಿ। ಕರೋತಿಸ್ಸ (ಯೋಗೇ) - ಉದಕಸ್ಸ ಪತಿಕುರುತೇ, ಕಣ್ಡಸ್ಸ ಪತಿಕುರುತೇ, ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತೀತ್ಯತ್ಥೋ। ಪಞ್ಚಮಿಯತ್ಥೇ ಪರಿಹಾನಿಭಯತ್ಥಯೋಗೇಪಿ ಛಟ್ಠೀ, ಅಸ್ಸವನತಾಯ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯನ್ತಿ, ಕಿನ್ನು ಖೋ ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಯಾಮಿ, ಸಬ್ಬೇ ತಸನ್ತಿ ದಣ್ಡಸ್ಸ, ಸಬ್ಬೇ ಭಾಯನ್ತಿ ಮಚ್ಚುನೋ, ಭೀತೋ ಚತುನ್ನಂ ಆಸೀವಿಸಾನಂ ಘೋರವಿಸಾನಂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೪೦. ತುಲ್ಯತ್ಥೇನ ವಾ ತತಿಯಾ

ತುಲ್ಯತ್ಥೇನ ಯೋಗೇ ವಾ ಛಟ್ಠೀ ಹೋತಿ ತತಿಯಾ ಚ। ಪಿತು ತುಲ್ಯೋ, ಪಿತರಾ ವಾ, ಮಾತು ತುಲ್ಯೋ, ಮಾತರಾ ವಾ।

೩೧. ಸತ್ತಮ್ಯಾ+ಧಾರೇ

ಕತ್ತುಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನಿಸಜ್ಜ+ಪಚನಾದಿಕ್ರಿಯಾನಂ ಯೋ ಆಧಾರೋ, ತಂ ಆಧಾರಕಾರಕಂ ನಾಮ। ಕಥಂ ಕಟೇ ನಿಸೀದತಿ ದೇವದತ್ತೋ, ಥಾಲಿಯಂ ಓದನಂ ಪಚತಿ, ದೇವದತ್ತ+ತಣ್ಡುಲಾನಂ ಕತ್ತು+ಕಮ್ಮಾನಂ ಧಾರಣತೋ ತದಟ್ಠಆಸನ+ಪಚನಕ್ರಿಯಂ ಕಟ+ಥಾಲಿಯೋ ಧಾರೇನ್ತಿ ನಾಮ, ತಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತಮೀವಿಭತ್ತಿ ಹೋತಿ।

ಸೋ ಬ್ಯಾಪಿಕೋ, ಓಪಸಿಲೇಸಿಕೋ, ವೇಸಯಿಕೋ, ಸಾಮೀಪಿಕೋತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧೋ। ತತ್ಥ ಯೋ ಆಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ನಿಸ್ಸೇಸಾಧಾರಭೂತೋ, ಸೋ ಬ್ಯಾಪಿಕೋ, ಯಥಾ ತಿಲೇಸು ತೇಲಂ ಅತ್ಥಿ, ಖೀರೇಸು ಜಲಂ, ದಧಿಮ್ಹಿ ಸಪ್ಪಿ। ಪಚ್ಚೇಕಸಿದ್ಧಾನಂ ಭಾವಾನಂ ಯಂ ಆಧೇಯ್ಯಭಾವೇನ ಉಪಸಿಲೇಸನಂ ಅಲ್ಲೀಯನಂ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಓಪಸಿಲೇಸಿಕೋ। ಯಥಾ ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋ, ಥಾಲಿಯಂ ಓದನಂ ಪಚತಿ, ಘಟೇ ಉದಕ+ಮತ್ಥಿ, ದೂರೇ ಠಿತೋ, ಸಮೀಪೇ ಠಿತೋ। ಯತ್ಥ ಸಮೀಪೇ ಸಮೀಪೀವೋಹಾರಂ ಕತ್ವಾ ತದಾಯತ್ತತಾದೀಪನತ್ಥಂ ಆಧಾರಭಾವೋ ಉಪಚರೀಯತಿ, ತಂ ಸಾಮೀಪಿಕಂ, ಯಥಾ ಗಙ್ಗಾಯಂ ಘೋಸೋ, ಗಙ್ಗಾಯ ಸಮೀಪೇ ವಜೋತ್ಯತ್ಥೋ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ। ಯತ್ಥ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವವಸೇನ ದೇಸನ್ತರಾವಚ್ಛೇದವಸೇನ ವಾ ಆಧಾರಪರಿಕಪ್ಪೋ , ಸೋ ವೇಸಯಿತೋ। ಯಥಾ ಆಕಾಸೇ ಸಕುಣಾ ಚರನ್ತಿ, ಭೂಮಿಯಂ ಮನುಸ್ಸಾ, ಜಲೇ ಮಚ್ಛಾ, ಪಾಸಾದೇಸು ಪತಿತೋ, ಪಾಪಸ್ಮಿಂ ರಮತೀ ಮನೋ, ಪಸನ್ನೋ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಾಧು, ವಿನಯೇ ನಿಪುಣೋ, ಮಾತರಿ ಸಾಧು, ಪಿತರಿ ನಿಪುಣೋ।

ಕಿರಿಯಾ ಕತ್ತು+ಕಮ್ಮಟ್ಠಾ, ಆಧಾರೀಯತಿ ಯೇನ ಸೋ।
ಆಧಾರೋ ಚತುಧಾ ವುತ್ತೋ, ಬ್ಯಾಪಕಾದಿಪ್ಪಭೇದತೋ॥

ಬ್ಯಾಪಕೋ ತಿಲಖೀರಾದಿ, ಕಟೋ ಓಪಸಿಲೇಸಿಕೋ।
ಸಾಮೀಪಿಕೋ ತು ಗಙ್ಗಾದಿ, ಆಕಾಸೋ ವಿಸಯೋ ಮತೋ॥

೩೨. ನಿಮಿತ್ತೇ

ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಸತ್ತಮೀ ಹೋತಿ। ಅಜಿನಮ್ಹಿ ಹಞ್ಞತೇ ದೀಪಿ, ಕುಞ್ಜರೋ ದನ್ತೇಸು ಹಞ್ಞತೇ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ನಿಮಿತ್ಯತ್ಥೋ।

೩೪. ಯಬ್ಭಾವೋ ಭಾವಲಕ್ಖಣಂ

ಯಸ್ಸ ಭಾವೋ ಭಾವನ್ತರಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ, ತತೋ ಸತ್ತಮೀ। ಕಾಲೇ ಗಾವೀಸು ದುಯ್ಹಮಾನಾಸುಗತೋ, ದುದ್ಧಾಸು ಆಗತೋ। ಏತ್ಥಗಮನಕ್ರಿಯಾಯ ದೋಹನಕ್ರಿಯಾಚಿಹನಂ, ಆಗಮನಕ್ರಿಯಾಯ ದುದ್ಧಾಕ್ರಿಯಾಚಿಹನಂ, ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ। ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯೇ ಗತೋ, ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಆಗತೋ, ಜಾಯಮಾನೇ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಅಯಂ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಸಮ್ಪಕಮ್ಪಿ।

ಪಾಸಾಣಾ ಸಕ್ಖರಾ ಚೇವ, ಕಠಲಾ ಖಾಣುಕಣ್ಟಕಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಮಗ್ಗಾ ವಿವಜ್ಜನ್ತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಲೋಕನಾಯಕೇ॥

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। “ಅಕಾಲೇ ವಸ್ಸತೀ ತಸ್ಸ, ಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ನ ವಸ್ಸತೀ”ತಿ ವಿಸಯಸತ್ತಮೀ।

೩೫. ಛಟ್ಠೀ ಚಾ+ನಾದರೇ

ಯಸ್ಸ ಭಾವೋ ಭಾವನ್ತರಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ, ತತೋ ಛಟ್ಠೀ ಹೋತಿ ಸತ್ತಮೀ ಚಾ+ನಾದರೇ ಗಮ್ಯಮಾನೇ। ಅಕಾಮಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ರುದನ್ತಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿ, ಮಾತಾಪಿತೂಸು ರುದನ್ತೇಸು ವಾ। “ಆಕೋಟಯನ್ತೋ ಸೋ ನೇತಿ, ಸಿವಿರಾಜಸ್ಸ ಪೇಕ್ಖತೋ”, “ಮಚ್ಚು ಆದಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಪೇಕ್ಖಮಾನೇ ಮಹಾಜನೇ”।

ಗುನ್ನಂ ಸಾಮೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಛಟ್ಠೀ, ಗೋಸು ಸಾಮೀತಿ ವಿಸಯಸತ್ತಮೀ। ಏವಂ ಗುನ್ನಮಿಸ್ಸರೋ, ಗೋಸ್ವಿ+ಸ್ಸರೋ, ಗುನ್ನಂ ಅಧಿಪತಿ, ಗೋಸು ಅಧಿಪತಿ, ಗುನ್ನಂ ದಾಯಾದೋ, ಗೋಸು ದಾಯಾದೋ, ಗುನ್ನಂ ಸಕ್ಖೀ, ಗೋಸು ಸಕ್ಖೀ, ಗುನ್ನಂ ಪತಿಭೂ, ಗೋಸು ಪತಿಭೂ, ಗುನ್ನಂ ಪಸುತೋ, ಗೋಸು ಪಸುತೋ, ಕುಸಲಾ ನಚ್ಚಗೀತಸ್ಸ, ಕುಸಲಾ ನಚ್ಚಗೀತೇ, ಆಯುತ್ತೋ ಕಟಕರಣಸ್ಸ, ಆಯುತ್ತೋ ಕಟಕರಣೇ। ತಥಾ ಆಧಾರವಚನಿಚ್ಛಾಯಂ ಸತ್ತಮೀ, ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅಭಿವಾದೇನ್ತಿ, ಮುದ್ಧನಿ ಚುಮ್ಬಿತ್ವಾ, ಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ, ಹತ್ಥೇಸು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಿ, ಕದಲೀಸು ಗಜೇ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಪಸನ್ನೋ, ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕೋತಿ ವಿಸಯಸತ್ತಮೀ।

೩೬. ಯತೋ ನಿದ್ಧಾರಣಂ

ಜಾತಿಗುಣಕ್ರಿಯಾಹಿ ಸಮುದಾಯತೇ+ಕದೇಸಸ್ಸ ಪುಥಕ್ಕರಣಂ ನಿದ್ಧಾರಣಂ, ಯತೋ ತಂ ಕರೀಯತಿ, ತತೋ ಛಟ್ಠೀಸತ್ತಮಿಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಸಾಲಯೋ ಸೂಕಧಞ್ಞಾನಂ ಪಥ್ಯತಮಾ, ಸೂಕಧಞ್ಞೇಸು ಸಾಲಯೋ ಪಥ್ಯತಮಾ। ಕಣ್ಹಾ ಗಾವೀನಂ ಸಮ್ಪನ್ನಖೀರತಮಾ, ಕಣ್ಹಾ ಗಾವೀಸು ಸಮ್ಪನ್ನಖೀರತಮಾ। ಗಚ್ಛತಂ ಧಾವನ್ತೋ ಸೀಘತಮಾ, ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಧಾವನ್ತೋ ಸೀಘತಮಾ।

೧೪. ಸತ್ತಮ್ಯಾ+ಧಿಕ್ಯೇ

ಆಧಿಕ್ಯೇ ಅತ್ಥೇ ಉಪೇನ ಯುತ್ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತಮೀ ಹೋತಿ। ಉಪಖಾರಿಯಂ ದೋಣೋ, ಖಾರಿಯಾ ದೋಣೋ ಅಧಿಕೋತ್ಯತ್ಥೋ। ತಥಾ ಉಪನಿಕ್ಖೇ ಕಹಾಪಣಂ।

೧೫. ಸಾಮಿತ್ಥೇ+ಧಿನಾ

ಸಾಮಿಭಾವತ್ಥೇ ಅಧಿನಾ ಯುತ್ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತಮೀ ಹೋತಿ। ಅಧಿಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ಪಞ್ಚಾಲಾ, ಅಧಿಪಞ್ಚಾಲೇಸು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಿಸ್ಸರಾ ಪಞ್ಚಾಲಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಧಿದೇವೇಸು ಬುದ್ಧೋ, ಸಮ್ಮುತಿದೇವಾದೀಹಿ ಬುದ್ಧೋ ಅಧಿಕೋತ್ಯತ್ಥೋ।

ಏತ್ಥ ಚ ಯಥಾವುತ್ತೇಸು ಅತ್ಥೇಸು ಅಯಂ ಭೇದೋ -

ಕಾರಕಂ ಸಾಧಕಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಕಂ ಕ್ರಿಯಾನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಮೇವ, ತಞ್ಚ ದಣ್ಡೋ, ಧವಲೋ, ಪಚನಂ, ಚಿತ್ತೋ, ಗೋತಿ ದಬ್ಬ+ಗುಣ+ಕ್ರಿಯಾ+ನಾಮ+ಜಾತಿಭೇದೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮ+ಕತ್ತಾದಿವಸೇನ ಛಬ್ಬಿಧಂ, ತಂ ಸತ್ತಿಕಾರಕಂ, ತದಾಧಾರಭೂತದಬ್ಬಾದಯೋ ತತ್ರಟ್ಠಕಾರಕಂ, ನ ಮುಖ್ಯತೋ। ಮುಖ್ಯತೋ ಚೇ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಸತ್ತಿದಬ್ಬಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಬ್ಯಾವಟರೂಪತ್ತಾ ಯೋ ಆಧಾರೋ, ಸೋ ಆಧಾರೋಯೇವ, ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿಕಾಲೇ ಕರಣಂ ವಾ ಕತ್ತುರೂಪಭೂತೋ ವಾ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಥಾಲಿ ಪಚತಿ, ಥಾಲಿಯಾ ಪಚತಿ, ಥಾಲಿಯಂ ಪಚತೀತ್ಯಾದಿನಾ ಏಕಸ್ಸ ವತ್ಥುನೋ ಕತ್ತು+ಕರಣಾ+ಧಾರಭೇದೋ ನ ಸಿಯಾ। ಸತ್ತಿಪಕ್ಖೇ ಪನ ದಬ್ಬಾದೀನಂ ಅನೇಕಸತ್ತಿಯಾ ಆಧಾರತ್ತಾ ಸತ್ತಿಯಾ ದಬ್ಬಾದಯೋ ವಿವಕ್ಖಿತಾ ತಂ ತಂ ಕಾರಕಂ ಹೋತೀತಿ ದಬ್ಬಾದೀನಂ ಅಭೇದೇಪಿ ಕಾರಕಭೇದೋ ಯುಜ್ಜತೇ। ವುತ್ತಞ್ಚ -

ವಿಚಿತ್ತಕತ್ತುಆದೀಹಿ , ಸಂಯೋಗಾ ಏಕವತ್ಥುನೋ।
ನಾನಾತ್ತಂ ಯುಜ್ಜತೇ ನಾಟ್ಯ-ಭೇದೇನ ನಟಕಸ್ಸಿ+ವಾತಿ॥

ಥಾಲಿ ವತ್ಥುತೋ ಏಕಾ ಚೇದಪಿ ಸತ್ತಿಕಾರಕಭೂತಕತ್ತು+ಕರಣಾ+ಧಾರಾದೀನಂ ಭೇದೇನ ಭೇದ+ಮುಪಯಾತಿ, ಕಿಮಿವ ರಾಮ+ರಾವಣಾದಿವೇಸಧಾರೀನಟಕೋ ತೇಸಂ ನಾಮವಸೇನ ರಾಮೋ, ರಾವಣೋತಿ ಭೇದ+ಮುಪಯಾತಿ, ತ+ಮಿವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಪುನ+ರಪಿ -

ಯಥೇ+ಕೋಪಿ ಪಟೋ ಸುತ್ತ, ಪೀತಾದಿಗುಣಸಂಯುತೋ।
ಸುಕ್ಕೋ ಪಟೋತಿ ಪೀತೋತಿ, ಭೇದಂ ಯಾತ್ಯೇ+ವಮೇವ+ಯಂ॥

ಏತ್ಥ ಚ ಸತ್ತಿಭೂತಕತ್ತಾದಯೋ ಮುಖ್ಯಕಾರಕಂ, ತಂಯೋಗೇನ ದಬ್ಬಭೂತಥಾಲೀ ಗುಣಕಾರಕಂ, ತೇ ಚ ಕಥಂ ಕ್ರಿಯಾಯ ಕಾರಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕತ್ತಾ ಅತ್ತನಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾಯ ಹಸತಿ+ನಚ್ಚತಿಚ್ಚಾದಿಕ್ರಿಯಾಯ ನಿಮಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಅತ್ತನಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಕ್ರಿಯಾಯ ತದತ್ಥಭೂತಇನ್ಧನಾದೀನಿ ಪವತ್ತೇನ್ತಂ "ಓದನಂ ಪಚತೀ"ತ್ಯಾದೋ ನಿಮಿತ್ತಂ। 'ಕಟ್ಠೇಹಿ ಪಚ್ಚತೀ'ತ್ಯಾದೋ ಕಟ್ಠಾನಿ ಜಲನಕ್ರಿಯಾಯ ಸಾಧೇತಬ್ಬಪಾಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಭಾವೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ। 'ಫರಸುನಾ ಛಿನ್ದತೀ'ತ್ಯಾದೋ ಫರಸು ಚ ಕಟ್ಠಾನಂ ದ್ವಿಧಾಪವತ್ತಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತಂ। ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಕ್ರಿಯಾಯ ಸಮ್ಬನ್ಧೀಯಮಾನಬ್ಯಾಪ್ಯೇ ಸತಿ ನಿಮಿತ್ತಭಾವೇನ ಕ್ರಿಯಾಯ ನಿಮಿತ್ತಂ। ತಥಾ ಸಮ್ಪದಾನಾ+ವಧಿ+ಆಧಾರಾನಂ 'ಗಾವೋ ದದಾತಿ' 'ಗಾಮಸ್ಮಾ ಅಪನಯತಿ' 'ಥಾಲಿಯಂ ಪಚತೀ'ತ್ಯಾದೀಸು ಗೋದಾನಾ+ಪನಯನ+ಪಚನಕ್ರಿಯಾನಂ ನಿಮಿತ್ತತ್ತಾ ಕ್ರಿಯಾಯ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಯಥಾಸಕಂ ಕ್ರಿಯಾಯ ಪವತ್ತಕೋ ಕತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಸ ಏವ ಪಧಾನೋ ಕತ್ತಾತಿ ವೋಹಾರಂ ಲಭತಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕರಣಾದೀನಂ ಕತ್ತುಭಾವೇ ಸತಿಪಿ ಅಪ್ಪಧಾನತ್ತಾ ತಂ ನ ಲಭತಿ।

ಚೋದಕೇನ ವುತ್ತಞ್ಹಿ -

ನನು ಸಾಮಗ್ಯಮೀನಾಯಂ, ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧಿ ಕಥಂ ವದ।
ಏಕಸ್ಸ ಕತ್ತುನೋ ಏವ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕತ್ತುತಂ ವಿನಾ॥

ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕರಣಾದೀನಂ, ಕತ್ತುತಾಯ ವಿಯೋಗತೋ।
ಕರಣಾದೀನಂ ಅಭಾವತ್ತಾ, ಕಾರಕಂ ನ ಹಿ ಛಬ್ಬಿಧನ್ತಿ॥

ವುಚ್ಚತೇ -

ಯದ್ಯಪ್ಯ+ತ್ಥಿ ಹಿ ಕತ್ತುತ್ತಂ, ಸಭಾವಾ ಕರಣಾದಿಸು।
ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧ್ಯಾ ತಥಾಪ್ಯೇ+ತ+ಮಪ್ಪಧಾನಂ ಪರಙ್ಗತೋ॥

ಏತಂ ಸಭಾವತೋ ಉಪಲಬ್ಭಮಾನಂ ಕರಣಾದೀಸು ಕತ್ತುತ್ತಂ ಪರೇಸಂ ಕರಣಾದೀನಂ ಜಲನ+ಧಾರಣಾದಿಕ್ರಿಯಾಯ ಅಙ್ಗಂ ಉಪಾಯತಿ ಅಪ್ಪಧಾನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಕಾರಕಂ ಛಬ್ಬಿಧಂ ಸಞ್ಞಾ-ವಸಾ ಛಬ್ಬೀಸತಿವಿಧಂ।

ಪಭೇದಾ ಸತ್ತಧಾ ಕಮ್ಮಂ, ಕತ್ತಾ ಪಞ್ಚವಿಧೋ ಭವೇ॥

ಕರಣಂ ದುವಿಧಂ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಪದಾನಂ ತಿಧಾ ಮತಂ।
ಅಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚವಿಧಂ, ಆಧಾರೋ ತು ಚತುಬ್ಬಿಧೋ॥

ವಿಭತ್ತಿಯೋ ಪನ -

ಪಚ್ಚತ್ತ+ಮುಪಯೋಗಞ್ಚ, ಕರಣಂ ಸಮ್ಪದಾನಿಯಂ।
ನಿಸ್ಸಕ್ಕಂ ಸಾಮಿವಚನಂ, ಭುಮ್ಮ+ಮಾಲಪನ+ಟ್ಠಮಂತಿ॥

ಇತಿ ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂ ಕಾರಕಕಣ್ಡೋ ತತಿಯೋ।

೪. ಸಮಾಸಕಣ್ಡ

ಅಥ ನಾಮಾನಮೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಮ್ಬನ್ಧೀನಂ ಸಮಾಸೋತಿ ನಾಮನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾ, ಸಯಞ್ಚ ನಾಮಿಕತ್ತಾ ನಾಮಾನನ್ತರಂ ಸಮಾಸೋ ವುಚ್ಚತೇ।

೧. ಸ್ಯಾದಿ ಸ್ಯಾದಿನೇ+ಕತ್ಥನ್ತಿ

ಇದ+ಮಧಿಕತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತವಿಧಿಗ್ಗಹಣಞಾಯೇನ ಸ್ಯಾದೀತಿ ತದನ್ತಸ್ಸ ಗಹಣಂ। ಸೋ ಚ ಭಿನ್ನತ್ಥಾನಂ ನಾಮಾನ+ಮೇಕತ್ಥೀಭಾವೋ ಸಮಾಸೋತಿ ವುಚ್ಚತೇ।

೨. ಅಸಙ್ಖ್ಯಂ ವಿಭತ್ತಿ+ಸಮ್ಪತ್ತಿ+ಸಮೀಪ+ಸಾಕಲ್ಯಾ+ಭಾವ+ಯಥಾ+ ಪಚ್ಛಾ+ಯುಗಪದತ್ಥೇ

ಪುಬ್ಬಸ್ಸ+ತ್ಥಪರಂ ಯಸ್ಸ, ಅಞ್ಞತ್ಥಪರಮಞ್ಚ ಯಂ।
ನಪುಂಸಕಂ ಭವೇ ಯಞ್ಚ, ತ+ದಾಸಂಖ್ಯ+ಮಿಹೇ+ಸ್ಸತೇ॥

ಸತ್ಥನ್ತರೇ ಪಸಿದ್ಧಂ ಯಂ, ಅಬ್ಯಯೀಭಾವನಾಮತೋ।
ಉಪಕುಮ್ಭಂ ತಿಟ್ಠಗು ಚ, ಪಾತಮೇಘಂತಿ ತಂ ಯಥಾ॥

ಅಸಙ್ಖ್ಯಂ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತಂ ವಿಭತ್ಯಾದೀನ+ಮತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನಂ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇನ ಸಹೇ+ಕತ್ಥಂ ಭವತಿ। “ಅವಿಗ್ಗಹೋ ನಿಚ್ಚಸಮಾಸೋ, ಪದನ್ತರವಿಗ್ಗಹೋ ಚೇ”ತಿ ಪದನ್ತರವಿಗ್ಗಹೋ। ಇತ್ಥೀಸು ತಥಾ ಪವತ್ತಾತಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿಭತ್ಯತ್ಥೇ ಸಮಾಸೇ ಕತೇ -

೨,೧೧೯. ಏಕತ್ಥತಾಯಂ

ಏಕೋ ಅತ್ಥೋ ಯಸ್ಸ ಪಕತಿಪಚ್ಚಯಾದಿಸಮುದಾಯಸ್ಸ ಸೋ ಏಕತ್ಥೋ। ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಪವತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ ಏಕತ್ಥತಾ, ಈಯಾದಿ+ಣಾದಿ+ಸಮಾಸವಿಧಾನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸ್ಯಾದಿಲೋಪೋ ಹೋತಿ।

೬. ತಂ ನಪುಂಸಕನ್ತಿ

ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗೇ ಚ “ಪುಬ್ಬಸ್ಮಾ+ಮಾದಿತೋ”ತಿ ಸಬ್ಬವಿಭತ್ತೀನಂ ಲೋಪೇ ಚ ಕತೇ ಅಧಿತ್ಥಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಭೋ ಅಧಿತ್ಥಿ, ಅಧಿತ್ಥಿ ಪಸ್ಸ, ಅಧಿತ್ಥಿ ಕತಂ, ಅಧಿತ್ತಿ ಚರತಿ, ಅಧಿತ್ಥಿ ದೇಹಿ, ಅಧಿತ್ಥಿ ಅಪೇಹಿ, ಅಧಿತ್ಥಿ ಆಯತ್ತಂ, ಅಧಿತ್ಥಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ। ಏವಂ ಅಧಿಕುಮಾರಿ, ಅನ್ತಭೂತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಧಾನಸ್ಸ ಘಪಸ್ಸ “ಘಪಸ್ಸ+ನ್ತಸ್ಸಾ+ಪ್ಪಧಾನಸ್ಸಾ”ತಿ ಪಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ।

ಸಹ=ಸಮ್ಪನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಂ। ವುತ್ತನಯೇನ ಏತ್ಥ ಚ ಉಪರಿ ಚ ಸಮಾಸಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ಏತ್ಥ “ಅಕಾಲೇ ಸತತ್ಥೇ”ತಿ ಸಹಸ್ಸ ಸಾದೇಸೋ। ಸ್ಯಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ “ಪುಬ್ಬಸ್ಮಾ+ಮಾದಿತೋ”ತಿ ಸ್ಯಾದೀನಂ ಲೋಪೇ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತೇ “ನಾ+ತೋ+ಮಪಞ್ಚಮಿಯಾ”ತಿ ಅಪಞ್ಚಮಿಯಾ ಪಟಿಸೇಧೋ ಚ ಅಕಾರನ್ತಅಸಂಖ್ಯಸಮಾಸತೋ ಪರಾಸಂ ಸಬ್ಬವಿಭತ್ತೀನಂ ಅಂಆದೇಸೋ ಚ ಹೋತಿ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ।

ಭಿಕ್ಖಾನಂ ಸಮಿದ್ಧಿ ಸುಭಿಕ್ಖಂ, ಏತ್ಥ ಘಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ। ಸುಭಿಕ್ಖಂ ತಿಟ್ಠತಿ ಭೋ ಸುಭಿಕ್ಖಂ, ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಪಸ್ಸ। ನಾ+ಸ್ಮಿಂಸು “ವಾ ತತಿಯಾ ಸತ್ತಮೀನಂ”ತಿ ವಿಕಪ್ಪೇನ ಅಂ, ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಸುಭಿಕ್ಖೇನ ವಾ ಕತಂ, ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಸುಭಿಕ್ಖೇನ ವಾ ಚರತಿ, ಸುಭಿಕ್ಖಂ ದೇಹಿ।

ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಅ+ಮಬ್ಭಾವಾ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಅಪಗಚ್ಛ, ಸುಭಿಕ್ಖ+ಮಾಯತ್ತಂ, ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಸುಭಿಕ್ಖೇ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ।

ಸಮೀಪತ್ಥೇ-ಕುಮ್ಭಸ್ಸ ಸಮೀಪಂ ಉಪಕುಮ್ಭಂ, ಏವಂ ಉಪನಗರಂ, ಭೋ ಉಪಕುಮ್ಭಂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸಾಕಲ್ಯೇ-ತಿಣಮ್ಪಿ ಅಸೇಸೇತ್ವಾತಿ ಸತಿಣಂ, ತಿಣಮ್ಪಿ ಅಸೇಸೇತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರಣೀಯ+ಮಜ್ಝೋಹರತೀತ್ಯತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಸಮಂ । ಅಗ್ಗಿಮ್ಪಿ ಅಸೇಸೇತ್ವಾತಿ ಸಾಗ್ಗಿ, ಅಗ್ಗಿಗನ್ಥಂಪಿ ಅಸೇಸೇತ್ವಾ ಅಧೀತೇತ್ಯತ್ಥೋ। ವಾರಗ್ಗಹಣಂ ಅಧಿತ್ಥಿಸಮಂ।

ಅಭಾವೋ ಸಮ್ಬನ್ಧಿಭೇದಾ ಬಹುವಿಧೋ, ತತ್ರ ಇದ್ಧಾಭಾವೇವಿಗತಾ ಇದ್ಧಿ=ವಿಭೂತಿ ಸದ್ದಿಕಾನನ್ತಿ ದುಸ್ಸದ್ದಿಕಂ। ಅತ್ಥಾಭಾವೇಮಕ್ಖಿಕಾನಂ ಅಭಾವೋ ನಿಮ್ಮಕ್ಖಿಕಂ, ನಿದ್ದರಥಂ, ನಿಮ್ಮಸಕಂ। ಅತಿಕ್ಕಮಾಭಾವೇ-ಅತಿಗತಾನಿ ತಿಣಾನಿ ನಿತ್ತಿಣಂ। ಉಪಭೋಗಸಮ್ಬನ್ಧಿವತ್ತಮಾನಕಾಲಸ್ಸ ಅಭಾವೇ-ಅತಿಗತಂ ಲಹುಪಾವುರಣಂ ಅತಿಲಹುಪಾವುರಣಂ, ಲಹುಪಾವುರಣಸ್ಸ ನಾ+ಯಂ ಉಪಭೋಗತಾ ಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಥಾತ್ಥೋ+ನೇಕವಿಧೋ, ತತ್ರ ಯೋಗ್ಗತಾಯಂ-ಯೋಗ್ಗಂ ರೂಪ+ಮನುರೂಪಂ। ವಿಚ್ಛಾಯಂ-ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಅನು ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ, ಏವಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ। ಅತ್ಥಾನತಿವತ್ತಿಯಂ-ಸತ್ತಿಂ ಅನತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಯಥಾಸತ್ತಿ। ಏವಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ, ಯಥಾಬಲಂ। ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಯಾ ಯಾ ಪರಿಸಾ ಯಥಾಪರಿಸಾ। ಸದಿಸತ್ಥೇ-ಕಿಖಿಯಾ ಕಣ್ಹವಿಚ್ಛಿತಧೇನುಯಾ ಸದಿಸೋ ಸಕಿಖಿ, ಸಹಸ್ಸ ಸಾದೇಸೋ। ಆನುಪುಬ್ಬಿಯಂ-ಜೇಟ್ಠಾನುಕ್ಕಮೇನ ಅನುಜೇಟ್ಠಂ।

ಪಚ್ಛಾಅತ್ಥೇ-ರಥಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಅನುರಥಂ।

ಯುಗಪದತ್ಥೇ-ಚಕ್ಕೇನ ಸಹ=ಏಕಕಾಲಂ ಸಚಕ್ಕಂ, ಚಕ್ಕೇನ ಏಕಕ್ಖಣೇ ನಿಧೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩. ಯಥಾ ನ ತುಲ್ಯೇ

ಯಥಾಸದ್ದೋ ತುಲ್ಯತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನೋ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇನ ಸಹೇ+ಕತ್ಥೋ ನ ಭವತಿ। ಯಥಾ ದೇವದತ್ತೋ, ತಥಾ ಯಞ್ಞದತ್ತೋ। ಏತ್ಥ ಉಪಮಾನಭೂತೋ ಯಥಾಸದ್ದೋ 'ತಥಾ ಯಞ್ಞದತ್ತೋ'ತಿ ಉಪಮೇಯ್ಯ+ಮಪೇಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಸಾಪೇಕ್ಖ+ಮಸಮತ್ಥಂ ಭವತೀ"ತಿ ಞಾಯಾ ಅಸಮಾಸೇ "ನ ತುಲ್ಯೇ"ತಿ ಪಟಿಸೇಧೋ ಕಿಮತ್ಥ+ಮಿತಿ ಚೇ। ಯಸ್ಮಾ "ಯಥಾ ದೇವದತ್ತೋ"ತಿ ಸಮುದಾಯಮೇವ ಉಪಮಾನಂ ಭವತಿ, ನ ವಿಸುಂ ಯಥಾಸದ್ದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸಮುದಾಯಸ್ಸೇವ ಉಪಮೇಯ್ಯಸಾಪೇಕ್ಖತ್ತೇ ನ ಅಸಾಮತ್ಥಿಯತಾ ನ ವಿಸುಂ ಯಥಾಸದ್ದಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ಸಾದಿಸ್ಸೇ ಪತ್ತಸಮಾಸಸ್ಸ ಪಟಿಸೇಧತ್ಥ+ಮಿದಂ। ತುಲ್ಯತ್ಥೇತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ತುಲ್ಯಂ ವಿನಾ ತುಲ್ಯತಾ ನತ್ಥೀತಿ ತುಲ್ಯತ್ಥೇತಿ ಅವತ್ವಾ ತುಲ್ಯೇತಿ ವುತ್ತಂ।

ಯಥಾಕಥಞ್ಚಿ ಸಾದಿಸ್ಸಂ, ಞಾಯತೇ ಯತ್ಥ ಸಮ್ಭವಂ।
ಉಪಮಾ ನಾಮ ಸಾ ತಸ್ಸಾ, ಪಪಞ್ಚೋ ಬಹುಧಾ ಭವೇ॥

೪. ಯಾವಾ+ವಧಾರಣೇ

ಯಾವಸದ್ದೋ ಅವಧಾರಣೇ ವತ್ತಮಾನೋ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇನ ಸಹೇ+ಕತ್ಥೋ ಭವತಿ। ಅವಧಾರಣಂ=ಏತ್ತಕತಾಪರಿಚ್ಛೇದೋ। ಯಾವನ್ತಾನಿ ಅಮತ್ತಾನಿ=ಭಾಜನಾನಿ ಯಾವಾಮತ್ತಂ, ಇಮಿನಾ ಸಮಾಸೇ ಕತೇ ಸೇಸಂ ಪುಬ್ಬಸಮಂ। ಜೀವಸ್ಸ ಯತ್ತಕೋ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಯಾವಜೀವಂ। ಯಾವತಾಯುಕಂ, "ಸಕತ್ಥೇ"ತಿ ಕಪಚ್ಚಯೋ। ಯತ್ತಕೇನ ಅತ್ಥೋ ಯಾವದತ್ಥಂ।

೫. ಪಯ್ಯಪಾ ಬಹಿ ತಿರೋ ಪುರೇ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಪಞ್ಚಮ್ಯಾ

ಪರಿಆದಯೋ ಪಞ್ಚಮ್ಯನ್ತೇನ ಸಹೇ+ಕತ್ಥಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ। ಪರಿ ಪಬ್ಬತಾ ಪರಿಪಬ್ಬತಂ। ವಾಸ್ಸ ವಾಕ್ಯವಿಕಪ್ಪತ್ಥತ್ತಾ ಪರಿ ಪಬ್ಬತಾ ಇಚ್ಚಾದಯೋಪಿ ಹೋನ್ತಿ। ಅಪ ಪಬ್ಬತಾ ಅಪಪಬ್ಬತಂ, ಆ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಾ ಆಪಾಟಲಿಪುತ್ತಂ, ಬಹಿ ಗಾಮಾ ಬಹಿಗಾಮಂ, ತಿರೋ ಪಬ್ಬತಾ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ, ಪುರೇ ಭತ್ತಾ ಪುರೇಭತ್ತಂ, ಪಚ್ಛಾ ಭತ್ತಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ, ಸಬ್ಬಂ ಉಪಕುಮ್ಭಸಮಂ, ಇಮಿನಾ ಸಮಾಸೋ ವಿಸೇಸೋ। ಏವ+ಮುಪರಿಸುತ್ತೇಪಿ।

ವಾತ್ಯ+ಧಿಕಾರೋ -

೬. ಸಮೀಪಾ+ಯಾಮೇಸ್ವ+ನು

"ಅಸಂಖ್ಯ"ಮಿಚ್ಚಾದಿನಾ ನಿಚ್ಚಸಮಾಸಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥಂ ಸಮೀಪಗ್ಗಹಣಂ। ಅನುಸದ್ದೋ ಸಾಮೀಪ್ಯೇ ಆಯಾಮೇ ಚ ವತ್ತಮಾನೋ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇನ ಸಹೇ+ಕತ್ಥೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಸಮೀಪಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಭಾವಪ್ಪಧಾನತ್ತಾ ಸಾಮೀಪ್ಯಮೇವ ಗಮ್ಯತೇತಿ ಸಾಮೀಪ್ಯೇತಿ ವುತ್ತಂ। ವನಸ್ಸ ಅನು=ಸಮೀಪಂ ಅನುವನಂ, ಗಙ್ಗಾಯ ಅನು=ಆಯಾಮೋ ಅನುಗಙ್ಗಂ, ಗಙ್ಗಾಯ ಅನು ವಾ ಬಾರಾಣಸೀ।

೭. ತಿಟ್ಠಗ್ವಾದೀನಿ

ತಿಟ್ಠಗುಆದೀನಿ ಅಞ್ಞತ್ಥೇನ ಸಿದ್ಧಾಪಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಅಸಂಖ್ಯಸಮಾಸೇ ನಿಪಾತಿಯನ್ತಿ। ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಗಾವೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇತಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಸದ್ದ+ಗೋಸದ್ದೇಹಿ ಪಠಮಾಯೋಮ್ಹಿ ಕತೇ "ವಾ+ನೇಕಞ್ಞತ್ಥೇ"ತಿ ಸಮಾಸೋ, ಇಮಿನಾ ನಿಪಾತನಾ ಲೋಪೇ ನಪುಂಸಕತ್ಥೇ ಚ ಕತೇ ಸಿಮ್ಹಿ ಗೋಸ್ಸ "ಗೋಸ್ಸು"ತಿ ಉಕಾರೇ "ಪುಬ್ಬಸ್ಮಾ+ಮಾದಿತೋ"ತಿ ವಿಭತ್ತಿಲೋಪೋ। ಏವಂ ವಹನ್ತೀ ಗಾವೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇತಿ ವಹಗ್ಗು ಇಚ್ಚಾದಿ। ವೇಲಾಪ್ಪಕಾಸಕಪಾತೋಆದೀನಮ್ಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹೋ, ಪಾತೋ ನಹಾನನ್ತಿ ಸತ್ತಮೀಅಮಾದಿಸಮಾಸೇ ಪಾತನಹಾನಂ, ಏವಂ ಸಾಯನಹಾನಂ, ಪಾತಕಾಲಂ, ಸಾಯಕಾಲಂ, ಪಾತಮೇಘಂ, ಸಾಯಮೇಘಂ, ಪಾತಮಗ್ಗಂ, ಸಾಯಮಗ್ಗಂ, ಏತ್ಥ "ಏಓನ+ಮ ವಣ್ಣೇ"ತಿ ಅಕಾರೋ, ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಚ ಹೋತಿ।

೮. ಓರೇ+ಪರಿ+ಪಟಿ+ಪಾರೇ+ಮಜ್ಝೇ+ಹೇಟ್ಠು+ದ್ಧಾ+ಧೋ+ನ್ತೋ ವಾ ಛಟ್ಠಿಯಾ।

ಓರಾದಯೋ ಸದ್ದಾ ಛಟ್ಠಿಯನ್ತೇನ ಸಹೇ+ಕತ್ಥಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಓರಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಓರೇಗಙ್ಗಾ, ಉಪರಿ ಸಿಖರಸ್ಸ ಉಪರಿಸಿಖರಂ, ಪಟಿ=ಮುಖಂ ಸೋತಸ್ಸ ಪಟಿಸೋತಂ, ಪಾರಂ ಯಮುನಾಯ ಪಾರೇಯಮುನಂ, ಮಜ್ಝಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಮಜ್ಝೇಗಙ್ಗಂ, ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದಂ, ಉದ್ಧಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಉದ್ಧಗಙ್ಗಂ, ಅಧೋ ಗಙ್ಗಾಯ ಅಧೋಗಙ್ಗಂ, ಅನ್ತೋ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಅನ್ತೋಪಾಸಾದಂ। ಇಮಿನಾ ನಿಪಾತನಾವ ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೇ ಚ ಏಕಾರೇ ಚ ಕತೇ ಓರೇಚ್ಚಾದಿ ಹೋತಿ।

೧೦. ಅ+ಮಾದಿ

ಅ+ಮಾದಿಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತಂ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇನ ಸಹ ಬಹುಲ+ಮೇಕತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಉತ್ತರಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ+ತ್ಥೋ, ಪಧಾನಂ ಲಿಙ್ಗ+ಮಸ್ಸ ಚ।
ದುತಿಯನ್ತಾದಿಪದೇಕತ್ಥೋ, ಬಹುಧಾ ತಂ ವಿಭಜ್ಜತೇ॥

ಪರೇಸ+ಮಿಸ್ಸತೇ ತಞ್ಚ, ಭಿಯ್ಯೋ ತಪ್ಪುರಿಸಾ+ಖ್ಯಯಾ।
ತಂ ಯಥಾ+ತ್ರ ರಾಜಾಪಚ್ಚಂ, ಕತ್ಥಚೇತಿ+ಮಿತೀದಿಸಂ॥

ಅ+ಮಾದ್ಯನ್ತಾನಂ ಕಾರಕಾನಂ ಅಕಾರಕಾನಞ್ಚ ಸಮಾಸೋ ಕತ್ಥಚಿಮೇವ ವಾ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಬಹುಲಂವಿಧಾನೇನಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥ ದುತಿಯಾತಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಮಾದಿ ಗತ+ನಿಸ್ಸಿತಾ+ತೀತಾ+ತಿಕ್ಕನ್ತ+ಪತ್ತಾ+ಪನ್ನಾದೀಹಿ ಭವತಿ। ಸರಣಂ ಗತೋತಿ ಸಮಾಸೇ ಕತೇ "ಏಕತ್ಥತಾಯಂ"ತಿ ವಿಭತ್ತಿಲೋಪಾದಿ ಉಪರಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪುಬ್ಬಸಮಂ। ಸರಣಗತೋ, ಸರಣಗತಾ। ಸರಣಗತಾ, ಸರಣಗತಾಯೋ। ಸರಣಗತಂ ಕುಲಂ, ಸರಣಗತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅರಞ್ಞಗತೋ, ಭೂಮಿಗತೋ। ಧಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಧಮ್ಮನಿಸ್ಸಿತೋ, ಅತ್ಥನಿಸ್ಸಿತೋ। ಭವಂ ಅತೀತೋ ಭವಾತೀತೋ, ಕಾಲಾತೀತೋ। ಪಮಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಲೋಕಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ। ಸುಖಂ ಪತ್ತೋ ಸುಖಪ್ಪತ್ತೋ, ದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತೋ। ಸೋತಂ ಆಪನ್ನೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ, ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನೋ, ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ। ರಥಂ ಆರುಳ್ಹೋ ರಥಾರುಳ್ಹೋ । ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಸೋಭಣೋ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಸೋಭಣೋ, ಮುಹುತ್ತಸುಖಂ। ಅಕಾರಕಾನಂ ಸಮಾಸೋ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ। ವುತ್ತಿಯೇವೋ+ಪಪದಸಮಾಸೇ, ತಸ್ಸ ನಿಚ್ಚತ್ತಾ। ಯಥಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀತಿ ಕಮ್ಮಕಾರೋ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ, ಅತ್ಥಂ ಕಾಮೇತೀತಿ ಅತ್ಥಕಾಮೋ, ಧಮ್ಮಕಾಮೋ, ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತೀತಿ ಧಮ್ಮಧರೋ, ವಿನಯಧರೋ। ಸಾನಂ ಪಚತೀತಿ ಸಪಾಕೋ, ತನ್ತಂ ವಾಯತೀತಿ ತನ್ತವಾಯೋ, ವರಂ ಆಹರತೀತಿ ವರಾಹರೋ। ನ್ತ+ಮಾನ+ಕ್ತವನ್ತೇಹಿ ವಾಕ್ಯಮೇವ। ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಮಾನೋ, ಓದನಂ ಭುತ್ತವಾ।

ತತಿಯಾತಪ್ಪುರಿಸೋ ಕಿತಕ+ಪುಬ್ಬ+ಸದಿಸ+ಸಮೋ+ನತ್ಥ+ಕಲಹ+ನಿಪುಣ+ಮಿಸ್ಸ+ಸಖಿಲಾದೀಹಿ। ಬುದ್ಧೇನ ಭಾಸಿತೋ ಬುದ್ಧಭಾಸಿತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಏವಂ ಜಿನದೇಸಿತೋ। ಸತ್ಥಾರಾ ವಣ್ಣಿತೋ ಸತ್ಥುವಣ್ಣಿತೋ। ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಗರಹಿತೋ ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತೋ, ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥೋ, ಇಸ್ಸರಕತಂ, ಸಯಂ ಕತಂ, ಸುಕೇಹಿ ಆಹಟಂ ಸುಕಾಹಟಂ, ರಞ್ಞಾ ಹತೋ ರಾಜಹತೋ, ರಾಜಪೀಳಿತೋ। ಅಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ ಅಗ್ಗಿದಡ್ಢೋ, ಸಪ್ಪೇನ ದಟ್ಠೋ ಸಪ್ಪದಟ್ಠೋ, ಸಲ್ಲೇಹಿ ವಿದ್ಧೋ ಸಲ್ಲವಿದ್ಧೋ, ಇಚ್ಛಾಯ ಪಕತೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ, ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಏವಂ ಸುಖಸಹಗತಂ, ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ, ಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗೋ, ಪಿಯವಿಪ್ಪಯೋಗೋ, ಜಾತಿಥದ್ಧೋ, ಗುಣಹೀನೋ, ಗುಣವುದ್ಧೋ, ಚತುವಗ್ಗಕರಣೀಯಂ, ಚತುವಗ್ಗಾದಿಕತ್ತಬ್ಬಂ। ಕಾಕೇಹಿ ಪೇಯ್ಯಾ ಕಾಕಪೇಯ್ಯಾ, ನದೀ। ಕ್ವಚಿ ವುತ್ತಿಯೇವ, ಉರಸಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಉರಗೋ, ಪಾದೇನ ಪಿವತೀತಿ ಪಾದಪೋ। ಕ್ವಚಿ ವಾಕ್ಯಮೇವ, ಫರಸುನಾ ಛಿನ್ನವಾ, ಕಾಕೇಹಿ ಪಾತಬ್ಬಾ, ದಸ್ಸನೇನ ಪಹಾತಬ್ಬಾ। ಪುಬ್ಬಾದಿಯೋಗೇ-ಮಾಸೇನ ಪುಬ್ಬೋ ಮಾಸಪುಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಮಾತುಸದಿಸೋ, ಮಾತುಸಮೋ। ಏಕೂನವೀಸತಿ, ಸೀಲವಿಕಲೋ, ಅಸಿಕಲಹೋ, ವಾಚಾನಿಪುಣೋ, ಯಾವಕಾಲಿಕಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ, ವಾಚಾಸಖಿಲೋ । ಸತ್ಥಾರಾ ಸದಿಸೋ ಸತ್ಥುಸದಿಸೋ, ಸತ್ಥುಕಪ್ಪೋ, ಪುಞ್ಞೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕೋ, ಗುಣಾಧಿಕೋ। ದಧಿನಾ ಉಪಸಿತ್ತಂ ಭೋಜನಂ ದಧಿಭೋಜನಂ, ಗುಳೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಓದನೋ ಗುಳೋದನೋ। ಕಾರಕಸಮ್ಬನ್ಧೋ ಕ್ರಿಯಾಯ ಕತೋ, ಉಪಸಿತ್ತಾದಿಕ್ರಿಯಾನಂ ಅಪಞ್ಞಾಯನೇಪಿ ವುತ್ತಿಯೇವೋ+ಪಸಿತ್ತಾದಿಕ್ರಿಯಾನ+ಮಾಖ್ಯಾಪನತೋ ನತ್ಥಾ+ಯುತ್ತತ್ಥತಾ। ಏವಂ ಖೀರೋದನೋ। ಅಸ್ಸೇನ ಯುತ್ತೋ ರಥೋ ಅಸ್ಸರಥೋ, ಮಗ್ಗಚಿತ್ತಂ, ಜಮ್ಬುಯಾ ಪಞ್ಞಾತೋ ಲಕ್ಖಿತೋ ದೀಪೋ ಜಮ್ಬುದೀಪೋ, ಏಕೇನ ಅಧಿಕಾ ದಸ ಏಕಾದಸ, ಜಾತಿಯಾ ಅನ್ಧೋ ಜಚ್ಚನ್ಧೋ, ಪಕತಿಯಾ ಮೇಧಾವೀ ಪಕತಿಮೇಧಾವೀ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಚತುತ್ಥೀತಪ್ಪುರಿಸೋ ತದತ್ಥ+ಅತ್ಥ+ಹಿತ+ದೇಯ್ಯಾದೀಹಿ। ತದತ್ಥೇ-ಕಥಿನಸ್ಸ ದುಸ್ಸಂ ಕಥಿನದುಸ್ಸಂ, ಕಥಿನಚೀವರಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಚೀವರದುಸ್ಸಂ, ಚೀವರಮೂಲಂ, ಯಾಗುಯಾ ಅತ್ಥಾಯ ತಣ್ಡುಲಾ ಯಾಗುತಣ್ಡುಲಾ, ಭತ್ತತಣ್ಡುಲಾ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಭತ್ತಂ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ, ಆಗನ್ತುಕಭತ್ತಂ, ಏವಂ ಗಮಿಕಭತ್ತಂ, ಪಾಸಾದಾಯ ದಬ್ಬಂ ಪಾಸಾದದಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಚಾ+ಯಂ ನಿಚ್ಚಸಮಾಸೋ, ತಸ್ಸ ತಿಲಿಙ್ಗತಾ ಚ-ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವಿಹಾರೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘತ್ಥೋ ವಿಹಾರೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘತ್ಥಾ ಯಾಗು, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘತ್ಥಂ ಚೀವರಂ। ಯಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಯದತ್ಥೋ, ಯದತ್ಥಾ, ಯದತ್ಥಂ। ಏವಂ ತದತ್ಥೋ, ತದತ್ಥಾ, ತದತ್ಥಂ। ತಥಾ ಲೋಕಹಿತೋ। ಬುದ್ಧಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಂ ಬುದ್ಧದೇಯ್ಯಂ ಪುಪ್ಫಂ। ಸಙ್ಘದೇಯ್ಯಂ ಚೀವರಂ। ಇಧ ನ ಹೋತಿ "ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ"।

ಪಞ್ಚಮೀತಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಪಗಮನ+ಭಯ+ವಿರತಿ+ಮೋಚನತ್ಥಾದೀಹಿ। ಮೇಥುನಸ್ಮಾ ಅಪೇತೋ ಮೇಥುನಾಪೇತೋ, ಏವಂ ಪಲಾಪಗತೋ, ನಗರನಿಗ್ಗತೋ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಕಾಮತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಕಾಮನಿಕ್ಖನ್ತಂ, ರುಕ್ಖಗ್ಗಾ ಪತಿತೋ ರುಕ್ಖಗ್ಗಪತಿತೋ, ಸಾಸನಚ್ಚುತೋ, ಆಪತ್ತಿ- ವುಟ್ಠಾನಂ , ಧರಣೀತಲಗ್ಗತೋ, ಸಬ್ಬಭವೇಹಿ ನಿಸ್ಸಟೋ ಸಬ್ಬಭವನಿಸ್ಸಟೋ। ಭಯತಾದಿಯೋಗೇ- ರಾಜತೋ ಭಯಂ ರಾಜಭಯಂ, ಚೋರಭಯಂ, ಅಮನುಸ್ಸಭಯಂ, ಅಗ್ಗಿಭಯಂ, ಪಾಪಭೀತೋ, ಪಾಪಭೀರುಕೋ। ಅಕತ್ತಬ್ಬತೋ ವಿರತಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬವಿರತಿ, ಏವಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತವಿರತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತವಿರತಿ। ಬನ್ಧನಾ ಮುತ್ತೋ ಬನ್ಧನಮುತ್ತೋ, ವನಮುತ್ತೋ, ಬನ್ಧನಮೋಕ್ಖೋ। ಕಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಿತಂ, ಉಕ್ಕಟ್ಠುಕ್ಕಟ್ಠಂ, ಓಮಕೋಮಕಂ। ಕ್ವಚಿ ವುತ್ತಿಯೇವ, ಕಮ್ಮತೋ ಜಾತಂ ಕಮ್ಮಜಂ, ಏವಂ ಚಿತ್ತಜಂ, ಉತುಜಂ, ಆಹಾರಜಂ। ಇಧ ನ ಹೋತಿ 'ಪಾಸಾದಾ ಪತಿತೋ'।

ಛಟ್ಠೀತಪ್ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ರಾಜಪುತ್ತೋ, ಏವಂ ರಾಜಪುರಿಸೋ, ಆಚರಿಯಪೂಜಕೋ, ಬುದ್ಧಸಾವಕೋ, ಬುದ್ಧರೂಪಂ, ಜಿನವಚನಂ, ಸಮುದ್ದಘೋಸೋ, ಧಞ್ಞಾನಂ ರಾಸಿ ಧಞ್ಞರಾಸಿ, ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೋ, ಫಲರಸೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಲಹುತಾ ಕಾಯಲಹುತಾ। ಮರಣಸ್ಸತಿ, ರುಕ್ಖಮೂಲಂ, ಅಯಸ್ಸ ಪತ್ತೋ ಅಯೋಪತ್ತೋ, ಏತ್ಥ "ಮನಾದ್ಯಾಪಾದೀನ+ಮೋ ಮಯೇ ಚೇ"ತಿ ಓ। ಏವಂ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹಂ, ಪಾನೀಯಥಾಲಕಂ, ಸಪ್ಪಿಕುಮ್ಭೋ, ದೇವಾನಂ ರಾಜಾ ದೇವರಾಜಾ। ಪುಮಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗಂ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಂ, "ಪುಂ ಪುಮಸ್ಸವಾ"ತಿ ಪುಮಸ್ಸ ಪುಂ, ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೋ, ಲಸ್ಸ ದ್ವಿಭಾವೋ ಚ। ಹತ್ಥಿಪದಂ, ಇತ್ಥಿರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ, ಜಮ್ಬುಸಾಖಾ, ಏತ್ಥ ಈಕಾರೂಕಾರಾನಂ ರಸ್ಸೋ। ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ನ್ತ+ಮಾನ+ನಿದ್ಧಾರಿಯ+ಪೂರಣ+ಭಾವ+ತಿತ್ತತ್ಥೇಹಿ ನ ಹೋತಿ। ಮಮಾ+ನುಕುಬ್ಬಂ, ಮಮಾ+ನುಕುರುಮಾನೋ, ಗುನ್ನಂ ಕಣ್ಹಾ ಸಮ್ಪನ್ನಖೀರತಮಾ, ಸಿಸ್ಸಾನಂ ಪಞ್ಚಮೋ, ಪಟಸ್ಸ ಸುತ್ತತಾ। ಕ್ವಚಿ ಹೋತೇವ 'ವತ್ತಮಾನಸಾಮೀಪ್ಯಂ'। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸುಕ್ಕಾ ದನ್ತಾತಿ ಸಾಪೇಕ್ಖತಾಯ ನ ಹೋತಿ। ಫಲಾನಂ ತಿತ್ತೋ, ಫಲಾನ+ಮಾಸಿತೋ, ಫಲಾನಂ ಸುಹಿತೋ। "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಉಚ್ಚಂ ಗೇಹಂ"ತಿ ಸಾಪೇಕ್ಖತಾಯ ನ ಹೋತಿ। "ರಞ್ಞೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಕಸ್ಸ ಧನಂ"ತಿ ಧನಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಛಟ್ಠೀತಿ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಕೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧಾಭಾವಾ ನ ಹೋತಿ। "ರಞ್ಞೋ ಗೋ ಚ ಅಸ್ಸೋ ಚ ಪುರಿಸೋ ಚಾ"ತಿ ಭಿನ್ನತ್ಥತಾಯ ವಾಕ್ಯಮೇವ। ರಞ್ಞೋ ಗವಸ್ಸಪುರಿಸಾ ರಾಜಗವಸ್ಸಪುರಿಸಾತಿ ವುತ್ತಿ ಹೋತೇವ, ಏಕತ್ಥೀಭಾವಾ। ಸಮ್ಬನ್ಧೀಸದ್ದಾನಂ ಪನ ನಿಚ್ಚಸಾಪೇಕ್ಖತ್ತೇಪಿ ಗಮಕತ್ತಾ ಸಮಾಸೋ, ಗಮಕತ್ತಮ್ಹಿ ಹಿ ಸಮಾಸಸ್ಸ ನಿಬನ್ಧನಂ, ಯಥಾ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಗುರುಕುಲಂ, ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋತಿಆದಿ।

ಸತ್ತಮೀತಪ್ಪುರಿಸೋ ರೂಪೇ ಸಞ್ಞಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಏವಂ ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ, ಸಂಸಾರದುಕ್ಖಂ। ಚಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಧಮ್ಮೇ ರತೋ ಧಮ್ಮರತೋ, ಧಮ್ಮಾಭಿರತಿ, ಧಮ್ಮರುಚಿ, ಧಮ್ಮಗಾರವೋ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿರುತ್ತಿ ಧಮ್ಮನಿರುತ್ತಿ, ದಾನಾಧಿಮುತ್ತಿ, ಭವನ್ತರಕತಂ। ದಸ್ಸನೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ದಸ್ಸನಸ್ಸಾದೋ। ಅರಞ್ಞೇ ವಾಸೋ ಅರಞ್ಞವಾಸೋ, ವಿಕಾಲಭೋಜನಂ, ಕಾಲವಸ್ಸಂ, ವನಪುಪ್ಫಂ, ವನಮಹಿಸೋ, ಗಾಮಸೂಕರೋ, ಸಮುದ್ದಮಚ್ಛಾ, ಆವಾಟಕಚ್ಛಪೋ, ಆವಾಟಮಣ್ಡೂಕೋ, ಕೂಪಮಣ್ಡೂಕೋ, ತಿತ್ಥನಾವಾ। ಇತ್ಥೀಸು ಧುತ್ತೋ ಇತ್ಥಿಧುತ್ತೋ, ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ। ಛಾಯಾಯಂ ಸುಕ್ಖೋ ಛಾಯಾಸುಕ್ಖೋ, ಅಙ್ಗಾರಪಕ್ಕಂ, ಚಾರಕವನೋ। ಕ್ವಚಿ ವುತ್ತಿಯೇವ, ವನೇ ಚರತೀತಿ ವನಚರಕೋ, ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಸಯನ್ತೀತಿ ಕುಚ್ಛಿಸಯಾ, ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಥಲಟ್ಠೋ, ಜಲಟ್ಠೋ, ಪಬ್ಬತಟ್ಠೋ, ಮಗ್ಗಟ್ಠೋ। ಪಙ್ಕೇ ಜಾತಂ ಪಙ್ಕಜಂ, ಸರೋರುಹ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ। ಇಧ ನ ಹೋತಿ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ।

೧೧. ವಿಸೇಸನ+ಮೇಕತ್ಥೇನ

ವಿಸೇಸನಂ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತಂ ವಿಸೇಸ್ಸೇನ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇನ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣೇನಸಹೇ+ಕತ್ಥಂ ಹೋತಿ।

ಸಮಾನತ್ಥೇ ಪದೇ ಯತ್ಥ, ಭೇದ್ಯಭೇದಕವಾಚಕೇ।
ವಿಸೇಸನಸಮಾಸೋ+ಯಂ, ವಿಸೇಸ್ಸತ್ಥಪಧಾನತೋ॥

ವಿಸೇಸ್ಸಗತ+ಮೇವ+ತ್ರ, ಲಿಙ್ಗ+ಮೇತಂ ಪರಂ ತತೋ।
ಕಮ್ಮಧಾರಯ+ಮಿಚ್ಚೇ+ಸ, ಸಮಾಸೋ+ಞ್ಞೇಹಿ ಸಞ್ಞಿತೋ॥

ಸುತ್ತೇ ವಿಸೇಸ್ಸೇನಾತಿ ಅವುತ್ತೇಪಿ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧೀಸದ್ದತ್ತಾ ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಲಬ್ಭಮಾನಆಕಡ್ಢಿತಸದ್ದಂ ಪತಿ "ವಿಸೇಸ್ಸೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ವುತ್ತಞ್ಚ -

ಸಾಮಞ್ಞವತ್ಥು ಯಾ ವತ್ಥ+ನ್ತರತೋ ತು ವಿಸೇಸಿಯ।
ಏಕಪ್ಪಕಾರೇ ಠಪನಾ, ವಿಸೇಸನ+ಮಿತೀ+ರಿತಂ॥

ಏಕಪ್ಪಕಾರಗಂ ವತ್ಥು, ವಿಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪವುಚ್ಚತಿ।
ಪದಾನಿ ಯಾನಿ ಯಾನೇವ, ಸಮ್ಬನ್ಧ+ಮುಪಯನ್ತಿ+ಹ।
ಗಮ್ಯತೇ ಕಾಮಚಾರೇನ, ವಿಸೇಸನ+ವಿಸೇಸ್ಸತಾತಿ॥

ಏತ್ಥ ಚ ಉಪ್ಪಲದಬ್ಬಂ ರತ್ತುಪ್ಪಲಾದಿತೋ ವಿಸೇಸಯತೀತಿ ನೀಲಸದ್ದೋ ವಿಸೇಸನಂ। ತೇನ ವಿಸೇಸಿಯತೀತಿ ಉಪ್ಪಲಸದ್ದೋ ವಿಸೇಸ್ಸಂ। ಅಪಿ ಚ ಭಮರ+ಙ್ಗಾರಾದಿಸಾಮಞ್ಞಾ ನೀಲತ್ಥತೋ ವಿಸೇಸಿಯತೀತಿ ನೀಲಂ ವಿಸೇಸ್ಸಂ। ನ ವತ್ಥಾದೀನಂ, ಉಪ್ಪಲಸ್ಸೇವಾತಿ ವಿಸೇಸನತೋ ಉಪ್ಪಲಂ ವಿಸೇಸನಂತಿ ಕಾಮಚಾರೇನೇತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಪಿ ಚ -

ಪರಿತೋ ಅಯನ್ಯ+ನೇನ+ತ್ಥೋ, ಪರಿಯಾಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
ಗೋವಾಚಾತಿ ಪವುತ್ತೇ ತು, ವಾಚತ್ಥೋ ತು ವಿಸೇಸನಂ॥

ವಿಸೇಸ್ಸೇ ದಿಸ್ಸಮಾನಾ ಯಾ, ಲಿಙ್ಗ+ಸಂಖ್ಯಾ+ವಿಭತ್ತಿಯೋ।
ತುಲ್ಯಾಧಿಕರಣೇ ಭಿಯ್ಯೋ, ಕತ್ತಬ್ಬಾ ತಾ ವಿಸೇಸನೇತಿ -

ವುತ್ತತ್ತಾ ಮಹನ್ತೋ+ಚ್ಚಾದೀಸು ಸಮಾನಲಿಙ್ಗಾದಯೋ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಭಿಯ್ಯೋತಿ ಕಿಂ, ದೇವಾ ಪಮಾಣಂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸೋ ಚ ಛಬ್ಬಿಧೋ ವಿಸೇಸನಪುಬ್ಬಪದೋ, ವಿಸೇಸನುತ್ತರಪದೋ, ವಿಸೇಸನೋಭಯಪದೋ, ಉಪಮಾನುತ್ತರಪದೋ, ಸಮ್ಭಾವನಾಪುಬ್ಬಪದೋ, ಅವಧಾರಣಪುಬ್ಬಪದೋತಿ।

ತತ್ಥ ವಿಸೇಸನಪುಬ್ಬಪದೇ ತಾವ-ಮಹನ್ತೋ ಚ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಚಾತಿ ವಾಕ್ಯೇ ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತೇನ ಸಮಾಸೋ। "ಟ ನ್ತ+ನ್ತೂನಂ"ತಿ ನ್ತಸ್ಸ ಟಾದೇಸೇ ದೀಘೋ ಹೋತಿ, ಮಹಾಪುರಿಸೋ, ಮಹಾಪುರಿಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ವಾಕ್ಯೇ ತುಲ್ಯಾಧಿಕರಣಭಾವ ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಚ+ತ-ಸದ್ದಪಯೋಗೋ। ವುತ್ತಿಯನ್ತು ಸಮಾಸೇನೇವ ತಪ್ಪಕಾಸನತೋ ನ ತಪ್ಪಯೋಗೋ। ಏವ+ಮಞ್ಞತ್ರಾಪಿ ವುತ್ತತ್ಥಾನ+ಮಪ್ಪಯೋಗೋ। ಏವಂ ಮಹಾವೀರೋ, ಮಹಾಮುನಿ। ಮಹನ್ತಞ್ಚ ತಂ ಬಲಞ್ಚಾತಿ ಮಹಾಬಲಂ, ಮಹಬ್ಭಯಂ। ಸನ್ತೋ ಚ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಚಾತಿ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ। ತಥಾ ಪುಬ್ಬಪುರಿಸೋ, ಅಪರಪುರಿಸೋ, ಪಠಮಪುರಿಸೋ, ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸೋ, ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ, ಪರಪುರಿಸೋ, ಸೇತಹತ್ಥೀ, ಕಣ್ಹಸಪ್ಪೋ, ನೀಲುಪ್ಪಲಂ, ರತ್ತುಪ್ಪಲಂ, ಲೋಹಿತಚನ್ದನಂ। ಕ್ವಚಿ ನ ಹೋತಿ, ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾನೀಪುತ್ತೋ, ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ। ಪುಮಾ ಚ ಸೋ ಕೋಕಿಲೋ ಚಾತಿ ಪುಙ್ಕೋಕಿಲೋ, ಉತ್ತರಪದೇ ಪುಮಸ್ಸ ಪುಂ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಪುನ್ನಾಗೋ।

ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಸಾ ಕಞ್ಞಾ ಚಾತಿ ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಾ।

೬೭. ಇತ್ಥಿಯಂ ಭಾಸಿತಪುಮಿ+ತ್ಥಿ ಪುಮೇವೇ+ಕತ್ಥೇತಿ

ಭಾಸಿತಪುಮಾ ಇತ್ಥೀ ಪುಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಪುಮ್ಭಾವಾ ಇತ್ಥಿಪಚ್ಚಯಾನಂ ನಿವತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಏವಂ ರತ್ತಲತಾ, ದುತಿಯಭಿಕ್ಖಾ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಚ ಸಾ ದಾರಿಕಾ ಚಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಾರಿಕಾ, ನಾಗಮಾಣವಿಕಾ। ಇತ್ಥಿಯನ್ತಿ ಕಿಂ, ಕುಮಾರಿರತನಂ, ಸಮಣಿಪದುಮಂ। ಭಾಸಿತಪುಮಾತಿ ಕಿಂ, ಗಙ್ಗಾನದೀ, ತಣ್ಹಾನದೀ , ಪಥವೀಧಾತು। ಪುರತ್ಥಿಮೋ ಚ ಸೋ ಕಾಯೋ ಚಾತಿ ಪುರತ್ಥಿಮಕಾಯೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಾಯೇಕದೇಸೇ ಕಾಯಸದ್ದೋ। ಏವಂ ಪಚ್ಛಿಮಕಾಯೋ, ಉಪರಿಮಕಾಯೋ, ಹೇಟ್ಠಿಮಕಾಯೋ, ಸಬ್ಬಕಾಯೋ, ನವಾವಾಸೋ, ಕತರನಿಕಾಯೋ, ಹೇತುಪಚ್ಚಯೋ। ಜೀವಿತಪ್ಪಧಾನಂ ನವಕಂ ಜೀವಿತನವಕ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ।

ವಿಸೇಸನುತ್ತರಪದೇ ಥೇರಾ+ಚರಿಯ+ಪಣ್ಡಿತಾ ವಿಸೇಸನಂ ಪರಞ್ಚ ಭವತಿ। ಯಥಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚ ಸೋ ಥೇರೋ ಚಾತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ಏವಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋ, ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ, ಬುದ್ಧಘೋಸಾಚರಿಯೋ, ಧಮ್ಮಪಾಲಾಚರಿಯೋ, ಆಚರಿಯಗುತ್ತಿಲೋ ವಾ। ಮಹೋಸಧೋ ಚ ಸೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಚಾತಿ ಮಹೋಸಧಪಣ್ಡಿತೋ, ಏವಂ ವಿಧುರಪಣ್ಡಿತೋ।

ವಿಸೇಸನೋಭಯಪದೇ ಯಥಾ-ಸೀತಞ್ಚ ತಂ ಉಣ್ಹಞ್ಚಾತಿ ಸೀತುಣ್ಹಂ, ಸಿನಿದ್ಧೋ ಚ ಸೋ ಉಣ್ಹೋ ಚಾತಿ ಸಿನಿದ್ಧುಣ್ಹೋ ಮಾಸೋ। ಖಞ್ಜೋ ಚ ಸೋ ಖುಜ್ಜೋ ಚಾತಿ ಖಞ್ಜಖುಜ್ಜೋ, ಏವಂ ಅನ್ಧಬಧಿರೋ, ಕತಾಕತಂ, ಛಿದ್ದಾವಛಿದ್ದಂ, ಉಚ್ಚಾವಚಂ, ಛಿನ್ನಭಿನ್ನಂ, ಗತಪಚ್ಚಾಗತಂ। ಕ್ವಚಿ ಪುಬ್ಬಕಾಲಸ್ಸಾಪಿ ಪರನಿಪಾತೋ, ವಾಸಿತೋ ಚ ಸೋ ಲಿತ್ತೋ ಚಾತಿ ಲಿತ್ತವಾಸಿತೋ, ಏವಂ ನಗ್ಗಮೂಸಿತೋ, ಸಿತ್ತಸಮ್ಮಟ್ಠೋ, ಭಟ್ಠಲುಞ್ಚಿತೋ।

ಉಪಮನುತ್ತರಪದೇ ಉಪಮಾನಭೂತಂ ವಿಸೇಸನಂ ಪರಂ ಭವತಿ, ಯಥಾ ಸೀಹೋತಿ ವುತ್ತೇ ಉಪಚರಿತಾ+ನುಪಚರಿತಸೀಹಾನಂ ಸಾಮಞ್ಞಪ್ಪತೀತಿಯಂ ಮುನಿಸದ್ದೋ ವಿಸೇಸೇತಿ। ಏತ್ಥ ಚ -

ಉಪಮಾನೋ+ಪಮೇಯ್ಯಾನಂ, ಸಧಮ್ಮತ್ತಂ ಸಿಯೋ+ಪಮಾ।

ಸಾ ಚ ವತ್ಥು+ವಣ್ಣ+ಆಕಾರಾನಂ ಸಾಮ್ಯೇನ ಹೋತಿ। ಸೀಹೋವ ಸೀಹೋ, ಮುನಿ ಚ ಸೋ ಸೀಹೋ ಚಾತಿ ಮುನಿಸೀಹೋ, ಮುನಿವಸಭೋ, ಮುನಿಪುಙ್ಗವೋ , ಬುದ್ಧನಾಗೋ, ಬುದ್ಧಾದಿಚ್ಚೋ। ರಂಸೀ ವಿಯ ರಂಸೀ, ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚ ಸೋ ರಂಸೀ ಚಾತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮರಂಸೀ, ಏವಂ ವಿನಯಸಾಗರೋ। ಪುಣ್ಡರಿಕಮಿವ ಪುಣ್ಡರಿಕೋ, ಸಮಣೋ ಚ ಸೋ ಪುಣ್ಡರಿಕೋ ಚಾತಿ ಸಮಣಪುಣ್ಡರಿಕೋ, ಸಮಣಪದುಮೋ। ಚನ್ದೋ ವಿಯ ಚನ್ದೋ, ಮುಖಞ್ಚ ತಂ ಚನ್ದೋ ಚಾತಿ ಮುಖಚನ್ದೋ, ಮುಖಪದುಮಂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸಮ್ಭಾವನಾಪುಬ್ಬಪದೇ ಯಥಾ-ಧಮ್ಮೋತಿ ಬುದ್ಧಿ ಧಮ್ಮಬುದ್ಧಿ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತೋ, ಧಮ್ಮಸಮ್ಮತೋ, ಪಾಣಸಞ್ಞಿತಾ, ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಧಾತುಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಅತ್ತದಿಟ್ಠಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಅವಧಾರಣಪುಬ್ಬಪದೇ ಯಥಾ-ಗುಣೋ ಏವ ಧನಂ ಗುಣಧನಂ, ಏವಂ ಸದ್ಧಾಧನಂ, ಸೀಲಧನಂ, ಪಞ್ಞಾರತನಂ, ಚಕ್ಖು ಏವ ಇನ್ದ್ರಿಯಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಏವಂ ಚಕ್ಖಾಯತನಂ, ಚಕ್ಖುಧಾತು, ಚಕ್ಖುದ್ವಾರಂ, ರೂಪಾರಮ್ಮಣ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ।

ವಿಸೇಸನ+ವಿಸೇಸ್ಸೇಹಿ, ಕ್ರಿಯಾಯ ಚ ಸಹೇ+ರಿತೋ।
ತೇಸಂ ಭಾವಂ ವಿವೇಚೇತಾ, ನಿಪಾತೋ ಬ್ಯವಚ್ಛಿನ್ದತಿ॥

ಅಯೋಗ+ಮಞ್ಞಯೋಗಞ್ಚ, ಅಚ್ಚನ್ತಾಯೋಗ+ಮೇವಿ+ತಿ।
ವಿವಕ್ಖಾತೋ ಪಯುತ್ತೋಪಿ, ಏವತ್ಥೋ ಞಾಯತೇ ಯತೋ॥

ಬ್ಯವಚ್ಛೇದಫಲಂ ವಾಕ್ಯಂ, ತತೋ ಚಿತ್ತೋ ಧನುದ್ಧರೋ।
ಪಾತ್ಥೋ ಧನುದ್ಧರೋ ನೀಲು+ಪ್ಪಲ+ಮತ್ಥೀತಿ ತಂ ಯಥಾ॥

ಏತ್ಥ ನಿಪಾತೋತಿ ಏವ-ಇತಿನಿಪಾತೋ, ಅಪ್ಪಯುತ್ತೋಪಿ ಏವಸದ್ದೋ ಏವಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ - "ಚಿತ್ತೋ ಧನುದ್ಧರೋ ಏವಾ"ತಿ ವಿಸೇಸನೇನ ಯುತ್ತೋ ಅಯೋಗವಿವಚ್ಛೇದಕೋ, ಧನುನಾ ಯೋಗೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪನತೋ "ಪಾತ್ಥೋ ಏವ ಧನುದ್ಧರೋ"ತಿ ವಿಸೇಸ್ಸೇನ ಯುತ್ತೋ ಅಞ್ಞಯೋಗವಿವಚ್ಛೇದಕೋ, ಧನುದ್ಧರತ್ತಸ್ಸ ಪಾತ್ಥಸಂಖಾತಅಜ್ಜುನೇ ಏವ ಪತಿಟ್ಠಾಪನತೋ। "ನೀಲುಪ್ಪಲ+ಮತ್ಥೇವಾ"ತಿ ಕ್ರಿಯಾಯ ಯುತ್ತೋ ಅಚ್ಚನ್ತಾಯೋಗವಿವಚ್ಛೇದಕೋ, ನೀಲುಪ್ಪಲಸ್ಸ ಸಬ್ಭಾವೇಯೇವ ಪತಿಟ್ಠಾಪನತೋ।

೨೧. ಸಂಖ್ಯಾದಿ

ಏಕತ್ಥೇ ಸಮಾಹಾರೇ ಸಂಖ್ಯಾದಿ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗಂ ಭವತಿ। ತಯೋ ಲೋಕಾ ಸಮಾಹಟಾ=ಚಿತ್ತೇನ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತಾ, ತಿಣ್ಣಂ ಲೋಕಾನಂ ಸಮಾಹಾರೋತಿ ವಾ ವಾಕ್ಯೇ ವಿಸೇಸನಸಮಾಸೇ ಕತೇ ಇಮಿನಾ ನಪುಂಸಕತ್ತಂ ಭವತಿ। ಸಮಾಹಾರಸ್ಸೇ+ಕತ್ತಾ ಏಕವಚನಮೇವ, ತಿಲೋಕಂ, ಭೋ ತಿಲೋಕ, ತಿಲೋಕಂ, ತಿಲೋಕೇನ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಏವಂ ತಯೋ ದಣ್ಡಾ ತಿದಣ್ಡಂ, ತೀಣಿ ಮಲಾನಿ ಸಮಾಹಟಾನಿ, ತಿಣ್ಣಂ ಮಲಾನಂ ಸಮಾಹಾರೋತಿ ವಾ ತಿಮಲಂ, ತಿಲಕ್ಖಣಂ, ಚತುಸಚ್ಚಂ, ಪಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ಛಟ್ಠಾಯತನಂ, ಸತ್ತಾಹಂ, ಅಟ್ಠಸೀಲಂ, ನವಲೋಕುತ್ತರಂ, ದಸಸೀಲಂ, ಸತಯೋಜನಂ। ದ್ವೇ ರತ್ತಿಯೋ ಸಮಾಹಟಾ ದ್ವಿರತ್ತಂ।

೨೨. ನಞ

ನಞುಚ್ಚೇತಂ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತಂ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇನ ಸಹೇ+ಕತ್ಥಂ ಹೋತಿ। ಞಕಾರೋ "ಟ ನಞಸ್ಸಾ"ತಿ ವಿಸೇಸನತ್ಥೋ 'ಪಾಮನಪುತ್ತಾದೀಸು ನಸ್ಸ ಟೋ ಮಾ ಹೋತೂ'ತಿ। ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, "ಟ ನಞಸ್ಸಾ"ತಿ ನಸ್ಸ ಟಾದೇಸೋ। ಞ-ಕಾರೋ ಏತ್ಥೇವ ವಿಸೇಸನತ್ಥೋ।

ನ-ನಿಸೇಧೋ ಸತೋ ಯುತ್ತೋ, ದೇಸಾದಿನಿಯಮಂ ವಿನಾ।
ಅಸತೋ ವಾ+ಫಲೋ ತಸ್ಮಾ, ಕಥ+ಮಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿಚೇ॥

ನಿಸೇಧತ್ಥಾನುವಾದೇನ, ಪಟಿಸೇಧವಿಧಿ ಕ್ವಚಿ।
ಪರಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣತ್ತಾ+ಖ್ಯಾಪನಾಯೋ+ಪಪಜ್ಜತೇ॥

ದುವಿಧೋ ಚ+ಸ್ಸ ನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಪಸಜ್ಜಪಟಿಸೇಧ+ಪರಿಯುದಾಸವಸೇನ। ತತ್ಥ ಯೋ "ಅಸೂರಿಕಪಸ್ಸಾ ರಾಜದಾರಾ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಉತ್ತರಪದತ್ಥಸ್ಸ ಸಬ್ಬದಾ ಅಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ, ಸೋ ಪಸಜ್ಜಪಟಿಸೇಧವಾಚೀ ನಾಮ। ಯೋ ಪನ "ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ+ಮಾನಯಾ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಉತ್ತರಪದತ್ಥಂ ಪರಿಯುದಾಸಿತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಂಸದಿಸೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಕಾರಿಯಂ ಪಟಿಪಾದಯತಿ, ಸೋ ಪರಿಯುದಾಸವಾಚೀ ನಾಮ। ವುತ್ತಞ್ಚ -

ಪಸಜ್ಜಪಟಿಸೇಧಸ್ಸ, ಲಕ್ಖಣಂ ವತ್ಥುನತ್ಥಿತಾ।
ವತ್ಥುತೋ+ಞ್ಞತ್ರ ಯಾ ವುತ್ತಿ, ಪರಿಯುದಾಸಲಕ್ಖಣಂ॥

ಯತ್ರ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೀಸು, ವತ್ಥುಂ ಪರಿಯುದಸ್ಸತಿ।
ತಕ್ರಿಯಾಯುತ್ತರಾಜಾದಿಂ, ವದೇ ಸೋ ಪರಿಯುದಾಸಕೋ॥

ಪಸಜ್ಜಪಟಿಸೇಧೋ ತು, ವತ್ಥನ್ತರ+ಮನಾದಿಯ।
ಕಿಞ್ಚಿವತ್ಥುನಿಸೇಧಸ್ಸ, ಪಸಜ್ಜೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ ಸೋ॥

ತದಞ್ಞೋ ಚ ತಂವಿರುದ್ಧೋ,
ತದಭಾವೋ ಚ ನಞ್ಞತ್ಥೋ॥

ತದಞ್ಞತ್ಥೇ - ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣತೋ ಅಞ್ಞೋ ತಂಸದಿಸೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಅಮನುಸ್ಸೋ, ಅಸ್ಸಮಣೋ, ನ ಬ್ಯಾಕತಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾ ಧಮ್ಮಾ। ತಬ್ಬಿರುದ್ಧತ್ಥೇ-ನ ಕುಸಲಾ ಅಕುಸಲಾ, ಕುಸಲಪಟಿಪಕ್ಖಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಅಲೋಭೋ, ಅಮಿತ್ತೋ, ಅಯಂ ಪರಿಯುದಾಸನಯೋ। ತದಭಾವೇ-ನ ಕತ್ವಾ ಅಕತ್ವಾ, ಅಕಾತುನ ಪುಞ್ಞಂ, ಅಕರೋನ್ತೋ, ಅಭಾವೋ ಭವತಿ। ಅಯಂ ಪಸಜ್ಜಪಟಿಸೇಧನಯೋ।

ಏತ್ಥ ಚ ಉಭೋಸು ಪರಿಯುದಾಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಞ್ಞೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಖತ್ತಿಯಾದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸದಿಸೋವ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ವುತ್ತೇ ಪತೀಯತೇ। ಇತರಸ್ಮಿಂ ಪನ ಪಕ್ಖೇ ಕೇನಚಿ ಸಂಸಯನಿಮಿತ್ತೇನ ಖತ್ತಿಯಾದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ವುತ್ತಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣನಿವುತ್ತಿ ಕರೀಯತಿ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ+ಯಂ ನ ಭವತಿ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ತಜ್ಝಾಸಿತೋ ನ ಭವತೀತ್ಯತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಸದಿಸತ್ತಂ ವಿನಾ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಾಸಮ್ಭವಾ ಪಯೋಗಸಾಮತ್ಥಿಯಾ ಚ ಸದಿಸಪಟಿಪತ್ತಿ, ತಗ್ಗತಾ ಚ ಲಿಙ್ಗ+ಸಙ್ಖ್ಯಾ ಭವನ್ತಿ। ಅತೋಯೇವ ಉಚ್ಚತೇ "ನಞ್ಞಿವಯುತ್ತ+ಮಞ್ಞಸದಿಸಾಧಿಕರಣೇ, ಕಥಾ ಹಿ ಅತ್ಥಸಮ್ಪಚ್ಚಯೋ"ತಿ।

೭೫. ಅನ ಸರೇತಿ

ನಞಸದ್ದಸ್ಸ ಸರೇ ಅನ, ನ ಅಸ್ಸೋ ಅನಸ್ಸೋ, ನ ಅರಿಯೋ ಅನರಿಯೋ। ಏವಂ ಅನಿಸ್ಸರೋ, ಅನಿಟ್ಠೋ, ಅನಾಸವೋ। ನ ಆದಾಯ ಅನಾದಾಯ, ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಅಯುತ್ತತ್ಥೇಹಿ ಕೇಹಿಚಿ ಹೋತಿ। ಪುನ ನ ಗೀಯನ್ತೀತಿ ಅಪುನಗೇಯ್ಯಾ ಗಾಥಾ, ಅನೋಕಾಸಂ ಕಾರೇತ್ವಾ, ಅಮೂಲಾಮೂಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅಚನ್ದಮುಲ್ಲೋಕಿಕಾನಿ ಮುಖಾನಿ, ಅಸದ್ಧಭೋಜೀ, ಅಲವಣಭೋಜೀ।

೧೩. ಕುಪಾದಯೋ ನಿಚ್ಚ+ಮಸ್ಯಾದಿವಿಧಿಮ್ಹಿ

ಕುಸದ್ದೋ ಪಾದಯೋ ಚ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇನ ಸಹೇ+ಕತ್ಥಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಂ ಸ್ಯಾದಿವಿಧಿವಿಸಯತೋ+ಞ್ಞತ್ಥ। ಏತ್ಥ ಅಬ್ಯಭಿಚಾರಿಪಾದಿಸಹಚರಣತ್ಥೇನ ಕುಇತಿ ನಿಪಾತೋವ, ನ ಪಥವೀವಾಚಕೋ ಕುಸದ್ದೋ। ಸ್ಯಾದಿವಿಧಿವಿಸಯೋ ನಾಮ "ಲಕ್ಖಣಿತ್ಥಮ್ಭೂತಾ" ದಿನಾ ಪತಿಆದೀನಂ ವಿಸಯೇ ಕತದುತಿಯಾ, ತಞ್ಚ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸನ್ತಿ ಅಸಂಖ್ಯಸಮಾಸ+ಮಿವ ಮಾ ಹೋತೂತಿ "ಅಸ್ಯಾದಿವಿಧಿಮ್ಹೀ"ತಿ ನಿಸೇಧೋ। ಕುಚ್ಛಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕುಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ನಿಚ್ಚಸಮಾಸತ್ತಾ ಅಸಪದೇನ ವಿಗ್ಗಹೋ।

೧೦೭. ಸರೇ ಕದ ಕುಸ್ಸು+ತ್ತರತ್ಥೇ

ಕುಸ್ಸು+ತ್ತರತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ಸರಾದೋ ಉತ್ತರಪದೇ ಕದಾದೇಸೋ ಹೋತಿ। ಈಸಕಂ ಉಣ್ಹಂ ಕದುಣ್ಹಂ, ಕುಚ್ಛಿತಂ ಅನ್ನಂ ಕದನ್ನಂ, ಕದಸನಂ। ಸರೇತಿ ಕಿಂ, ಕುಪುತ್ತಾ, ಕುದಾರಾ, ಕುದಾಸಾ, ಕುದಿಟ್ಠಿ।

೧೦೮. ಕಾ+ಪ್ಪತ್ಥೇ

ಅಪ್ಪತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ಕುಸ್ಸ ಕಾ ಹೋತು+ತ್ತರಪದೇ। ಅಪ್ಪಕಂ ಲವಣಂ ಕಾಲವಣಂ। ಏವಂ ಕಾಪುಪ್ಫಂ।

೧೦೯. ಪುರಿಸೇ ವಾತಿ

ಕುಸ್ಸ ಕಾ ವಾ। ಕುಚ್ಛಿತೋ ಪುರಿಸೋ ಕಾಪುರಿಸೋ, ಕುಪುರಿಸೋ ವಾ। ಪಕಟ್ಠೋ ನಾಯಕೋ ಪನಾಯಕೋ, ಪಧಾನಂ ವಚನಂ ಪಾವಚನಂ ಭುಸಂ ವದ್ಧಂ ಪವದ್ಧಂ ಸರೀರಂ, ಸಮಂ ಸಮ್ಮಾ ವಾ ಆಧಾನಂ ಸಮಾಧಾನಂ, ವಿವಿಧಾ ಮತಿ ವಿಮತಿ, ವಿವಿಧೋ ವಿಸಿಟ್ಠೋ ವಾ ಕಪ್ಪೋ ವಿಕಪ್ಪೋ, ಅಧಿಕೋ ದೇವೋ ಅತಿದೇವೋ, ಏವಂ ಅಧಿದೇವೋ, ಅಧಿಸೀಲಂ। ಸುನ್ದರೋ ಗನ್ಧೋ ಸುಗನ್ಧೋ, ಕಚ್ಛಿತೋ ಗನ್ಧೋ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ, ಸುಟ್ಠು ಕತಂ ಸುಕತಂ, ದುಟ್ಠು ಕತಂ ದುಕ್ಕತಂ ಅಭಿ ಸಿಞ್ಚನಂ ಅಭಿಸೇಕೋತಿ ಸನನ್ತೋ, ಅತಿಸಯೇನ ಕತ್ವಾ, ಕತಂ ಪಕರಿತ್ವಾ, ಪಕತಂ, ಅತಿಸಯೇನ ಥುತಂ ಅತಿತ್ಥುತಂ, ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಥುತಂ ಅತಿತ್ಥುತಂ, ಈಸಂ ಕಳಾರೋ ಆಕಳಾರೋ, ಸುಟ್ಠು ಬದ್ಧೋ ಆಬದ್ಧೋ।

ಪಾದಯೋ ಗತಾದ್ಯತ್ಥೇ ಪಠಮಾಯ

ಪಗತೋ ಆಚರಿಯೋ ಪಾಚರಿಯೋ, ಏವಂ ಪನ್ತೇವಾಸೀ।

ಅಚ್ಚಾದಯೋ ಕನ್ತಾದ್ಯತ್ಥೇ ದುತಿಯಾಯ

ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಮಞ್ಚಂ ಅತಿಮಞ್ಚೋ। ಅತಿಮಾಲೋ, "ಘಪಸ್ಸ+ನ್ತಸ್ಸಾ+ಪ್ಪಧಾನಸ್ಸಾ"ತಿ ಮಾಲಾಸದ್ದೇ ಘಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ ಘಪಾನಂ ರಸ್ಸೋ।

ಅವಾದಯೋ ಕುಟ್ಠಾದ್ಯತ್ಥೇ ತತಿಯಾಯ

ಅವಕುಟ್ಠಂ ಕೋಕಿಲಾಯ ವನಂ ಅವಕೋಕಿಲಂ, ಅವಮಯೂರಂ। ಅವಕುಟ್ಠನ್ತಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ।

ಪರಿಯಾದಯೋ ಗಿಲಾನಾದ್ಯತ್ಥೇ ಚತುತ್ಥಿಯಾ

ಪರಿಗಿಲಾನೋ+ಜ್ಝೇನಾಯ ಪರಿಯಜ್ಝೇನೋ।

ನ್ಯಾದಯೋ ಕನ್ತಾದ್ಯತ್ಥೇ ಪಞ್ಚಮಿಯಾ

ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಾ ನಿಕ್ಕೋಸಮ್ಬಿ। ಅಸ್ಯಾದಿವಿಧಿಮ್ಹೀತಿ ಕಿಂ, ರುಕ್ಖಂ ಪತಿ ವಿಜ್ಜೋತತೇ।

೧೪. ಚೀ ಕ್ರಿಯತ್ಥೇಹಿ

ಚೀಪಚ್ಚಯನ್ತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥೇಹಿ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತೇಹಿ ಸಹೇ+ಕತ್ಥೋ ಹೋತಿ। ಅಮಲೀನಂ ಮಲೀನಂ ಕರಿತ್ವಾತಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ "ಅಭೂತತಬ್ಭಾವೇ ಕರಾ+ಸ+ಭೂಯೋಗೇ ವಿಕಾರಾಚೀ"ತಿ ಚೀಪಚ್ಚಯೇಕತೇ ಇಮಿನಾ ಸಮಾಸೋ। ಏತ್ಥ ಚ-ಕಾರೋ "ಚೀ ಕ್ರಿಯತ್ಥೇಹೀ"ತಿ ವಿಸೇಸನತ್ಥೋ। "ಪ್ಯೋ ವಾ ತ್ವಾಸ್ಸ ಸಮಾಸೇ"ತಿ ಪ್ಯ ಹೋತಿ, ಪ-ಕಾರೋ "ಪ್ಯೇ ಸಿಸ್ಸಾ"ತಿ ವಿಸೇಸನತ್ಥೋ। ಮಲಿನೀಕರಿಯ।

೧೫. ಭೂಸನಾ+ದರಾ+ನಾದರೇಸ್ವ+ಲಂ+ಸಾ+ಸಾತಿ

ಭೂಸನಾದೀಸ್ವ+ತ್ಥೇಸ್ವ+ಲ+ಮಾದಯೋ ಸದ್ದಾ ಏಕತ್ಥಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಲಂ ಕರಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕರಿತ್ವಾ ಅಸಕ್ಕರಿತ್ವಾತಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಸಮಾಸೇ ಕತೇ ಪ್ಯೇ ಚ "ಸಾ ಸಾಧಿಕರಾ ಚ ಚರಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಚಾದೇಸೋ ಪರರೂಪಞ್ಚ। ಅಲಂಕರಿಯ, ಸಕ್ಕಚ್ಚ, ಅಸಕ್ಕಚ್ಚ।

೧೬. ಅಞ್ಞೇಚಾ+ತಿ ಸುತ್ತೇನ ಸಮಾಸೇ ಕತೇ... ಏತ್ಥ ಯಥಾ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಾತಿ ವುತ್ತೇ ಪಕರಣತೋ ಅಗ್ಗಲ+ಮಿತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ಏವ+ಮಿಧಾಪಿ ನಿಪಾತಪಭಾವೇ ಅಞ್ಞೇ ಚಾತಿ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಚೇ+ತಿ ಆಗಮಾನುಸಾರೇನ ಲಬ್ಭಮಾನವಿಭತ್ಯನ್ತಪಟಿರೂಪನಿಪಾತಾವ ವಿಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಅಗ್ಗತೋ ಭವಿತ್ವಾ ಪುರೋಭುಯ್ಯ, ಅನ್ತರಹಿತೋ ಹುತ್ವಾ ತಿರೋಭೂಯ, ಅನ್ತರಧಾನಂ ಕತ್ವಾ ತಿರೋಕರಿಯ, ಉರಸಿ ಕತ್ವಾ ಉರಸಿಕರಿಯ, ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿಕರಿಯ, ಮಜ್ಝೇ ಕತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇಕರಿಯ, ತುಣ್ಹೀ ಭವಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಭೂಯ।

೧೭. ವಾ+ನೇಕ+ಞ್ಞತ್ಥೇ

ಅನೇಕಂ ಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥೇ ಏಕತ್ಥಂ ವಾ ಹೋತಿ।

ಪದನ್ತರಸ್ಸ ಯಸ್ಸ+ತ್ಥೋ, ಪಧಾನಂ ಲಿಙ್ಗ+ಮಸ್ಸ ಚ।
ಸಮಾಸೋ ಸೋ+ಯ+ಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ಬಹುಬ್ಬೀಹಿಪರವ್ಹಯೋ॥

ಸೋ ಚ ನವವಿಧೋ ದ್ವಿಪದೋ, ಭಿನ್ನಾಧಿಕರಣೋ, ತಿಪದೋ, ನ-ನಿಪಾತಪುಬ್ಬಪದೋ, ಸಹಪುಬ್ಬಪದೋ, ಉಪಮಾನಪುಬ್ಬಪದೋ, ಸಙ್ಖ್ಯೋಭಯಪದೋ, ದಿಸನ್ತರಾಲತ್ಥೋ, ಬ್ಯತಿಹಾರಲಕ್ಖಣೋ ಚಾತಿ।

೧. ತತ್ಥ ದ್ವಿಪದೋ ತುಲ್ಯಾಧಿಕರಣೋ ಕಮ್ಮಾದೀಸು ಛಸು ವಿಭತ್ಯತ್ಥೇಸು ಭವತಿ।

(ಕ) ತತ್ಥ ದುತಿಯತ್ಥೇ ತಾವ-ಆಗತಾ ಸಮಣಾ ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾರಾಮನ್ತಿ ಆಗತಸಮಣೋ ಸಙ್ಘಾರಾಮೋ। ಸೋ ಚ ದುವಿಧೋ ತಗ್ಗುಣಾ+ತಗ್ಗುಣವಸೇನ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ -

ತಗ್ಗುಣೋ+ತಗ್ಗುಣೋ ಚೇ+ತಿ,
ಸೋ ಸಮಾಸೋ ದ್ವಿಧಾ ಮತೋ॥

ತಂ ಯಥಾ 'ನೀಯತಂ ಲಮ್ಬ-
ಕಣ್ಣೋ+' 'ಯಂ ದಿಟ್ಠಸಾಗರೋ'॥

ತೇಸು ಯತ್ಥ ವಿಸೇಸನಭೂತೋ ಅತ್ಥೋ ಅಞ್ಞಪದತ್ಥಗ್ಗಹಣೇನ ಗಯ್ಹತಿ, ಸೋ ತಗ್ಗುಣಸಂವಿಞ್ಞಾಣೋ, ಯಥಾ 'ಲಮ್ಬಕಣ್ಣ+ಮಾನಯಾ'ತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ನ ಗಯ್ಹತಿ, ಸೋ ಅತಗ್ಗುಣಸಂವಿಞ್ಞಾಣೋ, ಯಥಾ 'ಬಹುಧನ+ಮಾನಯಾ'ತಿ।

ಇಧ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬನಿಪಾತೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಆಗತಸದ್ದೋ ಚ ಸಮಣಸದ್ದೋ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥೇ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ದುತಿಯಾವಿಭತ್ಯತ್ಥಭೂತೇ ಸಙ್ಘಾರಾಮಸಙ್ಖಾತೇ ಅಞ್ಞಪದತ್ಥೇ ವತ್ತನ್ತಿ, ತತೋ ಸಮಾಸೇನೇವ ಕಮ್ಮತ್ಥಸ್ಸ ಅಭಿಹಿತತ್ತಾ ಪುನ ದುತಿಯಾ ನ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಆಗತಸಮಣಾ ಸಾವತ್ಥಿ, ಆಗತಸಮಣಂ ಜೇತವನಂ। ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅದ್ಧಿಕಾ ಯಂ ಪಟಿಪನ್ನದ್ಧಿಕೋ ಪಥೋ, ಅಭಿರೂಳ್ಹಾವ, ಣಿಜಾಯಂ ನಾವಂ ಸಾ ಅಭಿರೂಳ್ಹವಾಣಿಜಾ ನಾವಾ।

(ಖ) ತತಿಯತ್ಥೇ-ಜಿತಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಯೇನ ಸೋ ಜಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಏವಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ, ಪತ್ತಧಮ್ಮೋ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ। ವಿಜಿತಾ ಮಾರಾ ಅನೇನಾತಿ ವಿಜಿತಮಾರೋ ಭಗವಾ, ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಧಮ್ಮೋ। ಕರಣತ್ಥೇ-ಛಿನ್ನೋ ರುಕ್ಖೋ ಯೇನ ಸೋ ಛಿನ್ನರುಕ್ಖೋ ಫರಸು।

(ಗ) ಚತುತ್ಥಿಯತ್ಥೇ-ದಿನ್ನೋ ಸುಙ್ಕೋ ಯಸ್ಸ ಸೋ ದಿನ್ನಸುಙ್ಕೋ ರಾಜಾ, ದಿನ್ನಂ ಭೋಜನಂ ಅಸ್ಸಾತಿ ದಿನ್ನಭೋಜನೋ।

(ಫ) ಪಞ್ಚಮಿಯತ್ಥೇ-ನಿಗ್ಗತಾ ಜನಾ ಯಸ್ಮಾ ಸೋ ನಿಗ್ಗತಜನೋ ಗಾಮೋ, ನಿಗ್ಗತೋ ಅಯೋ=ಸುಖಂ ಯಸ್ಮಾತಿ ನಿರಯೋ, ನಿಕ್ಕಿಲೇ- ಸೋ । ಅಪೇತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಮಾತಿ ಅಪೇತವಿಞ್ಞಾಣೋ ಮತಕಾಯೋ, ಅಪಗತಭಯಭೇರವೋ ಅರಹಾ।

(ಙ) ಛಟ್ಠಿಯತ್ಥೇ-ಛಿನ್ನಾ ಹತ್ಥಾ ಯಸ್ಸ ಸೋ ಛಿನ್ನಹತ್ಥೋ। ಏವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಖೀಣಾಸವೋ, ವೀತೋ ರಾಗೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ವೀತರಾಗೋ। ದ್ವೇ ಪದಾನಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ದ್ವಿಪದೋ, ದ್ವಿಹತ್ಥೋ ಪಟೋ। ತೇವಿಜ್ಜೋತಿ ಏತ್ಥ ತಿವಿಜ್ಜೋ ಏವಾತಿ ಸಕತ್ಥೇ ಣೋ ವುದ್ಧಿ ಚ। ಚತುಪ್ಪದೋ, ಪಞ್ಚ ಚಕ್ಖೂನಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ಪಞ್ಚಚಕ್ಖು ಭಗವಾ, ಛಳಭಿಞ್ಞೋ, "ಘಪಸ್ಸಾ"ದಿನಾ ರಸ್ಸತ್ತಂ। ನವಙ್ಗಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ। ದಸಬಲೋ, ಅನನ್ತಞಾಣೋ। ತೀಣಿ ದಸ ಪರಿಮಾಣ+ಮೇಸಂತಿ ತಿದಸಾ ದೇವಾ, ಇಧ ಪರಿಮಾಣಸದ್ದಸನ್ನಿಮಾನತೋ ದಸಸದ್ದೋ ಸಙ್ಖ್ಯಾನೇ ವತ್ತತೇ। ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಏತೇಸನ್ತಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ, ಉತ್ತರಪದೇ "ಇಮಸ್ಸಿ+ದಂ ವಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಇದಂ। ಕೋ ಪಭವೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಕಿಂ ಪಭವೋ ಕಾಯೋ। ವಿಗತಂ ಮಲಂ ಅಸ್ಸಾತಿ ವಿಮಲೋ, ಸುನ್ದರೋ ಗನ್ಧೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸುಗನ್ಧಂ ಚನ್ದನಂ, ಏವಂ ಸುಸೀಲೋ, ಸುಮುಖೋ, ಕುಚ್ಛಿತೋ ಗನ್ಧೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಕುಣಪಂ, ದುಮ್ಮುಖೋ, ದುಟ್ಠು ಮನೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ದುಮ್ಮನೋ, ಏವಂ ದುಸ್ಸೀಲೋ। ತಪೋ ಏವ ಧನಂ ಅಸ್ಸಾತಿ ತಪೋಧನೋ। ಖನ್ತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಬಲಂ ಅಸ್ಸಾತಿ ಖನ್ತಿಬಲೋ। ಇನ್ದೋತಿ ನಾಮಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಇನ್ದನಾಮೋ।

ಛನ್ದಜಾತಾದೀಸು ವಿಸೇಸನವಿಸೇಸಿತಬ್ಬಾನಂ ಯಥಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಉಭಯಂ ಪುಬ್ಬಂ ನಿಪತತಿ, ಕಮಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಯೋಜನಾಭಾವಾ। ಜಾತೋ ಛನ್ದೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಜಾತಛನ್ದೋ, ಏವಂ ಛನ್ದಜಾತೋ। ಸಞ್ಜಾತಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸೋ, ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಸಞ್ಜಾತೋ। ಮಾಸಜಾತೋ, ಜಾತಮಾಸೋ। ಛಿನ್ನಹತ್ಥೋ, ಹತ್ಥಛಿನ್ನೋ।

ದೀಘಾಜಙ್ಘಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ದೀಘಜಙ್ಘೋ, ಏತ್ಥ ಪುಮ್ಭಾವೋ, "ಘಪಸ್ಸಾ"ದಿನಾ ರಸ್ಸೋ ಚ। ತಥಾ ಪಹೂತಜಿವ್ಹೋ। ಮಹನ್ತೀ ಪಞ್ಞಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ। "ಇತ್ಥಿಯಂ ಭಾಸಿತಪುಮಿ+ತ್ಥೀ ಪುಮೇ+ವೇ+ಕತ್ಥೇ"ತಿ ವೀಪಚ್ಚಯಾಭಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಟಾದೇಸೋ ರಸ್ಸತ್ತಞ್ಚ। ಇತ್ಥಿಯನ್ತಿ ಕಿಂ, ಖಮಾಧನೋ। ಭಾಸಿತಪುಮಾತಿ ಕಿಂ, ಸದ್ಧಾಧುರೋ। ಪಞ್ಞಾಪಕತಿಕೋ, ಪಞ್ಞಾವಿಸುದ್ಧಿಕೋ, ಏತ್ಥ "ಲ್ತ್ವಿತ್ಥಿಯೂಹಿ ಕೋ"ತಿ ಕೋ। ಗಣ್ಡೀವಧನ್ವಾತಿ ಪಕತನ್ತರೇನ ಸಿದ್ಧಂ।

ನಾನಾ=ಪ್ಪಕಾರಾ ದುಮಾ ನಾನಾದುಮಾ, ನಾನಾದುಮೇಹಿ ಪತಿತಾನಿ ನಾನಾದುಮಪತಿತಾನಿ, ನಾನಾದುಮಪತಿತಾನಿ ಚ ತಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಚೇತಿ ನಾನಾದುಮಪತಿತಪುಪ್ಫಾನಿ, ತೇಹಿ ವಾಸಿತಾ ನಾನಾದುಮಪತಿತಪುಪ್ಫವಾಸಿತಾ, ನಾನಾದುಮಪತಿತಪುಪ್ಫವಾಸಿತಾಸಾನುಯಸ್ಸಸೋ ನಾನಾದುಮಪತಿತಪುಪ್ಫವಾಸಿತಸಾನು ಪಬ್ಬತೋ, ಅಯಂ ವಿಸೇಸನ+ಅಮಾದಿಸಮಾಸಗಬ್ಭೋ ತುಲ್ಯಾಧಿಕರಣಅಞ್ಞಪದತ್ಥೋ।

(ಚ) ಸತ್ತಮ್ಯತ್ಥೇ-ಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಸಸ್ಸಾನಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಸೋ ಸಮ್ಪನ್ನಸಸ್ಸೋ ಜನಪದೋ। ಸುಲಭೋ ಪಿಣ್ಡೋ ಇಮಸ್ಮಿನ್ತಿ ಸುಲಭಪಿಣ್ಡೋ ದೇಸೋ। ಆಕಿಣ್ಣಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಯಸ್ಸಂ ಸಾ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಾ ರಾಜಧಾನೀ। ಬಹವೋ ತಾಪಸಾ ಏತಸ್ಮಿನ್ತಿ ಬಹುತಾಪಸೋ ಅಸ್ಸಮೋ। ಉಪಚಿತಂ ಮಂಸಲೋಹಿತಂ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ಉಪಚಿತಮಂಸಲೋಹಿತಂ ಸರೀರಂ। ಬಹವೋ ಸಾಮಿನೋ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ಬಹುಸಾಮಿಕಂ ನಗರಂ, ಬಹೂ ನದಿಯೋ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ಬಹುನದಿಕೋ, ಈಕಾರನ್ತತ್ತಾ ಕಪಚ್ಚಯೋ। ಏವಂ ಬಹುಜಮ್ಬುಕಂ ವನಂ, ಬಹವೋ ಕತ್ತಾರೋ ಅಸ್ಮಿಂ ಅಸ್ಸ ವಾತಿ ಬಹುಕತ್ತುಕೋ ದೇಸೋ, ಏವಂ ಬಹುಭತ್ತುಕೋ, "ಲ್ತ್ವಿತ್ಥಿಯೂಹಿ ಕೋ"ತಿ ಕೋ।

೧. ಭಿನ್ನಾಧಿಕರಣೋ ಯಥಾ-ಏಕರತ್ತಿಂ ವಾಸೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಏಕರತ್ತಿವಾಸೋ, ಸಮಾನೇನ ಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಾಸೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸಮಾನವಾಸೋ ಪುರಿಸೋ। ಉಭತೋ ಬ್ಯಞ್ಜನ+ಮಸ್ಸಾತಿ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕೋ, ವಿಭತ್ಯಲೋಪೋ "ವಾ+ಞ್ಞತೋ"ತಿ ಕೋ ಚ, ಛತ್ತಂ ಪಾಣಿಮ್ಹಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ಛತ್ತಪಾಣಿ, ಏವಂ ದಣ್ಡಪಾಣಿ, ಸತ್ಥಪಾಣಿ, ವಜಿರಪಾಣಿ, ಖಗ್ಗಹತ್ಥೋ, ಪತ್ತಹತ್ಥೋ, ದಾನೇ ಅಜ್ಝಾಸಯೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋ ದಾನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೋ, ಬುದ್ಧಭತ್ತಿಕೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಗಾರವೋ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೩. ತಿಪದೋ ಯಥಾ-ಪರಕ್ಕಮೇನಾ+ಧಿಗತಾ ಸಮ್ಪದಾ ಯೇಹಿ ತೇ ಪರಕ್ಕಮಾಧಿಗತಸಮ್ಪದಾ ಮಹಾಪುರಿಸಾ। ಏವಂ ಧಮ್ಮಾಧಿಗತಭೋಗಾ। ಓನೀತೋ ಪತ್ತತೋ ಪಾಣಿ ಯೇನ ಸೋ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿ। ಸೀಹಸ್ಸ ಪುಬ್ಬದ್ಧಮಿವ ಕಾಯೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸೀಹಪುಬ್ಬದ್ಧಕಾಯೋ। ಮತ್ತಾ ಬಹವೋ ಮಾತಙ್ಗಾ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ಮತ್ತಬಹುಮಾತಙ್ಗಂ ವನಂ।

೪. ನ-ನಿಪಾತಪುಬ್ಬಪದೋ ಯಥಾ-ನತ್ಥಿ ಏತಸ್ಸ ಸಮೋತಿ ಅಸ್ಸಮೋ, "ಟ ನಞಸ್ಸಾ"ತಿ ನಸ್ಸ ಟೋ। ಏವಂ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ, ಅಪುತ್ತಕೋ, ಅಹೇತುಕೋ, ಕಪಚ್ಚಯೋ, ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ ಞೇಯ್ಯಂ। ನತ್ಥಿ ಸಂವಾಸೋ ಏತೇನಾತಿ ಅಸಂವಾಸೋ, ನ ವಿಜ್ಜತೇ ವುಟ್ಠಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಅವುಟ್ಠಿಕೋ ಜನಪದೋ, ಅಭಿಕ್ಖುಕೋ ವಿಹಾರೋ। ಏವಂ ಅನುತ್ತರೋ "ಅನ ಸರೇ"ತಿ ಅನ, ಏವಂ ಅನನ್ತಂ, ಅನಾಸವೋ।

೫. ಪಠಮಾತ್ಥೇ ಸಹಪುಬ್ಬಪದೋ ಯಥಾ-ಸಹ ಹೇತುನಾ ವತ್ತತಿ ಸೋ ಸಹೇತುಕೋ ಸಹೇತು ವಾ, "ಸಹಸ್ಸ ಸೋ+ಞ್ಞತ್ಥೇ"ತಿ ಸಹಸ್ಸ ಸೋ, ಏವಂ ಸಪ್ಪೀತಿಕಾ, ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ, ಸಕಿಲೇಸೋ, ಸಉಪಾದಾನೋ, ಸಪರಿವಾರೋ ಸಹಪರಿವಾರೋ ವಾ, ಸಹ ಮೂಲೇನ ಉದ್ಧಟೋ ಸಮೂಲುದ್ಧಟೋ ರುಕ್ಖೋ।

೬. ಉಪಮಾನೋಪಮೇಯ್ಯಜೋತಕಇವಯುತ್ತೋ ಉಪಮಾನಪುಬ್ಬಪದೋ ಪಠಮಾಯ ಯಥಾ-ನಿಗ್ರೋಧೋ ಇವ ಪರಿಮಣ್ಡಲೋ ಯೋ ಸೋ ನಿಗ್ರೋಧಪರಿಮಣ್ಡಲೋ। ಸಙ್ಖೋ ವಿಯ ಪಣ್ಡರೋ ಅಯನ್ತಿ ಸಙ್ಖಪಣ್ಡರೋ, ಕಾಕೋ ವಿಯ ಸೂರೋ ಅಯನ್ತಿ ಕಾಕಸೂರೋ। ಚಕ್ಖು ಇವ ಭೂತೋ ಅಯಂ ಪರಮತ್ಥದಸ್ಸನತೋತಿ ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಭಗವಾ। ಏವಂ ಅತ್ಥಭೂತೋ, ಧಮ್ಮಭೂತೋ, ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ, ಅನ್ಧಭೂತೋ। ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಮಿವ ಭೂತಾ ಅಯಂ ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಭೂತಾ ಕುದಿಟ್ಠಿ। ತನ್ತಾಕುಲಮಿವ ಜಾತಾ ಅಯಂತಿ ತನ್ತಾಕುಲಜಾತಾ।

ಛಟ್ಠ್ಯತ್ಥೇ-ಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ವಿಯ ವಣ್ಣೋ ಯಸ್ಸ ಸೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಭಗವಾ, ಮಜ್ಝಪದಲೋಪೋ। ನಾಗಸ್ಸ ಗತಿ ವಿಯ ಗತಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ನಾಗಗತಿ। ಏವಂ ಸೀಹಗತಿ, ನಾಗವಿಕ್ಕಮೋ, ಸೀಹವಿಕ್ಕಮೋ, ಸೀಹಹನು। ಏಣಿಸ್ಸ ವಿಯ ಜಙ್ಘಾ ಅಸ್ಸಾತಿ ಏಣಿಜಙ್ಘೋ। ಬ್ರಹ್ಮನೋ ವಿಯ ಸರೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೋ।

೭. ವಾಸದ್ದತ್ಥೇ ಸಙ್ಖ್ಯಾ ಉಭಯಪದೋ ಯಥಾ-ದ್ವೇ ವಾ ತಯೋ ವಾ ದ್ವತ್ತಿ, ದ್ವತ್ತಯೋ ಚ ತೇ ಪತ್ತಾ ಚೇತಿ ದ್ವತ್ತಿಪತ್ತಾ, "ತಿಸ್ವ"ಇತಿ ತಿಸದ್ದೇ ಪರೇ ದ್ವಿಸ್ಸ ಅತ್ತಂ। ದ್ವೀಹಂ ವಾ ತೀಹಂ ವಾ ದ್ವೀಹತೀಹಂ, ಛ ವಾ ಪಞ್ಚ ವಾ ವಾಚಾ ಛಪ್ಪಞ್ಚವಾಚಾ, ಏವಂ ಸತ್ತಟ್ಠಮಾಸಾ, ಏಕಯೋಜನದ್ವಿಯೋಜನಾನಿ।

೮. ದಿಸನ್ತರಾಲತ್ಥೋ ಯಥಾ-ಪುಬ್ಬಸ್ಸಾ ಚ ದಕ್ಖಿಣಸ್ಸಾ ಚ ದಿಸಾಯ ಯದನ್ತರಾಲಂ ಸಾ ಪುಬ್ಬದಕ್ಖಿಣಾ ವಿದಿಸಾ। ಏತ್ಥ -

೬೯. ಸಬ್ಬಾದಯೋ ವುತ್ತಿಮತ್ತೇತಿ

ಇತ್ಥಿವಾಚಕಾ ಸಬ್ಬಾದಯೋ ವುತ್ತಿಮತ್ತೇ ಪುಮೇವ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಪುಬ್ಬುತ್ತರಾ, ಅಪರದಕ್ಖಿಣಾ, ಪಚ್ಛಿಮುತ್ತರಾ। ಪುಬ್ಬಾ ಚ ಸಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಚೇತಿ ವಾ।

೯. ಬ್ಯತಿಹಾರಲಕ್ಖಣೋ ಯಥಾ - "ತತ್ಥ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇನ ಪಹರಿತ್ವಾ ಯುದ್ಧೇ ಸರೂಪಂ"ತಿ ಸುತ್ತೇನ ಸಮಾಸೇ ಕತೇ ಕೇಸೇಸು ಚ ಕೇಸೇಸು ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಯುದ್ಧಂ ಪವತ್ತಂ ಕೇಸಾಕೇಸೀ, ದಣ್ಡೇಹಿ ಚ ದಣ್ಡೇಹಿ ಚ ಪಹರಿತ್ವಾ ಯುದ್ಧಂ ಪವತ್ತಂ ದಣ್ಡಾದಣ್ಡೀತಿ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಚೀ ವೀತಿಹಾರೇ"ತಿ ಚೀಪಚ್ಚಯೇ "ಚಿಸ್ಮಿಂ"ತಿ ಆಕಾರೋ, ಏವಂ ಮುಟ್ಠಾಮುಟ್ಠೀ।

ಸೋಭಣೋ ಗನ್ಧೋ ಸುಗನ್ಧೋ, ಸೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸುಗನ್ಧೀಹಿ ಅತ್ಥಿಅತ್ಥೇ ಈಪಚ್ಚಯೇನ ಸಿದ್ಧಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಭದ್ದಾಯ ಕಾಪಿಲಾನಿಯಾ ಅಪದಾನೇ “ಪುನೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಸೋಧಯಿತ್ವಾ ಸುಗನ್ಧಿನಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಿಯಂ ಇಕಾರನ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವದೀಪನತ್ಥಂ “ಸುಗನ್ಧಿ ದುಗ್ಗನ್ಧೀತಿ ಪಯೋಗಾ ನ ದಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸುಗನ್ಧಿನಾತಿ ಏಕವಚನೇ ರಸ್ಸೋ।

೧೯. ಚತ್ಥೇ

ಅನೇಕಂಸ್ಯಾದ್ಯನ್ತಂ ಚತ್ಥೇ ಏಕತ್ಥಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಸಮುಚ್ಚಯೋ ಅನ್ವಾಚಯೋ ಇತರೀತರಯೋಗೋ ಸಮಾಹಾರೋತಿ ಚಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಚತುಬ್ಬಿಧೋ।

ತತ್ಥ ಸಮುಚ್ಚಯಾ+ನ್ವಾಚಯೇಸು ಸಮಾಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಕ್ರಿಯಾಸಾಪೇಕ್ಖತಾಯ ನಾಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಯುತ್ತತ್ಥತ್ತಾ, ಯಥಾ-ಚೀವರಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಞ್ಚ ಪಚ್ಚಯಂ ಸಯನಾಸನಂ ಅದಾಸಿ, ದಾನಞ್ಚ ದೇಹಿ, ಸೀಲಞ್ಚರಕ್ಖಾಹಿ। ಇತರೀತರಯೋಗೇ ಸಮಾಹಾರೇ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾಪೇಕ್ಖತ್ತಾ ಸಮಾಸೋ।

ಉಭಯತ್ಥಪಧಾನೇ ಚತ್ಥೇ ಕಥ+ಮೇಕತ್ಥೀಭಾವೋ ಸಮ್ಭವೇ+ತಿ ಚೇ, ವುತ್ತಞ್ಹಿ -

ಸಪ್ಪಧಾನಾಪಿ ಯತ್ಥ+ತ್ಥಾ, ಮಿಥೋ ಸಾಪೇಕ್ಖತಾ ಇವ।
ಕ್ರಿಯಾಸಮ್ಬನ್ಧಸಾಮಞ್ಞಾ, ಚತ್ಥೇ+ಕತ್ಥಂ ತ+ದುಚ್ಚತೇತಿ॥

ಯಸ್ಮಾ ಏಕತ್ಥೀಭಾವೇಪಿ ಸತೀಯಸತೀಯತ್ಥೇ ಪಧಾನಂ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ವುಚ್ಚತೇ -

ನ+ಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸೇಸೇನ್ತಿ, ಚತ್ಥೇ ಅತ್ಥಾ ಪದಾನಿವ।
ಸತ್ಥವುತ್ಯೇ ಅತೋ ತೇಸಂ, ಪಧಾನತ್ಥಂ+ಭಿಯುಜ್ಜತೇ॥

ಇತರೀತರಯೋಗೋ ಚ, ಸಮಾಹಾರೋತ್ಯ+ಯಂ ದ್ವಿಧಾ।
ಸಮಾಸೋ ತು ಇಮಂ ಅಞ್ಞೇ, ಜಾನನ್ತೇ ದ್ವನ್ದನಾಮತೋ॥

ಇತರೀತರಯೋಗಸ್ಮಿಂ+ವಯವತ್ಥಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೋ।
ಸಮುದಾಯತಿರೋಭಾವೋ, ಪರಂವ ಲಿಙ್ಗ+ಮಸ್ಸ ಚ॥

ಸಮುದಾಯಬ್ಭವೋ ಯಸ್ಮಿಂ+ವಯವಾ ಚ ತಿರೋಹಿತಾ।
ಸಮಾಹಾರೋತ್ಯ+ಯಂ ಚತ್ಥೋ, ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ನಪುಂಸಕೇ॥

ಇತರೀತರಯೋಗೋ ಯಥಾ-ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅವಯವಪಧಾನತ್ತಾ ಬಹುವಚನಮೇವ। ಸಮಣಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಏವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ, ಖತ್ತಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ದೇವಮನುಸ್ಸಾ, ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ।

೭೪. ವಿಜ್ಜಾಯೋನಿಸಮ್ಬನ್ಧೀನ+ಮಾ ತತ್ರ ಚತ್ಥೇತಿ

ವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಬನ್ಧೀನಂ ಯೋನಿಸಮ್ಬನ್ಧೀನಞ್ಚ ಚತ್ಥೇ ಆ ಹೋತೀತಿ ಉಕಾರಸ್ಸ ಆ, ಹೋತಾ ಚ ಪೋತಾ ಚ ಹೋತಾಪೋತಾರೋ। ಏವಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ।

೬೫. ಪುತ್ತೇತಿ

ಪುತ್ತೇ ಉತ್ತರಪದೇ ಪಿತಾದೀನ+ಮಾ ಹೋತಿ ಚತ್ಥೇ। ಪಿತಾ ಚ ಪುತ್ತೋ ಚ ಪಿತಾಪುತ್ತಾ, ಏವಂ ಮಾತಾಪುತ್ತಾ।

೬೮. ಜಾಯಾಯ ಜಯಂ ಪತಿಮ್ಹಿ

ಪತಿಮ್ಹಿ ಪರೇ ಜಾಯಾಯ ಜಯಂ ಹೋತಿ। ಜಾಯಾ ಚ ಪತಿ ಚ ಜಯಮ್ಪತಯೋ। ಜಾನಿಪತೀತಿ ಪಕತನ್ತರೇನ ಸಿದ್ಧಂ, ಜಾನಿ ಚ ಪತಿ ಚ ಜಾನಿಪತಿ। ಏವಂ ಜಮ್ಪತಿ ದಮ್ಪತೀತಿ।

ಕ್ವಚಿ ಅಪ್ಪಸರಂ ಪುಬ್ಬಂ ನಿಪತತಿ, ಯಥಾ-ಚನ್ದೋ ಚ ಸೂರಿಯೋ ಚ ಚನ್ದಸೂರಿಯಾ, ನಿಗಮಾ ಚ ಜನಪದಾ ಚ ನಿಗಮಜನಪದಾ। ಏವಂ ಸುರಾಸುರಗರುಡಮನುಜಭುಜಗಗನ್ಧಬ್ಬಾ।

ಕ್ವಚಿ ಇವಣ್ಣು+ವಣ್ಣನ್ತಾನಂ ಪುಬ್ಬನಿಪಾತೋ, ಯಥಾ-ಅಗ್ಗಿಧುಮಾ, ಗತಿಬುದ್ಧಿಭುಜಪಠಹರಕರಸಯಾ, ಧಾತುಲಿಙ್ಗಾನಿ।

ಕ್ವಚಿ ಸರಾದಿಅಕಾರನ್ತಂ ಪುಬ್ಬಂ ನಿಪತತಿ, ಯಥಾ-ಅತ್ಥಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಸದ್ದಾ, ಸದ್ದತ್ಥಾ ವಾ।

ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಾಪೇಕ್ಖಾನಮೇವ ತಿರೋಹಿತಾವಯವಭೇದೋ ಸಮುದಾಯಪಧಾನೋ ಸಮಾಹಾರೋ, ಯಥಾ-ಛತ್ತಞ್ಚ ಉಪಾಹನಾ ಚ ಛತ್ತುಪಾಹನಂ।

೭೦. ಸಮಾಹಾರೇ ನಪುಂಸಕನ್ತಿ

ಸಮಾಹಾರೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗಂ ಭವತಿ, ಸಮಾಹಾರಸ್ಸೇ+ಕತ್ತಾ ಏಕವಚನಮೇವ।

೭೩. ಸ್ಯಾದೀಸು ರಸ್ಸೋತಿ

ನಪುಂಸಕೇ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ಸ್ಯಾದೀಸು ರಸ್ಸೋ। ಭೋ ಛತ್ತುಪಾಹನ, ಛತ್ತುಪಾಹನಂ, ಛತ್ತುಪಾಹನೇನ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ತೇ ಚ ಸಮಾಹಾರಿತರೀತರಯೋಗಾ ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ನಿಯತವಿಸಯಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ರಾ+ಯಂ ವಿಸಯವಿಭಾಗೋ-ನಿರುತ್ತಿಪಿಟಕಾಗತೋ-ಪಾಣಿ+ತೂರಿಯ+ಯೋಗ್ಗ+ಸೇನಙ್ಗಾನಂ, ನಿಚ್ಚವೇರೀನಂ, ಸಙ್ಖ್ಯಾಪರಿಮಾಣಸಞ್ಞಾನಂ, ಖುದ್ದಜನ್ತುಕಾನಂ, ಪಚನಚಣ್ಡಾಲಾನಂ, ಚರಣಸಾಧಾರಣಾನಂ, ಏಕಜ್ಝಾಯನಪಾವಚನಾನಂ, ಲಿಙ್ಗವಿಸೇಸಾನಂ, ವಿವಿಧವಿರುದ್ಧಾನಂ, ದಿಸಾನಂ, ನದೀನಞ್ಚ ನಿಚ್ಚಸಮಾಹಾರೇಕತ್ತಂ ಭವತಿ।

ಪಾಣಙ್ಗಾನಂ-ಚಕ್ಖು ಚ ಸೋತಞ್ಚ ಚಕ್ಖುಸೋತಂ, ಮುಖಞ್ಚ ನಾಸಿಕಾ ಚ ಮುಖನಾಸಿಕಂ, "ಸ್ಯಾದೀಸು ರಸ್ಸೋ"ತಿ ನಪುಂಸಕೇ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ। ಹನು ಚ ಗೀವಾ ಚ ಹನುಗೀವಂ, ಕಣ್ಣಾ ಚ ನಾಸಾ ಚ ಕಣ್ಣನಾಸಂ, ಪಾಣಿ ಚ ಪಾದೋ ಚ ಪಾಣಿಪಾದಂ, ಛವಿ ಚ ಮಂಸಞ್ಚ ಲೋಹಿತಞ್ಚ ಛವಿಮಂಸಲೋಹಿತಂ, ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ನಾಮರೂಪಂ, ಜರಾ ಚ ಮರಣಞ್ಚ ಜರಾಮರಣಂ।

ತೂರಿಯಙ್ಗಾನಂ-ಅಲಸೋ ಚ ತಾಲಮ್ಬರೋ ಚ ಅಲಸತಾಲಮ್ಬರಂ, ಮುರಜೋ ಚ ಗೋಮುಖೋ ಚ ಮುರಜಗೋಮುಖಂ, ಸಂಖೋ ಚ ಪಣವೋ ಚ ದೇಣ್ಡಿಮೋ ಚ, ಸಂಖಾ ಚ ಪಣವಾ ಚ ದೇಣ್ಡಿಮಾ ಚಾತಿ ವಾ ಸಂಖಪಣವದೇಣ್ಡಿಮಂ, ಪಣವಾದಯೋ

ದ್ವೇಪಿ ಭೇರಿವಿಸೇಸಾ, ಮದ್ದವಿಕೋ ಚ ಪಾಣವಿಕೋ ಚ ಮದ್ದವಿಕಪಾಣವಿಕಂ, ಗೀತಞ್ಚ ವಾದಿತಞ್ಚ ಗೀತವಾದಿತಂ, ಸಮ್ಮಞ್ಚ ತಾಳಞ್ಚ ಸಮ್ಮತಾಳಂ, ಸಮ್ಮಂತಿ ಕಂಸತಾಲಂ, ತಾಳಂತಿ ಹತ್ಥತಾಳಂ।

ಯೋಗ್ಗಙ್ಗಾನಂ-ಫಾಲೋ ಚ ಪಾಚನಞ್ಚ ಫಾಲಪಾಚನಂ, ಯುಗಞ್ಚ ನಙ್ಗಲಞ್ಚ ಯುಗನಙ್ಗಲಂ।

ಸೇನಙ್ಗಾನಂ-ಹತ್ಥಿನೋ ಚ ಅಸ್ಸಾ ಚ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಂ, ರಥಾ ಚ ಪತ್ತಿಕಾ ಚ ರಥಪತ್ತಿಕಂ, ಅಸಿ ಚ ಸತ್ತಿ ಚ ತೋಮರಞ್ಚ ಪಿಣ್ಡಞ್ಚ ಅಸಿಸತ್ತಿತೋಮರಪಿಣ್ಡಂ, ಅಸಿ ಚ ಚಮ್ಮಞ್ಚ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ, ಚಮ್ಮನ್ತಿ ಸರವಾರಣ-ಫಲಕಂ । ಧನು ಚ ಕಲಾಪೋ ಚ ಧನುಕಲಾಪಂ, ಕಲಾಪೋ=ತುಣೀರಂ। ಪಹರಣಞ್ಚ ಆವರಣಞ್ಚ ಪಹರಣಾವರಣಂ।

ನಿಚ್ಚವೇರೀನಂ-ಅಹಿ ಚ ನಕುಲೋ ಚ, ಅಹೀ ಚ ನಕುಲಾ ಚಾತಿ ವಾ ಅಹಿನಕುಲಂ। ಏವಂ ಬಿಳಾರಮೂಸಿಕಂ, ಅನ್ತಸ್ಸ ರಸ್ಸತ್ತಂ। ಕಾಕೋಲುಕಂ, ಸಪ್ಪಮಣ್ಡೂಕಂ, ಗರುಳಸಪ್ಪಂ, ನಾಗಸುಪಣ್ಣಂ।

ಸಙ್ಖ್ಯಾಪರಿಮಾಣಸಞ್ಞಾನಂ-ಏಕಕಞ್ಚ ದುಕಞ್ಚ ಏಕಕದುಕಂ। ಏವಂ, ದುಕತಿಕಂ, ತಿಕಚತುಕ್ಕಂ, ಚತುಕ್ಕಪಞ್ಚಕಂ। ದಸಕಞ್ಚ ಏಕಾದಸಕಞ್ಚ ದಸೇಕಾದಸಕಂ, "ತಿತಾಲೀಸ" ಇತಿ ಚಕ-ಭಾಗಲೋಪನಿದ್ದೇಸೇನ ಕಕಾರಸ್ಸ ಲೋಪೋ।

ಖುದ್ದಜನ್ತುಕಾನಂ-ಕೀಟಾ ಚ ಪಟಙ್ಗಾ ಚ ಕೀಟಪಟಙ್ಗಂ, ಕೀಟಾ=ಕಪಾಲಪಿಟ್ಠಿಕಪಾಣಾ। ಏವಂ ಕುನ್ಥಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಂ, ಡಂಸಾ ಚ ಮಕಸಾ ಚ ಡಂಸಮಕಸಂ, ಮಕ್ಖಿಕಾ ಚ ಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾ ಚ ಮಕ್ಖಿಕಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಂ, ಕೀಟಾ ಚ ಸರಿಂಸಪಾ ಚ ಕೀಟಸರಿಂಸಪಂ। ತತ್ಥ ಕುನ್ಥಾ=ಸುಖುಮಕಿಪಿಲ್ಲಿಕಾ।

ಖುದ್ದಜನ್ತು ಅನಟ್ಠೀ ವಾ, ಅಥ ಖೋ ಖುದ್ದಕೋಪಿ ವಾ।
ಸತಂ ವಾ ಪಸತೋ ಯೇಸಂ, ಕೇಚಿ ಆನತುಲಾ ಇತಿ॥

ಪಚನಚಣ್ಡಾಲಾನಂ-ಓರಬ್ಭಿಕಾ ಚ ಸೂಕರಿಕಾ ಚ ಓರಬ್ಭಿಕಸೂಕರಿಕಂ, ಏವಂ ಸಾಕುನ್ತಿಕಮಾಗವಿಕಂ। ಸಪಾಕೋ ಚ ಚಣ್ಡಾಲೋ ಚ ಸಪಾಕಚಣ್ಡಾಲಂ, ಪುಕ್ಕುಸಛವಡಾಹಕಂ, ವೇನರಥಕಾರಂ, ತತ್ಥ ವೇನಾ=ತಚ್ಛಕಾ, ರಥಕಾರಾ=ಚಮ್ಮಕಾರಾ।

ಚರಣಸಾಧಾರಣಾನಂ-ಅತಿಸೋ ಚ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಚ ಅತಿಸಭಾರದ್ವಾಜಂ, ಕಟ್ಠೋ ಚ ಕಪಾಲೋ ಚ ಕಟ್ಠಕಪಾಲಂ, ಸೀಲಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಸೀಲಪಞ್ಞಾಣಂ, ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಂ, ವಿಜ್ಜಾ ಚ ಚರಣಞ್ಚ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಂ, ಏವಂ ನಾಮರೂಪಂ, ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ, ಸತಿಸಮ್ಪ-ಜಞ್ಞಂ , ಲೋಭಮೋಹಂ, ದೋಸಮೋಹಂ, ಅಹಿರಿಕಾನೋತ್ತಪ್ಪಂ, ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ।

ಏಕಜ್ಝಾಯನಪಾವಚನಾನಂ-ದೀಘೋ ಚ ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚ ದೀಘಮಜ್ಝಿಮಂ, ಏವಂ ಏಕುತ್ತರ ಸಂಯುತ್ತಕಂ, ಖನ್ಧಕವಿಭಙ್ಗಂ।

ಲಿಙ್ಗವಿಸೇಸಾನಂ-ಇತ್ಥೀ ಚ ಪುಮಾ ಚ ಇತ್ಥಿಪುಮಂ, ದಾಸೀ ಚ ದಾಸೋ ಚ ದಾಸಿದಾಸಂ, ಚೀವರಞ್ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಚ ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಚ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ, ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠೋ ಚ ಸಾಖಾ ಚ ಪಲಾಸಞ್ಚ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। "ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ"ತಿಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ।

ವಿವಿಧವಿರುದ್ಧಾನಂ-ಕುಸಲಞ್ಚ ಅಕುಸಲಞ್ಚ ಕುಸಲಾಕುಸಲಂ, ಏವಂ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಂ, ಹೀನಪಣೀತಂ, ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ, ಛೇಕಪಾಪಕಂ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ, ಅಧಮುತ್ತಮಂ, ಪಟಿಘಾನುನಯಂ, ಛಾಯಾತಪಂ, ಆಲೋಕನ್ಧಕಾರಂ। ರತ್ತಿಞ್ಚ ದಿವಾ ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ,

“ರತ್ತಿನ್ದಿವದಾರಗವಚತುರಸ್ಸಾ”ತಿ ಅಪಚ್ಚಯೇ ಕತೇ ನುಮಆಗಮೋ। ಅಹೋ ಚ ರತ್ತಿ ಚ ಅಹೋರತ್ತಂ, “ದೀಘಾ+ಹೋವಸ್ಸೇಕದೇಸೇಹಿ ಚ ರತ್ಯಾ”ತಿ ಅಪಚ್ಚಯೇ ಕತೇ “ಮನಾದ್ಯಾಪಾದೀನ+ಮೋ ಮಯೇ ಚೇ”ತಿ ಓಕಾರೋ।

ದಿಸಾನಂ-ಪುಬ್ಬಾ ಚ ಅಪರಾ ಚ ಪುಬ್ಬಾಪರಂ, ಏವಂ ಪುರತ್ಥಿಮಪಚ್ಛಿಮಂ, ದಕ್ಖಿಣುತ್ತರಂ, ಪುಬ್ಬದಕ್ಖಿಣಂ, ಪುಬ್ಬುತ್ತರಂ, ಅಪರದಕ್ಖಿಣಂ, ಅಪರುತ್ತರಂ।

ನದೀನಂ-ಗಙ್ಗಾ ಚ ಯಮುನಾ ಚ ಗಙ್ಗಾಯಮುನಂ, ಏವಂ ಮಹೀಸರಭೂ।

ತಿಣ+ರುಕ್ಖ+ಪಸು+ಸಕುಣ+ಧನ+ಧಞ್ಞ+ಬ್ಯಞ್ಜನ+ಜನಪದಾನಂ ವಾ। ತಿಣವಿಸೇಸಾನಂ-ಉಸೀರಾನಿ ಚ ಬೀರಣಾನಿ ಚ ಉಸೀರಬೀರಣಂ ಉಸೀರಬೀರಣಾನಿ ವಾ। ಏವಂ ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಂ ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಾನಿ ವಾ, ಕಾಸಕುಸಂ ಕಾಸಕುಸಾ ವಾ।

ರುಕ್ಖವಿಸೇಸಾನಂ-ಅಸ್ಸತ್ಥಾ ಚ ಕಪಿಟ್ಠಾ ಚ ಅಸ್ಸತ್ಥಕಪಿಟ್ಠಂ ಅಸ್ಸತ್ಥಕಪಿಟ್ಠಾ ವಾ, ಏವಂ ಅಮ್ಬಪನಸಂ ಅಮ್ಬಪನಸಾ, ಖದಿರಪಲಾಸಂ ಖದಿರಪಲಾಸಾ, ಧವಾಸ್ಸಕಣ್ಣಂ ಧವಾಸ್ಸಕಣ್ಣಾ, ಪಿಲಕ್ಖನಿಗ್ರೋಧಂ ಪಿಲಕ್ಖನಿಗ್ರೋಧಾ, ಸಾಕಸಾಲಂ ಸಾಕಸಾಲಾ।

ಪಸುವಿಸೇಸಾನಂ-ಗಜಾ ಚ ಗವಜಾ ಚ ಗಜಗವಜಂ ಗಜಗವಜಾ ವಾ, ಅಜಾ ಚ ಏಳಕಾ ಚ ಅಜೇಳಕಂ ಅಜೇಳಕಾ, ಹತ್ಥೀ ಚ ಗಾವೋ ಚ ಅಸ್ಸಾ ಚ ವಳವಾ ಚ ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಂ ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಾ, ರಸ್ಸತ್ತಂ। ಏವಂ ಗೋಮಹಿಸಂ ಗೋಮಹಿಸಾ, ಏಣೇಯ್ಯವರಾಹಂ ಏಣೇಯ್ಯವರಾಹಾ, ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘತರಚ್ಛಂ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘತರಚ್ಛಾ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಂ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ, ಏಣೇಯ್ಯಗೋಮಹಿಸಂ ಏಣೇಯ್ಯಗೋಮಹಿಸಾ।

ಸಕುಣವಿಸೇಸಾನಂ-ಹಂಸಾ ಚ ಬಕಾ ಚ ಹಂಸಬಕಂ ಹಂಸಬಕಾ। ಏವಂ ಕಾರಣ್ಡವಚಕ್ಕವಾಕಂ ಕಾರಣ್ಡವಚಕ್ಕವಾಕಾ, ಮಯೂರಕೋಞ್ಚಂ ಮಯೂರಕೋಞ್ಚಾ, ಸುಕಸಾಲಿಕಂ ಸುಕಸಾಲಿಕಾ, ಬಕಬಲಾಕಂ ಬಕಬಲಾಕಾ।

ಧನಾನಂ-ಹಿರಞ್ಞಞ್ಚ ಸುವಣ್ಣಞ್ಚ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾನಿ। ಏವಂ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಜಾತರೂಪರಜತಾನಿ, ಮಣಿಸಙ್ಖಮುತ್ತವೇಳುರಿಯಂ ಮಣಿಸಙ್ಖಮುತ್ತವೇಳುರಿಯಾ।

ಧಞ್ಞಾನಂ-ಸಾಲೀ ಚ ಯವಾ ಚ ಸಾಲಿಯವಂ ಸಾಲಿಯವಾ ವಾ। ಏವಂ ತಿಲಮುಗ್ಗಮಾಸಂ ತಿಲಮುಗ್ಗಮಾಸಾನಿ, ನಿಪ್ಫಾವಕುಲತ್ಥಂ ನಿಪ್ಫಾವಕುಲತ್ಥಾ।

ಬ್ಯಞ್ಜನಾನಂ-ಸಾಕೋ ಚ ಸುವಾ ಚ ಸಾಕಸುವಂ ಸಾಕಸುವಾ। ಏವಂ ಗಬ್ಯಮಾಹಿಸಂ ಗಬ್ಯಮಾಹಿಸಾ, ಏಣೇಯ್ಯವರಾಹಂ ಏಣೇಯ, ವರಾಹಾ। ಮಿಗಮಯೂರಂ ಮಿಗಮಯೂರಾ।

ಜನಪದಾನಂ-ಕಾಸಿ ಚ ಕೋಸಲಾ ಚ ಕಾಸಿಕೋಸಲಂ ಕಾಸಿಕೋಸಲಾ, ವಜ್ಜೀ ಚ ಮಲ್ಲಾ ಚ ವಜ್ಜಿಮಲ್ಲಂ ವಜ್ಜಿಮಲ್ಲಾ, ಅಙ್ಗಾ ಚ ಮಗಧಾ ಚ ಅಙ್ಗಮಗಧಂ ಅಙ್ಗಮಗಧಾ, ಏವಂ ಚೇತಿವಂಸಂ ಚೇತಿವಂಸಾ, ಮಚ್ಛಸೂರಸೇನಂ ಮಚ್ಛಸೂರಸೇನಾ, ಕುರುಪಞ್ಚಾಲಂ ಕುರುಪಞ್ಚಾಲಾ। ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ನಾಮರೂಪಞ್ಚ ನಾಮರೂಪನಾಮರೂಪನ್ತಿ ಚತುರೇಕಪಞ್ಚವೋಕಾರವಸೇನ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಸರೂಪೇಕಸೇಸಂ ಕತ್ವಾ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏತಸ್ಮಿಂ ಏಕತ್ಥೀಭಾವಕಣ್ಡೇ ಯಂ ವುತ್ತಂ ಪುಬ್ಬಂ, ತದೇವ ಪುಬ್ಬಂ ನಿಪತತಿ, ಕಮಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಯೋಜನಸ್ಸಾ+ಭಾವಾ। ಕ್ವಚಿ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋಪಿ ಹೋತಿ, ಬಹುಲಾಧಿಕಾರತೋ, ದನ್ತಾನಂ ರಾಜಾ ರಾಜದನ್ತೋ। ಚತ್ಥೇ ಸಮಾಹಾರೇ “ಸಭಾಪರಿಸಾಯಾ”ತಿ

ಞಾಪಕಾ ಕ್ವಚಿ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗಂ ನ ಭವತಿ, ಆಧಿಪಚ್ಚಞ್ಚ ಪರಿವಾರೋ ಚ ಆಧಿಪಚ್ಚಪರಿವಾರೋ। ಏವಂ ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧಿ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಪವತ್ತಿಯಂ।

೪೦. ಸಮಾಸನ್ತ್ವ

ಉಪರಿ ಅಯ+ಮಧಿಕರೀಯತಿ।

೪೧. ಪಾಪಾದೀಹಿ ಭೂಮಿಯಾ

ಪಾಪಾದೀಹಿ ಪರಾ ಯಾ ಭೂಮಿ, ತಸ್ಸಾ ಸಮಾಸನ್ತೋ ಅ ಹೋತಿ। ಪಾಪಾ ಭೂಮಿ ಯಸ್ಮಿನ್ತಿ ಪಾಪಭೂಮಂ, ಜಾತಿಯಾ ಉಪಲಕ್ಖಿತಾ ಭೂಮಿ ಜಾತಿಭೂಮಂ।

೪೨. ಸಂಖ್ಯಾಹಿತಿ

ಸಂಖ್ಯಾಹಿ ಪರಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಅ ಹೋತಿ। ದ್ವೇ ಭೂಮಿಯೋ ಅಸ್ಸ ದ್ವಿಭೂಮಂ। ಏವಂ ತಿಭೂಮಂ।

೪೩. ನದೀಗೋಧಾವರೀನಂ

ಸಂಖ್ಯಾಹಿ ಪರಾಸಂ ನದೀಗೋಧಾವರೀನಂ ಸಮಾಸನ್ತೋ ಅ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ ನದೀನಂ ಸಮಾಹಾರೋ ಪಞ್ಚನದಂ। ಏವಂ ಸತ್ತಗೋಧಾವರಂ।

೪೪. ಅಸಂಖ್ಯೇಹಿ ಚಾ+ಙ್ಗುಲ್ಯಾ+ನಾಞ್ಞಾಸಂಖ್ಯತ್ಥೇಸುತಿ

ಅಸಂಖ್ಯೇಹಿ ಸಂಖ್ಯಾಹಿ ಚ ಪರಾಯ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಸಮಾಸನ್ತೋ ಅ ಹೋತಿ। ನಿಗ್ಗತ+ಮಙ್ಗುಲೀಹಿ ನಿರಙ್ಗುಲಂ, ದ್ವೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಸಮಾಹಟಾ ದ್ವಙ್ಗುಲಂ। ಅನಞ್ಞಾಸಂಖ್ಯತ್ಥೇಸೂತಿ ಕಿಂ, ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಅಸ್ಮಿಂ ಹತ್ಥೇತಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗುಲಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಸಮೀಪಂ ಉಪಙ್ಗುಲಿ।

೪೫. ದೀಘಾಹೋವಸ್ಸೇಕದೇಸೇಹಿ ಚ ರತ್ಯಾತಿ

ದೀಘಾದೀಹಿ ಪರಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅ ಹೋತಿ। ದೀಘಾ ಚ ಸಾ ರತ್ತಿ ಚಾತಿ ದೀಘರತ್ತಂ। ಅಹೋ ಚ ರತ್ತಿ ಚ ಅಹೋರತ್ತಂ, ಆಪಾದಿತ್ತಾ ಓ। ವಸ್ಸಾಸು ರತ್ತಿ ವಸ್ಸಾರತ್ತಂ। ಪುಬ್ಬಾ ಚ ಸಾ ರತ್ತಿ ಚಾತಿ ಪುಬ್ಬರತ್ತಂ। ಏವಂ ಅಪರರತ್ತಂ, ಅಡ್ಢರತ್ತಂ, ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ರತ್ತಿಂ ಅತಿರತ್ತೋ। ದ್ವೇ ರತ್ತಿಯೋ ಸಮಾಹಟಾ ದ್ವಿರತ್ತಂ। ಅನಞ್ಞಾಸಂಖ್ಯತ್ಥೇಸು ತ್ವೇವ, ದೀಘಾ ರತ್ತಿ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ದೀಘರತ್ತಿ, ಹೇಮನ್ತೋ। ರತ್ತಿಯಾ ಸಮೀಪಂ ಉಪರತ್ತಿ। ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ಕ್ವಚಿ ಹೋತೇವ, ರತ್ತಿಪರಿಮಾಣಾನುರೂಪಂ ಯಥಾರತ್ತಂ।

೪೬. ಗೋತ್ವ+ಚತ್ಥೇ ಚಾ+ಲೋಪೇ

ಗೋಸದ್ದಾ ಅಲೋಪವಿಸಯೇ ಸಮಾಸನ್ತೋ ಅ ಹೋತಿ ನ ಚೇ ಚತ್ಥಾದೀಸು ಸಮಾಸೋ। ರಞ್ಞೋ ಗೋ ರಾಜಗವೋ। ಪರಮೋ ಚ ಸೋ ಗೋ ಚಾತಿ ಪರಮಗವೋ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಗುನ್ನಂ ಸಮಾಹಾರೋ ಪಞ್ಚಗವಂ, "ಗೋಸ್ಸಾ+ವಙ"ತಿ ಅವಙ। ತಂ ಧನ+ಮಸ್ಸಾತಿ ಪಞ್ಚಗವಧನೋ। ದಸಗವಂ।

೪೭. ರತ್ತಿನ್ದಿವ+ದಾರಗವ+ಚತುರಸ್ಸಾ

ಏತೇ ಸದ್ದಾ ಅ-ಅನ್ತಾ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ। ರತ್ತಿ ಚ ದಿವಾ ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ, ಇಮಿನಾವ ನುಮಾಗ ಮಾ। ದಾರಾ ಚ ಗವೋ ಚ ದಾರಗವಂ। ಚತಸ್ಸೋ ಅಸ್ಸಿಯೋ ಅಸ್ಸ ಚತುರಸ್ಸೋ।

೪೮. ಆಯಾಮೇ+ನುಗವಂ

ಅನುಗವಂತಿ ನಿಪಚ್ಚತೇ ಆಯಾಮೇಗಮ್ಯಮಾನೇ। ಗವಸ್ಸ ಆಯಾಮೋ ಅನುಗವಂ ಸಕಟಂ, ಅಸಙ್ಖ್ಯಸಮಾಸೋ।

೪೯. ಅಕ್ಖಿಸ್ಮಾ+ಞ್ಞತ್ಥೇ

ಅಕ್ಖಿಸ್ಮಾ ಸಮಾಸನ್ತೋ ಅ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞತ್ಥೇ। ವಿಸಾಲಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಯಸ್ಸ ಸೋ ವಿಸಾಲಕ್ಖೋ।

೫೦. ದಾರುಮ್ಯ+ಙ್ಗುಲ್ಯಾ

ಅಙ್ಗುಲನ್ತಾ ಅಞ್ಞತ್ಥೇ ದಾರುಮ್ಹಿ ಸಮಾಸನ್ತೋ ಅ ಹೋತಿ। ದ್ವೇ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಅವಯವಾ ಅಸ್ಸೇತಿ ದ್ವಙ್ಗುಲಂ ದಾರು, ಏವಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗುಲಂ। ಅಙ್ಗುಲಿಸದಿಸಾವಯವಂ ಧಞ್ಞಾದೀನಂ ವಿಕ್ಖೇಪಕಂ ದಾರೂತಿ ವುಚ್ಚತೇ।

೫೧. ಉತ್ತರಪದೇ

ಇದಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಧಿಕಾತಬ್ಬಂ।

೫೫. ಇಮಸ್ಸಿ+ದನ್ತಿ

ಉತ್ತರಪದೇ ಇಮಸ್ಸ ಇದಂ, ಇಮಾಯ ಅತ್ಥೋ ಇದಮಟ್ಠೋ, ಥಸ್ಸ ಠೋ, ಇದಮಟ್ಠೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಇದಮಟ್ಠೀ, ಇದಮಟ್ಠಿನೋ ಭಾವೋ ಇದಮಟ್ಠಿತಾ। ಇಮೇಸಂ ಪಚ್ಚಯಾ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ, ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೋ ಪಸ್ಸ ಚ ದ್ವಿಭಾವೋ।

೫೭. ಟ ನ್ತನ್ತೂನನ್ತಿ

ನ್ತನ್ತೂನಂ ಉತ್ತರಪದೇ ಟ ಹೋತಿ। ಭವನ್ತೋ ಪತಿಟ್ಠಾ ಅಮ್ಹನ್ತಿ ಭವಂಪತಿಟ್ಠಾ ಮಯಂ, ನಿಗ್ಗಹೀತಾಗಮೋ, ವಗ್ಗನ್ತೋ, ಯೋಸ್ಸ ಟಾ ಚ। ಭಗವಾ ಮೂಲಂ ಏತೇಸಂತಿ ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ ಧಮ್ಮಾ।

೫೮. ಅ

ಇತಿ ನ್ತನ್ತೂನಂ ಅ ಹೋತಿ। ಗುಣವನ್ತೋ ಪತಿಟ್ಠಾ ಮಮಾತಿ ಗುಣವನ್ತಪತಿಟ್ಠೋ+ಸ್ಮಿ।

೬೦. ಪರಸ್ಸ ಸಂಖ್ಯಾಸುತಿ

ಸಂಖ್ಯಾಸು ಪರಸ್ಸ ಓ, ಪರೋ ಸತಸ್ಮಾ ಅಧಿಕಾ ಪರೋಸತಂ।

೬೧. ಜನೇ ಪುಥಸ್ಸುತಿ

ಪುಥಸ್ಸ ಜನೇ ಉ ಹೋತಿ। ಪುಥಗೇವಾ+ಯಂ ಜನೋತಿ ಪುಥುಜ್ಜನೋ, ಜಸ್ಸ ದ್ವಿತ್ತಂ।

೬೭. ಸೋ ಛಸ್ಸಾ+ಹಾ+ಯತನೇ ವಾ

ಅಹೇ ಆಯತನೇ ಚ ಉತ್ತರಪದೇ ಛಸ್ಸ ಸೋ ಹೋತಿ ವಾ। ಸಾಹಂ ಛಾಹಂ, ಸಳಾಯತನಂ ಛಳಾಯತನಂ। (ಸಮ್ಬುರಂ)

೬೩. ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಾರವರಙ

ಲ್ತುಪಚ್ಚಯನ್ತಾನಂ ಪಿತಾದೀನಞ್ಚ ಯಥಾಕ್ಕಮ+ಮಾರವರಙ ವಾ ಹೋನ್ತು+ತ್ತರಪದೇ। ಸತ್ಥುನೋ ದಸ್ಸನಂ ಸತ್ಥಾರದಸ್ಸನಂ, ಕತ್ತಾರನಿದ್ದೇಸೋ। ಮಾತರಪಿತರೋ। ವಾತ್ವೇವ, ಸತ್ಥುದಸ್ಸನಂ, ಮಾತುಜಾಯೋ।

೬೮. ಕ್ವಚಿ ಪಚ್ಚಯೇತಿ

ಪಚ್ಚಯೇ ಪುಮಭಾವೇ ಅತಿಸಯೇನ ಬ್ಯತ್ತಾ ಬ್ಯತ್ತತರಾ, ಬ್ಯತ್ತತಮಾ। "ತಸ್ಸಂ ತತ್ರ, ತಾಯ ತತೋ, ತಸ್ಸಂ ವೇಲಾಯಂ ತದಾ"["... ಏತ್ಥನ್ತರೇ ರೂಪಾನಿ ಆಚರಿಯಸಂಘರಕ್ಖಿತ ಮಹಾಸಾಮಿತ್ಥೇರಮತೇನ ಇಮಿನಾವ "ಕ್ವಚಿ ಪಚ್ಚಯೇತಿ ಸುತ್ತೇನ ಸಿದ್ಧಾನಿ, ತೇನೇವ ತಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಉದಾಹಟಾನಿ। ಆಚರಿಯಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಮಹಾಥೇರಮತೇನ ಪನೇ+ತಾನಿ "ಸಬ್ಬಾದಯೋ ವುತ್ತಿಮತ್ತೇತಿ ಸುತ್ತೇನ ಸಿದ್ಧಾನಿ। ತೋಆದೀನಂ ವಿಭತ್ಯತ್ಥೇ ವಿಹಿತಪಚ್ಚಯತ್ತಾ, ತದನ್ಥಾನಞ್ಚ ಣಾದಿವುತ್ತಿತ್ತಾ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಥೇರಾನಂ ಮತಾ ಅವಿರುದ್ಧಾ।]

೭೧. ಸಞ್ಞಾಯ+ಮುದೋ+ದಕಸ್ಸ

ಸಞ್ಞಾಯ+ಮುದಕಸ್ಸು+ತ್ತರಪದೇ ಉದಾದೇಸೋ ಹೋತಿ। ಉದಧಿ, ಉದಪಾನಂ।

೭೨. ಕುಮ್ಭಾದೀಸು ವಾ

ಕುಮ್ಭಾದೀಸು+ತ್ತರಪದೇಸು ಉದಕಸ್ಸ ಉದಾದೇಸೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಉದಕುಮ್ಭೋ, ಉದಕಕುಮ್ಭೋ। ಉದಪತ್ತೋ ಉದಕಪತ್ತೋ। ಉದಬಿನ್ದು ಉದಕಬಿನ್ದು। ಆಕತಿಗಣೋ+ಯಂ।

೭೩. ಸೋತಾದೀಸೂ+ಲೋಪೋ

ಸೋತಾದೀಸು+ತ್ತರಪದೇಸು ಉದಕಸ್ಸ ಉಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ದಕಸೋತಂ, ದಕರಕ್ಖಸೋ।

೨೬. ಇತ್ಥಿಯ+ಮತ್ವಾ

ಇತ್ಥಿಯಂ ವತ್ತಮಾನತೋ ಅಕಾರನ್ತತೋ ನಾಮಸ್ಮಾ ಆಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ।

೨೭. ನದಾದಿತೋ ಙೀ

ನದಾದೀಹಿ ಇತ್ಥಿಯಂ ಈಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ನದೀ ಮಹೀ ಕುಮಾರೀ ತರುಣೀ ವಾರುಣೀ ಗೋತಮೀ।

ಗೋತೋ ವಾ

ಗಾವೀ ಗೋ। ಆಕತಿಗಣೋ+ಯಂ। ವ-ಕಾರೋ "ನ್ತನ್ತೂನಂ ಈಮ್ಹಿ ತೋ ವಾ"ತಿ ವಿಸೇಸನತ್ಥೋ।

೧೮. ಯಕ್ಖಾದಿತ್ವಿ+ನೀ ಚ

ಯಕ್ಖಾದಿತೋ ಇತ್ಥಿಯಂ ಇನೀ ಹೋತಿ ವೀ ಚ। ಯಕ್ಖಿನೀ ಯಕ್ಖೀ, ನಾಗಿನೀ ನಾಗೀ, ಸೀಹಿನೀ ಸೀಹೀ।

೧೯. ಆರಾಮಿಕಾದೀಹಿ

ಆರಾಮಿಕಾದಿತೋ ಇನೀ ಹೋತಿ+ತ್ಥಿಯಂ। ಆರಾಮಿಕಿನೀ, ಅನನ್ತರಾಯಿಕಿನೀ।

ಸಞ್ಞಾಯಂ ಮಾನುಸೋ ಮಾನುಸಿನೀ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಾನುಸೀ।

೨೦. ಯುವಣ್ಣೇಹಿ ನೀ

ಇತ್ಥಿಯ+ಮಿವಣ್ಣುವಣ್ಣನ್ತೇಹಿ ನೀ ಹೋತಿ ಬಹುಲಂ। ಸದಾಪಯತಪಾಣಿನೀ, ದಣ್ಡಿನೀ, ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಖತ್ತಬನ್ಧುನೀ, ಪರಚಿತ್ತವಿದುನೀ। ಮಾತುಆದಿತೋ ಕಸ್ಮಾ ನ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಿಪಚ್ಚಯಂ ವಿನಾಪಿ ಇತ್ಥತ್ತಾಭಿಧಾನತೋ।

೨೧. ತ್ತಿಮ್ಹಾ+ಞ್ಞತ್ಥೇ

ತ್ತಿಮ್ಹಾ+ಞ್ಞತ್ಥೇಯೇವ ಇತ್ಥಿಯಂ ನೀ ಹೋತಿ ಬಹುಲಂ। ಸಾ+ಹಂ ಅಹಿಂಸಾರತಿನೀ, ತಸ್ಸಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನಿಯಾ, ಸಾ ಗಾವೀ ವಚ್ಛಗಿದ್ಧಿನೀ। ಅಞ್ಞತ್ಥೇತಿ ಕಿಂ, ಧಮ್ಮರತಿ।

೨೨. ಘರಣ್ಯಾದಯೋತಿ

ಘರಣಿಪಭುತಯೋ ನೀಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ಸಾಧವೋ ಹೋನ್ತಿ। ಘರ+ಮಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಈಮ್ಹಿ "ಯುವಣ್ಣೇಹಿ ನೀ"ತಿ ನೀ, ಘರಣೀ। ಇಮಿನಾ ನಸ್ಸ ಣೋ, ಈಸ್ಸ ಅತ್ತಞ್ಚ।

ಆಚರಿಯಾ ವಾ ಯಲೋಪೋ ಚ ಇತಿ ಗಣಸುತ್ತೇನ ನಿಯಾಮಿತತ್ತಾ ಇಮಿನಾವ ನೀಮ್ಹಿ ಯಲೋಪೋ ಚ, ಆಚರಿನೀ ಆಚರಿಯಾ।

೨೩. ಮಾತುಲಾದಿತ್ವಾ+ನೀ ಭರಿಯಾಯನ್ತಿ

ಮಾತುಲಾದಿತೋ ಭರಿಯಾಯ+ಮಾನೀ ಹೋತಿ। ಮಾತುಲಾನೀ, ವರುಣಾನೀ, ಗಹಪತಾನೀ, ಆಚರಿಯಾನೀ।

ಅಭರಿಯಾಯಂ ಖತ್ತಿಯಾ ವಾ ಇತಿ ಗಣಸುತ್ತೇನ ನಿಯಮಿತತ್ತಾ ಇಮಿನಾ ವಾ ಆನೀ, ಖತ್ತಿಯಾನೀ। ನದಾದಿಪಾಠಾ ಭರಿಯಾಯನ್ತು ಈ, ಖತ್ತಿಯೀ।

೨೪. ಉಪಮಾ+ಸಂಹಿತ+ಸಹಿತ+ಸಞ್ಞತ+ಸಹ+ಸಫ+ವಾಮ+ಲಕ್ಖಣಾದಿತೂ+ರುತೂತಿ

ಊರುಸದ್ದತೋ ಇತ್ಥಿಯ+ಮೂ ಹೋತಿ। ಕರಭೋ ವಿಯ ಊರು ಯಸ್ಸಾ ಸಾ ಕರಭೋರೂ, ಸಂಹಿತೋ ಊರು ಅಸ್ಸಾತಿ ಸಂಹಿತೋರೂ, ಏವಂ ಸಹಿತೋರೂ, ಸಞ್ಞತೋರೂ, ಸಹೋರೂ, ಸಫೋರೂ, ವಾಮೋರೂ, ಲಕ್ಖಣೋರೂ। ಊತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧೂ।

೩೫. ಯುವಾತಿ

ಯುವಸದ್ದತೋತಿ ಹೋತಿ+ತ್ಥಿಯಂ। ಯುವತಿ।

೩೬. ನ್ತನ್ತೂನಂ ವೀಮ್ಹಿ ತೋ ವಾತಿ

ವೀಮ್ಹಿ ನ್ತನ್ತೂನಂ ತೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಗಚ್ಛತೀ ಗಚ್ಛನ್ತೀ, ಸೀಲವತ ಸೀಲವನ್ತೀ।

೩೭. ಭವತೋ ಭೋತೋತಿ

ವೀಮ್ಹಿ ಭವತೋ ಭೋತಾದೇಸೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಭೋತೀ ಭವನ್ತೀ।

೩೮. ಪುಥುಸ್ಸ ಪಥವಪುಥವಾತಿ

ವೀಮ್ಹಿ ಪುಥುಸ್ಸ ಪಥವಪುಥವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಪಥವೀ ಪುಥವೀ, ರೇ ಪಥವೀ।

ಇತಿ ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂ ಸಮಾಸಕಣ್ಡೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಣಾದಿಕಣ್ಡ

ಸಮಾಸೋ ಪದಸಂಖೇಪೋ, ಪದಪಚ್ಚಯಸಂಹಿತಂ।
ತದ್ಧಿತಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ, ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ತೇಸ+ಮನ್ತರಂ॥

೧. ಣೋ ವಾ+ಪಚ್ಚೇ

ಛಟ್ಠೀಯನ್ತಾ ನಾಮಸ್ಮಾ ವಾ ಣಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ ಅಪಚ್ಚೇ+ಭಿಧೇಯ್ಯೇ। ಅಪಚ್ಚಸದ್ದಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ತೇನ ಅಪಚ್ಚವನ್ತತೋ ಕತಸರಪಚ್ಚಯೋ ಸಮತ್ಥತ್ತಾ ತೋ ಛಟ್ಠ್ಯನ್ತತೋ ಹೋತೀತಿ "ಛಟ್ಠೀಯನ್ತಾ ನಾಮಸ್ಮಾ"ತಿ ಸುತ್ತೇ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ। ಣಾದೀನಂ ತದ್ಧಿತನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಸಞ್ಞಾ। ಣಕಾರೋ ವುದ್ಧ್ಯತ್ಥೋ। ಏವ+ಮಞ್ಞತ್ರಾಪಿ। ಣಾದಿವುತ್ತಿತ್ತಾ "ಏಕತ್ಥತಾಯಂ"ತಿ ವಿಭತ್ತಿಲೋಪೋ।

೧೨೪. ಸರಾನ+ಮಾದಿಸ್ಸಾ+ಯುವಣ್ಣಸ್ಸಾ+ಏಓ ಣಾನುಬನ್ಧೇ

ಸರಾನ+ಮಾದಿಭೂತಾ ಯೇ ಅಕಾರಿ+ವಣ್ಣು+ವಣ್ಣಾ, ತೇಸಂ ಆ+ಏ+ಓ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಣಾನುಬನ್ಧೇತಿ ಅಕಾರಸ್ಸ ಆಕಾರೋ। ಆ+ಏ+ಓನಂ ವುದ್ಧೀತಿಪಿ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಸಞ್ಞಾ। ವಸಿಟ್ಠಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ವಾಸಿಟ್ಠೋ। ವೀಮ್ಹಿ ವಾಸಿಟ್ಠೀ। ವೇತಿ ವಸಿಟ್ಠಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂತಿ ವಾಕ್ಯಸ್ಸ ಚ ವಸಿಟ್ಠಾಪಚ್ಚಂತಿ ಸಮಾಸಸ್ಸ ಚ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥಂ। ಸೋ ಚ ವಾಸದ್ದೋ ಯಾವ "ಸಕತ್ಥೇ"ತಿ ಅಧಿಕರೀಯತಿ।

ನಪುಂಸಕೇನ ಲಿಙ್ಗೇನ, ಸದ್ದೋ+ದಾಹು ಪುಮೇನ ವಾ।
ನಿದ್ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಞಾತಬ್ಬ+ಮವಿಸೇಸೇ ಪನಿ+ಚ್ಛಿತೇತಿ -

ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಪಚ್ಚಸದ್ದಸ್ಸ ನಪುಂಸಕತ್ಥೇಪಿ ಪುತ್ತಪುತ್ತೀನಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ವಾಚಕೋ ಹೋತಿ।

ಣಾದಯೋ+ಭಿಧೇಯ್ಯಲಿಙ್ಗಾ , ಅಪಚ್ಚೇ ತ್ವ+ನಪುಂಸಕಾ।
ನಪುಂಸಕೇ ಸಕತ್ಥೇ ಣ್ಯೋ, ಭಿಯ್ಯೋ ಭಾವಸಮೂಹಜಾ।
ತಾ ತು+ತ್ಥಿಯ+ಮಸಂಖ್ಯಾನೇ, ತ್ವಾದಿಚೇಪಚ್ಚಯನ್ತಕಾ॥

ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸ ಅಪಚ್ಚಂ=ಪುತ್ತೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋ, ಏವಂ ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತೋ, ಗೋತಮೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಅ+ಯುವಣ್ಣನ್ತಾಭಾವಾ ಆ+ಏ+ಓನಂ ನ ವುದ್ಧಿ। ವಾಸುದೇವಸ್ಸ ಅಪಚ್ಚಂ ವಾಸುದೇವೋ, ಬಲದೇವೋ। ಚಿತ್ತಕೋತಿಆದೀಸು ಪನ ಸಂಯೋಗನ್ತತ್ತಾ "ಸಂಯೋಗೇ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ಕ್ವಚಿ ನ ವುದ್ಧಿ। ಉಪಗುನೋ ಅಪಚ್ಚಂ ಓಪಗವೋ ಓಪಗವೀ। ಏತ್ಥ "ಉವಣ್ಣಸ್ಸಾ+ವಙ ಸರೇ"ತಿ ಉಕಾರಸ್ಸ ಅವಙ।

ವಚ್ಛಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚನ್ತಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಪುಬ್ಬಸುತ್ತೇನ ಣಪಚ್ಚಯೇ ಕತೇ ಪುನ ವಚ್ಛಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂತಿ ವಿಗ್ಗಹೋ।

೨. ವಚ್ಛಾದಿತೋ ಣಾನ+ಣಾಯನಾ

ವಚ್ಛಾದೀಹಿ ಅಪಚ್ಚಪಚ್ಚಯನ್ತೇಹಿ ಗೋತ್ತಾದೀಹಿ ಚ ಸದ್ದೇಹಿ ಣಾನ+ಣಾಯನಪಚ್ಚಯಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಅಪಚ್ಚೇ। ವಚ್ಛಾನೋ, ವಚ್ಛಾಯನೋ, "ಸಂಯೋಗೇ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ನ ವುದ್ಧಿ। ಕತಿಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ಕಚ್ಚೋ, "ಣ್ಯ ದಿಚ್ಚಾದೀಹೀ"ತಿ ಣ್ಯೋ, "ಲೋಪೋ+ವಣ್ಣಿ+ವಣ್ಣಾನಂ"ತಿ ಅಕಾರಲೋಪೇ ಚವಗ್ಗಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ। ಕಚ್ಚಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ಕಚ್ಚಾನೋ, ಕಚ್ಚಾಯನೋ, ಯಾಗಮೇ

ಕಾತಿಯಾನೋ। ಮುಗ್ಗಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ=ನತ್ತಾದೀತಿ ವಾಕ್ಯೇ ವುದ್ಧಿ+ಇಕಾರಲೋಪ+ಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ। ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂತಿ ಪುನಣಾನ+ಣಾಯನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾಯನೋ। ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಅಪಚ್ಚಪಚ್ಚಯನ್ತಾ। ಗೋತ್ತಾದಿತೋ ಯಥಾಸಕಟಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ನತ್ತಾದೀಹಿ ಸಕಟಾನೋ ಸಕಟಾಯನೋ। ಕಣ್ಹಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ನತ್ತಾದಿ ಕಣ್ಹಾನೋ ಕಣ್ಹಾಯನೋ। ಏವಂ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸಾನೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸಾಯನೋ , ಮುಞ್ಜಾನೋ ಮುಞ್ಜಾಯನೋ, ಕುಞ್ಜಾನೋ ಕುಞ್ಜಾಯನೋ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಂಯೋಗತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ। ಆಕತಿಗಣೋ+ಯಂ।

೩. ಕತ್ತಿಕಾವಿಧವಾದೀಹಿ ಣೇಯ್ಯಣೇರಾ

ಕತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ವಿಧವಾದೀಹಿ ಚ ಣೇಯ್ಯಣೇರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಕತ್ತಿಕಾಯ ಅಪಚ್ಚಂ ಕತ್ತಿಕೇಯ್ಯೋ, ಗರುಳೋ ವಿನತಾಯ=ಸುಪಣ್ಣಮಾತುಯಾ ಅಪಚ್ಚಂ ವೇನತೇಯ್ಯೋ। ರೋಹಿಣಿಯಾ ಅಪಚ್ಚಂ ರೋಹಿಣೇಯ್ಯೋ, ಗಙ್ಗಾಯ ಅಪಚ್ಚಂ ಗಙ್ಗೇಯ್ಯೋ। ಏವಂ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ, ನಾದೇಯ್ಯೋ, ಅನ್ತೇಯ್ಯೋ, ಆಹೇಯ್ಯೋ, ಕಾಪೇಯ್ಯೋ, ಸುಚಿಯಾ ಅಪಚ್ಚಂ ಸೋಚೇಯ್ಯೋ, ಬಾಲೇಯ್ಯೋ। ಣೇರೇ-ವಿಧವಾಯ ಅಪಚ್ಚಂ ವೇಧವೇರೋ। ಬನ್ಧಕಿಯಾ=ಅಭಿಸಾರಿಕಾಯ ಅಪಚ್ಚಂ ಬನ್ಧ-ಕೇರೋ। ಸಮಣಸ್ಸ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ಸಾಮಣೇರೋ, ನಾಳಿಕೇರೋ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೪. ಣ್ಯ ದಿಚ್ಚಾದೀಹಿ

ದಿತಿಪ್ಪಭುತೀಹಿ ಣ್ಯೋ ಹೋತಿ ಅಪಚ್ಚೇ।

೧೨೫. ಸಂಯೋಗೇ ಕ್ವಚಿ

ಸಂಯೋಗವಿಸಯೇ ಕ್ವಚಿ ಆ+ಏ+ಓವುದ್ಧಿಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಣಾನುಬನ್ಧೇ।

೧೩೧. ಲೋಪೋ+ವಣ್ಣಿ+ವಣ್ಣಾನಂ

ಅವಣ್ಣಿ+ವಣ್ಣಾನಂ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ ಯಕಾರಾದೋ ಪಚ್ಚಯೇ। ದಿತಿಯಾ=ಅಸುರಮಾತುಯಾ ಅಪಚ್ಚಂ ದೇಚ್ಚೋ ಆದಿಚ್ಚೋ। ಕುಣ್ಡನಿಯಾ ಅಪಚ್ಚಂ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ, ನಸ್ಸ ಞ್ಞೇ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ। ಅದಿತೀತಿ ದೇವಮಾತಾ।

ಭಾತುನೋ ಅಪಚ್ಚಂ ಭಾತಬ್ಯೋ, "ಯಮ್ಹಿ ಗೋಸ್ಸ ಚಾ"ತಿ ಯಮ್ಹಿ ಉಸ್ಸ ಅವಙ ಅಕಾರಲೋಪಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ।

೫. ಆ ಣಿ

ಅಕಾರನ್ತತೋ ಣಿ ವಾ ಹೋತ+ಪಚ್ಚೇ ಬಹುಲಂ। ಆ=ತಿ ನಾಮವಿಸೇಸನತ್ತಾ ಅ-ಕಾರನ್ತತೋತಿ ವುತ್ತಂ। ದಕ್ಖಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ದಕ್ಖಿ, ದತ್ತಿ, ದೋಣಿ, ವಾಸವಿ, ವಾರುಣಿ। ಜಿನದತ್ತಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ಜೇನದತ್ತಿ, ಸುದ್ಧೋದನಿ, ಆನುರುದ್ಧಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೬. ರಾಜತೋ ಞ್ಞೋ ಜಾತಿಯಂ

ರಾಜತೋ ಞ್ಞೋ ವಾ ಹೋತ+ಪಚ್ಚೇ ಖತ್ತಿಯಜಾತಿಯಂ ಗಮ್ಯಮಾನಾಯಂ। ರಞ್ಞೋ ಅಪಚ್ಚಂ ರಾಜಞ್ಞೋ। ಜಾತೀಯನ್ತಿ ಕಿಂ, ರಾಜಾಪಚ್ಚಂ।

೭. ಖತ್ತಾ ಯಿ+ಯಾ

ತಿಜಾತಿಯಂ ಅಪಚ್ಚೇ ಯ+ಇಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ಖತ್ತಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ಖತ್ಯೋ ಖತ್ತಿಯೋ। ಜಾತಿಯಂ ತ್ವೇವ, ಖತ್ತಿ।

೮. ಮನುತೋ ಸ್ಸ+ಸಣ

ಮನುತೋ ಜಾತಿಸಮುದಾಯೇ ಸ್ಸ+ಸಣ ಹೋನ್ತು+ಪಚ್ಚೇ। ಮನುನೋ ಅಪಚ್ಚಂ ಮನುಸ್ಸೋ ಮಾನುಸೋ, ಮನುಸ್ಸೀ ಮಾನುಸೀ। ಜಾತಿಯಂ ತ್ವೇವ, ಮಾನವೋ, ನಸ್ಸ ಣೋ, ಮಾಣವೋ।

೯. ಜನಪದನಾಮಸ್ಮಾ ಖತ್ತಿಯಾ ರಞ್ಞೇ ಚ ಣೋ

ಜನಪದಸ್ಸ ಯಂ ನಾಮಂ, ತಂ ನಾಮಸ್ಮಾ ಖತ್ತಿಯಾ ಅಪಚ್ಚೇ ರಞ್ಞೇ ಚ ಣೋ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚಾಲಾನಂ ಅಪಚ್ಚಂ ರಾಜಾ ವಾ ಪಞ್ಚಾಲೋ, ಕೋಸಲೋ , ಮಾಗಧೋ, ಓಕ್ಕಾಕೋ। ಜನಪದನಾಮಸ್ಮಾತಿ ಕಿಂ, ದಾಸರಥಿ। ಖತ್ತಿಯಾತಿ ಕಿಂ, ಪಞ್ಚಾಲಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸಾ+ಪಚ್ಚಂ ಪಞ್ಚಾಲಿ।

೧೦. ಣ್ಯ ಕುರುಸಿವೀಹಿ

ಕುರುಸಿವೀಹಿ ಅಪಚ್ಚೇ ರಞ್ಞೇ ಚ ಣ್ಯೋ ಹೋತಿ। ಕುರೂನಂ ಅಪಚ್ಚಂ ರಾಜಾ ವಾ ಕೋರಬ್ಯೋ। "ಯಮ್ಹಿ ಗೋಸ್ಸ ಚಾ"ತಿಮಿನಾ ಅವಙ, ಬಕಾರಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ। ಸೇಬ್ಬೋ, ಇಲೋಪೋ। (ಅಪಚ್ಚತದ್ಧಿತಂ)।

೧೧. ಣ ರಾಗಾ ತೇನ ರತ್ತಂ

ರಾಗವಾಚೀತತಿಯನ್ತತೋ ರತ್ತ+ಮಿಚ್ಚೇ+ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತೇ ಣೋ ಹೋತಿ। ಕುಸುಮ್ಭಾದೀಹಿ ವಣ್ಣನ್ತರಪತ್ತಂ ರತ್ತಂ ನಾಮ। ಕಸಾವೇನ ರತ್ತಂ ಕಾಸಾವಂ। ಏವಂ ಕುಸುಮ್ಭೇನ ರತ್ತಂ ಕೋಸುಮ್ಭಂ, ಹಾಲಿದ್ದಂ, ಪತ್ತಙ್ಗಂ, ಮಞ್ಜೇಟ್ಠಂ, ಕುಙ್ಕುಮಂ। ಇಧ ನ ಹೋತಿ ನೀಲಂ ಪೀತನ್ತಿ, ಗುಣವಚನತ್ತಾ ಣೇನ ವಿನಾಪಿ ದಬ್ಬಸ್ಸಾ+ಭಿಧಾನತೋ।

೧೨. ನಕ್ಖತ್ತೇನಿ+ನ್ದುಯುತ್ತೇನ ಕಾಲೇ

ತತಿಯನ್ತತೋ ನಕ್ಖತ್ತಾ ತೇನ ಲಕ್ಖಿತೇ ಕಾಲೇ ಣೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಚೇ ನಕ್ಖತ್ತ+ಮಿನ್ದುಯುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಫುಸ್ಸೇನ ಇನ್ದುಯುತ್ತೇನ ಲಕ್ಖಿತಾ ಪುಣ್ಣಮಾಸೀ ಫುಸ್ಸೀ ರತ್ತಿ, ಫುಸ್ಸೋ ಅಹೋ, ಮಘಾಯ ಇನ್ದುಯುತ್ತಾಯ ಲಕ್ಖಿತಾ ಪುಣ್ಣಮಾಸೀ ಮಾಘೀ, ಮಾಘೋ।

೧೩. ಸಾ+ಸ್ಸ ದೇವತಾ ಪುಣ್ಣಮಾಸೀ

ಸೇತಿ ಪಠಮನ್ತಾ ಅಸ್ಸೇತಿ ಛಟ್ಠಿಯತ್ಥೇ ಣೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ಪಠಮನ್ತಂ, ಸಾ ಚೇ ದೇವತಾ ಪುಣ್ಣಮಾಸೀ ವಾ। ಸುಗತೋ ದೇವತಾ ಅಸ್ಸ ಸೋಗತೋ, ಮಾಹಿನ್ದೋ, ಯಾಮೋ, ವಾರುಣೋ। ಬುದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ದೇವತಾತಿ ಬುದ್ಧೋ। ಫುಸ್ಸೀ ಪುಣ್ಣಮಾಸೀ ಅಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧಿನೀತಿ ಫುಸ್ಸೋ ಮಾಸೋ। ಏವಂ ಮಾಘೋ, ಫಗ್ಗುನೋ, ಚಿತ್ತೋ, ವೇಸಾಖೋ, ಜೇಟ್ಠಮೂಲೋ, ಆಸಾಳ್ಹೋ, ಸಾವಣೋ, ಪೋಟ್ಠಪಾದೋ, ಅಸ್ಸಯುಜೋ, ಕತ್ತಿಕೋ, ಮಾಗಸಿರೋ। ಪುಣ್ಣಮಾಸೀ ಚ ಭತಕಮಾಸಸಮ್ಬನ್ಧಿನೀ ನ ಹೋತಿ, ಪುಣ್ಣೋ ಮಾ ಅಸ್ಸನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಚನಾ, ಅತೋ ಏವ ನಿಪಾತನಾ ಣೋ, ಸಾಗಮೋ ಚ।

೧೪. ತ+ಮಧೀತೇ ತಂ ಜಾನಾತಿ ಕ+ಣಿಕಾ ಚ

ದುತಿಯನ್ತತೋ ತ+ಮಧೀತೇ ತಂ ಜಾನಾತೀತಿ ಏತೇಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಣೋ ಹೋತಿ ಕೋ ಣಿಕೋ ಚ। ಏತ್ಥ ಚಸದ್ದೋ ಕೋ ಚಣಿಕೋ ಚ ಹೋತೀತಿ ಸಮುಚ್ಚಿನೋ, ನೋ ಣಪಚ್ಚಯಂ। ಬ್ಯಾಕರಣ+ಮಧೀತೇ ಜಾನಾತೀತಿ ವಾ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ವಿ+ಆ+ಕರಣನ್ತಿ ವಿಚ್ಛಿಜ್ಜ ಕತಯಾದೇಸಸ್ಸಿ+ಕಾರಸ್ಸ "ತದಾದೇಸಾ ತದೀವ ಭವನ್ತೀ"ತಿ ಇಾಯಾ "ಸರಾನ"ಮಿಚ್ಚಾದಿನಾ ಏಕಾರೇ ಯಾಗಮದ್ವಿತ್ತಾನಿ। ಏವಂ ಮೋಹುತ್ತೋ, ನೇಮಿತ್ತೋ, ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜೋ, ವತ್ಥುವಿಜ್ಜೋ, ಛನ್ದಸೋ, "ಮನಾ, ದೀನಂ ಸಕ" ಇತಿ ಸಕಾಗಮೋ। ಕಮಕೋ, ಪದಕೋ, ವೇನಯಿಕೋ, ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ, ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕೋ। ದ್ವಿತಗ್ಗಹಣಂ ಅಜ್ಝೇನಜಾನನೇ ಚ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಪಚ್ಚಯವಿಧಾನತ್ಥಂ, ಅಜ್ಝೇನವಿಸಯದಸ್ಸನತ್ಥಂ, ಪಸಿದ್ಧುಪಸಂಹರಣತ್ಥಞ್ಚ।

೧೫. ತಸ್ಸ ವಿಸಯೇ ದೇಸೇ

ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾ ವಿಸಯೇ ದೇಸಸರೂಪೇ ಣೋ ಹೋತಿ। ವಸಾತೀನಂ ವಿಸಯೋ ದೇಸೋ ವಾಸಾತೋ। ದೇಸೇತಿ ಕಿಂ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ವಿಸಯೋ ರೂಪಂ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಿಸಯೋ+ನುವಾಕೋ।

೧೬. ನಿವಾಸೇ ತನ್ನಾಮೇ

ತಿ ತನ್ನಾಮೇ ನಿವಾಸೇ ದೇಸೇ ಣೋ ಹೋತಿ। ಸಿವೀನಂ ನಿವಾಸೋ ದೇಸೋ ಸೇಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ "ಯವಾ ಸರೇ"ತಿ ಯಕಾರೇ ಬಕಾರಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ। ವಾಸಾತೋ।

೧೭. ಅದೂರಭವೇತಿ

ಣೋ, ವಿದಿಸಾಯ ಅದೂರಭವಂ ವೇದಿಸಂ।

೧೮. ತೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ

ತತಿಯನ್ತಾ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ಥೇ ಣೋ ಹೋತಿ। ಕುಸಮ್ಬೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕೋಸಮ್ಬೀ ನಗರಂ, ಏವಂ ಕಾಕನ್ದೀ, ಮಾಕನ್ದೀ, ಸಹಸ್ಸೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸಾಹಸ್ಸೀ ಪರಿಖಾ, ಹೇತುಮ್ಹಿ ಕತ್ತರಿ ಕರಣೇ ಚ ಯಥಾಯೋಗಂ ತತಿಯಾ।

೧೯. ತ+ಮಿಧ+ತ್ಥಿ

ತನ್ತಿ ಪಠಮನ್ತಾ ಇಧಾತಿ ಸತ್ತಮ್ಯತ್ಥೇ ದೇಸೇ ತನ್ನಾಮೇ ಣೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪಠಮನ್ತ+ಮತ್ಥಿ ಚೇ। ಉದುಮ್ಬರಾ ಅಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ಸನ್ತೀತಿ ಓದುಮ್ಬರೋ, ಬಾದರೋ, ಪಬ್ಬಜೋ।

೨೦. ತತ್ರ ಭವೇತಿ

ಸತ್ತಮ್ಯನ್ತಾ ಭವತ್ಥೇ ಣೋ। ಉದಕೇ ಭವೋ ಓದಕೋ, ಓರಸೋ, ಜಾನಪದೋ, ಮಾಗಧೋ, ಕಾಪಿಲವತ್ಥವೋ, ಕೋಸಮ್ಬೋ, ಮನಸಿ ಭವಂ ಮಾನಸಂ ಸುಖಂ, ಸಕಾಗಮೋ। ಸಾರಸೋ ಸಕುಣೋ, ಸಾರಸೀ ಸಕುಣೀ, ಸಾರಸಂ ಪುಪ್ಫಂ। ಮಿತ್ತೇ ಭವಾ ಮೇತ್ತಾ ಮೇತ್ತೀ ವಾ। ಪುರೇ ಭವಾ ಪೋರೀ ವಾಚಾ। ಪಾವುಸೇ ಭವೋ ಪಾವುಸೋ ಮೇಘೋ। ಪಾವುಸಾ ರತ್ತಿ, ಪಾವುಸಂ ಅಬ್ಭಂ। ಸಾರದೋ, ಸಾರದಾ, ಸಾರದಂ ಪುಪ್ಫಂ। ಮಾಧುರೋ ಜನೋ, ಮಾಧುರಾ ಗಣಿಕಾ, ಮಾಧುರಂ ವತ್ಥಂ।

೨೧. ಅಜ್ಜಾದೀಹಿ ತನೋತಿ

ಭವತ್ಥೇ ತನೋ। ಅಜ್ಜ ಭವೋ ಅಜ್ಜತನೋ, ಸ್ವಾತನೋ, ಹಿಯ್ಯತನೋ। “ಏಓನ+ಮ ವಣ್ಣೇ”ತಿ ಏಓನಂ ಅ ಹೋತಿ।

೧೧. ಪುರಾತೋ ಣೋ ಚತಿ

ಭವತ್ಥೇ ಣೋ ತನೋ ಚ। ಏತ್ಥ ಣಕಾರೋ ಅವಯವೋ, ನೇವಾ+ನುಬನ್ಧೋ। ಪುರಾಣೋ, ಪುರಾತನೋ।

೧೨. ಅಮಾತ್ವ+ಚ್ಚೋತಿ

ಭವತ್ಥೇ ಅಚ್ಚೋ ಹೋತಿ। ಅಮಾ=ಸಹ ಭವೋ ಅಮಚ್ಚೋ।

೧೪. ಮಜ್ಝಾದಿತ್ವಿ+ಮೋತಿ

ಭವತ್ಥೇ ಇಮೋ, ಮಜ್ಝೇ ಭವೋ ಮಜ್ಝಿಮೋ। ಏವಂ ಅನ್ತಿಮೋ, ಹೇಟ್ಠಿಮೋ, ಉಪರಿಮೋ, ಓರಿಮೋ, ಪಾರಿಮೋ, ಪಚ್ಛಿಮೋ, ಅಬ್ಭನ್ತರಿಧೋ, ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೋ।

೧೫. ಕಣ+ಣೇಯ್ಯ+ಣೇಯ್ಯಕ+ಯಿ+ಯಾತಿ

ಭವತ್ಥೇ ಕಣಆದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಕಣ-ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಭವೋ ಕೋಸಿನಾರಕೋ, ಮಾಗಧಕೋ, ಆರಞ್ಞಕೋ ವಿಹಾರೋ, ರಾಜಗಹಕೋ, ಕೋಸಮ್ಬಕೋ, ಇನ್ದಪತ್ತಕೋ, ಕಾಪಿಲಕೋ, ಭಾರುಕಚ್ಛಕೋ, ನಾಗರಕೋ। ಅಙ್ಗೇಸು ಜಾತೋ ಅಙ್ಗಕೋ, ಕೋಸಲಕೋ, ವೇದೇಹಕೋ, ಕಮ್ಬೋಜಕೋ, ಗನ್ಧಾರಕೋ, ಸೋವೀರಕೋ, ಸಿನ್ಧವಕೋ, ಅಸ್ಸಕೋ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಣೇಯ್ಯ-ಗಙ್ಗೇಯ್ಯೋ, ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯೋ, ವಾನೇಯ್ಯೋ। ಣೇಯ್ಯಕ-ಕೋಸಲೇಯ್ಯಕೋ , ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕೋ, ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕೋ, ಸಿಲಾಯ ಜಾತಂ ಸೇಲೇಯ್ಯಕಂ, ಮಿಥಿಲೇಯ್ಯಕೋ। ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕೋತ್ಯಾದೀಸು “ದಿಸ್ಸನ್ತ+ಞ್ಞೇಪಿ ಪಚ್ಚಯಾ”ತಿ ಏಯ್ಯಕೋ, ಏವಂ ಉಪರಿ ಸುತ್ತೇ ದಸ್ಸಿತಪಚ್ಚಯತೋ ವಿಸುಂ ಪಚ್ಚಯೇ ದಸ್ಸಿತೇ ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತೇನಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯ-ಗಮ್ಮೋ, ಯಮ್ಹಿ ಅಕಾರಲೋಪೇ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ ರಸ್ಸೋ ಚ। ದಿಬ್ಬೋ। ಇಯ-ಉದರಿಯೋ, ದಿವಿಯೋ, ಪಞ್ಚಾಲಿಯೋ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ, ಲೋಕಿಯೋ।

೧೬. ಣಿಕೋ

ಸತ್ತಮ್ಯನ್ತಾ ಭವತ್ಥೇ ಣಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸರದೇ ಭವೋ ಸಾರದಿಕೋ ದಿವಸೋ, ಸಾರದಿಕಾ ರತ್ತಿ।

೧೭. ತ+ಮಸ್ಸ ಸಿಪ್ಪಂ ಸೀಲಂ ಪಣ್ಯಂ ಪಹರಣಂ ಪಯೋಜನಂ

ಪಠಮನ್ತಾ ಸಿಪ್ಪಾದಿವಾಚಕಾ ಅಸ್ಸೇತಿ ಛಟ್ಠ್ಯತ್ಥೇ ಣಿಕೋ ಹೋತಿ। ವೀಣಾವಾದನಂ ಸಿಪ್ಪ+ಮಸ್ಸ ವೇಣಿಕೋ, ವೀಣಾವಾದನಂ ಅಭೇದೋಪಚಾರೇನ ವೀಣಾ ನಾಮ। ಮೋದಿಙ್ಗಿಕೋ, ವಂಸಿಕೋ। ಪಂಸುಕೂಲಧಾರಣಂ ಸೀಲ+ಮಸ್ಸ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ, ತೇಚೀವರಿಕೋ। ಗನ್ಧೋ ಪಣ್ಯ+ಮಸ್ಸ ಗನ್ಧಿಕೋ, ತೇಲಿಕೋ, ಗೋಳಿಕೋ, ಪೂವಿಕೋ, ಪಣ್ಣಿಕೋ, ತಮ್ಬುಲಿಕೋ, ಲೋಣಿಕೋ। ಚಾಪೋಪಹರಣ+ಮಸ್ಸ ಚಾಪಿಕೋ, ತೋಮರಿಕೋ, ಮುಗ್ಗರಿಕೋ, ಮೋಸಲಿಕೋ। ಉಪಧಿ=ಕ್ಖನ್ಧಾದಿ ಪಯೋಜನ+ಮಸ್ಸ ಓಪಧಿಕಂ, ಸಾತಿಕಂ, ಸಾಹಸ್ಸಿಕಂ।

೧೮. ತಂ ಹನ್ತ+ರಹತಿ ಗಚ್ಛತು+ಞ್ಛತಿ+ಚರತಿ

ದುತಿಯನ್ತಾ ಹನ್ತೀತಿ ಏವಮಾದೀಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಣಿಕೋ ಹೋತಿ। ಪಕ್ಖಿನೋ ಹನ್ತೀತಿ ಪಕ್ಖಿಕೋ, ಸಾಕುಣಿಕೋ, ಮಾಯೂರಿಕೋ, ಮಚ್ಛೇ ಹನ್ತೀತಿ ಮಚ್ಛಿಕೋ, ಮೇನಿಕೋ। ಮಿಗೇ ಹನ್ತೀತಿ ಮಾಗವಿಕೋ, ವಕಾರಾಗಮೋ । ಮಿಗಸ್ಸ "ತದಮಿನಾ"ದಿನಾ ಮಗವಾದೇಸೇಪಿ ಮಾಗವಿಕೋ। ಓರಬ್ಭಿಕೋ, ಹಾರಿಣಿಕೋ। ಸೂಕರಿಕೋತಿ ಇಕೋ। ಸತ+ಮರಹತೀತಿ ಸಾತಿಕಂ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ, ಏಹಿ ಪಸ್ಸ ವಿಧಿಂ ಅರಹತೀತಿ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ। ಏತ್ಥ ತ್ಯಾದ್ಯನ್ತಸಮುದಾಯತೋ ಅನುಕರಣತ್ತಾ ವಾ ತದ್ಧಿತಸ್ಸ ಅಭಿಧಾನಲಕ್ಖಣತ್ತಾ ವಾ ಬಹುಲಂವಿಧಾನೇನ ವಾ ಪಚ್ಚಯೋ। ಸಾಹಸ್ಸಿಕೋ, ಕುಮ್ಭಿಕೋ, ದೋಣಿಕೋ, ಅದ್ಧಮಾಸಿಕೋ, ಕಹಾಪಣಿಕೋ, ಆಸೀತಿಕಾ ಗಾಥಾ, ನಾವುತಿಕಾ। ಸಹಸ್ಸಿಯೋತಿ ಇಯೋ। ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಪಾರದಾರಿಕೋ, ಮಗ್ಗಿಕೋ, ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಿಕೋ, ಪಥಿಕೋ। ಬದರೇ ಉಞ್ಛತೀತಿ ಬಾದರಿಕೋ, ಸಾಮಾಕಿಕೋ। ಧಮ್ಮಂ ಚರತೀತಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ, ಅಧಮ್ಮಿಕೋ।

೧೯. ತೇನ ಕತಂ ಕೀತಂ ಬದ್ಧ+ಮಭಿಸಙ್ಖತಂ ಸಂಸಟ್ಠಂ ಹತಂ ಹನ್ತಿ ಜಿತಂ ಜಯತಿ ದಿಬ್ಬತಿ ಖನತಿ ತರತಿ ಚರತಿ ವಹತಿ ಜೀವತಿತಿ

ಕತಾದೀಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಣಿಕೋ। ಕಾಯೇನ ಕತಂ ಕಾಯಿಕಂ, ವಾಚಸಿಕಂ, ಮಾನಸಿಕಂತಿ ಸಕಾಗಮೋ। ವಾತೇನ ಕತೋ ಆಬಾಧೋ ವಾತಿತೋ, ಸೇಮ್ಹಿಕೋ, ಪಿತ್ತಿಕೋ। ಸತೇನ ಕೀತಂ ಸಾತಿಕಂ, ಸಾಹಸ್ಸಿಕಂ, ವತ್ಥೇನ ಕೀತಂ ವತ್ಥಿಕಂ, ಕುಮ್ಭಿಕಂ, ಸೋವಣ್ಣಿಕಂ, ಘಾತಿಕಂ। ಮೂಲತೋವ ಪಚ್ಚಯೋ, ಅಮೂಲವಾಚಿತ್ತಾ ದೇವದತ್ತೇನ ಕೀತೋತಿ ನ ಹೋತಿ, ತದತ್ಥಾಪ್ಪತೀತಿಯಾ। ವರತ್ತಾಯ ಬದ್ಧೋ ವಾರತ್ತಿಕೋ, ಆಯಸಿಕೋ, ಪಾಸಿಕೋ, ಸುತ್ತಿಕೋ। ಘತೇನ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಸಂಸಟ್ಠಂ ವಾ ಘಾತಿಕಂ, ಗೋಳಿಕಂ, ದಧಿಕಂ, ಮಾರೀಚಿಕಂ। ಜಾಲೇನ ಹತೋ ಹನ್ತೀತಿ ವಾ ಜಾಲಿಕೋ, ಬಾಲಿಸಿಕೋ। ಅಕ್ಖೇಹಿ ಜಿತಂ ಅಕ್ಖಿಕಂ ಧನಂ, ಸಾಲಾಕಿಕಂ, ತಿನ್ದುಕಿಕೋ, ಅಮ್ಬಫಲಿಕೋ। ಅಕ್ಖೇಹಿ ಜಯತಿ ದಿಬ್ಬತಿ ವಾ ಅಕ್ಖಿಕೋ। ಖಣಿತ್ತಿಯಾ ಖನತೀತಿ ಖಾಣಿತ್ತಿಕೋ, ಕುದ್ದಾಲಿಕೋ। ದೇವದತ್ತೇನ ಜಿತಂ, ಅಙ್ಗುಲ್ಯಾ ಖನತೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ತದತ್ಥಾನವಗಮಾ। ಉಳುಮ್ಪೇನ ತರತೀತಿ ಓಳುಮ್ಪಿಕೋ, ಉಳುಮ್ಪಿಕೋತಿ ಇಕೋ। ಕುಲ್ಲಿಕೋ, ಗೋಪುಚ್ಛಿಕೋ, ನಾವಿಕೋ। ಸಕಟೇನ ಚರತೀತಿ ಸಾಕಟಿಕೋ, ರಥಿಕೋ। ಪರಪ್ಪಿಕೋತಿ ಇಕೋ। ಖನ್ಧೇನ ವಹತೀತಿ ಖನ್ಧಿಕೋ। ಅಂಸಿಕೋ, ಸೀಸಿಕೋತಿ ಇಕೋ। ವೇತನೇನ ಜೀವತೀತಿ ವೇತನಿಕೋ, ಭತಿಕೋ, ಕಯಿಕೋ, ವಿಕ್ಕಯಿಕೋ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಿಕೋತಿ ಇಕೋ।

೨೦. ತಸ್ಸ ಸಂವತ್ತತಿ

ಚತುತ್ಥ್ಯನ್ತಾ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇಣಿಕೋ ಹೋತಿ। ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕೋ, ಇತ್ಥಿಯಂ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ। ಲೋಕಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಲೋಕಿಕೋ। ಸುಟ್ಠು ಅಗ್ಗೋತಿ ಸಗ್ಗೋ, ಸಗ್ಗಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ, ಸಸ್ಸೋ+ವಕ ತದಮಿನಾದೀಪಾಠಾ। ಧನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಧಞ್ಞಂ।

೨೧. ತತೋ ಸಮ್ಭೂತ+ಮಾಗತಂ

ಪಞ್ಚಮ್ಯನ್ತಾ ಸಮ್ಭೂತ+ಮಾಗತನ್ತಿ ಏತೇಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಣಿಕೋ ಹೋತಿ। ಮಾತಿತೋ ಸಮ್ಭೂತ+ಮಾಗತಂವಾ+ತಿ ಏತ್ಥ "ಮಾತಿತೋ ಚ ಭಗಿನಿಯಂಛ್ಥೋ"ತಿ "ಮಾತಿತೋ"ತಿ ಭಾಗೇನ ಉಸ್ಸ ಇಮ್ಹಿ ವಾಕ್ಯಂ, ರಸ್ಸದ್ವಿತ್ತೇಸು ಮತ್ತಿಕಂ, ಪೇತ್ತಿಕಂ। ಣ್ಯ+ರಿಯಣ+ರ್ಯಪಚ್ಚಯಾಪಿ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸುರಭಿತೋ ಸಮ್ಭೂತಂ ಸೋರಬ್ಭ್ಯಂ। ಯಮ್ಹಿ ಥಞ್ಞಂ। ಉಭಯತ್ಥ "ಲೋಪೋ+ವಣ್ಣೆ+ವಣ್ಣಾನಂ"ತಿ ಲೋಪೋ। ರಿಯಣ-ಪಿತುತೋ ಸಮ್ಭೂತೋ ಪೇತ್ತಿಯೋ, ಮಾತಿಯೋ, "ರಾನುಬನ್ಧೇ+ನ್ತಸರಾದಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಉಲೋಪೋ, ಮತ್ತಿಯೋ। ರ್ಯಮ್ಹಿ-ಉಲೋಪೋ, ಚವಗ್ಗಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ, ಮಚ್ಚೋ ವಾ।

೨೨. ತತ್ಥ ವಸತಿ ವಿದಿತೋ ಭತ್ತೋ ನಿಯುತ್ತೋ

ಸತ್ತಮ್ಯನ್ತಾ ವಸತೀತ್ವೇವಮಾದೀಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಣಿಕೋ ಹೋತಿ। ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಸತೀತಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ, ರಾಜಗಹಿಕೋ, ಮಾಗಧಿಕೋ, ಸೋಸಾನಿಕೋ। ಲೋಕೇ ವಿದಿತೋ ಲೋಕಿಕೋ। ಚತುಮಹಾರಾಜೇಸು ಭತ್ತಾ ಚಾತುಮ್ಮಹಾರಾಜಿಕಾ। ದ್ವಾರೇ ನಿಯುತ್ತೋ ದೋವಾರಿಕೋ, ದಸ್ಸೋಕ ತದಮಿನಾದಿಪಾಠಾ। ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ। ಇಕೇ-ನವಕಮ್ಮಿಕೋ, ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋ। ಕಿಯೇ-ಜಾತಿಕಿಯೋ, ಅನ್ಧಕಿಯೋ।

೩೩. ತಸ್ಸಿ+ದಂ

ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾ ಇದ+ಮಿಚ್ಚ+ಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಣಿಕೋ ಹೋತಿ। ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಇದಂ ಸಙ್ಘಿಕಂ, ಪುಗ್ಗಲಿಕಂ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಕೋ, ನಾಟಪುತ್ತಿಕೋ, ಜೇನದತ್ತಿಕೋ। ಕಿಯೇ-ಸಸ್ಸ ಇದಂ ಸಕಿಯೋ, ಪರಕಿಯೋ। ನಿಯೇಅತ್ತನಿಯಂ। ಕೇ-ಸಕೋ, ರಞ್ಞೋ ಇದಂ ರಾಜಕಂ ಭಣ್ಡಂ।

೩೪. ಣೋ

ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾ ಇದ+ಮಿಚ್ಚ+ಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಣೋ ಹೋತಿ। ಕಚ್ಚಾಯನಸ್ಸ ಇದಂ ಕಚ್ಚಾಯನಂ, ಬ್ಯಾಕರಣಂ, ಸೋಗತಂ ಸಾಸನಂ, ಮಾಹಿಸಂ ಮಂಸಾದಿ।

೩೫. ಗವಾದೀಹಿ ಯೋ

ಗವಾದೀಹಿ ಛಟ್ಠಿಯನ್ತೇಹಿ ಇದ+ಮಿಚ್ಚ+ಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಯೋ ಹೋತಿ। ಗುನ್ನಂ ಇದಂ ಗಬ್ಯಂ, ಅವಙ, ಮಂಸಾದಿ। ಇಲೋಪೇ ಕಬ್ಬಂ। ದುನೋ ಇದಂ ದಬ್ಬಂ।

೩೬. ಪಿತಿತೋ ಭಾತರಿ ರೇಯ್ಯಣ

“ಪಿತಿತೋ ಮಾತಿತೋ”ತಿ ತೇನ ತೇನ ಸುತ್ತನಿಪಾತೇನೇವ ಉಸ್ಸ ಇ। ಪಿತುಸದ್ದಾ ತಸ್ಸ ಭಾತರಿ ರೇಯ್ಯಣ। ಪಿತು ಭಾತಾ ಪೇತ್ತೇಯ್ಯೋ।

೩೭. ಮಾತಿತೋ ಚ ಭಗಿನಿಯಂ ಚ್ಛೋ

ಮಾತುತೋ ಚ ಪಿತುತೋ ಚ ತೇಸಂ ಭಗಿನಿಯಂ ಚ್ಛೋ ಹೋತಿ। ಮಾತು ಭಗಿನಿ ಮಾತುಚ್ಛಾ, ಪಿತು ಭಗಿನಿ ಪಿತುಚ್ಛಾ। ಕಥಂ “ಮಾತು ಭಾತಾ ಮಾತುಲೋ”ತಿ, “ಮಾತುಲಾದಿತ್ವಾನೀ”ತಿ ನಿಪಾತನಾ ಲಪಚ್ಚಯೋ।

೩೮. ಮಾತಾಪಿತೂಸ್ವಾ+ಮಹೋ

ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ತೇಸಂ ಮಾತಾಪಿತೂಸ್ವಾ+ಮಹೋ ಹೋತಿ। ಮಾತು ಮಾತಾ ಮಾತಾಮಹೀ, ಮಾತು ಪಿತಾ ಮಾತಾಮಹೋ। ಪಿತು ಮಾತಾ ಪಿತಾಮಹೀ, ಪಿತು ಪಿತಾ ಪಿತಾಮಹೋ। ನ ಯಥಾಸಙ್ಖ್ಯಂ ಪಚ್ಚೇಕಾಭಿಸಮ್ಬನ್ಧತೋ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಮಾತಾಪಿತುಸದ್ದೇಹಿ ತೇಸಂ ಮಾತಾಪಿತುನ್ನಂ ಅತ್ಥೇ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ।

೩೯. ಹಿತೇ ರೇಯ್ಯಣ

ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಹಿತೇ ರೇಯ್ಯಣ ಹೋತಿ। ಮಾತು ಹಿತೋ ಮತ್ತೇಯ್ಯೋ, ಪೇತ್ತೇಯ್ಯೋ।

೪೦. ನಿನ್ದಾ+ಞ್ಞಾತ+ಪ್ಪ ಪಟಿಭಾಗ ರಸ್ಸ ದಯಾ ಸಞ್ಞಾಸು ಕೋ

ನಿನ್ದಾದೀಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ನಾಮಸ್ಮಾ ಕೋ ಹೋತಿ। ನಿನ್ದಾಯಂ-ನಿನ್ದಿತೋ ಮುಣ್ಡೋ ಮುಣ್ಡಕೋ, ಏವಂ ಸಮಣಕೋ, ಪಣ್ಡಿತಕೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕೋ , ವೇಯ್ಯಾಕರಣಕೋ। ಅಞ್ಞಾತೇ-ಕಸ್ಸಾ+ಯಂ ಅಸ್ಸೋ ಅಸ್ಸಕೋ, ಪಯೋಗಸಾಮತ್ಥಿಯಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿವಿಸೇಸಾನಾವಗಮೋ+ವಗಮ್ಯತೇ। ಅಪ್ಪತ್ಥೇ-ಅಪ್ಪಕಂ ತೇಲಂ ತೇಲಕಂ, ಘತಕಂ। ಪಟಿಭಾಗತ್ಥೇ-ಹತ್ಥೀ ವಿಯ ಹತ್ಥಿಕೋ, ಅಸ್ಸಕೋ, ಬಲೀಬದ್ಧಕೋ। “ಇಮೇ ನೋ ಹತ್ಥಿಕಾ ಅಸ್ಸಾ, ಬಲೀಬದ್ಧಾ ಚ ನೋ ಇಮೇ”ತ್ಯಾದಿಪಾಠೇ “ಲೋಪೋ”ತಿ ಕಪಚ್ಚಯಲೋಪೇನ ವಾ ಅಭೇದೋಪಚಾರೇನ ವಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಇಮೇ ಚ ದಾರುಆದೀಹಿ ಕತರೂಪಾನಿ। ರಸ್ಸೇರಸ್ಸೋ ಮಾನುಸೋ ಮಾನುಸಕೋ, ರುಕ್ಖಕೋ, ಪಿಲಕ್ಖಕೋ। ದಯಾಯಂ-ದಯಿತೋ=ನುಕಮ್ಪಿತೋ ಪುತ್ತೋ ಪುತ್ತಕೋ, ವಚ್ಛಕೋ। ಸಞ್ಞಾಯಂ-ಮೋರೋ ವಿಯ ಮೋರಕೋ, ಕತಕೋ, ಭತಕೋ।

೪೧. ತ+ಮಸ್ಸ ಪರಿಮಾಣಂ ಣಿಕೋ ಚ

ಪಠಮನ್ತಾ ಅಸ್ಸೇತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಣಿಕೋ ಹೋತಿ ಕೋ ಚ, ತಞ್ಚೇ ಪಠಮನ್ತಂ ಪರಿಮಾಣಂ ಭವತಿ। ದೋಣಾದೀನಂ ಪರಿಮಿತವೀಹಾದೀನಂ ಕರಣತ್ತಾ “ಪರಿಮೀಯನ್ತ್ಯ+ನೇನಾತಿ ಪರಿಮಾಣ”ನ್ತಿ ಹೋತಿ। ದೋಣೋ ಪರಿಮಾಣ+ಮಸ್ಸಾತಿ ದೋಣಿಕೋ ವೀಹಿ, ಖಾರಸತಿಕೋ, ಖಾರಸಹಸ್ಸಿಕೋ, ಆಸೀತಿಕೋ ವಯೋ, ಉಪಡ್ಢಕಾಯೋ ಪರಿಮಾಣ+ಮಸ್ಸ ಉಪಡ್ಢಕಾಯಿಕಂ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ। ಪಞ್ಚಕಂ, ಛಕ್ಕಂ।

೪೨. ಯ+ತೇ+ತೇಹಿ+ತ್ತಕೋ

ಯಾದೀಹಿ ಪಠಮನ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸೇತಿ ಛಟ್ಠ್ಯತ್ಥೇ ತ್ತಕೋ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚೇ ಪಠಮನ್ತಂ ಪರಿಮಾಣಂ ಭವತಿ। ಯಂ ಪರಿಮಾಣ+ಮಸ್ಸ ಯತ್ತಕಂ, ತತ್ತಕಂ, “ಏತಸ್ಸೇಟ ತ್ತಕೇ”ತಿ ಏತಸ್ಸ ಏಟ, ಏತ್ತಕಂ। ಆವತಕೇ-ಯಂ ಪರಿಮಾಣ+ಮಸ್ಸ ಯಾವತಕೋ, ತಾವತಕೋ।

೪೩. ಸಬ್ಬಾ ಚಾ+ವನ್ತು

ಸಬ್ಬತೋ ಪಠಮನ್ತಾ ಯಾದೀಹಿ ಚ ಅಸ್ಸೇತಿ ಛಟ್ಠ್ಯತ್ಥೇ ಆವನ್ತು ಹೋತಿ, ತಞ್ಚೇ ಪಠಮನ್ತಂ ಪರಿಮಾಣಂ ಭವತಿ। ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಮಾಣ+ಮಸ್ಸ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ, “ಅಂಞಂ ನಪುಂಸಕೇ”ತಿ ಅಂ। ಯಾವನ್ತಂ, ತಾವನ್ತಂ।

೪೪. ಕಿಮ್ಹಾ ರತಿ+ರೀವ+ರೀವತಕ+ರಿತ್ತಕಾ

ಕಿಮ್ಹಾ ಪಠಮನ್ತಾ ಅಸ್ಸೇತಿ ಛಟ್ಠ್ಯತ್ಥೇ ರತಿ+ರೀವ+ರೀವತಕ+ರಿತ್ತಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕಿಂಸಙ್ಖ್ಯಾನಂ ಪರಿಮಾಣ+ಮೇಸಂ ಕತಿ, ರಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ಇಂಭಾಗಲೋಪೋ। ಕೀವ, ಕೀವತಕಂ, ಕಿತ್ತಕಂ। ರೀವನ್ತೋ ಸಭಾವತೋ ಅಸಂಖ್ಯೋ।

೪೫. ಸಞ್ಜಾತಂ ತಾರಕಾದಿತ್ವಿ+ತೋತಿ

ಸಞ್ಜಾತತ್ಥೇ ಇತೋ। ತಾರಕಾ ಸಞ್ಜಾತಾ ಅಸ್ಸ ತಾರಕಿತಂ ಗಗನಂ, ಪುಪ್ಫಾನಿ ಸಞ್ಜಾತಾನಿ ಅಸ್ಸ ಪುಪ್ಫಿತೋ ರುಕ್ಖೋ, ಪಲ್ಲವಿತಾ ಲತಾ।

೪೬. ಮಾನೇ ಮತ್ತೋ

ಪಠಮನ್ತಾ ಮಾನವುತ್ತಿತೋ ಅಸ್ಸೇತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಮತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಪಲಂ ಉಮ್ಮಾನ+ಮಸ್ಸ ಪಲಮತ್ತಂ। ಹತ್ಥೋ ಪಮಾಣ+ಮಸ್ಸ ಹತ್ಥಮತ್ತಂ। ಸತಂ ಮಾನ+ಮಸ್ಸ ಸತಮತ್ತಂ। ದೋಣೋ ಪರಿಮಾಣ+ಮಸ್ಸ ದೋಣಮತ್ತಂ। ಅಭೇದೋಪಚಾರಾ ದೋಣೋತಿಪಿ ಹೋತಿ। ಮೀಯತೇ+ನೇನಾತಿ ಮಾನಂ, ಮಾನಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ತಾ ಛಟ್ಠ್ಯನ್ತಭೂತಾನಮೇವ ವಿಧಿ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಚ -

ಉದ್ಧಮಾನನ್ತು ಉಮ್ಮಾನಂ, ಪರಿಮಾಣನ್ತು ಸಬ್ಬತೋ।
ಪಮಾಣಂ ಹೋತಿ ಆಯಾಮೋ, ಸಙ್ಖ್ಯಾಸೇಸೋ ತು ಸಬ್ಬತೋ॥

೪೭. ತಗ್ಘೋ ಚು+ದ್ಧಂ

ಉದ್ಧಮಾನವುತ್ತಿತೋ ತಗ್ಘೋ ಹೋತಿ ಮತ್ತೋ ಚ। ಜಣ್ಣು ಪರಿಮಾಣ+ಮಸ್ಸ ಜಣ್ಣುತಗ್ಘಂ, ಜಣ್ಣುಮತ್ತಂ।

೪೮. ಣೋ ಚ ಪುರಿಸಾತಿ

ಪುರಿಸಾ ಣೋ ಹೋತಿ ಮತ್ತಾದಯೋ ಚ। ಪುರಿಸೋ ಪರಿಮಾಣ+ಮಸ್ಸ ಪೋರಿಸಂ, ಪುರಿಸಮತ್ತಂ+ಪುರಿಸತಗ್ಘಂ।

೪೯. ಅಯು+ಭದ್ವಿತೀಹಂ+ಸೇ

ಉಭದ್ವಿತೀಹಿ ಅವಯವವುತ್ತೀಹಿ ಅಯೋ ಹೋತಿ। ಉಭೋ ಅಂಸಾ ಅಸ್ಸ ಉಭಯಂ, ದ್ವಯಂ, ತಯಂ। ಅಂಸಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಸಮುದಾಯೇ ವಿಧಿ ಹೋತೀತಿ ನ ಉಭಯಾದಿತೋ ಬಹುವಚನನ್ತಿ ಚೇ, "ರಾಹುನೋ ಸಿರೋ" ತ್ಯಾದೋ ಅಭೇದೇಪಿ ಭೇದವಿವಕ್ಖಾಯ ಲಬ್ಭಮಾನತೋ ಬಹುವಚನಂ ಹೋತೇವ।

೫೦. ಸಙ್ಖ್ಯಾಯ ಸಚ್ಚು+ತೀ+ಸಾ+ಸ+ದಸನ್ತಾಯಾ+ಧಿಕಾ+ಸ್ಮಿಂ ಸತಸಹಸ್ಸೇ ಡೋ

ಸತ್ಯನ್ತಾಯ ಉತ್ಯನ್ತಾಯ ಈಸನ್ತಾಯ ಆಸನ್ತಾಯ ದಸನ್ತಾಯ ಸಙ್ಖ್ಯಾಯ ಪಠಮನ್ತಾಯ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ಸತ್ತಮ್ಯತ್ಥೇ ಡೋ ಹೋತಿ, ಸಾ ಚೇ ಸಙ್ಖ್ಯಾ ಅಧಿಕಾ ಹೋತಿ, ಯ+ದಸ್ಮಿನ್ತಿ, ತಂ ಚೇ ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಹೋತಿ। ವೀಸತಿ ಅಧಿಕಾ ಅಸ್ಮಿಂ ಸತೇತಿ ವೀಸಂಸತಂ।

೧೩೯. ಡೇ ಸತಿಸ್ಸ ತಿಸ್ಸತಿ

ಡೇ ಪರೇ ಸತ್ಯನ್ತಸ್ಸ ತಿಕಾರಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ಏಕವೀಸಂಸತಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಾ। ತಿಂಸತಿ ಅಧಿಕಾ ಅಸ್ಮಿಂ ಸತಾದಿಕೇತಿ ತಿಂಸಸತಂ ಏಕತಿಂಸಸತಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಉತ್ಯನ್ತಾಯನವುತಿ ಅಧಿಕಾ ಅಸ್ಮಿಂ ಸತಾದಿಕೇತಿ ನವುತಂಸತಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಾ। ಈಸನ್ತಾಯ-ಚತ್ತಾಲೀಸಂ ಅಧಿಕಾ ಅಸ್ಮಿಂ ಸತೇ ಸಹಸ್ಸೇ ಸತಸಹಸ್ಸೇತಿ ಚತ್ತಾಲೀಸಸತ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ। ಆಸನ್ತಾಯ ಏವಂ, ಪಞ್ಞಾಸಂಸತ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ। ದಸನ್ತಾಯ-ಏಕಾದಸಂಸತ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ।

೫೧. ತಸ್ಸ ಪೂರಣೇ+ಕಾದಸಾದಿತೋ ವಾ

ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾಯೇ+ಕಾದಸಾದಿಕಾಯ ಸಙ್ಖ್ಯಾಯ ಡೋ ಹೋತಿ ಪೂರಣತ್ಥೇ ವಿಭಾಸಾ। ಸಾ ಸಙ್ಖ್ಯಾ ಪೂರಿಯತೇ ಯೇನ ತಂ ಪೂರಣಂ। ಏಕಾದಸನ್ನಂ ಪೂರಣೋ ಏಕಾದಸೋ। ಅಞ್ಞತ್ರ "ಮ ಪಞ್ಚಾದಿಕತೀಹೀ"ತಿ ಮೋ, ಏಕಾದಸಮೋ। ವೀಸತಿಯಾ ಪೂರಣೋ ವೀಸೋ ವೀಸತಿಮೋ, ತಿಂಸೋ, ತಿಂಸತಿಮೋ। ವಾಸದ್ದಸ್ಸ ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸತ್ತಾ ನಿಚ್ಚಂ ಚತ್ತಾಲೀಸೋ ಪಞ್ಞಾಸೋ।

೫೨. ಮ ಪಞ್ಚಾದಿಕತೀಹಿತಿ

ಮಪಚ್ಚಯೇ ಪಞ್ಚಮೋ, ಪಞ್ಚಮೀ। ಸತ್ತಮೋ, ಸತ್ತಮೀ। ಅಟ್ಠಮೋ, ಅಟ್ಠಮೀ। ಕತಿಮೋ, ಕತಿಮೀ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೫೩. ಸಥಾದೀನ+ಮಿ ಚತಿ

ಸತಾದೀನಂ ಮೋ ಚ ಅನ್ತಾದೇಸೋ ಇ ಚ। ಸತಸ್ಸ ಪೂರಣೋ ಸತಿಮೋ, ಸಹಸ್ಸಿಮೋ।

೫೪. ಛಾ ಟ್ಠ+ಟ್ಠಮಾತಿ

ಛಸದ್ದಾ ಪೂರಣತ್ಥೇ ಟ್ಠ+ಟ್ಠಮಾ। ಛನ್ನಂ ಪೂರಣೋ ಛಟ್ಠೋ, ಛಟ್ಠಮೋ। ಇತ್ಥಿಯಂ ಛಟ್ಠೀ, ಛಟ್ಠಮೀ। “ಚತುತ್ಥದುತಿಯೇಸ್ವೇ+ಸಂ ತತಿಯಪಠಮಾ”ತಿ ನಿಪಾತನಾ ಪೂರಣತ್ಥೇ ದ್ವಿತೋ ತಿಯೋ ದ್ವಿಸ್ಸ ದು ಚ, ತಿಚತೂಹಿ ತಿಸ್ಸ ಅ, ತಿಯ+ತ್ಥಾ ಚ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ, ದುತಿಯೋ ತತಿಯೋ, ಚತುತ್ಥೋ।

೫೫. ಏಕಾ ಕಾ+ಕ್ಯ+ಸಹಾಯೇ

“ಸತಿ ಬ್ಯಭಿಚಾರೇ ವಿಸೇಸನಂ ಸಾತ್ಥಕಂ”ತಿ ಞಾಯಾ ಸಂಖ್ಯಾತೋ ವಿಸೇಸೇತುಂ “ಅಸಹಾಯೇ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏಕಸ್ಮಾ ಅಸಹಾಯತ್ಥೇ ಕ+ಆಕೀ ಹೋನ್ತಿ ವಾ। ಏಕೋವ ಏಕಕೋ, ಏಕಾಕೀ, ಏಕೋ ವಾ।

೫೬. ವಚ್ಛಾದೀಹಿ ತನುತ್ತೇ ತರೋ

ವಚ್ಛಾದೀನಂ ಸಭಾವಸ್ಸ ತನುತ್ತೇ=ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಾವಸೇಸೇ ತರೋ ಹೋತಿ। ಸೋ=ಸಕೋ ಭಾವೋ ಸಭಾವೋ ಅತ್ತನಿಯಪವತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ। ಸುಸುತ್ತಸ್ಸ ತನುತ್ತೇ ವಚ್ಛತರೋ, ಇತ್ಥಿಯಂ ವಚ್ಛತರೀ। ಯೋಬ್ಬನಸ್ಸ ತನುತ್ತೇ ಓಕ್ಖತರೋ। ಓಕ್ಖಾ=ದುತಿಯವಯಟ್ಠಗೋಣೋ। ಅಸ್ಸಭಾವಸ್ಸ ತನುತ್ತೇ ಅಸ್ಸತರೋ। ಗಾವೋತಿ ಜಾತಿಸಾಮತ್ಥಿಯಸ್ಸ ತನುತ್ತೇ ಉಸಭತರೋ। ಏತ್ಥ ತನುತ್ತಂ ಅಪ್ಪಬಲತಾ।

೫೭. ಕಿಮ್ಹಾ ನಿದ್ಧಾರಣೇ ರತರ+ರತಮಾ

ಕಿಂಸದ್ದಾ ನಿದ್ಧಾರಣೇ ರತರ+ರತಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕೋ ಏವಾತಿ ಕತರೋ ಭವತಂ ದೇವದತ್ತೋ, ಕತರೋ ಭವತಂ ಕಟ್ಠೋ। ಕತಮೋ ಭವತಂ ದೇವದತ್ತೋ, ಕತಮೋ ಭವತಂ ಕಟ್ಠೋ। ಭಾರದ್ವಾಜಾನಂ ಕತಮೋ+ಸಿ ಬ್ರಹ್ಮೇ।

೫೮. ತೇನ ದತ್ತೇ ಲಿ+ಯಾತಿ

ದತ್ತೇ+ಭಿಧೇಯ್ಯೇ ಲ+ಇಯಾ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಮನುಸ್ಸಸಞ್ಞಾಯಂ। ದೇವೇನ ದತ್ತೋ ದೇವಲೋ ದೇವಿಯೋ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋ ಬ್ರಹ್ಮಿಯೋ। ಸೀವಲೋ ಸೀವಿಯೋ ಸಿಸ್ಸ ದೀಘೋ। ದೇವ+ಬ್ರಹ್ಮ+ಸಿವಾತಿ ತನ್ನಾಮಕಾ ಮನುಸ್ಸಾ। (ರತ್ತಮಿಚ್ಚಾದಿಅನೇಕತ್ಥತದ್ಧಿತಂ)।

೫೯. ತಸ್ಸ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸುತ್ತ+ತಾ+ತ್ತನ+ಣ್ಯ+ಣೇಯ್ಯ+ಣಿ+ಯ+ಣಿಯಾ

ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾ ಭಾವೇ ಕಮ್ಮೇ ಚ ತ್ತಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಲಂ। ನ ಸಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಸಬ್ಬತೋ ಹೋನ್ತಿ ಅಞ್ಞತ್ರತ್ತ+ತಾಹಿ। ಭವನ್ತಿ ಏತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಿಸದ್ದಾತಿ ಭಾವೋ ಸದ್ದಪವತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ। ವುತ್ತಞ್ಚ -

> ಹೋನ್ತ್ಯ+ಸ್ಮಾ ಸದ್ದಬುದ್ಧೀತಿ, ಭಾವೋ ತಂ ಸದ್ದವುತ್ತಿಯಾ।
> ನಿಮಿತ್ತಭೂತಂ ನಾಮಞ್ಚ, ಜಾತಿ ದಬ್ಬಂ ಕ್ರಿಯಾ ಗುಣೋತಿ॥

ನೀಲಸ್ಸ ಪಟಸ್ಸ ಭಾವೋ ನೀಲತ್ತಂ ನೀಲತಾತಿ ಗುಣೋ ಭಾವೋ। ಏತ್ಥ ನೀಲಗುಣವಸೇನ ಪಟೇ ನೀಲಸದ್ದಸ್ಸ ವುತ್ತಿಯಾ ಪಟಬುದ್ಧಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ಭಾವೋ ನಾಮ। ನೀಲಸ್ಸ ಗುಣಸ್ಸ ಭಾವೋ ನೀಲತ್ತಂ ನೀಲತಾತಿ ನೀಲಗುಣಜಾತಿ, ಏತ್ಥ ನೀಲಗುಣಜಾತಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಹುತ್ವಾ ನೀಲಸದ್ದಸ್ಸ ಗುಣವುತ್ತಿಯಾ ನೀಲಗುಣಜಾತಿ ನಿಮಿತ್ತಂ। ಗೋತ್ತಂ ಗೋತಾತಿ ಗೋಜಾತಿ, ಏತ್ಥ ಜಾತಿಸದ್ದಾನಂ ದಬ್ಬವುತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಜಾತಿ ನಿಮಿತ್ತಂ। ಪಾಚಕಸ್ಸ ಭಾವೋ ಪಾಚಕತ್ತಂತಿ ಕ್ರಿಯಾಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ತಂ ಭಾವೋ, ಏತ್ಥ ಪಚನಕ್ರಿಯಾಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ತಂ ಭಾವೋ। ದಣ್ಡಿತ್ತಂ ವಿಸಾಣಿತ್ತಂ ರಾಜಪುರಿಸತ್ತಂತಿ ದಣ್ಡ+ವಿಸಾಣ+ರಾಜದಬ್ಬಾನಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ತಂ ಭಾವೋ, ದಣ್ಡೀತ್ಯಾದಿಸದ್ದಪವತ್ತಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತತ್ತಾ।

ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ದೇವದತ್ತತ್ತಂ, ಚನ್ದತ್ತಂ, ಸೂರಿಯತ್ತಂತಿ ತದವತ್ಥಾ ವಿಸೇಸಸಾಮಞ್ಞಂ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಬಾಲತಾದಿಅವತ್ಥಾಭೇದೋ, ಚನ್ದಸ್ಸ ಕಲಾದಿಅವತ್ಥಭೇದೋ ಚ, ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಮನ್ದಪಟುತಾದಿಅವತ್ಥಾಭೇದೋ ಚ ಸಾಮಞ್ಞಂ, ತದೇತ್ಥ ನಿಮಿತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ವಿಜ್ಜಮಾನಪದತ್ಥಾನಂ ವಿಸಯಭೂತಸಞ್ಞಾಸದ್ದಾನಂ ಪವತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ ವುತ್ತಂ। ಆಕಾಸತ್ತಂ ಅಭಾವತ್ತಂತಿ, ತತ್ಥ ಘಟಾಕಾಸ+ಪೀಠರಾಕಾಸ, ಪಟಾಭಾವ+ಘಟಾಭಾವಾದಿನಾ ಉಪಚರಿತಭೇದಸಾಮಞ್ಞಂ ಭಾವೋ।

ತ್ತನ-ಪುಥುಜ್ಜನತ್ತನಂ। ವೇದನಾಯ ಭಾವೋ ವೇದನತ್ತನಂ, ರಸ್ಸೋ। ಏವಂ ಜಾಯತ್ತನಂ, ಜಾರತ್ತನಂ।

ಣ್ಯ-ಅಲಸಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಆಲಸ್ಯಂ, ಏತ್ಥ "ಲೋಪೋ+ವಣ್ಣಿ+ವಣ್ಣಾನಂ"ತಿ ಅ-ಲೋಪೇ "ಸರಾನ+ಮಾದಿಸ್ಸಾ"ದಿನಾ ಆಕಾರೋ, ಏವ+ಮುಪರಿ ಚ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಭಾವೋ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಂ, ಞ್ಞಕಾರಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ। ಚಾಪಲ್ಯಂ, ನೇಪುಞ್ಞಂ, ಪೇಸುಞ್ಞಂ, ರಞ್ಞೋ ಭಾವೋ ರಜ್ಜಂ, ಆಧಿಪಚ್ಚಂ, ದಾಯಜ್ಜಂ, ವೇಸಮ್ಮಂ, ವೇಸಮಂ, ಣಪಚ್ಚಯೋ। ಸಖಿನೋ ಭಾವೋ ಸಖ್ಯಂ, ವಾಣಿಜ್ಜಂ, ಆರೋಗ್ಯಂ, ಓದಗ್ಯಂ, ಆನಣ್ಯಂ, ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ, ಬಲ್ಯಂ, ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ, ಬಾಹುಸ್ಸಚ್ಚಂ, ಪೋರೋಹಿಚ್ಚಂ। ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಭಾವೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚಂ, ಇಲೋಪೋ। ಕೋಸಲ್ಲಂ, ವೇಪುಲ್ಲಂ। ಸಮಾನಸ್ಸ ಭಾವೋ ಸಾಮಞ್ಞಂ, ಪೇರಿಸ್ಸಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ದೋಮನಸ್ಸಂ, ಸೋವಚಸ್ಸಂ, ದೋವಚಸ್ಸಂ, ನಿಪಕಸ್ಸ ಭಾವೋ ನೇಪಕ್ಕಂ, ಆಧಿಕ್ಕಂ, ದುಭಗಸ್ಸ ಭಾವೋ ದೋಭಗ್ಗಂ, ಸರೂಪಸ್ಸ ಭಾವೋ ಸಾರುಪ್ಪಂ, ಓಪಮ್ಮಂ, ಸೋಖುಮ್ಮಂ, ತಥಸ್ಸ ಭಾವೋ ತಚ್ಛಂ। ದುಮ್ಮೇಧಸ್ಸ ಭಾವೋ ದುಮ್ಮೇಜ್ಝಂ। ಭೇಸಜಸ್ಸ ಭಾವೋ ಭೇಸಜ್ಜಂ, ಬ್ಯಾವಟಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಯಥಾ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ।

ಣೇಯ್ಯ-ಸುಚಿನೋ ಭಾವೋ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ, ಆಧಿಪತೇಯ್ಯಂ, ಕಪಿಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಾಪೇಯ್ಯಂ। ಸಠಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ।

ಣ-ಗರೂನಂ ಭಾವೋ ಗಾರವಂ, ಉ ಅವಙ। ಪಾಟವಂ, ಅಜ್ಜವಂ, ಮದ್ದವಂ, "ಕೋಸಜ್ಜಾ"ದಿನಾ ಉಸ್ಸ ಅತ್ತಂ ದ್ವಿತ್ತಞ್ಚ। ಪರಮಾನಂ ಭಾವೋ ಪಾರಮೀ, ಈಪಚ್ಚಯೋ। ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಭಾವೋ ಸಾಮಗ್ಗೀ।

ಇಯ-ಅಧಿಪತಿನೋ ಭಾವೋ ಅಧಿಪತಿಯಂ, ಪಣ್ಡಿತಿಯಂ, ಬಹುಸ್ಸುತಿಯಂ, ನಗ್ಗಿಯಂ, ಸೂರಿಯಂ।

ಣಿಯ-ಅಲಸಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಆಲಸಿಯಂ, ತಾಲುಸಿಯಂ, ಮನ್ದಿಯಂ, ದಕ್ಖಿಯಂ, ಪೋರೋಹಿತಿಯಂ, ವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ।

ಕಥಂ ರಾಮಣೀಯಕಂತಿ, ಸಕತ್ಥೇ ಕನ್ತಾ ಣೇನ ಸಿದ್ಧಾ। ಕಮ್ಮಂ=ಕ್ರಿಯಾ, ತತ್ಥ ಅಲಸಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಅಲಸತ್ತಂ ಅಲಸತಾ ಅಲಸತ್ತನಂ ಆಲಸ್ಯಂ ಆಲಸಿಯಂ ವಾ।

೧೨೨. ಸಕತ್ಥೇತಿ

ಸಕತ್ಥೇಪಿ ಯಥಾಯೋಗಂ ತ್ತಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಯಥಾಭೂತಮೇವ ಯಥಾಭುಚ್ಚಂ, ಕಾರುಞ್ಞಂ, ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ। ಆಕಾಸಾನನ್ತಮೇವ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಂ, ಏತ್ಥ ಅಕಾರಲೋಪೋ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಪುಬ್ಬರೂಪೇ ಚ ಕತೇ "ತದಮಿನಾ"ದಿನಾ ನಸ್ಸ ಞತ್ತೋ ಚ ಲೋಪೋ ಚ ಹೋತಿ, ಕಾಯಪಾಗುಞ್ಞತಾ।

೬೦. ಬ್ಯ ವದ್ಧದಾಸಾ ವಾ

ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾ ವದ್ಧಾ ದಾಸಾ ಚ ಬ್ಯೋ ಹೋತಿ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು। ವದ್ಧಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ವದ್ಧಬ್ಯಂ, ವದ್ಧತಾ। ದಾಸಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ದಾಸಬ್ಯಂ, ದಾಸ್ಯಂ, ದಾಸತಾ। ಕಥಂ ವದ್ಧವಂತಿ, ಣೇ ವಾಗಮೋ।

೬೧. ನಸ ಯುವಾ ಬೋ ಚ ವಸ್ಸ

ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾ ಯುವಸದ್ದಾ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು ನಣ ವಾ ಹೋತಿ ವಸ್ಸ ಬೋ ಚ। ಯುವಸ್ಸ ಭಾವೋ ಯೋಬ್ಬನಂ, ಯುವತ್ತಂ ಯುವತಾ ವಾ।

೬೨. ಅಣ್ವಾದಿತ್ವಿ+ಮೋತಿ

ಭಾವೇ ವಾ ಇಮೋ। ಅಣುನೋ ಭಾವೋ ಅಣಿಮಾ, ಲಘಿಮಾ, ಮಹತೋ ಭಾವೋ ಮಹಿಮಾ। ಕಿಸಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಸಿಮಾ।

೧೩೩. ಕಿಸ+ಮಹತ+ಮಿಮೇ ಕಸ, ಮಹಾತಿ

ಇಮಮ್ಹಿ ಮಹತೋ ಮಹೋ ಚ ಕಿಸಸ್ಸ ಕಸಾದೇಸೋ ಚ ಹೋತಿ।

೬೩. ಭಾವಾ ತೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ

ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕಸದ್ದತೋ ಇಮೋ, ಪಾಕೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಾಕಿಮಂ, ಸೇಕಿಮಂ।

೧೨೭. ಕೋಸಜ್ಜಾ+ಜ್ಜವ+ಪಾರಿಸಜ್ಜ+ಸೋಹಜ್ಜ+ಮದ್ದವಾ+ರಿಸ್ಸಾ+ಸಭಾ+ಜಞ್ಞ+ಥೇಯ್ಯ+ ಬಾಹುಸಚ್ಚಾ

ಏತೇ ಸದ್ದಾ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ ಣಾನುಬನ್ಧೇ। ಕುಸೀತಸ್ಸ ಭಾವೋತಿ ಭಾವೇ ಣ್ಯೋ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಈಸ್ಸ ಅಕಾರೇ ಚ ತಸ್ಸ ಜೇ ಚ ಕತೇ ಯಸ್ಸ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ, ಕೋಸಜ್ಜಂ। ಉಜುನೋ ಭಾವೇ ಅಜ್ಜವಂತಿ ಣೋ, ಇಮಿನಾ ಉಸ್ಸ ಅತ್ತಂ, "ಉವಣ್ಣಸ್ಸಾ+ವಙ ಸರೇ"ತಿ ಅವಙಆದೇಸೇ ಜಸ್ಸ ದ್ವಿತ್ತಂ। ಪರಿಸಾಸು ಸಾಧೂತಿ ವಾಕ್ಯೇ "ಣ್ಯೋ ತತ್ಥ ಸಾಧೂ"ತಿ ಣ್ಯೋ, ಇಮಿನಾ ಜಾಗಮೋ ಚ, "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ದೀಘರಸ್ಸಾ"ತಿ ಆಸ್ಸ ರಸ್ಸೇ ಚ ಕತೇ ಜಸ್ಸ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ, ಪಾರಿಸಜ್ಜೋ। ಇಮಿನಾ ಕಮೇನ ವಾಕ್ಯೇನೇವ ಸದ್ದಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸುಹದಯೋವ ಸುಹಜ್ಜೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಸೋಹಜ್ಜಂ, ಇಮಿನಾ ಅಯಲೋಪೋ। ಮುದುನೋ ಭಾವೋ ಮದ್ದವಂ, ಇಮಿನಾ ಉಸ್ಸ ಅತ್ತಂ। ಇಸಿನೋ ಇದಂ ಭಾವೋ ವಾ ಆರಿಸ್ಸಂ, ಣ್ಯಪಚ್ಚಯೇ ಇಮಿನಾ ಆರಇಙಾಗಮೇ "ಲೋಪೋ+ವಣ್ಣೆ+ವಣ್ಣಾನಂ"ತಿ ಅನ್ತಇಕಾರಲೋಪೋ ಚ। ಉಸಭಸ್ಸ ಇದಂ ಭಾವೋ ವಾ ಆಸಭಂ, ಇಮಿನಾ ಉಸ್ಸ ಆ। ಆಜಾನೀಯಸ್ಸ ಭಾವೋ ಆಜಞ್ಞಂ, ಇಮಿನಾ ಯಲೋಪೇ "ಲೋಪೋ+ವಣ್ಣೆ+ವಣ್ಣಾನಂ"ತಿ ಈಕಾರಲೋಪೋ। ಥೇನಸ್ಸ ಭಾವೋ ಥೇಯ್ಯಂ, ಇಮಿನಾ ನಸ್ಸ ಯಕಾರೋ। ಬಹುಸ್ಸುತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಬಾಹುಸಚ್ಚಂ, ಇಮಿನಾ ಉಸ್ಸ ಅಕಾರೋ ಸಂಯೋಗಾದಿಲೋಪೋ। (ಭಾವತದ್ಧಿತಂ)।

೬೪. ತರ+ತಮಿ+ಸ್ಸಿಕಿ+ಯಿ+ಟ್ಠಾ+ತಿಸಯೇ

ಅತಿಸಯೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಹೋನ್ತೇ+ತೇ ಪಚ್ಚಯಾ। ಅತಿಸಯೇನ ಪಾಪೋ ಪಾಪತರೋ ಪಾಪತಮೋ ಪಾಪಿಸ್ಸಿತೋ ಪಾಪಿಯೋ ಪಾಪಿಟ್ಠೋ, ಇತ್ಥಿಯಂ ಪಾಪತರಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅತಿಸಯಪ್ಪಚ್ಚಯನ್ತಾಪಿ ಅತಿಸಯಪ್ಪಚ್ಚಯೋ, ಅತಿಸಯೇನ ಪಾಪಿಟ್ಠೋ ಪಾಪಿಟ್ಠತರೋ ಪಾಪಿಟ್ಠತಮೋ। ಏವಂ ಪಟುತರೋ ಪಟುತಮೋ, ಪಟಿಸ್ಸಿಕೋ, ಪಟಿಯೋ, ಪಟಿಟ್ಠೋ, ವರತರೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪಣೀತತರೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಚ।

೧೩೫. ಜೋ ವುದ್ಧಸ್ಸಿ+ಯಿ+ಟ್ಠೇಸು

ವುದ್ಧಸ್ಸ ಜೋ ಹೋತಿ ಇಯಇಟ್ಠೇಸು। ಅತಿಸಯೇನ ವುದ್ಧೋ ಜೇಯ್ಯೋ ಜೇಟ್ಠೋ, ಜಾದೇಸೇ ಪುಬ್ಬಸರಲೋಪೇ ಉತ್ತಾ ಸರಾ ಇಸ್ಸ ಏಕಾರೇ ಚ ಯಸ್ಸ ದ್ವಿತ್ತಂ।

೧೩೬. ಬಾಳ್ಹ+ನ್ತಿಕ+ಪಸತ್ಥಾನಂ ಸಾಧ+ನೇದ+ಸಾ

ಇಯಇಟ್ಠೇಸು ಬಾಳ್ಹ+ನ್ತಿಕ+ಪಸತ್ಥಾನಂ ಸಾಧ+ನೇದ+ಸಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಅತಿಸಯೇನ ಬಾಳ್ಹೋ ಸಾಧಿಯೋ ಸಾಧಿಟ್ಠೋ। ಅತಿಸಯೇನ ಅನ್ತಿಕೋ ನೇದಿಯೋ ನೇದಿಟ್ಠೋ। ಅತಿಸಯೇನ ಪಸತ್ಥೋ ಸೇಯ್ಯೋ ಸೇಟ್ಠೋ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸರೇ ಉತ್ತೇ ಇಸ್ಸ ಏ ದ್ವಿತ್ತಞ್ಚ।

೧೩೭. ಕಣ+ಕನ+ಪ್ಪ+ಯುವಾನಂ

ಇಯಇಟ್ಠೇಸು ಅಪ್ಪಯುವಾನಂ ಕಣ+ಕನಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಅತಿಸಯೇನ ಅಪ್ಪೋ ಕಣಿಯೋ ಕಣಿಟ್ಠೋ। ಅತಿಸಯೇನ ಯುವಾ ಕನಿಯೋ ಕನಿಟ್ಠೋ।

೧೩೮. ಲೋಪೋ ವೀ+ಮನ್ತು+ವನ್ತೂನನ್ತಿ

ಇಯಇಟ್ಠೇಸು ವೀ+ಮನ್ತು+ವನ್ತೂನಂ ಲೋಪೋ। ಅತಿಸಯೇನ ಮೇಧಾವೀ ಮೇಧಿಯೋ ಮೇಧಿಟ್ಠೋ। ಅತಿಸಯೇನ ಸತಿಮಾ ಸತಿಯೋ ಸತಿಟ್ಠೋ। ಅತಿಸಯೇನ ಗುಣವಾ ಗುಣಿಯೋ ಗುಣಿಟ್ಠೋ। ಏತ್ಥ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಮನ್ತ್ವತ್ಥೇ ವೀ+ಮನ್ತು+ವನ್ತು ಹೋತಿ।

೬೫. ತನ್ನಿಸ್ಸಿತೇ ಲ್ಲೋ

ಲ್ಲಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ ದುತಿಯನ್ತಾ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತತ್ಥೇ। ವೇದಂ ನಿಸ್ಸಿತಂ ವೇದಲ್ಲಂ। ದುಟ್ಠು ನಿಸ್ಸಿತಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ। ವೇದನ್ತಿ ತುಟ್ಠಿ। ಇಲ್ಲೇ ಸಙ್ಖಾರಂ ನಿಸ್ಸಿತಂ ಸಙ್ಖಾರಿಲ್ಲಂ।

೬೬. ತಸ್ಸ ವಿಕಾರಾವಯವೇಸು ಣ+ಣಿಕ+ಣೇಯ್ಯ+ಮಯಾ

ಪಕತಿಯಾ ಉತ್ತರ+ಮವತ್ಥನ್ತರಂ ವಿಕಾರೋ। ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾ ನಾಮಸ್ಮಾ ವಿಕಾರೇ+ವಯವೇ ಚ ಣಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಲಂ। ಣ-ಅಯಸೋ ವಿಕಾರೋ ಆಯಸಂ ಬನ್ಧನಂ, ಸಕಾಗಮೋ। ಉದುಮ್ಬರಸ್ಸ ಅವಯವೋ ವಿಕಾರೋ ವಾ ಓದುಮ್ಬರಂ ಭಸ್ಮಂ ಪಣ್ಣಂ ವಾ। ಕಾಪೋತಂ ಮಂಸಂ ಸತ್ತಿ ವಾ। ಣಿಕ-ಕಪ್ಪಾಸಸ್ಸ ವಿಕಾರೋ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಂ ವತ್ಥಂ। ಣೇಯ್ಯ-ಏಣಿಸ್ಸ ವಿಕಾರೋ+ವಯವೋ ವಾ ಏಣೇಯ್ಯಂ। ಕೋಸಾನಂ ವಿಕಾರೋ ಕೋಸೇಯ್ಯಂ ವತ್ಥಂ। ಮಯ-ತಿಣಾನಂ ವಿಕಾರೋ ತಿಣಮಯಂ, ದಾರುಮಯಂ, ನಳಮಯಂ, ಮತ್ತಿಕಾಮಯಂ, ಸುವಣ್ಣಮಯೋ ರಥೋ, ರೂಪಿಯಮಯಂ। “ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ”ತಿ ಮಯೋ, ಗುನ್ನಂ ಕರೀಸಂ ಗೋಮಯಂ।

೬೭. ಜತುತೋ ಸ್ಸಣ ವಾ

ವಿಕಾರಾವಯವೇಸು ಜತುತೋ ಸ್ಸಣ ವಾ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ “ವಿಕಾರಾವಯವೇಸೂ”ತಿ ವತ್ತನ್ತೇಸುಪಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ವಿಕಾರೇಯೇವ ಹೋತಿ। ಜತುನೋ ವಿಕಾರೋ ಜಾತುಸ್ಸಂ ಜತುಮಯಂ।

೧೨೩. ಲೋಪೋತಿ

ಬಹುಲಂ ಪಚ್ಚಯಲೋಪೋಪಿ। “ಫಲಿತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಫಲ+ಮವಯವೋ ವಿಕಾರೋ ಚ, ಪಲ್ಲವಿತಸ್ಸೇವ ಪಲ್ಲವಂ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಫಲಾದಯೋ ಅವಯವಾ ವಿಕಾರಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಫಲಪುಪ್ಫಮೂಲೇಸು ವಿಕಾರಾವಯವೇಸು-ಪಿಯಾಲಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಪಿಯಾಲಾನಿ, ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಮಲ್ಲಿಕಾ, ಉಸೀರಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಉಸೀರಂ। ತಂಸದ್ದೇನ ವಾ ತದಭಿಧಾನಂ ಅಭೇದೋಪಚಾರೇನ, ತಸ್ಮಾ ಪಚ್ಚಯಲೋಪಂ ವಿನಾಪಿ ಸಿಜ್ಝತಿ।

೭೮. ಸಮೂಹೇ ಕಣ+ಣ+ಣಿಕಾ

ಛಟ್ಠಿಯನ್ತಾ ಸಮೂಹೇ ಕಣ+ಣ+ಣಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಗೋತ್ತಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ಕಣ-ರಾಜಞ್ಞಾನಂ ಸಮೂಹೋ ರಾಜಞ್ಞಕಂ, ಮಾನುಸಕಂ। ಉಕ್ಖಾದೀಹಿ ಉಕ್ಖಾನಂ ಸಮೂಹೋ ಓಕ್ಖಕಂ, “ಸಂಯೋಗೇ ಕ್ವಚೀ”ತಿ ಓಕಾರೋ। ಓಟ್ಠಕಂ। ಉರಬ್ಭಾನಂ ಸಮೂಹೋ ಓರಬ್ಭಕಂ। ರಾಜಕಂ, ರಾಜಪುತ್ತಕಂ, ಹತ್ಥಿಕಂ, ಧೇನುಕಂ, ಮಾಯೂರಕಂ, ಕಾಪೋತಕಂ, ಮಾಹಿಸಕಂ। ಣ-ಕಾಕಾನಂ ಸಮೂಹೋ ಕಾಕಂ, ಭಿಕ್ಖಂ। ಣಿಕ ಅಚಿತ್ತಾ-ಅಪೂಪಾನಂ ಸಮೂಹೋ ಆಪೂಪಿಕಂ, ಸಂಕುಲಿಕಂ।

೭೯. ಜನಾದೀಹಿ ತಾತಿ

ಸಮೂಹತ್ಥೇ ತಾ। ಜನಾನಂ ಸಮೂಹೋ ಜನತಾ, ಗಜತಾ, ಬನ್ಧುತಾ, ಗಾಮತಾ, ಸಹಾಯತಾ, ನಾಗರತಾ। ತಾನ್ತಾ ಸಭಾವತೋ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಾ।

ಮದನೀಯನ್ತಿ ಕರಣೇ+ಧಿಕರಣೇ ವಾ ಅನೀಯೇನ ಸಿದ್ಧಂ। ಧೂಮಾಯಿತತ್ತನ್ತಿಕ್ತನ್ತಾ ನಾಮಧಾತುತೋ ತ್ತೇನ ಸಿದ್ಧಂ, ಧೂಮೋ ವಿಯ ಆಚರತೀತಿ “ಕತ್ತುತಾ+ಯೋ”ತಿ ಆಯೇ “ಗಮನತ್ಥಾಕಮ್ಮಕಾಧಾರೇ ಚಾ”ತಿ ಕ್ತಪಚ್ಚಯೇ ಊಆಗಮೇ ಚ ಕತೇ ಧೂಮಾಯಿತಸ್ಸ ಭಾವೋತಿ ಧೂಮಾಯಿತತ್ತಂ।

೮೦. ಇಯೋ ಹಿತೇತಿ

ಹಿತತ್ಥೇ ಇಯೋ। ಉಪಾದಾನಾನಂ ಹಿತಂ ಉಪಾದಾನಿಯಂ।

೮೧. ಚಕ್ಖಾದಿತೋ ಸ್ಸೋತಿ

ಹಿತತ್ಥೇ ಸ್ಸೋ। ಚಕ್ಖುನೋ ಹಿತಂ ಚಕ್ಖುಸ್ಸಂ, ಆಯುಸ್ಸಂ।

೮೨. ಣ್ಯೋ ತತ್ಥ ಸಾಧು

ಸತ್ತಮ್ಯನ್ತಾ ತತ್ಥ ಸಾಧೂತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಣ್ಯೋ ಹೋತಿ। ಸಾಧೂತಿ ಕುಸಲೋ ಯೋಗ್ಗೋ ಹಿತೋ ವಾ। ಸಭಾಯಂ ಕುಸಲೋ ಸಬ್ಭೋ, ಆಕಾರಲೋಪೋ। ಪರಿಸಾಯಂ ಸಾಧು ಪಾರಿಸಜ್ಜೋ, “ಕೋಸಜ್ಜಾ”ದಿನಾ ಜಾಗಮೇ ಅಕಾರವುದ್ಧಿ। ಮೇಧಾಯ ಹಿತಂ ಮೇಜ್ಝಂ ಘತಂ। ಪಾದಾನಂ ಹಿತಂ ಪಜ್ಜಂ ತೇಲಂ। “ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ”ತಿ ಣ್ಯೋ, ರಥಂ ವಹತೀತಿ ರಚ್ಛಾ।

೭೩. ಕಮ್ಮಾ ನಿಯ+ಞ್ಞಾತಿ

ಕಮ್ಮಸದ್ದಾ ಸಾಧ್ವತ್ಥೇ ನಿಯ+ಞ್ಞಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ ಸಾಧು ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಕಮ್ಮಞ್ಞಂ।

೭೪. ಕಥಾದಿತ್ವಿ+ಕೋತಿ

ಇಕೋ। ಕಥಾಯಂ ಕುಸಲೋ ಕಥಿಕೋ। ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ, ಸಙ್ಗಾಮಿಕೋ, ಪವಾಸಿಕೋ, ಉಪವಾಸಿಕೋ।

೭೫. ಪಥಾದೀಹಿ ಣೇಯ್ಯೋತಿ

ಣೇಯ್ಯೋ। ಪಥೇ ಹಿತಂ ಪಾಥೇಯ್ಯಂ, ಸಪತಿಸ್ಮಿಂ ಹಿತಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಧನಂ। ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ತೇಲಂ।

೭೬. ದಕ್ಖಿಣಾಯಾ+ರಹೇತಿ

ಅರಹತ್ಥೇ ಣೇಯ್ಯೋ। ದಕ್ಖಿಣಂ ಅರಹತೀತಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ।

೭೭. ರಾಯೋ ತುಮನ್ತಾತಿ

ಅರಹತ್ಥೇ ತುಮನ್ತಾ ರಾಯೋ ವಾ। ಘಾತೇತುಂ ಅರಹತೀತಿ ಘಾತೇತಾಯಂ, "ರಾನುಬನ್ಧೇ+ನ್ತಸರಾದಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಉಂಲೋಪೋ। ಜಾಪೇತಾಯಂ, ಪಬ್ಬಾಜೇತಾಯಂ। ವಾತಿ ಕಿಂ, ಘಾತೇತುಂ। (ಸಂಕಿಣ್ಣತದ್ಧಿತಂ)।

೭೮. ತ+ಮೇತ್ಥ+ಸ್ಸ+ತ್ಥೀತಿ ಮನ್ತು

ಪಠಮನ್ತಾ ಏತ್ಥ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಏತೇಸ್ವ+ತ್ಥೇಸು ಮನ್ತು ಹೋತಿ। ಗಾವೋ ಏತ್ಥ ದೇಸೇ ಅಸ್ಸ ವಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸನ್ತೀತಿ ಗೋಮಾ, ಗೋಮನ್ತೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಗುಣವನ್ತುಸಮಂ।

ಅತ್ಥೀತಿ ವತ್ತಮಾನಕಾಲೋಪಾದಾನತೋ ಭೂತಾಹಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀಹಿ ವಾ ಗೋಹಿ ನ ಗೋಮಾ। ಕಥಂ ಗೋಮಾ ಆಸಿ, ಗೋಮಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ತದಾಪಿ ವತ್ತಮಾನಾಹಿಯೇವ ಗೋಹಿ ಗೋಮಾ, ಆಸಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಪದನ್ತರಾ ಕಾಲನ್ತರಂ। ಇತಿಸದ್ದತೋ ವಿಸಯನಿಯಮೋ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ -

> ಪಹೂತೇ ಚ ಪಸಂಸಾಯಂ, ನಿನ್ದಾಯಞ್ಚಾ+ತಿಸಾಯನೇ।
> ನಿಚ್ಚಯೋಗೇ ಚ ಸಂಸಗ್ಗೇ, ಹೋನ್ತಿ+ಮೇ ಮನ್ತುಆದಯೋತಿ॥

೧೩೪. ಆಯುಸ್ಸಾ+ಯಸ ಮನ್ತುಮ್ಹಿ

ಮನ್ತುಮ್ಹಿ ಆಯುಸ್ಸ ಆಯಸಾದೇಸೋ ಹೋತಿ। ಆಯು ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಆಯಸ್ಮಾ। ಗೋ ಅಸ್ಸೋತಿ ಜಾತಿಸದ್ದಾನಂ ದಬ್ಬಾಭಿಧಾನ- ಸಾಮತ್ಥಿಯಾ ಮನ್ತ್ವಾದಯೋ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾ ಗುಣಸದ್ದಾನಂ ಸೇತೋ ಪಟೋತಿ। ಯೇಸಂ ತು ಗುಣಸದ್ದಾನಂ ದಬ್ಬಾಭಿಧಾನಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ನತ್ಥಿ, ತೇಹಿ ಹೋನ್ತೇವ, ಬುದ್ಧಿ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಬುದ್ಧಿಮಾ। "ವನ್ತ್ವ+ವಣ್ಣಾ"ತಿ ವನ್ತುಮ್ಹಿ ರೂಪವಾ ರಸವಾ ಗನ್ಧವಾ ಸದ್ದವಾ। "ದಣ್ಡಾದಿತ್ವಿ+ಕಈ ವಾ"ತಿ ಇಕ+ಈ, ರಸೀ ರಸಿಕೋ, ರೂಪೀ ರೂಪಿಕೋ, ಗನ್ಧೀ ಗನ್ಧಿಕೋತಿ।

೭೯. ವನ್ತ್ವ+ವಣ್ಣಾತಿ

ವನ್ತು। ಪಸತ್ಥಂ ಸೀಲ+ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸೀಲವಾ। ಪಹುತಾ ಪಸತ್ಥಾ ವಾ ಪಞ್ಞಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪಞ್ಞವಾ।

೮೦. ದಣ್ಡಾದಿತ್ವಿ+ಕ+ಈ ವಾತಿ

ಇಕ+ಈ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ಮನ್ತತ್ಥೇ। ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ಕುತೋಚಿಸದ್ದತೋ ದ್ವೇ ಹೋನ್ತಿ, ಕುತೋ ಚೇ+ಕಮೇಕಂವ। ನಿಚ್ಚಯುತ್ತೋ ದಣ್ಡೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ದಣ್ಡಿಕೋ ದಣ್ಡೀ। ಗನ್ಧಿಕೋ ಗನ್ಧೀ। ವಾತ್ವೇವ, ದಣ್ಡವಾ।

“ಉತ್ತಮಿಣೇವ ಧನಾ ಇಕೋ”ತಿ ಗಣಸುತ್ತೇನ ಇಕೋ ಧನಿಕೋ। ಅಞ್ಞೋ ಧನೀ ಧನವಾ।

“ಅಸನ್ನಿಹಿತೇ ಅತ್ಥಾ” ಅಸನ್ನಿಹಿತೋ ಅತ್ಥೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥಿಕೋ ಅತ್ಥೀ। ಸನ್ನಿಹಿತೇ ಅತ್ಥವಾ। “ತದನ್ತಾ ಚ” ಪುಞ್ಞತ್ಥೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕೋ ಪುಞ್ಞತ್ಥೀ।

“ವಣ್ಣನ್ತಾ ಈಯೇವ”। ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣಂ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣೀ, ದೇವವಣ್ಣೀ।

“ಹತ್ಥದನ್ತೇಹಿ ಜಾತಿಯಂ”। ಹತ್ಥ+ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಹತ್ಥೀ, ದನ್ತೀ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಹತ್ಥವಾ ದನ್ತವಾ।

“ವಣ್ಣತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಮ್ಹಿ”। ವಣ್ಣೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ವಣ್ಣಿಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ।

“ಪೋಕ್ಖರಾದಿತೋ ದೇಸೇ”। ಪೋಕ್ಖರಂ ಜಲಂ ಪದುಮಂ ವಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪೋಕ್ಖರೀ, “ಯುವಣ್ಣೇಹಿ ನೀ”ತಿ ನೀಮ್ಹಿ “ಘರಣ್ಯಾದಯೋ”ತಿ ಈಸ್ಸ ಅತ್ತಂ, ನಸ್ಸ ಣೋ ಚ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ, ಉಪ್ಪಲಿನೀ, ಕುಮುದಿನೀ, ಭಿಸಿನೀ, ಮುಲಾಲಿನೀ, ಸಾಲುಕಿನೀ।

“ಕ್ವಚಾ+ದೇಸೇಪಿ”। ಪದುಮ+ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪದುಮೀ ಪದುಮಿನೀ ಪದುಮಿನೀಪಣ್ಣಂ। ದೇಸತೋ+ಞ್ಞತ್ರ ಪೋಕ್ಖರವಾ ಹತ್ಥೀ।

“ನಾವಾಯಿ+ಕೋ” ನಾವಿಕೋ। ಸಿಖೀ, ಬಾಲೀ, ಸೀಲೀ, ಬಲೀ।

“ಸುಖದುಕ್ಖಾ ಈ”। ಸುಖೀ ದುಕ್ಖೀ। “ಬಲಾ ಬಾಹೂರುಪುಬ್ಬಾ ಚ”। ಬಾಹುಬಲೀ, ಊರುಬಲೀ।

೮೧. ತಪಾದೀಹಿ ಸ್ಸೀತಿ

ಸ್ಸೀ। ತಪೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ತಪಸ್ಸೀ, ಯಸಸ್ಸೀ, ತೇಜಸ್ಸೀ, ಮನಸ್ಸೀ, ಪಯಸ್ಸೀ। ವಾತ್ವೇವ, ಯಸವಾ।

೮೨. ಮುಖಾದಿತೋ ರೋತಿ

ರೋ। ನಿನ್ದಿತಂ ಮುಖ+ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಮುಖರೋ। ಸುಸಿ=ಛಿದ್ದಂ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸುಸಿರೋ। ಊಸೋ=ಖಾರಮತ್ತಿಕಾ ಅಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಊಸರೋ । ಮಧುರೋ ಗುಳೋ, ಮಧುರಾ ಸಕ್ಖರಾ, ಮಧುರಂ ಖೀರಂ। ಖಂ=ಗೀವಾಯ ವಿವರಂ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಖರೋ ಗದ್ರಭೋ। ಕುಞ್ಜೋ=ಹನು ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಕುಞ್ಜರೋ। ನಗರೋ।

“ದನ್ತಸ್ಸ ಚ ಉನ್ನತದನ್ತೇ”ತಿ ಗಣಸುತ್ತೇನ ದನ್ತಸ್ಸ ಉ ಚ, ಉನ್ನತಂ ದನ್ತ+ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ದನ್ತುರೋ।

೮೩. ತುಟ್ಯಾದೀಹಿ ಭೋತಿ

ಭೋ ವಾ। ತುಟ್ಠಿ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ತುಟ್ಠಿಭೋ, ಸಾಲಿಭೋ, ವಾಲಿಭೋ।

೮೪. ಸದ್ಧಾದಿತ್ವ

ಇತಿ ವಾ ಅ ಹೋತಿ। ಅತಿಸಯಾ ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸದ್ಧೋ, ಪಞ್ಞೋ, ಪಞ್ಞವಾ, ಸದ್ಧಾ ಕಞ್ಞಾ, ಸದ್ಧಂ ಕುಲಂ।

೮೫. ಣೋ ತಪಾತಿ

ಣೋ, ತಾಪಸೋ, ಸಕಾಗಮೋ। ತಾಪಸೀ।

೮೬. ಆಲ್ವ+ಭಿಜ್ಝಾದೀಹಿತಿ

ಆಲು ವಾ। ಅಭಿಜ್ಝಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು, ಸೀತಾಲು, ಧಜಾಲು, ದಯಾಲು, ದಯಾವಾ। ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಏವ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಕೋ।

೮೭. ಪಿಚ್ಛಾದಿತ್ವಿ+ಲೋತಿ

ಇಲೋ ವಾ। ಪಿಚ್ಛ+ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪಿಚ್ಛಿಲೋ, ಪಿಚ್ಛವಾ। ಫೇಣಿಲೋ, ಜಟಿಲೋ, ತುಣ್ಡಿಲೋ। ನಿನ್ದಿತಾ ವಾಚಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ವಾಚಾಲೋತಿ ಪರಸ್ಸರಲೋಪೋ।

೮೮. ಸೀಲಾದಿತೋ ವೋತಿ

ವೋ ಹೋತಿ ವಾ। ಸೀಲವೋ, ಸೀಲವಾ। ಕೇಸವೋ, ಕೇಸವಾ।

“ಅಣ್ಣಾ ನಿಚ್ಚಂ” ಅಣ್ಣವೋ। “ಗಣ್ಡೀರಾಜೀಹಿ ಸಞ್ಞಾಯಂ” ಗಣ್ಡೀ=ಮೇಣ್ಡಸಿಙ್ಗಂ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಗಣ್ಡೀವಂ ಧನು, ರಾಜೀವಂ ಪಙ್ಕಜಂ।

೮೯. ಮಾಯಾ ಮೇಧಾಹಿ ವೀತಿ

ವೀ। ಮಾಯಾವೀ, ಮೇಧಾವೀ ಪುಮಾ। ನೀಮ್ಹಿ ಮೇಧಾವಿನೀ। ಮೇಧಾವೀ ಕುಲಂ, “ಏಕವಚನಯೋಸ್ವ+ಘೋನಂ”ತಿ ಸಿಮ್ಹಿ ರಸ್ಸೋ। ಏವಂ ಮಾಯಾವೀ।

೯೦. ಸಿ+ಸ್ಸರೇ ಆಮ್ಯು+ವಾಮೀ

ಇಸ್ಸರೇ+ಭಿಧೇಯ್ಯೇ ಸಸದ್ದಾ ಆಮೀ+ಉವಾಮೀ ಹೋನ್ತಿ ಮನ್ತ್ವತ್ಥೇ। ಸಂ=ಆಯತ್ತಂ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಾಮೀ ಸುವಾಮೀ। ಸುವಾಮಿನೀ ಕಞ್ಞಾ।

೯೧. ಲಕ್ಯ್ಯಾ ಣೋ ಅ ಚ

ಲಕ್ಖೀಸದ್ದಾ ಣೋ ಹೋತಿ ಮನ್ತ್ವತ್ಥೇ ಅ ಚ+ನ್ತಸ್ಸ। ಲಕ್ಖೀ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಲಕ್ಖಣೋ।

೯೨. ಅಙ್ಗಾ ನೋ ಕಲ್ಯಾಣೇತಿ

ಅಙ್ಗಸ್ಮಾ ನೋ ಹೋತಿ। ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಸೋಭಣಾನಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಅಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಅಙ್ಗನಾ।

೯೩. ಸೋ ಲೋಮಾತಿ

ಲೋಮಾ ಸೋ, ಪಹೂತಾ ಲೋಮಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಲೋಮಸೋ, ಲೋಮಸಾ ಕಞ್ಞಾ।

೯೪. ಇಮಿ+ಯಾತಿ

ಇಮ+ಇಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪುತ್ತಿಮೋ, ಕಿತ್ತಿಮೋ, ಪುತ್ತಿಯೋ, ಕಪ್ಪಿಯೋ, ಜಟಿಯೋ, ಹಾನಭಾಗಿಯೋ, ಸೇನಿಯೋ। (ಅತ್ಥ್ಯತ್ಥತದ್ಧಿತಂ)।

೯೫. ತೋ ಪಞ್ಚಮ್ಯಾ

ಪಞ್ಚಮ್ಯನ್ತಾ ಬಹುಲಂ ತೋ ಹೋತಿ ವಾ। ತೋಆದಿಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ನಿಪ್ಫನ್ನನಿಪಾತಾ, ತೇಹಿ ಪರಾಸಂ ವಿಭತ್ತೀನಂ "ಅಸಂಖ್ಯೇಹಿ ಸಬ್ಬಾಸಂ"ತಿ ಲೋಪೋವ। ಗಾಮತೋ ಆಗಚ್ಛತೀತಿ ಗಾಮಸ್ಮಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಚೋರತೋ ಭಾಯತೀತಿ ಚೋರೇಹಿ ಭಾಯತಿ, ಸತ್ಥತೋ ಪರಿಹೀನೋ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಹೀನೋ। ಏವಂ ಪುರಿಸತೋ, ರಾಜತೋ, ಅಗ್ಗಿತೋ, ಹತ್ಥಿತೋ, ಹೇತುತೋ, ಯುತ್ತಿತೋ, ಇತ್ಥಿತೋ, ಭಿಕ್ಖುನಿತೋ, ಯಾಗುತೋ, ಜಮ್ಬುತೋ, ಚಿತ್ತತೋ, ಆಯುತೋ। ಸಬ್ಬಾದಿತೋ-ಸಬ್ಬತೋ, ಯತೋ, ತತೋ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೯೬. ಇತೋ+ತೇ+ತ್ತೋ ಕುತೋ

ತೋಮ್ಹಿ ಇಮಸ್ಸ ಟಿ ನಿಪಚ್ಚತೇ ಏತಸ್ಸ ಟ+ಏಟ ಕಿಂ ಸದ್ದಸ್ಸ ಕುತ್ತಞ್ಚ। ಇತೋ ಇಮಸ್ಮಾ, ಅತೋ ಏತ್ತೋ ಏತಸ್ಮಾ, ಕುತೋ ಕಸ್ಮಾ।

೯೭. ಅಭ್ಯಾದೀಹಿತಿ

ತೋ। ಅಭಿತೋ, ಪರಿತೋ, ಪಚ್ಛತೋ, ಹೇಟ್ಠತೋ।

೯೮. ಆದ್ಯಾದೀಹಿತಿ

ಸತ್ತಮ್ಯನ್ತೇಹಿ ತೋ ಹೋತಿ। ಆದೋ ಆದಿತೋ, ಮಜ್ಝತೋ, ಅನ್ತತೋ, ಪಿಟ್ಠಿತೋ, ಪಸ್ಸತೋ, ಮುಖತೋ। ಪಠಮನ್ತಾ ಯತೋ+ದಕಂ ತ+ದಾದಿತ್ತಂ, ಯಂ ಉದಕಂ, ತದೇವಾ+ದಿತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೯೯. ಸಬ್ಬಾದಿತೋ ಸತ್ತಮ್ಯಾ ತ್ರ+ತ್ಥಾ

ಸಬ್ಬಾದೀಹಿ ಸತ್ತಮ್ಯನ್ತೇಹಿ ತ್ರ+ತ್ಥಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಬ್ಬತ್ರ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ, ಯತ್ರ ಯತ್ಥ, ತತ್ರ ತತ್ಥ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ನ ತುಮ್ಹಅಮ್ಹೇಹಿ।

೧೦೦. ಕತ್ಥೇ+ತ್ಥ+ಕುತ್ರಾ+ತ್ರ ಕ್ವೇ+ಹಿ+ಧ

ಏತೇಹಿ "ಸಬ್ಬಾದಿತೋ"ತಿಆದಿನಾ ತ್ರ+ತ್ಥಾ। ಸೇಸಾದೇಸಾ ಚ ಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಇಮಿನಾವ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ। ಇಮಿನಾ ಕಿಸ್ಸ ಕ+ಕು ಚ, ಏತಸ್ಸ ಟೇ+ಟಾ ಚ, ವಪಚ್ಚಯೇ ಕಿಸ್ಸ ಇಲೋಪೋ ಚ, ಹ+ಧಪಚ್ಚಯೇಸು ಇಮಸ್ಸ ಟಿ ಚ ನಿಪಚ್ಚತೇ। ಕಸ್ಮಿಂ ಕತ್ಥ ಕುತ್ರ ಕ್ವ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಏತ್ಥ ಅತ್ರ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇಹ ಇಧ।

೧೦೧. ಧಿ ಸಬ್ಬಾ ವಾತಿ

ಸಬ್ಬಸ್ಮಾ ಧಿ ವಾ। ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ರ।

೧೦೨. ಯಾ ಹಿನ್ತಿ

ಯಸದ್ದಾ ಹಿಂ, ಯಸ್ಮಿಂ ಯಹಿಂ ಯತ್ರ।

೧೦೩. ತಾ ಹಞ್ಚತಿ

ತಸದ್ದಾ ಹಂ ಹೋತಿ ಹಿಞ್ಚ। ತಹಂ ತಹಿಂ ತತ್ರ।

೧೦೪. ಕುಹಿಂ ಕಹನ್ತಿ

ಹಿಂ ಹಂ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ ಕಿಸ್ಸ ಕು+ಕಾ ಚ। ಕುಹಿಂ ಕಹಂ। ಕುಹಿಞ್ಚನಂತಿ ನಿಪಾತನ್ತರಂ।

೧೦೫. ಸಬ್ಬೇ+ಕ+ಞ್ಞ+ಯ+ತೇಹಿ ಕಾಲೇ ದಾ

ಏತೇಹಿ ಕಾಲೇ ದಾ ಹೋತಿ ವಾ। ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸಬ್ಬದಾ, ಏಕದಾ, ಅಞ್ಞದಾ, ಯದಾ, ತದಾ।

೧೦೬. ಕದಾ ಕುದಾ ಸದಾ+ಧುನೇ+ದಾನಿ

ಏತೇ ಸದ್ದಾ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ। ಕಸ್ಮಿಂಕಾಲೇ ಕದಾ ಕುದಾ, ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸದಾ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಧುನಾ ಇದಾನಿ।

೧೦೭. ಅಜ್ಜ ಸಜ್ಜ್ವ +ಪರಜ್ಜ್ವೇ+ತರಹಿ ಕರಹಾ

ಪಕತಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಆದೇಸೋ ಕಾಲವಿಸೇಸೋತಿ ಸಬ್ಬ+ಮೇತಂ ನಿಪಾತನಾ ಲಬ್ಭತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಟೋ ಜ್ಜೋ ಚಾ+ಹನಿ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ, ಅಸ್ಮಿಂ ಅಹನಿ ಅಜ್ಜ। ಸಮಾನಸ್ಸ ಸ-ಭಾವೋ ಜ್ಜು ಚಾ+ಹನಿ। ಸಮಾನೇ ಅಹನಿ ಸಜ್ಜು। ಅಪರಸ್ಮಾ ಜ್ಜು, ಅಪರಸ್ಮಿಂ ಅಹನಿ ಅಪರಜ್ಜು। ಇಮಸ್ಸ ಏತೋ, ಕಾಲೇ ರಹಿ ಚ, ಇಮಸ್ಮಿಂಕಾಲೇ ಏತರಹಿ। ಕಿಂ ಸದ್ದಸ್ಸ ಕೋ, ರಹ ಚಾ+ನಜ್ಜತನೇ। ಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಕರಹ।

೧೦೮. ಸಬ್ಬಾದೀಹಿ ಪಕಾರೇ ಥಾ

ಸಾಮಞ್ಞಸ್ಸ ಭೇದಕೋ ವಿಸೇಸೋ ಪಕಾರೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಥಾಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಸಬ್ಬೇನ ಪಕಾರೇನ ಸಬ್ಬಥಾ, ಯಥಾ, ತಥಾ।

೧೦೯. ಕಥ+ಮಿತ್ಥಂ

ಕಿ+ಮಿಮೇಹಿ ಥಂಪಚ್ಚಯೋ, ಕ+ಇತ್ತಂ ತೇಸಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಕೇನ ಪಕಾರೇನ ಕಥಂ, ಇಮಿನಾ ಪಕಾರೇನ ಇತ್ಥಂ।

೧೧೦. ಧಾ ಸಙ್ಖ್ಯಾಹಿತಿ

ಪಕಾರೇ ಧಾ ಹೋತಿ। ದ್ವೀಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ದ್ವೇ ವಾ ಪಕಾರೇ ಕರೋತಿ ದ್ವಿಧಾ ಕರೋತಿ, ಬಹುಧಾ ಕರೋತಿ, ಏಕಂ ರಾಸಿಂ ಪಞ್ಚಪ್ಪಕಾರಂ ಕರೋತಿ ಪಞ್ಚಧಾ ಕರೋತಿ। ಪಞ್ಚಪ್ಪಕಾರ+ಮೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಕರೋತಿ ಏಕಧಾ ಕರೋತಿ।

೧೧೧. ವೇ+ಕಾ+ಜ್ಝನ್ತಿ

ಏಕಸ್ಮಾ ಪಕಾರೇ ಜ್ಝಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಏಕೇನ ಪಕಾರೇನ ಏಕಂ ವಾ ಪಕಾರಂ ಕರೋತಿ ಏಕಜ್ಝಂ ಕರೋತಿ, ಏಕಧಾ ಕರೋತಿ ವಾ।

೧೧೨. ದ್ವಿತೀಹೇ+ಧಾತಿ

ಏಧಾ ವಾ। ದ್ವೀಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ದ್ವೇ ವಾ ಪಕಾರೇ ಕರೋತಿ ದ್ವೇಧಾ, ತೇಧಾ। ದ್ವಿಧಾ ತಿಧಾ।

೧೧೩. ತಬ್ಬತಿ ಜಾತಿಯೋ

ಪಕಾರವತಿ ತಂಸಾಮಞ್ಞವಾಚಕಾ ಸದ್ದಾ ಜಾತಿಯೋ ಹೋತಿ। ಪಟುಜಾತಿಯೋ, ಮುದುಜಾತಿಯೋ।

೧೧೪. ವಾರಸಙ್ಖ್ಯಾಯ ಕ್ಖತ್ತುಂ

ವಾರಸಮ್ಬನ್ಧಿನಿಯಾ ಸಂಖ್ಯಾಯ ಕ್ಖತ್ತುಂ ಹೋತಿ। ದ್ವೇ ವಾರೇ ಭುಞ್ಜತಿ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ದಿವಸಸ್ಸ ಭುಞ್ಜತಿ। ವಾರಗ್ಗಹಣಂ ಕಿಂ, ಪಞ್ಚ ಭುಞ್ಜತಿ। ಸಙ್ಖ್ಯಾಯಾತಿ ಕಿಂ, ಪಹೂತೇ ವಾರೇ ಭುಞ್ಜತಿ।

೧೧೫. ಕತಿಮ್ಹಾತಿ

ಕ್ಖತ್ತುಂ ಹೋತಿ। ಕತಿ ವಾರೇ ಭುಞ್ಜತಿ ಕತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಭುಞ್ಜತಿ।

೧೧೬. ಬಹುಮ್ಹಾ ಧಾ ಚ ಪಚ್ಚಾಸತ್ತಿಯಂ

ವಾರಸಮ್ಬನ್ಧಿನಿಯಾ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಯ ಧಾ ಹೋತಿ ಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ವಾರಾನಂ ಚೇ ಪಚ್ಚಾಸತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಬಹುವಾರೇ ಭುಞ್ಜತಿ ಬಹುಧಾ ದಿವಸಸ್ಸ ಭುಞ್ಜತಿ, ಬಹುಕ್ಖತ್ತುಂ ವಾ। ಪಚ್ಚಾಸತ್ತಿಯಂತಿ ಕಿಂ, ಬಹುಕ್ಖತ್ತುಂ ಮಾಸಸ್ಸ ಭುಞ್ಜತಿ।

೧೧೭. ಸ ಕಿಂ ವಾತಿ

ಕಿಂಪಚ್ಚಯೋ ಏಕಸ್ಸ ಸಾದೇಸೋ ಚ ನಿಪಚ್ಚತೇ। ಏಕಂ ವಾರಂ ಭುಞ್ಜತಿ ಸಕಿಂ ಭುಞ್ಜತಿ, ಏಕಕ್ಖತ್ತುಂ ವಾ।

೧೧೮. ಸೋ ವಿಚ್ಛಾ+ಪಕಾರೇಸು

ವಿಚ್ಛಾಯಂ ಪಕಾರೇ ಚ ಸೋ ಹೋತಿ। ಖಣ್ಡಂ ಖಣ್ಡಂ ಕರೋತಿ ಖಣ್ಡಸೋ ಕರೋತಿ। ಪುಥುಪ್ಪಕಾರೇನ ಪುಥುಸೋ। ಸಬ್ಬೇನ ಪಕಾರೇನ ಸಬ್ಬಸೋ।

೧೧೯. ಅಭೂತತಬ್ಭಾವೇ ಕರಾ+ಸ+ಭೂಯೋಗೇ ವಿಕಾರಾ ಚೀ

ಅವತ್ಥಾವತೋ+ವತ್ಥನ್ತರೇನಾ+ಭೂತಸ್ಸ ತಾಯಾ+ವತ್ಥಾಯ ಭಾವೇ ಕರಾ+ಸ+ಭೂಹಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಸತಿ ವಿಕಾರವಾಚಕಾಚೀ ಹೋತಿ। ಅಧವಲಂ ಧವಲಂ ಕರೋತಿ ಧವಲೀ ಕರೋತಿ। ಅಧವಲೋ ಧವಲೋ ಸಿಯಾ ಧವಲೀ ಸಿಯಾ। ಅಧವಲೋ ಧವಲೋ ಭವತಿ ಧವಲೀ ಭವತಿ। ಅಭೂತತಬ್ಭಾವೇತಿ ಕಿಂ, ಘಟಂ ಕರೋತಿ, ದಧಿ ಅತ್ಥಿ, ಘಟೋ ಭವತಿ । ಕರಾಸಭೂಯೋಗೇತಿ ಕಿಂ, ಅಧವಲೋ ಧವಲೋ ಜಾಯತೇ। ವಿಕಾರಾತಿ ಕಿಂ, ಪಕತಿಯಾ ಮಾ ಹೋತು, ಸುವಣ್ಣಂ ಕುಣ್ಡಲೀ ಕರೋತಿ। (ನಿಪಾತತದ್ಧಿತಂ)।

೧೨೦. ದಿಸ್ಸನ್ತ+ಞ್ಞೇಪಿ ಪಚ್ಚಯಾತಿ

ವುತ್ತತೋ+ಞ್ಞೇಪಿ ಪಚ್ಚಯಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। ವಿವಿಧಾ ಮಾತರೋ ವಿಮಾತರೋತಿ ವಿಸೇಸನಸಮಾಸೋ, ತಾಸಂ ಪುತ್ತಾ ವೇಮಾತಿಕಾತಿ ರಿಕಣಪಚ್ಚಯೇ ರಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ಉಲೋಪೇ ವುದ್ಧಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ವೇಮಾತಿಕಾ। ಪಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಪಥಾವಿನೋ, ಆವೀ। ಇಸ್ಸಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಇಸ್ಸುಕೀ, ಉಕೀ। ಧುರಂ ವಹನ್ತೀತಿ ಧೋರಯ್ಹಾ, ಯ್ಹಣ।

ಸಾಮಞ್ಞಞ್ಚ ವಿಸೇಸೋ ಚ, ಭಾವಜೋ ಚ ನಿಪಾತಜೋ।
ಇತಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ತದ್ಧಿತೋ ತು ಚತುಬ್ಬಿಧೋ॥

ಇತಿ ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂ ಣಾದಿಕಣ್ಡೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

೬. ತ್ಯಾದಿಕಣ್ಡ

ಅಥ ತ್ಯಾದಯೋ ಕ್ರಿಯಾವಾಚೀಹಿ ಧಾತೂಹಿ ವುಚ್ಚನ್ತೇ।

ಕ್ರಿಯಂ ಆಚಿಕ್ಖತೀತಿ ಆಖ್ಯಾತನ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಸಞ್ಞಾ। ಕಾಲ+ಕಾರಕ+ಪುರಿಸಪರಿದೀಪಕಂ ಕ್ರಿಯಾಲಕ್ಖಣಂ ತ್ಯಾದ್ಯನ್ತಂ ಅಲಿಙ್ಗಞ್ಚ, ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇ+ತಂ -

ಯಂ ತಿಕಾಲಂ ತಿಪುರಿಸಂ, ಕ್ರಿಯಾವಾಚೀ ತಿಕಾರಕಂ।
ಅತಿಲಿಙ್ಗಂ ದ್ವಿವಚನಂ, ತ+ದಾಖ್ಯಾತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ॥

೧೪. ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಬಹುಲಂ -ತಿ

ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವತ್ತತೇ। ಕ್ರಿಯಾ ಅತ್ಥೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಕ್ರಿಯತ್ಥೋ ಧಾತು, ಸೋ ಚ ದುವಿಧೋ ಸಕಮ್ಮಕಾ+ಕಮ್ಮಕವಸೇನ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಿಂ ಕ್ರಿಯತ್ಥೇ ಕತ್ತುವಾಚಿಮ್ಹಾ ಕಮ್ಮಂ ಗವೇಸೀಯತೇ, ಸೋ ಸಕಮ್ಮಕೋ। ಇತರೋ ಅಕಮ್ಮಕೋ।

ತತ್ರ ಸಕಮ್ಮಕಾ ಕಮ್ಮಾಪೇಕ್ಖಂ ಕ್ರಿಯಂ ವದನ್ತಿ, ಯಥಾ ಕಟಂ ಕರೋತಿ, ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಓದನಂ ಪಚತಿ। ಅಕಮ್ಮಕಾ ಕಮ್ಮನಿರಪೇಕ್ಖಂ ಕ್ರಿಯಂ ವದನ್ತಿ, ಯಥಾ ಅಚ್ಛತಿ ಸೇತಿ ತಿಟ್ಠತಿ। ಕ್ರಿಯಾತಿ ಚ ಗಮನಪಚನಾದಿಕೋ ಅಸತ್ತಸಮ್ಮತೋ ಕತ್ತರಿ ಕಮ್ಮೇ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಕಾರಕಸಮೂಹಸಾಧಿಯೋ ಪದತ್ಥೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಪಿ ಚ -

ಕರಣಂ ಭವನಂ ಚಾಪಿ, ಕರ+ಭೂಹಿ ಕಥೀಯತೇ।
ತತೋ ಕ್ರಿಯಾದಿವಾಚತ್ತಂ, ಪಾಕಾದೀನಂ ಕಥಂ ಭವೇ॥

ಕರ+ಭೂಧಾತೂಹಿ ಕರಣಞ್ಚ ಭವನಞ್ಚ ವುಚ್ಚತಿ, ಪಾಕ+ಗಮನಾದೀಹಿ ತೇಸಂ ಕ್ರಿಯಾಭವನಾನಂ ವಾಚ್ಚತ್ತಂ ಕಥಂ ಭವತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಪುನಪಿ -

ಪಾಕಾದೀನಞ್ಹಿ ವಾಚ್ಚತ್ತಂ, ಕರಭೂಸು ನ ಯುಜ್ಜತಿ।
ತಂ ಬಹುತರವಾಚ್ಚತ್ತಂ, ಪಾಕಾದೀಸು ನ ಯುಜ್ಜತಿ॥

ತಂ ನಾಮ -

ಕಾರಿಯರೂಪಾ ಹಿ ಧಾತ್ವತ್ಥಾ, ಸತ್ತಾಯುತ್ತಾ ಚ ತೇ+ಖಿಲಾ।
ತತೋ ಕ್ರಿಯಾ ಚ ಭಾವೋ ಚ, ಸಾಮಞ್ಞಂ ತೇಸು ಗಮ್ಯತೇ॥

೧. ವತ್ತಮಾನೇತಿ ಅನ್ತಿ ಸಿ ಥ ಮಿ ಮ ತೇ ಅನ್ತೇ ಸೇ ವ್ಹೇ ಏ ಮ್ಹೇ।

ವತ್ತಮಾನೇ ಆರದ್ಧಾಪರಿಸಮತ್ತೇ ಅತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಕ್ರಿಯಾಧಿಕಾರತ್ತಾ "ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇಸ+ಮನಿಯಮೇ -

೧೪. ಪುಬ್ಬಪರಚ್ಛಕ್ಕಾನ+ಮೇಕಾನೇಕೇಸು ತುಮ್ಹಾ+ಮ್ಹ+ಸೇಸೇಸು ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಮಜ್ಝಿಮು+ತ್ತಮ+ಪಠಮಾ

ಏಕಾನೇಕೇಸು ತುಮ್ಹಅಮ್ಹಸದ್ದವಚನೀಯೇಸು ತದಞ್ಞಸದ್ದವಚನೀಯೇಸು ಚ ಕಾರಕೇಸು ಪುಬ್ಬಛಕ್ಕಾನಂ ಪರಛಕ್ಕಾನಞ್ಚ ಮಜ್ಝಿಮು+ತ್ತಮ+ಪಠಮಾ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ತತ್ಥತಿ ಅನ್ತೀತಿ ಪಠಮಪುರಿಸೋ, ಆದೋ ನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ। ಸಿ ಥ ಇತಿ ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸೋ, ಮಜ್ಝೇ ನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ। ಮಿ ಮ ಇತಿ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ। ಉತ್ತಮಸದ್ದೋ+ಯಂ ಸಭಾವತೋ ತಿಪಭುತೀನ+ಮನ್ತ+ಮಾಹ। ಪರಛಕ್ಕೇಪಿ ತೇ ಅನ್ತೇತಿಆದಿನಾ ಏವಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸು ಭವಿಸ್ಸತಿಆದೀಸು ಸತ್ತಸು ಪಚ್ಚಯವಿಧಾನಸುತ್ತೇಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ ಭೂವಾದೀನ+ಮಟ್ಠಗಣಾನಂ ಭೂವಾದಿಗಣೇಸು ಭೂ=ಸತ್ತಾಯ+ಮಿತಿ ಪಠಮಧಾತುತೋ ಪರಾ ತ್ಯಾದಯೋ ಯೋಜೀಯನ್ತೇ। ತತ್ಥ "ಏಕಮ್ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಏಕವಚನಂ"ತಿ ತ್ಯಾದೀಸು ಪರಭೂತೇಸು ಕತ್ತು+ಕಮ್ಮ+ಭಾವೇಸುಯೇವ ಕ್ಯವಿಕರಣಲವಿಕರಣಾ ಹೋನ್ತೀತಿ "ಕ್ಯೋ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸ್ವ+ಪರೋಕ್ಖೇಸು ಮಾನ+ನ್ತ+ತ್ಯಾದೀಸು" "ಕತ್ತರಿ ಲೋ" ಇಚ್ಚಾದಿನಾ ತೇಸಂ ವಿಕರಣಾನಂ ವಿಧಾನಾ ತ್ಯಾದಯೋ ಕತ್ತು+ಕಮ್ಮ+ಭಾವೇಸ್ವೇವ ವಿಞ್ಞಾಯನ್ತೀತಿ ಕತ್ತರಿ ತಿಮ್ಹಿಲೋ। ಕೇ ತೇ ವಿಕರಣಾ -

ಪುಬ್ಬಾಪರಭಾಗಟ್ಠಾನಾ, ಭಿನ್ನಧಾತುವಿಭತ್ತಿಯೋ।
ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ಏತೇ ವಿಕರಣಾ ಸಿಯುಂ॥

೫,೮೨. ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇ, ಓ ಪಚ್ಚಯೇ

ಇವಣ್ಣು+ವಣ್ಣನ್ತಾನಂ ಕ್ರಿಯತ್ತಾನಂ ಏ+ಓ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಪಚ್ಚಯೇತಿ ಊಸ್ಸೋ+ಕಾರೋ।

೫,೮೯. ಏಓನ+ಮಯ+ವಾ ಸರೇ

ಸರೇ ಪರೇ ಏಓನ+ಮಯವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂತಿ ಓಸ್ಸ ಅವಾದೇಸೋ। ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸಾಧು ಭವತಿ, ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಸಾಧು ಭವತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧು ಭವತಿ।

ಉತ್ತತ್ತಾ ಕತ್ತು ಆಖ್ಯಾತೇ, ತತಿಯಾ ನ ಚ ಕತ್ತರಿ।
ಪಠಮಾವಿಭತ್ತಿ ಹೋತೇವ, ಅತ್ಥಮತ್ತಂ ಅಪೇಕ್ಖಿಯ॥

ಸತಿಪಿ ಕ್ರಿಯಾಯೇಕತ್ತೇ ಕತ್ತೂನಂ ಬಹುತ್ತಾ "ಬಹುಮ್ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಬಹುವಚನಂ"ತಿ ಅನ್ತಿ।

೧೬೧. ಕ್ವಚಿ ವಿಕರಣಾನನ್ತಿ

ವಿಕರಣಾನಂ ಕ್ವಚಿ ಲೋಪೋ ಹೋತೀತಿ ಲವಿಕರಣಸ್ಸ ಲೋಪೋ, ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಂ। ತೇ ಪುರಿಸಾ ಭವನ್ತಿ। ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿ- ಸೇಕವಚನಂ ಸಿ, ತ್ವಂ ಭವಸಿ। ಬಹುವಚನಂ ಥಪಚ್ಚಯೋ, ತುಮ್ಹೇ ಭವಥ। ಉತ್ತಮಪುರಿಸೇಕವಚನಂ ಮಿಪಚ್ಚಯೋ।

೫೭. ಹಿಮಿಮೇಸ್ವ+ಸ್ಸ

ಅಕಾರಸ್ಸ ದೀಘೋ ಹೋತಿ ಹಿಮಿಮೇಸು। ಅಹಂ ಭವಾಮಿ। ಬಹುವಚನಂ ಮಪಚ್ಚಯೋ, ಮಯಂ ಭವಾಮ। ಏವಂ ಪರಛೇಕ್ಕೇಪಿ-ಭವತೇ, ಭವನ್ತೇ। ಭವಸೇ, ಭವವ್ಹೇ। ಭವೇ, ಭವಮ್ಹೇ। ಕೇಚಿ ದೀಘಂ ಕತ್ವಾ ಪಠನ್ತಿ, "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ದೀಘರಸ್ಸಾ"ತಿ ದೀಘೋ, ಭವಾಮ್ಹೇ।

ಏತ್ಥ ಚ -

ಲಜ್ಜಾ ಸತ್ತಾ ಠಿತಿ ಜಾಗರಣಂ,
ವುದ್ಧಿ ಕ್ಖಯ ಜೀವಿತ ಮರಣಂ।
ಕೀಳಾ ರುಚಿ ರೋಚತೇ ಇಚ್ಚೇವಂ,
ವುತ್ತಾ ಅಕಮ್ಮಕಧಾತು ಸಬ್ಬೇ॥

-ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಮ್ಮಂ ದುತಿಯಾ ನ।

ಪಚ=ಪಾಕೇ, ಅಕಾರೋ ಉಚ್ಚಾರಣತ್ಥೋ, ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ। ಪಚ ಇತಿ ಠಿತೇ ಲವಿಕರಣಂ, ವಿಕರಣಲೋಪಾದಿ ಪುರಿಮಸಮಂ। ಸೋ ಓದನಂ ಪಚತಿ, ತೇ ಪಚನ್ತಿ। ತ್ವಂ ಪಚಸಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪಚಥ। ಅಹಂ ಪಚಾಮಿ, ಮಯಂ ಪಚಾಮ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ-ಪಚತೇ, ಪಚನ್ತೇ। ಪಚಸೇ, ಪಚವ್ಹೇ। ಪಚೇ, ಪಚಾಮ್ಹೇ।

೧,೨೨. ವಿಪ್ಪಟಿಸೇಧೇ

ವಿಪ್ಪಟಿಸೇಧನಂ=ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪಟಿಸೇಧನಂ ವಿಪ್ಪಟಿಸೇಧೋ। ಪಠಮಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಏಕತ್ಥ ಪಸಙ್ಗೇ ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸಬಹುವಚನಂ ಥಪಚ್ಚಯೋ। ಸೋ ಚ ಪಚತಿ, ತ್ವಞ್ಚ ಪಚಸಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪಚಥ। ತುಲ್ಯಬಲವಿರೋಧಿನೋ ಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸೇಧಾ ಪಠಮಮಜ್ಝಿಮಉತ್ತಮಪುರಿಸಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಏಕತ್ಥ ಪಸಙ್ಗೇ ಉತ್ತಮಪುರಿಸಬಹುವಚನಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ಪಚತಿ, ತ್ವಞ್ಚ ಪಚಸಿ, ಅಹಞ್ಚ ಪಚಾಮಿ ಮಯಂ ಪಚಾಮಾತಿ ಭವತಿ।

ಅಮ+ಗಮ=ಗಮನೇ -

೫,೧೭೩. ಗಮ ಯಮಿ+ಸಾ+ಸ ದಿಸಾನಂ ವಾ ಚ್ಛಙ

ಏತೇಸಂ ಧಾತೂನಂ ಚ್ಛಙ ವಾ ಹೋತಿ ನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀಸು। ಸೋ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅನ್ತಿ -

೭೪. ಗರುಪುಬ್ಬಾ ರಸ್ಸಾ ರೇ+ನ್ತೇನ್ತೀನಂ

ಗರುಪುಬ್ಬಸ್ಮಾ ರಸ್ಸಾ ನ್ತೇ+ನ್ತೀನಂ ರೇ ವಾ ಹೋತಿ।

ಅಕ್ಖರನಿಯಮೋ ಛನ್ದಂ,
ಗರುಲಹುನಿಯಮೋ ಭವೇ ವುತ್ತಿ।
ದೀಘೋ ಸಂಯೋಗಾದಿಪುಬ್ಬೋ,
ರಸ್ಸೋ ಗರು ಲಹು ತು ರಸ್ಸೋ॥

ಗಚ್ಛರೇ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತ್ವಂ ಗಚ್ಛಸಿ, ತುಮ್ಹೇ ಗಚ್ಛಥ। ಅಹಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಮಯಂ ಗಚ್ಛಾಮ। ಚ್ಛಾದೇಸಾಭಾವಪಕ್ಖೇ "ಊ ಲಸ್ಸೇ"ತಿ ಏಕಾರೇ ಗಮೇತಿ। ಪರಲೋಪೇ ಗಮೇನ್ತಿ। ಗಮೇಸಿ, ಗಮೇಥ। ಗಮೇಮಿ, ಗಮೇಮ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇಪಿ ಸೋ ಗಚ್ಛತೇ, ಗಚ್ಛರೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ। ಗಚ್ಛಸೇ, ಗಚ್ಛವ್ಹೇ। ಗಚ್ಛೇ, ಗಚ್ಛಾಮ್ಹೇ।

ಪುರೇ ಅಧಮ್ಮೋ ದಿಬ್ಬತಿ, ಪುರಾ ಮರಾಮೀತಿ ಚ ತಂಸಮೀಪೇ ತಬ್ಬೋಹಾರೂಪಚಾರೇನ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ -

ಆರದ್ಧಾ+ನಿಟ್ಠಿತಂ ಕಿಚ್ಚಂ, ವತ್ತಮಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ವತ್ತಮಾನಸಮೀಪಞ್ಚ, ವತ್ತಮಾನನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ॥

ಕಿಮಿವ ತೇ -

ಗಙ್ಗಾಚ ತಂಸಮೀಪಞ್ಚ, ಯತೋ ಗಙ್ಗಾತಿ ಞಾಯತೇ।
ಗಙ್ಗಾಯಂ ಪಾತು+ಮಾಗಚ್ಛ, ಘೋಸೋ ಗಙ್ಗಾಯ+ಮಿತ್ಯಪಿ॥

ಮುಖ್ಯಾ+ಮುಖ್ಯತ್ಥಭೇದೇನ, ವತ್ತಮಾನಂ ತತೋ ದ್ವಿಧಾ।
ಮುಖ್ಯಞ್ಚ ರುಳ್ಹಿ+ಮಾಪನ್ನಂ, ತ+ದಾರೋಪಾ ಅಮುಖ್ಯತಾತಿ॥

ಪುರೇ+ಪುರಾಸದ್ದೇಹಿ ವಾ ಅನಾಗತತಾ ಗಮ್ಯತೇ, ತದಾ ತಸ್ಸ ವತ್ತಮಾನತ್ತಾ। ಕಾಲಬ್ಯತ್ತಯೋ ವಾ ಏಸೋ, ಭವನ್ತ್ಯೇವ ಹಿ ಕಾಲನ್ತರೇಪಿ ತ್ಯಾದಯೋ ಬಾಹುಲಕಾ "ಸನ್ತೇಸು ಪರಿಗೂಹಾಮಿ" "ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ಸಹಬ್ಯತಂ ಗಚ್ಛತಿ ವಾಸವಸ್ಸ" "ಅತಿವೇಲಂ ನಮಸ್ಸಿಸ್ಸಂ"ತಿ। "ಕುತೋ ನು ತ್ವಂ ಆಗಚ್ಛಸಿ, ರಾಜಗಹತೋ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು ಪನ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸಮೀಪೇ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ।

೫,೧೭೫. ಗಮು ವದ ದಾನಂ ಘಮ್ಮ ವಜ್ಜ ದಜ್ಜಾ

ಗಮಾದೀನಂ ಘಮ್ಮಾದಯೋ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀಸು। ಘಮ್ಮತಿ, ಘಮ್ಮನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಕಮ್ಮೇ -

ಉಪಸಗ್ಗವಸಾ ಕೋಚಿ, ಅಕಮ್ಮೋಪಿ ಸಕಮ್ಮಕೋ।
ಯಥಾ+ಭಿಭೂಯತೇ ರಾಗೋ, ತಾಪಸೇನ ಮಹಿದ್ಧಿನಾತಿ -

ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಕಮ್ಮಕತೋ ಕಮ್ಮನಿ ಅನುಪುಬ್ಬಾ ಭೂಧಾತುತೋ ತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ।

೫,೧೭. ಕ್ಯೋ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸ್ವ+ಪರೋಕ್ಖೇಸು ಮಾನ+ನ್ತ+ತ್ಯಾದೀಸು

ಭಾವಕಮ್ಮವಿಹಿತೇಸು ಪರೋಕ್ಖಾವಜ್ಜಿತೇಸು ಮಾನ+ನ್ತ+ತ್ಯಾದೀಸು ಪರೇಸು ಕ್ಯೋ ಹೋತಿ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ। ಕಕಾರೋ+ನುಬನ್ಧಕಾರಿಯತ್ಥೋ। "ನ ತೇ ಕಾನುಬನ್ಧ+ನಾಗಮೇಸೂ"ತಿ ಪಟಿಸೇಧಾ ಓಕಾರಾಭಾವೋ। ಅನುಭೂಯತಿ ಸುಖಂ ದೇವದತ್ತೇನ।

ಏತ್ಥ ಚ -

ಆಖ್ಯಾತೇನ ಅವುತ್ತತ್ತಾ, ಕತ್ತುತೋ ತತಿಯಾ ನ ತು।
ದುತಿಯಾ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮಸ್ಸ, ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಠಮಾಪಿ+ಧ॥

ಅನುಭೂಯನ್ತಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ತಯಾ। ಅನುಭೂಯಸಿ ತ್ವಂ ದೇವದತ್ತೇನ। ಅನುಭೂಯಥ ತುಮ್ಹೇ। ಅಹಂ ಅನುಭೂಯಾಮಿ, ತಯಾ ಮಯಂ ಅನುಭೂಯಾಮ। ದ್ವಿತ್ತೇ ಅನುಭುಯ್ಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಏವಂ ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ।

ಭಾವೇ ಅದಬ್ಬವುತ್ತಿನೋ ಭಾವಸ್ಸ ಏಕತ್ತಾ ಏಕವಚನಮೇವ। ತಞ್ಚ ಪಠಮಪುರಿಸೇಕವಚನೇಯೇವ ಸಮ್ಭವತಿ, ನೇವ+ಞ್ಞಂ, ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ। ಭೂಯತಿ ಭೂಯತೇ ದೇವದತ್ತೇನ, ಸಮ್ಪತಿ ಭವನನ್ತ್ಯತ್ಥೋ।

ಪಚಧಾತುತೋ ಕಮ್ಮೇ ಕ್ಯೋ।

೩೭. ಕ್ಯಸ್ಸತಿ

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಕ್ಯಸ್ಸ ಈಞ ವಾ ಹೋತಿ। ಞಕೋ ಆದ್ಯಾವಯವತ್ಥೋ। ದೇವದತ್ತೇನ ಓದನೋ ಪಚೀಯತಿ ಪಚ್ಚತಿ, ರೇಆದೇಸೇ ಓದನಾ ಪಚೀಯರೇ ಪಚೀಯನ್ತಿ, ಪಚ್ಚರೇ ಪಚ್ಚನ್ತಿ। ಚವಗ್ಗಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ। ತ್ವಂ ಪಚೀಯಸಿ ಪಚ್ಚಸಿ, ತುಮ್ಹೇ ಪಚೀಯಥ ಪಚ್ಚಥ। ಅಹಂ ಪಚೀಯಾಮಿ ಪಚ್ಚಾಮಿ, ಮಯಂ ಪಚೀಯಾಮ ಪಚ್ಚಾಮ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ ದೇವದತ್ತೇನ ಓದನೋ ಪಚೀಯತೇ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಗಮಿತೋ ಕಮ್ಮೇ ಚ್ಛಙ ಚ ಈಞಆಗಮೇ ಚ ಕತೇ ತೇನ ಗಾಮೋ ಗಚ್ಛೀಯತಿ, ಗಾಮಾ ಗಚ್ಛೀಯನ್ತಿ। ಗಚ್ಛೀಯಸಿ, ಗಚ್ಛೀಯಥ। ಗಚ್ಛೀಯಾಮಿ, ಗಚ್ಛೀಯಾಮ। ಏವಂ ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ। ಗಮೀಯತಿ ಗಮ್ಮತಿ, ಗಮೀಯನ್ತಿ ಗಮ್ಮನ್ತಿ। ಗಮೀಯಸಿ ಗಮ್ಮಸಿ, ಗಮೀಯಥ ಗಮ್ಮಥ, ಗಮೀಯಾಮಿ ಗಮ್ಮಾಮಿ, ಗಮೀಯಾಮ ಗಮ್ಮಾಮ ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇಪಿ ಏವಂ। ತಥಾ ಘಮ್ಮೀಯತಿ, ಘಮ್ಮೀಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಕತ್ತರಿ ತ್ಯಾದಿ, ಕಮ್ಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಕಮ್ಮಕಾ।
ಭಾವೇ ವಾ+ಕಮ್ಮಕಾ ಕಮ್ಮಾ+ವಚನಿಚ್ಛಾಯ ಮಞ್ಞತೇ॥

ತಥಾ ಹಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಸಾಪಿ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅವಚನಿಚ್ಛಾಯಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ -

ಸತೋಪಿ ನ ವಿವಕ್ಖಾ+ಸ್ಸ, ಅಸತೋಪಿ ಚ ಸಾ ಭವೇ।
ತಂ ಯಥಾ+ನುದರಾ ಕಞ್ಞಾ, ವಞ್ಝಾವದ್ಧಿತಕೋ ಯಥಾ॥

ವಿವಕ್ಖಾ ಲೋಕಿಕಾ ಏಸಾ, ಅಸಕ್ಯ+ಮತಿವತ್ತಿತುಂ।
ಕಥ+ಮೇಸ ವಿಪರಿಯಾಸೋ, ಲೋಕೋ ಏವಾ+ನಯುಜ್ಜತೇ॥

(ವತ್ತಮಾನಪಚ್ಚಯನಯೋ)।

೧. ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸ್ಸತಿ ಸ್ಸನ್ತಿ ಸ್ಸತಿ ಸ್ಸಥ ಸ್ಸಾಮಿ ಸ್ಸಾಮ ಸ್ಸತೇ ಸ್ಸನ್ತೇ ಸ್ಸಸೇ ಸ್ಸವ್ಹೇ ಸ್ಸಂ ಸ್ಸಾಮ್ಹೇ

ಭವಿಸ್ಸತಿ=ಅನಾರದ್ಧೇ ಅತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಸ್ಸತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ।

೩೫. ಅ+ಈ+ಸ್ಸಾದೀನಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಿ+ಞ

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಪರೇಸಂ ಅಆದೀನಂ ಈಆದೀನಂ ಸ್ಸಾದೀನಞ್ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಿ+ಞ ಹೋತಿ ವಿಭಾಸಾ। ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸಾ+ಯಂ। ಸ್ಸೇತಿ ಸ್ಸಾದೀನಂ ಸ್ಸತಿಆದೀನಞ್ಚಾವಯವೋ ಗಹಿತೋ, "ಊಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾ"ತಿ ಸಿದ್ಧೇಪಿ ತ್ಯಾದೀಸು ಏತೇಸಮೇವಾತಿ ನಿಯಮತ್ಥೋ+ಯ+ಮಾರಮ್ಭೋ। ಲಸ್ಸಾಕಾರಲೋಪೇ ಓ+ಅವಾದೇಸೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಭವಿಸ್ಸಸಿ, ಭವಿಸ್ಸಥ। ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭವಿಸ್ಸಾಮ। ಭವಿಸ್ಸತೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತೇ। ಭವಿಸ್ಸಸೇ, ಭವಿಸ್ಸವ್ಹೇ। ಭವಿಸ್ಸಂ, ಭವಿಸ್ಸಾಮ್ಹೇ।

ಕಮ್ಮೇ -

೪೯. ಕ್ಯಸ್ಸ ಸ್ಸೇ

ಕ್ಯಸ್ಸ ವಾ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ ಸ್ಸೇ। ಸುಖಂ ತಯಾ ಅನುಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನುಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅನುಭವಿಸ್ಸಸಿ, ಅನುಭವಿಸ್ಸಥ। ಅನುಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅನುಭವಿಸ್ಸಾಮ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಭೂಯಿಸ್ಸತಿ, ಅನುಭೂಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಏವಂ ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ। ಭಾವೇ-ಭೂಯಿಸ್ಸತಿ ಭೂಯಿಸ್ಸತೇ।

ಕತ್ತರಿ-ಪಚಿಸ್ಸತಿ, ಪಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಪಚಿಸ್ಸತಿ ಓದನೋ ದೇವದತ್ತೇನ, ಪಚೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಪಚ್ಚಿಸ್ಸತಿ। ಪಚ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಓದನಾ ಪಚೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಚೀಯಿಸ್ಸರೇ, ಪಚ್ಚಿಸ್ಸರೇ, ಪಚ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ಗಮಿತೋ ಕತ್ತರಿ-ಸೋ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ತೇ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತ್ವಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಸಿ, ತುಮ್ಹೇ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಥ। ಅಹಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಯಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ। ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತೇ, ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತೇ। ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಸೇ, ಗಚ್ಛಿಸ್ಸವ್ಹೇ। ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಂ, ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ್ಹೇ। ಸಗ್ಗಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಗಮಿಸ್ಸಸಿ, ಗಮಿಸ್ಸಥ। ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಗಮಿಸ್ಸಾಮ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಗಚ್ಛಿಯಿಸ್ಸತಿ, ಗಚ್ಛಿಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕ್ಯಲೋಪೇ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ಘಮ್ಮಿಸ್ಸತಿ ಘಮ್ಮೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಘಮ್ಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಘಮ್ಮೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೩. ನಾಮೇ ಗರಹಾವಿಮ್ಹಯೇಸು

ನಾಮಸದ್ದೇ ನಿಪಾತೇ ಸತಿ ಗರಹಾಯಂ ವಿಮ್ಹಯೇ ಚ ಗಮ್ಯಮಾನೇ ಸ್ಸತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ಹಿ ನಾಮ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ಪಟಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏತ್ಥ "ಜ್ಯಾದೀಹಿ ಕ್ನಾ"ತಿ ಕ್ನಾವಿಕರಣೇ "ಇಞಸ್ಸನೇ ಜಾ"ತಿ ಜಾದೇಸೋ। ನ ಹಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖವೇ ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಾಣೇಸು ಅನುದ್ದಯಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯಂ ಕುಟಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ವಿಮ್ಹಯೇ-ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ ಭೋ, ಸನ್ತೇನ ವತ ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸಞ್ಞೀ ಸಮಾನೋ ಜಾಗರೋ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಸಕಟಸತಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ ನೇವ ದಕ್ಖಿತಿ, ನ ಪನ ಸದ್ದಂ ಸೋಸ್ಸತಿ। ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಅನ್ಧೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬತ+ಮಾರೋಹಿಸ್ಸತಿ, ಬಧಿರೋ ನಾಮ ಸದ್ದಂ ಸೋಸ್ಸತಿ। (ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿಪಚ್ಚಯನಯೋ)।

೪. ಭೂತೇ ಈ ಉಂ ಓ ತ್ಥ ಇಂ ಮ್ಹಾ ಆ ಊ ಸೇ ವ್ಹಂ ಅ ಮ್ಹೇ

ಭೂತೇ ಪರಿಸಮತ್ತೇ ಅತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಈಆದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಭೂತಾನಜ್ಜತನೇ ಉಪರಿ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ ಇಮೇ ಈಆದಯೋ ಭೂತಜ್ಜತನೇ। "ಸುವೋ ಅಹೋಸಿ ಆನನ್ದೋ"ತಿಆದೀಸು ಭೂತಸಾಮಞ್ಞೇವ ಭವನ್ತಿ।

ಅಹಸ್ಸು+ಭಯತೋ ಅಡ್ಢ-ರತ್ತಂ ವಾ ತದುಪಡ್ಢತಂ।
ಅನ್ತೋಕತ್ವಾನ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ಅಹೋ ಅಜ್ಜತನೋ ಇತಿ।
ತದಞ್ಞೋ ಪನ ಯೋ ಕಾಲೋ, ಸೋ+ನಜ್ಜತನಸಞ್ಞಿತೋ॥

ಇತಿ ಪಠಮಪುರಿಸೇಕವಚನಂ ಈ,

೧೫. ಆ+ಈ+ಸ್ಸಾದೀಸ್ವ+ಞ ವಾ

ಆಆದೋ ಈಆದೋ ಸ್ಸಾದೋ ಚ ಕ್ರಿಯತ್ಥಸ್ಸ ವಾ ಅಞ ಹೋತೀತಿ ಧಾತುತೋ ಪುಬ್ಬಂ ಅಞ। "ಕತ್ತರಿ ಲೋ"ತಿ ಲೋ, ಏಕಾರ+ಅವಾದೇಸಾ ಚ।

೩೮. ಏಯ್ಯಾಥ+ಸ್ಸೇ+ಅ+ಆ+ಈ+ಥಾನಂ ಓ+ಅ+ಅಂ+ತ್ಥ+ತ್ಥೋ+ವ್ಹೋಕ

ಏಯ್ಯಾಥಾದೀನಂ ಓಆದಯೋ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂತಿ ಈಸ್ಸತ್ಥೋ, ಅಭವಿತ್ಥೋ, ಭವಿತ್ಥೋ, ಅಭವತ್ಥೋ, ಭವತ್ಥೋ। "ಆ ಈ ಊ ಮ್ಹಾ ಸ್ಸಾ ಸ್ಸಮ್ಹಾನಂ ವಾ"ತಿ ಈಸ್ಸ ರಸ್ಸತ್ತಂ। ಸೋ ಅಭವಿ ಭವಿ, ಅಭವೀ ಭವೀ।

೩೯. ಉಂಸ್ಸಿಂ+ಸ್ವಂ+ಸು

ತಿಉಂಸ್ಸ ಇಂಸು+ಅಂಸು ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಭವಿಂಸು ಭವಿಂಸು, ಅಭವಂಸು ಭವಂಸು, ಅಭವುಂ ಭವುಂ।

೪೧. ಓಸ್ಸ ಅ+ಇ+ತ್ಥ+ತ್ಥೋ

ಓಸ್ಸ ಅಆದಯೋ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಭವ ಭವ, ಅಭವಿ ಭವಿ, ಇಞಾಗಮೇ ಅಭವಿತ್ಥ ಭವಿತ್ಥ, ಅಭವತ್ಥ ಭವತ್ಥ, ಅಭವಿತ್ಥೋ ಭವಿತ್ಥೋ, ಅಭವತ್ಥೋ ಭವತ್ಥೋ।

೪೩. ಸಿ

ಓಸ್ಸ ಸಿ ವಾ ಹೋತಿ। ಅಭವಿಸಿ ಭವಿಸಿ, ಅಭವಸಿ ಭವಸಿ। ಅಭವೋ ಭವೋ।

೪೫. ಮ್ಹಾತ್ಥಾನ+ಮುಞ

ಏಸಂ ಉಞ ವಾ ಹೋತಿ। ಈಆದಿಸಮ್ಬನ್ಧೀನಮೇವ ಗಹಣಂ। ಅಭವುತ್ಥ ಭವುತ್ಥ।

೪೬. ಇಂಸ್ಸ ಚ ಸಿಞ

ಇಂಸ್ಸ ಚ ಸಿಞ ವಾ ಹೋತಿ ಮ್ಹಾತ್ಥಾನಞ್ಚ ಬಹುಲಂ। ಇಕಾರಞ್ಞಕಾರಾ ಉಚ್ಚಾರಣಆದ್ಯಾವಯವತ್ಥಾ। ಅಭವಸಿತ್ಥ ಭವಸಿತ್ಥ, ಅಭವಿತ್ಥ ಭವಿತ್ಥ, ಅಭವತ್ಥ ಭವತ್ಥ, ಅಭವಿಸಿಂ ಭವಿಸಿಂ, ಅಭವಸಿಂ ಭವಸಿಂ, ಅಭವಿಂ ಭವಿಂ। ಉಞಾಗಮೇ ಆಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ। ಅಭವುಮ್ಹ ಭವುಮ್ಹ ಅಭವುಮ್ಹಾ ಭವುಮ್ಹಾ। ಸಿಞಾಗಮೇ ಅಭವಸಿಮ್ಹ ಭವಸಿಮ್ಹ ಅಭವಸಿಮ್ಹಾ ಭವಸಿಮ್ಹಾ ಅಭವಿಮ್ಹ ಭವಿಮ್ಹ ಅಭವಿಮ್ಹಾ ಭವಿಮ್ಹಾ ಅಭವಮ್ಹ ಭವಮ್ಹ ಅಭವಮ್ಹಾ ಭವಮ್ಹಾ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ - "ಏಯ್ಯಾಥಾ"ದಿನಾ ತ್ಥೇ ಅಭವಿತ್ಥ ಭವಿತ್ಥ ಅಭವತ್ಥ ಭವತ್ಥ। ರಸ್ಸೇ ಅಭವಥ ಭವಥ, ಅಭವಾ ಭವಾ, ಅಭವು ಭವು। ಅಭವಿಸೇ ಭವಿಸೇ, ಅಭವಸೇ ಭವಸೇ, ಅಭವಿವ್ಹಂ ಭವಿವ್ಹಂ ಅಭವವ್ಹಂ ಭವವ್ಹಂ, ಅಸ್ಸ ಅ+ಮಾದೇಸೇ ಅಭವಂ ಭವಂ ಅಭವ ಭವ, ಅಭವಿಮ್ಹೇ ಭವಿಮ್ಹೇ ಅಭವಮ್ಹೇ ಭವಮ್ಹೇ। ಕಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ತಯಾ ಅನುಭೂಯಿತ್ಥೋ ಅನ್ವಭೂಯತ್ಥೋ ಅನುಭೂಯತ್ಥೋ ಅನ್ವಭೂಸಿ ಅನುಭೂಸೀ ಅನ್ವಭೂಯೀ ಅನುಭೂಯೀ, ಅನ್ವಭೂಯಿಂಸು ಅನುಭೂಯಿಂಸು ಅನ್ವಭೂಯಂಸು ಅನುಭೂಯಂಸು ಅನ್ವಭೂಯುಂ ಅನುಭೂಯುಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ತೇನ ಅಭೂಯಿತ್ಥೋ ಭೂಯಿತ್ಥೋ ಅಭೂಯತ್ಥೋ ಭೂಯತ್ಥೋ ಅಭೂಯಿ ಭೂಯಿ ಅಭೂಯೀ ಭೂಯೀ। ತೇನ ಅಭೂಯತ್ಥ ಭೂಯತ್ಥ ಅಭೂಯ ಭೂಯ ಅಭೂಯಾ ಭೂಯಾ।

ಸೋ ಅಪಚಿತ್ಥೋ ಪಚಿತ್ಥೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಕತ್ತುಸಮಂ। ಕಮ್ಮೇ-ಅಪಚೀಯಿತ್ಥೋ ಪಚೀಯಿತ್ಥೋ ಅಪಚೀಯತ್ಥೋ ಪಚೀಯತ್ಥೋ। ಚವಗ್ಗಪುಬ್ಬ- ರೂಪೇ ಅಪಚ್ಚಿತ್ಥೋ ಪಚ್ಚಿತ್ಥೋ ಅಪಚ್ಚತ್ಥೋ ಪಚ್ಚತ್ಥೋ ಅಪಚೀಯಿ ಪಚೀಯಿ ಅಪಚೀಯೀ ಪಚೀಯೀ ಅಪಚ್ಚಿ ಪಚ್ಚಿ ಅಪಚ್ಚೀ ಪಚ್ಚೀ, ಅಪಚೀಯಿಂಸು ಪಚೀಯಿಂಸು ಅಪಚಿಂಸು ಪಚಿಂಸು ಅಪಚೀಯಂಸು ಪಚೀಯಂಸು ಅಪಚ್ಚಂಸು ಪಚ್ಚಂಸು ಅಪಚೀಯುಂ ಪಚೀಯುಂ ಅಪಚ್ಚುಂ ಪಚ್ಚುಂ ಇಚ್ಚಾದಿ ಕತ್ತುಸಮಂ, ಪುಬ್ಬರೂಪೋವ ವಿಸೇಸೋ।

ಸೋ ಗಾಮಂ ಅಗಚ್ಛಿತ್ಥೋ ಗಚ್ಛಿತ್ಥೋ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುರಿಮಸಮಂ।

೩೦. ಡಂಸಸ್ಸ ಚ ಝಛ

ಡಂಸಸ್ಸ ಚ ಗಮಿಸ್ಸ ಚ ಝಛ ವಾ ಹೋತಿ ಆ+ಈಆದೀಸು। ಅಗಝ್ಛಿತ್ಥೋ ಗಝ್ಛಿತ್ಥೋ ಅಗಝತ್ಥೋ ಗಝತ್ಥೋ ಅಗಝ್ಛಿ ಗಝ್ಛಿ ಅಗಝ್ಛೀ ಗಝ್ಛೀ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೨೯. ಗಮಿಸ್ಸಾ

ಆಆದೋ ಈಆದೋ ಚ ಗಮಿಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ ವಾ। ಸೋ ಅಗಾ ಅಗಮಿ ಗಮಿ ಅಗಮಿತ್ಥೋ ಗಮಿತ್ಥೋ ಅಗಮತ್ಥೋ ಗಮತ್ಥೋ। ಈಪಚ್ಚಯೇ ಲಸ್ಸಾಕಾರಸ್ಸ "ಹಿಮಿಮೇಸ್ವ+ಸ್ಸಾ"ತಿ ಏತ್ಥ "ಅಸ್ಸಾ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ದೀಘೇ "ದೀಘಾ ಈಸ್ಸಾ"ತಿ ಈಸ್ಸ ಸಿಆದೇಸೋ, ಅಗಮಾಸಿ ಅಗಮಿ ಗಮಿ ಅಗಮೀ ಗಮೀ, ಅಗಮಿಂಸು ಗಮಿಂಸು ಅಗಮಂಸು ಗಮಂಸು ಅಗಮುಂ ಗಮುಂ। ಓಸ್ಸ ಅಆದೇಸೇ ಅಜ್ಝಗುಂ। ತ್ವಂ ಅಜ್ಝಗಾ ಪರಸ್ಸ ಲೋಪೋ। ತುಮ್ಹೇ ಅಜ್ಝಗುತ್ಥ। ಅಹಂ ಅಜ್ಝಗಂ, ಮಯಂ ಅಜ್ಝಗಮ್ಹ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ - "ಏಯ್ಯಾಥಾ"ದಿನಾ ತ್ಥೇ ಸೋ ಅಗಚ್ಛಿತ್ಥ ಗಚ್ಛಿತ್ಥ ಅಗಝ್ಛಿತ್ಥ ಗಝ್ಛಿತ್ಥ ಅಗಮಿತ್ಥ ಗಮಿತ್ಥ ಅಗಮ ಗಮ ಅಗಮಾ ಗಮಾ। ತೇ ಅಗಮೂ ಗಮೂ, ಓಸ್ಸ ಆಆದೇಸೇ ಅಜ್ಝಗುಂ। ತ್ವಂ ಅಗಮಿಸೇ ಗಮಿಸೇ। ತುಮ್ಹೇ ಅಗಮಿವ್ಹಂ। "ಏಯ್ಯಾಥಾ" ದಿನಾ ಅ+ಮಾದೇಸೇ ಅಹಂ ಅಗಮಂ ಗಮಂ ಅಜ್ಝಗಂ। ಮಯಂ ಅಗಮಿಮ್ಹೇ ಗಮಿಮ್ಹೇ। ಕಮ್ಮೇ ಅಗಚ್ಛೀಯಿ ಅಗಮೀಯಿ, ಅಗಚ್ಛಿಯುಂ ಅಗಮಿಯುಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ಅಘಮ್ಮಿ ಘಮ್ಮಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೧೩. ಮಾಯೋಗೇ ಈ+ಆಆದೀ

ಮಾಯೋಗೇ ಸತಿ ಈಆದಯೋ ಆಆದಯೋ ಚ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಕಕಾಲತೋ ಕಾಲನ್ತರೇಪಿ ಪಚ್ಚಯವಿಧಾನತ್ಥೋ+ಯಂ। ಮಾ ಭವಂ ಅಭವಿತ್ಥೋ ಇಚ್ಚಾದಿ। ವಾವಿಧಾನಾಸ್ಸತ್ಯಾದಿ+ಏಯ್ಯಾದಿ+ತ್ವಾದಯೋಪಿ ಹೋನ್ತಿ, ಮಾ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಾ ಭವಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಮಾ ಭವಂ ಭವತು ಇಚ್ಚಾದಿ। (ಈಆದಿಪಚ್ಚಯನಯೋ)।

೫. ಅನಜ್ಜತನೇ ಆ ಊಓ ತ್ಥ ಅ ಮ್ಹಾ ತ್ಥ ತ್ಥುಂ ಸೇ ವ್ಹಂ ಇಂ ಮ್ಹಸೇ

ಅವಿಜ್ಜಮಾನಜ್ಜತನೇ ಭೂತತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಆಆದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ವಾ। "ಏಯ್ಯಾಥಾ"ದಿನಾ ತ್ಥೇ "ಆ ಈ ಊ ಮ್ಹಾ" ಇಚ್ಚಾದಿನಾ ರಸ್ಸೇ ಚ ಸೋ ಅಭವತ್ಥ ಭವತ್ಥ ಅಭವ ಭವ ಅಭವಾ ಭವಾ, ತೇ ಅಭವು ಭವು ಅಭವೂ ಭವೂ। ಓ, "ಓಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ ಅಆದಯೋ, ಅಭವ ಭವ ಅಭವಿ ಭವಿ ಅಭವತ್ಥ ಭವತ್ಥ ಅಭವತ್ಥೋ ಭವತ್ಥೋ, ಸಿಆದೇಸೇ ಅಭವಸಿ ಭವಸಿ ಅಭವೋ ಭವೋ। ತುಮ್ಹೇ ಅಭವತ್ಥ ಭವತ್ಥ। ಅಹಂ ಅಭವಂ ಭವಂ ಅಭವ ಭವ, ಮಯಂ ಅಭವಮ್ಹ ಭವಮ್ಹ ಅಭವಮ್ಹಾ ಭವಮ್ಹಾ। ಸೋ ಅಭವತ್ಥ ಭವತ್ಥ। ತೇ ಅಭವತ್ಥುಂ ಭವತ್ಥುಂ। ತ್ವಂ ಅಭವಸೇ ಭವಸೇ। ತುಮ್ಹೇ ಅಭವವ್ಹಂ ಭವವ್ಹಂ। "ಇಸ್ಸ ಚ ಸಿಞ"ತಿ ಸಿಂ, ಅಹಂ ಅಭವಸಿಂ ಭವಸಿಂ ಅಭವಿಂ ಭವಿಂ। ಮಯಂ ಅಭವಮ್ಹಸೇ ಭವಮ್ಹಸೇ। ಕಮ್ಮೇ-ತ್ಥೇ ಸುಖಂ ತಯಾ ಅನುಭೂಯಿತ್ಥ, ಇಞಾಗಮಾಭಾವೇ ಅನುಭೂಯತ್ಥ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ಅಭೂಯತ್ಥ ಭೂಯತ್ಥ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸೋ ಓದನಂ ಅಪಚತ್ಥ ಪಚತ್ಥ ಇಚ್ಚಾದಿ ಕತ್ತುಸಮಂ। ಕಮ್ಮೇ-ಅಪಚೀಯತ್ಥ ಪಚೀಯತ್ಥ ಅಪಚ್ಚತ್ಥ ಪಚ್ಚತ್ಥ ಅಪಚೀಯ ಪಚೀಯ ಅಪಚೀಯಾ ಪಚೀಯಾ ಅಪಚ್ಚ ಪಚ್ಚ ಅಪಚ್ಚಾ ಪಚ್ಚಾ। ಅಪಚೀಯು ಪಚೀಯು ಅಪಚೀಯೂ ಪಚೀಯೂ ಅಪಚ್ಚು ಪಚ್ಚು ಅಪಚ್ಚೂ ಪಚ್ಚೂ ಇಚ್ಚಾದಿ। "ಮಾಯೋಗೇ ಈ+ಆಆದೀ"ತಿ ಮಾಯೋಗೇಪಿ ಆಆದಯೋ, ಮಾ ಭವಂ ಅಪಚ್ಚತ್ಥ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ತಥಾ ಅಗಚ್ಛತ್ಥ ಗಚ್ಛತ್ಥ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುರಿಮಸಮಂ। ತಥಾ ಅಗಮತ್ಥ ಗಮತ್ಥ ಇಚ್ಚಾದಿಪಿ ಅಘಮ್ಮತ್ಥ ಘಮ್ಮತ್ಥ ಇಚ್ಚಾದಿಪಿ। (ಅನಜ್ಜತನಪಚ್ಚಯನಯೋ)।

೬. ಪರೋಕ್ಖೇ ಅ ಉ ಏ ತ್ಥ ಅ ಮ್ಹ ತ್ಥ ರೇ ತ್ಥೋ ವ್ಹೋ ಇ ಮ್ಹೇ

ಅಪಚ್ಚಕ್ಖೇ ಭೂತಾನಜ್ಜತನೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಅಆದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಅಕ್ಖಾನಂ=ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಂ ಪರೋಕ್ಖಂ। ತಸ್ಮಿಂ। "ಅಪರೋಕ್ಖೇಸೂ"ತಿ ವಚನಾ ಕ್ಯ+ಲಾದಿವಿಕರಣಾ ನ ಹೋನ್ತಿ।

೫,೭೧. ಪರೋಕ್ಖಾಯಞ್ಚ

ಪರೋಕ್ಖಾಯಂ ಪಠಮ+ಮೇಕಸ್ಸರಂ ಸದ್ದರೂಪಂ ದ್ವೇ ಭವತಿ। "ಭೂಸ್ಸ ವುಕ" ಇತಿಆದೀಸು ವುಕ, ಭೂವ ಭೂವ ಇತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ -

೫,೭೫. ಲೋಪೋ+ನಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ

ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಆದಿತೋ+ಞ್ಞಸ್ಸ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ।

೧೮. ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಅ

ಅಆದೀಸು ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಭೂಸ್ಸ ಅ ಹೋತಿ।

೫,೭೮. ಚತುತ್ಥದುತಿಯಾನಂ ತತಿಯಪಠಮಾ

ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇಸಂ ಚತುತ್ಥದುತಿಯಾನಂ ತತಿಯಪಠಮಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂತಿ ಬಕಾರೇ ಸೋ ಬಭೂವ ಕಿರ, ತೇ ಬಭುವು ಕಿರ। ತ್ವಂ ಬಭುವೇ ಕಿರ, ಇಞ ತುಮ್ಹೇ ಬಭುವಿತ್ಥ ಕಿರ। ಅಹಂ ಬಭುವ ಕಿರ, ಮಯಂ ಬಭುವಿಮ್ಹ ಕಿರ। ಸೋ ಬಭುವಿತ್ಥ ಕಿರ, ತೇ ಬಭುವಿರೇ ಕಿರ। ತ್ವಂ ಬಭುವಿತ್ಥೋ ಕಿರ, ತುಮ್ಹೇ ಬಭುವಿವ್ಹೋ ಕಿರ। ಅಹಂ ಬಭುವಿ ಕಿರ, ಮಯಂ ಬಭುವಿಮ್ಹೇ ಕಿರ। ಕಮ್ಮೇ-ಅನುಪಭುವ ಕಿರ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇಬಭುವ ಬಭುವಿತ್ಥ ಕಿರ।

ಪಪಚ, ಪಪಚು। ಪಪಚೇ, ಇಞಾಗಮೇ ಪಪಚಿತ್ಥ। ಅಞ್ಞತ್ರ "ಸಂಯೋಗಾದಿಲೋಪೋ"ತಿ ಲೋಪೋ, ಪಪಚಿತ್ಥ। ಪಪಚ, ಪಪಚಿಮ್ಹ। ಪಪಚಿತ್ಥ, ಪಪಚಿರೇ। ಪಪಚಿತ್ಥೋ ಪಪಚಿಥೋ, ಪಪಚಿವ್ಹೋ। ಪಪಚಿ, ಪಪಚಿಮ್ಹೇ। ಏವಂ ಕಮ್ಮೇ।

ಅಆದಿಪಚ್ಚಯೇ ದ್ವಿಭಾವೇ ಅನಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಲೋಪೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ "ಕವಗ್ಗಹಾನಂ ಚವಗ್ಗಜಾ"ತಿ ಚವಗ್ಗಜಕಾರೇ "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ದೀಘರಸ್ಸಾ"ತಿ ದೀಘೇ ಚ ಕತೇ ಸೋ ಗಾಮಂ ಜಗಾಮ ಕಿರ, ಜಗಮು। ಜಗಮೇ, ಜಗಮಿತ್ಥ। ಜಗಮ, ಜಗಮಿಮ್ಹ। ಜಗಮಿತ್ಥ, ಜಗಮಿರೇ। ಜಗಮಿತ್ಥೋ, ಜಗಮಿವ್ಹೋ। ಜಗಮಿ, ಜಗಮಿಮ್ಹೇ। ಏವಂ ಕಮ್ಮೇ।

ಮೂಳ್ಹವಿಕ್ಖಿತ್ತಬ್ಯಾಸತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಅತ್ತನಾಪಿ ಕ್ರಿಯಾ ಕತಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಕಾಲೇ+ನುಪಲದ್ಧಾಸಮಾನಾ ಫಲೇನಾ+ನುಮೀಯಮಾನಾ ಪರೋಕ್ಖಾವ ವತ್ಥುತೋ। ತೇನ ಉತ್ತಮವಿಸಯೇಪಿ ಪಯೋಗಸಮ್ಭವೋ। (ಪರೋಕ್ಖಾಪಚ್ಚಯನಯೋ)।

೭. ಯ್ಯೇದೋ ವಾ+ತಿಪತ್ತಿಯಂ ಸ್ಸಾ ಸ್ಸಂಸು ಸ್ಸೇ ಸ್ಸಥ ಸ್ಸಂ ಸ್ಸಮ್ಹಾ ಸ್ಸಥ ಸ್ಸಿಂಸುಸ್ಸಸೇಸ್ಸವ್ಹೇಸ್ಸಿಂ ಸ್ಸಾಮ್ಹಸೇ।

ಏಯ್ಯಾದೋ ವಿಸಯೇ ಕ್ರಿಯಾತಿಪತ್ತಿಯಂ ಸ್ಸಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ವಿಧುರಪಚ್ಚಯೋಪನಿಪಾತತೋ ಕಾರಣವೇಕಲ್ಲತೋ ವಾ ಕ್ರಿಯಾತಿಪತನ+ಮನಿಪ್ಫತ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾತಿಪತ್ತಿ। ಏತೇ ಚ ಸ್ಸಾದಯೋ ಸಾಮತ್ಥಿಯಾ ಅತೀತಾನಾಗತೇಸ್ವೇವ ಹೋನ್ತಿ, ನ ವತ್ತಮಾನೇ, ತತ್ರ ಕ್ರಿಯಾತಿಪತ್ಯಸಮ್ಭವಾ। ಇಞಾಗಮೇ ಸ್ಸಾಸ್ಸ ವಾ ರಸ್ಸೇ ಚ ಸಚೇ ಸೋ ಪಠಮವಯೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲಭಿಸ್ಸ, ಅರಹಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸ ಅಭವಿಸ್ಸಾ ಭವಿಸ್ಸಾ ವಾ, ತೇ ಚ ತಂ ಅಲಭಿಸ್ಸಂಸು, ಅರಹನ್ತೋ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು ಭವಿಸ್ಸಂಸು। "ಏಯ್ಯಾಥಾ"ದಿನಾ ಸ್ಸೇಸ್ಸ ವಾ

ಅಕಾರೇ ತ್ವಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸೇ। ತುಮ್ಹೇ ಅಭವಿಸ್ಸಥ। ಅಹಂ ಅಭವಿಸ್ಸಂ। ರಸ್ಸೇ ಮಯಂ ಅಭವಿಸ್ಸಮ್ಹ ಭವಿಸ್ಸಮ್ಹ ಅಭವಿಸ್ಸಮ್ಹಾ ಭವಿಸ್ಸಮ್ಹಾ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ-ಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಥ, ಅಭವಿಸ್ಸಿಂಸು। ಅಭವಿಸ್ಸಸೇ, ಅಭವಿಸ್ಸವ್ಹೇ। ಅಭವಿಸ್ಸಿಂ, ಅಭವಿಸ್ಸಾಮ್ಹಸೇ।

ಕಮ್ಮೇ-ತೇನ ಸುಖಂ ಅನ್ವಭವಿಸ್ಸ, ಅನ್ವಭವಿಸ್ಸಂಸು ಕ್ಯಲೋಪೋ। ಅನ್ವಭೂಯಿಸ್ಸ ಅನ್ವಭೂಯಿಸ್ಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ತೇನ ಅಭೂಯಿಸ್ಸ ಭೂಯಿಸ್ಸ ಅಭೂಯಿಸ್ಸಾ ಭೂಯಿಸ್ಸಾ। ಅಭೂಯಿಸ್ಸಥ ಭೂಯಿಸ್ಸಥ।

ಏವಂ ತಣ್ಡುಲಾದಿಸಾಧನಂ ಅಲಭಿಸ್ಸ, ಓದನಂ ಅಪಚಿಸ್ಸ ಪಚಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ತೇನ ಓದನೋ ಅಪಚಿಸ್ಸ ಪಚಿಸ್ಸ ಅಪಚಿಸ್ಸಾ ಪಚಿಸ್ಸಾ ಅಪಚೀಯಿಸ್ಸ ಪಚೀಯಿಸ್ಸ ಅಪಚೀಯಿಸ್ಸಾ ಪಚೀಯಿಸ್ಸಾ ಅಪಚ್ಚಿಸ್ಸ ಪಚ್ಚಿಸ್ಸ ಅಪಚ್ಚಿಸ್ಸಾ ಪಚ್ಚಿಸ್ಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸೋ ಅಗಚ್ಛಿಸ್ಸ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸ ಅಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಛಾದೇಸಾ+ಭಾವೇ ಅಗಮಿಸ್ಸ ಗಮಿಸ್ಸ ಅಗಮಿಸ್ಸಾ ಗಮಿಸ್ಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಅಗಚ್ಛಿಸ್ಸ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸ ಅಗಚ್ಛೀಯಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಗಮಿಸ್ಸ ಗಮಿಸ್ಸ ಅಗಮೀಯಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ಅಘಮ್ಮಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। (ಕ್ರಿಯಾತಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯನಯೋ)।

೮. ಹೇತುಫಲೇಸ್ವೇ+ಯ್ಯ ಏಯ್ಯುಂ ಏಯ್ಯಾಸಿ ಏಯ್ಯಾಥ ಏಯ್ಯಾಮಿ ಏಯ್ಯಾಮ ಏಥ ಏರಂ ಏಥೋ ಏಯ್ಯಾವ್ಹೋ ಏಯ್ಯಂ ಏಯ್ಯಾಮ್ಹೇ।

ಹೇತುಭೂತಾಯಂ ಫಲಭೂತಾಯಞ್ಚ ಕ್ರಿಯಾಯಂ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಏಯ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ವಾ। ಲವಿಕರಣವುದ್ಧಿಆದಿ ಪುಬ್ಬಸಮಂ। ಪರಿಕಪ್ಪೇ -

೭೫. ಏಯ್ಯೇ+ಯ್ಯಾಸೇ+ಯ್ಯನ್ನಂ ಟೇ

ಏಯ್ಯ+ಏಯ್ಯಾಸಿ+ಏಯ್ಯ+ಮಿಚ್ಚೇಸ+ಮೇ ವಾ ಹೋತಿ। ಸೋ ದಾನಿ ಕಿನ್ನು ಖೋ ಭವೇ, ಯದಿ ಸೋ ಪಠಮವಯೇ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ, ಅರಹಾ ಭವೇಯ್ಯ।

೪೭. ಏಯ್ಯುಂಸ್ಸುಂ

ಏಯ್ಯು+ಮಿಚ್ಚಸ್ಸ ಉಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಸಂಖಾರಾ ನಿಚ್ಚಾ ಭವುಂ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ನ ನಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ। ಯದಿ ತ್ವಂ ಭವೇ ಭವೇಯ್ಯಾಸಿ। “ಏಯ್ಯಾಥಾ” ದಿನಾ ಅಸ್ಸ ಓಕಾರೇ ತುಮ್ಹೇ ಭವೇಯ್ಯಾಥೋ ಭವೇಯ್ಯಾಥ ಕಥ+ಮಹಂ ದೇವೋ ಭವೇಯ್ಯಾಮಿ।

೭೮. ಏಯ್ಯಾಮಸ್ಸೇ+ಮು ಚ

ಏಯ್ಯಾಮಸ್ಸ ಏಮು ವಾ ಹೋತಿ ಉ ಚ। ಕಿನ್ನು ಖೋ ಮಯಂ ಭವೇಮು ಭವೇಯ್ಯಾಮು ಭವೇಯ್ಯಾಮ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ-ಭವೇಥ, ಭವೇರಂ। ಭವೇಥೋ, ಭವೇಯ್ಯಾವ್ಹೋ। ಭವೇ ಭವೇಯ್ಯಂ, ಭವೇಯ್ಯಾಮ್ಹೇ। ಕಮ್ಮೇ-ಸುಖಂ ತಯಾ ಅನುಭುಯ್ಯೇ ಅನುಭುಯ್ಯೇಯ್ಯ, ಅನುಭುಯ್ಯುಂ ಅನುಭೂಯೇಯ್ಯುಂ। ತೇನ ತ್ವಂ ಅನುಭೂಯೇ ಅನುಭೂಯೇಯ್ಯಾಸಿ, ತುಮ್ಹೇ ಅನುಭೂಯೇಯ್ಯಾಥೋ ಅನುಭೂಯೇಯ್ಯಾಥ। ತೇನಾ+ಹಂ ಅನುಭೂಯೇಯ್ಯಾಮಿ, ಮಯಂ ಅನುಭೂಯೇಮು ಅನುಭೂಯೇಯ್ಯಾಮು ಅನುಭೂಯೇಯ್ಯಾಮ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ-ಅನುಭೂಯೇಥ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ಭೂಯೇ ಭೂಯೇಯ್ಯ ಭೂಯೇಥ।

ವಿಧಿಮ್ಹಿ-ಸೋ ಓದನಂ ಪಚೇ ಪಚೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಪಚೀಯೇ ಪಚೀಯೇಯ್ಯ ಪಚ್ಚೇ ಪಚ್ಚೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಅನುಮತಿಯಂ-ಸೋ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛೇ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಗಮೇ ಗಮೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ಘಮ್ಮೇ ಘಮ್ಮೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಪಾತೋ ಪಚೇಯ್ಯ ಚೇ ಭುಞ್ಜೇ, ಇಚ್ಚೇ+ತ್ಥ ಪಚನಕ್ರಿಯಾ।
ಹೇತುಭೂತಾತಿ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ, ಫಲಂ ತ್ವ+ನುಭವಕ್ರಿಯಾ॥

೧೧. ಸತ್ಯ+ರಹೇಸ್ವೇ+ಯ್ಯಾದೀ

ಸತ್ತಿಯಂ ಅರಹತೇ ಚ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಏಯ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಭವಂ ಖಲು ಪತ್ತಂ ಪಚೇಯ್ಯ, ಭವಂ ಸತ್ತೋ, ಭವಂ ಅರಹೋ।

೧೨. ಸಮ್ಭಾವನೇ ವಾ

ಸಮ್ಭಾವನೇ ಗಮ್ಯಮಾನೇ ಧಾತುನಾ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಚ ಏಯ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ವಿಭಾಸಾ। ಅಪಿ ಭವಂ ಗಿಲಿತಂ ಪಾಸಾಣಂ ಪಚೇಯ್ಯ ಉದರಗ್ಗಿನಾ, ಸಮ್ಭಾವೇಮಿ ಸದ್ದಹಾಮಿ ಭವಂ ಪಚೇಯ್ಯ, ಭವಂ ಪಚಿಸ್ಸತಿ, ಭವಂ ಅಪಚಿ।

೯. ಪಞ್ಹ+ಪತ್ಥನಾ+ವಿಧೀಸು

ಪಞ್ಹಾದೀಸು ಕ್ರಿಯತ್ಥತೋ ಏಯ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ।

ಪಞ್ಹಾ ಸಂಪುಚ್ಛನಂ, ಇಟ್ಠಾ-ಸಿಂಸನಂ ಯಾಚನಂ ದುವೇ।
ಪತ್ಥನಾ, ಭತ್ತಿಯಾ ವಾ+ಥ, ನ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾರಣಾ ವಿಧಿ॥

ಪಞ್ಹೇ-ಕಿಂ ಸೋ ಭತ್ತಂ ಪಚೇಯ್ಯ, ಉದಾಹು ಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಪತ್ಥನಾಯಂ-ಅಹೋ ವತ ಸೋ ಪಚೇಯ್ಯ ಚೇ। ವಿಧಿಮ್ಹಿ-ಭವಂ ಪತ್ತಂ ಪಚೇಯ್ಯ। (ಏಯ್ಯಾದಿಪಚ್ಚಯನಯೋ)।

೧೦. ತು ಅನ್ತು ಹಿ ಥ ಮಿ ಮ ತಂ ಅನ್ತಂ ಸ್ಸು ವ್ಹೋ ಏ ಆಮಸೇ

ಪಞ್ಹಪತ್ಥನಾವಿಧಿಸ್ವೇ+ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಕ್ರಿಯತ್ಥತೋ। ಆಸಿಂಸನತ್ಥೇ-ಸೋ ಸುಖೀ ಭವತು, ತೇ ಸುಖಿತಾ ಭವನ್ತು।

೪೮. ಹಿಸ್ಸ+ತೋ ಲೋಪೋ

ಅತೋ ಪರಸ್ಸ ಹಿಸ್ಸ ವಾ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ತ್ವಂ ಸುಖೀ ಭವ ಭವಾಹಿ, ಹಿಮ್ಹಿ ದೀಘೋ। "ಏಯ್ಯಾಥಾ"ದಿನಾ ವ್ಹೋಕ, ತುಮ್ಹೇ ಸುಖಿತಾ ಭವಥವ್ಹೋ ಭವಥ। ಅಹಂ ಸುಖೀ ಭವಾಮಿ, ಮಯಂ ಸುಖಿನೋ ಭವಾಮ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ-ತಥಾ ಭವತಂ, ಭವನ್ತಂ। ಭವಸ್ಸು, ಭವವ್ಹೋ। ಭವೇ ಭವಾಮಸೇ। ಕಮ್ಮೇ-ತಯಾ ಅನುಭೂಯತು, ಅನುಭೂಯನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ಭೂಯತು, ಭೂಯತಂ।

ಆಣತ್ತಿಯಂ-ದೇವದತ್ತೋ ದಾನಿ ಓದನಂ ಪಚತು, ಪಚನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ತೇನ ಓದನೋ ಪಚ್ಚತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ಸೋ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛತು ಇಚ್ಚಾದಿ। "ಊ ಲಸ್ಸೇ"ತಿ ಲಸ್ಸೇ+ಕಾರೇ ಗಮೇತು, ಗಮೇನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಘಮ್ಮಾದೇಸೇ ಘಮ್ಮತು, ಘಮ್ಮನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಗಚ್ಛೀಯತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ಗಮೀಯತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ವಿಧಿಮ್ಹಿ-ಲಸ್ಸ ಲೋಪೇ ಉತ್ತೇ ವುದ್ಧಿ, ಇಧ ಪಬ್ಬತೋ ಹೋತು।

ನಿಮನ್ತನೇ-ಅಧಿವಾಸೇಥ ತುಮ್ಹೇ ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ ಭೋಜನಂ, ವಸತಿಸ್ಸ "ಚುರಾದಿತೋ ಣೇ"ತಿ ಣಿಮ್ಹಿ "ಅಸ್ಸಾ ಣಾನುಬನ್ಧೇ"ತಿ ಆ, "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇಓ ಪಚ್ಚಯೇ"ತಿ ಏ ಚ ಹೋತಿ। ಇಧ ನಿಸ್ಸೀದತು ಭವಂ, ಸದಸ್ಸ "ಜರ+ಸದಾನ+ಮೀಮ ವಾ"ತಿ ಈಮ, ಮನುಬನ್ಧತ್ತಾ ಅನ್ತಸರತೋ ಈಮ।

ಅಜ್ಝೇಸನೇ-ದೇಸೇತು ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ, ಏತ್ಥ ಚುರಾದಿತ್ತಾ ಪುರಿಮಸಮಂ।

ಅನುಮತಿಯಂ-ಪುಚ್ಛ ವಾಸವ ಮಂ ಪಞ್ಹಂ, ಪವಿಸತು ಭವಂ। ಏತ್ಥ ಪುಚ್ಛತೋ ಹಿಸ್ಸ ಲೋಪೋ। ಏವಂ ನಿಸೀದ।

ಪತ್ಥನಾ=ಯಾಚನಾ, ತತ್ರ-ದದ=ದಾನೇ, ದದಾಹಿ ಮೇ ಗಾಮವರಾನಿ ಪಞ್ಚ, ದಾತೋ ಲಸ್ಸ ಏಕಾರೇ ಚ ಏಕಂ ಮೇ ನಯನಂ ದೇಹಿ।

ಪತ್ತಕಾಲೇ-ಸಮ್ಪತ್ತೋ ತೇ ಕಾಲೋ ಕಟಕರಣೇ, ಕಟಂ ಕರೋತು ಭವಂ। ಏತ್ಥ "ತನಾದಿತ್ವೋ"ತಿ ಓ।

ತ್ಯಾದೀ ಏಯ್ಯಾದಯೋ ವತ್ತ-ಮಾನಾ ಸಮ್ಪತಿ,+ನಾಗತೇ।
ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪರೋಕ್ಖಾದಿ-ಚತ್ತಾರೋ+ತೀತಕಾಲಿಕಾ॥

೫,೧೭೩. ಗಮ ಯಮಿ+ಸಾ+ಸ ದಿಸಾನಂ ವಾ ಚ್ಛಙ

ಏತೇಸಂ ವಾ ಚ್ಛಙ ಹೋತಿನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀಸು। ಸೋ ಸಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ ಗಮೇತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಗಚ್ಛೀಯತಿ ಗಮೀಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಯಮ=ಉಪರಮೇ, ಪರೋಕ್ಖಾಅನಜ್ಜತನರೂಪಾನಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಯೋಗ+ಮನುಗಮ್ಮ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾನಿ। ನಿಪುಬ್ಬೋ, ನಿಯಚ್ಛತಿ ನಿಯಮತಿ, ನಿಯಚ್ಛನ್ತಿ ನಿಯಮನ್ತಿ। ಸಂಪುಬ್ಬೋ, "ಯೇ ಸಂಸ್ಸಾ"ತಿ ಞತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಮತಿ, ಸಞ್ಞಮನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ನಿಯಚ್ಛೀಯತಿ ನಿಯಮೀಯತಿ ನಿಯಮ್ಮತಿ, ಸಞ್ಞಮೀಯತಿ ವಾ। ತಥಾ ನಿಯಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಸಞ್ಞಮಿಸ್ಸತಿ। ನಿಯಚ್ಛಿ, ಸಂಯಮಿ। ನಿಯಚ್ಛಿಸ್ಸ, ಸಂಯಮಿಸ್ಸ। ನಿಯಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಸಂಯಮೇಯ್ಯ। ನಿಯಚ್ಛತು, ಸಞ್ಞಮತು। ಇಸ+ಸಿಂಸ=ಇಚ್ಛಾಯಂ, ಸೋ ಸಗ್ಗಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। "ಲಹುಸ್ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ವುದ್ಧಿಮ್ಹಿ ಏಸತಿ, ಏಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಇಚ್ಛೀಯತಿ, "ವಾ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ವುದ್ಧಿಮ್ಹಿ ಏಸೀಯತಿ। ಪುಬ್ಬರೂಪೇ ಇಸ್ಸತಿ ಇಸ್ಸತೇ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಇಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ ಏಸಿಸ್ಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಇಚ್ಛಿ ಏಸಿ। ಇಚ್ಛಿಸ್ಸ ಏಸಿಸ್ಸ। ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ ಏಸೇಯ್ಯ। ಇಚ್ಛತು ಏಸತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಆಸ=ಉಪವೇಸನೇ, ಸೋ ಆಸನೇ ಅಚ್ಛತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ದೀಘರಸ್ಸಾ"ತಿ ರಸ್ಸೋ, ಉಪಪುಬ್ಬೋ, ತಥಾ ಉಪಾಸತಿ। ಅಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ ಉಪಾಸಿಸ್ಸತಿ। ಅಚ್ಛಿ ಉಪಾಸಿ। ಅಚ್ಛಿಸ್ಸ ಉಪಾಸಿಸ್ಸ। ಅಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉಪಾಸೇಯ್ಯ। ಅಚ್ಛತು ಉಪಾಸತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ದಿಸ=ಪೇಕ್ಖನೇ, ದಿಚ್ಛತಿ ದಿಚ್ಛನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಸಮಂ। ಲಭ=ಲಾಭೇ, ಇತೋ ಪರಂ ವಿಸೇಸಟ್ಠಾನಮೇವವಕ್ಖಾಮ, ಸಬ್ಬವಾರೋ ವುತ್ತಾನುಸಾರೇನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಲಭತಿ, ಲಭನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಕ್ಯಸ್ಸ ಪುಬ್ಬರೂಪಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ಲಬ್ಭತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೭೩. ಲಭಾ ಇಂ+ಈನಂ ಥಂ ಥಾ ವಾ

ಲಭಸ್ಮಾ ಇಂ ಈನಂ ಥಂ+ಥಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಅಲಭಿತ್ಥ ಲಭಿತ್ಥ ಅಲಭಿ ಲಭಿ ಇಂ ಪಚ್ಚಯೇ ಅಲತ್ಥಂ ಅಲಭಿಂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೧೬. ಲಭ ವಸ+ಚ್ಛಿದ ಭಿದ ರುದಾನಂ ಚ್ಛಙ

ಲಭಾದೀನಂ ಚ್ಛಙ ಹೋತಿ ಸ್ಸೇನ ಸಹ। ಲಚ್ಛತಿ ಲಭಿಸ್ಸತಿ, ಲಚ್ಛನ್ತಿ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕ್ರಿಯಾತಿಪತ್ತಿಯಂ ಸ್ಸಾಭಾಗಸ್ಸ ಚ್ಛಙಾದೇಸೇ ಅಲಚ್ಛಾ ಅಲಭಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ವಸ=ನಿವಾಸೇ, ವಚ್ಛತಿ ವಸಿಸ್ಸತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ "ಅಸ್ಸೂ"ತಿ ಉಕಾರೋ , ಪುಬ್ಬರೂಪೇ ವುಸ್ಸತಿ ವುಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ಅವಚ್ಛಾ ಅವಸಿಸ್ಸಾ। ಛಿದ=ದ್ವೇಧಾಕರಣೇ, ಛೇಚ್ಛತಿ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, "ಮಜ್ಝ

ರುಧಾದೀನಂ"ತಿ ಮಂ ಲೋ ಚ। ಲಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಚ। ಭಿದ=ವಿದಾರಣೇ, ಭೇಚ್ಛತಿ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ। ಅಭೇಚ್ಛಾ ಅಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾ। ರುದ=ರೋದನೇ, ರುಚ್ಛತಿ ರೋದಿಸ್ಸತಿ। ಅರುಚ್ಛಾ ಅರೋದಿಸ್ಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಅಞ್ಞಪಚ್ಚಯೇಪಿ ಛಿದಸ್ಸ "ಚ್ಛಙ" ಇತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಚ್ಛಙ, ಭೂತೇ ಊಂ ಪಚ್ಚಯೇ ಅಚ್ಛೇಚ್ಛುಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿಂಸು। ವುತ್ತತೋ ಅಞ್ಞಧಾತೂನಞ್ಚ, ಗಮ=ಗಮನೇ, ಗಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಂ। ಅಞ್ಞಪಚ್ಚಯೇಪಿ ವಚ=ಬ್ಯತ್ತವಚನೇ ಇಚ್ಚಾದಿ, ಕಮ್ಮೇ-ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ತ್ಯಾದೀಸು ಪರಭೂತೇಸುಪಿ ಯಥಾಗಮಂ ವಚಾದೀನಞ್ಚಸ್ಸ "ವಚಾದೀನಂ ವಸ್ಸುಟ ವಾ"ತಿ ಕಮ್ಮೇ ಉಟ ಚ "ಅಸ್ಸೂ"ತಿ ಅಸ್ಸ ಉ ಚ, ತೇನ ಧಮ್ಮೋ ಉಚ್ಚತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ, ಯಸ್ಸ ಚ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ।

೧೭. ಭುಜ ಮುಚ ವಚ ವಿಸಾನಂ ಕ್ಖಙ

ಭುಜಾದೀನಂ ಕ್ಖಙ ಹೋತಿ ಸ್ಸೇನ ಸಹ। ವಕ್ಖತಿ ವಚಿಸ್ಸತಿ, ವಕ್ಖನ್ತಿ ವಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೧೧. ಈಆದೋ ವಚಸ್ಸೋಮ

ಈಆದೀಸು ವಚಸ್ಸ ಓಮ ಹೋತಿ। ಮಕಾರಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ "ಮಾನುಬನ್ಧೋ ಸರಾನ+ಮನ್ತಾ ಪರೋ"ತಿ ಪರಿಭಾಸತೋ ಸರಾ ಪರೋ। ಅವೋಚಿ, ಅವೋಚುಂ, ಅವೋಚೋ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅನಜ್ಜತನೇ-ಅವಚ ಅವಚಾ ವಚಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕ್ರಿಯಾತಿಪತ್ತಿಯಂ-ಅವಕ್ಖಾ ಅವಚಿಸ್ಸಾ, ಅವಕ್ಖಿಂಸು ಅವಚಿಸ್ಸಿಂಸು ಇಚ್ಚಾದಿ। ವಚೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ವುಚ್ಚೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ವಚತು, ವುಚ್ಚತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಭುಜ=ಪಾಲನಜ್ಝೋಹಾರೇಸು , "ಭುಜಾ" ದಿನಾ ಕ್ಖವಾದೇಸೇ ಭೋಕ್ಖತಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸತಿ।

ಕುಸ=ಅಕ್ಕೋಸೇ, ಆಪುಬ್ಬೋ, ತಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ ಚ, ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಈಯ್ಯಂ, ಲವಿಕರಣಲೋಪವುದ್ಧಿಯೋ।

೩೪. ಕುಸ+ರುಹೇಹೀ+ಸ್ಸ ಛಿ

ಕುಸಾ ರುಹಾ ಚ ಪರಸ್ಸ ಈಸ್ಸ ಛಿ ವಾ ಹೋತಿ। ಪರರೂಪಪಠಮಕ್ಖರಾನಿ, ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಅಕ್ಕೋಸಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಭಿಪುಬ್ಬೋ ರುಹ=ರೋಹನೇ, ಅಭಿರುಚ್ಛಿ ಅಭಿರುಹಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ವಹ=ಪಾಪುಣನೇ, ವಹತಿ, ವಹನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಕ್ಯೇ "ಹಸ್ಸ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ"ತಿ ವಿಪರಿಯಾಸೋ, ತೇನ ಸೋ ವುಯ್ಹತಿ, "ಅಸ್ಸೂ"ತಿ ಉತ್ತಂ। ವಹಿಸ್ಸತಿ, ವುಯ್ಹಿಸ್ಸತಿ। ಅವಹಿ, ಅವುಯ್ಹಿತ್ಥ, ಅವುಹಿ। ಅವಹಿಸ್ಸಾ, ವುಯ್ಹೀಸ್ಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ವಹೇಯ್ಯ, ವುಯ್ಹೇಯ್ಯ। ವಹತು, ವುಯ್ಹತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಜರ=ಜೀರಣೇ,

೫,೧೭೪. ಜರ ಮರಾನ+ಮೀಯಙ

ಜರ ಮರಾನಂ ಈಯಙ ವಾ ಹೋತಿ ಮಾನ+ನ್ತ+ತ್ಯಾದೀಸು। ಜೀಯತಿ। "ಜರ ಸದಾನ+ಮೀಮ"ತಿ ಈಮಆಗಮೋ ಲೋ ಚ, ಜೀರತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಜೀರೀಯತಿ ಜೀಯೀಯತಿ। ಏವಂ ಜೀಯಿಸ್ಸತಿ ಜೀರಿಸ್ಸತಿ, ಜೀಯೀಯಿಸ್ಸತಿ ಜೀರೀಯಿಸ್ಸತಿ। ಅಜೀಯಿ ಅಜೀರಿ, ಅಜೀಯೀಯಿ ಅಜೀರೀಯಿ। ಅಜೀಯಿಸ್ಸಾ ಅಜೀರಿಸ್ಸಾ, ಅಜೀಯೀಯಿಸ್ಸಾ ಅಜೀರೀಯಿಸ್ಸಾ ಅಜೀಯಿಸ್ಸಾ ಅಜೀರೀಯಿಸ್ಸಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಮರ=ಪಾಣಚಾಗೇ, ಈಯಙ, ಮೀಯತಿ ಮರತಿ, ಮೀಯನ್ತಿ ಮರನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ದಿಸ=ಪೇಕ್ಖನೇ,

೫,೧೨೪. ದಿಸಸ್ಸ ಪಸ್ಸ ದಸ್ಸ ದಸ ದ ದಕ್ಖಾತಿ

ಏತೇ ಆದೇಸಾ ದಿಸಸ್ಸ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅನೇಕವಣ್ಣತ್ತಾ ಸಬ್ಬಾದೇಸೋ। ಪಸ್ಸತಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ದಕ್ಖತಿ ದಕ್ಖನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಕ್ಯೇ ಪುಬ್ಬರೂಪೋ, ದಿಸ್ಸತಿ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವಿಪಸ್ಸೀಯತಿ ದಕ್ಖೀಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೬,೬೯. ದಕ್ಖ+ಖ+ಹೇತಿ+ಹೋಹೀತಿ ಲೋಪೋ

ದಕ್ಖಾದೀಹಿ ಆದೇಸೇಹಿ ಪರಸ್ಸ ಸ್ಸಸ್ಸ ಲೋಪೋ ವಾ ಹೋತಿ। ದಕ್ಖತಿ ದಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ। ಅಪಸ್ಸಿ ಪಸ್ಸಿ, ಅಪಸ್ಸಿಂಸು ಪಸ್ಸಿಂಸು ಅಪಸ್ಸೋ ಪಸ್ಸೋ, ಅಪಸ್ಸಿತ್ಥ ಪಸ್ಸಿತ್ಥ। ಅಪಸ್ಸಿಂ ಪಸ್ಸಿಂ, ಅಪಸ್ಸಿಮ್ಹ ಪಸ್ಸಿಮ್ಹ। ತಥಾ ಅದಸ್ಸೀ ದಸ್ಸೀ, ಅದಸ್ಸಿಂಸು ದಸ್ಸಿಂಸು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅನಜ್ಜತನೇ ದಸಾದೇಸೋ, ಅದ್ದಸಾ ಅದ್ದಸ। ಅದ್ದಾ ಅದ್ದ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ದಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಸ್ಸತು ದಕ್ಖತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸದ=ವಿಸರಣಗತ್ಯಾವಸಾದನಾದಾನೇಸು, ನಿಪುಬ್ಬೋ, "ಜರಸದಾನ+ಮೀಮ ವಾ"ತಿ ಈಮಆಗಮೋ। ನಿಸೀದತಿ, ನಿಸೀದನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ನಿಸಜ್ಜತಿ, ನಿಸಜ್ಜತೇ।

ಯಜ=ದೇವಪೂಜಾಸಂಗತಿಕರಣದಾನೇಸು, ಯಜತಿ, ಯಜನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ -

೫,೧೧೩. ಯಜಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಟಿ+ಯೀತಿ

ಯಜಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಟಿ+ಯೀ ಹೋನ್ತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇತಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ತ್ಯಾದಿವಿಸಯೇಪಿ ಕ್ಯೇ ಪುಬ್ಬರೂಪೇ ಚ ಇಜ್ಜತಿ ಯಿಜ್ಜತಿ ಮಯಾ ಬುದ್ಧೋ। ಸೋ ಯಜಿಸ್ಸತಿ, ತೇನ ಇಜ್ಜಿಸ್ಸತೇ ಯಿಜ್ಜಿಸ್ಸತೇ। ಸೋ ಯಜೀ , ತೇನ ಇಜ್ಜಿ ಯಿಜ್ಜಿ। ಸೋ ಯಜಿಸ್ಸಾ, ತೇನ ಇಜ್ಜಿಸ್ಸಾ ಯಿಜ್ಜಿಸ್ಸಾ। ಸೋ ಯಜೇಯ್ಯ, ತೇನ ಇಜ್ಜೇಯ್ಯ ಯಿಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಸೋ ಯಜತು, ತೇನ ಇಜ್ಜತು ಯಿಜ್ಜತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ವದ=ವಚನೇ, "ಗಮವದಾ" ದಿನಾ ವದಸ್ಸ ವಜ್ಜಾದೇಸೋ ವಾ, ಲಸ್ಸ "ಊಲಸ್ಸೇ"ತಿ ಕ್ವಚಿ ಏ ಚ, ವಜ್ಜತಿ ವದೇತಿ ವದತಿ, ವಜ್ಜೇನ್ತಿ ವದೇನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ - "ಕ್ಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಈಞ, ವಜ್ಜೀಯತಿ ವಜ್ಜತಿ ವದೀಯತಿ, ವಜ್ಜೀಯನ್ತಿ ವಜ್ಜನ್ತಿ ವದೀಯನ್ತಿ। ವದಿಸ್ಸತಿ, ವದಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅವದೀ ವದೀ, ಅವದಿಂಸು ವದಿಂಸು। ಅವದಿಸ್ಸ ವದಿಸ್ಸ। ವಜ್ಜೇ ವಜ್ಜೇಯ್ಯ ವದೇ ವದೇಯ್ಯ, ವಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ವದೇಯ್ಯುಂ। ವಜ್ಜೇತು ವದೇತು ವದತು ಇಚ್ಚಾದಿ ಯಥಾಗಮಂ ಞೇಯ್ಯಂ।

ಕಮು=ಪದವಿಕ್ಖೇಪೇ, "ಪರೋಕ್ಖಾಯಞ್ಚಾ"ತಿ ಚಗ್ಗಹಣೇನ ಕಮ ಕಮ ಇತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಅನಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಲೋಪೇ ಲವಿಕರಣೇ "ಕವಗ್ಗಹಾ" ದಿನಾ ಕಸ್ಸ ಚೇ ನಿಗ್ಗಹೀತಾಗಮೇ ಚ ಕತೇ ಚಂಕಮತಿ ಕಮತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಚಲ=ಕಮ್ಪನೇ, ಚಂಚಲತಿ। ಜಲ+ದಲ=ದಿತ್ತಿಯಂ, ದ್ವಿತ್ತೇ ದದ್ದಲ್ಲತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। (ಸವುದ್ಧಿಕಭೂವಾದಿನಯೋ)।

ಹೂ+ಭೂ=ಸತ್ತಾಯಂ, ತ್ಯಾದೀಸು "ಕತ್ತರಿ ಲೋ"ತಿ ಲೋ, ತಸ್ಸ ಲೋಪೇ "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇಓ ಪಚ್ಚಯೇ"ತಿ ಓಕಾರೋ। ಸೋ ಹೋತಿ, ತೇ ಹೋನ್ತಿ। ಹೋಸಿ, ಹೋಥ। ಹೋಮಿ, ಹೋಮ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ತೇನ ಹೂಯತಿ ಹೂಯತೇ।

೩೧. ಹೂಸ್ಸ ಹೇ+ಹೇಹಿ+ಹೋಹಿ ಸ್ಸತ್ಯಾದೋ

ಹೂಸ್ಸ ಹೇಆದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಸ್ಸಚ್ಚಾದೋ। ಹೇಸ್ಸತಿ ಹೇಹಿ ಸ್ಸತಿ ಹೋಹಿಸ್ಸತಿ।

೬೯. ದಕ್ಖ+ಖ+ಹೇಹಿ+ಹೋಹೀಹಿ ಲೋಪೋತಿ

ದಕ್ಖಾದೀಹಿ ಆದೇಸೇಹಿ ಪರಸ್ಸ ಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ಹೇಹಿತಿ ಹೇಹಿಸ್ಸತಿ, ಹೋಹಿತಿ ಹೋಹಿಸ್ಸತಿ। ಹೇಹಿನ್ತಿ ಹೇಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಹೋಹಿನ್ತಿ ಹೋಹಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅನಜ್ಜತನೇ ಈಮ್ಹಿ ಅಞಾಗಮೋ, "ಪರೋ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ಈಸ್ಸ ಲೋಪೋ, ಸೋ ಅಹು। ವುದ್ಧಿಮ್ಹಿ "ದೀಘಾ ಈಸ್ಸ" ಇತಿ ಈಸ್ಸ ಸಿಆದೇಸೋ, ಸುವೋ ಅಹೋಸಿ ಆನನ್ದೋ।

೪೧. ಹೂತೋ ರೇಸುಂ

ಹೂತೋ ಪರಸ್ಸ ಉ+ಮಿಚ್ಚಸ್ಸ ರೇಸುಂ ವಾ ಹೋತಿ। ರಕಾರಾನುಬನ್ಧೋ "ರಾನುಬನ್ಧೇನ್ತಸರಾದಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಅನ್ತಸರಾದಿಸ್ಸ ಲೋಪೋ। ಅಹೇಸುಂ। ಓಕಾರವುದ್ಧಿ ಅವಾದೇಸೇ ಅಹವುಂ। ಓಸ್ಸ ಸಿಆದೇಸೇ ಅಹೋಸಿ।

೪೬. ಇಂಸ್ಸ ಚ ಸಿಞ

ಇಮಿಚ್ಚಸ್ಸ ಸಿಞ ಹೋತಿ ಮ್ಹಾತ್ಥಾನಞ್ಚ ಬಹುಲಂ। ಞಾಕಾರೋ ಆಖ್ಯಾವಯವತ್ಥೋ (ಉಕಾರೋ) ಇಕಾರೋ ಉಚ್ಚಾರಣತ್ಥೋ। "ಅಈಸ್ಸಾ" ದಿನಾ ಇಞಾಗಮೇ ತುಮ್ಹೇ ಅಹೋಸಿತ್ಥ, ಅಹೋಸಿ। ಪರಸ್ಸರಲೋಪೇ ರಸ್ಸೇ ಚ ಅಹುಂ, ಅಹೋಸಿಮ್ಹ, ಅಹುಮ್ಹ, ರಸ್ಸೋ। ಭಾವೇ-ಅಭವಿ, ಆಸ್ಸತ್ಥಾದೇಸೋ, ಅಭವಿತ್ಥ। ಅನಜ್ಜತನೇ ಆಊಆದಿಪಚ್ಚಯೇ ಕತೇ "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮಿಯ ಙುವಙ ಸರೇ"ತಿ ಉವಙಾದೇಸೇ ಅಹುವಾ, ಅಹುವು, ಅಹುವೋ, ಅಹುವತ್ಥ। ಅಸ್ಸ ಅಮಾದೇಸೇ ಅಹುಂ ಅಹುವಂ, ಅಹುಮ್ಹ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ತೇನ ಅಹುಯಿ ಅಹುಯಿತ್ಥ। ಅಹವಿಸ್ಸಾ, ಅಹವಿಸ್ಸಂಸು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ಅಹುಯಿಸ್ಸ, ಅಹುಯಿಸ್ಸಥ। ಪುಬ್ಬಸ್ಸರಲೋಪೋ, ಹೇಯ್ಯ , ಹೇಯ್ಯುಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ಹೂಯೇಯ್ಯ, ಹೂಯೇಥ। ಹೋತು, ಹೋನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ಹೂಯತು, ಹೂಯತಂ। ಅನುಪುಬ್ಬೇ ಅನುಭೋತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಭಾವೇ ರೂಪಾಭಾವಾ। ಕಮ್ಮೇ-ಅನುಭೂಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ವಿಸೇಸೋ।

ಸಿ=ಸಯೇ, ಲಸ್ಸ ಲೋಪೋ ವುದ್ಧಿ, ಸೇತಿ। ಅಯಾದೇಸೇ ಸಯತಿ, ಸೇನ್ತಿ ಸಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಅತಿಪುಬ್ಬೋ, ಕ್ಯೇ "ದೀಘೋ ಸರಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಸ್ಸ ದೀಘೇ ಚ ಕತೇ ತೇನ ಅತಿಸೀಯತಿ, ಅತಿಸೀಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ತೇನ ಸೀಯತಿ, ಸೀಯತೇ। ತಥಾ ಭವಿಸ್ಸತಿಆದೀಸು।

ನೀ=ಪಾಪನೇ, ದ್ವಿಕಮ್ಮಕೋ+ಯಂ, ಅಜಂ ಗಾಮಂ ನೇತಿ ನಯತಿ, ನೇನ್ತಿ ನಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ನೀಯತೇ ಗಾಮಂ ಅಜೋ ದೇವದತ್ತೇನ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ಸೇಸೇಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಠಾ=ಗತಿನಿವತ್ತಿಯಂ -

೫,೧೭೫. ಠಾಪಾನಂ ತಿಟ್ಠಪಿವಾ

ಠಾಪಾನಂ ತಿಟ್ಠಪಿವಾಹೋನ್ತಿ ವಾ ನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀಸು। ಲಸ್ಸ ಲೋಪೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಠಾತಿ, ಠಾನ್ತಿ।

೫,೧೩೧. ಪಾದಿತೋ ಠಾಸ್ಸ ವಾ ಠಹೋ ಕ್ವಚಿತಿ

ಪಾದಿತೋ ಪರಸ್ಸ ಠಾಸ್ಸ ಕ್ವಚಿ ಠಹೋ ಹೋತಿ ವಾ। ಸಣ್ಠಹತಿ, ಸಣ್ಠಹನ್ತಿ। ಲಸ್ಸೇ, ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ, ಅಧಿಟ್ಠೇನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ -

೫,೧೩೭. ಅಞ್ಞಾದಿಸ್ಸಾ+ಸ್ಸೀ ಕ್ಯೇ

ಇಆದಿತೋ+ಞ್ಞಸ್ಸ ಆಕಾರನ್ತಸ್ಸ ಕ್ರಿಯತ್ಥಸ್ಸ ಈ ಹೋತಿ ಕ್ಯೇ। ಉಪರೀಯತಿ, ಉಪರೀಯನ್ತಿ। ಠಹಾದೇಸೇ "ಕ್ಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಈಇ , ತೇನ ಪತಿಟ್ಠಹೀಯತಿ, ಪತಿಟ್ಠಹೀಯನ್ತಿ। ಭಾವೇ-ಈಮ್ಹಿ ಠೀಯತಿ, ಠೀಯತೇ। ತಥಾ ಪಪುಬ್ಬೇ ಪತಿಟ್ಠಿಸ್ಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ। ಈಸ್ಸ ಸಿಮ್ಹಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಅಟ್ಠಂಸು, ಸಣ್ಠಹಿ, ಸಣ್ಠಹಿಂಸು। ಪತಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸ। ತಿಟ್ಠೇ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಸಣ್ಠೇ ಸಣ್ಠೇಯ್ಯ, ಸಣ್ಠೇಯ್ಯುಂ, ಸಣ್ಠಹೇ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯ। ತಿಟ್ಠತು ಠಾತು, ಸಣ್ಠಹತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಪಾ=ಪಾನೇ, ಪಿವಾದೇಸೇ ಪಿವತಿ। "ತವಗ್ಗವರಣಾ" ದೋ "ಬಯಇಾ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗೇನ ವಸ್ಸ ಬಕಾರೋ, ಪಿಬತಿ। ಕಮ್ಮೇಪೀಯತಿ, ಪೀಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಅಸ=ಭುವಿ,

೫೨. ತಸ್ಸ ಥೋತಿ

ಅತ್ಥಿತೋ ಪರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಥೋ ಹೋತಿ। ಪರರೂಪೇ ಪಠಮಕ್ಖರತಕಾರೇ ಚ ಅತ್ಥಿ।
"ನ್ತ+ಮಾನ+ನ್ತಿ+ಯಿ+ಯುಂಸ್ವಾ+ದಿಲೋಪೋ"ತಿ ಅಸ್ಸ ಲೋಪೋ, ಸನ್ತಿ।

೫೩. ಸಿಹಿಸ್ವ+ಟ

ಅತ್ಥಿಸ್ಸ ಅಟ ಹೋತಿ ಸಿಹಿಸು। ಟೋ ಸಬ್ಬಾದೇಸತ್ಥೋ। ತ್ವಂ ಅಸಿ। ಪರರೂಪಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ಇದಾನಿ ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ಥ।

೫೪. ಮಿಮಾನಂ ವಾ ಮ್ಹಿಮ್ಹಾ ಚ

ಅಸಸ್ಮಾ ಪರೇಸಂ ಮಿಮಾನಂ ಮ್ಹಿಮ್ಹಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ತಂಸನ್ನಿಯೋಗೇನ ಅಸಸ್ಸ ಅಟ ಚ। ಅಮ್ಹಿ।

೫೫. ಏಸು ಸ

ಏಸು ಮಿಮೇಸು ಅಸಸ್ಸ ಸೋ ಹೋತಿ, ಪರರೂಪಬಾಧನತ್ಥಂ। ಅಸ್ಮಿ, ಅಮ್ಹ ಅಸ್ಮ। ಭವಿಸ್ಸತಿಪಚ್ಚಯೇ -

೫,೧೨೯. ಅ+ಆ+ಸ್ಸಆದೀಸು

ಪರೋಕ್ಖಾ ಅ-ಆದೋ ಅನಜ್ಜತನ ಆ-ಆದೋ ಕ್ರಿಯಾತಿಪತ್ತಿಸ್ಸಾ-ಆದೋ ಭವಿಸ್ಸತಿಸ್ಸತ್ಯಾದೋ ಚ ಅತ್ಥಿಸ್ಸ ಭು ಹೋತಿ। ಆದೇಸವಿಧಾನಂ ಅಸಸ್ಸಾಪಯೋಗತ್ಥಂ, ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಪಚ್ಚಯವಿಸೇಸೇ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಿತಬ್ಬನ್ತಿಆದಿ ನ ಭವತಿ। ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಭವಾ, ಅಭವು। ಕ್ರಿಯಾತಿಪತ್ತಿಯಂ ಭುಆದೇಸೇ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಏಯ್ಯಾದಿಮ್ಹಿ -

೫೦. ಅತ್ಥಿತೇ+ಯ್ಯಾದಿಚ್ಛನ್ನಂ ಸ+ಸು+ಸ+ಸಥ+ಸಂ+ಸಾಮ

ಅಸ=ಭುವಿ+ಚ್ಚಸ್ಮಾ ಪರೇಸಂ ಏಯ್ಯಾದಿಚ್ಛನ್ನಂ ಸಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಪರರೂಪೇ ಸೋ ಅಸ್ಸ, ತೇ ಅಸ್ಸು। ತ್ವಂ ಅಸ್ಸ, ತುಮ್ಹೇ ಅಸ್ಸಥ। ಅಹಂ ಅಸ್ಸಂ, ಮಯಂ ಅಸ್ಸಾಮ। ತ್ವಾದಿಮ್ಹಿ ಸೋ ಅತು, ಅಸ್ಸ ಲೋಪೇ ಸನ್ತು, ಅಯಾದೇಸೇ ತ್ವಂ ಅಹಿ, ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ಥ। ಅಮ್ಹಿ, ಅಮ್ಹ, ಸಾದೇಸೇ ಅಸ್ಮಿ ಅಸ್ಮ। ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಅಜ್ಜತನೇ ಆಸಿ, ಆಸಿಂಸು, ಆಸುಂ ಇಚ್ಚಾದೀಪಿ ಹೋನ್ತಿ।

ಬ್ರೂ=ವಚನೇ,

೩೬. ಬ್ರೂತೋ ತಿಸ್ಸೀಈ

ಬ್ರೂತೋ ಪರಸ್ಸ ತಿಸ್ಸ ಈಈ ವಾ ಹೋತಿ। ವುದ್ಧಿಅವಾದೇಸೇ ಲಸ್ಸ ಲೋಪೇ ಬ್ರವೀತಿ।

೫,೯೭. ನ ಬ್ರೂಸ್ಸೋ

ಬ್ರೂಸ್ಸ ಓ ನ ಹೋತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ। ಬ್ರೂತಿ। ಉವಙಾದೇಸೇ ಬ್ರೂವನ್ತಿ।

೨೦. ತ್ಯ+ನ್ತೀನಂ ಟ+ಟೂ

ಆಹಾ ಪರೇಸಂ ತಿ+ಅನ್ತೀನಂ ಟ+ಟೂ ಹೋನ್ತಿ। ಟಕಾರಾ ಸಬ್ಬಾದೇಸತ್ಥಾ। ಅತೋಯೇವ ಆಹಾ ಪರೇಸಂ ತಿಅನ್ತೀನಂ ಟಟೂವಿಧಾನಞಾಪಕಾ ತಿಅನ್ತೀಸು ಬ್ರೂಸ್ಸ ಆಹೋ। ಆಹ, ಆಹು। ಬ್ರೂಸಿ, ಬ್ರೂಥ। ಬ್ರೂಮಿ, ಬ್ರೂಮ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಬ್ರವಿಸ್ಸತಿ। ಅಬ್ರವಿ ಅಬ್ರವೀ, ಅಬ್ರವುಂ। ಅನಜ್ಜತನೇ ಅಬ್ರವಾ, ಅಬ್ರವು। ಪರೋಕ್ಖಾಯಂ -

೧೬. ಅಆದೀಸ್ವಾ+ಹೋ ಬ್ರೂಸ್ಸ

ಬ್ರೂಸ್ಸ ಆಹೋ ಹೋತಿ ಪರೋಕ್ಖಾಅಆದೀಸು। ಸುಪಿನೇ ಕಿರ ಸೋ ಆಹ, ತೇ ಆಹು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಬ್ರವಿಸ್ಸ। ಬ್ರವೇ ಬ್ರವೇಯ್ಯ। ವುದ್ಧಿಪ್ಪಟಿಸೇಧೇ ಬ್ರೂತು, ಬ್ರವನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಹನ=ಹಿಂಸಾಯಂ, ತಿಮ್ಹಿ ವಿಕರಣಲೋಪೇ ಸೋ ಹನತಿ ಹನ್ತಿ। ತೇ ಹನನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಯೇ ನಸ್ಸ ಞ್ಞೇ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ, ತೇನ ಹಞ್ಞತಿ, ಹಞ್ಞನ್ತಿ ಹಞ್ಞರೇ। ತಥಾ ಹನಿಸ್ಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೬೭. ಹನಾ ಛ+ಖಾ

ಹನಾ ಸ್ಸಾಸ್ಸ ಛ+ಖಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಪಟಿಹಂಖಾಮಿ ಪಟಿಹನಿಸ್ಸಾಮಿ। ಹಂಛೇಮ ಹನಿಸ್ಸಾಮ। ಅಹನಿ, ಅಹನಿಂಸೂತಿಆದಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಹುವಾದಯೋ

ಹು=ಹವನೇ । ತ್ಯಾದೀಸು ಲೋ। “ಪರೋಕ್ಖಾಯಞ್ಚಾ”ತಿ ಚಗ್ಗಹಣೇನ ಹು ಹುತಿ ದ್ವಿತ್ತಂ, “ಕವಗ್ಗಹಾನಂ ಚವಗ್ಗಜಾ”ತಿ ಹಸ್ಸ ಜೋ, ಲಲೋಪೋ ವುದ್ಧಿ ಚ, ಜುಹೋತಿ ಅಗ್ಗಿಂ, ಅಞ್ಞತ್ರ “ಯವಾ ಸರೇ”ತಿ ವಕಾರೋ, ಜುಹ್ವತಿ। ಜುಹೋನ್ತಿ। ಜುಹ್ವನ್ತಿ। ಜುಹೋಸಿ ಜುಹ್ವಸಿ, ಜುಹೋಥ ಜುಹ್ವಥ। ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ - “ದೀಘೋ ಸರಸ್ಸಾ”ತಿ ದೀಘೇ ಹೂಯತಿ ತೇನ ಅಗ್ಗಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಜುಹಿಸ್ಸತಿ, ಜುಹಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಜುಹವಿ ಅಜುಹೋಸಿ, ಅಜುಹವುಂ ಅಜುಹವಿಂಸು ಅಜುಹವಂಸು ಅಜುಹೋಸುಂ। ಅಜುಹಿಸ್ಸ, ಅಜುಹಿಸ್ಸಂಸ್ಸು। ಜುಹೇ ಜುಹೇಯ್ಯ। ಜುಹೋತು, ಜುಹೋನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಹಾ=ಚಾಗೇ, ಪುರೇ ವಿಯ ದ್ವೇಭಾವಛಾದೇಸಲೋಪೇ “ರಸ್ಸೋ ಪುಬ್ಬಸ್ಸಾ”ತಿ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಆಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ। ಜಹಾತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ - “ಅಞ್ಞಾದಿಸ್ಸಾ+ಸ್ಸೀ ಕ್ಯೇ”ತಿ ಕ್ಯೇ ಆಸ್ಸ ಈ, ಹೀಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಜಹಿಸ್ಸತಿ। ಅಜಹಾಸಿ, “ದೀಘಾ ಈಸ್ಸ” ಇತಿ ಸಿ, ಪಜಹಿ, ಅಜಹಿಂಸು ಅಜಹಂಸು, ಪಜಹಿಂಸು ಪಜಹುಂ। ಕಮ್ಮೇ-ಪಹೀಯಿ ಪಹೀಯಿತ್ಥ। ಸ್ಸಾದಿ+ಏಯ್ಯಾದಿ+ತ್ವಾದೀಸುಪಿ ಞೇಯ್ಯಾ।

ದಾ=ದಾನೇ, ದ್ವಿಭಾವರಸ್ಸತ್ತಾನಿ, ಲಲೋಪೋ, ದದಾತಿ, ದದನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। “ಗಮವದಾ” ದಿನಾ ದಜ್ಜಾದೇಸೇ ದಜ್ಜತಿ, ದಜ್ಜನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಲಸ್ಸೇ+ಕಾರೇ ದಾನಂ ದೇತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೧೧. ದಾಸ್ಸ ದಂ ವಾ ಮಿಮೇಸ್ವ+ದ್ವಿತ್ತೇ

ಅದ್ವಿತ್ತೇ ವತ್ತಮಾನಸ್ಸ ದಾಸ್ಸ ದಂ ಹೋತಿ ವಾ ಮಿಮೇಸು। ವಗ್ಗನ್ತಂ, ದಮ್ಮಿ ದೇಮಿ, ದಮ್ಮ ದೇಮ। ಈಕಾರೇ ದೀಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅನಾಗತತ್ಥೇ ಇಞಾಗಮೇ ಸರಣೋಪಾದಿ, ದದಿಸ್ಸತಿ, ದದಿಸ್ಸನ್ತಿ। ದಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ದಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಲವಿಕರಣೇ ದಸ್ಸತಿ, ದಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಜ್ಜತನೇ-ಅದದಿ, ಅದದಿಂಸು, ಅದಜ್ಜಿ, ಅದಜ್ಜಿಂಸು, ಅದಾಸಿ, ಅದಂಸು। ಅನಜ್ಜತನೇ-ಅದದಾ, ಅದದು। ಕಾಲಾತಿಪತ್ತಿಯಂ-ಅದದಿಸ್ಸ ಅದಜ್ಜಿಸ್ಸ, ಲೇ ಅದಸ್ಸ, ದಸ್ಸಂಸು। ಏಯ್ಯಾದಿಮ್ಹಿ-ದದೇ ದದೇಯ್ಯ ದಜ್ಜೇ ದಜ್ಜೇಯ್ಯ। "ಟಾ"ತಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ದಜ್ಜಾದೇಸಾ ಪರಸ್ಸ ಏಯ್ಯಸ್ಸ ಟಾ, ದಜ್ಜಾ, ದಜ್ಜುಂ ದಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ದದೇಯ್ಯುಂ। ತ್ವಾದೀಸು-ದದಾತು, ದದನ್ತು, ದಜ್ಜತು, ದಜ್ಜನ್ತು, ಲಸ್ಸೇ+ಕಾರೇ ದೇತು, ದೇನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕಮ್ಮೇಪಿ ಯೋಜನೀಯಂ।

ಧಾ=ಧಾರಣೇ, ತ್ಯಾದಿಮ್ಹಿ ಚಗ್ಗಹಣೇನ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಾಕಾರಸ್ಸ ರಸ್ಸತ್ತೇ ಲಲೋಪೇ "ಚತುತ್ಥದುತಿಯಾನಂ ತತಿಯಪಠಮಾ"ತಿ ಪುಬ್ಬಧಕಾರಸ್ಸ ದಕಾರೇ ಚ ಕತೇ ದಧಾತಿ, ದಧನ್ತಿ। ಪಿಪುಬ್ಬೋ, "ತದಮಿನಾ" ದಿನಾ ಆಸ್ಸ ಲೋಪೋ, "ಧಾಸ್ಸ ಹೋ"ತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪರಸ್ಸ ಧಾಸ್ಸ ಹಕಾರೋ, ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹತಿ, ಪಿದಹನ್ತಿ। ಲಸ್ಸೇ+ಕಾರೇ ನಿಧೇತಿ, ನಿಧೇನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ವಿಧೀಯತಿ, ವಿಧೀಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಧಸ್ಸತಿ, ಪಿದಹಿಸ್ಸತಿ, ಪರಿದಹೇಸ್ಸತಿ। ಅಧಾಸಿ, ಪಿದಹಿ। ಅಧಸ್ಸ, ಪಿದಹಿಸ್ಸ। ದಧೇ ದಧೇಯ್ಯ, ಪಿದಹೇ ಪಿದಹೇಯ್ಯ। ದದಾತು, ಪಿದಹತು, ನಿಧೇತು, ನಿಧೇನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। (ಜುಹೋತ್ಯಾದಯೋ)।

ಭೂವಾದಿ ಚ ಜುಹಾದಿ ಚ, ಹುವಾದಿಧಾತವೋ ಚಿ+ಮೇ।
ಸವುದ್ಧಿಕಭೂವಾದೀಹಿ, ತಿಧಾ ಭೇದಂ ಉಪೇನ್ತಿ ತೇ॥

(ಭೂವಾದಿನಯೋ।)

ಅಧುನಾ ವಿಕರಣಪಭೇದಪಕಾಸನತ್ಥಂ ರುಧಾದೀನಂ ಅಟ್ಠಗಣಾನಂ ಕಾನಿಚಿ ರೂಪಾನಿ ಉದಾಹರಿಯನ್ತೇ -

ರುಧ=ಆವರಣೇ, ತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ ಸಬ್ಬಗಣೇಸು।

೫,೧೯. ಮಞ್ಚ ರುಧಾದೀನಂ

ರುಧಾದಿಕೋ ಅಪರೋಕ್ಖೇಸು ಕತ್ತುವಿಹಿತಮಾನ+ನ್ತ+ತ್ಯಾದೀಸು ಲೋ ಹೋತಿ ಮಞ್ಚ+ನ್ತಸರಾ ಪರೋ। ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ವಗ್ಗನ್ತಂ, "ಲಹುಸ್ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಸಂಯೋಗತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ। ಸೋ ಮಗ್ಗಂ ರುನ್ಧತಿ, ರುನ್ಧನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ನಿಪುಬ್ಬೋ ಕ್ಯೋ ಧಸ್ಸ ಚವಗ್ಗ+ಪುಬ್ಬರೂಪ+ತತಿಯಕ್ಖರಜಕಾರಾ, ತೇನ ಮಗ್ಗೋ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಇಞಾಗಮೇ ರುನ್ಧಿಸ್ಸತಿ, ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ। ಅರುನ್ಧಿ, ಅರುನ್ಧಿಂಸು। ನಿರುಜ್ಝಿತ್ಥೋ, ನಿರುಜ್ಝಿ, ನಿರುಜ್ಝಿಂಸು। ಅರುನ್ಧಿಸ್ಸ, ಅರುನ್ಧಿಸ್ಸಂಸು, ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸ, ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸಂಸು। ರುನ್ಧೇ ರುನ್ಧೇಯ್ಯ, ನಿರುಜ್ಝೇ ನಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ। ರುನ್ಧತು, ರುನ್ಧನ್ತು। ತ್ವಂ ರುನ್ಧ ರುನ್ಧಾಹಿ। ನಿರುಜ್ಝತು, ನಿರುಜ್ಝನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಛಿದ=ದ್ವೇಧಾಕರಣೇ, ಛಿನ್ದತಿ, ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಛಿಜ್ಜತಿ, ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ। ಭವಿಸ್ಸತಿಪಚ್ಚಯೇ - "ಲಭ ವಸಚ್ಛಿದಾ" ದಿನಾ ಚ್ಛಜಾದೇಸೇ ಛೇಚ್ಛತಿ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಪುಬ್ಬರೂಪಂ, ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಛಿನ್ದಿ ಛಿನ್ದಿ, ಅಚ್ಛೇಜ್ಜಿ, ಅಚ್ಛೇಜ್ಜಿಂಸು। ಅಚ್ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾ ಅಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸಾ। ಛಿನ್ದೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಛಿಜ್ಜೇ ಛಿಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಛಿನ್ದತು, ಛಿನ್ದನ್ತು, ಛಿಜ್ಜತು, ಛಿಜ್ಜನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಭುಜ=ಪಾಲನಜ್ಝೋಹಾರೇಸು, ಭುಞ್ಜತಿ, ಭುಞ್ಜನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭವಿಸ್ಸತಿಮ್ಹಿ "ಭುಜ+ಮುಚ+ವಚ+ವಿಸಾನಂ ಕ್ಖಜ"ತಿ ಧಾತ್ವನ್ತೇನ ಸಹ ಸ್ಸಸ್ಸ ಕ್ಖಜಾದೇಸೇ ವುದ್ಧಿ, ಭೋಕ್ಖತಿ, ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಭೋಕ್ಖನ್ತಿ, ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಮುಚ=ಮೋಚನೇ, ಮುಚ್ಚತಿ, ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಮುಚ್ಚತಿ, ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। (ರುಧಾದಿನಯೋ)।

ದಿವ=ಕೀಳಾ ವಿಜಿಗಿಂಸಾ ವೋಹಾರ ಜುತಿ ಥುತಿ ಗತೀಸು,

೫,೧೧. ದಿವಾದೀಹಿ ಯಕ

ದಿವಾದೀಹಿ ಕತ್ತರಿ ಲವಿಸಯೇ ಯಕ ಹೋತಿ। ಕಕಾರೋ ಕಾನುಬನ್ಧಕಾರಿಯತ್ಥೋ, ಏವ+ಮುಪರಿ ಚ। ವಸ್ಸ ಬಕಾರೇ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ, ಸೋ ಜುತಂ ದಿಬ್ಬತಿ, ದಿಬ್ಬನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಕ್ಯೇ ತೇನ ದಿಬ್ಬತಿ, ದಿಬ್ಬನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ದಿಬ್ಬಿಸ್ಸತಿ, ತೇನ ದಿಬ್ಬಿಸ್ಸತಿ। ಅದಿಬ್ಬಿ ದಿಬ್ಬಿ। ತೇನ ಅದಿಬ್ಬಿ ದಿಬ್ಬಿ। ಅದಿಬ್ಬಿಸ್ಸ। ತೇನ ಅದಿಬ್ಬಿಸ್ಸ। ದಿಬ್ಬೇ ದಿಬ್ಬೇಯ್ಯ। ತೇನ ದಿಬ್ಬೇ ದಿಬ್ಬೇಯ್ಯ। ದಿಬ್ಬತು। ತೇನ ದಿಬ್ಬತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸಿವ=ತನ್ತುಸನ್ತಾನೇ, ಸಿಬ್ಬತಿ, ಸಿಬ್ಬನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಪದ=ಗಮನೇ, ಉಪುಬ್ಬೋ, ಚವಗ್ಗಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪಜ್ಜರೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇಕ್ಯೇ ತೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜತೇ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ-ಉಪ್ಪಜ್ಜತೇ ತಯಾ। ಬುಧ=ಅವಗಮನೇ, ಝಕಾರಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ ಯಕ್ಪರೇಸು। ಧಮ್ಮಂ ಬುಜ್ಝತಿ, ಬುಜ್ಝರೇ ಬುಜ್ಝನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಬುಜ್ಝತೇ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಯುಧ=ಸಮ್ಪಹಾರೇ, ಯುಜ್ಝತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ನಹ=ಬನ್ಧನೇ, "ಹಸ್ಸ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ"ತಿ ಯೇ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ, ಸನ್ನಯ್ಹತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಮನ=ಞಾಣೇ, ಞಕಾರ+ಪುಬ್ಬರೂಪಾನಿ, ಮಞ್ಞತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ತುಸ=ತುಟ್ಠಿಮ್ಹಿ, ಪುಬ್ಬರೂಪೇ ತುಸ್ಸತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಸಮ=ಉಪಸಮೇ, ಸಮ್ಮತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

ಜನ=ಜನನೇ , "ಜನಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಆ ಹೋತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ, ಸೋ ಜಾಯತಿ, ಜಾಯನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಜನಿತುಂ ಪಯೋಜೇತೀತಿ "ಪಯೋಜಕಬ್ಯಾಪಾರೇ ಣಾಪಿ ಚೇ"ತಿ ಣಿಮ್ಹಿ "ಅಞ್ಞತ್ರಾಪೀ"ತಿ ವುದ್ಧಿಪಟಿಸೇಧೇ ಕ್ಯಮ್ಹಿ "ದೀಘೋ ಸರಸ್ಸಾ"ತಿ ದೀಘೇ ಚ ಕತೇ ತೇನ ಜನೀಯತಿ, ಜನೀಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸೋ ಜಾಯಿಸ್ಸತಿ। ತೇನ ಜನಿಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಅಜಾಯಿ, ತೇನ ಅಜನೀಯಿ। ಸೋ ಅಜಾಯಿಸ್ಸ, ತೇನ ಅಜನೀಯಿಸ್ಸ। ಸೋ ಜಾಯೇ ಜಾಯೇಯ್ಯ, ತೇನ ಜನೀಯೇಯ್ಯ। ಸೋ ಜಾಯತು, ತೇನ ಜನೀಯತು ಇಚ್ಚಾದಿ। (ದಿವಾದಿನಯೋ)।

ತುದ=ಬ್ಯಥನೇ,

೫,೧೨. ತುದಾದೀಹಿ ಕೋ

ತುದಾದೀಹಿ ಕತ್ತರಿ ಲವಿಸಯೇ ಕೋ ಹೋತಿ। ತುದತಿ, ತುದನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ತುದ್ಯತಿ ತುಜ್ಜತಿ, ತುದ್ಯರೇ ತುದ್ಯನ್ತಿ, ತುಜ್ಜರೇ ತುಜ್ಜನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ತುದಿಸ್ಸತಿ ತುಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಅತುದಿ, ಅತುದಿಂಸು, ಅತುಜ್ಜಿ। ಅತುದಿಸ್ಸ ಅತುಜ್ಜಿಸ್ಸ, ತುದೇಯ್ಯ ತುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತುದತು, ತುದನ್ತು, ತುಜ್ಜತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ವಿಸ=ಪವೇಸನೇ, ಪಪುಬ್ಬೋ। ಸೋ ಗಾಮಂ ಪವಿಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಪವಿಸೀಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಪವಿಸಿಸ್ಸತಿ। ಪವಿಸೀಯಿಸ್ಸತಿ। ಪಾವಿಸಿ, ಈಮ್ಹಿ "ಭುಜಮುಚಾ" ದಿನಾ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಕ್ಪಜ। ಪಾವಿಸಿ, ಪವಿಸಿ ಪಾವೇಕ್ಖಿ, ಪಥವಿಂ ಪಾವಿಸಿಂಸು ಪವಿಸಿಂಸು। ಪಾವಿಸೀಯಿ। ಪಾವಿಸಿಸ್ಸ ಪವಿಸಿಸ್ಸ। ಪಾವಿಸೀಯಿಸ್ಸ। ಪವಿಸೇ ಪವಿಸೇಯ್ಯ, ವಿಕರಣಲೋಪೋ ಪವಿಸೀಯೇಯ್ಯ। ಪವಿಸತು, ಪವಿಸೀಯತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ನುದತಿ। ದಿಸ=ಉಚ್ಚಾರಣೇ, ಉದ್ದಿಸ್ಸತಿ, ಲಿಖತಿ, ತುಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। (ತುದಾದಿನಯೋ)।

ಜಿ=ಜಯೇ,

೫,೧೩. ಜ್ಯಾದೀಹಿ ಕ್ನಾ

ಜ್ಯಾದೀಹಿ ಕತ್ತರಿ ಲವಿಸಯೇ ಕ್ನಾ ಹೋತಿ। ನ ವುದ್ಧಿ। ಕಿಲೇಸೇ ಜಿನಾತಿ, ಜಿನನ್ತಿ। ತೇನ ಕಿಲೇಸೋ ಜೀಯತಿ, ಜೀಯನ್ತಿ, ಕ್ಯೇ ದೀಘೋ। ಜಿನಿಸ್ಸತಿ, ಜಿನಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಜಿನಿ ಜಿನಿ। ಅಜೀಯಿ, ಅಜೀಯಿತ್ಥ। ಅಜಿನಿಸ್ಸ। ಅಜೀಯಿಸ್ಸ। ಜಿನೇಯ್ಯ। ಜಿನಾತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಚಿ=ಚಯೇ, ತಥಾ ಚಿನಾತಿ, ಚಿನನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಞಾ=ಅವಬೋಧನೇ,

೫,೧೨೦. ಞಾಸ್ಸ ನೇ ಜಾ

ಞಾಧಾತುಸ್ಸ ಜಾ ಹೋತಿ ನಕಾರೇ। ವಿಜಾನಾತಿ।

೬೧. ಞಾಸ್ಸ ಸನಾಸ್ಸ ನಾಯೋ ತಿಮ್ಹಿ

ಸನಾಸ್ಸ ಞಾಸ್ಸ ನಾಯೋ ವಾ ಹೋತಿ ತಿಮ್ಹಿ। ನಾಯತಿ, ವಿಜಾನಾತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ವಿಞ್ಞಾಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕ್ಯೇ "ಆಸ್ಸೇ ಚಾ"ತಿ ಏತ್ಥ "ಆಸ್ಸೇ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಆಸ್ಸ ಏ ಹೋತಿ, ಯಸ್ಸ ದ್ವಿತ್ತೇ ಞೇಯ್ಯತಿ, ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ವಿಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ವಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ - "ಕ್ಯಸ್ಸ ಸ್ಸೇ"ತಿ ಕ್ಯಲೋಪೇ ರಸ್ಸೇ ಚ ಕತೇ ಞಾಸ್ಸತಿ, ಞಾಸ್ಸನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ।

೬೫. ಸ್ಸಸ್ಸ ಹಿ ಕಮ್ಮೇ

ಞಾತೋ ಪರಸ್ಸ ಸ್ಸಸ್ಸ ಹಿ ವಾ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮೇ, ಪಞ್ಞಾಯಿಹಿತಿ, ಪಞ್ಞಾಯಿಹಿನ್ತಿ। ಅಞಾಗಮೇ ಸಮಜಾನಿ, ಸಂಜಾನಿ, ಸಂಜಾನಿಂಸು। ಸಮಜಾ- ನಿಂಸು । ಕಮ್ಮೇ-ಪಞ್ಞಾಯಿ, ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು। ಅಜಾನಿಸ್ಸ। ಕಮ್ಮೇ-ಅಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸ।

೬೩. ಏಯ್ಯಸ್ಸೇ+ಯಾಞಾ ವಾ

ಞಾತೋ ಪರಸ್ಸ ಏಯ್ಯಸ್ಸ ಇಯಾ+ಞಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ। ಜಾನಿಯಾ।

೬೨. ಞಾಮ್ಹಿ ಜಂ

ಞಾದೇಸೇ ಸನಾಸ್ಸ ಞಾಸ್ಸ ಜಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಜಞ್ಞಾ, ಜಾನೇಯ್ಯ, ಜಾನೇಯ್ಯುಂ। ಕಮ್ಮೇ-ಪಞ್ಞಾಯೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಾಯೇಯ್ಯುಂ। ವಿಜಾನಾತು, ವಿಜಾನನ್ತು। ಕಮ್ಮೇ-ವಿಞ್ಞಾಯತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಮಾ=ಮಾನೇ, "ಆ ಈ ಸ್ಸಾದೀನಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಿಞ" ಇತಿ ಇಞಇತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಇಞಾಗಮೇ ಪುಬ್ಬಸರಲೋಪೋ, ಮಿನಾತಿ, ಮಿನನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಮೀಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಲೂ=ಛೇದನೇ, "ಕ್ಣಾಕ್ನಾಸು ರಸ್ಸೋ"ತಿ ಧಾತುಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ, ಲುನಾತಿ, ಲುನನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಲೂಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಧು=ಕಮ್ಪನೇ, ಧುನಾತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। (ಜ್ಯಾದಿನಯೋ)।

ಕೀ=ದಬ್ಬವಿನೀಮಯೇ,

೨೪. ಕ್ಯಾದೀಹಿ ಕ್ಣಾ

ಕ್ಯಾದೀಹಿ ಲವಿಸಯೇ ಕ್ಣಾ ಹೋತಿ। "ಕ್ಣಾಕ್ನಾಸು ರಸ್ಸೋ"ತಿ ರಸ್ಸೇ ಕಿಣಾತಿ, ಕಿಣನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ವಿಕ್ಕೀಯತಿ, ವಿಕ್ಕೀಯನ್ತಿ। ವಿಕ್ಕಿಣಿಸ್ಸತಿ, ವಿಕ್ಕಿಣಿಸ್ಸನ್ತಿ। ವಿಕ್ಕೀಯಿಸ್ಸತಿ, ವಿಕ್ಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಕಿಣಿ, ವಿಕ್ಕಿಣಿ, ವಿಕ್ಕೀಯಿ। ಅಕಿಣಿಸ್ಸ, ವಿಕ್ಕಿಣಿಸ್ಸ। ವಿಕ್ಕಿಣೇ ವಿಕ್ಕಿಣೇಯ್ಯ।

ವಿಕ್ಕೀಯೇ । ವಿಕ್ಕೀಯೇಯ್ಯ। ವಿಕ್ಕಿಣಾತು, ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತು, ವಿಕ್ಕೀಯತು, ವಿಕ್ಕೀಯನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸು=ಸವನೇ, ಸುಣಾತಿ, ಸುಣನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸಕ=ಸತ್ತಿಯಂ,

೫,೧೨೧. ಸಕಾ+ಪಾನಂ ಕುಕ+ಕು ಣೇ

ಸಕ+ಆಪಾನಂ ಕುಕ+ಕುಇಚ್ಚೇತೇ ಆಗಮಾ ಹೋನ್ತಿ ಣೇ। ಸಕ್ಕುಣಾತಿ, ಸಕ್ಕುಣನ್ತಿ। ಸಕ್ಕುನಾತಿ, ಸಕ್ಕುನನ್ತಿ।

೫೩. ಸ್ಸೇ ವಾ

ಸಕಸ್ಮಾ ಕ್ಣಸ್ಸ ಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ ಸ್ಸೇ। ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ।

೫೮. ಸಕಾ ಕ್ಣಸ್ಸ ಖ ಈಆದೋ

ಸಕಸ್ಮಾ ಕ್ಣಸ್ಸ ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ ಈಆದೀಸು। ಅಸಕ್ಖಿ ಸಕ್ಖಿ, ಸಕ್ಖಿಂಸು। ಅಸಕ್ಖಿಸ್ಸ, ಅಸಕ್ಖಿಸ್ಸಂಸು। ಸಕ್ಕುಣೇ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ। ಸಕ್ಕುಣಾತು, ಸಕ್ಕುಣನ್ತು।

ಅಪ=ಪಾಪುಣನೇ, ಪಪುಬ್ಬೋ, "ಸಕಾ+ಪಾನಂ ಕುಕ+ಕು ಣೇ"ತಿ ಕುಕತೇ ಸಮ್ವತ್ತಿ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಪಾಪುಣನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇಪಾಪೀಯತಿ, ಪಾಪೀಯನ್ತಿ। ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ, ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಪಾಪೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಪಾಪೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಪಾಪುಣಿ, ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಕಮ್ಮೇ-ಪಾಪೀಯಿ, ಪಾಪೀಯಿತ್ಥ। ಅಪಾಪುಣಿಸ್ಸ। ಕಮ್ಮೇ-ಅಪಾಪೀಯಿಸ್ಸ। ಪಾಪುಣೇ, ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಕಮ್ಮೇ-ಪಾಪೀಯೇಯ್ಯ। ಪಾಪುಣಾತು, ಪಾಪುಣನ್ತು। ಕಮ್ಮೇ-ಪಾಪೀಯತು ಇಚ್ಚಾದಿ। (ಕ್ಯಾದಿನಯೋ)।

ಸು=ಸವನೇ,

೨೫. ಸ್ವಾದೀಹಿ ಕ್ಣೋ

ಸುಆದೀಹಿ ಲವಿಸಯೇ ಕ್ಣೋ ಹೋತಿ। ಕಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ। ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೋತಿ। ಪರಸ್ಸರಲೋಪೇ ಸುಣೋನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಕ್ಯೇ ದೀಘೇ ಸೂಯತಿ, ಸೂಯನ್ತಿ। ದ್ವಿತ್ತೇ ಸುಯ್ಯತಿ ಸುಯ್ಯನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಇಞಾಗಮೇ ಸುಣಿಸ್ಸತಿ, ಸುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಕ್ಯಲೋಪೇ ವುದ್ಧಿ। ಸೋಸ್ಸತಿ, ಸೋಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಸುಣಿ ಸುಣಿ, ಅಸುಣಿಂಸು ಸುಣಿಂಸು।

೬೦. ತೇಸು ಸುತೋ ಕ್ಣೋ+ಕ್ಣಾನಂ ರೋಟ

ತೇಸು ಈಆದೀಸು ಸುತೋ ಪರೇಸಂ ಕ್ಣೋ+ಕ್ಣಾನಂ ರೋಟ ವಾ ಹೋತಿ। ರಕಾರೋ ಅನುಬನ್ಧೋ। ಟೋ ಸಬ್ಬಾದೇಸತ್ಥೋ। ಉಸ್ಸ ಲೋಪೇ ದ್ವಿತ್ತಂ ಈಸ್ಸ ಸಿ ಚ। ಅಸ್ಸೋಸಿ, ಅಸ್ಸೋಸಿಂಸು। "ಇಂಸ್ಸ ಚ ಸಿಞ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಸಿಞ, ಅಸ್ಸೋಸಿಂಸು, ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಸುಯಿ, ಅಸುಯಿತ್ಥ। ಅಸುಣಿಸ್ಸ, ತೇನ ಅಸುಯಿಸ್ಸ। ಸುಣೇ ಸುಣೇಯ್ಯ, ಸುಣೇಯ್ಯಂ। ತೇನ ಸೂಯೇ ಸೂಯೇಯ್ಯ। ಸುಣಾತು, ಸುಣನ್ತು। ಸೂಯತು, ಸೂಯನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಗಿ=ಸದ್ದೇ, ಗಿಣೋತಿ। ಗಿಣನ್ತಿ। ತ್ವಂ ಗಿಣೋಸಿ। ಗಿಣಿಸ್ಸತಿ, ಗಿಣಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಗಿಣಿಸ್ಸ। ಗಿಣೇಯ್ಯ। ಗಿಣೋತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ವು=ಸಂವರಣೇ, ಆವುಣೋತಿ, ಆವುಣನ್ತಿ। ಆವುಣೋಸಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸೇಸೇಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। (ಸ್ವಾದಿನಯೋ)।

ತನ=ವಿತ್ಥಾರೇ,

೧೬. ತನಾದಿತ್ವೋ

ತನಾದಿತೋ ಕತ್ತರಿ ಲವಿಸಯೇ ಓ ಹೋತಿ। ಕಿತ್ತಿಂ ತನೋತಿ, ತನೋನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೭೬. ಓವಿಕರಣಸ್ಸು ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ

ಓವಿಕರಣಸ್ಸ ಉ ಹೋತಿ ಪರಚ್ಛಕ್ಕವಿಸಯೇ। ತನುತೇ, ತನ್ವನ್ತೇ। ತನುಸೇ, ತನುವ್ಹೇ। ತನ್ವೇ, ತನ್ವಮ್ಹೇ। ಕಮ್ಮೇ -

೫,೧೩೮. ತನಸ್ಸಾ ವಾ

ತನಸ್ಸ ವಾ ಆ ಹೋತಿ ಕ್ಯೇ। ಪಪುಬ್ಬೋ, ಪತಾಯತಿ। ಪತಞ್ಞತಿ, ಪತಾಯರೇ ಪತಾಯನ್ತಿ ಪತಞ್ಞರೇ ಪತಞ್ಞನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾ ವಿಕರಣಲೋಪೇ ಇಞಾಗಮೇ ಚ ತನಿಸ್ಸತಿ, ತನಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಪತಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಅತನಿ, ಅತನಿಂಸು। ಅತನಿಸ್ಸ। ಪತಾಯಿಸ್ಸ। ತನೇಯ್ಯ, ತನೇಯ್ಯುಂ। ತನೋತು, ತನೋನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಕರ=ಕರಣೇ,

೫,೧೭೭. ಕರಸ್ಸ ಸೋಸ್ಸ ಕುಬ್ಬ+ಕುರು+ಕಯಿರಾ

ಕರಸ್ಸ ಸ ಓಕಾರಸ್ಸ ಕುಬ್ಬಾದಯೋ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀಸು। ಕುಬ್ಬತಿ, ಕುಬ್ಬನ್ತಿ। ಕರೋತಿ, ಕರೋನ್ತಿ। ಕರೋಸಿ, ಕರೋಥ।

೧೩. ಕರಸ್ಸ ಸೋಸ್ಸ ಕುಂ

ಕರಸ್ಸ ಸ ಓಕಾರಸ್ಸ ಕುಂ ವಾ ಹೋತಿ ಮಿಮೇಸು। ಕುಮ್ಮಿ ಕರೋಮಿ। ಕುಮ್ಮ ಕರೋಮ। ಪರಚ್ಛಕ್ಕೇ ಕುರುತೇ ಕುಬ್ಬತೇ, ಕುಬ್ಬನ್ತೇ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಯಿರತಿ, ಕಯಿರನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಕ್ಯಸ್ಸ ದ್ವಿತ್ತೇ ಈಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ, ಕರಿಯ್ಯತಿ, ಕರೀಯತಿ ವಾ ಇಚ್ಚಾದಿ। "ತವಗ್ಗವರಣಾ" ದಿನಾ ಯೇ ರಸ್ಸ ಯಕಾರೇ ಕಯ್ಯತಿ, ಕಯ್ಯನ್ತಿ। ಬಹುಲಾಧಕಾರಾ ಕಮ್ಮೇ ಕ್ವಚಿ ಇಮಿನಾ ಕಯಿರಾದೇಸೇ ತೇನ ಕಯಿರತಿ, ಕಯಿರನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭವಿಸ್ಸತಿಮ್ಹಿ -

೧೫. ಹಾಸ್ಸ ಚಾ+ಹಙ ಸ್ಸೇನ

ಕರಸ್ಸ ಸೋಸ್ಸ ಹಾಸ್ಸ ಚ ಆಹಙ ವಾ ಹೋತಿ ಸ್ಸೇನ ಸಹ। ಕಾಹತಿ, ಕಾಹನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಇಞಾಗಮೇ ಕಾಹಿತಿ, ಕಾಹಿನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಆಹಙಾದೇಸಾಭಾವಪಕ್ಖೇ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಜ್ಜತನೇ -

೧೪. ಕಾ ಈಆದೀಸು

ಕರಸ್ಸ ಸ ಓಕಾರಸ್ಸ ಕಾ ಹೋತಿ ವಾ ಈಆದೀಸು।

೪೪. ದೀಘಾ ಈಸ್ಸ

ದೀಘತೋ ಪರಸ್ಸ ಈಸ್ಸ ಸಿ ವಾ ಹೋತಿ। ಅಕಾಸಿ। ಈಲೋಪೇ ಅಕಾ, ಅಕಂಸು। ಓಸ್ಸ ಸಿಆದೇಸೇ ಅಕಾಸಿ। ಸಿಇಾಗಮೇ ಅಕಾಸಿತ್ಥ। ಅಕಾಸಿ, ಅಕಾಸಿಂ, ಅಕಾಸಿಮ್ಹ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕರಿಕರಿ, ಅಕರಿಂಸು ಕರಿಂಸು ಅಕಂಸು ಇಚ್ಚಾದಿ। ತೇನ ಅಕರೀಯಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಕರಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಅಕರೀಯಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಏಯ್ಯಾದಿಮ್ಹಿ "ಕ್ವಚಿ ವಿಕರಣಾನಂ"ತಿ ಓವಿಕರಣಲೋಪೇ ಕರೇಕರೇಯ್ಯ, ಕರೇಯ್ಯುಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕುಬ್ಬೇ ಕುಬ್ಬೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೭೧. ಟಾ

ಕಯಿರಾ ಪರಸ್ಸ ಏಯ್ಯಸ್ಸ ಟಾ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಯಿರಾ।

೭೦. ಕಯಿರೇ+ಯ್ಯಸ್ಸೇ+ಯ್ಯುಮಾದೀನಂ

ಕಯಿರಾ ಪರಸ್ಸ ಏಯ್ಯುಮಾದೀನಂ ಏಯ್ಯಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ಕಯಿರುಂ। ತ್ವಂ ಕಯಿರಾಸಿ, ಕಯಿರಾಥ। ಕಯಿರಾಮಿ, ಕಯಿರಾಮ।

೭೨. ಏಥಸ್ಸಾ

ಕಯಿರಾ ಪರಸ್ಸೇ+ಥಸ್ಸ ಆ ಹೋತೀತಿಆದಿಸ್ಸ ಏಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ। ಕಯಿರಾಥ ಧೀರೋ। ಕಮ್ಮೇ-ಕರಿಯೇಯ್ಯ, ಕರಿಯೇಯ್ಯು+ಮಿಚ್ಚಾದಿ। ಕರೋತು ಕುರುತು ವಾ, ಕುಬ್ಬನ್ತು ಕರೋನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಪರಛಕ್ಕೇ-ಕುರುತಂ, ಕುಬ್ಬನ್ತಂ। ಕುರುಸ್ಸು ಕರಸ್ಸು ಇಚ್ಚಾದಿ। "ಏಓನ+ಮ ವಣ್ಣೇ"ತಿ ಅಕಾರೋ। ಕುರುವ್ಹೋ, ಕುಬ್ಬೇ, ಕುಬ್ಬಾಮಸೇ। ಕಮ್ಮೇ-ಕರೀಯತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

೫,೧೩೩. ಕರೋತಿಸ್ಸ ಖೋ

ಪಾದಿತೋ ಪರಸ್ಸ ಕರಸ್ಸ ಕ್ವಚಿ ಖ ಹೋತಿ। ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। "ತದಮಿನಾ"ದಿನಾ ಖಾದೇಸೇ ಅಭಿಸಂಖಾಸೀತಿ ವಿಸೇಸೋ। ಸಕ=ಸತ್ತಿಯಂ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಪ=ಪಾಪುಣನೇ, ಪಪುಬ್ಬೋ, ಪಪ್ಪೋತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। (ತನಾದಿನಯೋ)।

ಚುರ=ಥೇಯ್ಯೇ,

೧,೧೫. ಚುರಾದಿತೋ ಣಿ

ಚುರಾದೀಹಿ ಕ್ರಿಯತ್ಥೇಹಿ ಸಕತ್ಥೇ ಣಿ ಪರೋ ಹೋತಿ। "ಣಿಣಾಪ್ಯಾಪೀಹಿ ವಾ"ತಿ ವಿಕಪ್ಪೇನ ಲೋ। ಧನಂ ಚೋರಯತಿ ಚೋರೇತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಚೋರೀಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಚೋರಯಿಸ್ಸತಿ ಚೋರೇಸ್ಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಚೋರೀಯಿಸ್ಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಚೋರಯಿ ಚೋರಯಿ ಅಚೋರೇಸಿ ಚೋರೇಸಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಚೋರಯಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಅಚೋರೀಯಿಸ್ಸ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಚೋರಯೇ ಚೋರಯೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಚೋರೇತು ಚೋರೇನ್ತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಚಿನ್ತ=ಚಿನ್ತಾಯಂ, ಸಂಯೋಗತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ, ಚಿನ್ತೇತಿ ಚಿನ್ತಯತಿ, ಚಿನ್ತೇನ್ತಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಚಿನ್ತೀಯತಿ, ಚಿನ್ತೀಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಮನ್ತ=ಗುತ್ತಭಾಸನೇ, ಮನ್ತೇತಿ ಮನ್ತಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಪಾಲ=ರಕ್ಖಣೇ, ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಾಲೇತಿ ಪಾಲಯತಿ। ತೇನ ಪಾಲೀಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। (ಚುರಾದಿನಯೋ)।

ಭೂವಾದಿ ಚ ರುಧಾದಿ ಚ, ದಿವಾದಿ ಚ ತುದಾದಯೋ।

ಜ್ಯಾದೀ ಕಿಯಾದೀ ಸ್ವಾದೀ ಚ, ತನಾದೀ ಚ ಚುರಾದಯೋ॥

(ವಿಕರಣವಿಧಾನಂ)।

೫,೧. ತಿಜ+ಮಾನೇಹಿ ಖ+ಸಾ ಖಮಾ+ವೀಮಂಸಾಸು

ಖನ್ತಿಯಂ ತಿಜಾ, ವೀಮಂಸಾಯಂ ಮಾನಾ ಚ ಖ+ಸಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ತಿಜ=ನಿಸಾನೇ, ಅಕಾರಸ್ಸಾ+ಪಯೋಗೋ। ಖೇ "ಲಹುಸ್ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಪತ್ತೇ+ಕಾರಸ್ಸ "ಅಞ್ಞತ್ರಾಪೀ"ತಿ ಪಟಿಸೇಧೋ। ಯಕಾರವಜ್ಜಿತಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ "ಪರರೂಪ+ಮಯಕಾರೇ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ"ತಿ ಪರರೂಪಞ್ಚ। "ಚತುತ್ಥದುತಿಯಾ" ದಿನಾ ಪಠಮಕ್ಖರಕಕಾರೇ ಚ "ಖಛಸಾನ+ಮೇಕಸ್ಸರೋ+ದಿ ದ್ವೇ"ತಿ ತಿಕ್ಖ ತಿಕ್ಖ ಇತಿ ದ್ವಿಭಾವೇ "ಲೋಪೋ+ನಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿತೋ+ಞ್ಞಸ್ಸ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಲೋಪೇ ಚ ಕತೇ ತಿತಿಕ್ಖಾಧಾತುತೋ ತ್ಯಾದಿಪಚ್ಚಯ+ಲವಿಕರಣಾನಿ। ತಿತಿಕ್ಖತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ ಪುರಿಮಸಮಂ । ಕಮ್ಮೇ-ತಿತಿಕ್ಖೀಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಇತೋ ಪರಂ ಕಮ್ಮೋದಾಹರಣಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮ।

ಮಾನ=ಪೂಜಾಯಂ+ತಿಮಸ್ಮಾ ಸಪಚ್ಚಯ, ದ್ವಿತ್ತಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ "ಮಾನಸ್ಸ ವೀ ಪರಸ್ಸ ಚ ಮಂ"ತಿ ಪುಬ್ಬಮಾನಸ್ಸ ವೀ ಚ ಪರಮಾನಸ್ಸ ಮಞ್ಚ ಹೋತಿ। ವೀಮಂಸಧಾತುತೋ ತಿಪಚ್ಚಯಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ವೀಮಂಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಿತಿಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ವೀಮಂಸಿಸ್ಸತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ ಅಜ್ಜತನಾದೀಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಪಯೋಜಕತ್ತಾ ಣಿ, "ಣಿಣಾಪ್ಯಾಪೀಹಿ ವಾ"ತಿ ಲವಿಕರಣಂ, ತೇಜಯತಿ ತೇಜೇತಿ। ತಥಾ ಚುರಾದಿತ್ತಾ ನ ಲವಿಕರಣಂ, ಮಾನಯತಿ ಮಾನೇತಿ।

೫,೨. ಕಿತಾ ತಿಕಿಚ್ಛಾ+ಸಂಸಯೇಸು ಛೋ

ತಿಕಿಚ್ಛಾಯಂ ಸಂಸಯೇ ಚ ವತ್ತಮಾನಾ ಕಿತಾ ಛೋ ಹೋತಿ। ಕಿತ=ನಿವಾಸೇ, ಛಪಚ್ಚಯೇ ಪುಬ್ಬೇವ ಪರರೂಪಾದಿಮ್ಹಿ ಚ ಕತೇ "ಕಿತಸ್ಸಾ+ಸಂಸಯೇ ವಾ"ತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ತಿಆದೇಸೇ ತಿಕಿಚ್ಛಧಾತುತೋ ತ್ಯಾದಯೋ। ತಿಕಿಚ್ಛತಿ, ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ವಿಪುಬ್ಬತೋ ಕಿತಾ ಛಪ್ಪಚ್ಚಯಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ "ಕವಗ್ಗಹಾನಂ ಚವಗ್ಗಜಾ"ತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಕಸ್ಸ ಚೋ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಪಯೋಜಕತ್ತಾ ಕೇತಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ ಪುರಿಮಸಮಂ।

೫,೩. ನಿನ್ದಾಯಂ ಗುಪ+ಬಧಾ ಬಸ್ಸ ಭೋ ಚ

ನಿನ್ದಾಯಂ ಗುಪ+ಬಧೇಹಿ ಛೋ ಹೋತಿ ಬಸ್ಸ ಭೋ ಚ। ಗುಪ=ರಕ್ಖನೇ+ತೀಮಸ್ಮಾ ಛಪ್ಪಚ್ಚಯೇ "ಅಞ್ಞತ್ರಾಪೀ"ತಿ ಓತ್ತಾಭಾವೇ ಚ ಪರರೂಪಾದಿಮ್ಹಿ "ಕವಗ್ಗಹಾ" ದಿನಾ ಗಸ್ಸ ಜೇ ಚ ಕತೇ "ಗುಪಿಸ್ಸುಸ್ಸಾ"ತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಉಸ್ಸ ಇ ಹೋತಿ। ತ್ಯಾದಿ+ಲವಿಕರಣಾದಿಮ್ಹಿ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ನಿನ್ದಾಯಂ-ಬಧ=ಬನ್ಧನೇ+ತೀಮಸ್ಮಾ ಛಪ್ಪಚ್ಚಯೇ ಚ ಇಮಿನಾವ ಬಸ್ಸ ಭಕಾರೇ ಚ ಪರರೂಪೇ ಪಠಮಕ್ಖರೇ ಭಚ್ಛಭಚ್ಛಇತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಅನಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಲೋಪೇ "ಚತುತ್ಥದುತಿಯಾನಂ ತತಿಯಪಠಮಾ"ತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಭಸ್ಸ ಬಕಾರೇ "ಖಛಸೇಸ್ವಸ್ಸೀ"ತಿ ಇಕಾರೇ ದೀಘೇ ಚ ಕತೇ ಬೀಭಚ್ಛಧಾತುತೋ ತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಬೀಭಚ್ಛತಿ, ಬೀಭಚ್ಛನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಗೋಪೇತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

೫,೪. ತುಂಸ್ಮಾ ಲೋಪೋ ಚಿ+ಚ್ಛಾಯಂ ತೇ

ತುಮನ್ತತೋ ಇಚ್ಛಾಯ+ಮತ್ಥೇ ತೇ ಖ+ಸ+ಛಾ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಲಂ, ತುಂಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸುತತ್ತಾ। ಭುಜ=ಪಾಲನ+ಜ್ಝೋಹಾರೇಸು। ಭೋಜನಾಯಾತಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ "ತುಂ+ತಾಯೇ"ಚ್ಚಾದಿನಾ ತುಂಪಚ್ಚಯೇ "ಲಹುಸ್ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಓಕಾರೇ ಪರರೂಪೇ ಚ ಕತೇ ಭೋತ್ತು+ಮಿಚ್ಛತೀತಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಇಮಿನಾ ಖಪಚ್ಚಯೇ ತುಂಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಚ ಲೋಪೇ "ನಿಮಿತ್ತಾಭಾವೇ

ನೇಮಿತ್ತಿಕಸ್ಸಾಪಿ ಚ ಅಭಾವೋ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರರೂಪಪಟಕಾರಾನಂ ಅಭಾವೇ ಖಸ್ಸ ಪರರೂಪ+ಖಕಾರಾದಿಮ್ಹಿ ಚ ಕತೇ ಭುಕ್ಖ ಭುಕ್ಖ ಇತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ತತಿಯಬಕಾರೋ ಹೋತಿ, ಬುಭುಕ್ಖಧಾತುತೋ ತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ಬುಭುಕ್ಖತಿ, ಬುಭುಕ್ಖನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಜಿ=ಜಯೇ, ಜಯನಾಯ ಇತಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಪುರೇ ವಿಯ ತುಮಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ಜೇತು+ಮಿಚ್ಛತೀತಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೇ ಜಿಸ ಜಿಸ ಇತಿ ದ್ವಿತ್ತೇ ಅನಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಲೋಪೇ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪರಸ್ಸ ಜಿಸ್ಸ “ಜಿಹರಾನಂ ಗಿಂ”ತಿ ಗಿಂ। ಜಿಗಿಂಸಧಾತುತೋ ತ್ಯಾದೀಸು ಜಿಗಿಂಸತಿ, ಜಿಗಿಂಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಘಸ=ಅದನೇ , ಘಸಿತು+ಮಿಚ್ಛತಿ ಛಪ್ಪಚ್ಚಯಾದಿಮ್ಹಿ ಪುರೇ ವಿಯ ಕತೇ ಘಸ್ಸ “ಕವಗ್ಗಹಾ”ದಿನಾ ಝೇ ಝಸ್ಸ “ಚತುತ್ಥದುತಿಯಾ”ದಿನಾ ಜಕಾರೇ “ಖಛಸೇಸ್ವಸ್ಸೀ”ತಿ ಇಕಾರೇ ಚ ಕತೇ ಜಿಘಚ್ಛಧಾತುತೋ ತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ಜಿಘಚ್ಛತಿ, ಜಿಘಚ್ಛನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

೫,೫. ಈಯೋ ಕಮ್ಮಾ

ಇಚ್ಛಾಕಮ್ಮತೋ ಇಚ್ಛಾಯ+ಮತ್ಥೇ ಈಯಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಪುತ್ತ+ಮಿಚ್ಛತೀತಿ ಈಯಪಚ್ಚಯೇ ಈಯಾದಿವುತ್ತಿತ್ತಾ “ಏಕತ್ಥತಾಯಂ”ತಿ ವಿಭತ್ತಿಲೋಪೋ। ಪುತ್ತೀಯತಿ, ಪುತ್ತೀಯನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

೫,೬. ಉಪಮಾನಾ+ಚಾರೇ

ಕಮ್ಮತೋ ಉಪಮಾನಾ ಆಚಾರತ್ಥೇ ಈಯೋ ಹೋತಿ। ಪುತ್ತ+ಮಿವಾ+ಚರತಿ ಪುತ್ತೀಯತಿ ಸಿಸ್ಸಂ, ಪುತ್ತೀಯನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

೫,೭. ಆಧಾರಾತಿ

ಈಯೋ ಹೋತಿ। ಕುಟಿಯ+ಮಿವಾ+ಚರತಿ ಕುಟೀಯತಿ ಪಾಸಾದೇ। ಪಾಸಾದೇವಾ+ಚರತಿ ಪಾಸಾದೀಯತಿ ಕುಟಿಯಂ, ಪಾಸಾದೀಯನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

೫,೮. ಕತ್ತುತಾ+ಯೋ

ಕತ್ತುತೋ+ಪಮಾನಾ ಆಚಾರತ್ಥೇ ಆಯೋ ಹೋತಿ। ಪಬ್ಬತೋ ಇವಾ+ಚರತಿ ಸೀಲಾದಿಗುಣಯೋಗತೋತಿ ಪಬ್ಬತಾಯತಿ ಯೋಗೀ, ಪಬ್ಬತಾಯಧಾತುತೋ ತ್ಯಾದಯೋ।

೫,೯. ಚ್ಯತ್ಥೇ

ಕತ್ತುತೋ ಅಭೂತತಬ್ಭಾವೇ ಆಯೋ ಹೋತಿ ಬಹುಲಂ। ಭುಸೋತಿ ಪರಮನ್ತತೋ ಅಭುಸೋ ಭುಸೋ ಭವತೀತಿ ಭುಸಾಯತಿ, ಭುಸಾಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। “ವಿಚ್ಛಾಭಿಕ್ಖಞ್ಞೇಸು ದ್ವೇ”ತಿ ಆಭಿಕ್ಖಞ್ಞತ್ಥೇ ದ್ವಿತ್ತೇ ಅಪಟಪಟಾ ಪಟಪಟಾ ಭವತೀತಿ ಆಯೇ ಪಟಪಟಾಯತಿ, ಪಟಪಟಾಯನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಅಲೋಹಿತೋ ಲೋಹಿತೋ ಭವತಿ ಲೋಹಿತಾಯತಿ।

೫,೧೦. ಸದ್ದಾದೀನಿ ಕರೋತಿ

ಸದ್ದಾದೀಹಿ ದುತಿಯನ್ತೇಹಿ ಕರೋತೀತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಆಯೋ ಹೋತಿ। ಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ ಸದ್ದಾಯತಿ। ಏವಂ ವೇರಾಯತಿ, ಕಲಹಾಯತಿ, ಧೂಪಾಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

೫,೧೧. ನಮೋತ್ವ+ಸ್ಸೋ

ನಮೋಇಚ್ಚಸ್ಮಾ ಕರೋತೀತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಸ್ಸೋ ಹೋತಿ। ನಮೋ ಕರೋತೀತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಸ್ಸಪಚ್ಚಯೇ ತ್ಯಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸತಿ, ನಮಸ್ಸನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೫,೧೨. ಧಾತ್ವತ್ಥೇ ನಾಮಸ್ಮಿ

ನಾಮಸ್ಮಾ ಧಾತ್ವತ್ಥೇ ಬಹುಲ+ಮಿ ಹೋತಿ। ಹತ್ಥಿನಾ ಅತಿಕ್ಕಮತೀತಿ ಇಪಚ್ಚಯೇ ಲವಿಕರಣ+ಏಕಾರ+ಅಯಾದೇಸೇಸು ಕತೇಸು ಅತಿಹತ್ಥಯತಿ। ಏವಂ ವೀಣಾಯ ಉಪಗಾಯತಿ ಉಪವೀಣಾಯತಿ, ವಿನಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೋತಿ ದಳ್ಹಯತಿ, ವಿಸುದ್ಧಾ ಹೋತಿ ರತ್ತಿ ವಿಸುದ್ಧಾಯತಿ, ಕುಸಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಕುಸಲಾಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

೫,೧೩. ಸಚ್ಚಾದೀಹಾ+ಪಿ

ಸಚ್ಚಾದೀಹಿ ಧಾತ್ವತ್ಥೇ ಆಪಿ ಹೋತಿ। ಸಚ್ಚ+ಮಾಚಿಕ್ಖತೀತಿ ಆಪಿಮ್ಹಿ ತ್ಯಾದಿಪಚ್ಚಯೇ "ಣಿ+ಣಾಪ್ಯಾ+ದೀಹಿ ವಾ"ತಿ ಲವಿಕರಣ+ಏ+ಅಯಾದೇಸಾ। ಸಚ್ಚಾಪಯತಿ, ಸಚ್ಚಾಪೇತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅತ್ಥ+ಮಾಚಿಕ್ಖತಿ ಅತ್ಥಾಪಯತಿ। ಏವಂ ವೇದಾಪಯತಿ। ಸುಕ್ಖಂ ಕರೋತೀತಿ ಸುಕ್ಖಾಪಯತಿ ಸುಕ್ಖಾಪೇತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೫,೧೪. ಪಯೋಜಕಬ್ಯಾಪಾರೇ ಣಾಪಿ ಚ

ಕತ್ತಾರಂ ಯೋ ಪಯೋಜೇತಿ, ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾರೇ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಣಿ+ಣಾಪೀ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಲಂ।

ಣಿಪಚ್ಚಯೋ ಉವಣ್ಣನ್ತಾ, ಆತೋ ಣಾಪೇವ ಹೋತಿ+ಹ।
ದ್ವೇ ದ್ವೇ+ಕೋ ಹೋತಿ ವಾ ಸೇಸೇ, ಬಹುಲಂತ್ಯನುವುತ್ತಿಯಾ॥

ಅಕಮ್ಮಕಾಪಿ ಹೋನ್ತೇವ, ಣಿ+ಣಾಪ್ಯನ್ತಾ ಸಕಮ್ಮಕಾ।
ಸಕಮ್ಮಕಾ ದ್ವಿಕಮ್ಮಾ+ಸ್ಸು, ದ್ವಿಕಮ್ಮಾ ಚ ತಿಕಮ್ಮಕಾ॥

ತಸ್ಮಾ ಕತ್ತರಿ ಕಮ್ಮೇ ಚ, ಣಿ+ಣಾಪೀನಂ ತು ಸಮ್ಭವೋ।
ನ ಭಾವೇ ಸುದ್ಧಕತ್ತಾ ತು, ಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ ಪಯೋಜಕೇ॥

ನಯಾದೀನಂ ಪಧಾನಞ್ಚ, ಅಪಧಾನಂ ದುಹಾದಿನಂ।
ಸುದ್ಧಕತ್ತಾ ಣಿ+ಣಾಪೀಸು, ಕಮ್ಮ+ಮಕ್ಖ್ಯಾತ ಗೋಚರಂ॥

ಭವಿತುಂ ಪಯೋಜಯತೀತಿ ಅತ್ಥೇ ಇಮಿನಾ ಣಿಪ್ಪಚ್ಚಯೋ। ಣಕಾರೋ ಣಾನುಬನ್ಧಕಾರಿಯತ್ಥೋ। "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇ+ಓ ಪಚ್ಚಯೇ"ತಿ ಓಕಾರೇ "ಆಯಾ+ವಾ ಣಾನುಬನ್ಧೇ"ತಿ ಣಾನುಬನ್ಧೇ ಆವಾದೇಸೋ। ತ್ಯಾದಿಮ್ಹಿ "ಣಿ+ಣಾಪ್ಯಾ+ಪೀಹಿ ವಾ"ತಿ ಲವಿಕರಣೇ ಏಕಾರೇ "ಏಓನ+ಮಯವಾ ಸರೇ"ತಿ ಅಯಾದೇಸೋ। ಸೋ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವಯತಿ ಭಾವೇತಿ , ಭಾವಯನ್ತಿ ಭಾವೇನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ತೇನ ಸಮಾಧಿ ಭಾವೀಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಏತ್ಥ "ದೀಘೋ ಸರಸ್ಸಾ"ತಿ ಕ್ಯೇ ಇಕಾರಸ್ಸ ದೀಘೋ। ಭಾವಯಿಸ್ಸತಿ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಭಾವಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಅಜ್ಜತನೇ ಈಸ್ಸ ಸಿಮ್ಹಿ ಅಭಾವೇಸಿ ಭಾವೇಸಿ, ಅಭಾವಯಿ ಭಾವಯಿ, ಅಭಾವಯಿಂಸು ಭಾವಯಿಂಸು। ಪರಸ್ಸರಲೋಪೇ ಅಭಾವೇಸುಂ ಭಾವೇಸುಂ, ಅಭಾವಯಂಸು ಭಾವಯಂಸು, ಅಭಾವಯುಂ ಭಾವಯುಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಅಭಾವೀಯಿ ಭಾವೀಯಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಭಾವಿಸ್ಸ ಅಭಾವಯಿಸ್ಸ, ಅಭಾವಿಸ್ಸಂಸು ಅಭಾವಯಿಸ್ಸಂಸು। ಕಮ್ಮೇ-ಅಭಾವಯಿಸ್ಸಂ

ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವೇ ಭಾವೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಭಾವೀಯೇಯ್ಯ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಭಾವಯತು ಭಾವೇತು ಇಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಭಾವೀಯತು ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಪಚಿತುಂ ಪಯೋಜೇತೀತಿ ಅತ್ಥೇ ಣೆ+ಣಾಪೀ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ದೇವದತ್ತೇನ ಓದನಂ ಪಾಚಯತಿ ಪಾಚೇತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ, ತಥಾ ಪಾಚಾಪಯತಿ ಪಾಚಾಪೇತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ಸೋ ತೇನ ದೇವದತ್ತೇನ ಓದನೋ ಪಾಚೀಯತಿ ಪಾಚಾಪೀಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ, ಭವಿಸ್ಸತ್ಯಾದೀಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಗನ್ತುಂ ಪಯೋಜೇತೀತಿ ಅತ್ಥೇ ಸೋ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಗಾಮಂ ಗಮಯತಿ ಗಮೇತಿ ಗಚ್ಛಾಪಯತಿ ಗಚ್ಛಾಪೇತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಕಮ್ಮೇ-ತೇನ ಸೋ ಗಾಮಂ ಗಮೀಯತಿ ಗಚ್ಛಾಪೀಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

ಗುಹ=ಸಂವರಣೇ, ಗುಹಿತುಂ ಪಯೋಜೇತೀತಿ ಣಿಮ್ಹಿ "ಗುಹಿಸ್ಸ ಸರೇ"ತಿ ದೀಘೋ। ಗೂಹಯತಿ, ಗೂಹಯನ್ತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ದಿಸ+ದುಸ=ಅಪ್ಪೀತಿಯಂ, ದುಸಿತುಂ ಪಯೋಜೇತೀತಿ ಣಿಮ್ಹಿ "ಣಿಮ್ಹಿ ದೀಘೋ ದುಸಸ್ಸಾ"ತಿ ದೀಘೇ ದೂಸಯತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

ತಥಾ ಇಚ್ಛನ್ತಂ ಪಯೋಜಯತಿ ಇಚ್ಛಾಪಯತಿ ಇಚ್ಛಾಪೇತಿ, ಏಸಯತಿ ಏಸೇತಿ। ನಿಯಚ್ಛನ್ತಂ ಪಯೋಜಯತಿ ನಿಯಮಯತಿ ನಿಯಮೇತಿ। ತಥಾ ಆಸಯತಿ ಆಸೇತಿ, ಅಚ್ಛಾಪಯತಿ ಅಚ್ಛಾಪೇತಿ। ಲಾಭಯತಿ ಲಾಭೇತಿ, ಏವಂ ವಾಸಯತಿ ವಾಸೇತಿ, ವಾಸಾಪಯತಿ ವಾಸಾಪೇತಿ। ವಾಹಯತಿ ವಾಹೇತಿ, ವಾಹಾಪಯತಿ ವಾಹಾಪೇತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಏವಂ ಜೀರಯತಿ, ಮಾರಯತಿ, ದಸ್ಸಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಹೂ=ಸತ್ತಾಯಂ, ಪಹೋನ್ತಂ ಪಯೋಜಯತಿ ಪಹಾವಯತಿ ಪಹಾವೇತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಸಾಯಯತಿ ಸಾಯಾಪಯತಿ ಸಾಯಾಪೇತಿ। ನಾಯಾಪಯತಿ ನಾಯಾಪೇತಿ। ಪತಿಟ್ಠಾಪಯತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ರಸ್ಸೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತಿ। ಹನ್ತುಂ ಪಯೋಜಯತೀತಿ ಣೆ+ಣಾಪೀ, "ಹನಸ್ಸ ಘಾತೋ ಣಾನುಬನ್ಧೇ"ತಿ ಘಾತಾದೇಸೇ ಘಾತಯತಿ ಘಾತೇತಿ। ತಥಾ ಜುಹಾವಯತಿ ಜುಹಾವೇತಿ, ಜಹಾಪಯತಿ ಜಹಾಪೇತಿ। ಹಾಪಯತಿ ಹಾಪೇತಿ। ದಾಪಯತಿ ದಾಪೇತಿ। ವಿಧಾಪಯತಿ ವಿಧಾಪೇತಿ, ಪಿದಹಾಪಯತಿ ಪಿದಹಾಪೇತಿ। (ಭೂವಾದಿನಯೋ)।

ಇದಾನಿ ರುಧಾದಿಅಟ್ಠಗಣಾ ದಸ್ಸೀಯನ್ತೇ-ರೋಧಯತಿ ರೋಧೇತಿ। ದೇವಯತಿ ದೇವೇತಿ। ತೋದಯತಿ ತೋದೇತಿ। ಜಯಾಪಯತಿ ಜಯಾಪೇತಿ। ವಿಕ್ಕಯತಿ ವಿಕ್ಕಯಾಪೇತಿ। ಸಾವಯತಿ ಸಾವೇತಿ। ವಿತಾನಯತಿ ವಿತಾನೇತಿ। ಚೋರಾಪಯತಿ ಚೋರಾಪೇತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಖಾದೀಹಿ ಪಚ್ಚಯನ್ತೇಹಿ, ಅಪಿ ಹೋನ್ತಿ ಣೆ+ಣಾಪಯೋ।
ಣೆ+ಣಾಪಿನಾ+ನಕಾನಾನಂ, ದಸ್ಸನಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಾಧನಂ॥

ತಿತಿಕ್ಖನ್ತಂ ಪಯೋಜಯತಿ ತಿತಿಕ್ಖೇತಿ ತಿತಿಕ್ಖಾಪೇತಿ, ತಿಕಿಚ್ಛಯತಿ ತಿಕಿಚ್ಛೇತಿ ತಿಕಿಚ್ಛಾಪಯತಿ ತಿಕಿಚ್ಛಾಪೇತಿ। ಏವಂ ಬುಭುಕ್ಖೇತಿ ಬುಭುಕ್ಖಾಪೇತಿ। ಪಬ್ಬತಾಯಯತಿ। ಪುತ್ತೀಯಯತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। (ಖಾದಿಪಚ್ಚಯನಯೋ)।

ಇತಿ ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂ ತ್ಯಾದಿಕಣ್ಡೋ ಛಟ್ಠೋ।

೭. ಖಾದಿಕಣ್ಡ

ಅಥ ಧಾತೂಹಿಯೇವ ಭಾವ+ಕಮ್ಮ+ಕತ್ತು+ಕರಣಾದಿಸಾಧನಸಹಿತಂ ಖಾದಿವಿಧಾನಂ ಆರಭೀಯತೇ -

"ತಿಜಮಾನೇಹಿ ಖಸಾ ಖಮಾವೀಮಂಸಾಸು" ಇಚ್ಚಾದೀಹಿ ಪಚ್ಚಯವಿಧಾನಞ್ಚ ಪರರೂಪದ್ವಿತ್ತಾದಿಕಾರಿಯಞ್ಚ ತ್ಯಾದಿಕಣ್ಡೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಞಾತಬ್ಬಂ। ತಿತಿಕ್ಖನಂ ತಿತಿಕ್ಖಾ, "ಇತ್ಥಿಯ+ಮಣಕ್ತಿಕಯಕಯಾ ಚ" ಇತಿ ಸುತ್ತೇನ ಅಪಚ್ಚಯೋ ಚ "ಇತ್ಥಿಯ+ಮತ್ವಾ"ತಿ ಆಪಚ್ಚಯೋ ಚ ಹೋತಿ। ತಥಾ ವೀಮಂಸನಂ ವೀಮಂಸಾ। "ಕಿತಾ ತಿಕಿಚ್ಛಾಸಂಸಯೇಸು ಛೋ"ತಿ ಛಪ್ಪಚ್ಚಯಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ತಿಕಿಚ್ಛನಂ ತಿಕಿಚ್ಛಾ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛನಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ। ಗುಪ=ಗೋಪನೇ, ಬಧ=ಬನ್ಧನೇತಿ ಇಮೇಹಿ ಧಾತೂಹಿ "ನಿನ್ದಾಯಂ ಗುಪ+ಬಧಾ ಬಸ್ಸ ಭೋ ಚ" ಇತಿ ಛಪಚ್ಚಯಾದಿಮ್ಹಿ ಚ ದ್ವಿತ್ತೇ ಪರಬಕಾರಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಭಕಾರೇ ಚ ಕತೇ ಅಪಚ್ಚಯಾದಿ ಹೋತಿ। ಜಿಗುಚ್ಛನಂ ಜಿಗುಚ್ಛಾ, ಬೀಭಚ್ಛನಂ ಬೀಭಚ್ಛಾ। "ತುಂಸ್ಮಾ ಲೋಪೋ ಚಿ+ಚ್ಛಾಯಂ ತೇ" ಇತಿ ಇಚ್ಛಾಯ+ಮತ್ಥೇ ಖ+ಸ+ಛಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ಭುಜ=ಪಾಲನಜ್ಝೋಹಾರೇಸು, ಬುಭುಕ್ಖನಂ ಬುಭುಕ್ಖಾ। ಜಿ=ಜಯೇ, ಜಿಗಿಂಸನಂ, ಜಿಗಿಂಸಾ। ಘಸ=ಅದನೇ, ಜಿಘಚ್ಛನಂ ಜಿಘಚ್ಛಾ।

೧೭. ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು ತಬ್ಬಾನೀಯಾ

ತಬ್ಬಅನೀಯಾ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಪರೇ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು ಭವನ್ತಿ, ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ಕತ್ತುಕರಣಾದೀಸುಪಿ। ಭೂ=ಸತ್ತಾಯಂ, "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇ ಓಪಚ್ಚಯೇ"ತಿ ಓಕಾರೇ "ಉಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾ"ತಿ ಊಆಗಮೋ, ಞಕಾರೋ ಆದ್ಯಾವಯವತ್ಥೋ। ಓಸ್ಸ "ಏಓನ+ ಮಯವಾ ಸರೇ"ತಿ ಅವಾದೇಸೋ, ಭೂಯತೇತಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಭವತಾ ಭವನೀಯಂ। ಭಾವಸ್ಸೇ+ಕತ್ತಾ ಏಕವಚನಮೇವ, ತಞ್ಚ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗಂ।

> ತಬ್ಬಾದ್ಯಭಿಹಿತೋ ಭಾವೋ,
> ದಬ್ಬಮಿವ ಪಕಾಸತೀತಿ-ಬಹುವಚನಞ್ಚ ಹೋತಿ॥

ಕಮ್ಮೇ-ಅಭಿಪುಬ್ಬೋ, ಅಭಿಭೂಯತೇ ಅಭಿಭೂಯಿತ್ಥ ಅಭಿಭೂಯಿಸ್ಸತೇತಿ ಅಭಿಭವಿತಬ್ಬೋ ಕೋಧೋ ಪಣ್ಡಿತೇನ, ಅಭಿಭವಿತಬ್ಬಾ ತಣ್ಹಾ, ಅಭಿಭವಿತಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ। ಏವಂ ಅಭಿಭವನೀಯೋ ಅಭಿಭವನೀಯಾ ಅಭಿಭವನೀಯಂ, ಕಮ್ಮೇ ಅಭಿಧೇಯ್ಯಸ್ಸೇವ ಲಿಙ್ಗವಚನಾನಿ।

> ವಿಸೇಸ್ಸಲಿಙ್ಗಾತಬ್ಬಾದೀ, ತತ್ಥಾ+ದೋ ಪಞ್ಚ ಭಾವಜಾ।
> ನಪುಂಸಕೇ ಸಿಯುಂ ಭಾವೇ, ಕ್ತೋ ಚಾ+ನೋ ಅಕತ್ತರಿ॥

> ಭಾವಸ್ಮಿಂ ಘಣ ಪುಮೇ ಏವಂ, ಇಯುವಣ್ಣಾ ಗಹಾದಿಜೋ।
> ಅಪಚ್ಚಯೋಪಿ ವಾ+ಸಂಖ್ಯಾ, ತು+ಮಾದಿತ್ವನ್ತಕಾ ಸಿಯುಂ॥

ಇತೋ ಪರಂ ಉಪಸಗ್ಗಪುಬ್ಬತಾ ಚ ಕಾಲತ್ತಯಸ್ಸ ವಾಕ್ಯಗಹಣಞ್ಚ ವುತ್ತನಯೇನ ಞಾತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಅನುರೂಪವಾಕ್ಯಮೇವ ದಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮ -

ಆಸ=ಉಪವೇಸನೇ, ಆಸನೇ ಆಸಿತಬ್ಬಂ ತಯಾ ಆಸನೀಯಂ। ಕಮ್ಮೇ-ಉಪಾಸೀಯತೀತಿ ಉಪಾಸಿತಬ್ಬೋ ಗುರು ಉಪಾಸನೀಯೋ। ಸೀ=ಸಯೇ, ಏ+ಅಯಾದೇಸಾ, ಸಯನಂ ಸಯಿತಬ್ಬಂ ಸಯನೀಯಂ ತಯಾ। ಅತಿಸೀಯತೀತಿ ಅತಿಸಯಿತಬ್ಬೋ

ಕಟೋ ತೇ ಅತಿಸಯನೀಯೋ। ಪದ=ಗಮನೇ, "ಪದಾದೀನಂ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ಯುಕ, ಕಕಾರೋ ಕಾನುಬನ್ಧಕಾರಿಯತ್ಥೋ, ಉಕಾರೋ ಉಚ್ಚಾರಣತ್ಥೋ, ದಸ್ಸಜೋ ಪುಬ್ಬರೂಪಞ್ಚ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನೀಯಂ। ಪಟಿಪಜ್ಜೀಯತೀತಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬೋ ಮಗ್ಗೋ ಪಟಿಪಜ್ಜನೀಯೋ। ಬುಧ=ಞಾಣೇ, ಬುಜ್ಝತೇತಿ ಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬೋ ಧಮ್ಮೋ ಬುಜ್ಝನೀಯೋ। ಸು=ಸವನೇ, ಸೂಯತೇತಿ ಸೋತಬ್ಬೋ ಧಮ್ಮೋ, ಞ್ಹಿಮ್ಹಿ ನಾಗಮೇ "ತಥನರಾನಂ ಟಠಣಲಾ"ತಿ ಣೇ ಚ ಕತೇ "ನ ತೇ ಕಾನುಬನ್ಧ+ನಾಗಮೇಸೂ"ತಿ ಓಕಾರಾಭಾವೋ। ಸುಣಿತಬ್ಬೋ, ಸವನೀಯೋ। ಕರ=ಕರಣೇ -

೯೫. ಪರರೂಪ+ಮಯಕಾರೇ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾನ+ಮನ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಪರರೂಪಂ ಹೋತಿ ಯಕಾರತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ। ಕರೀಯತೀತಿ ಕತ್ತಬ್ಬೋ ಧಮ್ಮೋ, ಕತ್ತಬ್ಬಾ ಪೂಜಾ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ।

೧೧೯. ತುಂ+ತುನ+ತಬ್ಬೇಸು ವಾ

ತುಮಾದೀಸು ಕರಸ್ಸಾ ಹೋತಿ ವಾ। ಕಾತಬ್ಬಂ ಹಿತಂ।

೧೭೧. ರಾ ನಸ್ಸ ಣೋ

ರನ್ತತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಪಚ್ಚಯನಕಾರಸ್ಸ ಣ ಹೋತಿ। ಕರಣೀಯೋ।

ಭರ=ಭರಣೇ, ಭರೀಯತೀತಿ ಭರಿತಬ್ಬೋ ಭರಣೀಯೋ। ಗಹ=ಉಪಾದಾನೇ "ಮಂ ವಾ ರುಧಾದೀನಂ"ತಿ ಅನ್ತಸರಾ ಪರೋಮಂ ವಾ ಹೋತಿ। ಮಕಾರೋ+ನುಬನ್ಧೋ। "ಣೋ ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸಾ"ತಿ ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಣೋ, ಸಂಗಯ್ಹತೀತಿ ಸಂಗಣ್ಹಿತಬ್ಬೋ ಸಂಗಣ್ಹನೀಯೋ, "ತಥನರಾ"ದಿನಾ ಣಕಾರೇ ಗಹಣೀಯೋ। ರಮ=ಕೀಳಾಯಂ, ರಮೀಯತೀತಿ ರಮಣೀಯೋ ವಿಹಾರೋ। ಆಪ=ಪಾಪುಣನೇ, "ಸಕಾಪಾನಂ ಕುಕಕೂ ಣೇ"ತಿ ಏತ್ಥ 'ಸಕಾಪಾನಂ ಕುಕ+ಕೂ'ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಕು, ಊಆಗಮೇ ನಾಗಮಸ್ಸ ಣೇ ಚ ಕತೇ ಪಾಪೀಯತೀತಿ ಪಾಪುಣಿತಬ್ಬೋ। ಪರರೂಪೇ ಪತ್ತಬ್ಬೋ, ಪಾಪುಣನೀಯೋ, ಪಾಪನೀಯೋ।

೯೭. ಮನಾನಂ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ

ಮಕಾರ+ನಕಾರನ್ತಾನಂ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾನಂ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ ಹೋತ್ಯ+ಯಕಾರೇ ಬ್ಯಞ್ಜನೇ। ವಗ್ಗನ್ತಂ, ಗಮಿಯತೀತಿ ಗನ್ತಬ್ಬೋ। ಗಮಿತಬ್ಬಂ ಗಮನೀಯಂ। ಖನ=ಖಣ=ಅವದಾರಣೇ, ನಿಗ್ಗಹೀತಂ ವಗ್ಗನ್ತತ್ತಞ್ಚ, ಖಞ್ಞತೇತಿ ಖನ್ತಬ್ಬಂ ಆವಾಟಂ ಖನಿತಬ್ಬಂ ಖನನೀಯಂ। ಹನ=ಹಿಂಸಾಯಂ, ಹಞ್ಞತೇತಿ ಹನ್ತಬ್ಬಂ ಹನಿತಬ್ಬಂ ಹನನೀಯಂ। ಮನ=ಞಾಣೇ, ಮಞ್ಞತೇತಿ ಮನ್ತಬ್ಬೋ ಮನಿತಬ್ಬೋ। "ಪದಾದೀನಂ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ಯುಕ, ಚವಗ್ಗಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ಮಞ್ಞಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನೀಯಂ।

ಪೂಜ=ಪೂಜಾಯಂ, "ಚುರಾದಿತೋ ಣೀ"ತಿ ಣಿಮ್ಹಿ ಇುಕಾರಸ್ಸ ಗುರುತ್ತಾ ಓಕಾರಾವುತ್ತಿ "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇಓ ಪಚ್ಚಯೇ"ತಿ ಏಕಾರೇ ಪೂಜೇತಬ್ಬೋ ಊಮ್ಹಿ ಅಯಾದೇಸೇ ಪೂಜಯಿತಬ್ಬೋ ಪೂಜನೀಯೋ ಭಗವಾ।

ಕತ್ತರಿ-ಯಾ=ಪಾಪುಣನೇ, ನೀಯತೀತಿ ನಿಯ್ಯಾನಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ, ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಗಮನೀಯಾ ಭೋಗಾ। ಕರಣೇ-ನಹ=ಸೋಚೇಯ್ಯೇ, ನಹಾಯನ್ತ್ಯ+ನೇನಾತಿ ನಹಾನೀಯಂ ಚುಣ್ಣಂ। ಸಮ್ಪದಾನೇ-ದಾ=ದಾನೇ, ಸಂ+ಪಪುಬ್ಬೋ, ಸಮ್ಮಾ ಪದೀಯತೇ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸಮ್ಪದಾನಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।

೨೮. ಘ್ಯಣ

ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಪರೋ ಘ್ಯಣ ಹೋತಿ ಬಹುಲಂ। ಊಮ್ಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕಾರಿಯಂ। ಹರ=ಹರಣೇ, ಹರೀಯತೀತಿ ಹಾರಿಯಂ। ಭರ=ಭರಣೇ, ಭರಿತಬ್ಬಂ ಭಾರಿಯಂ। ಲಭ=ಲಾಭೇ, “ವಗ್ಗಲಸೇಹಿ ತೇ”ತಿ ಪುಬ್ಬರೂಪಭಕಾರೇ “ಚತುತ್ಥದುತಿಯಾ” ದಿನಾ ತತಿಯಕ್ಖರೇ ಚ ಕತೇ ಲಭಿತಬ್ಬಂ ಲಬ್ಭಂ।

ವಚ=ಬ್ಯತ್ತವಚನೇ,

೯೮. ಕಗಾ ಚಜಾನಂ ಘಾನುಬನ್ಧೇ

ಘಾನುಬನ್ಧೇ ಚಕಾರ+ಜಕಾರನ್ತಾನಂ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾನಂ ಕ+ಗಾ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ।

೮೪. ಅಸ್ಸಾ ಣಾನುಬನ್ಧೇ

ಣಕಾರಾನುಬನ್ಧೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರೇ ಉಪನ್ತಸ್ಸ ಅಕಾರಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ। ವಚನಂ ವುಚ್ಚತೇತಿ ವಾಕ್ಯಂ। ಭಜ=ಸೇವಾಯಂ, ಭಜನೀಯಂ ಭಾಗ್ಯಂ, ಜಸ್ಸ ಗಕಾರೋ। ಚಿ=ಚಯೇ, ಚಯನಂ ಚೇಯತೀತಿ ವಾ ಚೇಯ್ಯಂ। ಯಸ್ಸ ದ್ವಿತ್ತಂ।

೫,೧೨೨. ನಿತೋ ಚಿಸ್ಸ ಛೋ

ನಿತೋ ಪರಸ್ಸ ಚಿಸ್ಸ ಛೋ ಹೋತೀತಿಆದಿಚಕಾರಸ್ಸ ಛೋ। ವಿನಿಚ್ಛಯತೀತಿ ವಿನಿಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ನಾಗಮೇ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಂ। ಏ+ಅಯಾದೇಸೇಸು ವಿನಿಚ್ಛೇತಬ್ಬಂ ವಿನಿಚ್ಛನೀಯಂ। ನೀ=ಪಾಪನೇ, ನೀಯತೀತಿ ನೇಯ್ಯೋ ನೇಯ್ಯಾ ನೇಯ್ಯಂ, ನೇತಬ್ಬಂ।

೨೯. ಆಸ್ಸೇ+ಚ

ಆಕಾರನ್ತತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಘ್ಯಣ ಹೋತಿ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು ಆಸ್ಸ ಏ ಚ। ದಾ=ದಾನೇ, ದಾತಬ್ಬಂ ದೇಯ್ಯಂ। ಪಾ=ಪಾನೇ, ಪೀಯತೀತಿ ಪೇಯ್ಯಂ। ಮಾ=ಮಾನೇ, ಮೀಯತೀತಿ ಮೇಯ್ಯಂ। ಞಾ=ಅವಬೋಧನೇ, ಞಾಯತೀತಿ ಞೇಯ್ಯಂ ಞಾತಬ್ಬಂ, ಊಮ್ಹಿ ನಾಗಮೋ “ಞಾಸ್ಸ ನೇ+ಜಾ”ತಿ ಞಾಸ್ಸ ಜಾದೇಸೇ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ, ವಿಜಾನಿಯಂ। ಖಾ=ಪಕಥನೇ, ಸಂಖಾತಬ್ಬಂ ಸಂಖೇಯ್ಯಂ।

೩೦. ವದಾದೀಹಿ ಯೋ

ವದಾದೀಹಿ ಕ್ರಿಯತ್ಥೇಹಿ ಯೋ ಹೋತಿ ಬಹುಲಂ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು। ವದ=ವಚನೇ, ವದನಂ ವಜ್ಜತೀತಿ ವಾ ವಜ್ಜಂ। ಮದ=ಉಮ್ಮಾದೇ, ಮದನಂ ಮಜ್ಜತೇ ಅನೇನಾತಿ ವಾ ಮಜ್ಜಂ। ಗಮನಂ ಗಮ್ಮತೇತಿ ವಾ ಗಮ್ಮಂ। ಗದ=ವಚನೇ, ಗಜ್ಜತೇ ಗದನೀಯಂ ವಾತಿ ಗಜ್ಜಂ। ಪದ=ಗಮನೇ, ಪಜ್ಜನೀಯಂ ಪಜ್ಜಂ ಗಾಥಾ। ಅದ+ಖಾದ=ಭಕ್ಖನೇ, ಖಜ್ಜತೀತಿ ಖಜ್ಜಂ ಖಾದನೀಯಂ। ದಮ=ದಮನೇ, ದಮ್ಮತೇತಿ ದಮ್ಮೋ ದಮನೀಯೋ।

ಭುಜಾ+ನ್ನೇತಿ ಗಣಸುತ್ತೇನ ಅನ್ನೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಯಪಚ್ಚಯೋ।

೮೩. ಲಹುಸ್ಸುಪನ್ತಸ್ಸತಿ

ಲಹುಭೂತಸ್ಸ ಉಪನ್ತಸ್ಸ ಇಯುವಣ್ಣಸ್ಸ ಏಓ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಯಸ್ಸ ಪುಬ್ಬರೂಪೇ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬೋತಿ ಭೋಜ್ಜೋ ಓದನೋ, ಭೋಜ್ಜಾ ಯಾಗು।

೩೧. ಕಿಚ್ಚ ಘಚ್ಚ ಭಚ್ಚ ಭಬ್ಬ ಲೇಯ್ಯಾ

ಏತೇ ಸದ್ದಾ ಯಪಚ್ಚಯನ್ತಾ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ। ಕರ=ಕರಣೇ, ಇಮಿನಾ ನಿಪಾತನಾ ಯೇ ಕಿಚಾದೇಸೇ ಚ ಕತೇ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕಿಚ್ಚಂ। ಹನ=ಹಿಂಸಾಯಂ, ಘಚ್ಚಾದೇಸಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ಹನನಂ ಹಞ್ಞತೇತಿ ವಾ ಘಚ್ಚಂ। ಭರ=ಭರಣೇ, ಭಚ್ಚಾದೇಸಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ಭರಣೀಯೋ ಭಚ್ಚೋ। ಭೂ=ಸತ್ತಾಯಂ, ಯಮ್ಹಿ ಓಕಾರೇ ಇಮಿನಾ ಅವಾದೇಸೇ ಭವತೀತಿ ಭಬ್ಬೋ। ಲಿಹ=ಅಸ್ಸಾದನೇ, ಯಮ್ಹಿ ಇಮಿನಾ ಹಸ್ಸ ಯಕಾರೇ ಲೇಹಿತಬ್ಬಂ ಲೇಯ್ಯಂ, ಏಕಾರವುದ್ಧಿ।

೩೧. ಗುಹಾದೀಹಿ ಯಕ

ಗುಹಾದೀಹಿ ಕ್ರಿಯತ್ಥೇಹಿ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು ಯಕ ಹೋತಿ। ಗುಹ=ಸಂವರಣೇ, "ಲಹುಸ್ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಓಕಾರಸ್ಸ "ನ ತೇ ಕಾನುಬನ್ಧನಾಗಮೇಸೂ"ತಿ ಪಟಿಸೇಧೋ। "ಹಸ್ಸ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ"ತಿ ವಿಪಲ್ಲಾಸೇ ಗುಹನಂ ಗುಹಿತಬ್ಬಂ ಗುಯ್ಹಂ। ದುಹ=ಪಪೂರಣೇ, ದೋಹನಂ ದುಯ್ಹತೀತಿ ವಾ ದುಯ್ಹಂ। ಸಾಸ=ಅನುಸಿಟ್ಠಿಯಂ -

೧೧೭. ಸಾಸಸ್ಸ ಸಿಸ ವಾ

ಸಾಸಸ್ಸ ಸಿಸ ವಾ ಹೋತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ। ಪುಬ್ಬರೂಪಂ, ಸಾಸೀಯತೀತಿ ಸಿಸ್ಸೋ।

ಸಿದ್ಧಾ ಏವೇ+ತೇ ತಬ್ಬಾದಯೋ ಪೇಸಾ+ತಿಸಗ್ಗ+ಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇಸು ಗಮ್ಯಮಾನೇಸುಪಿ, ಸಾಮಞ್ಞೇನ ವಿಧಾನತೋ। ಪೇಸನಂ - "ಕತ್ತಬ್ಬ+ಮಿದಂ ಭವತಾ"ತಿ ಆಣಾಪನಂ ಅಜ್ಝೇಸನಞ್ಚ। ಅತಿಸಗ್ಗೋ ನಾಮ "ಕಿ+ಮಿದಂ ಮಯಾ ಕತ್ತಬ್ಬಂ"ತಿ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ "ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ"ತಿಆದಿನಾ ಪಟಿಪತ್ತಿದಸ್ಸನಮುಖೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾ। ಪತ್ತಕಾಲೋ ನಾಮ ಸಮ್ಪತ್ತಸಮಯೋ। ಯೋ ಕಿಚ್ಚಕರಣಸಮಯಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಸಮಯಾರೋಚನಂ, ನ ತತ್ಥ ಅಜ್ಝೇಸನ+ಮತ್ಥಿ। ಭೋತಾ ಖಲು ಕಟೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ ಕರಣೀಯೋ ಕಾರಿಯೋ ಕಿಚ್ಚೋ" ಏವಂ ತ್ವಯಾ ಕಟೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ, ಭೋತೋ ಹಿ ಪತ್ತೋ ಕಾಲೋ ಕಟಕರಣೇ।

ಏವಂ ಉದ್ಧಮುಹುತ್ತೇಪಿ ವತ್ತಮಾನತೋ ಪೇಸಾದೀಸು ಸಿದ್ಧಾ ಏವ। ತಥಾ ಅರಹೇ ಕತ್ತರಿ ಸತ್ತಿವಿಸಿಟ್ಠೇ ಚ ಪತೀಯಮಾನೇ, ಆವಸ್ಸಕಾ+ಧಮಿಣತಾವಿಸಿಟ್ಠೇ ಚ ಭಾವಾದೋ ಸಿದ್ಧಾ। ಉದ್ಧಂ ಮುಹುತ್ತತೋ-ಭೋತಾ ಕಟೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ। ಭೋತಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಭವಂ ಅರಹೋ। ಭೋತಾ ಭಾರೋ ವಹಿತಬ್ಬೋ, ಭವಂ ಸಕ್ಕೋ। ಭೋತಾ ಅವಸ್ಸಂ ಕಟೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ। ಭೋತಾ ನಿಕ್ಖೋ ದಾತಬ್ಬೋ।

೩೨. ಕತ್ತರಿ ಲ್ತು+ಣ್ಕಾ

ಕತ್ತರಿ ಕಾರಕೇ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಲ್ತು+ಣ್ಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕರ=ಕರಣೇ, ಪರರೂಪೇ "ಲ್ತು+ಪಿತಾದೀನ+ಮಾ ಸಿಮ್ಹಿ"ತಿ ಆ ಸಿಲೋಪೋ ಚ। ಕರೋತೀತಿ ಕತ್ತಾ। ಏವಂ ಭರತೀತಿ ಭತ್ತಾ। ಹರತೀತಿ ಹತ್ತಾ। ಭಿದತೀತಿ ಭೇತ್ತಾ, ಏಕಾರೋ, ಊಮ್ಹಿ ಭೇದಿತಾ। ಛಿನ್ದತೀತಿ ಛೇತ್ತಾ। ಭೋಜನಸ್ಸ ದಾತಾ ಭೋಜನದಾತಾ। ಸನ್ಧಾತೀತಿ ಸನ್ಧಾತಾ। ವಚತೀತಿ ವತ್ತಾ। ಓಕಾರಪರರೂಪೇಸು ಭುಞ್ಜತೀತಿ ಭೋತ್ತಾ। "ಪದಾದೀನಂ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ಯುಕಾಗಮೋ, ಬುಜ್ಝತೀತಿ ಬುಜ್ಝಿತಾ। ಜಾನಾತೀತಿ ಞಾತಾ। ಛಿನ್ದತೀತಿ ಛೇತಾ। ಸುಣಾತೀತಿ ಸೋತಾ। "ಊ+ಲಸ್ಸೇ"ತಿ ಊಸ್ಸ ಏಕಾರೇ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಗಹೇತಾ। ಭವತೀತಿ ಭವಿತಾ। ಸರತೀತಿ ಸರಿತಾ। "ಮನಾನಂ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ"ತಿ ಮಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಹೀತೇ ವಗ್ಗನ್ತೇ ಚ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಗನ್ತಾ। ನಕಾರನ್ತಾನಮ್ಪಿ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ, ಖನತೀತಿ ಖನ್ತಾ। ಸನತೀತಿ ಸನ್ತಾ। ಮಞ್ಞತೀತಿ ಮನ್ತಾ। ಪಾಲೇತೀತಿ ಪಾಲಯಿತಾ ಪಾಲೇತಾ, ಏತ್ಥ ಚುರಾದಿತ್ತಾ ಣಿ।

ಣಿಣಾಪೀಸು-ಭಾವಯತೀತಿ ಭಾವಯಿತಾ ಭಾವೇತಾ। ಏವಂ ಸಾರಯಿತಾ ಸಾರೇತಾ, ದಾಪಯಿತಾ ದಾಪೇತಾ, ಹಾಪಯಿತಾ ಹಾಪೇತಾ, ನಿರೋಧಯಿತಾ ನಿರೋಧೇತಾ, ಬೋಧಯಿತಾ ಬೋಧೇತಾ, ಞಾಪಯಿತಾ ಞಾಪೇತಾ, ಸಾವಯಿತಾ ಸಾವೇತಾ, ಗಾಹಯಿತಾ ಗಾಹೇತಾ, ಕಾರಯಿತಾ ಕಾರೇತಾ, ಕಾರಾಪಯಿತಾ ಕಾರಾಪೇತಾ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಣ್ವಕಪಚ್ಚಯೇ-ಣಕಾರೋ ವುದ್ಧ್ಯತ್ಥೋ। ರಥಂ ಕರೋತೀತಿ ರಥಕಾರಕೋ, “ಅಸ್ಸಾ ಣಾನುಬನ್ಧೇ”ತಿ ಆ ಅಮಾದಿಸಮಾಸೋ ಚ। ಅನ್ನಂ ದದಾತೀತಿ ಅನ್ನದಾಯಕೋ। “ಅಧಾತುಸ್ಸ ಕಾ+ಸ್ಯಾದಿತೋ ಘೇ+ಸ್ಸೀ”ತಿ ಘೇ ಪರೇ ಅಸ್ಸ ಇಆದೇಸೋ, ಅನ್ನದಾಯಿಕಾ, ಅನ್ನದಾಯಕಂ ಕುಲಂ। “ಆಸ್ಸಾ+ಣಾಪಿಮ್ಹಿ ಯುಕ” ಇತಿಣಾಪಿತೋ+ಞ್ಞತ್ರ ಯುಕ। ಲೋಕಂ ನೇತೀತಿ ಲೋಕನಾಯಕೋ, ಏಕಾರೇ “ಆಯಾ+ವಾ ಣಾನುಬನ್ಧೇ”ತಿ ಆಯಾದೇಸೋ। ಏವಂ ವಿನೇತೀತಿ ವಿನಾಯಕೋ।

ಅಕಮ್ಮುಪಪದೇ-ಕರೋತೀತಿ ಕಾರಕೋ, ಏವಂ ದಾಯಕೋ ನಾಯಕೋ, ಓಕಾರೇ ಆವಾದೇಸೇ ಸುಣಾತೀತಿ ಸಾವಕೋ। ಪುರೇ ವಿಯ ಇಕಾರೇ ಸಾವಿಕಾ। ಲುನಾತೀತಿ ಲಾವಕೋ। ಪು=ಪವನೇ, ಪುನಾತೀತಿ ಪಾವಕೋ। ಭವತೀತಿ ಭಾವಕೋ, ಉಪಾಸತೀತಿ ಉಪಾಸಕೋ। ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಗಾಹಕೋ ಪಾವಕೋ, ಯಾಜಕೋ। ವಧ=ಹಿಂಸಾಯಂ, ವಧೇತೀತಿ ವಧಕೋ, “ಅಞ್ಞತ್ರಾಪೀ”ತಿ ವುದ್ಧಿಪಟಿಸೇಧೋ। “ಹನಸ್ಸ ಘಾತೋ ಣಾನುಬನ್ಧೇ”ತಿ ಘಾತಾದೇಸೋ, ಹನತೀತಿ ಘಾತಕೋ। “ಮಂ ವಾ ರುಧಾದೀನಂ”ತಿ ಮಂ, ರುನ್ಧಕೋ, ಗುರುತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ। ತಥಾ ಭುಞ್ಜತೀತಿ ಭುಞ್ಜಕೋ। ಆಯಸ್ಸ ರಸ್ಸೇ ಕಿಣಾತೀತಿ ಕಯಕೋ। ಪಾಲೇತೀತಿ ಪಾಲಕೋ। ಪೂಜೇತೀತಿ ಪೂಜಕೋ।

ಖಾದೀಸು-ತಿತಿಕ್ಖತೀತಿ ತಿತಿಕ್ಖಕೋ। ವೀಮಂಸತೀತಿ ವೀಮಂಸಕೋ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಪನುದತೀತಿ ಪನೂದಕೋ, “ಬ್ಯಞ್ಜನೇ”ಚ್ಚಾದಿನಾ ದೀಘೋ। “ಭೀತ್ವಾ+ನಕೋ”ತಿ ಏತ್ಥ ‘ಆನಕೋ’ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಆನಕೋ, ಆಸ್ಸ ರಸ್ಸೇ ನಕಾರಾಗಮೇ ಚ “ಞಾಸ್ಸ ನೇ ಜಾ”ತಿ ಜಾದೇಸೋ, ಜಾನನಕೋ। ಣಾಪಿಮ್ಹಿ -

ಅಣ-ಇತಿ ದಣ್ಡಕಧಾತು, ಆಣಾಪೇತೀತಿ ಆಣಾಪಕೋ। ತಥಾ ಸಞ್ಞಾಪಕೋ, ಪತಿಟ್ಠಾಪಕೋ। ಸಂ+ಪ ಪುಬ್ಬೋ ಆಪ=ಪಾಪುಣನೇ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಮ್ಪಾಪೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬಾನಸಮ್ಪಾಪಕೋ। ಕಾರಾಪಕೋ, ಕಾರಾಪಿಕಾ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ಕಮ್ಮೇಪಿ-ಪಾದೇಹಿ ಹರೀಯತೀತಿ ಪಾದಹಾರಕೋ। ಚುಪ=ಮನ್ದಗಮನೇ, ಗಲೇ ಚುಪ್ಪತೀತಿ ಗಲಚೋಪಕೋ।

ಸಿದ್ಧೋವ ಲ್ತು ಅರಹಾದೀಸು “ಭವಂ ಖಲು ಕಞ್ಞಾಯ ಪರಿಗ್ಗಹಾರಹೋ”ತಿ (ಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ)। ಸೀಲತ್ಥೇ-ಉಪಾದಾನಸೀಲೋತಿ ಉಪಾದಾತಾ। ಸಾಧು ಗಚ್ಛತೀತಿ ಗನ್ತಾ। ಮುಣ್ಡನಧಮ್ಮಾ ಮುಣ್ಡನಾಚಾರಾತಿ ಮುಣ್ಡಯಿತಾರೋ, ಏತ್ಥ “ಧಾತ್ವತ್ಥೇ ನಾಮಸ್ಮಿ”ತಿ ಇಮ್ಹಿ ಊಆಗಮೇ ಏ+ಅಯಾದೇಸೇ ಮುಣ್ಡಯಿತುಸದ್ದಮ್ಹಿ ಆರಜಾಾದೇಸೇ ಚ ಕತೇ ಯೋಸ್ಸ ಟೋ।

೩೪. ಆವೀ

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಆವೀ ಹೋತಿ ಬಹುಲಂ ಕತ್ತರಿ। “ದಿಸಸ್ಸ ಪಸ್ಸ+ದಸ್ಸ=ದಸ+ದ+ದಕ್ಖಾ”ತಿ ದಸ್ಸಾದೇಸೋ, ಭಯಂ ಪಸ್ಸತೀತಿ ಭಯದಸ್ಸಾವೀ। ನೀಮ್ಹಿ ಭಯದಸ್ಸಾವಿನೀ। ಭಯದಸ್ಸಾವಿ ಚಿತ್ತಂ। ಅಪ್ಪವಿಸಯತಾಞಾಪನತ್ಥಂ ಭಿನ್ನಯೋಗಕರಣಂ। ಸಾಮಞ್ಞವಿಹಿತತ್ತಾ ಸೀಲಾದೀಸು ಚ ಹೋತೇವ।

೩೫. ಆಸಿಂಸಾಯ+ಮಕೋ

ಆಸಿಂಸಾಯಂ ಗಮ್ಮಮಾನಾಯಂ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಅಕೋ ಹೋತಿ ಕತ್ತರಿ। ಜೀವ=ಪಾಣಧಾರಣೇ, ಜೀವತೂತಿ ಜೀವಕೋ। ನನ್ದ=ಸಮಿದ್ಧಿಯಂ, ನನ್ದತೂತಿ ನನ್ದಕೋ। ಭವತೂತಿ ಭವಕೋ।

೩೬. ಕರಾ ಣನೋ

ಕರತೋ ಕತ್ತರಿ ಣ ನೋ ಹೋತಿ। ಕರೋತೀತಿ ಕಾರಣಂ। ಕತ್ತರೀತಿ ಕಿಂ, ಕರೋತಿ ಅನೇನಾತಿ ಕರಣಂ।

೩೭. ಹಾತೋ ವೀಹಿ+ಕಾಲೇಸು

ಹಾತೋ ವೀಹಿಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಚ ಣನೋ ಹೋತಿ। "ಆಸ್ಸಾ"ತ್ಯಾದಿನಾ ಯುಕ, ಜಹನ್ತಿ ಉದಕಂತಿ ಹಾಯನಾ ವೀಹಯೋ। ಜಹಾತಿ ಭಾವೇ ಪದತ್ಥೇತಿ ಹಾಯನೋ ಸಂವಚ್ಛರೋ। ವೀಹಿಕಾಲೇಸೂತಿ ಕಿಂ, ಜಹಾತೀತಿ ಹಾತಾ।

೩೮. ವಿದಾ ಕೂ

ವಿದಸ್ಮಾ ಕೂ ಹೋತಿ ಕತ್ತರಿ। ಕಕಾರೋ "ಕೂತೋ"ತಿ ವಿಸೇಸನತ್ಥೋ। ವಿದತೀತಿ ವಿದೂ, ಲೋಕವಿದೂ।

೩೯. ವಿತೋ ಞಾತೋ

ವಿಪುಬ್ಬಾ ಞಾಇಚ್ಚ+ಸ್ಮಾ ಕೂ ಹೋತಿ ಕತ್ತರಿ। ವಿಜಾನಾತೀತಿ ವಿಞ್ಞೂ।

೪೦. ಕಮ್ಮಾ

ಕಮ್ಮತೋ ಪರಾ ಞಾಇಚ್ಚ+ಸ್ಮಾ ಕೂ ಹೋತಿ ಕತ್ತರಿ। ಸಬ್ಬಂ ಜಾನಾತೀತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ। ಏವಂ ಮತ್ತಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮಞ್ಞೂ, ಅತ್ಥಞ್ಞೂ ಕಾಲಞ್ಞೂ, ಕತಞ್ಞೂ ಇಚ್ಚಾದಿ। (ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಪನ "ಭರಾದಿ" ಣ್ವಾದಿಸುತ್ತೇನ ಸಿದ್ಧಂ)।

೪೧. ಕ್ವಚಣ

ಕಮ್ಮತೋ ಪರಾ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಕ್ವಚಿ ಅಣ ಹೋತಿ ಕತ್ತರಿ। ಕುಮ್ಭಂ ಕರೋತೀತಿ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ, ಅಮಾದಿಸಮಾಸೋ। ಇತ್ಥಿಯಂ ಕುಮ್ಭಕಾರೀ। ಏವಂ ಕಮ್ಮಕಾರೋ, ಮಾಸಾಕಾರೋ, ಕಟ್ಠಕಾರೋ, ರಥಕಾರೋ ಸುವಣ್ಣಕಾರೋ , ಸುತ್ತಕಾರೋ, ವುತ್ತಿಕಾರೋ, ಟೀಕಾಕಾರೋ। ಸರಂ ಲುನಾತೀತಿ ಸರಲಾವೋತಿ ಓ+ಅವಾದೇಸಾ। ಮನ್ತೇ ಅಜ್ಝಾಯತೀತಿ ಮನ್ಥಜ್ಝಾಯೋ, ಇ=ಅಜ್ಝೇನಗತೀಸು, ಅಧಿಪುಬ್ಬೋ, ಏ+ಅಯಾದೇಸಾ, ಅಧಿನೋ ಇಸ್ಸ ಯಕಾರ+ಚವಗ್ಗಾದಯೋ ಚ।

ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಇಹ ನ ಹೋತಿ "ಆದಿಚ್ಚಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಹಿಮವನ್ತಂ ಸುಣೋತಿ, ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ"। ಕ್ವಚೀತಿ ಕಿಂ, ಕಮ್ಮಕರೋ, ಏತ್ಥ ಅಪಚ್ಚಯೋ।

೪೨. ಗಮಾ ರೂ

ಕಮ್ಮತೋ ಪರಾ ಗಮಾ ರೂ ಹೋತಿ ಕತ್ತರಿ। ರಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ಅಮಭಾಗಲೋಪೋ। ವೇದಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ವೇದಗೂ, ಏವಂ ಪಾರಗೂ।

ಸಾಮಞ್ಞವಿಧಾನತೋ ಸೀಲಾದೀಸುಪಿ ಹೋತಿ। ಭವಪಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ ಭವಪಾರಗೂ। ಅನ್ತಗಮನಸೀಲೋ ಅನ್ತಗೂ, ಏವಂ ಅದ್ಧಗೂ।

೪೩. ಸಮಾನ+ಞ್ಞ+ಭವನ್ತ+ಯಾದಿತೂ+ಪಮಾನಾ ದಿಸಾ ಕಮ್ಮೇ ರೀ+ರಿಕ್ಖ+ಕಾ

ಸಮಾನಾದೀಹಿ ಯಾದೀಹಿ ಚೋ+ಪಮಾನೇಹಿ ಪರಾ ದಿಸಾ ಕಮ್ಮಕಾರಕೇ ರೀ+ರಿಕ್ಖ+ಕಾ ಹೋನ್ತಿ। "ಸ್ಯಾದಿ ಸ್ಯಾದಿನೇ+ಕತ್ಥಂ"ತಿ ಸಮಾಸೇ "ರಾನುಬನ್ಧೇ+ನ್ತಸರಾದಿಸ್ಸಾ"ತಿ ದಿಸಸ್ಸ ಇಸಭಾಗಲೋಪೇ "ರೀರಿಕ್ಖಕೇಸೂ"ತಿ ಸಮಾನಸ್ಸ ಸಾದೇಸೇ ಚ ಸಮಾನೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಸದೀ, ಸದಿಕ್ಖೋ। ಕೇ - "ನ ತೇ ಕಾನುಬನ್ಧನಾಗಮೇಸೂ"ತಿ ಏತ್ತಾಭಾವೋ, ಸದಿಸೋ।

೧೨೫. ಸಮಾನಾ ರೋ ರೀ+ರಿಕ್ಖ+ಕೇಸು

ಸಮಾನಸದ್ದತೋ ಪರಸ್ಸ ದಿಸಸ್ಸ ರ ಹೋತಿ ವಾ ರೀ+ರಿಕ್ಖ+ಕೇಸೂತಿ ಪಕ್ಖೇ ದಸ್ಸ ರಾದೇಸೇ ಸರೀ, ಸರಿಕ್ಖೋ, ಸರಿಸೋ।

೩,೮೬. ಸಬ್ಬಾದೀನ+ಮಾ

ರೀ+ರಿಕ್ಖ+ಕೇಸು ಸಬ್ಬಾದೀನ+ಮಾ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಞ್ಞಾದೀ, ಅಞ್ಞಾದಿಕ್ಖೋ, ಅಞ್ಞಾದಿಸೋ।

೩,೮೭. ನ್ತ+ಕಿ+ಮಿ+ಮಾನಂ ಟಾ+ಕೀ+ಟೀ

ರೀ+ರಿಕ್ಖ+ಕೇಸು ನ್ತ+ಕಿಂ+ಇಮಸದ್ದಾನಂ ಟಾ+ಕೀ+ಟೀ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ಟಕಾರಾ ಸಬ್ಬಾದೇಸತ್ಥಾ। ಭವಾದೀ ಭವಾದಿಕ್ಖೋ ಭವಾದಿಸೋ, ಕೀದೀ ಕೀದಿಕ್ಖೋ ಕೀದಿಸೋ, ಅಯಮಿವ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಈದೀ ಈದಿಕ್ಖೋ ಈದಿಸೋ। ಆಕಾರೇ ಯಾದೀ ಯಾದಿಕ್ಖೋ ಯಾದಿಸೋ, ತ್ಯಾದೀ ತ್ಯಾದಿಕ್ಖೋ ತ್ಯಾದಿಸೋ ಇಚ್ಚಾದಿ।

೩,೮೮. ತುಮ್ಹಾಮ್ಹಾನಂ ತಾಮೇ+ಕಸ್ಮಿಂ

ರೀ+ರಿಕ್ಖ+ಕೇಸು ತುಮ್ಹಾಮ್ಹಾನಂ ತಾಮಾ ಹೋನ್ತೇ+ಕಸ್ಮಿಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ತ್ವಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ತಾದೀ ಮಾದೀ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಏಕಸ್ಮಿನ್ತಿ ಕಿಂ, ತುಮ್ಹಾದಿಸೋ ಅಮ್ಹಾದಿಸೋ।

೩,೮೯. ತಂ+ಮ+ಮಞ್ಞತ್ರ

ರೀರಿಕ್ಖಕನ್ತತೋ+ಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಉತ್ತರಪದೇ ತುಮ್ಹಾಮ್ಹಾನ+ಮೇಕಸ್ಮಿಂ ತಂ+ಮಂ ಹೋನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ। ತ್ವಂ ದೀಪೋ ಏಸಂ, ಅಹಂ ದೀಪೋ ಏಸಂತಿ ಅಞ್ಞಪದತ್ಥೇ ತಂದೀಪಾ ಮಂದೀಪಾ। ತ್ವಂ ಸರಣ+ಮೇಸಂ, ಅಹಂ ಸರಣ+ ಮೇಸನ್ತಿ ತಂಸರಣಾ ಮಂಸರಣಾ। ತಯಾ ಯೋಗೋ ತಯ್ಯೋಗೋ, ಮಯಾ ಯೋಗೋ ಮಯ್ಯೋಗೋತಿ ಅಮಾದಿಸಮಾಸೇ ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೋ।

೩,೯೦. ವೇ+ತಸ್ಸೇ+ಟ

ರೀ+ರಿಕ್ಖ+ಕೇಸು ಏತಸ್ಸ ಏಟ ವಾ ಹೋತಿ। ಏದೀ ಏತಾದೀ, ಏದಿಕ್ಖೋ ಏತಾದಿಕ್ಖೋ, ಏದಿಸೋ ಏತಾದಿಸೋ।

೪೪. ಭಾವಕಾರಕೇ ಸ್ವ+ಘಣ ಘ ಕಾ

ಭಾವೇ ಕಾರಕೇ ಚ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಅ ಘಣ ಘ ಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಲಂ।

ಅಪಚ್ಚಯೋ-ಪಗ್ಗಣ್ಹನಂ ಪಗ್ಗಹೋ, ಏವಂ ನಿಗ್ಗಹೋ, ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತೀತಿ ಧಮ್ಮಧರೋ, ಏವಂ ವಿನಯಧರೋ। ತಥಾ ತಂ ಕರೋತೀತಿ ತಕ್ಕರೋ, ದ್ವಿತ್ತಂ। ಏವಂ ಹಿತಕರೋ, ದಿವಸಕರೋ, ದಿನಕರೋ, ದಿವಾಕರೋ, ನಿಸಾಕರೋ, ಧನುಂ ಗಣ್ಹೀತಿ ಧನುಗ್ಗಹೋ। ಏವಂ ಕವಚಗ್ಗಹೋ। ದದ=ದಾನೇ, ಸಬ್ಬಕಾಮಂ ದದಾತೀತಿ ಸಬ್ಬಕಾಮದದೋ, ಸಬ್ಬದದೋ। ಆತೋ "ಪರೋಕ್ಖಾಯಞ್ಚಾ"ತಿ ಚಗ್ಗಹಣೇನ ದ್ವಿತ್ತೇ "ರಸ್ಸೋ ಪುಬ್ಬಸ್ಸಾ"ತಿ ರಸ್ಸೇ ಚ ಅನ್ನಂ ದದಾತೀತಿ ಅನ್ನದದೋ, ಏವಂ ಧನದೋ।

ಸಂಪುಬ್ಬೋ ಧಾ=ಧಾರಣೇ, ಸಬ್ಬಂ ಸನ್ಧಹತೀತಿ ಸಬ್ಬಸನ್ಧೋ। ನೀ=ಪಾಪನೇ, ವಿಪುಬ್ಬೋ, ವಿನೇಸಿ ವಿನೇತಿ ವಿನೇಸ್ಸತಿ ಏತೇನ ಏತ್ಥಾತಿ ವಾ ವಿನಯೋ, ಏ+ಅಯಾದೇಸಾ। ನಯನಂ ನಯೋ। ಸಿ=ಸೇವಾಯಂ, ನಿಪುಬ್ಬೋ, ನಿಸ್ಸೀಯತೀತಿ ನಿಸ್ಸಯೋ। ಸಿ=ಸಯೇ, ಅನುಸಯಿ ಅನುಸೇತಿ ಅನುಸೇಸ್ಸತೀತಿ ಅನುಸಯೋ। ಇ=ಗತಿಮ್ಹಿ, ಪತಿಪುಬ್ಬೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ಏತಸ್ಮಾ ಫಲ+ಮೇತೀತಿ ಪಚ್ಚಯೋ। ಸಂ+ಉಪುಬ್ಬೋ, ದಾಗಮೇ ಸಮುದಯೋ । ಚಿ=ಚಯೇ, ವಿನಿಚ್ಛಯತೇ+ನೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯನಂ ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ, "ನಿತೋ ಚಿಸ್ಸ ಛೋ"ತಿ ಚಿಸ್ಸ ಛೋ। ಉಚ್ಚಯನಂ ಉಚ್ಚಯೋ, ಸಂಚಯೋ। ಖಿ=ಖಯೇ, ಖಯನಂ ಖಯೋ। ಜಿ=ಜಯೇ, ವಿಜಯನಂ ವಿಜಯೋ, ಜಯೋ। ಕೀ=ದಬ್ಬವಿನೀಮಯೇ, ವಿಕ್ಕಯನಂ ವಿಕ್ಕಯೋ, ಕಯೋ। ಲೀ=ಸಿಲೇಸನೇ, ಅಲ್ಲೀಯನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಆಲಯೋ, ಲಯೋ। (ಇವಣ್ಣನ್ತಾ)।

ಆಸುಣನ್ತೀತಿ ಅಸ್ಸವಾ, ಆಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ। ಪಟಿಸ್ಸವನಂ ಪಟಿಸ್ಸವೋ। ಸು=ಪಸ್ಸವನೇ, ಆಭವಗ್ಗಾ ಸವನ್ತೀತಿ ಆಸವಾ। ರು=ಸದ್ದೋ ರವತೀತಿ ರವೋ। ಭವತೀತಿ ಭವೋ। ಪಭವತಿ ಏತಸ್ಮಾತಿ ಪಭವೋ। ಲೂ=ಛೇದನೇ, ಲವನಂ ಲವೋ। (ಉವಣ್ಣನ್ತಾ)।

ಚರ=ಚರಣೇ, ಸಂಚರಣಂ ಸಂಚರೋ। ದರ=ವಿದಾರಣೇ, ಆದರನಂ ಆದರೋ। ಆಗಚ್ಛತಿ ಆಗಮನಂತಿ ವಾ ಆಗಮೋ। ಸಪ್ಪ=ಗಮನೇ, ಸಪ್ಪತೀತಿ ಸಪ್ಪೋ। ದಿಬ್ಬತೀತಿ ದೇವೋ। ಪಕ್ಕಮನಂ ಪಕ್ಕಮತೀತಿ ವಾ ಪಕ್ಕಮೋ, ಏವಂ ವಿಕ್ಕಮೋ। ಚರ=ಚರಣೇ, ವನಂ ಚರತೀತಿ ವನಚರೋ। ಕಾಮೋ ಅವಚರತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಕಾಮಾವಚರೋ ಲೋಕೋ, ಕಾಮಾವಚರಾ ಪಞ್ಞಾ, ಕಾಮಾವಚರಂ ಚಿತ್ತಂ। ಗಾವೋ ಚರನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಗೋಚರೋ। ಪಾದೇನ ಪಿವತೀತಿ ಪಾದಪೋ। ಏವಂ ಕಚ್ಛಪೋ। ಸಿರಸ್ಮಿಂ ರುಹತೀತಿ ಸಿರೋರುಹೋ, ಮನಾದಿತ್ತಾ ಓ। ಗುಹಾಯಂ ಸಯತೀತಿ ಗುಹಾಸಯಂ ಚಿತ್ತಂ, ಏವಂ ಕುಚ್ಛಿಸಯಾ ವಾತಾ। ಪಬ್ಬತೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಪಬ್ಬತಟ್ಠೋ ಪುರಿಸೋ, ಪಬ್ಬತಟ್ಠಾ ನದೀ, ಪಬ್ಬತಟ್ಠಂ ಭಸ್ಮಂ। ಏವಂ ಥಲಟ್ಠಂ ಜಲಟ್ಠಂ।

ಕಿಚ್ಛತ್ಥೇ ದುಮ್ಹಿ ಅಕಿಚ್ಛತ್ಥೇ ಸು+ಈಸಂ+ಸುಖ ಉಪಪದೇಸು-ದುಕ್ಖೇನ ಕರೀಯತಿ ಕರಣಂ ವಾ ದುಕ್ಕರಂ। ಏವಂ ದುಸ್ಸಯೋ, ದುಕ್ಖೇನ ಭರೀಯತೀತಿ ದುಬ್ಭರೋ ಮಹಿಚ್ಛೋ। ಏವಂ ದುರಕ್ಖಂ ಚಿತ್ತಂ, ದುದ್ದಸೋ ಧಮ್ಮೋ, ದುರನುಬೋಧೋ ಧಮ್ಮೋ। ಈಸಂ ಸಯತೀತಿ ಈಸಂಸಯೋ, ಏವಂ ಸುಖಸಯೋ। ಈಸಂ ಕರೀಯತೀತಿ ಈಸಕ್ಕರಂ ಕಮ್ಮಂ। ಸುಖೇನ ಕರೀಯತೀತಿ ಸುಕರಂ ಪಾಪಂ ಬಾಲೇನ। ಏವಂ ಸುಭರೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ, ಸುದಸ್ಸಂ ಪರವಜ್ಜಂ, ಸುಬೋಧ+ಮಿಚ್ಚಾದಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾದಿಅಮಾದಿಸಮಾಸಾ।

ಘಣ-ಭವತೀತಿ ಭಾವೋ, ಓ+ಆವಾದೇಸಾ। ಅಯ=ಇತಿ ದಣ್ಡಕಧಾತು, ಅಯತಿ ಇತೋತಿ ಆಯೋ, ಆಹರತೀತಿ ಆಹಾರೋ। ಉಪಹನತೀತಿ ಉಪಘಾತೋ, "ಹನಸ್ಸ ಘಾತೋ ಣಾನುಬನ್ಧೇ"ತಿ ಘಾತಾದೇಸೋ। ರಞ್ಜತೀತಿ ರಾಗೋ, "ಕಗಾ ಚಜಾನಂ ಘಾನುಬನ್ಧೇ"ತಿ ಜಸ್ಸ ಗೋ। ರಞ್ಜನ್ತಿ ಅನೇನಾತಿ ರಾಗೋ। "ಅಸ್ಸಾ ಣಾನುಬನ್ಧೇ"ತಿ ಆ, ಪಜ್ಜತೇ+ನೇನಾತಿ ಪಾದೋ। ತುದ=ಬ್ಯಥನೇ, ಪತುಜ್ಜತೇ+ನೇನಾತಿ ಪತೋದೋ। ಜರೀಯತಿ ಅನೇನಾತಿ ಜಾರೋ, ಏವಂ ದಾರೋ। ಭಜೀಯತೀತಿ ಭಾಗೋ। ಏವಂ ಭಾರೋ। ಲಬ್ಭತೀತಿ ಲಾಭೋ। ವಿ+ಓಪುಬ್ಬೋ, ವೋಹರೀಯತೀತಿ ವೋಹಾರೋ। ದಿಯ್ಯತೀತಿ ದಾಯೋ, ಯುಕ। ವಿಹಞ್ಞತಿ ಏತಸ್ಮಾತಿ ವಿಘಾತೋ। ವಿಹರನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ವಿಹಾರೋ। ಆರಮನ್ತಿ ಏತಸ್ಮಿನ್ತಿ ಆರಾಮೋ। ಪಚನಂ ವಾ ಪಾಕೋ, ಚಸ್ಸ ಕೋ। ಚಜನಂ ಚಾಗೋ। ಯಜನಂ ಯಾಗೋ। ರಜನಂ ರಾಗೋ।

೧೨೮. ಅನ+ಘಣಸ್ವಾ+ಪರೀಹಿ ಳೋ

ಆ+ಪರೀಹಿ ಪರಸ್ಸ ದಹಸ್ಸ ಳೋ ಹೋತ+ನ+ಘಣಸು। ಪರಿದಹನಂ ಪರಿಳಾಹೋ। ಏವಂ ದಾಹೋ। ಭಞ್ಜನಂ ಸಜ್ಜೋ। ಏವಂ ಸಜ್ಜೋ। ಸಂಖರನಂ ಸಂಖಾರೋ, "ಕರೋತಿಸ್ಸ ಖೋ"ತಿ ಕಸ್ಸ ಖೋ। ಏವಂ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ। "ಪುರಸ್ಮಾ"ತಿ ಕರಸ್ಸ ಖೋ, ಪುರೇಕ್ಖಾರೋ, ಏತ್ತಂ ತದಮಿನಾದಿಪಾಠಾ। ಏವಂ ಉಪಕಾರೋ, ಗಾಹೋ।

ಘ-ವಚತೀತಿ ವಕೋ। ಸಿಚ=ಪಗ್ಘರಣೇ, ಸೇಚನಂ ಸೇಕೋ। ಏವಂ ಸೋಕೋ, ಏಓವುದ್ಧಿಯೋ। ಯುಞ್ಜನಂ ಯೋಗೋ।

ಕ-ಪೀ=ತಪ್ಪನೇ, ಪೀನೇತೀತಿ ಪೀಯೋ, ಕಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ, "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮಿಯಙುವಙ ಸರೇ"ತಿ ಇಯಙ। ಖಿಪ=ಪೇರಣೇ, ಖಿಪತೀತಿ ಖಿಪೋ। ಭುಞ್ಜನ್ತ್ಯ+ನೇನಾತಿ ಭುಜೋ। ಯುಧ=ಸಮ್ಪಹಾರೇ ಆಯುಜ್ಝನ್ತಿ ಅನೇನಾತಿ ಆಯುಧಂ।

೪೫. ದಾಧಾತ್ವಿ

ದಾಧಾತೋ ಬಹುಲ+ಮಿ ಹೋತಿ ಭಾವಕಾರಕೇಸು। ದಾ=ದಾನೇ, ಆದಿಯತೀತಿಆದಿ। ಏವಂ ಉಪಾದಿ। ಧಾ=ಧಾರಣೇ, ಉದಕಂ ದಧಾತೀತಿ ಉದಧಿ, "ಸಞ್ಞಾಯ+ಮುದೋ+ದಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಉದಕಸ್ಸ ಉದಾದೇಸೋ। ಜಲಂ ಧಿಯತೇ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ಜಲಧಿ। ವಾಲಾನಿ ಧೀಯನ್ತಿ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ವಾಲಧಿ। ಸನ್ಧೀಯತಿ ಸನ್ಧಾತೀತಿ ವಾ ಸನ್ಧಿ। ಧೀಯತೀತಿ ಧಿ। ವಿಧೀಯತಿ ವಿಧಾತಿ ವಿಧಾನಂ ವಾ ವಿಧಿ। ಸಮ್ಮಾ ಸಮಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಆದಧಾತೀತಿ ಸಮಾಧಿ।

೪೬. ವಮಾದೀಹ್ಯ+ಥು

ವಮಾದೀಹಿ ಭಾವಕಾರಕೇಸ್ವ+ಥು ಹೋತಿ। ವಮ=ಉಗ್ಗಿರಣೇ, ವಮನಂ ವಮೀಯತೀತಿ ವಾ ವಮಥು। ವೇಪ+ಕಮ್ಪ=ಚಲನೇ, ವೇಪನಂ ವೇಪಥು।

೪೭. ಕ್ವಿ

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಕ್ವಿ ಹೋತಿ ಬಹುಲಂ ಭಾವಕಾರಕೇಸು। ಕಕಾರೋ ಕಾನುಬನ್ಧಕಾರಿಯತ್ಥೋ।

೧೫೯. ಕ್ವಿಸ್ಸ

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಪರಸ್ಸ ಕ್ವಿಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಭವತೀತಿ ಸಮ್ಭೂ। ಏವಂ ವಿಭವತೀತಿ ವಿಭೂ, ಅಭಿಭೂ, ಸಯಮ್ಭೂ। ತಥಾ ಧು=ಕಮ್ಪನೇ, ಸನ್ಧುನಾತೀತಿ ಸನ್ಧು। ವಿಭಾತೀತಿ ವಿಭಾ। ಪಭಾತೀತಿ ಪಭಾ। ಸಂಗಮ್ಮ ಭಾಸನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸಭಾ, "ಕ್ವಿಮ್ಹಿ ಲೋಪೋ+ನ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾ"ತಿ ಅನ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಲೋಪೋ। ಭುಜೇನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಭುಜಗೋ। ಏವಂ ಉರಗೋ। ತುರಂ=ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ತುರಙ್ಗೋ। ಖೇನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಖಗೋ। ವಿಹಾಯಸೇ ಗಚ್ಛತೀತಿ ವಿಹಗೋ, ತದಮಿನಾದಿಪಾಠಾ ವಿಹಾದೇಸೋ। ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ನಗೋ। ಏವಂ ಅಗೋ, "ನಗೋ ವಾ+ಪ್ಪಾಣಿನೀ"ತಿ ವಿಕಪ್ಪೇನ ನಞಸಮಾಸೇ ಟಾದೇಸನಿಸೇಧೋ। ಜನ=ಜನನೇ, ಕಮ್ಮತೋ ಜಾತೋತಿ ಕಮ್ಮಜೋ, ಅಮಾದಿಸಮಾಸೋ, ಕಮ್ಮಜೋ ವಿಪಾಕೋ, ಕಮ್ಮಜಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿ, ಕಮ್ಮಜಂ ರೂಪಂ। ಏವಂ ಚಿತ್ತಜಂ, ಉತುಜಂ, ಆಹಾರಜಂ। ಅತ್ತಜೋ ಪುತ್ತೋ, ವಾರಿಮ್ಹಿ ಜಾತೋ ವಾರಿಜೋ। ಏವಂ ಥಲಜೋ। ಪಙ್ಕಜಂ। ಜಲಜಂ। ಅಣ್ಡಜಂ। ಸರಸಿಜಂ, ಉಪಪದಸಮಾಸೇ ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ವಿಭತ್ಯಲೋಪೇ "ಮನಾದೀಹೀ"ತಿಆದಿನಾ ಸಿಆದೇಸೋ। ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಜಾತೋ ದ್ವಿಜೋ, "ತದಮಿನಾ" ದಿನಾ ಕ್ಖತ್ತುಂಲೋಪೋ। ಪಚ್ಛಾ ಜಾತೋ ಅನುಜೋ। ಸಞ್ಜಾನಾತೀತಿ ಸಞ್ಞಾ। ಪಜಾನಾತೀತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಏವಂ ಪತಿಟ್ಠಾತೀತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ। ಝಾ=ಚಿನ್ತಾಯಂ, ಪರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅಭಿಜ್ಝಾಯತೀತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾ। ಹಿತೇಸಿತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಝಾಯತೀತಿ ಉಪಜ್ಝಾ। ಸೋ ಏವ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ, "ಸಕತ್ಥೇ"ತಿ ಯೋ। ಸಮ್ಮಾ ಝಾಯನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸಂಝಾ। ಕ್ವಿದನ್ತಾ ಧಾತ್ವತ್ಥಂ ನ ಜಹನ್ತಿ, ಲಿಙ್ಗತ್ಥಂ ಪಟಿಪಾದಯನ್ತಿ।

೪೮. ಅನೋ

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಭಾವಕಾರಕೇಸು ಅನೋ ಹೋತಿ। ನನ್ದ=ಸಮಿದ್ಧಿಯಂ, ಭಾವೇ-ನನ್ದಿಯತೇ ನನ್ದನಂ। ಕಮ್ಮೇ-ಅನನ್ದೀಯಿತ್ಥ ನನ್ದೀಯತಿ ನನ್ದೀಯಿಸ್ಸತಿ ನನ್ದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವಾ ನನ್ದನಂ ವನಂ। ಗಹನಂ ಗಹನೀಯಂ ವಾ ಗಹಣಂ, "ತಥನರಾ" ದಿನಾ ನಸ್ಸ ಣೋ। ಗಣ್ಹನಂ, ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ನೋ। ಚರಿತಬ್ಬಂ ಚರಣಂ। ಭುಯತೇ ಭವನಂ। ಹುಯತೇ ಹವನಂ। ರುನ್ಧಿತಬ್ಬಂ ರುನ್ಧನಂ ರೋಧನಂ ವಾ।

ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಭುಞ್ಜನಂ ಭೋಜನಂ ವಾ। ಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ ಬುಜ್ಝನಂ, "ಪದಾದೀನಂ ಕ್ವಚೀ"ತಿ ಯುಕ। ಬೋಧನಂ ವಾ। ಸುತಿ ಸುಯ್ಯತಿ ವಾ ಸವನಂ। ಪಾಪೀಯತೀತಿ ಪಾಪುಣನಂ, "ಸಕಾಪಾನಂ ಕುಕ+ಕೂ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಕುಆಗಮೇ ನಾಗಮೇ ಚ ತಸ್ಸ ಣೋ ಚ। ಪಾಲೀಯತೀತಿ ಪಾಲನಂ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಕತ್ತರಿ-ರಜಂ ಹರತೀತಿ ರಜೋಹರಣಂ ತೋಯಂ। ವಿಜಾನಾತೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಘಾ=ಗನ್ಧೋಪಾದಾನೇ, ಘಾಯತೀತಿ ಘಾನಂ। ಝೂ=ಚಿನ್ತಾಯಂ, ಝಾಯತೀತಿ ಝಾನಂ। ಕರೋತಿ ಅನೇನಾತಿ ಕಾರಣಂ, ದೀಘೋ। ವಿಆಕರೀಯನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ ಬ್ಯಾಕರಣಂ। ಪೂರತಿ+ನೇನಾತಿ ಪೂರಣಂ। ದೀಯತೇ+ನೇನಾತಿ ದಾನಂ। ಪಮೀಯತೇ+ನೇನಾತಿ ಪಮಾಣಂ। ವುಚ್ಚತೇ+ನೇನಾತಿ ವಚನಂ। ಪನುದತಿ ಪನುಜ್ಜತೇ+ನೇನಾತಿ ವಾ ಪನುದನಂ। ಸೂದ=ಪಗರಣೇ, ಸೂದತಿ ಸುಜ್ಜತೇ+ನೇನಾತಿ ವಾ ಸೂದನೋ। ಸುಣಾತಿ ಸುಯತೇ+ನೇನೇತಿ ವಾ ಸವನಂ। ಲುಯತಿ ಲುಯತೇ+ನೇನೇತಿ ವಾ ಲವನಂ। ಏವಂ ನಯನಂ। ಪುನಾತಿ ಪುಯತೇ+ನೇನೇತಿ ವಾ ಪವನೋ। ಸಮೇತೀತಿ ಸಮಣೋ ಸಮನಂ ವಾ। ತಥಾ ಭಾವೇತಿ ಭಾವೀಯತಿ ಏತಾಯಾತಿ ವಾ ಭಾವನಂ। ಏವಂ ಪಾಚನಂ ಪಾಚಾಪನಂ ಇಚ್ಚಾದಿ। "ಅನ+ಸಣಸ್ವಾ ಪರೀಹಿ ಳೋ"ತಿ ಳೋ, ಆಳಾಹನಂ।

ಅಧಿಕರಣೇ-ತಿಟ್ಠತಿ ಅಸಿನ್ತಿ ಠಾನಂ। ಏವಂ ಸಯನಂ, ಸೇನಂ ವಾ ಆಸನಂ। ಅಧಿಕರೀಯತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಅಧಿಕರಣಂ।

ಸಮ್ಪದಾನಾಪಾದಾನೇಸು-ಸಮ್ಮಾ ಪದೀಯತೇ ಯಸ್ಸ ತಂ ಸಮ್ಪದಾನಂ। ಅಪೇಚ್ಚ ಏತಸ್ಮಾ ಆದದಾತೀತಿ ಅಪಾದಾನಂ। ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಚಲನಾದೀಹಿಪಿ ಸೀಲಸಾಧುಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ಅನೋ, ಚಲತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ ಚಲನೋ ಏವಂ ಜಲನೋ, ಕೋಧನೋ, ಕೋಪನೋ। ಮಣ್ಡ=ಭುಸನೇ, ಮಣ್ಡೇತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ ಮಣ್ಡನೋ। ಏವಂ ಭೂಸನೋ। "ಅಞ್ಞಾತ್ರಪೀ"ತಿ ಓಕಾರನಿಸೇಧೋ।

೪೯. ಇತ್ಥಿಯ+ಮ+ಣ+ಕ್ತಿ+ಕ+ಯಕ+ಯಾ ಚ

ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗೇ ಭಾವೇ ಕಾರಕೇ ಚ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಅಆದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಅನೋ ಚ ಬಹುಲಂ।

ಅ-ಜರ=ವಯೋಹಾನಿಯಂ, ಜಿರತಿ ಜಿರಣಂ ವಾ ಜರಾ। "ಇತ್ಥಿಯ+ಮ+ತ್ವಾ"ತಿ ಆಪಚ್ಚಯೋ। ಪಟಿಸಮ್ಭಿಜ್ಜತೀತಿ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ। ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ ಏತಾಯಾತಿ ಪಟಿಪದಾ। ಏವಂ ಸಮ್ಪದಾ, ಆಪದಾ। ಉಪಾದೀಯತೀತಿ ಉಪಾದಾ। ಇಕ್ಖ+ಚಕ್ಖ=ದಸ್ಸನೇ, ಉಪಇಕ್ಖತೀತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ। "ಯುವಣ್ಣಾನ+ಮೇಓ ಲುತ್ತಾ"ತಿ ಏಕಾರೋ। ಚಿನ್ತನಂ ಚಿನ್ತಾ। ಸಿಕ್ಖ=ವಿಜ್ಜೋಪಾದಾನೇ, ಸಿಕ್ಖನಂ ಸಿಕ್ಖೀಯನ್ತೀತಿ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾ। ಏವಂ ಭಿಕ್ಖಾ। ಇಚ್ಛನಂ ಇಚ್ಛಾ। "ಗಮಯಮಿ"ಚ್ಚಾದಿನಾ ಚ್ಛಚಾದೇಸೋ। ಪುಚ್ಛ=ಪುಚ್ಛನೇ, ಪುಚ್ಛನಂ ಪುಚ್ಛಾ। ಮಿಧ+ಮೇಧ=ಸಙ್ಗಮೇ, ಅಪಠಿತಧಾತು, ಮೇಧನಂ ಮೇಧಾ। ಏವಂ ಗುಧ=ಪರಿವೇಠನೇ, ಗೋಧನಂ ಗೋಧಾ। ತಿತಿಕ್ಖನಂ ತಿತಿಕ್ಖಾ। ಏವಂ ವೀಮಂಸಾ, ಜಿಗುಚ್ಛಾ, ಪಿಪಾಸಾ, ಪುತ್ತಿಯಾ। ಈಹನಂ ಈಹಾ।

ಣ-ಕರಣಂ ಕಾರಾ, "ಅಸ್ಸಾ ಣಾನುಬನ್ಧೇ"ತಿ ಆ ಹೋತಿ, ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ। ಹರಣಂ ಹಾರಾ ಮುತ್ತಾವಲಿ। ತರಣಂ ತಾರಾ, ಧರಣಂ ಧಾರಾ। ಅರಣಂ ಆರಾ।

ಯಥಾಕಥಞ್ಚಿ ಸದ್ದಮ್ಹಿ, ರುಳ್ಹಿಯಾ ಅತ್ಥನಿಚ್ಛಯೋ।

ಕ್ತಿ-ಸಮ್ಭುವನಂ ಸಮ್ಭುತಿ। "ನ ತೇ"ಚ್ಚಾದಿನಾ ನ ವುದ್ಧಿ। ಸವನಂ ಸುತಿ। ನಯನಂ ನಯತಿ ಏತಾಯಾತಿ ವಾ ನೀತಿ। ಮಞ್ಞತೀತಿ ಮತಿ, "ಗಮಾದಿರಾನಂ ಲೋಪೋನ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾ"ತಿ ಗಮಾದಿತ್ತಾ ನಲೋಪೋ। ಗಮನಂ ಗನ್ತಬ್ಬಾತಿ ವಾ ಗತಿ। ಉಪಹನನಂ ಉಪಹತಿ। ರಮನ್ತಿ ಏತಾಯ ರಮನಂ ವಾ ರತಿ। ತನನಂ ತತಿ। ನಿಯಮನಂ ನಿಯತಿ। ಭುಞ್ಜನಂ ಭುತ್ತಿ। ಯುಞ್ಜನಂ ಯುತ್ತಿ, ಪರರೂಪಂ। ಏವಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೇತಿ ಸಮಾಪತ್ತಿ। ಸಮ್ಪತ್ತಿ। ಯಜ=ದೇವಪೂಜಾಸಙ್ಗತಿಕರಣದಾನೇಸು, ಯಜನಂ ಇಟ್ಠಿ, "ಯಜಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಟಿಯೀ"ತಿ ಟಿಆದೇಸೋ, "ಪುಚ್ಛಾದಿತೋ"ತಿ ತಸ್ಸ ಠೋ, ಪರರೂಪಪಠಮಕ್ಖರಾ ಚ। ಸಾಸನಂ ಸಿಟ್ಠಿ, "ಸಾಸಸ್ಸ

ಸಿಸ ವಾ"ತಿ ಸಿಸ, ಸಾನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಠೋ"ತಿ ಠಾದೇಸೋ। ಭೇದನಂ ಭಿಜ್ಜತೇತಿ ವಾ ಭಿತ್ತಿ। ಭಜ=ಸೇವಾಯಂ, ಭಜನಂ ಭತ್ತಿ। ತನ=ವಿತ್ಥಾರೇ, ತನೋತೀತಿ ತನ್ತಿ, ನಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಹೀತಾದಿ।

ಕ-ಗುಹನ್ತೀ ಏತ್ಥಾತಿ ಗುಹಾ, ಓಕಾರನಿವುತ್ತಿ। ರುಜತೀತಿ ರುಜಾ। ಮೋದನ್ತಿ ಏತಾಯಾತಿ ಮುದಾ ನಾಮ ಮುದಿತಾ।

ಯಕ-ವಿದ=ಞಾಣೇ, ವಿದನಂ ವಿದನ್ತಿ ಏತಾಯಾತಿ ವಾ ವಿಜ್ಜಾ, ದಸ್ಸ ಜೇ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ। ಯಜನಂ ಇಜ್ಜಾ, ಟಿಆದೇಸೋ।

ಯ-ಸಯನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸೇಯ್ಯಾ, ದ್ವಿತ್ತಂ। ಅಜ=ವಜ=ಗಮನೇ, ಸಮಜನಂ ಸಮಜನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ವಾ ಸಮಜ್ಜಾ। ಪಪುಬ್ಬೋ, ಪಬ್ಬಜನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ತವಗ್ಗವರಣಾ"ದಿಮ್ಹಿ "ಚವಗ್ಗಬಯಞಾ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗೇನ ವಸ್ಸ ಬೇ ದ್ವಿತ್ತಂ। ಊಮ್ಹಿ ಪರಿಚರಣಂ ಪರಿಚರಿಯಾ। ಜಾಗರಣಂ ಜಾಗರಿಯಾ।

ಅನ-ಪಯೋಜಕೇ ಕಾರಿಯಧಾತುತೋ ಕತ್ತುಂ ಪಯೋಜನಂ ಕಾರಣಂ, ಏಕಾರನಿಸೇಧೋ ನಸ್ಸ ಣೋ ಚ। ಏವಂ ಹರಿತುಂ ಪಯೋಜನಂ ಹಾರಣಂ। ವಿದ=ಅನುಭವೇ, ವಿತ್ತಿ ವೇದಯತೀತಿ ವಾ ವೇದನಾ। ವನ್ದ=ಅಭಿವಾದನಥುತೀಸು, ವನ್ದನಂ ವನ್ದನಾ। ಉಪಾಸನಂ ಉಪಾಸನಾ। ಚಿತ=ಸಂಚೇತನಾಯಂ, ಚೇತಯತೀತಿ ಚೇತನಾ। ದೇಸಿಯತೀತಿ ದೇಸನಾ। ಭಾವಿಯತೀತಿ ಭಾವನಾ।

೫೦. ಜಾಹಾಹಿ ನಿ

ಜಾ=ವಯೋಹಾನಿಮ್ಹಿ, ಹಾ=ಚಾಗೇ, ಇಮೇಹಿ ಇತ್ಥಿಯಂ ನಿ ಹೋತಿ। ಜಾನಂ=ವಯಪರಿಪಾಕೋ ಜಾನಿ। ಹಾನಂ ಹಾನಿ।

೫೧. ಕರಾ ರಿರಿಯೋ

ಕರತೋ ರಿರಿಯೋ ಹೋತಿ+ತ್ಥಿಯಂ। ರಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ಅರಲೋಪೇ ಕರಣಂ ಕಿರಿಯಾ। "ಕ್ರಿಯಾ"ತಿ "ತುಂತಾಯೇ"ಚ್ಚಾದಿಮ್ಹಿ "ಕ್ರಿಯಾಯಂ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ರಿಯರಮ್ಹಿ ಅರಲೋಪೋ, ರಿಕಾರೋ ಕಕಾರೇ+ನುಬನ್ಧೋ ಹೋತಿ।

೫೨. ಇ+ಕಿ+ತೀ ಸರೂಪೇ

ಧಾತುಸ್ಸ ಸರೂಪೇ+ಭಿಧೇಯ್ಯೇ ಏತೇ ಹೋನ್ತಿ। ವಚಇಚ್ಚ+ಯಂ ಧಾತು ಏವ ವಚಿ। ಏವಂ ಯುಧಿ। "ಕರೋತಿಸ್ಸ ಖೋ"ತಿ ವಿಕರಣಸ್ಸ ಞಾಪಿತತ್ತಾ "ಕತ್ತರಿ ಲೋ"ತಿ ಲೋ, ಪಚತಿ। ಅಕಾರೋ ಕಕಾರೋತಿ ಘಣನ್ತೇನ ಕಾರಸದ್ದೇನ ಛಟ್ಠೀಸಮಾಸೋ।

೫೩. ಸೀಲಾ+ಭಿಕ್ಖಞ್ಞಾ+ವಸ್ಸಕೇಸು ಣೀ

ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಣೀ ಹೋತಿ ಸೀಲಾದೀಸು। ಸಂಸ=ಪಸಂಸನೇ, ಪಿಯಪುಬ್ಬೋ, ಪಿಯಂ ಪಸಂಸತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ ಪಿಯಪಸಂಸೀ ರಾಜಾ। ಅಥ ವಾ ಪಿಯಂ ಪಸಂಸತಿ ಸೀಲೇನ ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಾಧು ವಾತಿ ಪಿಯಪಸಂಸೀ, ಪಿಯಪಸಂಸನೀ, ಪಿಯಪಸಂಸಿ ಕುಲಂ, ಆವುದ್ಧಿಮ್ಹಿ ತಥಾ ಸಚ್ಚವಾದೀ, ಧಮ್ಮವಾದೀ। ಸೀಘಯಾಯೀತಿ "ಅಸ್ಸಾ+ಣಾಪಿಮ್ಹೀ ಯುಕ" ಇತಿ ಯುಕ। ಪಾಪಕಾರೀ, ಮಾಲಕಾರೀ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಉಣ್ಹಂ ಭುಞ್ಜತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ ಉಣ್ಹಭೋಜೀ, "ಲಹುಸ್ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಓಕಾರೋ।

ಆಭಿಕ್ಖಞ್ಞೇ-ಪುನಪ್ಪುನ ಖೀರಂ ಪಿವತೀತಿ ಖೀರಪಾಯೀ, ಯುಕ। ಅವಸ್ಸಂ ಕರೋತೀತಿ ಅವಸ್ಸಕಾರೀ। "ಸ್ಯಾದಿ ಸ್ಯಾದಿನೇ+ಕತ್ಥಂ"ತಿ ಸಮಾಸೇ ವಿಭತ್ತಿಲೋಪೇ ಚ ಕತೇ "ಲೋಪೋ"ತಿ ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೋ। ಸತನ್ದಾಯೀತಿ ಏತ್ಥ ಬಹುಲಂವಿಧಾನಾ ವಿಭತ್ತಿಅಲೋಪೇ ಅಮಾದಿಸಮಾಸಪಟಿಸೇಧೇ ಚ ಕತೇ ವಗ್ಗನ್ತಂ।

ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇಪಿ "ಣೀ"ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗೇನ ಸಿದ್ಧಂ। ಸಾಧುಕಾರೀ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಅಸ್ಸದ್ಧಭೋಜೀ। ಪಣ್ಡಿತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಮಞ್ಞತೀತಿ ಪಣ್ಡಿತಮಾನೀ, ಬಹುಸ್ಸುತಧಾರೀ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಸಾಧುಕರಣಂ ಸಾಧುಕಾರೋ, ಸೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಾಧುಕಾರೀತಿ ಫಣನ್ತಾ ಈ।

೫೪. ಥಾವರಿ+ತ್ತರ ಭಙ್ಗುರ ಭಿದುರ ಭಾಸುರ ಭಸ್ಸರಾ

ಏತೇ ಸದ್ದಾ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ ಸೀಲೇ ಗಮ್ಯಮಾನೇ। ಇಮಿನಾ ನಿಪಾತನಾ ವರಪಚ್ಚಯೋ ಚ ಥಾಸ್ಸ ಥೋ ಚ, ತಿಟ್ಠತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ ಥಾವರೋ। ಇ=ಅಜ್ಝೇನಗತೀಸು , ತ್ತರಪಚ್ಚಯೋ, ಗಚ್ಛತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ ಇತ್ತರೋ। ಭಞ್ಜ=ಓಮದ್ದನೇ, ಭಜ್ಜತೇ ಸಯಮೇವ ಭಜ್ಜತಿ ವಾ ಅತ್ತನಾ ಅತ್ತಾನನ್ತಿ ಭಙ್ಗುರೋ, ಕಮ್ಮೇ ಕತ್ತರಿ ವಾ ಗುರಪಚ್ಚಯೋ। ಭಿಜ್ಜತೇ ಸಯಮೇವ ಭಿನ್ದತಿ ವಾ ಅತ್ತಾನನ್ತಿ ಭಿದೂರೋ, ಏತ್ಥ ಕೂರಪಚ್ಚಯೋ, ಕಕಾರೋ+ನುಬನ್ಧೋ। ಪರಭಞ್ಜನವಿಸಯೇಸುಪಿ ಉದಾಹರಣೇಸು ನ ಹೋತಿ। ತತ್ಥಾಪಿ ಕೇಚಿ "ದೋಸನ್ಧಕಾರಭಿದೂರೋ"ತಿ ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। ಭಾಸತಿ ದಿಪ್ಪತೀತಿ ಭಾಸುರೋ, ಉರಪಚ್ಚಯೋ। ಸರಪಚ್ಚಯೇ ಭಸ್ಸರೋ, "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ದೀಘರಸ್ಸಾ"ತಿ ರಸ್ಸೋ। (ತೇಕಾಲಿಕಪ್ಪಚ್ಚಯಾ)।

೫೫. ಕತ್ತರಿ ಭೂತೇ ಕ್ತವನ್ತು+ಕ್ತಾವೀ

ಭೂತೇ ಅತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಕ್ತವನ್ತು+ಕ್ತಾವೀ ಹೋನ್ತಿ ಕತ್ತರಿ। ವಿಜಿನೀತಿ ವಿಜಿತವಾ ವಿಜಿತಾವೀ, ಕಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ। ಗುಣವನ್ತು ದಣ್ಡಿಸಮಂ। ಹು=ಹವನೇ, ಅಗ್ಗಿಂ ಅಹವೀತಿ ಹುತವಾ ಹುತಾವೀ, ಹುತಾವಿನೀ ಹುತವಾನೀ। "ಭೂತೇ"ತಿ ಯಾವ "ಆಹಾರತ್ಥಾ"ತಿ ಅಧಿಕಾರೋ।

೫೬. ಕ್ತೋ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸುತಿ

ಭಾವೇ ಕಮ್ಮೇ ಚ ಭೂತೇ ಕ್ತೋ ಹೋತಿ। ಅಸನಂ ಆಸಿತಂ ಭವತಾ, ಇಕೀ। ಕರೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಕತೋ ಕಟೋ ಭವತಾ, "ಗಮಾದಿರಾನಂ" ತ್ಯಾದಿನಾ ರಲೋಪೋ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ।

೫೭. ಕತ್ತರಿ ಚಾ+ರಮ್ಭೇ

ಕ್ರಿಯಾರಮ್ಭೇ ಕತ್ತರಿಕ್ತೋ ಹೋತಿ ಯಥಾಪತ್ತಞ್ಚ, ಪಕರೀತಿ ಪಕತೋ ಭವಂ ಕಟಂ। ಪಕರೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಪಕತೋ ಕಟೋ ಭವತಾ। ಪಸುಪೀತಿ ಪಸುತ್ತೋ ಭವಂ। ಪಸುಪೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಪಸುತ್ತಂ ಭವತಾ, ಪರರೂಪಂ।

೫೮. ಠಾ+ಸ ವಸ ಸಿಲಿಸ ಸೀ ರುಹ ಜರ ಜನೀಹಿ

ಠಾದೀಹಿ ಕತ್ತರಿ ಕ್ತೋ ಹೋತಿ ಯಥಾಪತ್ತಞ್ಚ। ಉಪಟ್ಠಾಸೀತಿ ಉಪಟ್ಠೀತೋ ಭವಂ ಗುರುಂ। ಉಪಟ್ಠೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಗುರು ಭೋತಾ, "ಠಾಸ್ಸೀ"ತಿ ಠಾಸ್ಸ ಇ। ಏವಂ ಉಪಾಸೀತಿ ಉಪಾಸಿತೋ। ಉಪಾಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಉಪಾಸಿತೋ। "ಇಕೀ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಕೀ। ಅನುವುಸಿ ಅನುವುಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ವಾ ಅನುವುಸೀತೋ। "ಅಸ್ಸೂ"ತಿ ಅಸ್ಸ ಉಕಾರೋ। ಆಪುಬ್ಬೋ ಸಿಲಿಸ=ಆಲಿಙ್ಗನೇ, ಆಸಿಲೇಸಿ ಆಸಿಲೇಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ವಾ ಆಸಿಲಿಟ್ಠೋ। "ಸಾನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಠೋ"ತಿ ಠೇ ಪರರೂಪಂ ಪಠಮಕ್ಖರಞ್ಚ। ಅಧಿಸಯಿ ಅಧಿಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ವಾ ಅಧಿಸಯಿತೋ ಖಟೋಪಿಕಂ ಭವಂ, ಅಧಿಸಯಿತಾ ಖಟೋಪಿಕಾ ಭೋತಾ। ಏವಂ ಆರುಹಿ ಆರುಹೀಯಿತ್ಥಾತಿ ವಾ ಆರುಳ್ಹೋ ರುಕ್ಖಂ ಭವಂ, ಆರುಳ್ಹೋ ರುಕ್ಖೋ ಭೋತಾ, "ರುಹಾದೀಹಿ ಹೋ ಳ ಚಾ"ತಿ ತಸ್ಸ ಹಕಾರೋ ಪುಬ್ಬಹಕಾರಸ್ಸ ಚ ಳೋ। ಅನುಜೀರಿ ಅನುಜೀರೀಯಿತ್ಥಾತಿ ವಾ ಅನುಜಿಣ್ಣೋ ವಸಲಿಂ ಭವಂ, ಅನುಜಿಣ್ಣಾ ವಸಲೀ ಭೋತಾ, "ತರಾದೀಹಿ ರಿಣ್ಣೋ"ತಿ ಕ್ತಸ್ಸ ರಿಣ್ಣಾದೇಸೋ

“ರಾನುಬನ್ಧೇ”ತ್ಯಾದಿನಾ ಅರಭಾಗಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಚ। ಅನ್ವಜಾಯಿ ಅನ್ವಜಾಯಿತ್ಥಾತಿ ವಾ ಅನುಜಾತೋ ಮಾಣವಕೋ ಮಾಣವಿಕಂ, ಅನುಜಾತಾ ಮಾಣವಿಕಾ ಮಾಣವಕೇನ, “ಜನಿಸ್ಸಾ”ತಿ ನಸ್ಸ ಆ।

೫೯. ಗಮನತ್ಥಾ+ಕಮ್ಮಕಾ+ಧಾರೇ ಚ

ಗಮನತ್ಥತೋ ಅಕಮ್ಮಕತೋ ಚ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಆಧಾರೇ ಕ್ತೋ ಹೋತಿ ಕತ್ತರಿ ಚ ಯಥಾಪತ್ತಞ್ಚ। ಯಾ=ಪಾಪುಣನೇ, ಯಾತವನ್ತೋ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ಯಾತಂ ಠಾನಂ। ಯಾತವನ್ತೋ ಯಾತಾ, ಯಾನಂ ಯಾತಂ। ಏತ್ಥ ಸನ್ತಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಅನಿಚ್ಛಿತಂ। ಯಾಯಿತಾತಿ ಯಾತೋ ಪಥೋ। “ಯೇ ಗತ್ಯತ್ಥಾ, ತೇ ಬುದ್ಧ್ಯತ್ಥಾ। ಯೇ ಬುದ್ಧ್ಯತ್ಥಾ, ತೇ ಗತ್ಯತ್ಥಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಥಲಕ್ಖಣಂ ಯಾಥಾವತೋ ಆಗತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಇತಿಪಿ ಹೋತಿ। ಆಸಿತವನ್ತೋ ಅಸ್ಮಿನ್ತಿ ಆಸಿತಂ। ಆಸಿತವನ್ತೋ ಆಸಿತಾ। ಆಸನ+ಮಾಸಿತಂ।

೬೦. ಆಹಾರತ್ಥಾ

ಅಜ್ಝೋಹಾರತ್ಥಾ ಆಧಾರೇ ಕ್ತೋ ಹೋತಿ ಯಥಾಪತ್ತಞ್ಚ। ಭುತ್ತವನ್ತೋ+ಸ್ಮಿನ್ತಿ ಭುತ್ತಂ। ಏವಂ ಪೀತಂ, “ಗಾಪಾನ+ಮೀ”ತಿ ಈ। ಭುಞ್ಜನಂ ಭುತ್ತಂ ಪಾನಂ ಪೀತಂ। ಭುಞ್ಜೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಭುತ್ತೋ ಓದನೋ। ಏವಂ ಪೀತಂ ಉದಕಂ। ಅಕತ್ತತ್ಥಂ ಭಿನ್ನಯೋಗಕರಣಂ। ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಕತ್ತರಿಪಿ “ಅಪಿವಿಂಸೂತಿ ಪೀತಾ ಗಾವೋ”ತಿ ಹೋತೇವ। ಸಿದ=ಪಾಕೇ, ಪಸ್ಸಿಜ್ಜೀತಿ ಪಸ್ಸನ್ನೋ, “ಗಮನತ್ಥ” ದಿನಾ ಕ್ತೋ, “ಭಿದಾ” ದಿನಾ ತಸ್ಸ ನೋ ಪರರೂಪಞ್ಚ। ಅಮಞ್ಞಿತ್ಥಾತಿ ಮತೋ। ಇಚ್ಛೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಇಟ್ಠೋ। ಅಬುಜ್ಝಿತಾತಿ ಬುದ್ಧೋ, “ಧೋ ಢಹಭೇಹೀ”ತಿ ತಸ್ಸ ಧೋ। ಪೂಜೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಪೂಜಿತೋ, ಚುರಾದಿತ್ತಾ ಣಿ। ಏವಂ ಸೀಲೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಸೀಲಿತೋ। ರಕ್ಖೀಯಿತ್ಥಾತಿ ರಕ್ಖಿತೋ। ಖಮೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಖನ್ತೋ, ಮಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ। ಅಕ್ಕೋಚ್ಛೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಅಕ್ಕುಟ್ಠೋ, ಆಸ್ಸ ರಸ್ಸೋ। ರುಸ=ರೋಸೇ, ಅರೋಸೀತಿ ರುಟ್ಠೋ, “ಗಮನತ್ಥಾ” ದಿನಾ ಕತ್ತರಿ ಕ್ತೋ। ಇಮ್ಹಿ ರುಸಿತೋ। ಹರ=ಹರಣೇ, ಅಭಿ+ ವಿ+ಆಪುಬ್ಬೋ , ಅಭಿಬ್ಯಾಹರೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಅಭಿಬ್ಯಾಹಟೋ। ದಯ=ದಾನಗತಿಹಿಂಸಾದಾನೇಸು, ಅದಯೀಯಿತ್ಥಾತಿ ದಯಿತೋ। ಹಸ=ಆಲಿಕ್ಯೇ, ಅಹಸೀತಿ ಹಟ್ಠೋ। ಕಾಮೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಕನ್ತೋ, “ಣಿಣಾಪೀನಂ ತೇಸೂ”ತಿ ಏತ್ಥ “ಣಿಣಾಪೀನಂ”ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಚುರಾದಿಣಿಲೋಪೋ। ಸಂಯಮೀತಿ ಸಂಯತೋ। ನಞಪುಬ್ಬೋ, ನ ಮರೀತಿ ಅಮತೋ, ನಞಸಮಾಸೇ ನಸ್ಸ ಟೋ।

ಕಟ್ಠಂ ದುಕ್ಖಂ ಆಪನ್ನೋತಿ ಫಲಭೂತೇ ದುಕ್ಖೇ ಕಟ್ಠಸದ್ದಸ್ಸ ವತ್ತನತೋ ಫಲಸ್ಸ ಭಾವಿತ್ತಾ ಭೂತೇಯೇವ ಕ್ತೋ। ಕಸ=ಗತಿಹಿಂಸಾವಿಲೇಖನೇಸು, ಅಕಸಿ=ಹಿಂಸೀತಿ ಕಟ್ಠಂ।

೧೫೦. ಭಿದಾದಿತೋ ನೋ ಕ್ತ+ಕ್ತವನ್ತೂನಂ

ಭಿದಾದೀಹಿ ಪರೇಸಂ ಕ್ತ+ಕ್ತವನ್ತೂನಂ ತಸ್ಸ ನೋ ಹೋತಿ। ಆಕತಿಗಣೋ+ಯಂ। “ಕ್ತೋ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸೂ”ತಿ ಕಮ್ಮೇ ಉಪರಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕ್ತೋ। ಭಿಜ್ಜಿತ್ಥೋತಿ ಭಿನ್ನೋ, ತಸ್ಸ ನೇ ಪರರೂಪಂ। ಅಭಿನ್ದೀತಿ ಭಿನ್ನವಾ, “ಕತ್ತರಿ ಭೂತೇ” ಚ್ಚಾದಿನಾ ಕ್ತವನ್ತು। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ। ಛಿಜ್ಜಿತ್ಥಾತಿ ಛಿನ್ನೋ। ಅಛಿನ್ದೀತಿ ಛಿನ್ನವಾ। ಛದ=ಅಪವಾರಣೇ, ಛಾದೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಛನ್ನೋ। ಅಛಾದಯೀತಿ ಛನ್ನವಾ, ಚುರಾದಿತ್ತಾ ಣಿ, ತಸ್ಸ “ಣಿಣಾಪೀನಂ ತೇಸೂ”ತಿ ಏತ್ಥ “ಣಿ” ಇತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಲೋಪೋ। ಖಿದ=ಅಸಹನೇ, ಖಿಜ್ಜೀತಿ ಖಿನ್ನೋ ಖಿನ್ನವಾ, ಕತ್ತರಿ। ಏವ+ಮುಪರಿಪಿ। ಉಪ್ಪಜ್ಜೀತಿ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಉಪ್ಪನ್ನವಾ। ಸಿದ=ಪಾಕೇ, ಅಸಿಜ್ಜೀತಿ ಸಿನ್ನೋ ಸಿನ್ನವಾ। ಸದ=ವಿಸರಣಗತ್ಯ ವಸಾದನಾದಾನೇಸು, ಸಿದೀತಿ ಸನ್ನೋ ಸನ್ನವಾ। ಪೀನೀತಿ ಪೀನೋ ಪೀನವಾ। ಸೂ=ಪಸವೇ, ಸೂನೀತಿ ಸೂನೋ। ಪಸವೀತಿ ಸೂನವಾ। ದೀ=ಖಯೇ, ದೀಯೀತಿ ದೀನೋ ದೀನವಾ। ಡೀ+ಲೀ=ಆಕಾಸಗಮನೇ, ಡೀಯೀತಿ ಡೀನೋ ಡೀನವಾ। ಲೀಯಿ ಲೇಯಿ ಅಲೀಯೀತಿ ಲೀನೋ ಲೀನವಾ। ಅಲುಯೀತಿ ಲೂನೋ ಲೂನವಾ।

೧೫೧. ದಾತ್ವಿ+ನ್ನೋ

ದಾತೋ ಕ್ತ+ಕ್ತವನ್ತೂನಂ ತಸ್ಸ ಇನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅದಾಯಿತ್ಥಾತಿ ದಿನ್ನೋ। ಅದ್ದೀತಿ ದಿನ್ನವಾ।

೧೫೨. ಕಿರಾದೀಹಿ ಣೋತಿ

ಣೋ। ಉಪರಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕ್ತ+ಕ್ತವನ್ತೂನಂತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಕಿರ=ವಿಕಿರಣೇ, ಅಕಿರೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಕಿಣ್ಣೋ। ಅಕಿರೀತಿ ಕಿಣ್ಣವಾ। ಅಪುರೀತಿ ಪುಣ್ಣೋ ಪುಣ್ಣವಾ। ಅಖೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಖೀಣೋ। ಅಖೀಯೀತಿ ಖೀಣವಾ।

೧೫೩. ತರಾದೀಹಿ ರಿಣ್ಣೋತಿ

ತಸ್ಸ ರಿಣ್ಣೋ। ರಕಾರೋ ಅನ್ತಸರಾದಿಲೋಪತ್ಥೋ। ಅತರೀತಿ ತಿಣ್ಣೋ ತಿಣ್ಣವಾ। ಅಜೀರೀತಿ ಜಿಣ್ಣೋ ಜಿಣ್ಣವಾ। ಪರಿಚೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಚಿಣ್ಣೋ। ಪರಿಚೀಯೀತಿ ಚಿಣ್ಣವಾ। ಏತ್ಥ ಚಿಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪವಿಧಾನತ್ತಾ ಪನ ಪರಿಚಿತ+ಉಪಚಿತಾದಯೋಪಿ ಸಿದ್ಧಾ ಏವ।

೧೫೪. ಗೋ ಭಞ್ಜಾದೀಹಿತಿ

ಭಞ್ಜಾದಿತೋ ತಸ್ಸ ಗ ಹೋತಿ। ಅಭಞ್ಜೀತಿ ಭಗ್ಗೋ ಭಗ್ಗವಾ। "ಗಮನತ್ಥಾ" ದಿನಾ ಕತ್ತರಿ ಕ್ತಪಚ್ಚಯೇ ತಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಗಕಾರೇ ಪರರೂಪಂ ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೋ ಚ। ಲಗ=ಸಙ್ಗೇ, ಅಲಗೀತಿ ಲಗ್ಗೋ ಲಗ್ಗವಾ। ಮುಜ್ಜ=ಮುಜ್ಜನೇ, ನಿಮುಜ್ಜೀತಿ ನಿಮುಗ್ಗೋ ನಿಮುಗ್ಗವಾ, ಏತ್ಥ ಸಂಯೋಗಾದಿಲೋಪೋ। ವಿಜ+ಭಯಚಲನೇಸು, ಸಂಪುಬ್ಬೋ, ಸಂವಿಜ್ಜೀತಿ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಸಂವಿಗ್ಗವಾ।

೧೫೫. ಸುಸಾ ಖೋತಿ

ಸುಸತೋ ಪರೇಸಂ ಕ್ತ+ಕ್ತವನ್ತೂನಂ ತಸ್ಸ ಖೋ ಹೋತಿ। ಸುಸ=ಸೋಸೇ। ಸುಸ್ಸೀತಿ ಸುಕ್ಖೋ ಸುಕ್ಖವಾ।

೧೫೬. ಪಚಾ ಕೋ

ಪಚಾ ಪರೇಸಂ ಕ್ತ+ಕ್ತವನ್ತೂನಂ ತಸ್ಸ ಕೋ ಹೋತಿ। ಪಚ್ಚೀತಿ ಪಕ್ಕೋ। ಪಚೀತಿ ಪಕ್ಕವಾ।

೧೫೭. ಮುಚಾ ವಾತಿ

ಮುಚಾ ಪರೇಸಂ ಕ್ತ+ಕ್ತವನ್ತೂನಂ ತಸ್ಸ ಕೋ ವಾ ಹೋತಿ। ಮುಚ=ಮೋಚನೇ, ಮುಚ್ಚೀತಿ ಮುಕ್ಕೋ ಮುತ್ತೋ। ಅಮುಚೀತಿ ಮುಕ್ಕವಾ ಮುತ್ತವಾ। ಸಕ್ಕೋ-ತಿಣ್ವಾದೀಸು "ಇ ಭೀ ಕಾ" ದಿನಾ ಸಿದ್ಧಂ। ಅಸಕ್ಖೀತಿ ಸಕ್ಕೋ। ಕ್ತ+ಕ್ತವನ್ತೂಸು ಸತ್ತೋ ಸತ್ತವಾತ್ವೇವ ಹೋತಿ।

೧೦೯. ಮುಹ+ಬಹಾನಞ್ಚ ತೇ ಕಾನುಬನ್ಧೇ+ತ್ವೇ

ಮುಹ+ಬಹಾನಂ ದುಹಿಸ್ಸ ಚ ದೀಘೋ ಹೋತಿ ತಕಾರಾದೋ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ತ್ವಾನ+ತ್ವಾವಜ್ಜಿತೇ। ಮುಹ=ವೇಚಿತ್ತೇ, ಬಹ+ಬ್ರಹ+ಬ್ರೂಹ ವುದ್ಧಿಯಂ। ಮುಯ್ಹಿತ್ಥ ಬಯ್ಹಿತ್ಥಾತಿ ಮೂಳ್ಹೋ ಬಾಳ್ಹೋ, "ಗಮನತ್ಥಾ" ದಿನಾ ಅಕಮ್ಮಕತ್ತಾ ಕತ್ತರಿ ಕ್ತೇ ದೀಘೋ "ರುಹಾದೀಹಿ ಹೋ ಳ ಚಾ"ತಿ ತಸ್ಸ ಹೋ ಚ ಹಸ್ಸ ಳೋ ಚ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಗೂಳ್ಹೋ। "ಕಾನುಬನ್ಧೇ+ತ್ವೇ"ತಿ ಯಾವ "ಸಾಸಸ್ಸ ಸಿಸ ವಾ" ತ್ಯ+ಧಿಕಾರೋ।

೧೦೭. ವಹಸ್ಸು+ಸ್ಸ

ವಹಸ್ಸ ಉಸ್ಸ ದೀಘೋ ಹೋತಿ ತೇ। ವುಯ್ಹಿತ್ಥಾತಿ ವೂಳ್ಹೋ, “ಅಸ್ಸೂ”ತಿ ಉಕಾರೇ ಇಮಿನಾ ದೀಘೋ।

೧೦೮. ಧಾಸ್ಸ ಹಿ

ಧಾ=ಧಾರಣೇ+ತಿಮಸ್ಸ ಹಿ ಹೋತಿ ವಾ ತೇ। ನಿಧೀಯಿತ್ಥಾತಿ ನಿಹಿತೋ। ನಿದಹೀತಿ ನಿಹಿತವಾ ನಿಹಿತಾವೀ।

೧೦೯. ಗಮಾದಿರಾನಂ ಲೋಪೋ+ನ್ತಸ್ಸ

ಗಮಾದೀನಂ ರಕಾರನ್ತಾನಞ್ಚ ಅನ್ತಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಹೋತಿ ತೇ। ಅಗಮೀತಿ ಗತೋ। ಖಞ್ಞಿತ್ಥಾತಿ ಖತೋ, ಕಮ್ಮೇ। ಏವಂ ಹಞ್ಞಿತ್ಥಾತಿ ಹತೋ। ತನ=ವಿತ್ಥಾರೇ, ತಞ್ಞಿತ್ಥಾತಿ ತತೋ। ಯಮ=ಉಪರಮೇ, ಸಂಯಮೀತಿ ಸಞ್ಞತೋ, “ಗಮನತ್ಥಾ” ದಿನಾ ಕತ್ತರಿ ಕ್ತೋ, “ಯೇ ಸಂಸ್ಸಾ”ತಿ ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಞೋ ಪುಬ್ಬರೂಪಞ್ಚ। ಏವಂ ಅರಮೀತಿ ರತೋ। ಕರೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಕತೋ।

೧೧೦. ವಚಾದೀನಂ ವಸ್ಸು+ಟ ವಾ

ವಚಾದೀನಂ ವಸ್ಸ ಉಟ ವಾ ಹೋತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ಅತ್ವೇ। ವುಚ್ಚಿತ್ಥಾತಿ ಉತ್ತಂ। ಅಸ್ಸ ಉ ವುತ್ತಂ, ಉಭಯತ್ಥ ಪರರೂಪಂ। ವಸ=ನಿವಾಸೇ, ವಸನಂ ಅವಸಿ ವಸಿಂಸು ಏತ್ಥಾತಿ ವಾ ಉತ್ಥಂ ವುತ್ಥಂ, “ಗಮನತ್ಥಾ” ದಿನಾ ಕ್ತೋ, “ಸಾಸ ವಸ ಸಂಸ ಸಂಸಾ ಥೋ”ತಿ ತಸ್ಸ ಥೋ।

೧೧೧. ವದ್ಧಸ್ಸ ವಾ

ವದ್ಧಸ್ಸ ಅಸ್ಸ ವಾ ಉ ಹೋತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ಅತ್ವೇ। ಅವದ್ಧೀತಿ ವುದ್ಧೋ ವದ್ಧೋ, ಕತ್ತರಿ ಕ್ತೇ “ಧೋ ಧ+ಹಭೇಹೀ”ತಿ ತಸ್ಸ ಧೋ, ತತಿಯಕ್ಖರದೋ ಚ ಸಂಯೋಗಾದಿಲೋಪೋ ಚ। ವುತ್ತೀತಿ “ಸಬ್ಬಾದಯೋ ವುತ್ತಿಮತ್ತೇ”ತಿ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ ಅಸ್ಸ ಉ। ವತ್ತೀತಿಪಿ ಯಥಾಲಕ್ಖಣಂ।

೧೧೨. ಯಜಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಟಿ+ಯೀ

ಯಜಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಟಿ+ಯೀ ಹೋನ್ತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ಅತ್ವೇ। ಯಜನಂತಿ ಕ್ತೋ, “ಪುಚ್ಛಾದಿತೋ”ತಿ ತಸ್ಸ ಠೇ ಪರರೂಪಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ ಇಟ್ಠಂ ಯಿಟ್ಠಂ।

೧೧೩. ಠಾಸ್ಸಿ

ಠಾಸ್ಸ ಇ ಹೋತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ಅತ್ವೇ। ಅಟ್ಠಾಸೀತಿ ಠಿತೋ।

೧೧೪. ಗಾ+ಪಾನ+ಮೀ

ಗಾ+ಪಾನ+ಮೀ ಹೋತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ಅತ್ವೇ। ಗಾನಂ ಗೀತಂ। ಪಾನಂ ಪೀತಂ। ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ ಪಿತ್ವಾ।

೧೧೫. ಜನಿಸ್ಸಾ

ಜನಿಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ಅತ್ವೇ। ಅಜನೀತಿ ಜಾತೋ, “ಭಟ್ಠಿಯನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿ ಅನ್ತಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ।

೧೧೬. ಸಾಸಸ್ಸ ಸಿಸ ವಾ

ಸಾಸಸ್ಸ ಸಿಸ ಹೋತಿ ಕಾನುಬನ್ಧೇ ಅತ್ವೇ। ಸಾಸನಂತಿ ಕ್ತೋ, ತಸ್ಸ “ಸಾಸ ವಸ ಸಂಸ ಸಸಾ ಥೋ”ತಿ ಥೇ ಪರರೂಪಂ ಪಠಮಕ್ಖರೋ ಚ, “ತ+ಥ+ನ+ರಾ” ದಿನಾ ತಸ್ಸ ಟೋ। ಥಸ್ಸ ಠೋ, ಸಿಟ್ಠಂ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಸತ್ಥಂ। “ಗುಹಾದೀಹಿ ಯಕ” ಇತಿ ಯಕಪಚ್ಚಯೇ ಸಾಸೀಯತೀತಿ ಸಿಸ್ಸೋ। ಉಮ್ಹಿ ಸಾಸಿಯೋ।

೧೪೦. ಸಾನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಠೋ

ಸಕಾರನ್ತಾ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಪರಸ್ಸಾ+ನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಠ ಹೋತಿ। ತುಸ್ಸೀತಿ ತುಟ್ಠೋ, “ಗಮನತ್ಥಾ” ದಿನಾ ಕ್ತೇ ಇಮಿನಾ ತಸ್ಸ ಠೇ ಪರರೂಪಾದಿ। ಏವಂ ತುಟ್ಠವಾ। ತಬ್ಬ+ಕ್ತೀಸು ತೋಸನಂ ತುಟ್ಠಬ್ಬಂ, “ಅಞ್ಞತ್ರಾಪೀ”ತಿ ಓಕಾರಾಭಾವೋ। ಏವಂ ತುಟ್ಠಿ, ಕಾನುಬನ್ಧತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ।

೧೪೧. ಕಸಸ್ಸಿ+ಮ ಚ ವಾ

ಕಸಸ್ಮಾ ಪರಸ್ಸಾ+ನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಠ ಹೋತಿ ಕಸಸ್ಸ ವಾ ಇಮ ಚ। ಕಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಕಿಟ್ಠಂ। ಕಿಟ್ಠಾದಿಂ ವಿಯ ದುಪ್ಪಸುಂ, ಕಮ್ಮೇ ಕ್ತೋ। ಇಮಾಭಾವೇ ಕಟ್ಠಂ, ಅಕಟ್ಠಪಾಕಿಮಂ ಸಾಲಿಂ।

೧೪೨. ಧಸ್ತೋ+ತ್ರಸ್ತಾ

ಏತೇ ಸದ್ದಾ ನಿಪಚ್ಚನ್ತೇ। ಧಂಸ+ಧಂಸನೇ, ಧಂಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಧಸ್ತೋ, ಬಿನ್ದುಲೋಪೋ। ಉತ್ರಸೀತಿ ಓತ್ರಸ್ತೋ।

೧೪೩. ಪುಚ್ಛಾದಿತೋ

ಪುಚ್ಛಾದೀಹಿ ಪರಸ್ಸಾ+ನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಠ ಹೋತಿ। ಪುಚ್ಛೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಪುಟ್ಠೋ। ಭಜ್ಜ=ಪಾಕೇ, ಭಜೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಭಟ್ಠೋ, ಸಂಯೋಗಾದಿಲೋಪೋ। ಯಜಿತ್ಥಾತಿ ಯಿಟ್ಠೋ, “ಯಜಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಟಿ+ಯೀ”ತಿ ಯಿ।

೧೪೪. ಸಾಸ ವಸ ಸಂಸ ಸಸಾ ಥೋ

ಏತೇಹಿ ಪರಸ್ಸಾ+ನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಥ ಹೋತಿ। ಸಾಸನಂ ಸಾಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ವಾ ಸತ್ಥಂ। ವಸನಂ ವುತ್ಥಂ, “ಅಸ್ಸೂ”ತಿ ಉ। ಪಸಂಸನಂ ಪಸಂಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ವಾ ಪಸತ್ಥಂ। ಸಸ=ಗತಿ+ಹಿಂಸಾ+ಪಾಣನೇಸು, ಸಸನಂ ಗಮನಂ ಹಿಂಸನಂ ಜೀವನಞ್ಚ ಸತ್ಥಂ। ಅನುಸಾಸೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಅನುಸಿಟ್ಠೋ, ತ್ಥಸ್ಸ ಟ್ಠೋ।

೧೪೫. ಧೋ ಧ+ಹ+ಭೇಹಿ

ಧಕಾರ ಹಕಾರ ಭಕಾರನ್ತೇಹಿ ಪರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಧ ಹೋತಿ। ವದ್ಧಿತ್ಥಾತಿ ಕಮ್ಮೇ ಕ್ತೇ ತಸ್ಸ ಧಕಾರಾದಿಮ್ಹಿ ಚ “ವದ್ಧಸ್ಸ ವಾ”ತಿ ಉಕಾರೇ ಕತೇ ಸಂಯೋಗಾದಿಲೋಪೋ, ವುದ್ಧೋ। ದುಯ್ಹಿತ್ಥಾತಿ ದುದ್ಧಂ। ಲಭೀಯಿತ್ಥಾತಿ ಲದ್ಧಂ।

೧೪೬. ದಹಾ ಢೋ

ದಹಾ ಪರಸ್ಸಾ+ನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಢ ಹೋತಿ। ದಯ್ಹಿತ್ಥಾತಿ ದಡ್ಢೋ, ಪರರೂಪಾದಿಮ್ಹಿ ಕತೇ "ಚತುತ್ಥದುತಿಯೇ" ಚ್ಚಾದಿನಾ ಡಕಾರೋ।

೧೪೭. ಬಹಸ್ಸು+ಮ ಚ

ಬಹಾ ಪರಸ್ಸಾ+ನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಢ ಹೋತಿ ಬಹಸ್ಸು+ಮ ಚ ಢಸನ್ನಿಯೋಗೇನ। ಬಹ+ಬ್ರಹ+ಬ್ರೂಹ=ವುದ್ಧಿಯಂ। ಅಬಹೀತಿ ಬುಡ್ಢೋ।

೧೪೮. ರುಹಾದೀಹಿ ಹೋ ಳ ಚ

ರುಹಾದೀಹಿ ಪರಸ್ಸಾ+ನನ್ತರಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಹ ಹೋತಿ ಳೋ ಚ+ನ್ತಸ್ಸ। ಆರುಹೀತಿ ಆರುಳ್ಹೋ। ಗುಯ್ಹಿತ್ಥಾತಿ ಗುಳ್ಹೋ। ಅಬಹೀತಿ ಬಾಳ್ಹೋ। ದ್ವೀಸು "ಮುಹಬಹಾ" ದಿನಾ ದೀಘೋ।

೧೪೯. ಮುಹಾ ವಾತಿ

ಕ್ತತಸ್ಸ ಹಕಾರೋ ಅನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಳೋ ಚ। ಅಮೋಹೀತಿ ಮುಳ್ಹೋ, ಮುದ್ಧೋ, ತಸ್ಸ ಧೋ। (ಅತೀತಕಾಲಿಕಪಚ್ಚಯವಿಧಾನಂ)।

೬೪. ನ್ತೋ ಕತ್ತರಿ ವತ್ತಮಾನೇ

ವತ್ತಮಾನತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ನ್ತೋ ಹೋತಿ ಕತ್ತರಿ। ತಿಟ್ಠತೀತಿ ತಿಟ್ಠನ್ತೋ, "ಕತ್ತರಿ ಲೋ"ತಿ ಲೋ, "ಠಾಪಾನಂ ತಿಟ್ಠಪಿವಾ"ತಿ ತಿಠಾದೇಸೋ। ಕತ್ತರಿ ಮಾನ+ನ್ತ+ತ್ಯಾದಿಸು ಇಮಿನಾವ ಲೋ।

೬೫. ಮಾನೋತಿ

ಕತ್ತರಿ ಮಾನೋ। ತಿಟ್ಠಮಾನೋ।

೬೬. ಭಾವಕಮ್ಮೇಸುತಿ

ಭಾವಕಮ್ಮೇಸು ಮಾನೋ। ಠಾನಂ ಠೀಯಮಾನಂ। "ಕ್ಯೋ ಭಾವಕಮ್ಮೇಸ್ವ+ಪರೋಕ್ಖೇಸು ಮಾನ+ನ್ತ+ತ್ಯಾದೀಸೂ"ತಿ ಭಾವೇ ಕಮ್ಮೇ ಚ ಕ್ಯೋ। "ಕ್ಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಈಮ। ಪಚೀಯತೀತಿ ಪಚ್ಚಮಾ ನೋ। ಕ್ಯೇ ಪುಬ್ಬರೂಪಂ।

೬೭. ತೇ ಸ್ಸಪುಬ್ಬಾ+ನಾಗತೇ

ಅನಾಗತೇ ಅತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ತೇನ್ತಮಾನಾ ಸ್ಸಪುಬ್ಬಾ ಹೋನ್ತಿ, ಲೇ ಆಸ್ಸ ಲೋಪೋ, ಠಸ್ಸತೀತಿ ಠಸ್ಸನ್ತೋ ಠಸ್ಸಮಾನೋ। ಠೀಯಿಸ್ಸತೀತಿ ಠೀಯಿಸ್ಸಮಾನಂ, ಕ್ಯೇ ಈ, "ಇಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸಾ"ತಿ ಇ। ಅಸ್ಸ ತ್ಯಾದಿವಿಸಯತ್ತಾ "ಆಈಸ್ಸಾ" ದಿನಾ ಇಞ ನ ಹೋತಿ, ಅಈಹಿ ಸಹಚರಿತತ್ತಾ ಸ್ಸಾಸ್ಸ। ಪಚ್ಚಿಸ್ಸತೀತಿ ಪಚ್ಚಿಸ್ಸಮಾನೋ ಓದನೋ। "ರಾ ನಸ್ಸ ಣೋ"ತಿ ಣೇ ಪತ್ತೇ -

೫,೧೭೨. ನ ನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀನಂ

ರನ್ತತೋ ಪರೇಸಂ ನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀನಂ ನಸ್ಸ ಣೋ ನ ಹೋತಿ। ಕರೋತೀತಿ ಕರೋನ್ತೋ ಕುರುಮಾನೋ, "ತನಾದಿತ್ವೋ"ತಿ ಓ।

೫,೧೭೩. ಗಮ ಯಮಿ+ಸಾಸ ದಿಸಾನಂ ವಾ ಛ್ಛಙ

ಏತೇಸಂ ವಾ ಛ್ಛಙ ಹೋತಿ ನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀಸು। ಙ-ನುಬನ್ಧತ್ತಾ ಅನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಗಚ್ಛಮಾನೋ। ಯಮ=ಉಪರಮೇ, ಯಚ್ಛನ್ತೋ ಯಚ್ಛಮಾನೋ। ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಇಚ್ಛಮಾನೋ। ಆಸ=ಉಪವೇಸನೇ, ಅಚ್ಛನ್ತೋ ಅಚ್ಛಮಾನೋ, "ಬ್ಯಞ್ಜನೇ"ಚ್ಚಾದಿನಾ ರಸ್ಸೋ। ದಿಸ=ಅತಿಸಜ್ಜನೇ, ದಿಚ್ಛನ್ತೋ ದಿಚ್ಛಮಾನೋ। ವವತ್ಥಿತವಿಭಾಸತ್ತಾ ವಾಸದ್ದಸ್ಸ ಅಞ್ಞಪಚ್ಚಯೇಸು ಚ ಕ್ವಚಿ, ಇಚ್ಛೀಯತೀತಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ, ಇಚ್ಛನಂ ಇಚ್ಛಾ, "ಇತ್ಥಿಯ+ಮಣಾ" ದಿನಾ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ। ಇಚ್ಛಿತಂ, ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ, ಇಚ್ಛಿತುಂ। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಯೋಗವಿಭಾಗಾ, ಪವೇಚ್ಛನ್ತೋ।

೧೭೪. ಜರ+ಮರಾನ+ಮೀಯಙ

ಏತೇಸ+ಮೀಯಙ ವಾ ಹೋತಿ ನ್ತ+ಮಾನ+ತ್ಯಾದೀಸು। ಜೀಯನ್ತೋ। "ಜರಸದಾ" ದಿಚ್ಚಾದಿನಾ ಈಮ। ಜೀರನ್ತೋ। ಜೀಯಮಾನೋ ಜೀರಮಾನೋ। ಮೀಯನ್ತೋ ಮರನ್ತೋ, ಮೀಯಮಾನೋ ಮರಮಾನೋ।

೧೭೫. ಠಾಪಾನಂ ತಿಟ್ಠಪಿವಾ

ಠಾಪಾನಂ ತಿಟ್ಠಪಿವಾ ಹೋನ್ತಿ ವಾ ನ್ತಾದೀಸು। ತಿಟ್ಠನ್ತೋ, ತಿಟ್ಠಮಾನೋ। ಪಿವನ್ತೋ ಪಿವಮಾನೋ।

೧೭೬. ಗಮ+ವದ+ದಾನಂ ಘಮ್ಮ+ವಜ್ಜ+ದಜ್ಜಾ

ಗಮಾದೀನಂ ಘಮ್ಮಾದಯೋ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ನ್ತಾದೀಸು। ಘಮ್ಮನ್ತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ, ವಜ್ಜನ್ತೋ ವದನ್ತೋ, ದಜ್ಜನ್ತೋ ದದನ್ತೋ।

೧೭೭. ಕರಸ್ಸ ಸೋಸ್ಸ ಕುಬ್ಬ ಕುರು ಕಯಿರಾ

ಕರಸ್ಸ ಸಓಕಾರಸ್ಸ ಕುಬ್ಬಾದಯೋ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ನ್ತಾದೀಸು। ಕುಬ್ಬನ್ತೋ ಕಯಿರನ್ತೋ ಕರೋನ್ತೋ, ಏವಂ ಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಇಚ್ಚಾದಿ। ಅಞ್ಞತ್ರ "ಮಾನಸ್ಸ ಮಸ್ಸಾ"ತಿ ಮಾನಸ್ಸ ಮಸ್ಸ ಲೋಪೇ ಕರಾಣೋ। "ಸೋಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕತ್ತರಿಯೇವ।

೧೭೮. ಗಹಸ್ಸ ಘೇಪ್ಪೋ

ಗಹಸ್ಸ ವಾ ಘೇಪ್ಪೋ ಹೋತಿ ನ್ತಾದೀಸು। ಘೇಪ್ಪನ್ತೋ ಘೇಪ್ಪಮಾನೋ।

೧೭೯. ಹೋ ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ

ಗಹಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಹೀತಸ್ಸ ಹೋ ಹೋತಿ, "ಮಂ ವಾ ರುಧಾದೀನಂ"ತಿ ಮಂ, ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ, ಗಣ್ಹಿತುಂ, ಗಣ್ಹನ್ತೋ।

೧೩೦. ನ್ತ+ಮಾನ+ನ್ತಿ+ಯಿ+ಯುಂಸ್ವಾ+ದಿಲೋಪೋತಿ

ಆದಿಲೋಪೋ। ಅಸ=ಭುವಿ, ಭವತೀತಿ ಸನ್ತೋ ಸಮಾನೋ।

೧೩೧. ಪಾದಿತೋ ಠಾಸ್ಸ ವಾ ಠಹೋ ಕ್ವಚಿತಿ

ಠಾಸ್ಸ ಪಾದೀಸು ಠಹೋ। ಸಣ್ಠಹನ್ತೋ। ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತೋ।

(ವತ್ತಮಾನಪಚ್ಚಯನ್ತನಯೋ)।

೬೧. ತುಂ ತಾಯೇ ತವೇ ಭಾವೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಕ್ರಿಯಾಯಂ ತದತ್ಥಾಯಂ

ಭವಿಸ್ಸತಿಅತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ಭಾವೇ ತುಮಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾಯಂ ತದತ್ಥಾಯಂ ಪತೀಯಮಾನಾಯಂ। ಕರಣಾಯ ಗಚ್ಛತಿ ಕಾತುಂ ಗಚ್ಛತಿ। "ತುಂತುನತಬ್ಬೇಸು ವಾ"ತಿ ಕರಸ್ಸ ವಾ ಆ ಹೋತಿ, ಪುಬ್ಬರೂಪೇ ಕತ್ತಾಯೇ। "ಕರಸ್ಸಾ ತವೇ"ತಿ ನಿಚ್ಚಂ ಆ, ಕಾತವೇ। ನಿಪಾತತ್ತಾ "ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಹಿ ಸಬ್ಬಾಸಂ"ತಿ ಚತುತ್ಥೀಸಸ್ಸ ಲೋಪೋ। ಏವ+ಮುಪರಿ ತುನಾದೀಸು। ಕತ್ತುಂ ಕಾಮೇತೀತಿ ಕತ್ತುಕಾಮೋ, ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತು+ಮಾಕಙ್ಖತಿ। ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿತುಂ, ಇ‌ಮ್ಹಿ ನಾಗಮೇ ತಸ್ಸ ಣೋ, ನಾಗಮತ್ತಾ ನ ವುದ್ಧಿ। ಸೋತವೇ ಸೋತುಂ ಸುಣಿತುಂ ವಾ ಪತ್ಥೇಹಿ। ಏವಂ ಅನುಭವಿತುಂ, ಪಚಿತುಂ। ಗನ್ತುಂ, "ಮನಾನಂ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ"ತಿ ನಿಗ್ಗಹೀತಂ। ಗಮಿತುಂ, ಖನ್ತುಂ, ಖನಿತುಂ, ಹನ್ತುಂ, ಹನಿತುಂ, ಮನ್ತುಂ, ಮನಿತುಂ, ಹರಿತುಂ, ಅನುಸ್ಸರಿತುಂ ಇಚ್ಛತಿ। ತಥಾ ತುದಿತುಂ, ಪವಿಸಿತುಂ, ಉದ್ದಿಸಿತುಂ, ಭೋತ್ತುಂ, ಸಯಿತುಂ, ನೇತುಂ, ಜುಹೋತುಂ, ಪಜಹಿತುಂ, ಪಹಾತುಂ, ದಾತುಂ, ರೋದ್ಧುಂ, ರುನ್ಧಿತುಂ, ಭೋತ್ತುಂ, ಭುಞ್ಜಿತುಂ, ಛೇತ್ತುಂ, ಛಿನ್ದಿತುಂ, ಸಿಬ್ಬಿತುಂ, ಊ‌ಮ್ಹಿ ವಸ್ಸ ಬೋ, ದ್ವಿತ್ತಂ, ಬುದ್ಧುಂ, ತಸ್ಸ ಧೋ। ಬುಜ್ಝಿತುಂ, ಯುಕ। ಞಾತುಂ ಞಾ=ಅವಬೋಧನೇ। ಜನಿತುಂ। ಜೇತುಂ ಜಿನಿತುಂ। ಪತ್ತುಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ। ಕೇತುಂ ಕಿಣಿತುಂ। ವಿನಿಚ್ಛೇತುಂ, ಇಸ್ಸ ಏ, ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ। ಗಹೇತುಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ। ಚೋರಿತುಂ ಚೋರೇತುಂ ಚೋರಯಿತುಂ, ಪಾಲೇತುಂ ಪಾಲಯಿತುಂ। ಪಯೋಜಕೇ-ಭಾವೇತುಂ ಭಾವಯಿತುಂ, ಕಾರೇತುಂ ಕಾರಯಿತುಂ ಕಾರಾಪೇತುಂ ಕಾರಾಪಯಿತುಂ ಇಚ್ಛತಿ+ಚ್ಚಾದಿ।

ಏವಂ ಕ್ರಿಯತ್ಥಕ್ರಿಯಾಯಂ ಗಮ್ಯಮಾನಾಯಂ, ಯಥಾ ಸುಬೋದ್ಧುಂ ವಕ್ಖಾಮಿ, ಏವಂ ದಟ್ಠುಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಗನ್ತು+ಮಾರಭತಿ, ಗನ್ತುಂ ಪಯೋಜೇತಿ, ದಸ್ಸೇತು+ಮಾಹ ಇಚ್ಚಾದಿ।

ಅರಹಸಕ್ಕಾದೀಸುಪಿ ಸಿದ್ಧಂ, ತಥಾ ಕಾಲ ಸಮಯವೇಲಾಸು। ಕೋ ತಂ ನಿನ್ದಿತು+ಮರಹತಿ, ರಾಜಾ ಭವಿತು+ಮರಹತಿ, ಅರಹೋ ಭವಂ ವತ್ತುಂ, ಸಕ್ಕಾ ಜೇತುಂ ಧನೇನ ವಾ, ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ, ಭಸ್ಸ ಧೋ। ಕತ್ತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ। ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ಕಾತುಂ। ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ ಭವಂ ದಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ, ಇದಂ ಕಾತುಂ ಅನುರೂಪಂ, ದಾನಂ ದಾತುಂ ಯುತ್ತಂ, ದಾತುಂ ವತ್ತುಞ್ಚ ಲಭತಿ। ಏವಂ ವಟ್ಟತಿ ಭಾಸಿತುಂ, ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ಚ ಕಪ್ಪತಿ ಇಚ್ಚಾದಿ। ತಥಾಕಾಲೋ ಭುಞ್ಜಿತುಂ, ಸಮಯೋ ಭುಞ್ಜಿತುಂ, ವೇಲಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ।

ಅಲಮತ್ಥೇಪಿ ಸಿದ್ಧಂ, ಅಲಮೇವ ದಾನಾನಿ ದಾತುಂ, ಅಲಮೇವ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕಾತುಂ।

೬೨. ಪಟಿಸೇಧೇ+ಲಂಖಲೂನಂ ತ್ತುನ ಕ್ತ್ವಾನ ಕ್ತ್ವಾ ವಾ

ಅಲಂ+ಖಲುಸದ್ದಾನಂ ಪಟಿಸೇಧನತ್ಥಾನಂ ಪಯೋಗೇ ತ್ತುನಾದಯೋ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಭಾವೇ। ಅಲಂಪುಬ್ಬೋ, ಸು=ಸವನೇ, ಅಲಂ ಸವನಂ ಕತ್ವಾ ಖಲು ಸವನಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅಲಂ ಸೋತುನ ಖಲು ಸೋತುನ ಅಲಂ ಸುತ್ವಾನ ಖಲು ಸುತ್ವಾನ ಅಲಂ ಸುತ್ವಾ ಖಲು ಸುತ್ವಾ। ನಿಪಾತತ್ತಾ ಸಿಲೋಪೋ।

೬೩. ಪುಬ್ಬೇ+ಕಕತ್ತುಕಾನಂ

ಏಕೋ ಕತ್ತಾ ಯೇಸಂ ಬ್ಯಾಪಾರಾನಂ, ತೇಸು ಯೋ ಪುಬ್ಬೋ, ತದತ್ಥತೋ ಕ್ರಿಯತ್ಥಾ ತುನಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ ಭಾವೇ। "ತುಂತುನಾ" ದಿನಾ ಕರಸ್ಸ ಆ, ಸೋ ಕಾತುನ ಕಮ್ಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಕಾತುನ ಪುಞ್ಞಂ ಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ರಲೋಪೇ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾನ ಭದ್ರಕಂ, ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಭಿಸಙ್ಖರಣಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಕರಿತ್ವಾ ವಾ । ತಥಾ ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಛಾದಯಿತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸುತ್ವಾನ ಧಮ್ಮಂ ಮೋದತಿ, ಸುಣಿತ್ವಾ, ಪತ್ವಾ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ, ಕಿನಿತ್ವಾ, ಜೇತ್ವಾ ಜಿನಿತ್ವಾ ಜಿತ್ವಾ, ಚೋರೇತ್ವಾ

ಚೋರಯಿತ್ವಾ, ಪೂಜೇತ್ವಾ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ, ತಥಾ ಮೇತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಭಾವಯಿತ್ವಾ, ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಕಾರಯಿತ್ವಾ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಕಾರಾಪಯಿತ್ವಾ ಸಗ್ಗಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ+ಚ್ಚಾದಿ। ಪುಬ್ಬೇತಿ ಕಿಂ, ಭುಞ್ಜತಿ ಚ ಪಚತಿ ಚ। "ಅಪತ್ವಾ ನದಿಂ ಪಬ್ಬತೋ, ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಬ್ಬತಂ ನದೀ"ತಿಆದೀಸು ಭೂಧಾತುಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಾ ಏಕಕತ್ತುಕತಾ ಪುಬ್ಬಕಾಲತಾ ಚ ಗಮ್ಯತೇ। "ಭುತ್ವಾ ಭುತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಿದ್ಧಂ, ಆಭಿಕ್ಖಞ್ಞಂತು ದ್ವಿಬ್ಬಚನಾವ ಗಮ್ಯತೇ। ಕಥಂ "ಜೀವಗ್ಗಾಹಂ ಅಗಾಹಯಿ, ಕಾಯಪ್ಪಚಾಲಕಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ, ಘಣನ್ತೇನ ಕ್ರಿಯಾವಿಸೇಸನೇನ ಸಿದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಓದನಪಾಕಂ ಸಯತೀತಿ।

೧೬೪. ಪ್ಯೋ ವಾ ತ್ವಾಸ್ಸ ಸಮಾಸೇ

ತ್ವಾಸ್ಸ ವಾ ಪ್ಯೋ ಹೋತಿ ಸಮಾಸೇ। ಪಕಾರೋ "ಪ್ಯೇ ಸಿಸ್ಸಾ"ತಿ ವಿಸೇಸನತ್ಥೋ। ಅಭಿಪುಬ್ಬೋ ಪಾದಿಸಮಾಸೋ, ಅಭಿವದನಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿವಾದಿಯ ಭಾಸಿಸ್ಸಂ। ತಥಾ ಅಭಿಭುಯ್ಯ, ದ್ವಿತ್ತರಸ್ಸಾನಿ। ಸಿ=ಸಯೇ -

೮೮. ಪ್ಯೇ ಸಿಸ್ಸಾ

ಸಿಸ್ಸ ಆ ಹೋತಿ ಪ್ಯಾದೇಸೇ। ನಿಸ್ಸಯನಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸ್ಸಾಯ। ಪುಬ್ಬರೂಪೇ ವಿಭಜ್ಜ ವಿಭಜಿಯ। ದಿಸ=ಅತಿಸಜ್ಜನೇ, ಉದ್ದಿಸ್ಸ। ಪವಿಸ್ಸ ಪವಿಸಿಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ, ಉಪನಯ, ಅತಿಸೇಯ್ಯ ಅತಿಸಯಿತ್ವಾ, ಓಹಾಯ ಓಹಿತ್ವಾ। ಆದಾಯ, ದಾಸ್ಸಿ+ಯಜ, ಆದಿಯ। ಪಟ್ಠಾಯ, ವಿಚೇಯ್ಯ, ವಿಞ್ಞಾಯ ವಿಜಾನಿತ್ವಾ, ಸಮಾಸೇತಿ ಕಿಂ, ಪತ್ವಾ। ಕ್ವಚಾ+ ಸಮಾಸೇಪಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ, ಲತಂ ದನ್ತೇಹಿ ಛಿನ್ದಿಯ। ತಥಾ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ।

೧೬೫. ತುಂ+ಯಾನಾ

ತ್ವಾಸ್ಸ ವಾ ತುಂ+ಯಾನಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಮಾಸೇ ಕ್ವಚಿ। ಅಭಿಹರಣಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿಹಟ್ಟುಂ, ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ, ಪಾದಿಸಮಾಸೋ, "ಪುಚ್ಛಾದಿತೋ"ತಿ ತಸ್ಸ ರೋ ಪರರೂಪಾದಿ ಚ। ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿಯಾನ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ವಾ, ಕಾನುಬನ್ಧೇಪಿ "ವಾ ಕ್ವಚೇ"ತಿ ವಿಕಪ್ಪತ್ತಾ "ಲಹುಸ್ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಓಕಾರೋ। ಕ್ವಚಾ+ಸಮಾಸೇಪಿ ಬಹುಲಾಧಿಕಾರಾ, ದಟ್ಠುಂ, ದಿಸತೋ ತ್ವಾಸ್ಸ ತುಮಾದೇಸೇ ದಿಸಸ್ಸ ದಸು। ಅಞ್ಞತ್ರ "ದಿಸಾ ವಾನ+ವಾ ಸ ಚಾ"ತಿ ತ್ವಾಸ್ಸ ವಾನ+ವಾ ಸ ಹೋನ್ತಿ, ದಿಸ್ವಾ। ಏವಂ ಲಭನಂ ಕತ್ವಾ ಲದ್ಧಾ ಧನಂತಿಆದೀಸು ತಸ್ಸ ಧೋ ಭವತಿ।

ಇತಿ ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂ ಖಾದಿಕಣ್ಡೋ ಸತ್ತಮೋ।

ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿ ನಿಗಮನಂ

೧. ಯೇ ನನ್ತತನ್ತರತನಾಕರಮನ್ಥನೇನ,
ಮನ್ಥಾಚಲೋಲ್ಲಸಿತಞಾಣವರೇನ ಲದ್ಧಾ।
ಸಾರಾಮತಾ+ತಿಸುಖಿತಾ ಸುಖಯನ್ತಿ ಚ+ಞ್ಞೇ,
ತೇ ಮೇ ಜಯನ್ತಿ ಗುರವೋ ಗುರವೋ ಗುಣೇಹಿ॥

೨. ಯಸ್ಸ ಸಾಧುಗುಣುಬ್ಭೂತ-ಕಿತ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ತ ಪತ್ಥಟಾ।
ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಜಯತೀ ಸೋ ಹ ಸಬ್ಬದಾ॥

೩. ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ+ನೇಕ-ಸನ್ತೋಸೂಪಸಮೇಸಿನಂ।

ಸುಚಿಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತೀನಂ, ಸದಾ+ರಞ್ಞನಿವಾಸಿನಂ॥

೪. ಸಾಸನುಜೋತಕಾರೀನ+ಮಾಚೇರತ್ತ+ಮುಪಾಗತಂ।
ಉದುಮ್ಬರಗಿರೀಖ್ಯಾತಾ+ಯತನಂ ಯತಿಪುಙ್ಗವಂ॥

೫. ಮೇಧಙ್ಕರೋತಿ ಆಖ್ಯಾತ-ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ತಪೋಧನಂ।
ಥೇರಂ ಥಿರದಯಾ ಮೇಧಾ-ನಿಧಾನಂ ಸಾಧು ಪೂಜಿತಂ॥

೬. ಸಿಸ್ಸಂ ಸಹಾಯ+ಮಾಗಮ್ಮ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತ+ಮತ್ತನೋ।
ಸೋಧೇತುಂ ಸಾಸನಂ ಸತ್ಥು, ಪರಕ್ಕಮ+ಮಕಾಸಿ ಯೋ॥

೭. ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತನಾಮೇನ, ಮಹಾಥೇರೇನ ಧೀಮತಾ।
ನಿವಾಸಭೂತೇನಾ+ನೇಕ-ಗುಣಾನ+ಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿನಂ॥

೮. ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಬ್ಯಾಕರಣ-ಪಯೋಗಕ್ಕಮಸಾಧಕಾ।
ಏತ್ತಾವತಾ ಕತಾ ಏಸಾ, ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ॥

೯. ತೇನೇವ ರಚಿತಾ ಸಾಧು, ಸಾಸನೋದಯಕಾರಿನಾ।
ಖುದ್ದಸಿಕ್ಖಾಯ ಟೀಕಾ ಚ, ತಥಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಚಿನ್ತನಾ॥

೧೦. ಸುಸದ್ದಸಿದ್ಧಿಂ ಯೋ ಯೋಗ-ನಿಚ್ಛಯಂ ಸಬ್ಭಿ ವಣ್ಣಿತಂ।
ಅಕಾ ಸುಬೋಧಾಲಙ್ಕಾರಂ, ತಥಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಚಿನ್ತನಂ॥

೧೧. ಸತ್ಥಸಞ್ಚಿತಪುಞ್ಞೇನ, ನಿಬ್ಬಾನಸಾಧಕಂ ಹಿತಂ।
ಸಾಧೇನ್ತೋ ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ, ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ತಿಟ್ಠತಂ ಚಿರನ್ತಿ॥

ಇತಿ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಮಹಾಸಾಮಿಥೇರಪಾದವಿರಚಿತಾ

ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

(ವಿಸೇಸಲಕ್ಖಣಂ)। ಯಥಾವುತ್ತಾನಂ ಪನ ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿನಿಗಮನ ಗಾಥಾನಂ ಏಕಾದಸನ್ನಂ ಪುಬ್ಬೇಯೇವ ವಕ್ಖಮಾನಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾಯೋ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪೋರಾಣೇ ಸೀಹಳಮೂಲಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಪಾಠೇ। ತಾ ಚ ಗಾಥಾಯೋ ಪಚ್ಛಾ ಸೀಹಳಮೂಲಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಸಂಸೋಧಕೇನ ಮೇಧಙ್ಕರೋತಿ ಗರೂಹಿ ಗಹಿತನಾಮಧೇಯ್ಯೇನ ಥೇರೇನ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ತಸ್ಮಾ ಮಯಂ ತಾ ಗಾಥಾಯೋ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾಯೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ-ಠಾನೇ ಠಪೇಮ। ತಾ ಪನ ಗಾಥಾಯೋ ಕತಮಾತಿ ಚೇ -

೧. ಚಾಗವಿಕ್ಕಮಸದ್ಧಾನು-ಸಮ್ಪನ್ನಗುಣಸಾಮಿನೋ।
ಪರಕ್ಕಮನರಿನ್ದಸ್ಸ, ಸೀಹಳಿನ್ದಸ್ಸ ಧೀಮತೋ॥

೨. ಅತ್ರಜೇನಾ+ನುಜಾತೇನ, ಭೂಪಾಲಕುಲಕೇತುನಾ।
ದಿಸನ್ತಪತ್ಥಟೋದಾರ-ವಿಕ್ಕಮೇನ ಯಸಸ್ಸಿನಾ॥

೩. ಭುವನೇಕಭುಜವ್ಹೇನ, ಮಹಾರಾಜೇನ ಧೀಮತಾ।
ಚತುಪಚ್ಚಯದಾನೇನ, ಸತತಂ ಸಮುಪಟ್ಠಿತೋ॥

೪. “ಜಮ್ಬುದೋಣೀ”ತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ -
ವಾಸೇ ನಿವಸತೋ ಸತೋ।
ಸುಮಙ್ಗಲಮಹತ್ಥೇರ -
ಸಾಮಿನೋ ಸುಚಿವುತ್ತಿನೋ॥

೫. ವಂಸೇ ವಿಸುದ್ಧೇ ಸಂಜಾತೋ,
ಪನ್ಥಸೇನಾಸನೇ ರತೋ।
ಪರಿಯತ್ತಿಮಹಾಸಿನ್ಧು -
ನಿಯ್ಯಾಮಕಧುರನ್ಧರೋ॥

೫. ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾದಿಗುಣೂಪೇತೋ, ಜಿನಸಾಸನಮಾಮಕೋ।
ವನೇರತಮಹತ್ಥೇರೋ, ಮೇಧಙ್ಕರಸಮವ್ಹಯೋ॥

೬. ಪಾಟವತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ವಿನಯೇ ಸುವಿಸಾರದೋ।
ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಂ ಸೋಧಯಿ, ಸದಾ ಸಪ್ಪಞ್ಞಗೋಚರಂ॥

೭. ಇಮಂ ಲಿಖಿತಪುಞ್ಞೇನ, ಮೇತ್ತೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಂಕಮಿ।
ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸರಣೇ, ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಾಮಿ ಸಾಸನೇತಿ॥

ಪಯೋಗಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ಧಂ।